



BM  
520  
.88  
R3  
v.2

Rapaport, David  
Da'at kedoshim


PLEASE DO NOT REMOVE  
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

---

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

---





Digitized by the Internet Archive  
in 2009 with funding from  
Ontario Council of University Libraries







THE UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

1969

LIBRARY

LIBRARY

LIBRARY

LIBRARY

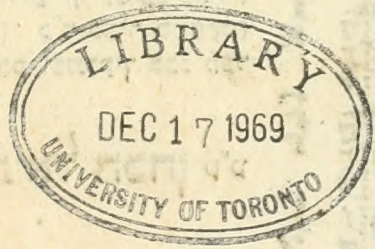
LIBRARY

LIBRARY

LIBRARY

BM  
520  
28  
R3

V.2





הרכנים המובהקים • מאירים כבדקים • כי דינא רבא ויקירא • דק"ק ליוורנו הטעמירח • אתה ה' תשמרם • וכצנח רצון תעטרם • כיר'א נס"ז :

**מר**

שר'ר לו תואר לו ולו הדר חזו עאי דקמן לכננת המנן ופשריה מהימן והו'ד ידו נטויה •

**מר**

ניסו רבא דאתא מתערבא שליחא דרממנא מניין מכלל יופי טוב"כא אחר המיוחד מבני עלים •

**מר** שלמ"א מלך של"ם זה הדור כלכשו הרב הכולל בישראל להלל כמהר"ר **יעקב דוד** יקותיאל הכהן נר"ו יהי אלהיו עמו ושמרו כרועה עדרו שמירה מעלייה :

**מר**

מהנו מילי מעלייתא אשתקחו באמתתתיה חמדה בנוזח סאי ספר"א דוקנא ממנו יחד ממנו פנס כל שיש בו דעת קדושים ארזלים ותקשישים כהרי דאפרסמוכא רכוא •

**מר**

סבר תחומין ראוריתא הוא גלי עמיתקא ומסתרתא חד מן קמיות •

**מר**

קשיא הרב הגדול מעוז ומגדול בוטינא הנסורא כמותר"ר **דוד הכהן** זקוק מרכני יונלים הקדמונים קדושים אשר בארץ המה הנבוכים אשר מבעולם אילן שרשיו מרוכים רב משרש"א •

**מר**

לבי כנשתא עלנא בקב"ץ ואסקא איש טהור דברי חכמים כדרכות קבלם בעמיר עייפינקו וסודינאו כסד"ר עליון על סדר אלפא ביתא דינא רבא דינא זוטא כפלים לתושים •

**מר**

מעביר אמילי דרך אנב הרב שר"ר הנז' ראו הביא לנו מעשה ידיו לתפאר חרי זה נל"ה מילי דמסתען עומקן ורומן אשר כדברו מערכב ערכים קולת נקיה •

**מר**

נחית לה לארפוס' הדר"ה ארעא והדר"ה פירי לפעלא טובא אמרינן יישר ותועבו מאושר אשרי שיאחו זה ספר תורת האלהים להיות להרע"ז להרב המביא הספר לבית הרפוא חנה שכרו אתו אתייה מבכ"יה חיים עד העולם ועוד בה עשיר'ים :

**מר**

לא מסתפי מעינא בישא ואין ספק כי ישראל קדושים הם ומכללי רשות הרב הכל' בל' זוקיף עוד אנוש לחזור ולהרפיק הספר הזה עד מלאות לו עשר שנים מהיום הזה רלא ליקום באדור מסינ נכול דעהו ושומע לדברי חכמים יבורך מפי עליון בכרחה טעור"כה עד שיכלו שפתותיו מלומד רי ומי לעולם גדולים מעשא קו"א •

**מר**

לישרר לן משיח לישראל מורה ישראל יקבננו כאקוף כינים עווכות נקומה ונעלה בית אל שם נעשה עולותינו ותולאנו לרויה • אכ"ר :

אלא כה דברי החותמים לכבוד התורה פה **ליוורנו** יעא כעשרה ימים לחדש שלום ברכת טובה שנת יפאר עננים בישועה לפ"ק :

תולעת יעקב נונים ואים ס"ט  
אליהו חיים ואלנסך ס"ט  
שלמה גאליקו ס"ט

# הקדמת נ"ן ונכר של הרב המחבר ז"ל

## דשתבה קבורא דיתאפר היצור

קורא הדורות מראש ישראל עם קדושו על כה"ר כפי  
עלה במחשבה להקדים חוקים אליו מיטב שדחו ומיטב  
כדמו ויתן להם חמדה נמוכה כלת נאה וחסידה קודמת  
לזכות את ישראל עם קדושו ואלו חוקים לקדש חוקים טובים ומצפונים ישרים להיותם נזכרים מאדירים ומזהירים  
דומים ליוצרים בדמיון כאלו חכה יתורה נודעת מתלמד לאדם דעה לא זו מתבבן עד שקראת אחי ורועי אכלו  
רעים שתי וספרו רודים מלחמה ויונה של תורה והנה עתך עת דודים בישראל גדול שמו אלכס דבר ויקרא אר"ש  
לאן מההנהגה חכמת עולם אר"ש יראה וסקטה יראה ורעה נפלא עליהם והשקט ושלום לשראל ככחל  
עליון נחלת שדי ממרומים טעמו ומנוקו עמו ויעמידם

ליעקב

כי ימלל זכורות ה' הן הן נוראותיו הן הן גבורותיו השמע עם קול אלהים חיים בקול תתו חמון ה' מסיני בא ורח  
חור זר"ח מלא כל הארץ כבודו מלמעלה ולמטה אשרי עין ראה גדול כבודו הן כל יקר ראה עינו  
עובדים שבמיני אדם ויוקני שדים ועידון יגדון יהודון זה חלי ואכזבו וסיו קואמים מלמטה כהגלות נגלות מראות  
חלשים לנגה ברוך על זר משה נבואה תורה חכמה לו נתנה חכמה למשה נסיוני גם לרבות כל איש משראל יש להם  
חלק איש איש לפי שכלו ונתקן דת בחוק גדלת חלקת השדה אשר נטה אחד המרבה ואחד המעט וכלבד שיוקן  
כל חזק שטועמו חבי ממחקים רודסה ומנוסה לעבדה ולשמרה ועליו נעשה חסוד למעלה ונחמד למטה  
והר כולם כל הנפש הפאה

ליעקב

כי יעלה שמים הלא זה משה האיש גדול מאד רבן של נבואים הנה ארשו אר"ש חפץ לויסיה חלק ונחלת להנחול  
לכל אהביו מאן מלכו רבנן ממלכת כהנים קנולה מכל העמים מו האיה ממנהג ליהודים קיחה אורה זו  
תורה וזאת התורה אשר עם משה לפני בני ישראל נחלת עולם וירד משה מן ההר וקדש את העם קדושה עולמית  
מזו קיים הירא אל דבר ה' וחרד על דברו שו נחזפו רש נשים לילות כימים עסיק באריותא תדירא כל העם  
מרכנים אחריו מקדש מאיזה בעיניו לעיני העמים מו שמע בואת נבואה כלת הירא אר"ש ביח אחר הלא הוא  
רבת הרובה מאר"ש מדה ורחבה ואין האדם ואל ידי חובה ברם באמת חמרו חין חק ה' בא כטרוניא וכל אחר  
עושהגתי וכוונתי לט"ש לקיים את כל הכתוב ספר כפופים ומתושים לעשות משפט בחוק ישרים  
קמומים סוד הוא עשעט ונרקט

ביעקב

כי יעלה מעל ועשה את כל הטובה אשר מצאנו הלא זה ה' אשר לא עזב חסדו ואמיתו חלה חקקים והמלוא נתינים  
נתינים סמה לבני ישראל מפי סופרים ומפי ספרים מו יעמוד כסוד ה' עת לעשות לה' ויפן עליו כרחמים  
למק כלב ראשו עם קדש ראשו לכל דבר ספקדושה כבנו הקדוש ועשה האור את הרעועים לחיות תורה שבכ"פ נקמה  
ליכתב ואחריו כל ישרי לב דור דור ודורשו חובל חכ"ר עשות ספרים מו שוכת וכה בחלקו ומזכר את אחיו עמו  
מפי ספרים ומפי כתבם קיימו את המקרא הזה כי לא תשכח מפי ורעו לעולם תורה חזרת על לומדים בחוק  
קבל ועדה עדה אבירים מו הוא זס אשר לו ישים אל לבו וכהרבו ישים אור"ר כ"ו לפי נגשה באר"ש אר"ש  
הקדושה כבנו יתו את טע"מו כחכ"ר נש יק לחיות שפתותיו ששכים מאירים ומזהירים כרוך ה' אשר  
לא עזב חסדו וזכרם לקדו

דוד

כי זאת עולם מן המדב"ר ותלתא מני אודא דלא ידענא לכיון אמרה אפי' שמה קלה ללאת חזן ממחולתן  
כוליתא שלית שתיס שהן ארבע עשרה דבר ואפי' חלי דפ"ל כל רואי ולעינו לייפטרנו כשפה הרהי"ם הוי"ם  
פלות חדל אישים ונכוח קליל בלישניה עושה לו שם בשם הגדולים לעלות כמעלות דרבנן מו שש פה לאדם הכי  
יעלבל הדעת כל הרואה ליעול הש"ס יעול ודעתי כיני ידעתי לא איש דברים אנכי איש דל ודזה יען כי האמת  
כל השומע יח"ק לי ברם איכה טעמא בדבר כי כמלא אחי האי ספרא דבי רבי ה"ה אדוני ועט"ר הרב הגדול קדוש  
יאמר לי כמנהג"ר דוד הכהן ז"ל אשר זה לפני כרסו דברים טובים נחמדים פסקי דינים כס"ר הרב  
הטובה כמנהג"ר יקורה דיוואן כס"ר חוט המשולש ועוד סיו לי ספרו ש"ת הרבה וברוב הזמן  
כאברו ואני איש לעיר יחיד היותי לאחי יתום הנתי אחי אדוני אבי ועט"ר פחות מכן כ' שנים יעניוה רדיף אכתראי  
ואין לחס ואין שגלה ואדונתי אחי כ"ע אין מנהל לה ונהה ופרנסה אתי כמעט ידיו עד אשר גדלתי ומעט בין  
ברכי דרבנן רבותי הקדושים וסבתי ואף כי לא זכיתי בעונותי להעתי יושב תמיד לשמש לפניהם כי טרדות הזמן  
הבהולונו מלקיים מצוה דרבנן מו זה ערב אל לבי לדבר כשכח אדוני אבי יען לא זכיתי להכירו ולשמע אין  
שמעתי רבכנותיה וחסידותיה וסקרנותיה בחורה עולה המומה כנש"ק שמו נודע כשער בת רבים עה"ק ירושלם  
קויכ"ה וכן עתה אמרתי אני אל לבי הלא איכה אלהים לידי האי חיבור להרב הגדול מר זקני אשר קרא שמו  
דעת קדושים והיה מלאכה מפוארה אשר חסם וקבץ דברי הפוסקים ראשונים והאחרונים על סדר הארבעה  
טוויים ע"ס אל"ק ב"ת להקל על המעיין והפוסק למצוא בכל את מבוקשו כאשר העיד עליו  
מזן מלכא הרב הגדול כמנהג"ר דוד א"ל ז"ל אשר כס"ר הכהן וועד לחכמים ח"ב ד"ו ע"ב ואף כי בתוך רמזו מביא  
תאו' הרב ז"ל וכבר כהיום הזה הם באו על מובח הדפוס מה שלא היו בזמן הרב המחבר עם כל זקלא  
דליתי להקירם שלא להפסיד סדר העבודה אשר טרח ויגע הרב ז"ל ועוד זאת כי אין ביד כל אדם נמלאות שו"ת הנז'  
ואין בידו לקנות קטן דרבנן ז"ל ועוד מו יתן ויכתבן מילי כס"ר ויוחקו להיות לי לזכרון בעולם כי אין לי יורש ומי  
יחבר את שמי בעולם ואני רוד שני להרב המחבר וידוע כשער בת עמי כי לא פסקה תורה מורשו והאירא בעונותי

# הקדמה

דוד

מן לפני בארתי לכת חלוי ועלה זכרתי לפני רבני חלו הם דברי

**מי** יתן ויהיו דברי אלה נכונים ותחזיקם לפני כל יודעי דת ודני והם כפייהם ודברו אחי חמי כדכר רבני על  
 אחת כמה וכמה בל דבר שקיה ככלל וז"ל בר חדש מעלה עליה השק"כ באלו ילדו. מי לנו גדול אפרתן  
 במעוה לקחי טורח מרבני החכם השלם והכולל בשרה"ל להלל חמו"ס בעל טע"ס רחמימא רפשא"י בתוס"ר.  
**יהו רומברוזו** כר"ו מעיר והם בישראל **תונט** ינא מדי עובדי דקד שם בשליחותיהו דרבנן קהישי  
 מנה ק' ירנשלוט חיבכ"ו ח' ח' הוה נהכיון לגמור את הש"ס והקד"ש את עלמיה  
 לקרבה אל המלכה לעשות אותה יהיא היה סבה להיות כנוחה דרך להעלות הספר הנו אל מוכח הדפוס וע"ן יצא  
 ידו של הרב המחבר מרוב הזמן כמעט לא היו החוקיות נלרות ועוד כל היו כל הד' טורים מעורבים אחת האת  
 ואחת הנה והיא ערך כעשר אלפעות והסידור כל מכאול והביא כל דבר ודבר אום על ידו ויבורך מפי עליון ויהי כוונת  
 הודו. מי באן הלל עליו לשבח ולפאר למי שעשה עמי את כל הכבוד הזה מיום היותי עד היום הזה לא עוב ואתו  
 לאמנה אשר עד בה עזרתי ה' ואני כביאיו בה עיר רבתי עם עיר ההלל **ליורדנו** ינא חייתי משתימם וחדל על  
 הרבר מס לעשות כדו להעלות הספר הנחמד הנו אל מוכח הדפוס וסגס ידו יד' כהם חלו ידו  
 משנת כדו השיב לקרבה אל המלכה לעשות אותה כי רבה היא והנה העיר ה' את דוח אחר שניסח שכתרו הרבי  
 המוכתק מאיב ככרף הכי **יעקב** בעירו בארץ דתתרא הדין ואבב בחיות קס' תוקפת הסופר וע"ט יע"ט מר"כ  
 בדברי החינוים לפני כדו ע"ס להיות לי להדריג' להויה לאור היריה מתומה ונחמה זה יתוש ושנים  
 ויתן לכ"י עוון והבארתי לעין כל קירא ודבריו עשו פירות והארעיות מן שתייה מיוסב והכי לית החיים והגלוס נט  
 לרכות כר' אגדיף ושמרתי כי לעולם חסדו. מי הוא זה אשר נרבה רוחו אפי' והנה קום כה גברא דשמיר חו"ס ה' ע'  
 החכם השלם פט"ס החוק שלמה עמדין כמה"ר **יוסף די אבילה** ז"ל אשר הוא היה פעורתי ויש שלמה  
 לבקל את על המלכה מלכות הקדש ככל דבריו המרכיבים והוא היה סבה למישר את  
 הרבר וע"ן חני עתים התללות ולין הפנאי מסכים עמי עלי לברך על המוגמר ויהי ה' את יוסף זכ"ל אשר הוא  
 עשה ה' מלכות באשר ה' אתו וישבו לכיהו שם ושמת גדול בכורו. למעני ולמען **דוד**

**מי** האים הלוא אשר פעל ועשה ראש התקדוים בעם מוקדו כנוחה פה **ליורדנו** ינא חמי החבר והרמזים  
 גימל חקדים טובים הוקר הנכבד הגבור המלומד כמה"ר **שלמה הרבין בקרי**  
 ז"ל ואתי עמו הגבור הערום רח"ס רבני בת"ר **דוד קוגנח** ז"ל אשר הם היו  
 לו לעזר ולהועיל אתה ה' השמרם חרש ויתוש  
 אחר ותהי תפול נא תחנותי על בני שלמה המז מטובי אנשים של זורה מדי דחאכנא בהכמה וכחכונה ובלעת  
 מועל לח"כ ה"ה הנכירים הדמוס הקדוים ממבוארים כה"ר **מרדכי ריניאנו** ז"ל וכה"ר **אברהם**  
**חיים רומברוזו** ז"ל וכה"ר **שלמה אבוררהם** ז"ל יחד כולם  
 עתה ה' שכן ובמחה ושינו עד כי וכל מלך כווכיו  
 תחזיקה עיניהם גדול הדוניתי הרי שבחכירה. מי הוא זה ער"כ שפקים חיים כליניים חסדאין תלויה ה"ה הוקר  
 הנכבד הפקיד השפאר מעה"ק עכריא חיב"כ כה"ר **משה מנחם חיים די מירו** הוא היום ראשון  
 לכל העובר על הפקודים וזכה ומוכה אשרו ואשרו  
 לכל כרבה הלל והשמחה כמעונו או יסיר משק את השורה :

**מי** יתן לכבס זה תמיד להיות מנדווי עם אלהי אברהם יתר ושאר ברכה עתה ה' גם לרבות האחים המבורכים  
 אחים שלת יתפרדו ה"ה הנכירים הרמים כה"ר **ישעיה ארכיב** וכה"ר **יצחק ארכיב** ז"ל  
 יחיו דני ויברתי וענתה לפנייהם השירה. ואשא עיני  
 אים הסדר גדול הנאמר באברהם הנכיר הוקר כה"ר **אברהם מועטי** בן לרב רחמימא"י החכם השלם  
 עזר בתה"ר **דוד מועטי** כר"ו הולך ואור מלא  
 אשר נתן ה' לי לב לדעת לתור בחקמה קובע עיתים לתורה דחיס ומוקיר רבני החכם הוהיק כה"ר  
**יצחק גוואיטע** ז"ל ואחיו הוקר הנכבד כה"ר **חי גוואיטע** כר"ס יאחד כל חותמי ברכות שבמקדש  
 יחילו על ראשם כספס והכסם  
 האנשים הלוא אנאי חמד הוקר הנכבד התו"כ כה"ר **דוד חי רועה** ז"ל והוקר הנכבד **אליהו צרור**  
 והוקר **חיים צרור** והוקר הנכבד כה"ר **שלמה מונטיל**  
**והתנו קורינאלדי** והבאור החשוב ז"ל והוקר הנכבד כה"ר **יצחק סירוס**  
**מרדכי תאג'ורי** ז"ל **כהן קאנטארין** ז"ל והוקר החשוב **רפאל סירוס** ז"ל והוקר החשוב  
 הנכיר המרום כה"ר **יעקב דיל ואל** והמשכיל ונכון **אליקים**  
**כונציליס** והוקר הכרנס כה"ר **שמריא מנחם באסאן** והוקר הנכבד  
 והאחים המבורכים כה"ר **מרדכי ויהודה דיסיני** ה"ו **משה לוי מורטירה** ז"ל והוקר הנכבד  
**מישהן עדין** והאחים **משה דוד רקח**  
**אברהם בונא וינטורא** והחשוב **יחד**

# הקדמה

וחד כולם ושאז ברכם מאת ה' שצבע שמחות היום וכוונתו למנדול ועד קטן ועד יונקי שמים תמידין כדרך כל  
 שמחזיק ביד לומר התורה כירא. ואחרון אחרון חיו חכמי היקר הנכבד כס"ר **אברהם ערוך** יסא  
 ברכה מאת ה' לעד לעולם כירא. הנם זאת אשר ללוים האחים המבורכים יקרי  
 סגביר כס"ר **אברהם הלוי באלניסין** וכה"ר **יוסף הלוי באלניסין** יטו והאחים  
 במבורכים המון **יעקב** העליונה יגלו וישמחו גילם ורנן  
 וכה"ר **בנימין דאנינוס** היו שנים ועמדו על הכרכם  
 בדיון גברא אגברא כיר. ואשא כפי ואכרך לשתי בתי בורין החכם השלם חנכיר  
 בחרא והחכם התיק כה"ר **אביהוא רביא** יתברכו מפי עליון אינסו ואכיוריוסו  
 כה"ר **ראובן אזולאי** והחכם התיק כיר.  
 ברכות הטובים כיר.

**מי** זה הנכבד אחריו גמרו את הדבר זאת האר"ש כתתי עיני לשמיה נטלת קומה אלהים ואכיטה בעוני עמך ישראל  
 מוכים ומעונים חונסא דגופא ואונסא דזוזא מאדום וישמעל הם היו ברוח גבוהה וישראל ברוח נמוכה מוכמה  
 הרפתקי בני דערו עלן כרוח תכופות ונער קטן נהג כס קרחא בכיקיה פרדשכא אמור יאמר העבד ישראל. מי  
 רוד ומי גן יסי לא ידענו את ה' כל היום והגו ברשעת הגוים האלה לא יתוב אים קום נא והושיעם את עמך  
 סגאנתים. וספוך חרוך להותם ולאכרם ימטר על רשעים פחים ומים כיום ההוא ימים אור יעלו אבר כנשרים כל  
 סנקרא בשם ישראל.

**מי** יתן תבא ובה לזיון גואל משיח אלהי יעקב לקחך נדחי ישראל ועלו מושיעים בהר ציון וסיתה הרוחם. יפוני  
 ויחכי כלינו אים תחת גפנו וקחת תאגפו בסנים בעבודתם ולוויים כדוכנס כא ובה ברכה מכשר  
**יקותיאל** טוב משמיע ושוועם אים בושר שלום על יד

בלא כ"ר נעיר ונעיר עמוס התלאו מתאבק בעפר רגליוסו דרכנו ותלמידותו מתמפה לחזור כחש"ם כם שלימם לעם פ'  
**ירושלים** תוככ"א לראות עד עמוד כהן הקוהס פה **ליוורנו** זעה כסדר ויאמר יעקב כאשר ראם מתאם  
 אלהים זה בשגת כי לא אעזבך **עד אשר** (לפ"ג) אים עשיתי את אשר דברתי לך:

מעייר יעקב רוד יקותיאל הנהן ס"ט





# ספר דעת קדושים

## אבן העזר ערך זי"ן

**ו' חיוב** כשתחייבת האשה לשמש חמיה סתם או היונה סנה א' או לעולם הר"ש קלעו סי' מ"ט משנה מפ' מי שחזרו :

**ז' חליצה** סדר חליצה ופרטים ודקדוקים וגוסס הנט הר"ש קלעו סימן קכ"ב והר"ד מיכץ דף מ"ט ו' ועשיית הסנדל :

**ח' חליצה** דלא תמתין שלש חדשים עס סוף הסו' :

**ט' חליצה** איך לחלוץ בע"ש דהוי כמו דין ואין דנין ע"ש ומטעם זה אין ליקח סכר מחליצה ואין לחלוץ כלילה הרי מיכץ דף ל"ח ע"א :

**י' חליצה** כשהיבם אינו יכול לילך ברנלו ומיהו סומך רנלו על הארץ דוחלוץ אע"ב דקיל דרזיק דילך קודם חליצה בפני כ"ד רזה הוי לכתחלה הר"ש מפארוואה סי' כ"ג דף ק"ז :

**יא' חליצה** מעומד ומיושב ד"א דכדיעבר דוקא כשר אס הוא חולה ברנלו הוי כדיעבר עס :

**יב' חתן** האוכל בשלחן חמיו לזמן כשהתנו ועבר הזמן ואכל עוד הר"ש מפארוואה סי' ע"ח דף ל"ז ע"כ מת"ה סי' ש"ו :

**יג' הרש** שוטה וקטן לענין חליצה ונטו ושחיטה הרשב"א סי' תקנ"ג :

**יד' חולה** שגרש והוא עתים קלים ועתים שוטה דלא בעי' שיסתפה לגמרו והרי הוא כפקח כל שהוא חלים ומדבר בעסקיו ואינו עושה סימני שוטה כדאיתא בגמרא אעפי' שעדיין סימני חליו ניכרין בגופו שלא נתרפא לגמרי הרשב"ה סימן תשס"ה :

**טו' חלתה** האשה דיכול הכעל לומר הרי גיטה ובתוכה הכל לא בלא כתובתה ואי לא קבל הדין מנדין איתו תשובת הרשב"ה סימן תשע"ז :

**טז' חשור** כא"א וילך ריוון זה בפני הכריות יום שלם וחלו יום עוד דלא ישאנה

ואם כנס יש אומרים דיוצא הכל לכ"ע לא יכנס לכתחלה ואפי' אס בא אחר ופסק לקלא לא יכנס לכתחלה הרשב"ה סי' אלף קע"ו ואלף קפ"ז ובתב הרדכ"ו בתשובה כה"ו ולכוין שעתד וקדש שלא ברשות כ"ד הרי זה סוק סקול ומעשיו מוכיחים עליו שהלך ופאה בעש"ג וזה עורה

**א' זונה** אשה הפנויה שנבעלה בזנות ומותרת לכהן הרשב"ה סי' ש"ף רל"ח והרש"ד סי' א"ה סימן רל"ב :

**ב' זונה** אשה קטנה פחותה מג' שנים שנבעלה לא' מן הפוסלים בגדולה לכהונה וקטנה מותרת לכהן עס :

**ג' זנות** דאין ארס עושה בעולתו בעילת זנות או היינוב"כ בכל ארס אף דאינו מוחזק הר"כ ח"ג סי' מ"ה דף ת"ג הכיף מחלוקת ועיין כל התשובה :

**ד' זנות** דאין ארס עושה בעולתו בעילת זנות אס מיוחדת לו אפילו בלי כתובה וקידושין ואינו אסורה על אחרים לא שייך לומר דבעל לשם קידושין דזו היא פלגש ואס היו עדים כשכף עליה או לא היו עדים אי פרוכה גט מספק מהרד"ך ביה ט' חדרו באורגוס פירש דפלגש הוא המיוחדת לו וקדשה הוא הנבעלה שפוגע בה ובעלה ולא ייחדה לעצמו והולך ומניחה ואי באיסור דרשנן אמרינן גמיו דאין ארס עושה בעולתו בעיל זנות יעס ועיין בכתובת הרשב"ה סי' פ"ד מה' מלכי בדין הפלגש ומ"ש מהרד"ך עס עליו דהוי מדרכנן האיסור (ובן כתב הרדכ"ו ככ"ו סי' י"ד להל' ק) :

## ערך ח"ת

**א' חזרת** חזי נכסיה אס תמות האשה בחי בעלה דכת' הר"ן דהיינו דוק כמתה בחי הכעל ולא בחי היבוס הרשב"ה חולק וכן יש לפסוק הר"ש סי' ת"ב דף קפ"ח ע"כ משס תשובת הרש"ד סי' א"ה סי' קל"ג :

**ב' חזקה** כשהאב השיא בנו בכית דקנה אותה כמה חילוקים בזה הר"ש גאלאנטי סי' ט"ל והדין בגמ' ל' מו' שנת ואס יעוון שנתלו האב יסבע האב ויפטר :

**ג' חליצה** דגרידן ככ"ה ומקום מפורסם אס נעשה בכית שפיר רמזו הר"ן הלוי סימן י"ד :

**ד' חליצה** דגריבה קביעות מקום אס לא קבעו כשר ואס קבעו יום אחד ובעלו כיום

**ה' חליצה** דגרידן קביעות אחר וכן כ"ו ע"ש :

דעת א"ה ערך ח"ת יוד קרושים

כ"ה הליצה

דבעינן קביעות מקום מיוש  
שלפניו דיקא ואם קבעו ועבר  
אזקו היום לריך קביעות אחר וקביעות בלילס מהני  
ואין עושין הקביעות בשבת ומ"אם לא עשו קביעות  
בדיעבד אינו מעכב וכן לענין דבעי' בנבוכה של עיר  
משום פרסומי או בכית הכנסת וחלף בית הכנסת או  
בכית הדיונים דהו' יותר מפורסם מ"אין מעכב אפי'  
עשו באיזה בית ואפי' בכית היכמה דאינו אלא משום  
פרסומי והרי איכא פירקום בתוספת הדיונים  
ובקביעות המקום וב"ש אם נהנו להכריז השמש למחר  
קולפת פ' כננהג ויניחא ואין לבעל המנהג. הרי' הלוי  
כלל ב' סי' י' מפ' מצות תלינה וספר ההרונס וספרי  
על פ' ועלתה וכו' והרמב"ם פ"ד תיבוס ומרה"קא בכל'  
ות"ה ועיין עוד תוספת לשון במפתחו' התשובה הנזכר'  
דף קפ"ס :

כ"ו חרם

ר"ג שלא לישא ב' נשים ושלא לגרשה  
דכתב הרמ"ק דליתיה באלופה אלא  
יגרשנה וישא אחרת ואפי' כנשואה אם אינה רוצה להזקק  
לו ומורדת מתשמיש לא תקן וכן כנשים שחייב לגרשן או  
ששהתה י' שנים ולא ילדה וכן אם כשעתית וכן אם האב  
מזקה ומצטער על זה דהו' פתח להחיר אם הבחור  
האין רצונו כה וכן אם דרך לזאת מעורר אביו כגון שהיה  
בעיר אחרת דנראה ריש להחיר משום כיבוד אב' ואם  
ות"ה כשבעה זולתהם אביו ידע כשבעתו ולא מיהא  
ובואם יש שנון פיסול או ראה דברים מראים בה שזינתה  
הר"ה הלוי כלל ד' סי' כ"א דף מ"א הביא מהרמ"ק ש"ק"ה  
והרב ב"י וש"ע והלבוש א"ה סי' ה' וס"ה מפ' ארוהות  
והרשב"א במיתוסות להרמב"ן סימן ע"ב והרשב"א  
בתשובה סי' תקנ"ו ובמקום מזה כל דהומה דינו יעש  
וע"ה במפתחות על סי' ה' דף קפ"ט דהביא מתשובת  
הר"סג"ל סי' ג' דתקנת ר"ג קיל עפי' מאיסור דכריהס  
וכו' אמרו פ' הדר בדרבנן עבדינן עובדיה וחדר שילינן  
וכו' וב"ה בתקנת ר"ג דקיל טפי :

כ"ז הליצה

אין קודמת או חייבוס דהו' פלוגתא  
דרכותא ואין כשוי' אשה ר"ה דכופין  
לחלוץ אין הוינו אפי' למ"ד מצות יבוס קודמת דיקא אין  
למ"ד מצות חליצה קודמת מחלוקת כהו' ואין כופין  
לחליצה היבאדים לואשה או בהרחק ד' תעיינבני משה  
ח"ב סימן ע' וי' באורך וכבר כתוב עוד באורך אלני  
מזה :

כ"ח חרם

ר"ג על ב' נשים אין הוינו נתן  
במקום מצוה כגון במקום יבוס  
וכיוצא פני משה ח"ב סי' י' וי' וי"ט באורך וכן במקום  
שכועה ואין יש לראשה ובנים או אינו עני וע"ה :

כ"ט חרם

ה"ג דנפל מחלוקת בשנים עד כמה  
שנים הם יעש :

ערך יוד

א' יבמה

דהולכת אחר היבוס לחליצה הוינו  
דוקא כשהוא בעירו אבל אם הלך  
למקום אחר ועומד שם הוא יבא אחריה והוינו דוקא  
כשאנשי עירו בקיאים בדיונים אבל כשהם הרועות  
אע"ב דירדעי דינו יבוס יבא אחריה אע"ג דמקום אחר  
קרוב לעירו יש רבנים הר"ס גאלאנטי סי' ס"ב והביא  
מפ' זה בורר וני' כשם הרא"ה וירושלמי' החולקין ואין  
כזה

עורה שמת הקול הילכך אפי' שקדש לא יכנס כלל  
והלעיטוהו לרשע וימות וקהיה עמנו כדת גוים ולא יתירו  
לו אפי' כמלא נומא וגדולה מזו אפי' חומר ככ"ד שאפי'  
כנס ויזיא והביא קסו' הרשב"א ד"ה דהפי' הם כנס  
יוזיא ואפי' לרכיז התקל חומר אפי' דמודה ככ"ד שהרי  
התרו בו כ"ד שלא יכנס ועבר וכנס ותו דאשה פרוכה  
היא ותוקלא דלא פסיק דהוה מקל"קל עמה ותו דנשאה  
בעס"ג ובר מן דין לריך לעשות אלא יהיו פרוכות ותלא  
כוונת קלקולם לפועל ועוד דכיון שעשה אלא כהוגן  
נגד כ"ד ונתחזק בעס"ג נגד תורחינו יעשו בו כסוגן  
ואפי' כנס ויזיא ועיין תשובת הרשב"א סי' תקל"ו עכ"ל  
הרדב"ז שם :

י"ז חישוד

על שפתו ושחררה דלא יכנס  
לכתלה ואם כנס לא יזיח ואם  
נשא על אשה ושנא את אשתו ראוי לקהל לתקוללה כדכיתו  
שוניאנה ושיב אליו אשה הכשרה הרשב"א סימן  
אלף ר"ה :

ה"י חרם

ר"ג שלא יקח איש שתי נשים הרשב"א  
סי' אלף ר"ה :

י"ט הליצה

אין קודמת או ייבוס הר"ב כל ת"ג  
סי' כ"ד ח"ב :

ך' חזרת

חזי הכתובה דחזרת למי שנתנה אם  
הוא אחר או אמה ואם ידוע דאמה  
כשאה וכתוב דהכניסה מבית אביה אין מסתמא ידעה  
ומתלה והוראת כ"ד בק' עדים דמי ולא כ"כ לומר דלא  
ידעה דכתבו כך ואי מתה האם או איתו אחר שהטיתה  
מנכסיו אין יחזירו ליורשי הבת או ליורשי הנשוא איתה  
אז יהיו לבעל ואם לא כתב כלל למי שיתזירוס אין  
מתמא יחזיר ליורשי מי שנשאה הר"ב כל ת"ג סימן כ"ט  
ואם השיאה קלת מהאחים ומתה אי נוטל האח שלא  
סוייע ואין יש חילוק בין כתוב בתנאי כתובה למקום  
שאין כוהנין לכתבו ואי השיאה קלת מהאחים וכתבו  
דלא כדכיתא דהנעלת מעלתה או מבית אביה או מבי  
נשא אין וכה גס מישלא סוייע וכן אם כתב דהנעלת  
ליה קתם או מבית אחיה מנה דינו הר"ב כל ת"ג סי' ס"א :

כ"א חזרת

חזי הכתובה בשם תנאי דאם לא  
ישאר ממנה זרע של קיימא  
שיתזיר חזי הכתובה וילדה וולד ומת תוך ל' יום חילוקים  
בוה ופרעיס הר"ב כל ת"ג סי' ק"ד ואין יש ספק או מנהג  
יעש :

כ"ב הליצה

מי שנהרג ומת בנו בו ביום ואין  
ידוע מי מת תחלה דתחלוץ דוקא  
ורובה לקחת אחות ס' חלונתו הר"ב כל ת"ג דף מ"ב ע"ג :

כ"ג חזרת

חזי הכתובה במעלטלין דיורסיה  
אומרים אלו אנו רוצים והבעל  
אומר אלני אפי' רוצה דהדשות ביד הבעל לתת להם מה  
שירצה ואפי' אם יתן להם אחרים שלא הכניסם לו ולא  
דמי לאלמנה דנוטלת מה שהכניסה משום שבח בית  
אביה ואפי' הכניסה לו ב' ועלו ושואה הא' כדי בתוכה  
דיכולה לומר תן לי השני ג"כ וטול מעותיו כיורסיה לא  
שויד הק' הא' כ' התנו בפני' או שהמנהג כך הר"ב כל ת"ג  
כלל י"ב סי' ע' :

כ"ד חזרת

חזי הכתובה אין יש להוסיף בעריכת  
החזרה כפי מה שנוהגים להוסיף  
בעת הנתינה או יתנוס בשוויים הר"ב כל שם :

בזה משום כיטול עובת אשקו :

**ב' יבם** שבמקום חליצה נתן גט כריתות דפסל עליה ועל כל האחים ותחלוץ רוקח הר"ם גאלאנטי סי' ס"ח מהרמב"ם פ"ה מיבום ובגמרא כתובות דף פ"א ע"ג והוא נכרח וכו' :

**ג' יבמה** שנשאת לשוק קודם חליצה דהלא עכ"ז אם ילדה אין הולד ממזר שם מהטור סי' קנ"ט והרמב"ם ספ"ג מיבום וע"ש סי' ק"ה :

**ד' יבם** דאינו יכול למכור בנכסי אחיו בלתי רשות הובמה זולת אם ברשה וכן לה כתובה וחזר ונשאה דאז כשהלק השעבוד מעל נכסי המת הר"ם גאלאנטי סימן ע"א משם פ' האשה שנפלו יעש ופי' פ"ו :

**ה' יבמה** שרקקה קמיה יבם דתחלוץ ופסלה על כל האמין ואי כופין לתלוץ דיש עתלוקת ולא רמי לנזירתה ואי רקקה כמה פעמים והוא עמד במתקומו דחייסין דהקלו כ"כ לכ"ע הר"ם גאלאנטי סי' פ' הביא מפ' מלות חליצה והרמב"ם פ"ד והר"ב וכו' והרא"ש והר"י הלוי הרי"ך בזה וכתב דיש מתירין אותה להנשא ואפי' למ"ד דפסולה אין כופין ואי הרקיקה היתה בכונה להפסל דאין כופין ופרטים עוד שם סי' י"א והביא מהר"ב וכו' כולל קימנ"כ וכו' הר"ם חלשיך :

**ו' יבמה** דקידושין תופסין בה הר"ם גאלאנטי סימן ק"ה אגב :

**ז' יחס** משפחה דיש בה ספק ממזר אם לא ישרו נשים ממנה הר"ם גאלאנטי סימן ק"ה והביא מהרמב"ם :

**ח' יחס** כן נדה וכתב דתנשא לישראל שם :

**ט' יבם** נער וכער אי כופין לתלוץ הר"ה לוי ז"ל סי' ט"ז דף כ"ב ע"כ משם הרא"ש פ' המדירה :

**י' יבם** שהוחק לזנות אי כופין לתלוץ שם משם האגודה :

**יא' יבם** שהיא בעסק והוחק שגובה אי כופין לתלוץ שם דנראה במתלוקת :

**יב' יבם** שנשבע שלא ליבם דמלה כיון דאפשר בחליצה או שלא לתלוץ אי חלה השבע' שם וכל התשובה והשבת רבנים עמו ועוד הר"י הלוי סימן י"א וכתב שם ראש"ג דכשנשבע היה נשוי ושוב נהאלמן ואדעתא דהכי לא נשבע חלה השבועה :

**יג' יבם** שנשבע לתלוץ או שנתחייב בקנס לא הווי חליצה מעושה ועכ"ז אין כופין לתלוץ אכל יעשו הרקקה ויבכו הקנס הר"י הלוי סי' י"א והביא מבונה מתקומות :

**יד' יבמה** שנדרה כהנה מתיבם דאין כופין אותה לתלוץ וכן כשהיא עשתה דבר להאקר עליו הר"י הלוי סי' י"א אגב ע"ד סוף הסימן :

**טו' יחור** אשה עם גויים אפי' מרובים ררובים פרוצים בעריות ואפילו נשיתיהם עמהם לכוון לנשים לילך לזרירים בלתי בעליות עמתה' או הנשים כשרים הר"ם פתרויה סי' כ"ו :

**טז' יבמה** שילדה ולא חי הולד ל' יום שתחלוץ ולא תתיבם' הרשב"א סי' תש"ה :

**יז' יבם**

שאינו רוצה לפדוע כתובה להלמנה בשילדה מטעם דשמא ימות הולד ותתיבם לו לאו כ"כ הרשב"א שם :

**ח"י יבמה** נזודרת הנאה מיבמה אחר נזירתה בעלה דיש מחלוקת אי יש לה דין מזודרת' הרשב"א סי' תת"כ :

**יט' יבם** שאקר על יבמתו שלא התקדש לאחר עכ"ז אם קבלה קידושין מאחר הוי' ס' מקודשת ויגרש המקדש וישא אותה היבם ואם הוא כהן לא אעפ"י שאומר שרוצה לישא אותה שם ומיהו אין כופין כיון שעשתה שלא כהוגן :

**ך' יבמה** שלא תחלוץ עד יעברו ג' חדשים ואם היא מעוברת לא תחלוץ שם :

**כ"א' יבמה** מעוברת ואומר היבם שהיא מעוברת מארסה תולין רוב הבעולות אחר הבעל שם :

**כ"ב' יבמה** מעוברת שנתקדשה הפסידה מוונותיה ואפי' תפסה שם :

**כ"ג' יבמה** שומרת וכס דמתקד דהיבם יורש אי הוי' כ' יבמות ומתה האשה דאינו יורשה ולא ימנע דאם וכס לשניה או חלץ כבר נפטרה ממנו ואי היא עדיין לפינוי יכול לקיים המזונה כזו דהיתה כבר נפטרה ואינו יורש אותה' הרשב"א סי' תתפ"ו :

**כ"ד' יבמות** כ' ויבם לא' או חלץ לה דנפטרה השניה שם :

**כ"ה' יבמה** שיש לה כ' יבמתין והוא רוצה בראשון והוא אינו רוצה והב' רוצה אותה והיא רוצה בג' או שתי שהיא רוצה אינו רוצה או אינו כאלף פרטיו' הרשב"א סי' אלף קס"ה :

**כ"ו' יבום** דחליצה קודמת ואין כותבין לה מרד שם וכ"כ אם רקקה או שעשת' מאמר עם היבם הא' ועשתה אח' כ' עם הב' דאסורה לשניה ואינה מזודרת לנכות לה מכהובתה שם סי' אלף ר"ב :

**כ"ז' יבמה** כשלא היתה רוצה ביבם ותיבם הית' חפץ רעכ"ז יאמר לא חפצתי והיא נם היא תאמר מאן יבמתי' הרשב"א סי' אלף קס"ט :

**כ"ח' ייחור** ערווה דהוי' דאורייתא ובשאר נשים דהוי' דרכין ויחור אשה א' עם ב' הנשים דאסור ויחור מב' דאין איסור ואם הם פרוצים אפי' כ' ופרטים עוד בדיונים הלוי הרשב"א סי' אלף קע"ח ומי שעסקו עם הנשים דינו יעש וע"ש סי' אלף קכ"ב ואלף קפ"ח :

**כ"ט' יבמה** כשהיבמה אינה רוצה בו וכן אם הוא נשוי או שהיא גדולה ממנו או להפך אי מטעין אותה לאחר שיתלוץ על מנת שירש ואי כופין אותה בכך ואם נתנה המעו' כירו אפי' הטעוהו אין מוסיפין מנידו ואם חלץ עד שלא נתנה ויש לה קנין עכ"ז נראה דאין מוסיפין מנידו ואפי' נתתייבה לו בקנין ושטר יעש כהרשב"א שם ובאיונה יבם מטעין יעש :

**ל' יבמה** כשיש עד א' או עד מפני עד דמהכני להתירה ואם היה לו בן ומעיד שמת' האב תחלה והבן אח' כ' נאמן לכ' ע"ז ואי עגמה ג' כ' אפי' אמרה כך ואם יש עוד דמעיד דניתן לו בן קודם מותה' במקום פ' דנאמן ולהראב"ד לכך אינו נאמן וחילוקת ולא מתתייבמת לדידי והיא שאמרה דניתן לו בן במקום אחר תולגת ולא נתתייבמת וכוסין לתלוץ' הרשב"א סי' אלף רכ"ב :

ל"א

זל ע"כ:

ק"ד ייחוד

נשים ישראליות בבתי הנשים לעשות  
 מלאכה שם מלבד מ"ס לעיל בערך  
 ה' עורכת הרדכ' כ"ס' תפ"ה (אה"כ והוא ל"ו נדפסה  
 כפיורדה סי' תפ"ה) דזה פירוט גדול ומ"מאין לאסור  
 אותה על בעלה חרף שהולכות יותר מג' נשים ואין כאן  
 ייחוד דהרי תנן לא יתייחד איש א' עם ב' נשים משמע  
 ה"ג א"ר' מותר לדעת רש"י ואעפ"י שיש חולקים הוינו  
 לבתחלה אבל בדויעבר לא ויהי דאיכא אנשים הרבה  
 ונשים הרבה עם אנשים הרבה מותר אפי' לבתחלה  
 וכמ"ס הרמב"ם פכ"ו מאוסוריו ביאה והו' דפתח פתוח  
 לרה"ר ותו' דבעלה בעיר ואמר רבא בעלה בעיר אין  
 חוששין משום ייחוד ואעפ"י שרש"י פי' לענין מלקות הכל  
 איסורה איכא תקום והרמב"ם פ' קנן ורוב המפרשים  
 הסכימו דליכא איסורא ואעפ"י שיטות שם כלילה ויש  
 לחוש מ"מ אותן היטות שם אינן עושות מלאכה עם  
 אנשים כלל שאין אנשים נכנסים במקום השירות ואם  
 הם במקום שבכנסים שם אנשים הרבה ונשים הרבה  
 מותר ובהמרינו הוא יין בין האנשים והוא יבנה בין  
 הנשים ואם לא נכנס שם אלא בעל הבית אסור דגוי אין  
 אשתו משמרתו ואפי' תן נשים הרבה לדעת רוב הפוסקים  
 וקו' דהני בעבודתיהו עירידי ואע"ג דטעם זה לבדו לא  
 יספיק הו' סניף לעצמיהם הנזכרו וכו' כיון שהן זקנות  
 שאין אדם מתאזר להם הו' שמירה להקד' דמסתמו  
 דילמא מגלו ויהי דכיון דעושים מלאכה זו הם בעלי  
 האומנות והם נריכין בכל טעם להביא נשים לעשות  
 מלאכתן לא מרעו לחזקתיהו וכמי' עממי נמי סיניפי  
 הו' ואם עברה ונתתיחדה עם הגוי במקום שאסור  
 להתייחד באשת ישראל מותרת דהרשב"ם פי' יחסין אמר  
 רב מלקין על הייחוד ואין אוסרין על הייחוד ופירש"י  
 מלקין וכו' בפנייה ואין אוסרין אשת איש על בעלה  
 ואע"ג דרש"י אית ליה חיישינן שמא נהרטיה הו' ס"ס  
 כבעלה ס' לא נבעלה ושמא באונס או ברטון ואע"ג  
 דברוש אין מעמדוין דקו' שם דילמא בדויעבר כמו לא  
 וכו' ופירש"י דבאשת ישראל מנייה ומשמע דאי ליכא  
 הפסד ממון אסור העינו דרך החינה אבל דרכינה אמת  
 הוא דבריעבד מותרת וכ"כ התוס' וכן כ"ל מדק"ל דאין  
 אשה נאסרת על בעלה אלא ע"י קנינו וסחירה עוד תדא  
 דהתם נחבשה כו'ס והוא מסורה להם אבל אם נתייחדה  
 ייחוד בעלמא לא נאסרה ואמרו בירוש' דאפי' כחרשת  
 דרבה לרמו' וכ"ס למפרש לאותה מנשה דאשה שנחבשה  
 באשת כהן וזה ברור דאשת ישראל מותרת אבל באשת  
 כהן איכא פלוגתא דלרש"י אסורה מיד דחיישינן שמא  
 נהרטיה ואת"ל באונס אסורה לכהן ולדעת רבינו אלחנן  
 אינה נאסרת בשביל זמן מועט אבל אם שהתה ימים  
 רבים אסור שמא כהן זמן זה נהרטיה או אנס אותה  
 ואונס ככהן אסור ולפי שיטה זו אפי' אשה חטובה אסורה  
 דבהנ"ל חיישינן לאונס אבל חיישינן לרפון ויש שיטה  
 ג' יותר מחזורה והיא נראית שיטת הרמב"ם ודק"ס עמו  
 דאפי' לזמן מרובה ואפי' באשת כהן לא אסרי' דלשמא  
 נהרטיה לא חיישינן והביא ראיות ברורות ולשמא נאנסה  
 לא חיישינן ואפי' דנחבשה מפני שהיא מסורה  
 כו'ס וכולין לאנסה אבל הביא ראיות מחזורה כו'ס  
 אין אונסין אותה כלל וכן העלה הר"ן פ' האשה וכ"כ  
 סה"מ וכן כ"ל סברת הר"ף שהביא והיא דרכ' שאין  
 אוסרין על הייחוד ובה' המנשה דאשה שנחבשה ע"י ממון

ל"א יבם כל שלא כתב עדיין כתובה ליבתה  
 אוני יורד לבתלה שם:

ל"ב יבמה

לענין כתובה אם יש נכסים  
 לאחיו כהובתה ותוספת שכתב לה  
 אחיו הכל הוא על נכסיו אחיו דאשה הקנו לו מן הנכסים  
 ומ"ה אינו יכול למכור בנכסיו אחיו ואם אין לו נכסים  
 לאחיו קו' שהיו לו ואבדו או שלא היה לה כתובה או כתובה  
 או מחלה אותה לבעלה נדק' השני לכתוב לה כתובה  
 כדי שלא תהא קלה בעיניו להוסיף והכי אמרי' בההיא  
 דאין לית לה מרחשון מקיני לה משני וכ"כ הפוסקים  
 בהדיא ואם היתה אסורה על ה' ומותרת לשני ולא היה  
 לה כתובה על החשון איבעיה לן כס' יש מותרות  
 ואיפשיטא דלית לה ג' משני ומיהו העלה הרמב"ן  
 והרשב"א ושאר אחרונים דאם רוצה שני לקיימה נדק'  
 לכתוב לה כתובה שלא תהא קלה בעיניו להוסיף הכל  
 מה שיכתוב עיקר ותוספת טובה מנכסיו של זה כללא  
 דמלתא דכתובה על נכסו בעלה החשון ואין לה עליו  
 כלום ואם כתב לה הוא כתובה או שאין לאחיו נכסים  
 קרי' הוא כשאר כל הנשים ואם היתה אסורה לראשון אם  
 כנסה סתם ורצה להוסיף אין לה עליו כלום ואם רוצה  
 להשקות' נדק' לכתוב לה כתובה שלא תהא קלה בעיניו  
 להוסיף הרדכ' ז' כתובת יד סי' תמ"ה:

ל"ג יבמה

להתירה לזמן מפי' עד אחד ועבר  
 ושפחה ואחותה מלבד מ"ס לעיל  
 כפי' ל' הרדכ' כת' סי' תס"ב (אה"כ מודפסת כפיורדה  
 סי' תס"ב) הביא בעיא דב' האשה שלום ופסק הר"ף  
 והרמב"ם וכתב דאפי' דא"ס שחולק וס' לאם אמר  
 העד מת בעליך ואח"כ מת כנך אינו נאמן מורה שהם  
 אמר מת כנך ואח"כ מת בעליך נאמן ותתויבם וכתב  
 שם דאפי' שהיא החותמה נאמנת וכתב דכ"כ הפוסקים  
 וז"ל הרמב"ם ואפי' אשה או שפחה וכו' נאמנין לומר נת  
 פ' והנשא אשתו או תתויבם וכו' וכתב דאפילו לטעם  
 דהקילו מאסר דעבידה לאיגלווי הכא נמי עבידה לגלווי  
 מי' נתת תחלה ולא משתריא ואת' לשיטת הראב"ד ז'ל  
 שהסוג על הרמב"ם בעד המעיד שניתן לה בן שאינו  
 נאמן שאם אמרו בערות מיתה דנהימן עד אחד אפי'  
 בדבר שהיא אינה נאמנת משום מלק' דעבידה לאגלווי  
 ולא משקר ואמרו כניסה לבעלה בן דאפשר דמשקר  
 כונה שאמרה מת כנה ואח"כ מת בעלה וז"ל רכל מיתה  
 עבידה לאגלווי הוא שאם לא מת יבא כרגלו וכיון דכן  
 אפי' בנתה החלה כמו מירתת ולא משקר אבל בניתן לה  
 בן לא מירתת כלל שיכול לומר ביתן לה בן ואח"כ מת  
 ואפי' בחלוקה או כלם חולקים על הראב"ד ז'ל ואכן ארובת'  
 סמכינן ואפי' להקל וכ"ס דארתיה דמר הוא וכ"ס דהו'  
 מיעוטה דמיעוטה המחמוד כנגד המקילין ולענין עד  
 האומר מת היבם או מת בעליך ואח"כ מת כנך מחמוד  
 ולענין להתירה ליבם מקל בכל גוונא והנכון בפוסקים  
 דעד ה' נאמן בכל גוונא בין להתיר ליבם בין להתיר  
 לזוק כפשוט' דסוגי' ובינין וכו' שבה בעלי החידושי'  
 ובכ"ד אעפ"י שהיא אחתה נאמנת דמלתא דעבידה  
 לאגלווי לא משקר' ותו' דארתה' דייקא ומנסכה דכיון  
 דשרייתה דידה קלוו בנתה הבן תחלה דייקא שפיר אם  
 מת הבן תחלה או לא ואע"ג דכלתו הכי אסורה ליבם  
 ואין כאן חומרה שהחמרת עליה בסופו מ"מ הא' נקלקלה  
 טובא ככל הדרכים הנו' בטענה דייקא שפיר דהא  
 אמקני' דלעיל קאי דאית בה' ג' דבר וכ"כ המפרשים

מותרת



צוורת לבעלה בצורתה משמע דייחוד בכל גוונא אינו  
 אומר דאם נכבשה שלא ע"י מתוך כיוון שהיא מסורה בידם  
 אקורה דחיישונן שמה אנסוה וכן נראה דעת האשירי  
 ז"ל שלא כתב אלא התיירץ הא' של התוספות וכ"כ רבינו  
 ישעיה מטררני דאין אשה נאסרת בייחוד אפילו גוי  
 ומכין אותה מכת מרדות אם היא פנויה ואע"ג דכתב  
 הקמ"ג בשם ה"ג על הא"י דאמר ועירי מאי מדברת  
 בסתרה הני מילי נסתרה עם ישראל אבל אם נסתרה  
 עם הגוי הרי היא כשבויה ופסולה לכהונה ע"כ ומשמע  
 דאפי' לפי שעה נאסרת דומיא דמדברת אפשר דס"ל  
 כדש"ז ז"ל א"כ לפסול אותה לכהונה כדמשמע לישנא  
 אבל לאוסרה על בעלה לא דהו"ל קלא דלכתר נישואין  
 ואע"ג דתלי לה כשבויה לאו בשבויה לגמרי אלא כי  
 סיכוי בשבויה אסירא לינשא לכהונה הא כמו אסירה  
 לינשא לכהונה אבל להוסיפה מבעלה עעמא אחרת  
 אית בה דהוי קלא דלכתר נישואין דהתם איירי דנסתרה  
 עמו על דרך זנות דומיא דמדבר' דמשמע מדברת עמו  
 דברי פרוזיה אבל ייחוד בעלמא כנ"ד שהולכה לעשות  
 מלאכתה לא אומרת אדם ולא בכ"הג ומ"מ מורה אינו  
 שיש בעלי סברת רש"י וא"ת כיון דלשני השיטות אסורה  
 לבעלה כששתקה עם הגוי זמן מרובה יש להחמיר אם  
 ששתה זמן מרובה מיהא זמן מרובה מסתברא ליה דהוי  
 ווס ולילה דכיון שהיא מתייחד עמו כ"כ זמן לבו גס בה  
 ומרעה אותה או אונס אותה לפי סברה זו ל' חדא דכיון  
 דאי אומרת שלא נבעלה הויה לה כשבויה ושבויה דרבנן  
 הויה והקלו בה רז"ל כמה קולות כדאמרין בכל רובתא  
 בשבויה הקלו וקו דאחריה דהרמב"ם הוא והוא מן  
 המקילין כעדותו של הר"ן ושל ה"ה מותו דאין הנשים  
 האלו מתייחדות לשם זנות אלא טרירי בעבודתיהו  
 וקו דאונס לא שכיח מפני אימת מלכות ואי מפני הרצון  
 דוב בעלי השיטות ס"ל דלא חיישונן וקו דפשטא דרב  
 משמע בכל גוונא דאין אסורין על הייחוד וקו דק"ל  
 דאין אשה נאסרת על בעלה אלא ע"י קיגוי וסתירה כל  
 זה כתבתי להלכה אבל למעשה הכל לפי מה שהיה אם  
 הוא פרוצה ורגילה להתייחד עם הגוים יש לפסוק  
 בדבריו המחמירים ולאסור אותה על בעלה אפי' ישראל  
 ואם היא נטועה ואינה רגילה בכך אלא שפעם אחת  
 נתייחדה לאינו סיבה אין לאוסרה על בעלה ואפי' כהן  
 ואם פנויה היא מלקין אותה על פכה כדאמר רב מלקין  
 על הייחוד ומקמני לה בשבויה ואם אשת איש אין מלקין  
 אותה אפי' אינלה בניס משום שמה יהיו לה בניס ונמצא  
 אשה מוסיף לעז על בניה ועיין בתשובת הר"ם ש כלל  
 ל"ב שהקל בגדול מוזהרין א"ק"ס וז"ל א"מ דאשונ' אשת  
 כהן שנתייחדה עם הגוי אינה אסורה לבעלה כהן  
 וכן בת ישראל פנויה אינה אסורה לכהן כשכיל כך  
 דדוקא אשה שנכבשה בידי גוים שבע"כ הולוכה שם  
 איכא למיחש שמה אנסוה אם לא מפני הפסד ממנו  
 אבל מסורה בידי להיות שם בע"כ מתרת ע"כ וזו  
 קולא גדולה לתת חילוק בין אם הולוכה בע"כ להלכה  
 לעצמה ועכבה שם בעל בדחה ע"כ :

**ל"ה י"ב** זקן ויבנה זקנה ששניהם מרוצים  
 שלא לחלוץ ולא לייבם והוא תובע  
 שתהיה כתובה מונחת ככ"ד והכל עד שתמות והשאר  
 זקח איהו אחר מיתה הרב"ז ז"ל כ"ס י"ת ק" (א"ה) ב'  
 והיה ל"י נדפשה כשיורד ס' ת"ק) כתב לא ירעתי  
 ספק בזה שהרי יכולה לומר או חלוץ הו' ייבם ואם לא

ירצה ליבם וחלוץ לה בע"כ ויתן לה כתובה ותעשה מס  
 שתראה ואם תתפטר היא בלא חלוצה לא בשביל כך  
 הפסידה זכות כתובה ואם היא אינה רוצה לא לייבם  
 ולא לחלוץ אין שומעין לה אפי' אמרה אני כיוונת משלי  
 וכ"ש שאין לה כתובה ואם תובעת חלוצה ואינה רוצה  
 בייבוי דנין אותה כדין מורדת וכופין אותה לחלוץ לדעת  
 הרמב"ם ולדעת קצת מפרשים אין כופין כפלוגתייהו  
 באומרת מאים עלי והפסידה כתובהה הילכך יכולה  
 היא שתאמר יבם או חלוץ או תולי כתובתי ומה שיאמר  
 אחר מותי תקח כדין שומר יבם שמתה יורשים מאכזים  
 יורשין בכ"מ שלה וחזי נכ"ב ויורשי בעלה יורשין  
 כתובהה וחזי נכ"ב עפ"י שיטת הרמב"ם שאנו רגילין  
 לפסוק כמותו ואם היא אינה טוענת כגון זה פתח פיק  
 לאלם הוא וא"כ לא מנאתי מקום לשאלתך אלא כומן  
 שהוא אומר איני רוצה לא לחלוץ ולא לייבם אפי' שתקח  
 כל כתובתה וכן אם היא אומרת איני רוצה לחלוץ ולא  
 לייבם אפי' אפסיד כל כתובתי וא"כ הוא הדבר שהיה  
 הדין נכסי בחוקתן כיור כ"מ תקח הכל ותעשה בהם  
 מה שתל' שהרי אין היבם יורש בהם כלום וכל"כ נותנין  
 לה כיון שהביא אותם מכית אביה והבעל והיבם אינם  
 יכולים למכור מהם וכתבין אותם עליה ותתפרנס  
 מהם ואם ישאר מהם כלום אחר שתמות חולקים אותם  
 יורשי עם יורשי בעלה וכתובת שהיא על בעלה תהיה  
 מוכח' כיור שלישי או כיור כ"ד שאם תטטרך תתפרנס ממנה  
 ומה שיאמר אחרים יורשי הבעל יורשים אותה ע"כ :

**ל"ו י"הוד** מן שנתייחד כהיותו חולה עם  
 גרושה ומשדכתו בעדים הרב"ז  
 כ"ס י' תקמ"א (א"ה) ב' מודפסת כפיורדא ס' תקמ"א)  
 כתב וז"ל דע שהייחוד שאנו חוששין שמה בעל לשם  
 קידושין יש בו תנאים א' שיהיו כדו שיעור ביאה ב'  
 שלא יהיה שם אדם אפי' עבד ושפחה חוץ משפח' ידים  
 ג' שיהיו עדים רואים אותו בא' ד' שיהיו יורשים שיש  
 עהים רואים אותו ובקיום כל התנאים האלה הוי ייחוד  
 וחיישי' דבעל לשם קידושין וזריכה גט שני מספק  
 ולענין עיקר הדין אי חיישי' בכ"ד או לא אם אפשר  
 לכופו לחלוץ או להטעותו מוטב משום לזות שפתים  
 ואם אין יכולין לכופו אין כאן בית מייחוש ומותרת  
 להנשא מכהה טעמנו חדא דעיקר הדין תלוי בנחלוק'  
 דגרסי' בפ' הורק אמר רבה בר בר חנה א"ה יוחנן  
 מחלוקת ברה"ש שבעלה וכו' אבל לא ראוה שבעלם  
 דברי הכל אינה זריכה גט משני ויש כמה גאונים  
 דפסקו כי האי לישנא אבל הר"ף והרמב"ם והרא"ש  
 פסקו כאידך לישנא דר' דזריכה גט שני ובידו' גבי  
 לכה עמו בפוגדקית אמרו דטעמ' רב' ה' דאמר' דזריכה  
 גט שני דאמר' דאפי' הקדיחה תכשילו יגרש ואינה  
 מוזהמת לפיכך חסוד עליות וזריכה גט שני ולפי נמרא'  
 דכני מערבא לב"ה דאמר' דזריכה גט שני לכתחלה  
 הוא ואם נתגרשה והלך בעלה למדינת הים אחר שלכה  
 עמו כפיודקי תנשא לכתחלה בדין גט ישן ואיכא  
 מרכותא קמאי דאמר' המגרש את אשתו ולכה עמו  
 כפיודקי כגון שכתבו ועדיין לא כתבו וטעמא משום  
 גט ישן ולא משום קידושין ולא כדיר וגמ' דילן מסתברא  
 דאולא כטעמיה דרבי וסי' בר כון ולא משום גט ישן  
 עכ"ל העטור וכתוב כנדרכי הרי דאיכא מרכותא  
 קמאי דלא חשו לקידושין כלל וגם לפי דעת הירוש' כ"ד  
 דומה לתהלק' בעלה למדינת הים שהרי מת והיבם אינו

דעת א"ה ערך יור קרושים

בעלי הלכות לא כתבוהו משמע דס"ל דלאו הלכתא היא והמעשה אין מביאין ראיה ממנו דהוה מביאין ראיה ממעשה שטוים וכ"ש שגם אני לא התרתי אלא כהגטרפות הטעמים הכו' וז"ל הרשב"א בתשו' ומ"ש אש כתייחד וכו' אש הוייחוד היה לחכול ולא לנה עמו אין כאן חשש אבל אש לנה עמו וכתייחדה בלינה ובפני עדים כיון דגייסי אהדדי יש חשש ועכ"ל כל שלא ראות שכבעלה אין חוששין לקידושין שלא כל המתייחד עם אשה כבעלמא כבעל ואת"ל שבעל לא כתבין אלא לזנות ע"כ והשאלה היקפה כראובן שארץ והרי זה כמו שכתבנו ע"כ:

**ל' ייחוד** מני שנתייחד עם גרושתו בעדים ואומר שלא בא עליה וכו' להחזיר' אש לר"ך קידושין אחרים וברכת אירוסין וו' ברכות הרב"ב כ"י ס' תקס"ח (א"ה) כ' תורפתה כפיודא סימן הקס"ז) כתב ז"ל הדבר ברור שגריבה קידושין אחרים ולא יברכו ברכת אירוסין והוה שפק אש בעל או לא בעל ומהאי טעמא הוה ס' מקודשת והאי דקאמר שלא בעל לא מהימנין ליה דלימא אמר הכי משום דרכ מנגוד המאן דמקדש בבואה לפיכך להיבה קידושין אחרים דלימא לא בעל ולא מכרכין דילמא בעל לשם קידושין והויה כרכה לבטלה דמה שנעשה נעשה ומנה הטעם התקינו לברך ברכת אירוסין קודם הקידושין דליסוי עובר לעשייתו ואע"ג דאויבה למיחש שמה לא התרסה לקבל הקידושין ונמנא שברך לבטלה הא ל"ק דאין דרך לקדש אלא אחר שירובין ושארית ישראל לא יעשו עולה וכו' הילכך כנ"ד כמו אע"ג דהוי ספיקא מספיקא לא מכרכין דמה כפסד אי מקודשת ודאי א"ה לר"ך לברך ו' ברכות וברוח הוא ע"כ:

**ל"ח יבם** וס' ריבם אמר לספק אתה בני לענין ירושת הזקן הר"ב ח"ג ס' כ"ה:  
**ל"ט ייבום** ספקו להחמיר הר"ב ח"ג סימן מ"ד א"ב:

**מ' ייבום** כני גיורת ומסוחרת שנתגיירו יחד או הא' יולד בקדושה והא' לא ריבם לייבום הר"ב ח"ג ס' מ"ה דף מ"ג:

**מ"א ייבום** הגם דהיבמה זקנה וגם היבם גשוי או יבול לייבם הר"ב ח"ג ס' כ"ד:

**מ"ב יבמה** דהולכת אחר היבם לחליצה הגם דכתב הרמ"ה היינו כשהיבם רוצה לייבם אותה אבל אם הלך לעיר אחרת כופין אותו מ"מ אין אנו כופין דיכול לומר כיון דכל הפוסקים כתבו סתם אפשר דס"ל להפך ואין לכוף מספק ואם הוא בחור וקדש אשה בעירו אחרת הלך במקום שהוא עומד שם כעת וכן אש הוא דר בב' מקומות פעם בזה ופעם בזה הלך במקום שהוא עומד בו היום ואם אין כ"ד בעירו דילך אחריו ואם יש כ"ד במקומו מומח אלא שכ"ד שבעירה גדול תלך אחריו ואם אינו מומח אלא דיוורעים דינו חליצה ולקרות אינו ברור דילך אחרים ומס' אין לכוף ואם אין כ"ד מנמחה בעירו דהדין נותן תלך אחריו למקום קרוב לו שיש בו כ"ד מומחה והכל מפני הספק הר"ב ח"א כלל ב' סימן ל"ג ולמ"ש דס' הרא"ה אפשר דאינה מוסכמת עיין ערך פוסק:

רוצה לחלוץ וליבם אינו יכול שהיא גרושת אחיו ותו אפי' לרעת המחמירים בשלמ' גבי ה"א דתמירה הזריכו גט שני מספק שמה בעל לשם קידושין אבל גבי יבמה לשוק דאיסור לאו הוא לא מחמירי כולי האי ותו שבוין שהוכה כדבר ומיד כבד עליו ולא היה בו כח לבעול שכבר היה קרוב לגוסס ותו שכבר נטרף דעתו ולא היה בו רעת לבעול לשם קידושין ותו כיון שגירש את זו ושידך אחרת רגלים לרבר שהין תפך בה עוד ולא בעל לשם קידושין כלל דמילתא דבהגטרפו' כל הני טעמי אין כאן מיחוס כלל ואם לא ירצה לחלוץ אישלא יוכלו להטעותו קנשא לכתחלה ולענין המסודרת דאין לחוס למירי מכל הני טעמי דהמין לעיל ותו דאפי' בעלמא לא חיישי דאפי' בהרוסתו אמרו המפרשים דלא חיישי שהרי אין לבו גם כה ואעפ"י שכתבו דהיבא דגייסי אהדדי חיישי' לני מילי בארוסתו דאית בה התרי ארוכה ולכו גם כה אבל מסודרת אפי' גם כה לא חיישי' שמה בעל לשם קידושין והכו' דלא לוסוף עלה ואעפ"י שדבר ברור היא הכתיב לשון ריבם בתשו' שאלו ממנו על מי ששידך אשה ונתן לה בגדי כשתן ומשי ועמר עונה כחור וגם כתייחד עמה בעדים ובלזה היה מפורסם כאוקו מקום ומשמע מהך השאלה דהו גייסי אהדדי והוא ז"ל השיב ז"ל ומה שטענת מהיחוד שהיה לשם קידושין גם לזה אין חוששין דלא אמרי' הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה לא במגד' אשתו מן הנשואין מפני שלכו גם כה אז הייחוד ראה מפני שנתייחד עמה חוששין שמה לשם קידושין החזירה ובעל אבל מן האירוסין שאין לבו גם כה אין הייחוד ראה שבעל כמו ששנינו בזהורק מורים שאם נתגרשה מן האירוסין שהיכה זריכה גט שני שהין לבו גם כה ואעפ"י שהמקדש כביאה אין לר"ך שיראו העדי הביאה רק הייחוד כלכד העפ"י שאין לבו גם כה הקם הוא שאומר בפני עדים התקדשי לי בכיאה ושניהם נסמכי כזה והם מחיימרים בפני עדים כמ"ש הרמב"ם פ"ג נהייתו אבל כלל אמירה ונתייחד עמה אין אימרים שבה עליה הרי לך בהירוש אפי' במסודרת לא אמרו' שמה בא עליה לשם קידושין ואפי' לרעת כל הבחינים לא חיישי' לה ומסתבר ל"י שאם היה מחור לקדשה כגון שקרוביה היו נשמטין מלתתה לו ונתייחד עמה בעדים חיישי' לה לרוביה גט אש מת ולא גרשה ואין לו בניס מותרה לאחיו ממה געשך דהן סהדי דכל טרדקי דאית ליה למעכד עבוד כו היכי דלא לסקעוה מניה אבל היבא דיש עדים שבה עליה והיא מסודרת לו וגויסי אהדדי בזה יש סברא להחמיר כרעת הגאונים אבל אין אנו זריכין עתה לזה ולפיכך לא הארכתו בו ואם תקשה עלי כיון דאיבא כל הני טעמי למה אתה מגריבה חליצה כלל לפי שראיתי הרשב"א בתשו' וז"ל ומיהו אפי' משום קידושין הוה כר' דליבא הכה חדא דלמי שהוא גוסס היה כר' שאין לחוש וכמו שהמנה דאפי' לבעול אין פכאי אלא בירושלמי אמרו כפ' מני שאחיו הני אף המסוכן אר"י בר אחא מנעשה היה כיון שבעל מת ע"כ ומיהו הוא ז"ל כיון דריתא ליה מילתא והוה לו טעמים אחרים להתיר לא רצה לסמוך על טעם זה מפני הירושלמי ושמה אש לא היה לו טעם אחר היה מתיר מזה הטעם דטעם גדול הוא דמי שהוה מעורף בדעתו מחמה כובד החולי והוא גוסס אין לו רעת לבעול ולבעול לשם קידושין ולא סמכי' אירושלמי כיון שלא הוזכר בתלמוד שלנו וגם

**מ"ג יבמה** דאין לה מונות מהיבם וטעמו הרד"ך בית כ' קדר ה' המש' התוס' פ' אעפ"י

**מ"ד ייבום** אי מלות ייבום קודמת או מלות חליצה ואי שניהם רונים ואי היא

אינה רוצה אי כותבין לו אגרת מרד ואי נודע שמתכוין לשם מנחה או מסתמא ואי כופין לחלוץ באטעיס או במילי ואי הוא נער ובער וכיולא ואי נתנה אמתלא למת שאינה רוצה בו יעש ואי יש טענה שמועלה לגבוי בעלה עיין שם באורך חדר ב' ועיין כל התשו' ועיין בסמוך לענין אי מטעין אותו וע"ש חדר ו' אי כפיות מילי קליטה מהטעמה יעש ועיין כל התשו' ואי היא זקנה ועקרה אי ודאי דאינו מכיין לשם מנחה וכיולא שם חדר י"ב ואי תובעני דקולא הכנסים מדרו אי הוי הוכחה דאין כוונתו לש"ס ש' ואם היא קטלנית יעש : **מ"ה יבם** כשרוצה לייבם דמטעין אותו היינו כדועבד דמהני חליצה מוטעין אבל לא לבתולה שם חדר ג' :

**מ"ו יבמה** כשהיתה אסורה על בעלה אי יש לה כתובה וכן אי היא אסור לייבם אי יש לה כתובה שם חדר ה' ועיין כל התשו' ומהרא"ש סי' כ"ט :

**מ"ז יבמה** דלא הובל לגבות הכתובה קודם חליצה אי למ"ד דחליצה קודמת אי תגבה קודם החליצה הכתובה ומת דין ההוספת וכן אם הוא בענין שלא תוכל לייבם אי תגבה ואי תפסה אי נזנתי לה שם חדר ו' ועיין משם ע"ד סוף התשו' וכן אם יש חרס ר"ג וכיולא באופן דלא יוכל לייבם יעש ועל זה עיין הרש"ש א"ה סי' ק"ל ויש טעות בנוסח התשו' והעלה דאי תפסה תפסה ואפי' בעומד לייבם והרש"ש א"ה סי' קפ' הוסיף קצ' ב"ז סי' קנ"ט :

**מ"ח יבמה** זיקה שלה קליטה ילא דמי לארוסה וכ"ש לכשזאה וג' מלמי שדך אשה ובה להשיאה ומעכבת היבמה מטעם דלא יכול לישא כ' נשים דיכול להשיאה דאין הזיקה כלום שם חדר ז' : **מ"ט יבמה** במתקום ייבום אי גזר ר"ג על ב' נשים הרד"ך בית ב' חדר י' ועיין ע"ד סוף התשו' :

**נ' יבמה** זקנה ועקרה ואילונית וכיולא אי מותר לייבם הרד"ך בית ב' חדר י"ב ועיין ע"ש התשו' :

**נ"א יבם** קטן ויבמה קטנה אי יכול לייבם שם :

**נ"ב יבם** קרום אי יכול לייבם שם :

**נ"ג יבם** קטן רוצה לייבם וגדול רוצה לחלוץ אי ביהא קטן קודמת הרד"ך בית ב' חדר י"ג ועיין כל התשו' :

**נ"ד יבם** קודם ייבום ומתה היבמה אי חייב בקבורתה שם חדר י"ד :

**נ"ה ייחוד** אשה יעש נוי כשיש הין כניוקס עיין ערך אשה והרש"ש א"ה סס' קט"ו וסי' קכ"ו וקט"ו וע"ד מהרד"ך בית ב' חדר ה' אגב והרש"ש ח"מ סי' שט"ו :

**נ"ו יבם** משומד אי זוקק לייבום עיין מהרד"ך בית ט' כל התשו' ועיין בסמוך ואי היבם בתקום רחוק ולא ישוב יעש ואי יש חלוק בין ארוסה לכשזאה ובית ז' חדר ה' אגב ובית כ"ח סוף חדר ו' כתב דהוא הקל יותר מכל החכמים :

**נ"ז יבמה** אי יכולה האשה המתקדשת להתנות דאם ימות בלי בנים שלא תוקק לייבם דהוי מתנה על מ"ש בתורה ואי ה' תנית שיהי ימות בלי בנים שיהיו הקידושין מתנה חלה אי מהני ואי היינו דוקא באירוסין ולא בנישואין שם באורך וע"ש דינו המתנה על מ"ש בתורה דלא מהני ושייך לדין המתנה על מ"ש בתורה פ' המגרש דף פ"ד ע"ב ואי יש חלוק בין סתם למפרשת יעש ואי יש חלוק בין היבם כמתקום רחוק שלא ישוב אליה וכיולא יעש כל התשו' וכל שאינו מכיין לעקור מ"ש בתורה אע"ג דממילא מייעק' אין זה מתנה על מ"ש בתורה שם חדר י' מר"י בעל התוס' פ' אעפ"י והרמב"ם פ' ומאישות :

**נ"ח יבם** מוכה שתין וכיולא אי זוקק שם מהרד"ך ובית ז' חדר א' אגב :

**נ"ט ייבום** פרטי דינום דשייכי לייבום וחליצה כדינו חליצה פסולה וכשרה ופרטי' ע"ד עיין במהרד"ך בית ל"ג אגב משאו ומתנו :

**ס' יבמה** אעפ"י שכנסה היבם אין כתובתה על נכסי היבם אלא על נכסי הבעל הרש"ש ח"מ סי' רע"ד מתתני' וגמ' פ' האשה שנפלו :

**ס"א יבם** שייבם אשת אחיו הו' ג' חדשים ויש ס' אם הוא בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון ומת הייבם ובני הייבם נוענים אהה בן אבינו ונכסי אבינוהו ונחלקו שיה' בשוה והם טועני' אני בן הראשון כיון דהם מודים שהיא אחיהם יטול חמלה חלק א' והשאר יחלקו כפ' חלקים הם חלק א' והוא חלק אחר כדיוקן' וכלי' יבם דחלוקו' הרש"ש ח"מ סי' ת"ב משמא דגמ' דיבמות והפוסקים :

**ס"ב יבמה** עד שלא תחליץ דאסורה לזר ואם בעל לוקח מ"מ אפי' לא בעל שא קדש לבד או כנסה לחופה אסורא חיובא' הרש"ש א"ה סי' ר"ב על דברי הרמב"ם פ' מייבום :

**ס"ג ייבום** אי מנחות יבום קודמת או מלות חליצה דיש מחלוק על זה ואי תפס' להכריח אם מלות חליצה קודמת או מנחות יבום אין לכויף לא לייבם לחלוץ ולא לייבמה להקייבם ואם שניהם רונים להקייבם מסתמא אין מוחין בידם דמסתמא זל דלשם מנחה מכווני' אם לא שניבה דאינו לש"ס וזה לרש"י אבל לר"ת ע"ד שנדע שמכווני' לש"ס ומ"מ אין לכויף ואפי' הוא זקן והיא ילדה או לתפך ואפי' שיש בו נזוס בעיני' ופולה וחלוש דאינו יכול לפרנסה אין לכויף זולה באותם שכופין לאיש שהוא נשוי ומ"מ לפחות בכה"ג אפשר לכופו לגזור חלה על כל נשדאל שיברל ממנו ולא ישא ויתן עמו וכל מיני הרחקות שאפשר לעשות רק אף כפשוטו שומר ואם הוא נשוי יעש כל התשו' דלא סמך לבוה כוש לו אשה ובנים ואין לכויף כדדיו' אר"ב ע"ג יעש' הרש"ש א"ה סי' ע"א וע"ד הרש"ש א"ה סי' ע"א וסי' קל"ג וקל"ד :

**ס"ד יבמה** שונתת יבם דמכרה ונתנה דקיים אי נפלו לה בעורה גזא'ה ע"ס הא' מה דינו או כהרסה דבאלוקה לה עדיף מארוסה דעלמא :

# דעת איה ערך יוד קדושים

היה חזקה שאין לראח יעש :

**ע. יבמה** שילדה ומתה חזק ל' יום דנוכה כתובתם קודם חליצה כיון שהיבם קטן ואין קונסין לה. הרשב"ם א"ה ס' ס' מהנהת מרובו עלה תק"ן :

**ע"א ירושה** בעל הורש אשתו אפי' היה עמם בקטטה והוא היה היבם אפי' גמר בלבו לגרשה לתוס' ולהרא"ש כל שלא גירש אותה ולרשב"ם אם גמר בלבו לגרשה אינו יורש ואם היה בקטטה עמה ומיהו לכ"ע אינו כאיש אבל אשה לגבות כחובתה אפי' היתה מתקוטטת וגמר בלבו לגרשה כיון דסוף כידו תלוי הגט גובה כל כתובתם כדוניה וקוספת. הרשב"ם א"ה ס' ע"ה והביא מטור א"ה ס' ז' ועוד פרטים לזה שם ס' ק"ד :

**ע"ב יבם** שעשה מתאמר וקדשה וגמרו ו' ברכות וכל להוציאה לכד והיו היבמים שנים דהדרך היותר טוב ובטוח שזה יתן גט למתאמר והשני יחלוץ לא שזה יחלוץ תחלה ואח"כ יתן גט ואם חלץ זה אינו חליצה פסולה וצריכה לחזור על כלל האחין ואם זו גרש יכול לשוכ לקחתה ואי אפשר לה גט זה על אשה האחין ואם היה לה לרה עינין פרטים רבים באורך : הרשב"ם א"ה ס' י"ב ו' ואם כתייחד עמה והורו שניהם שלא היתה שם ביאה אינו במתאמר שם ו' ברכות אינם כלום אלא תלוי בכניסה לתופה ואם היו סבולות לכד סיבא ריש לחוס לתו אינו כקידושין. שם הרא"ש א"ה ס' י' ו' חקירת הריב"ל ואם היו ב' או אחד יעש ועינין לזה באורך. הרא"ש א"ה ס' ח' ו'ג הביא מהרמ"ם והר"ב שם ק"ט ודעות עוד ואם היה יבם אחד : **ע"ג יבמה** קטנה שחללה לגדול שם :

**ע"ד יבם** כשיש ב' יבמות א' אנוס וא' יהודי המהודר קודם לחלוץ ואם היה להפך שם :

**ע"ה יבמה** שנתעברה מאחר וילדה אי הוולד ממזר מדרבנן דיש מחלוק' ודעת הרוב דאינו ממזר וקידושין תפסי בה הרשב"ם א"ה ס' ז' ג' וע"ש ס"א ז"ד ועינין בסמוך וע"ש ס' קט"ו באורך הביא החילוקים והסכים להתיר כיון דהווי מרובנן : **ע"ו יבמה** ששאת גוש לה כנים וממנו רי"א דקולץ לה היבם ויש חולקי' ומ"מ אם אינה חקורה אלא מספק יחלוץ לה בעלה ותעמיה עם בעלה אם יש לה בן הרשב"ם א"ה ס' ז"ד ועינין כדן הקודם וע"ש ס' קט"ו באורך דחקורם לשניהם ליבם ולזה ששאת לו :

**ע"ז יבם** שצריך לדחיק הרגל ואם לא דחיקו אינו כשר דהווי מחלוקת הרשב"ם א"ה ס' ז' ז"ו מימרת המומר פ' מלות חליצה ועינין בסמוך ופי' הפסיקי' עלה ואי הווי ספק דרבנן :

**ע"ח יבם** שרגלו עקום או הפוך או עקום מלדג לענין חליצה דבר דלא מהביא חליצתו אפי' לזכא יבם אחר מ"מ אם ע"י הדחק יכול לפשוט הרגל יש להכשיר במקום הדחק דלזכא יבם אחר שם : **ע"ט ירושה** דהבעל יורש את אשתו במוחזק ולא ברהוי דהיינו במתה אשתו

כחיי מורישה אבל מת מורישה כחיי אשתו אפי' מת בעיר אחרת ועדיין הנכסים אינן בלאו אלא דלזכא יבם לכה כדרך ים עכ"ז קרא מוחזק והבעל יורשם וכן לענין

ועלמיה דמכרה קיים ואם נכלו לה בעודה שומרה יבם מכרה ונתנה קיים ואפי' עשה בה מאמר דמתאמר אינו קופה הרשב"ם שם הביא מכתובת פ' האשה שנפלו לדין חרוקה בעלמא והרמב"ם פ"כ מ' תלושה וזה מ' שם וטור א"ה ס' ז' ולבתחלה אינו מוכרת ונתנת יעש ודברי הר"ן שם ועינין בכתובת פ' האשה שנפלו מתני' דשומרת יבם ועינין הרשב"ם א"ה ס' ק"ב ח' :

**ס"ה יבם** שאינו רוצה לא לייבם ולא לחלוץ דאין כופין לייבם אבל כופין לחלוץ ואם היו אחים הרבה חוזרת על כלם ואם לא רצו חוזרת על הגדול וכופין לחלוץ ואומרים לו או כנוס או פטור מ"מ אם מה שאינו רוצה לא לכנוס ולא לפטור מפני שהיא נכהה אלכע בין שנייה דהיינו שנתנה כל נכסיה לאחרים כדי שלא יתן עיניו בממונה והבא לדין חליצה כיון שכוננה לכך שיפקיענה אין כופין לחלוץ אפי' הוא נשוי אשה וכנים שם ועינין כדן שאחר זה ועוד הרשב"ם א"ה ס' ז' וכפיה זו היתה בשעשים יעש ושייך לזה ע"ה הרשב"ם א"ה ס' פ"ח א"ג ועינין ביבמות פ' ב"ש דף ק"א ע"ב תוס' ד"ה לאחר מיתה :

**ס"ו יבמה** שגדה הנאה מהיבם בחיי בעלה כופין לחלוץ לאחר מיתה מבקשין ממנו לחלוץ ואין כופין ואם נתכוונה לכך אפי' כחיי בעלה אין מבקשין ממנו שיחלוץ וכתב הה"מ שם ואם נתכוונה אינו שירוע כדורר שלכך נתכוונה אלא כל ש"ל שלכך נתכוונה ורישא דקתני כופין היינו משום דאמר ר"ל דלא מסקא אדעתא דתריד כל שיש לחוס שנתכוון להפקיע עצמה מן היבם אין כופין לחלוץ שם והדין ממ"כ פ"כ ש' ועינין בסמוך :

**ס"ז יבמה** כשאביה פסק לתת לארוסה כך וכך ומת ונפלה לפני יבם אפי' הב' ת"ח דיכול לומר לאחיק פסקתי ולא לך ואי פסק בשעת כמר כגון דעמדו וקדשו דהן הן הדברים קנין דלא דבעל כה"ג יכול לעכב ולא ליבם ובארוס כה"ג והלכה כדאמרו דכיון דהוא לא פסקה אלא האב מה הוא יכולם לעשות וכופין אותו ואומרים לו כנוס או פטור זולת אם הם דברים הנקנין באמירה להר"ן לשטות רש"י ואכתי קשה אם לא דאם נפלו לה נכסים בירושה באופן דהם שלה ויכולה ליתן או יכול לעכבה הארוס ולא היבם. הרשב"ם שם והדין מפ' בתרא דכתובות ופ' מלוות האשה ורש"י והר"ן והגהה אשירי והגהה כהר"ק וטור א"ה יעש ועוד לזה פרטים שם הרשב"ם א"ה ס' י' ו' חילוק בין כופין בשירוכין לקידושין ואם הארוס יכול להוסיף מהאב ריש לו אולת יכול ואם היא פסקה בפני אביה יעש ס' י' ד' :

**ס"ח יבם** היבם דכופין אותו לחלוץ כגון כנוס או פטור או מחמת מוניין כדן הבעל לגרש מ"מ אם רוצה להטיל שום תנאי כגון ע"מ שלא תנשא לי' או תנאי אחר שתוכל לקיימו יכול להתנות זולת אם יהיה תנאי שאי אפשר לקיימו כגון שלא תלך לבית אביה דאין כופין כיון דהוי אפשר שלא תלך שם סוף הק"ו והש"א מבי' א"ה ס' קמ"ג מ"מ חוה ההגופם וק"ה כגט היבם דכופין לגרש דיכול להתנות ככלל : **ס"ט יבם** שאמר בשעת מיתה שיש לו בנים או שיש לו אח יבא לאישרה וכן אומרת שאין לו אח והיה מוחזק בלאו אינו יעש עד א' דיש לו אח או נאקרת פרטים לזה. הרשב"ם א"ה ס' ק"א ו' ו' :

ומזה כמ"ש לעיל אש לענין בתובה דינה בא"א שגאלת  
כטעות דהין לה אלא נדוכיא שהיא בעין לא מה שהלך  
וכן חוספה וק' ה'הין לה יבבלאו שהם בעין יש מחלוקת  
ויכול לומר ק"ל ואש היא אומרת דהם שלה והוא אומר  
דהם משלו הוא הוי מוחזק הרשד"ס א"ה סי' קע"ו הביא  
מא"ה סי' י"ו וקנ"ט טור וכו' :

**פ"ז ירושת** הכעל דארוייתא ואפי' למ"ד  
דרכני אלתוה ובכל"ס אינו הוי  
מוחזק הרשד"ס א"ה סי' קכ"ה ועיין ר"פ הכוכב כרס'  
על מתני' ובגמ' והרמב"ם פ"א מחלות :

**פ"ה יבמה** שומרת יבם שמתה לענין אי היבם  
יורשה וכן לענין חזרה החזי' אי  
היבם ב' חזר מלכד מ"ש לעיל עיין עור הרשד"ס  
א"ה סי' קכ"ח הביא השו"ת הר"ן סי' מ"ד וכו' והביא  
חולקים וחסו' הרשב"א ביד סי' קע"ג ככ"ל לענין ירושה  
וקבירה ואי מטמא לה יעש' ועיין בכתיבות פ"ח סוף  
דף פ' לענין ירושה והקבירה ועוד לכל הנו' הרשד"ס  
א"ה סי' קע"ג ועוד לזה הרשד"ס א"ה סי' קל"ט וסימן  
ר"ג אגב ואש היתה עומדת לחלוץ שם סי' ר"ג ועוד לכל  
זה הרשד"ס א"ה סי' קל"ג לענין תבסי' מה נוטל היבם  
ומה נוטלים יורשים ואש הוי ב' יבמים אע"ג דמלוס  
בגדול כל שלא יובם חולקים כשזה ירושה ושם דחה  
דבריהם ו' משני דברי הרשב"א והרי' הלוי באורך כלל ג'  
סי' יע' הביא מת"ה סי' ש"ל והריקו שו"ל א"ה סי' קכ"ח  
והרשד"ס סי' ש"ג והר"ן סי' נ"ד והרשד"ס א"ה סי' קכ"ח  
מהכ"ל ד' כ"שע"ג ואש יש חילוק בין היבם והוא מהתקב'  
לתקנת אחרונים ותנאי הכתובה וכן לרין הסורה ואש  
היה מוכרח לחלוץ אי יורש היבם והיבם הוי מוחזק  
כלל ספק יעש' וכן לרין קבורת היבמה שם ואי לא  
נשבעה על כתובה יעש' :

**פ"ט יבם** כהן כשמתה שומרת יבם אי נעמא  
לה כדון הקורם :

**צ"י יבם** דמזיה בגדול לייבם או לחלוץ וכופין  
אוקוהרשד"ס א"ה סי' קל"ג :

**צ"א ירושה** דהכעל יורש אשקו וכמ"ש הטור  
א"ה סי' ש"ל ככלל נמויורש טכעת  
קירוסין שם סי' ק"ס :

**צ"ב ייחוד** מי שגרש אשה יושב כתייחד עמה  
דבטל הגט אי הוינו בייחוד לבה או  
שראב הכעיל מחלוקת בזה ואפי' למ"ד הן הוי עיני ייחוד  
הן הוי עדינ' אש הוינו שראש שניה בא' וגם הם דקים היא  
לאו הכי הוי בעילה זנות ואפי' הוי ב' וגם הם ראש  
דמסקת' אמרי' אין ארס עושה יבעילתו בעילת זנות  
אש הוא פרוץ בעדיו אי אמרי' הכי ואש בונקו לנישואין  
ובן שמקשה' כפחות משום פרוטה או כענין שלא הוי  
מועילין הקדושין ובעל אומת' אמרי' דבעל לשם  
קירוסין וכינה יהיה הייחוד יושב עיני ייחוד ואי ראש  
הע"ד שנינו יחד מביא' ד' דהלין שלא נשבעכו שם  
שיעור בעילה ופרטי' עור מהה' הלוי כהשו' כלל א'  
סי' ו' דף י' ו' חילוף הביא' מפ' הורקו ואש הוי שם עבר  
או שפחה וכינול' אע"ג דלא שמו' תמיד אלא שהוי  
ככנאס' ונולא' שמה הוי כשנייה' וכן כשג' שגרת  
וכשומר יין לענין חשש ניסוך וייחוד כשווק' אינו ייחוד  
לעש' אש' חרב וכ' רבנים והביא' עור נהתי' והר"ם  
שם וטוה' סי' קמ"ט וקמ"ח והרמב"ם פ"ג מו' ומוסיף  
והר"ן פ"ג ע"י שאמו והקורם והרשב"א ס"י ח"ל דמ"ג  
והר"ם

לענין כבוד הרשד"ס א"ה סימן פ"ז הכוח מהרמב"ם  
פכ"ב מאיפוק וטור א"ה סי' ו' ואפי' קודם בא הירוש'  
לזוה' מתקם כ"ל הכעל יורשה יעש' :

**פ"י ירושה** כשמתה האשה בלי זרע ריש מכה  
או הנאי' לחלוק קיימו כל"ב הכל

**ג"מ** הכ' לבעל הרשד"ס שם וכן לענין הנהגו' הנהגו'  
לחקו' וכ"מ ע"ש סי' קכ"ו וזלח' הם הוי מנהג' פשוט לכל  
ואפי' יש מיבעי' דהין חולקין כבעל מוחזק ועיין  
הרמב"ם ח"א דף י"ח"יכ' הדלה לחלוק רכ"מ שאין בהם  
דין חלוקה דהיינו דנפלה עורה כשאה' אבל כפנייה  
והני' חקם ל"מ וחלקו ואפי' חק"ל דהין לחלק הפטר  
לח"ל בין כפלי' מהכיה לכפלי' תיורשים אחרים דנאכז'  
יחלקו והרשד"ס ז' תמנה עליו ועל האיכותו ע"ש ובחפ'  
דאש' מנהג' לכתור' המנהג' חולקו רינה סוה' ל"מ :

**פ"א ירושה** דהכעל חולק עם יורשיה במתה  
בלי זרע כשומרת יבם שמתה אין

שם חלוקה אפי' ככ"ב כדון הכעל להר"ן בתשו' סי' מ"ה :

**פ"ב ישען** על ביתו ולא יעמוד אפי' הוא חמת  
וגנייה' מורים' דלחוב' הפוכקים

כופין לגרש ולתת כתובה וא' דהין כופין לאלתר ותמתין  
כ"ב שנים ואי טעין הפטר דע"ל רפואות ועיל' או יפרוק  
עצמו כ' אשה אחרת דיש להמתין כ"ב שנים ואש' יש  
הכחשה כיניהם דיש מחלוקת אי כופין או לא ולענין  
כתובה מה דינו ואי הכעלה כתובה וגט מה דינו וכן  
לענין כשאין לו לזונה ואי כה' דהנהגו' כופין לתן כתובה  
אי הוינו כשטעין וכו' ואל' הרשד"ס א"ה סי' ק"ב הביא  
מהרמב"ם וכו' והר"ם א"ה קא"ה סי' ס"ט וטוה' א"ה סי'  
קכ"ד ואי חתמה שמיעבה כ' אש' ואל' כ' אחרת דשוב  
נתקלקל דנוכח דמסקרת וחי' עכר' ג' שנים יעש' :

**פ"ג ירושה** דהכעל יורש אשקו אש חתמה ולא  
יורשה בעודה כשואה אגארוסה

כאיהו ענין מועיל ואי היה שם קטין ואש היה קטטה  
והנהגו' שכל' שלה כרשותה לתת וגתנה ואש היה קטטה  
כנייהם על ענין הירשה כ' אשה ענין מועיל מועיל  
ולא יועיל ואש היה שם כבופיה ואש' התינו על חתונה  
שוקת הכעל יותה ואל' לג' ערב אחיה הירש' והיא נתנה  
קודם הג' לבתה ולאחר יכופין עיין כ' הורק' הרשד"ס  
א"ה סי' ק"ד כ' כעת אין פנאי' ע"ש סי' קכ"ו ואש היה  
שם כבופיה יעש' וע"ש הרשד"ס א"ה סי' ק' ה' כ' ה' הנאי'  
כשעת נישואין הטינו לנדוני' הכל לא להוספת' יעש' הטוב  
והרשד"ס א"ה הסימן קכ"ד אגב ועוד הרשד"ס א"ה סימן  
רכ"ב אגב באורך :

**פ"ד יבמה** דהולכת אחר היבם אפי' עורו כ"ח

גדול יותר מנכ"ד עורו ואש' שחתו  
לו שיבא כהם נריבין לתת לו הולאותיו ושכר טרחו  
ועמלו וכמה נהכטל ממלאכתו דל' גרע' תמי' שה"ל  
ממנו חבד' מעממו רשטל שכרו וכינול' יטול או הרב'  
או כדך העול' או כדך כטלתו וכן השוכר פועל סתם  
דניטל כמנהג' המקום ואש' פי' לו שלא יתנו כלום וביא'  
הוינו נוטל ואפי' אש' לזה חקו' שלא יתנו לו הוא לא הוינו  
מזוה' לקיים הכריו' הרשד"ס א"ה סי' ק"ד והביא' מפ'  
הגדול מתני' דזה בא' כחכיהו וכי' והרמב"ם פ"ב מגזלה  
והטור יעש' :

**פ"ה יבם** שרשה מצות לחלוץ דמטעין אשה  
שם :

**פ"ו יבמה** כשמת קורסי' חלילה דתלא מוח  
שם :

דעת א"ה ערך י"ד קדושים

**צ"ו יבמה** שאקרה עצמה על פי סודות ואמרה נטולה אני מן היהודים דאם הנדר פיתה ככוונת מפני היבם קמ"ל לח ואין כופין לחלוץ וכ"ש אם אמרה דוקא על היבם ואם בקשה דאינו ידוע לנו איך הדין כך שם דף כ"ח ע"ג וע"ש כלל ב"ס י"א דף כ"ח ע"א הביא מס"פ בית שמי ודף כ"ט ע"א הביא מהגמ' וכל"פ ב"ש והביא עוד מהריב"ש סי' סק"ה ועיין כל התשובה :

**צ"ז יבם** ששבע לחלוץ ושבעה ששבע היה נשוי וכשנפל יבמתו היה אלמון דאין לומר דשרי ליבם מטעם דאדעת' דהכי לא נשבע ולא חסיק ארבעתיה דאע"ג דלא חסיק ארבעתיה עכ"ל חלק עליו השכונס וכ"ש דמיתת שבת הר"ל הלוי כלל ב"ס י"א דף כ"ח :

**צ"ח יבמה** שרקקה לפני היבם דנפסקה לו ולא מתיובמ דל"ס הרא"ש והתוס' סוכא דהוא רופה לייבם אינה נפסקת כדף דאע"ג דגמ' מהטור ורבי ירוחם דנפסקה לו אפ"ה מותר להקיים משום דהפיסול הוא מדרבנן וס' דבריהם להקל כ"ש דהוי חומרא דאית ליה קולא דאם נפסקה כיימינן ליה לחלוץ הר"ל הלוי כלל ב"ס י"א דף כ"ח וב"ט הביא מהר"ז ח"ב סי' י"א וקא"ו הרב כלל אל אשכנזי אל סימן ב"ח ועיין בסמ"ד והביא עוד מהש"ו הרב"א סי' אלף ר"ב ודברי הגהות ותשו' הר"מ אלשיך ז"ל :

**צ"ט יבמה** סוכא דלא חזיא ליבם מחמת איסור דכופין אותה לחלוץ שם משם הר"ב אל סי' ס"א כ"ס הרמב"ן והמורדק האומרת מאים עלי או כופין להוסיף וכן באש"ש וכן ברמ"ו שרמ"ו משם הרמב"ן ולענין האומרת מאים עלי בזמן הזה הר"ל הלוי כלל ב"ס י"א דף ט"ל ע"ב קט"ו הרא"ש כלל ב"ס י"א דף ט"ו ופ"י לנרש אלא לתת כתיבה ואם ניכר שיש ערמה בדבר אפי' ממון אין להוסיף וע"ש :

**ק' יבמה** הוכח דרקקה דנפסקה אם עשתה כך ככוונה לפסול עצמה אין כופין אותה לחלוץ ביון שהיא גרמה לעצמה וכוונה לזה שם הביא מהריב"ש סי' ס"א והג"פ ב"ש ביבמות ותשו' הר"ם אלשיך ז"ל וכ"ש דא"א דא"פ ה"ל נפסקה ומותרת ליבומי ואם כוונה להתייר עצמה לשוק לכד אי שריא ואי ירקח ואמרה ככה וכו' אי זה מורה דלפסול עצמה על פיבם אמרה וע"ש ונשא ונתן על דברי הר"ז והרב כלל אל ואם הרקיקה חיתה בפני כ"ד וברשות כ"ד ריכפוטו שם משם הרא"ש ז"ל ואי הרקיקה כלי קריאת קרא דכבה זכ"א אי פסקה או בעינן שניקס שם נכ"א ונתן על זה והכו' עוד מהש"ו הרב"א ז"ל סי' תת"כ ומהריב"א ז"ל כ"א סי' קס"ה :

**ק"א ירושה** דהכעל יורש אשה אם ניכר ממעשיו דהוה רופה לנרשם דאינו יורשה וי"א אפי' חיה כודק חוקה לרעה אם יש בה מומן כדי לנרשה דאם ה"א יורשה הר"ל הלוי ז"ל כלל ב"ס י"א דף ע"ג ע"א מפ' מי שמת ממעשה בארם א' שאמרו לו שאשתו תורנית וכו' לפי רש"י ופי' התוס' להפך והכי ירוחם נתיב כ"ב סדר ח' משם הר"ן מינאש ז"ל וממס' גיטין ואם מתה בין כתיבת גמ' לנתיבתי אי יורשה וע"ש ועוד שה"ל הלוי כלל ב"ס י"א סי' ע"ג :

**צ"ג ייחוד** כהן שנשא חלוצה והדיה הנאה ממנו כיון שמתיוחד עמה הרי היא בחוקת שבה עליה דאין אפטריו לעריות ואע"פ סדר והרי הוא עובר על כל ביאה ובואה בכל יחל דכרו נוסף על היסור חלוצה אפ"ה הרי היא בחוקת שבה עליה שם דף ז' ע"ג משם תשו' מהרא"ם סי' כ"ט ושייך לזה לחלק בין איסור רב לקל הר"ל הלוי כלל ב"ס סימן י"ב דף ל"א ע"א וב' :

**צ"ד ייבום** אי מלות יבום קודמת או מלות חליצה קודמת דיש מחלוקת ואי יש חילוק בין מכוונים לש"ש ודאי או כסתם או שא"כ דואין דכוונתו לשם ממון ואי באמתלא כל דהו סג"ו ובוסין מחלוקת בזה הר"ל הלוי כלל ב"ס י"א דף דאפי' לסוכרים דמלות יבום קודמת אם הוא נשוי אשה כופין ולמ"ד מנדין ושאר כפיות מ"מ יעשו לו הרחוק של ד"ה לכ"ע אפי' למ"ד דאין מנדין ואם נשבע לחלוץ ולא לייבם דכופין וכן אם נשבע שלא לישא כ' נשים ואע"ג דאפי' בריך נסתפק בחרם של ר"ג או חל כמתקום ובמת' מ"מ הו"ס לו וראוי לדמות ספקו ומפני ודאן של אחרוני ועוד דשכונס חתומה טפי ולא הוי כנשבע לכטל המנוסה חר"ה דאפשר בייבום ועוד דכשנשבע לא היתה המנוסה מוטלת עליו וכן מצינו אם היה בעל מחלוקת ומכה לנשים והיא מתורפת הוי סניף לומר דכופין לחלוץ דע"ז זה יפור ממנו פקנסות לנשים וכן אם הוא אדוף אחר ונית דמפור מתובו הר"ל הלוי ס"ב דכניס עמו הליא מפ' החולץ והטור סי' קס"ה והרב מהריב"א ז"ל דתשו' והריב"ש סי' ס"ג והריב"ק סי' ק"ב ותוה"ב כלל ב"ס סי' ע"ט והר"ל מיכ"ל והרש"ר סי' ת"א ומה"ש ד"ס ע"ד כ"ד שלו סי' כ"ה וס"ל ח"א סוף כלל ב"ה הרא"ש ז"ל דתשו' סי' י"ד והריב"ש סי' ס"ד והרא"ש כלל ב"ס י"א זכ"ל ח"א סי' כ"ה וקא"ו ק"ד ח"א ק"ד כ"ס ח"א כ"ה וברא"ש כלל ב"ס י"א דף ע"ג ע"א מפ' מי שמת ממעשה בארם א' שאמרו לו שאשתו תורנית וכו' לפי רש"י ופי' התוס' להפך והכי ירוחם נתיב כ"ב סדר ח' משם הר"ן מינאש ז"ל וממס' גיטין ואם מתה בין כתיבת גמ' לנתיבתי אי יורשה וע"ש ועוד שה"ל הלוי כלל ב"ס י"א סי' ע"ג :

**צ"ה יבם** סוכא דהדין נוהן לחלוץ ואינו רופה ככופין אותה ואי אין יכולין וטעמה למדור לי ממון וכיולא ויכול אח"כ להכופע על שחמסור מורעה קודם שם דף כ"ו סוף ע"ג משם מהריב"א ז"ל סי' קס"ה בשאלת מהחלת מלאתי כתוב וע"ש כלל ב"ס י"א סי' קס"ה :

עירך כ"ף

**א. כתובה** כנין דכרין ר"ל דאינו נוהגת כשהאשה הא' קיימת אלא כשתמו שניהן ויש חילקי' ולכ"ע כוהנת סיכא דיש בנכסים מתוך מהכ' כהובים וזכ' ששיעור השני כתובות הוי מתקצעות ולא מתעלעלנין ואם נאברה הכתובה אין גובין כתובת אמנ' הרמ"ם סי' י"ד והביא מא"ה סי' ק"ל והרשב"ם א"ה סי' קכ"א וקמ"ו וב"ט והר"א סי' רס"ג והנ"מ פ"ט מאינשות והרמב"ם פ"ט מאינשות והר"ם גאלאנטי סי' א' שייך לזה אגב וכתב דניקנס לימתל אס מחלה :

**ב. כתובה** דאינה נגבית מחיים וגם אין מוסיפין מתחת ידו לתת ליה כ"ד אלא"כ הוי תבוכו ופרטום אחרים קר"ם ס"י י"ז דף קכ"ג ע"א הנייה מהר"בם סי' ל"א ומרדכי פ' המדיר כשס"ר ומהר"ק פ"ו ק"ו :

**ג. כתובה** שכתוב בה כ' עמודים וכו' כתוב קנין ואחריות ושעבוד וכו' לא אי מסתמ וקנינו קאי אבל הרמ"ם סי' ג"ד אגב יע"ס :

**ד. כתובה** המוכרת כתובתה ומתה בלתי ורע של קיימא אינו זוכה הקונה בחלק הירושה ואם אברה שאר התנאים ופרטום עור' הר"ם גאלאנטי סי' מ"ט והביא מא"ה סי' ק"ה והרמב"ם פ"ז מאינשות :

**ה. כתובה** אלמנה אין לכתוב תלת מוהר לא בקף וזו מאה הר"ם פירושת סי' כ"ד ר"כ"א :

**ו. כתובה** כתב השבעת כתובה שם :

**ז. בהן** שקדש אשת שנתגרשה בנשואין הדיון לא היה לריק גט עכו' לא יבאנה מטעם דאיכא מאן דשמע בניטה ולא שמע בהא' הרשב"ם סי' תק"ן :

**ח. בהן** שלקח חלופה כהייתה מעובתה וילדה אח"כ שם :

**ט. כתובה** דהגולים מעוקמוס דרובים לכתוב כתוב אחרת אע"ג דיש לחוש שמתאמתל אח"כ וטעם לדבר הרשב"ם סי' תרל"ד :

**י. כתובה** דאקור לפחות מק' ר' הרשב"ם סי' תק"ב אגב :

**יא. כתובה** דאקור לשהות בלא בתובה אפי' שעה פ"א שם :

**יב. כתובה** שכתוב בה תנאי חורה אחרת מות האשה אס' לא יסאר ורע של קיימא ומת הולד הוד' ל' ויס' דהו"ס אס' הויא ורע של קיימא ונפקא מינה דאס' לשון התנאי הוא חבל שישאר עממה וולד של קיימא לא יחזיר בלוס לירשום הפעל לדיק' להביא ראייה לפי' שלא זכה כשטר' אלא"כ יסאר מומנס וולד של קיימא אבל אס' התנאי הוי אס' לא יסאר עממה וולד של קיימא שיחזור כיון דבבר' זכה בנכסים מו' שאמר שלא הוי וולד של קיימא עליו להביא ראייה ואע"ג דמת' הוד' ל' ויס' ספקא הוי ואפי' מת מעצמו ולא נפל מן סג' ולא אבלי ארי' וכ"ש אס' גמרו סימני' ושעמו ופטרני' ססומני' אלא' מוכחין סבול' ג' קיימא' הרשב"ם סי' תתע"ז והרשב"ם ת"מ סי' י"ט ויער

הרשב"ם שם סי' רל"ג וסי' תכ"ג :  
**יג. כהנת** דמתורת כנר . הרשב"ם סי' אלף קפ"ג :

**יד. כהן** דאקור כניורת ואי נשאת לישראל או שגר נשא ישראלית וילדה שם וגר לניורת וילדה אי' אסור שם ואלף רל"א ואלף ר"מ אגב :

**טו. כהן** סכא על הערוה וסוליד ממזר דאינו כשר לכהונה וכן אס' הוא מאקורר כריתות הרשב"ם סי' אלף ר"א :

**טז. כהן** דמתוך כנכעלס לפטוי' דכא וברות שפכה . שם :

**יז. כתובה** שכתוב בה שאם ימות בלא ורע שיהיה ברשותה ליטול חזי כל הנכסים שימצא לו או סך יודע ממנה שהביאם לו כדורוניתא ועוד כתב אחר חתימת העדים תנאי אחר שאם ימות בלא ורע שיגרשנה קודם מיתתו כהיותו ש"מ וחתמו גם כוח העדים עלתם וכהחלה גרשה מעכשיו אס' מתו כמו שנתחייב וכשגרש חזכירו לו התנאי שעשה מהכתובה ואמר שלא תקח אלא סך יודע מהכתובה והשיבולו כי בכתובה כתוב שיהיה לכהנתה אח"כ נכתב הגט בלי שום תנאי כתב הרדב"ן אל' כל' סי' תפ"א על זה וז"ל דלכאורס נר' דכיון דגרשה תטול כל' כתובת' שלא התנה עמה אלא אס' ימות בלא ורע וכשעת כתיבת הגט לא התנה ע"מ שלא תטול אלא מחניית הנכסים וכו' הר"ם כ"ל"ב כמו שגרש סמוך למיתה והיה תנאה שכתבה האלמנה לחלוק בנכסי' בעלם שאס' רלו פיורשים וקנו לה מחלוקת הנכסים ואס' רז' נוהגין לה כל' כתובתה ותובעת קי' גרושה אנו ולא אלמנה ויש לי כל' כתובתי והיורשים אומרים שלא נתן לה הגט אלא כרי' שלא חוקק ליבום לא כרי' שתטול כתובתה . והשיב

ההדין עמה דכיון דגרשה מאיזה טעם שיהיה הרי שגרשה הוי וכתה בכתובתה כי לא הטיל בנט' ע"מ שלא הגבה בכתובה ואין כאן אומדנא שיהא לרצתה או לטובתה גם לענין הממון שהרי כשהבעה הגט אמר לה למת את לריכה גט הרי כבר כתיבתי לך כל' ככסי' ולא יחלקו עמך הרי מוכיח מלשונ' שהחזיק אותה ככל הנכסים וקנט' שנתן לה כרי' שלא חוקק ליבום ע"כ וא"כ פכ"ד כמי' כיון שנתן לה גט סתם תטול בכתובה כדיון גרושה לא קסוי' כלל דלא רמי' להיא דהרא"ם חר"א דסתם מדעקו גרש לא מכת התנאי ולפיכך דעקו לעצמו אותה גרושה לכל' דבריהם אבל ככ"ד לא גירש אותה אלא לקיים תנאו שהתנה עמה שבעתה יסוף וקנו ממנו על כל התנאים וע"מ כן נשאת לו וקרוב אנו לומר שאס' לא יקיים תנאו כמלתא בעולה למפרע . בעולת' זנות ולפיכך לא חרש בה דבה' אלא קיים סתמא' סתמא' סתמא' בכתובה ותי' דאס' תטול כל' כתובת' נמצאת תנאי הכתוב' מוכחין וזה אס' וזה שאס' יורשנה כרי' לקיים תנאו סתמי' לא יקיים הא' שאמר מחלוקת הנכסים או סך מהכתובת שהרי כיון שגרשה בוטלת כל' כתובתה ואס' יקיים הראשון שלא תטול כל' כתובה אלא כמו שהתנה לא וכל' בגרשה שאס' יגרשנה תטול כל' כתובה ונמצאת הראשון בטל ואין אדם מוסיף דבריו לפטול' וזה פאטו' מאד ותי' מתסוי' הר"ם ש' יש ראייה לר' דהתם לובא' אומדנא סתמא' לרעתה או לטובתה שיהי' כתב כל' ככסיו' אבל ככ"ד סתם כתב לם דבר' איכא אומדנא דכתובה שלא נמשך להסוף אלא לקיים תנאי' שקבל' לגרש וכו' וכל' דכיון לפטול' עכ"ל

דעת א"ה ערך כ"ף קדושים

אורע מעשה כזה ברמסקי שכלם נוהגים כך אבל הנחש  
אשה ע"ד אוחי מקום נוסף והוא כלא התנה כפי וקנאי  
שכמתון קיים לכ"ע וכמ"ס הרמב"ם פ"ב מאישוראש  
התנה קודם הנישואין שלא יורשנו תנאי קיים וכ"כ  
הרשב"ה בתשו' בשם הירושלמי ומוסיף חז"ל על זה  
שכל מקום שנהנו להתנות ולעשות כזה התנאי חז"ל  
הנישואין שם סתם נוכחין כך אם מתה בלי בנים שכל  
הנושא בהם על דרך הנהגה שם נוסף והוא שהראיה  
בפ' המקבל לשון הדגש ע"כ וזה שכתב חז"ל במקום  
שכלם מתנים כן כגון ברמסקי וטוליטולה שהיו נוהגים  
שם כן יאמרו כרי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו ובזמן  
הזה הלאו שיתן אדם לבנו ככתו הילכך במקום שיש  
מ"י שנוהג ב"דן תורה חז"ל שהוא מיעוט יכול הכל  
לעצמן חז"ל מן המיעוט והכו' דלא לוסוף עלה ע"כ :

י"ט כתובות שהינאים של אשה ש' קדמה

הראשונה והפסח מטלטלים  
וחכ"ס ה' הוליא ממנה ונתן חלק בחלק לראשונה ולשניה  
הרדב"ך כ"י ק"י הק"ד כתב אל דעס בזה חז"ל כיון  
שהפסח תפסה רב"ח מאוחר שקדם והפסח מטלטלי מח  
שפסח הפסח ואם חז"ל המוקד והפסח מנינו מנישואין נארו  
וכ"ס הכ"א דתפס כרינו דאין מנישואין ממנו וזה מייסר  
לא רחוקי וכו' מחלוקת ועוד שהיו כותבין בכתובות  
מקרקעי ואבזן מטלטלי וחזרו המטלטלי כדון הקרקעי  
ויש בהם דין קדימה וטורף מהלקוחות ואפי' קדמה  
השנייה והפסח מנישואין מורה דלא עדיף מלקוח וכו'  
תימא שלו המטלטלי קנאים אחר שכתב לה כחוב והוא  
כלוה ולוה וקנה מטלטלי הרי בכל הכתוב כתיב דקנאי  
ודאקנה וקדם שפורה של זו וכ"ס דתפסה וכו' ג"כ  
לא ראיתי חולק דהא ק"ל כל תנאי שבמתון קיים  
והרשב"ה כתב סו' תרנ"ח אל דע כי הכותב מטלטלי  
אנב מקרקעי יגבה ממטלטלי ולפיכך עשה שורו  
אפיקוקי אנב קרקע ומכרו ב"ח נובה ממנו כדאיתא  
פ' חוקת הבתים וה' הוהוא הטעם לב"ח מאוחר שקדם  
וגבה בין מלוה בין מלקוחות כמו שאמרו בקרקע  
וכדאמרו בחבה ראשונה ללווק וכו' ודברים ברורים  
הם חז"ל רואה כס שום ספק הלכה למעשה אלא שאני  
סבור דאש"כ ב"ח שניהם לגבות כחת מטלטלי ללוה  
ניתנו לראשון ואין לב"ח מאוחר במקום המוקד כלום  
משום דק"ל שעבודא דאורייתא ואפי' במטלטלי אית כהו  
דין קדימה לכל מהם ביד הלוה ולא חזרו שאלו כבס דין  
קדימ' לא לגבו לקוחות או שבגלל ב"ח מאוחר ועעמא  
וכו' הרי לדעת הרשב"ה יש טעם שלישי שהרי בהם לא  
מטלטלי אנב מקרקעי דקנא ודאקנה וכדין זה שכתב  
הרשב"ה אין רוב הפוסקים מודים לו אלא דעת הר"ף  
והרמב"ם וכל הנמשכים אחריהם מכל מת שראיתי  
זולת הרשב"ה אל שכתב שלא כהב מטלטלי אנב מקרקעי  
ולא תפסו' להם חלקי' בשום ועיין בהרמב"ם פ"ח  
ממלוה וה' מ"ג הביא דעת שום חולק הנה כי לדעת  
כ"ע יש כחוראה זו ב' טעיות והיו כטועה בדבר משנה  
וקודם שכל מה שכתב בזמן הזה בפוסקים הוא כדבר  
משנה וב"ש הר"ף והרמב"ם וכ"כ הר"ם בתשו' שכל  
דברי התלמוד והגהות הם היו כדבר משנה לענין זה ואש  
או אפשר למהלך דיבא אש נשא ונתן ביד חייב לשלם  
מדין מניק ואש לא נשא ונתן ביד חייב כרינו שמוס  
מדין גרמא כיוקין ע"כ שם אמר הכותב מ"ס  
מהרשב"ה א"י ק"י חז"ל חז"ל שם ולא ראיתי

עבד יוכתה שכתובותיו הכתובה אמר שלה קח אלא קח  
דוע מהכתובה והשיבו בעדה כי וזה על העלוונה  
ושק וסכו דלא לוסוף עלה ומשמע שהגט שכתב לא  
היה להוכיח לא כרי לקיים התנאי של גירושין וסכרו  
וא"ת דהכשר לקיים התנאי שלא יבחינו זה את זה דה"ק  
אם ימות בתאו תי בים או במקום שאי אפשר לפקוד גט  
הטול מחזיק הנכחי ואם יקיים תנאו ויגרשנה הטול כל  
כתובתה כדון גרושה ה' ליתא רב"ג ה"ל לברם  
כיון שקנאי הכ"א לחז"ל מן התנאי הראשון הכל שהתא  
שכתב השני סתם על סמך הראשון נכתב כלל דמילת  
דאשה זו נוטלת מחזיק הנכסים אי הם יותר מהכך של  
הנדונה שבה ודאי ידוע על העלוונה אבל אינה נוטלת  
כל כתובתה ע"כ וכתב ע"ש בסוף כ"פ שכתב אשה וכתב  
לה אשה יגרשנה יתן לה כך וכך וגרשה לזמן ואח"כ בא  
ומתאיתבעת האשה מה שכתב לה כיון שגרשה ובסק  
דכיון שגרשה ונתן וזה מ"ס וכמ"ס הרא"ם וכן דמו  
הכריח לילך ע"ד שנטרף לכתוב לה גט אלא ודאי  
מדעת' קתילה גט שלא היה בכאן שום תנאי להכריחו  
לגרש וכו' דהרי שגרש שלא תהא עבונה ה"ל לקי' תנאי  
ולכ"א תיק' הזמן והטול וכיון שנהעכב ולא בא הרי  
גרשה מדעת' ועדיפת חז"ל מההיא דהרא"ם דהק"ס  
לא גרש אלא כדו' שלא תוקף ליבוס הכל ככ"ד לא היו לו  
אחים וגם פכעל לא היה פורס לים הגדול לשכחוס  
למוס שאל"ס אלא כיונת הגט שאם יעבור הזמן שקבע  
שהיא מבורשת וכן היה ולפיכך נתן לה מה שכתב  
שהרי אסולה לכתן מסוס גרושה ע"כ :

י"ה כתובות דלא כחוב בה תנאי הירושה אם

תמות בלא זרע ורוב אנשי המקור  
כותבין הירושה כמתנה דמשק כתב הרדב"ך אל סו' תל"ח  
(אש"כ נדפסה בספורדא סו' תל"ז) ואל דבר ברור אלולי  
שהכעל יורש הטל חז"ל שכל דבר שיסתפק בשטר יד  
בעליו על הקהתינה ותו כיון שזה יורש מדינא והס'  
כאיש עליו נכתב הקנה אין יכולין להוסיף ממנו  
בראיה ברורה יב"כ הרא"ם בכמה תשובו' ותו דלא  
אולי' בתר' הוכח לא שוקי' ממנו ותו דאין זה מנהג  
קבוע במדינא זו אלא שאלו ממנהג מדינה אחרת שהרי  
כותבין והירושה כמתנה דמשק ואע"ג דאומדן דעתא  
הוא שסאם היה יודע שקמות בלא זרע ויהא הקעל הכל  
לא היה נתן לבתו כ"כ מדינה לא אוליגן בתר אומדנא  
לא שוקי' ממנו ואין לך אומדנא גדול מזו דגמל האומר  
בין הממנים וממלא גמל הרוב כדור וכידוע שזה הרוב  
פטור דלא ק"ל כר' אשא אלא כרבגן דפליגי עליה ולא  
דמיוא לתנאי ב"ד שאע"ג שלא נכתבו כמו שכתבו דמי  
דנאי' כ"ד שאינו וזה תנאי של ממון ומנהג אחרונים  
הוא וסכו דלא להוסוף עלה היכא דפורשו כדמי פירשו  
היכא דלא פירשו לא אמרו כמאן דפריש דמי ומת  
ענהנו קת' שופרים לכתוב בהדיא והירושה כדון חורס  
אע"ג דמון הסתם כך הוא ליפוי שער בוחבין דלא  
ליטרויך כ"ד יבא ויחינו ואע"ג דק"ל מנהג מטעל הלכ'  
כדין שיהיה כ' תנאים שיהיה ההלכ' רופפת קת' ושיהיה  
המכ"ג קבוע ע"פ תכמו' ומנהג זה חז"ל קבוע ששאלו  
הוא מופלג דמשק ואע"ג קת' כהן במתנים עפ"י  
חכמים ואש' היה מנהג קבוע לא היו לזכין לכתוב  
אוקר בהדיא ועוד שהיו מתקן כתובות אין כתוב בהן  
הירושה כמתנה דמשק וגם ההלכה אינה רופפת אלא  
מורה שבעל יורש את אשתו ומ"מ מודק חז"ל שסאם



**כ"ט כתובה** תנאי בשתקנות האדם שהתני

ישאר לבעלה ג' כ' דמחנה הרשב"א סי' תשע"ח :

**ל' כתובה** אפי' אם יש מטלטלין אם יש מעות פורעים לה הכל ממועות הרשב"א

ח"מ סי' קע"ג נשם מהרר"ך יעב :

**ל"א כתובה** הע"ג דיש בה נאמנות אין מועיל לגבות מיתומי קטנים

אלא כשכועה הרשב"א ח"מ סי' כ' א' דף קמ"ב ע"ד :

**ל"ב כתובה** כשהתנה דאם ימות הוא שתניס לבניו כך ותתה היא יבניו

דורסיה נותנים ליורשי הכן ואפי' לא היה הכן בעולם כשהתנו דאין אדם מקנה לדבר שלא בא לעולם ואפי' לבניו ח"כ הובר העובר מ' מ' כיון שנהנו כך מהנו

מכת המנהג הרשב"א ח"מ סי' ש"ב והביא ח"מ סי' ה' ולע"ד אפשר דאין זה בכלל מקנה דבר שלא בא לעולם דכאן התנית שלא תקנה כל כתובה אם יהיה בן והינה נותנת אלא שמתקרה אין חיוב למה שנשאה לכן דהוה יורש :

**ל"ג כתובה** בנין דכרין שכתב המרדכי בשם בעל העיטור דהיום כמה שנים נכתב משיכתנו ולמה בגלגל וכו' והולך לנדות כל מי שנרכ לנתיב כחו והיום כמה שנים כולה הראב"ח ח"א סי' ק"ח דף קע"ה ע"ד ואין מספר כדף ולענין הנדון כתב שם הרב דוק לא היה אלא להוראת שעת יעב :

**ל"ד כתובה** חזרת התני זרע של קיימא אם האשה מחלה או נתנה לבעל

נש זה התני דדוק היכא דהתקנה היא תקנת טולטולא לא נהני וגם כזה לא ראם חכמינו מעולם כגון יתומה יורשת או אלמנה וגרושה שכבר גבתה ונתנה לבעלה דמהני תנאה בין התנית בשעת נישואין בין נתנה לאחר מיתה ויש חולקים ומיהו אם התנאי היה עם האב אין הנותן לכ"ע לא נהני תנאה ואפי' אם אינינה תקנת טולטולא רק תקנת עיר חזרת שתקנו מעולם ואם היא נתנה או נתנתה מיתה ויכולה לטק זכות יורשים בין בתחלה בין אח"כ ולבעל התנאי הוא הלו' אל כלל ג' סי' ע"ו הביא מהר"ק ח"א סי' מנן ק"ח והרב בלח"ל סי' י"א ומהר"א ח"א סי' י"ג ותשו' הר"א ח"א כלל כ"ה או כ"ה סי' י"ג וסי' ז' או ל' והר"ח רבינו סי' ק"ג הוהרש"א ח"א סי' רכ"ב והם נתנה לאחר דינו שם כדף דברי הרבמ"ט הנו ועכשיו אין חנו הולכין אחר טולטולא כיון דכותבין וקונין על התנאים וענין במפתחות וע"ש הר"י הלני כדוהק כלל ג' סי' י"ח דף מ' ב' ומ"ג הרבה חולקים ואם השואה קרובים או אפטרו' ואם בשעת אירוסין התנו הפך מה שתקנו בכתובה בשעת הנישואין יעב ולא בעני תנאי בפול יעב בשאלת ותשו' הביא גמ"י ח"א סי' ק"ח והרשב"א ח"א סי' ק"ד והר"ק ח"א סי' ע"ג והרב אהר"י סי' קל' או הכי"ל ח"א סי' כ"ה ות"ה סי' מנן ש"ח ואם הוסיף מכה פשוט והתנאי להפך יעב

**ל"ה כתובה** כשיש ס' כלשון סמורה או מחלוקת פוסקי' הדבעל הו' מוחק שם וע"ש כלל ג' סי' י"ח דף מ"ב ומ"ג ואפי' תשם שכנתה הבעל נקרה מוחק יעב :

**ל"ו כתובה** כשכתוב שיהיה זרע של קיימא שיתקו או שיהיה כחייה ואחר

פטירתם

**כ"א כתובה** או נשכיעין האלמנה ככ"ד או חוץ לכ"ד דוקא עיין הר"ב ח"א

סי' כ"ו דהקלו עכשיו מפני שהשבעה היא שתאמר המתומ' נשכיעון ככ"ד שם :

**כ"א כתובה** למנה שכבעה בפני הריונים והכ' מהם הם קרובים זה לזה דהוי כאלו לה נשבעה שם :

**כ"ב כתובה** כשאברה והיה מגורשת או אלמנה אין תקנה וככתובה בנין דכרין ואי גובין באברה שם :

**כ"ג כתובה** טענת מחילה עליו דאין לחוש כל שאין לחוש לפרעון ולא שכיח ובשנבעה על הפרעון נשבעת ג' כ' אב על המחילה הא' לא' שם :

**כ"ד כתובה** כשתחלה אי נמתלן כל תנאי הכתובה ג' כ' יעב :

**כ"ה כשרות** מי שהיה בחזקת כשר אין לפוסלו אלא בכ' עדים ולא בעד א' ולענין כהונה מה דינו ואם עבד מעיר שזכתה וכן אם יצא קול לאיזה קול מוסטין וכן בקול קידושין ואם יש לו איובים דחיישי' דאם הוליאו הקול ואי יש רבנים לדבר ואי קטן נהמן להער לפסול ואי נתגדל אי דאוי להעיר לבדו או עם אחר לענין וחסון ואם לא היה לו חזקה כשרות עיין באורך הר"ב ח"א כלל ב' סי' י"א ותיה תומת נאמנה ליורד שהוא ממזר יעב וכן ארוסה שנתעברה והארוס אמר שהוא ממנו יעב וע"ש כלל ה' דף כ"ג ע"ב וכתוב דף כ"ח :

**כ"ז כתובה** דהוימן חובבית דחיינו קו' וקוספ' הכל הנדוניה הו' כחוב להרמב"ם וגובה מהכיונות ואם יש מעות בעין תקנה הנדוניה מהם כשאר חוב דבעלמא ולהרמב"ם הנדוניה ג' כ' מזוכחות והרשב"א ינסתפק ולא הכריע ואם היותו מרוצים לתת מטלטלי כל מילי מוקדו מוטב ואפי' סובין וזה בדליתנהו לכל' כ' בעין אבל באיחזקו לא שכיולה לגבות מהן הר"ב ח"א כלל י"ב דף ג' ע"א וכתוב דף ל"ד :

**כ"ז כתובה** אי תוספת כתובה ככתובה דמי לכל מילי או דוקא להטו מילי דאפשרו

כפ' אעפ"י מהרר"ך בית ב' קה"ל ועיין ע"ס תתשו' :

**כ"ח כתובה** בענין תנאי חזרת הכתובה כשהאב תבגים לה האשה וכתבו התנית עם בעלה וחזיר לירשית אינו כלום כיון שהיא לא נתנה והאב כריך להתנות ולא היא ואפי' האב נתן לה קודם כגון דכתוב כה וזה דנוניה להנעלת' ליה מפני נשא ולא כתוב כיה דהעול לה אביה מביה לכה בעלה אע"ג דהאב הוא המוסר בפני רבים הוא נעשה לכחו שלוח וכיון שהמנון שלה ח"א שם האם התנית שהוא ע"נ לקחור כותבין שהכלה והתתן התמו כיון שהמנון שלה ואביה שלוחה כמיה כזה הדין היא כיון שנשאת ובה בהם הבעל ואם רונה להחזור לנורשי כריך לתתו כלשון טוב לא כלשון שישיב וחזיר ולשון סילוק והו' מוחק וזכור ליורד ק"ל דכלל ספק הבעל מוחק ואפי' אם לא היה מוחק אם תשם אין להוציא מידו ואין לנו ליורד שהעדים טענו וכתבו שהתתן והכלה התנו והכל היה אביה דודאי העדים נדרקקים כזה מקד"ך בית' וכתוב כ' בענות :

דעת איה ערך כף מים קרושים

פניו רחוק 3 יום רחוקו אפי' היה גדול אם לא חי אחרים  
ל' יום לא היו זרע והתקנה כמקומה עומדת עם ורשום  
כזכרוננו שבתשו' הר"ם די כותין שהקטנות יש על זה  
שכתב על מהרה"ש ובעת אינו אלני :

**ל'ז כתובה** דלא ניתנה לינכות מחיים מ"מ  
אם הכעל מכזבו וכיכר ממעשיו

סורגה להוסיף כלל כסף ותפסה מהניה ואפי' אם נאמר  
דאין דינה ככ"ח המכזבו כיון דעתיד לנכות ביראי  
משא"כ בכתובה דהוי ס' שמה תמיה בחייו אפי' הדינה  
חכי' וכ"ש אם נר' שכוונתו לנרשה ולהוסיף כלל כסף  
תהוי כלות המכזבו דנוכין תוך הזמן הר"י הלוי כלל ג'  
בי' יו' דף ל' ח' וט"ל הביא נכ"ח מ"מ בי' ע"ג וט"ל ה"ס'  
ל'ג תשו' והרה"ש כלל מ"ג ס' ח' ואם יש חילוק בזה בין  
ק' ור' וקוספת לנדוניה דלכעל העיטור יש חילוק והיא  
ס' ויחדאה ונכ' מי שמת :

**ל'ח כתובה** דיש ללכת אחר המתנה ואם היה  
הקנאי להכך בשעת איורוסין

ושבו נכתב סתם אי מהני הקנאי הר"י הלוי כלל ג' סימן  
ז' דף מ"ב בשאלה והשו' ועיין לעיל סי' ל"ד :

**מ'ל כתובה** היכא דמתה כלל שביעה דכליה  
הידועים לה אין צורך לשבועה

ויורשיה יורשים הכל הידוע שהיא שלה ואם יש נאמנות  
אי גובין יורשיה כלל שביעה ואפי' אם היא היתה חיה  
היתה לריכה שביעה ואם נפל הבית עליו כהאו' דהינה  
לריכה שביעה כמות במגפה ונפל יום או יומים צריך  
שביעה ולא דמי לנערף דעתו תיד' בשמת וכומן הוח  
אין חיישי' להתפקת צררי וכוונת הר"י הלוי כלל ג' סימן  
ל'ג הביא מהרמב"ם פ"ח מאוסות והר"ל חביב סי' כ"ט  
והראב"ש סק"ז ת"כ והרש"ס סי' ר"ו ור"כ והמרדכי פ'  
מי שמת גבי נפל הבית וכו' :

**מ' כתובה** היכא דנהגים לכתוב בפנקס כל  
מה שהכניסה לו א' לא' ושוייו

שנוטלת בלוחי הסך שהוערכו ואם יחסר שנאמר וכוונת  
ואם תכדה הכתיבה או הפנקס וזכרת הסך ככולל ולא  
הפרטים הר"י הלוי כלל ג' סי' ל'ט דף מ"ד הביא מהר"ק  
סי' פ"ח והרש"ס א"ה סי' קמ"ה ואי לריכה שביעה ואי  
הוקירו דהיינו דהיו שנים בעת גובינה יותר ממה  
שהעריכו לעש :

**מ"א כהן** מי שאמר שהוא כהן ושוב אמר שאינו  
כהן דאינו נאמן ואפי' אם נתן אמתלא

לדבריו וכ"ש אם כבר הוחזק לעלות לרוכן וכוונתו ועשה  
מעשה ניכר שהוא כהן והס הך כדוי דיבור נתן אמתלא  
ואי אסור בגרושה וכוונתו וכן באשה שאמרה לבעלה  
דנאנסה וכוונתו דמותרת לבעלה כהן אסור לתאר שהוא  
כהן דשוויא נפשה חתיכה דאיסורא ואפי' נתנה אמתלא  
שאמרה כן שיגרסנה וכתבת איש שאמרה תחלה א' א'  
אני ושוב אמרה גרושה אני איתת מותרת כותב אמתלא  
חילוקי' בזה ואם אמרה א' א' היתה דמעלי טפי וכן  
באומרת לבעלה טמאה אני ושוב אמרה טהורה ואפי' ה'  
אם עשה מעשה ללבוש בגדי נדוקה דלאו כ"כ הר"י  
פלו כלל ה' סי' ל'ג הביא מטור א"ה סי' ג' והר"ב  
פ"א דף מ' והה"מ פ"ד מאיסורי ביאה והרמב"ם פ"ח  
מאיסורי ביאה והטור א"ה סי' ו' ומו' שאמר כהן אינו  
במתן הזה בלי עדים וחוקה שם מהרמב"ם פ"ד מאיסורי  
ביאה :

**מ"ב כתובת** כנין דכרין אינת נותנת כל' ע'  
דיון התוספת הר"י הלוי כלל ע'  
סי' ע"ג :

**מ"ג כתובה** חזרת החלי אינס נוספת בנכס  
מלוגם :

ערך מים

**א' מזון** כשנתחייב לזון כת אשתו בלשון כל זמן  
שאת נשוי עמי או כל זמן שאת עמי

דאין האם יכולה למחול זכות בקה' אי כתגרשה וזמר  
ונכאה סתם התנאי בטל דמסתמי מנישואין אלו קאמר  
ויכולין לעשות קניניה אם רוצה להפקיע זכות הבת  
יכול לנרשה ולכונסה סתם הרדכ"ו סי' רכ' דהביא מפ'  
הנכסא וטור א"ה סימן ק"ד ולענין הערמה להפקיע  
החייב והשבעה דמהני הר"מ גאלהנטי סק"ז ע"ה וסי'  
פ"ו הביא ראיה :

**ב' מגרש** לאשתו בתנאי שלא הנשא לפ' ורוצה  
לבעל התנאי דיכול לקדשה ולכונסה

ולנרשה אח"כ בלי תנאי ואפי' דמקדשה לכתלה כהו'  
לבעל התנאי אין ככך כלום הרדכ"ו ס' משם הרא"ש  
ועמ"ש ג"כ סימן רס"ג אגב יש להוכיח קט"ג ג"כ  
והרדכ"ו עור סי' רפ"ו אגב :

**ג' מגרש** אשתו מפני שנטמעה עם איש ונרשה  
ע"ה שלא תנשא לו והלכה וכשאת לו

על פי העש"ג אין לנו לומר שיקדשה ויגרשני כדריהת  
דקנשא לו ואין לנו לומר דמוטב שיטא חטא קל  
משעבור על איסור חמור הרדכ"ו סי' רפ"ו והס נתן  
החשוד ננעות לבעל שיקדשה ויגרסנה בלי תנאי ועשה  
כן אינו יכול לישא אותה מפני דאין אנו מניחין והוכיח  
המעצות כיון דלא אהנו מעשיו אינו יכול להוסיאם שם  
סי' רפ"ו ולענין חטא הקל כדוי שלא יחטא המקור כלע"ד  
שייד לזה ההיא דפ' כמה אשה דף ס"ה ע"כ נכי דהי לא  
שרית ליה אהי וכו' ועוד לזה בענין החטא עיין במירוש  
כ"ה ס' ע"ד בב"ד ובטור בדין מי שהשחיד לו בדרך  
וכו' וכנסלה לו דליקה יעש היטב :

**ד' כנהג** כשנהגו בעיור בקידושין או גי' עיין כפי  
פוסק א' להקל או להחמיר אם נכתב

במקום תקולא ונתן פתקו' החומר וכן לענין הקידושין  
הרמ"ש סי' ג' דף ל"ז וז"ל בלחודק :

**ה' מנתק** חבירו כשנושא וכתב פקדושין לכד  
דניש מחלוקת או כופין ז' אין לכתבו

ואי מנדין אותו ואי היה כהן ואם הנכה מעובר ופרטי'  
עוד הרמ"ש סי' ז' בלחודק והביא מהראב"ד סי' י"ב  
וב"י סי' י"ג וי"ב ות"ה סי' ר"ו :

**ו' מחילה** דהויה בשחלק נכסיו ס"מ וכתב  
לאשתו קרקע כל שהוא אי היינו

דוקא בק' ר' אבל בכל' כ' לא וכן חמלוה דעלמ' או חלק  
בפניו אי מחל ואי לדיקדקתיה החלוקה בפניה ואי בעי  
שיאן לה כמו לא' מכינו ופרטים אחרים הרמ"ש סי' ל"ז  
והביא מה"ס סי' ק"ו והרש"ס א"ה סי' ק"ל :

**ז' מקורי** כתובה א' היינו דוקא ק' ר' אבל לא  
כדביא הרמ"ש סי' ל"ז דהקס"ח ע"כ  
הביא מב' א"ה סי' ק"ו :

**ח' ממור** דאורייתא ודרכו ודין ס' ממנה פרטו'  
אלו בקשו' הרמ"ש סי' מ"ג דף ק"כ ע"ג

צ"ב ממש הרמב"ם פ"ו נחמדי ביה דיכיס חלוקים ככל א' מהם יעש :

**ט' מתנות**

שנותנת הכלה לחתן וקרובותיה הם שלו אבל מה שנותני הקרובים הם שלה הרמ"ם סי' מז' דף ר"א ע"ב וברט"ם עוד וחלוקים בהרמ"ם סי' כ"ב דף ר"ח ור"ט וחלוק בין נכבטלו השירובין קודם נישואין לנישואו ואח"כ נכבטלו יעש :

**י' מתנות**

כשולחין לחתן דחייב לפרוע אי יש חלוק בין מעית לכלי ככה הו' מינוי מאכל הר"ם גאלאנטי סי' ט' והביא מהרמב"ם פ"ז מה' מתנה מדין השושבינות :

**יא' מתנה**

כשנותנין לאשה ע"מ שלא יהא לבעלה רשות בה או שנתניה לה ע"מ שתעשה מננו כך וכך שם מהרמב"ם פ"ד מה' מתנה :

**יב' כנדג**

היבא דנהיג דלא ישא כ' נשים הדיעה דהבי' האסויבה ואינו ראוי לישא אחרת הר"ם גאלאנטי סי' ס"ז אגב ממש נ"ל פ' בחילין :

**יג' מנהג**

בענין כתובות ונישואין דהולכין אחר המנהג והכתובה אם כתוב כהפך ככתובה ל' דואת התניה להפך והוי תנאי שבממון וקיים שם :

**יד' מרקות**

למתניח עש העריות זולת א"א וכן על לא טובה השמועה כשיש עליו קלא דלא פסיק בתשו' הרמ"ם סי' פ"ג דף פ"ג ע"ג אגב :

**טו' מנקת**

מגורשת אי תנשא תוך כ"ד חדש כל שהיא נתן הכן למנקת ואי הם בדרמי' שיתנהו למנקת ואי יש חשד דתזנה ותנא להרבות דעה וכן זונה מנקת הר"ם קלעי סי' ק"ה באור דונקרוס כתבתי אנו השוכה על זה והבאתי מה' סימון וג' וכ"כ ומידושי הלכות על ת"ש בגנ' וזית חדש א"ה ופרישה ודרושה ומתהר"ם ככתוב הללי באורך :

**טז' כנקת**

שלא תוכל להנשא אפי' כהנה הולד למנקת הפך אחר הלירה וכן מעוברת בר"ם מפארוואה סי' ל' דף ע"ג ואינו כתבתי לזה כתשו' באורך כל הדעות ועיין בטור א"ה סי' פ"ב ופ' פרישה והר"ם קלעי סי' ז' וטור סי' ג' וזית חדש סי' ג' ומידושי הלכות פ' אעפ"י והרא"ה ח"א סי' ז' ה' דף קמ"ה והר"ם הלשקאר סי' יב' והרמב"ם פ"כ א' ופ"א מאישות ובפרישה סי' ג' :

**יז' מנהג**

כשיש שהכנות יקחו חלק בככסי אביהן יש לו אפי' בככסים שנפלו לו כירושא לאביהן ואפי' נותה מו' שהיה מחוייב לפרוע לה כתובה ולא פרעה ממח' דלא נשבעה הר"ם מפארוואה סי' מ' ג' דף ז' ה' ע"ה וכככסי וכמה הזקוקה לאביהם : **יח' ממזר** מו' שגרש אשתו מפני שחזרה על איש ונשאת לאחר או למי שחזרה עליו ומזויה לעו' על כמו שהם תמזוים דאין חשד דאין ממזר אלא מחוייבי כריות ומה הוי ממזר מדכריהם בגון הבא על הסיעה שקנא ונסקרה הדמד' ס' יד סימון דל' :

**יט' מתחייב**

לסין כת אשה כך זמן ונשאת לאחר דחייב לתת דמים וכן אם

נקה לו נשיות כער ה' שנים וזולתה וזאתה ממש דחוייב לתת לה נזונות במקום שהיא הרמד' ס' יד סי' ר"ט דף קכ"א ע"ג והביא משנה פ' הנושא וגם חייב מטעם מרת סדום :

**ב' מנקת**

חברו דלא ישא אותה דאם חוולד הוא ו' חמשים יום אפי' לררשים גלותא אסור אא"כ מת חוולד וקודם חמשים יום אסור לשאר אנשים חוץ מרשים גלותא ואפי' שבר' ב' מניקות בשבוע ואוסור וערבים ואם נשא לא די בהפרשה אלא יוזיא כנט ממש כמו מעוברת הרשב"א סי' תשכ"ג :

**כ"א מורדת**

על בעלה ואומרת מאים עלי דנכסי מלוג שנאכלו נאכלו ומה שהיא בעין הקח ונכ"ב באחריותה קיימי וישלם לה דמיה וזה מטעם שבידו לעגנה שלא לגרשה ואע"ג שגם הוא מתענג מתקנת ר"ג מ' ת' היה נמי מעגנה וכ"ש לרברי ר' אבין דניחא טפי שהתיר את הבעל לישא אחרת ועל דבר המזונות דלית לה מזוני ואפי' אם תחזור ויחלה בו אינו חייב על העבר וכן כניחו כתובה וכן אם הוא מורד דיש להוסיף על כתובה אפי' אם חזר בו התוספת קיים כתשו' הרשב"א סימון תתנ"ט ותת"ס ותת"א :

**כ"ב מגרש**

את אשתו וחזר ונשאה דמסתמא על הנאים הראשונים נשאים וכתב כמו בראשונה אא"כ הוסיף לה הרשב"א סימון תתקס"ב :

**כ"ג מערים**

שנשא אשה ועשה לה שוור או חזרה ליורשיה אם תמות בלי זרע וגרשה וחזר ונשאה דלא מהניא ליה וכיון שמתה בלי זרע יורשים יורשיה שם מכמה טעמי :

**כ"ד מנה**

מאתים דיש דאינו מגבים שאינו מקפידות ויש מקפידות ובוכות הכל ובמתנה לחוד ל' שגביות הרשב"א סי' אלף י"ה :

**כ"ה מיאון**

עד כמה זמן תקרה קטנה לשתמאן ואינו היא קטנה שגריכה מיאון וכיזר יהיה המיאון ואם קרשה אחר מה דינו ואי חכמים תקינו קידושין לקטנה ואי החמירו בניטה כמו כנט קטנה ואם מתה בלי מיאון אי הבעל יורש פרטיו באורך הרשב"א סי' אלף ק"ח ואלף ק"ט יעש הטב ועיין עוד סי' אלף ד"ו :

**כ"ו מקדש**

בערלה הרשב"א סי' אלף קכ"א : **כ"ז מובר** או מקדש באיסורי הנאה דלא קנה שם ואלף רל"ג אגב ואלף קס"ו אגב :

**כ"ח מזונות**

כשתובעת האשה שהלך בעלה והניח בכסים מופקדים או מושאלים כיד אחרים דמוציאין ונותנין לה אפי' בחינוי שלא שמענו שנת הרשב"א סי' אלף קמ"א :

**כ"ט מנהג**

כשהיה בעיר שהקידושין וכל עניינים והיו על פי חכם קופר ועד דהוי מנהג כיון שהר"ף ס"ל הכי וגם הבאים שם אפשר דילכו אחריו ומ' מ' אפשר לשנות ואין בזה קלקול על הראשונים ועעמו עיין בהרשב"א סי' אלף ק"ז :

**ל' מנהג**

כשנהגו לכתוב תנאי הקודה ככתובי ובכתובה ה' לא נכתבה אי דרשי לטון הדיוט והוי באלו בכתב ה' כל ח"ג סי' כ"ט העלם דכ"ו

# דעת א"ה ערך מ"ם קדושים

דקויו כאלו נכתב יעש:

**ד"א. מוריש** שאמר שכא על אשה בעורה כשכיה וזה בנו ממנו דאינו נאמן כמינו להירישו ולפטור מייבום וכיולא דהמר בדרמי ובשם שהוף בא עליה בזנות שמה כהו ג' כ' אחרים כיון שזה ירו ממנה. הר"ב גם משם הר"א ש' דהן קהרי דהמר בדרמי:

**ד"ב. מאים** עליו כשטוענת כלי טענה והוא מתמתק קטטה או דרגלים לדבר שלמדוה דאין כופין לגרש ולא לכתובה ואין הפסקה אין מוציאין מיריה וכן כשטוענת יבען ולא יעמוד או אינו יורה כחך ואינה כופין לגרש ואין הכעו כחובה או לא קבעו ואין חמרה לא הוא כעונה ולא כחובה והגדוניה מה דינה וכו' וכו' הרש"ד ס' ה' ה' סי' קל"ה באורך ואין ניכר דיש הערמה בטענותיה יעש הכיף השו' הר"ן והר"ב ס' ק"ד והר"קו סו' ע"ב ואינה כופין לגרש יעש:

**ד"ג. מינו** מני שלא נמצאו לה כתולים וטוענת משארתמי נאנסתו חי מהני מדין מינו: הר"ב ח"ג ד' ע"ג וע' ד' והר"ב ח"ה כללן המינו דקב"ט וכו' דקב"ח ע"ה וכו':

**ד"ד. מנהג** דחולי כתיבה בחיוב חומן הוא ואם מפני שקנת נהני ולא קבעו אי קשאר הולכין אחריו עיין בהרש"ד ס' ה' ה' סי' קנ"ג באורך:

**ד"ה. מינו** אשה שטוענת שכעלה וטוענת לכשר כעלתה או נאנסת לכהונה כמינו. הר"ב ח"ג ד' ע"ד:

**ד"ו. מינו** היכא דאמרני ההפסקה הוא הפה שהתיר מדין מינו או כעני איתו סדרר השני תוך כדי דיוור או לא בגון אשה שאמרנה אשת איש הויקי ונרשעה אינו וכן אב שאמר קדשתיה את כתי סהס ושיב אחר לשלונן קדשתיה יחי אחר תחלה קדשתיה ואינו יודע למי ושוב אמר לב' וכן באומר אשה זו של אביך הייתה ולקחתה ממנו אי כענין שיאמר כך תוך כדי דיוכות וכשנתהפך דבריו ממ"ם בתחלה אי כעני' סיהיה תוך כדי דיוכור אליבא דכ"ע סס' ע"ד והפ"ה והכיה גנה"מ כ"כ מנירושין ותוס' פ"ב דכתובות דף פ"ב והרמ"ך ז"ל ועיין פ"ב דכתובות בהר"ן וכשטעי הגבורים יעש וטור ה"ה סי' קנ"ב וכו' סס':

**ד"ז. מנקה** לזנות דכתב המרדכי דאינה זריכה להתהין כ"ד חדשים לפי שאין לה מניסיונות וכו' הכל מעוברת לב' ע' אסורה להנשא ולהירש וכו' ה"ה ס' החולץ משם השאלות דר' אהר"ם ויורה ואם עבר וקדש נפקעה לה כגנו ואפי' הוא כהן ולהרמב"ם אש איהם לבד אין כופין להוניה והר"ן כתב דעל הרמב"ם יש לנסעך ולכן ראוי לשתוק באיהם לפר' קרש"ד ס' ה' ה' סי' קל"ב בשאלה:

**ד"ח. מזוגית** אלתנה שלא תבעה נתינות ענית ב' שנים ועשירה ג' שנים דאכדה מזונותיה וכעניה יש מחלוק' ואם לוקה או יש לה משכון דלא אכדה הרש"ד ס' ה' ה' סי' קמ"ט דקל"ט ע"ב וג' ושלם הדין ככתובות ריש פ' אלמנה כזונה:

**ט"ל. מזונות** האינה גובה ממשעבדו אם חייבים לה כתובה ומזונות ויש במה שמוכן כעני חרו כתי כתובה דנראה דולה על

התחונה ולא הגבה ממשעבדו ואפי' חל' דיכולט לנכות תחלה למזונות אם כבר הגביה כ"ד לכתובת ושוב רוצה לנכות משם למזונות והתחור על המשעבדו לאו כ"ב. סס':

**מ"ב. מתנה** ראין האשה יכולה לתת או למחול לא לבעלה ולא לאחרים החי הנוגע לירשיה ואפי' אם הוא הכניסם לו מ' כפר לתחיוב להם הבעל וכבר זכה עבירט והוי כתיבה לאדם אחר על ידו רוצה וטעמים עור. הרש"ד ס' ה' ה' סי' קל"ד הכיה מטור ה"ה וכו' סי' ק"ח ומר"פ הכותב יעש ועיין בסמוך ועיין עוד פרטים לזה. סס' הרש"ד ס' ה' ה' סי' רכ"ב חומת מהני וע"ס סי' ר"ל אגב וסי' רמ"ב ועיין לזה באורך מהרש"א ח"א סי' כ"ד וכו' ואין התנה מעכשיו אלל לבעל או כיוצא:

**מ"א. מחילה** כתובה שכתוב בה שאפי' התחיל דלא תהיה מחילה דמהני דהיס אפטר לומר דהיינו כשמתלה על פיתוי או אונס אלל כשהיה מעצמה מתלה הויא מחילה. סס' וע"ס סי' רכ"ב ומתלה"ח ח"א סי' כ"ד וכו' ה':

**מ"ב. מזונות** דבעל מחויב להשכיר עצמו בעבודה אדך כני אדם לעשות בכיתו לפרנס אשתו ואם הלך והניח ננמין לוקחים מפירוה לזונה ואם לא יספיקו ומכרו מן הקרקע וכן אם הניח פקדון ביד אחרים מוציאין מהם ואפי' אם שלא יתנו לאשתו קודם שהלך וכו' אם נפלה לה ירושה דאין לבעל לא פירות דאין לעכב הירושיה מחמת שהוא אינו כתיב. הרש"ד ס' ה' ה' סי' קנ"ט הכיה מטור ה"ה סי' ע' והכי משם הרשב"ה והמרדכי פ' בתרא דכתובות:

**מ"ג. מלוג** כ"מ כשנפלו לאשה והבעל אינו כאלן דינקתו לה ואין לעכב עד שיבא הבעל. סס':

**מ"ד. מלוג** כ"מ כשנפלו לאשה דלהר"א ש' הבעל יכול לקובעם בלי הרשאה ורב האינו גאון וכנו וטור ז' חלקו עליו ויחיד הרשאה סס' הכוא מטור ח"מ סי' קכ"ה ולבעל ח"ה כמעית לב"ע יכול הבעל לרין בלי הרשאה סס':

**מ"ה. משמע** לשון משמע דהוי לשון מסופק ואינו ודאי. הרש"ד ס' ה' ה' סי' קס"ב דף קמ"ו:

**מ"ו. מחילת** הכתיבה לבעלה אם הודת דנתקבלה מהני ח"ע"ג' דידעט קודאי דלא נתקבלה. הרש"ד ס' ה' ה' סי' קע"ט בל התנה סוכבת על זה:

**מ"ז. מזונות** לכתובת אם האח רוצה לילך לריף לזה אישור שיתפרנסו עד שיבגרו הרש"ד ס' ה' ה' סי' ק"פ דף קס"ב ע"ב:

**מ"ח. מברה** האשה מעכבי מלוג בחיי בעלה ומתה אי הבעל מוציא מנה הקקוחות דהוי כלוקח ראשון. הרש"ד ס' ה' ה' סי' קס"ו משמא דגמ' ככתובות פ' נערה ורש"י והר"א וכו' והר"ן וטור:

**מ"ט. מתנה** במכר או במתנה כשאמר ע"פ ואמר מעכשיו וכן מנהס או מקדש בתנאי כך מעכשיו דאין יכול לבעל התנאי ובשמתקיים התנאי למפרע הויא מקודשת או מנורשת וכן במכר או מתנה. קרש"ד ס' ה' ה' סי' רכ"ב מהרמב"ם וטור:

פ"ח מנורושיין ופרטים עור :

**נ' מתנה**

תנאי כשעשה האשה שאם תמות בלי זרע ותניח זרע של קיימא זכעלה זה שירש כנה מכעלה הראשון כך ונתת בלי זרע דל' דלא זוכה לכנה מכעלה הראשון אלא אם תניח אכל כיון שלא הניחם זניטל ההשכון לא זכה ומילת ותניח היינו תנאי ולד' חב' זל רכיון שכנגד הסך ההוא שהניח לכנה הראשון הוא חוץ והוקר תכני הכתובה נמנה רכין הכי וכין הכי היתה כיונתה שיהיה זה לכנה נזכעלה הראשון וגם מ'ס ותניח אינוני תנאי אלא ה"ק שאם תמות בחייו ותניח בלומר חפ'י תניח זרע של קיימא לעולם יקח זה הכן הסך ההוא ואפי' שכתב לשון ירושה ואינו יורש בתקום הכעל מ'מ אם כתוב לשון מתנה בתחלה ובסוף מהני ואפי' שיהיה מטעם מ'מ כבר קבלם וזכה בעד כנה ומ'מ כיון דיש שבועה ראוי להחמיר הרשד'ס א"ה קי' רל' א ועיין בסמוך ועיין ביומא דף ע"ז ע' ב' ריש דף ע"ח נבי אם הענה ואם הקח דרלה לומר דהם ב' דברים ולענין הוי"ו דלפעמים הוא הנתיב וכיוצא עיין הרמב"ם ח"א סי' ק"ט דף ק"ה ע"ד :

**נ"א ממזר**

ערעור ראין פחות משנים על ממזרות אם הם שנים ער מפי ער דינו הרשד'ס א"ה קי' רל' ה הביא מטור א"ה קי' ב' ואם הוא בקול לבד או שקירין לו ממזר ואיך חילוק בין זמן שניסרין על החרפו לזמן ראין מוסהון הכ' ד' על זה ואל' ראין חילוק השתקה מועיל אלא כידוע שנתערב ממזר בודאי כמשפחה אכל על הספק הכל בחזקה כשרים יעוש :

**נ"ב מוזן**

כשהנכסים מועטים דהכנות יזונו וכו' מה נקרא מעטים ומה נקרא מרובים ואם ישערו לפי שהא' או לפי הרווח והשבת ומהו נר' דיש לשער כפי השעה הזו והם יאמרו הורשי' שהאפטריו' היום קרוב לשכר וכו' כדי שידברו ואל' יפסידו וכד' לכ' ד' הדבר טוב יעשו כמו שכנים מרובים והכנות עושנות דיהיו ביד אחרים למונוגהם דתלו ביד ב' ד' הרשד'ס א"ה קי' רמ' ה' ורמ' ב' עס נהר' א' חביב זל :

**נ"ג מוזן**

הכנות היו ניטלות מן הראוי כמו מת חכי חביהן או אחות חביהן וכיוצא בנירשקה שם ומה נקרא ראוי לזה וכן ראין עישר יעש :

**נ"ד מוזנות**

האלמנה ראין לגבין ממשעברי או היו בין שבעדס הכעל וכין שעברוס הורשים והאידנה או ככתובים דמו וגובה ממשעברי הרמב"ם ח"א סי' י"ח דף ל"ג ול' ד' תשובת הרשב"א במינחא סי' כ"ז ובתשו' הרשב"א סי' אלף ק"א ואי יש כ"ח בשטר או היו כמשעברי יעש :

**נ"ה מוזנות**

כשם כ"ח והאשה אלמנה הפסה למוזנות ראין להוילא מידת דהוי מחלוקת שם ושאר פרטי' הקשו' נרמזו בנקומ' השויבי' :

**נ"ז מתנה**

כשתנה האשה לכעלה בחייה או לאחר מיתה מלבד מ'ס לעיל סי' מ' באיזה ענין שייך נחת רוח עשיתי לכעלי או לא :

**נ"ז מכר**

הכעל לאשה דלגלווי זוזי עבד היונו היבא דטעיין הוא ולא טעינין ליה שם :

**נ"ח מנהג**

משונה מעורר ה כעל לעור האשם וכן מהקהל בכתיבות וקנאות אחרי מ' הולכין מהרמב"ם ח"א סי' כ"ה והביא מפ' נערה דבה מחוזה דהות נסיב אל לנחדרעה יעש :

**נ"ט מתנה**

שמה מתנה שנתן הכעל וכתיב שאם אשתי תפרד מחברתה שלא תטיל רק סבי נדונייתה בלכד ומלכבושים וחפליק שהותה מתקשעת בהם שהם מלכד כתיבתה וברוב הדבר שלא היתה לה נדוניה כל עיקר אלא כתובה עשה לה הכעל משלו איין להוסיף דהוא קרוי כתובה או לזונו מתאין או לנדוניה שעשה לה ומ'ס מלבד כתובה קאי לחפלות דסליק מנינה או למלכבוש' ג' וקרוי לנדוניה שעשה לה כתובה ואם נפרש חפלות ומלכבוש' דהיינו כל אשר עשה לה בחייו מלבד הכתובה שעשה לה או ודוקף אותם ואם אחר תחויק כמה שתתן ידה ואם תפרד תטיל נדונייתה ומלכבוש' ותכשיונה אם יורה דס' קוספת שתקח הכל דלא אמר תטול כל חפלים והמלכבוש' הרמב"ם ח"א סי' כ"ח דף כ"ו ע"ג ד' :

**ס' מתנה**

כשהכעל נתן מתנה לאשתי כשתקלמן בית וכיוצא בתנאי שלא ותנאי הוי מורידין לה מיד כתובה לאכול פירות ולא חיישי' לשמא תנשא הרמב"ם ח"א סי' כ"ח דף כ"ז באורך העלה דמורידין וגם לא חיישי' לשמא תכסיף ושאר פרטים כבר נרמזו ערך ג' ולענין הכנסה הביא מפ' מי שהיה נשוי דף כ"ד גבי ד' נשים ומ'ס פ' הגזל ותשו' הרשב"א סי' אלף קכ"ח יעש ואם מניחין אותה לאכול פירות ביון דיש ס' שמא תנשא ואם כ' תחזיר נשא ונתן שם בסוף התשו' באורך ואין ולא רפוא' ומ'מ דעתו נועם שאין מעבכין מתנה והביא מהרמב"ם והר"ן פ' ב' דקידושין ופ' גזל ומאכלי נבי אדרכתא והרשב"א בתשו' ועיין בסמוך ואם אמר שתכתב הכותב על שמה או הויא מתנה יעש :

**ס"א מתנה**

מני שנתן לאשתי ע"מ שלא תנשא לאחר וכן לאחר בתנאי אי יוכל למוכרה שם העלה דאם מוכרה לישראל במקום שדין ע"י ישראל יוכל למכור ובמוכר ע"ת או דינו כך יעש באורך ואי מוכר לבנו וכיוצא יעש ועיין בש"ע ח"מ סי' ק"ה סי"ג במפה וש"ע ח"מ סי' ז"ס ח"ס ח"מ עור סי' ק"א :

**ס"ב משעברי**

נכסי הכעל דמשעברי' לאשתי או הכעל רוצה לקנות ורוצה שאשתי תסתלק מן השעבר קודם הקנייה או מהני שם משם מהר"ם :

**ס"ג מודעה**

מני שמסר מודעה על גיטו וכשבע שלא לבטלה ובטלה דהנט הוי גט וב"ס אם לשון השבועה דהיינו שאמר דהנט שיתאינו בדעתו ורלונו דיל' דה' ק' דכשבע על מה שהיה בלבו או וכיון שאח"כ נשתנה וביטל הוי גט הרמב"ם ח"א סי' כ"ז דף ז' ונ"א ושאר פרטי' הקשו' נרמזו במקומות אחרים :

**ס"ד מנקה**

גרושה אי חייבת להניק כנה במכירה בשכר ואי אין שכר דהוי אין כופין וכן אם אינה מכירה ואי יכולה להנשא תוך כ"ד חדש או הא בהא תליא וכן האלמנה חילוקים בין מכירה לאין מכירה ובמה זמן ההכרה ואי אין לה מוזנות ואפי' רוצה שתדור עמו בלי הוולד אפי' מכ' ר' כיון

דעת א"ה ערף מ"ם נו"ן קרושים

פניו שלחן לה מנויות חזן בנפין אותה ואי אכ"ה לא  
הכשר ואם הקרובי אין נותנין מנויות חי הכ' ד חייבים  
וכנפין אותה וכן ח"ה באין בעלה נותן לה מזונו ונשכר  
לחניק כנים של אחים וככר מביה אותה חיוב לחזור  
בה ביון שנשקעבה כדון הרא"ה ח"ה סי' ל' דף  
ק"מ וקמ"ה מתקום פ' אע"פ והמנדכי והה מ' פ"ח  
מביתו ורבו ירוחם גתפ"ב ח"ה וק' ה' והה מ' פ"ח  
מאוסות וזמ"ה הרה"ש ואם נשאת בתוהה חי חייבת  
להניק הנד' הא"ה חינה מחויבת כלי שבר' יע"ז הנד'  
הכותב' מה שהביא שם מהרמב"ם בסוף החזו' מבכ"ה  
מחישות רבים חלקו על הרמב"ם בזה כנ"ה ש' ה' וכו'  
ה' ה' סי' פ' ומיהו אפטר דפ"י החילוקים שם היינו  
לכבר פסקו לה מנויות החלוקים הכל הבא דלית לה  
מנויות כלל לחי החילוקים ונתן חייבה קודמים וזמ"ה  
כדון וולד במתנה לילד דחיה קודמים ומיהו אפטר  
דההות מדיון דורף הוא וכת' הרמב"ם ז"ל הלכות הולח  
ז"ש :

**ס"ה מנקה** שפסקו לה מנויות ורובה לאזיל  
דברים הרעים לולד כדון הקודם  
מהרמב"ם ס' טו"ה ח"ה סי' פ' :

**ס"ו מנקה** שנמלה הולד והינה רולה שתהיה  
עמי דחיה חייבת שם מהרמב"ם  
פכ"ג מחישות :

**ס"ז מומים** כאשר באשך חטטין כדאשך דהוי  
מוס חילוק בין רב למעט ומ"מ  
אם כבר נשאת מסתמא מחל ואפי' הן בקמטין ובכף  
דנלה וכן שכרשאה שיש פה שערות מסתמא כודקו' ויש  
לה כתובה ותוספת ואם היו בה מומין ונתרפאו הובא  
דלא ידע דהוי מנהס משא"כ באיש דבאשך קפיד ותי  
אמר ע"מ שאין עליה מומין ונתרפאו דלרוב הפוסקי'  
אפי' בלא ע"מ הוי התפדה ולהטור דוקא בע"מ ולא  
בסתמא וכבר נזווח עליה קמאי ולהטור יש חילוק בין  
אומה שהין עליה שאו אפי' נתרפאה לא מהני אבל  
באומה ע"מ שלא יהיו פה מומין אם הלכה ולא נתרפאו  
מקודם הרא"ה ח"ה א"ה סי' כ' דף קמ"ט הביא מהטור  
וכי והרמב"ם והרשב"ץ והרמב"ם וכו' ונר' משם  
דכדיקה ע"י נשים מהני :

**ס"ח מתנות** הנותנים לתת והשביחו כשחזר  
הי השבח שלו דהיי"ס והמע"ס  
הרא"ה ח"ה שם ואם שכחו אחר ששלח כהס' יד או קודם יע"ז  
ודין המתודים אינו כשכלנות חלה כדוניה יע"ז :

**ס"ט מותה** דשכוח דיש מקומות דאצרו דלא  
שכוח ועניות חי שכוח או לא וכן

עשירות ומכירה ומיתת אשה דשכוח טפן יע"ז באורך  
שהביא מבמה מקומות ולמאי נ"מ ולדין נולד יע"ז  
ועיין עוד הרא"ה ח"ה א"ה סי' מ"ט וברכים לא שכוח  
עניות יע"ז הביא מע"פ כל הנט ומנדריס מההיא  
דפוחין כנולד ועיין בת"ש פה משם הרא"ה ח"ה  
במהרש"ך ח"ה א"ה סי' ג' דנר' קאת להפך ועיין בתשו' הר"י  
הלוי ז"ל כלל כ' סי' ט' מתשו' הר"י קארו ז"ל מההיא  
דיומא כדון כחן גדול ועיין בהכותב דף פ"ג ע"פ וקוס'  
ד"ה מיתתו וכו' והר"י הלוי כלל כ' סי' ז"א :

**ע' מכירת** הכעל כ"מ דהינו מוכר בלתי רשותה  
ואי מכר דהוי המכר בטל ואפי'  
לשאר שכ"כ הרא"ה ש' ואפי' הוא ג"כ רוצה למוכרה לאחר  
ולא לזה עכ"ז מעכבה ומכר הכעל לא מהני קראנ"ה

ח"ה סי' ט"ז דף ק"מ ועיין כפי' שאמר זה :  
**ע"א מכירת** האשה בככ"י עליו שלה דהכעל  
ועליו תיר' הלוקחו' הרא"ה ח"ה ח"ה  
סי' ע' דף ק"ע ע"כ וע"פ סי' כ"ה דף ק"מ ע"א ועיין  
כפי' הקודם :

**ע"ב מרוה** דאין האשה יכולה להלוות בחיי  
בעלה מתבטל מלוג שלה שם :

**ע"ג מכירת** האשה בככ"י בעלה או נכ"כ או  
כ"מ שלה אינה כלום ואם הכעל  
ירצה לקיים יקיים ואם לאו יבעל וכן כנתנה הרא"ה ח"ה  
ח"ה סי' פ"א מהרמב"ם פ"ל מה' מכירה והרא"ה ח"ה ח"ה  
סי' ק"ו אב וע"פ סי' ק"ד אב :

**ע"ד מכר** הכעל לתתו חי יש לו פירות ואם  
נפח במתנה הרא"ה ח"ה ח"ה סי' ק"ו  
מנמ"פ חוקת :

ערך נו"ן

**א' גירות** שמזין שגירש לאשתי או שלא היה  
אשתו במעדה דיש תקנה לגרשה  
ויחזור וישאנה ומ"מ לא ישאנה קודם המועד וק"ו  
מניחוי באונס לגרש וג' מ"ה ח"ה כ' לה ירצה לישאנה  
לרף ג' ט' מפני חשש הנש' באונס אע"ג דמאי דנהנו  
לשתיק אינו חלא חומרא בעלמא שם :

**ב' נז"ב** אע"ג דלכתחל אין הבעל יכול למוכר'  
אם מכרם מכור' הרדכ"ס ר"ט אב :

**ג' נטעין** באשה דאסיר בקרובותיה בחייה דהיינו  
במשה לבד ובקול ולא כעיני עדים  
כמכתוב וכו' וכן הנשד כפנייה דלא ישאנה וכנטעין  
ג"כ על אשה אם נשא אין מוואין וכחתי' כו' ונשאה  
הרמ"ה סי' מ"ב באורך ע"ד סוף חסי' ואם יש חילוק בין  
כנס לקדש לבד :

**ד' נשא** בת אשתו דאסורה לו וכת' ארוסתו  
מותרת אחר מיתת שם :

**ה' נטבע** בעלה במשל ס' דאם נשאת לא תשא  
וכן כל סיבה דהדין דאם נשאת לא  
תשא אי נתקדשה לכר ואי התרו בה ונשאת מה דינו שם  
כאורח :

**ו' נדוניה** דאינה יכולה לתבוע הכת' ע"ד שתנשא  
הר"ם באלטניו סס"י י"ד משם הגהות  
אשירי :

**ז' נשים** דמסתמא דינא לא גמירי פרטים לזם  
הר"ם קלעי' סי' קכ"ד דף קע"ה ע"א :

**ח' נבעלה** כדה אינה זונה לאוסרה לבקן והולד  
שלה ג"כ כשר לכהונה הרשב"א סי'  
חלף ר' :

**ט' נשבע** לגרש או שקבל כ"ס הרדכ"ס כה"י סי'  
תקנ"ב (אה"כ דפסקה כפי' דהר"ה סי'  
הר"י) כתב וז"ל כתבו בשם רבי' פרץ ואם נשבע האיש  
ליתן גט לדין להטיר לו קודם שיתן שלא יהיה דומה  
לאונס אך ערכו יתן אם ירצה שאין זה דומה לאונס  
עכ"ל וכתב בהגהה ובאכ"ב העור' הרי שאינו אונס גמור  
אלא דומה לאונס ומורה הרב שאם גירש ולא התירו לו  
הרי זה גט וטעמא דאונס אדרס מביא על עצמו לא  
הוי אונס שהרי כשעשה שנשבע לגרש מדעתו נשבע וגם  
עתה שרוטס לגרש ולקיים שבעתו מדעתו הוא וא"ת  
כסלתי

פסלמה שלם נדרים ושבעה איתום כשאלם וכיון דלא  
 שאל אנדרים ורמי נמר ומגרם בלי אונם אכל גזירות  
 שמשון דלוקים בשאלה הו אונם כרי שלא יהיה נזיר  
 סתי תשובה בדבר חדא דאדרבה ממקום שכלה הו איל  
 וידע דנזירות שמשון ליתום בשאלה ונמר ונדר לבת  
 דעתו לנרם לגמרי ואע"ג דהשתא מתחרט על נדרו  
 לאו אונם הו דידע שפיר דלא תועיל חרטתו ויצו  
 בשלמ נשבע לנרם לא מני לקיום שבעתו אלא בכך  
 שכל הנדר כנזירות לא יגרם ויבטל נזיר וכיון שרובה  
 לנרם משמע שאינו אונם ואינו סומך על טעם זה  
 להקרי לנרם לכתחלה בלא התרת השבעה וכך הו  
 נוהגים להקרי למגרם אפי' מן הספק ולגבי נזירות  
 שמשון דאי אפשר בהקרה מגרם וחזר ומקדש את הוזה  
 לקיום ואם לאו חזר ומגרם והשתא ליבא למוחם למודי  
 דאי משו נזירותו כבר יבא ודי חובתו כנזירות הראשונה  
 דהא מגרסת הו כדעבד דהע"ג דדימה קמא לאונם  
 לא הו אונם נמור ואי משום דדמי לאונם ואין רהו  
 להקרי לנרם לכתחלה הרי חזר וקדשה וגרסה מדעתו  
 ולה מכח נזירותו ואם לא חזר וקדשה וגרסה גרושים  
 שניים מתקדש להנשא לכתחלה לאחר ע"ג נט הראשון  
 ואי לאו דמתקדש סכך הוזה וכן הו"א דלא לריך  
 הקדש אפי' לכתחלה שהרי כל הראשונים לא קוצו  
 חומרה וי' אלא חרבא כתב הרמב"ם פ' כ' מגירוסין ז'  
 ולמה לא יבעל גט זה שהרי הו אונם וכו' שאין חומרה  
 אונם אלא למי שנלחץ ונדקק לעשות דבר שאינו מחוייב  
 בו מן החומרה כגון שהוכה עד שמכר או עד שנתן ע"כ  
 וכך ד הרי מחוייב מן החומרה לקיים שביעתו דהייב  
 ככל הוזה מפיו יעשה ולא יחל דברו ואין זה אונם וכן  
 דהין ארם רוחק איהו אלא הו דוחק עצמו ולא הו  
 אונם וי' שם הרב רבי פרץ לא הוזה אלא נמש  
 חומרה גישו כשהו חומרה שנהגו הראשונים ואונם  
 לעכב הו למדה שאין הנט מעושה ופשיטא דזכה ודי  
 נזירותו ומשנה שלימה שגו פ' השולח הרי בר יעודה  
 מעשה בנידון ב' שאמר לאתקו קיום שאני ומגרם  
 וגרסה וקדשו לו חממים שחומרה מפני תקון העולם  
 ולא ראינו לה' מהמפרשי' שאמר שדקדק להקרי נדרו  
 קיום שגרם שלא יהיה הנט מעושה ע"כ

**נזירות** שמשון כשקבל לנרם אשתו וגרסה  
 ואחר שגרסה הו דעתו לקדשה והו  
 לא היתה רובה לתוד ולהקדש לו והמירו לה העומדים  
 שם ההקדש לו והו יקזור ויגרם חוקך שאין הקירוסין  
 קללו אלא מפני שהנט הראשון הו גט מעושה אלא  
 שגרם כרי לקיום נזירותו והו קבלה הקירוסין וכתק'  
 בלא שום תנאי ואחר שקדשה לא רנה לנרסה וכיון  
 ששבעה כך השליכה מעות הקירוסין מידה אי קירוסין  
 אלו הו קירוסין טעית שם השיב לזה וז' הרבה ברור  
 דלא הו קירוסין טעית חדא שהרי המתקדש לא אמר  
 כלום אלא העומדים שם אמרו התקדש לו ואח"כ הו  
 יגרם חוקך וכל תנאי שאינו מן האיש או מן האשה אינו  
 תנאי ועוד שלא היה שם תנאי מפורש וכי קומה שהו  
 כלבה דברים שכלב אינם דברים ועוד כיון שקבלה  
 קירוסין כשתיקה אעפ"י שהוה שם תנאי מפורש כיון  
 שלא הוזכר בשעת הקירוסין לאו תנאי הו דדילמא  
 הדרי בהו ור'ו לגמור הדבר בלא תנאי ועוד אפי' היה  
 שם תנאי מפורש כיון שלא היה כעל מנה ולא מעכשו  
 היה לריך לכפול תנאו ככל משפטו התנאים זכית שלא

הו כמשפטו התנאים תנאו בטל והמעשה קיים וכל  
 חלו דברים פשוטים הם הזכירות המפורשים  
**אמר** מה שיש להסתפק הוא אם אמר התקדשתי כוח  
 התנאי שאגרם את הו קירוסין תנאי או לא  
 והוכח דלא אמר לה ע"מ אלא אם אגרם הרבה ברור  
 שהתנאי מבטל את המעשה והו תנאי ומעשה בדבר  
 אחר שהתנאי בטל והמעשה קיים והכי היה בני  
 שמשון עלה דמתני הרי זה נגער והנייר שלי אינה  
 מגרסת ע"מ שחזירי לי את הנייר מגרסת וקס ד'  
 דאיהו כרכן דס' ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשו  
 דמי ואסקתר דלא בר ההבדל משום דהו תנאי ומעשה  
 בדבר אחד ועצמו דמתקדש הו דאם לא קיים תנאו  
 אין המעשה בלום וכשעת שהו' תקיים תנאו שמתקדש  
 הנייר אין בידה כלום שהרי בהג"ז קודם המעשה כנ"ד  
 בני אין הקירוסין חלק אלא בשעה שיגרסה וכתק'  
 שעה כתבנו הקירוסין וכל תנאו שכל לסתור ולבטל  
 גוף המעשה לאו כלום הוה המעשה קיים וכ' התוס'  
 ור"י וכן נר מהכרי' וז' ה' הרי הרמב"ם כשכתב  
 משפטו התנאים לא כתב דבעי מעשה בדבר אחד  
 ותנאו בדבר אחר כפר הקצו עליו ק' וז' ותיקן ה' מ'  
 דההיא סוגיה לא קיימת ואין טעם הכרייהא אלא  
 כדלכ' אפי' דעביד חוקמהא אחריתי הו משא ומכרו  
 שהר"ם ל' דלא בעי תנאי ברב' אחר ומעשה בדבר  
 אחר ור' אפי' חולק על ר' אהר' בר אבהו וק' ל' טובא  
 דא' כ' הו חולק על כל הפוסקי' ואי דקא תלי ביה בוקי'  
 סריקי' הו הלכה בלא טעמא דכיון שהתנאי סותר  
 המעשה כשעת קיומו אין זה תנאי ועוד דפסק' סוגיה  
 משמע דלא פליג על חוקמהא דר' אהר' ב' סיני דלא  
 פליג' החוקמהא דאבוי ואחוקמהא דרבא אלא כ' ל'  
 דר' אפי' כ' ל' בטל מני דקס' ד' דההיא בריתא כרכן  
 ומ' דחוק' לחוקמה בהו חוקמה' אלא מתקדש כ'  
 הו דל' דכל האומר ע"מ כאומר מעכשו ואפי' שלא  
 יהו כתנאו כל משפטו התנאים הוה מגרם כשתקין  
 תנאו וכ' רש"י הו דאמר כל האומר ע"מ כאומר  
 מעכשו דמי ואשתכח דבעי נזירותו קדש לנט ולתת  
 זמן הו מחזרת ומתנה ע"מ להתחיל שמה מתנה וכ' כ'  
 הקוס אכל לא פליג ר' אפי' אהו' דר' אהר' דאם לא  
 אמר ע"מ ולא אמר מעכשו אלא כתנאי דאם בעינא  
 תנאי בדבר אחר ומעשה בדבר אחר ומה שהשמעו  
 הרמב"ם ס' ל' מפני שהוא דבר פשוט דכיון דב' לסתור  
 את המעשה לאו כלום הו וכו' דלא נפקא מנה מני  
 שאם קיים התנאי אין כאן מעשה וכן אם לא קיים  
 התנאי אין כאן מעשה שהרי לא חל המעשה לא בשעת  
 קיום התנאי אכל אם אמר לה ע"מ שאגרם את מעכשו  
 הו קירוסין גמורים ע"מ ואם קיים תנאו וגרסה פו  
 קירוסין למפרע וכ' מ' ל' עליה בין קירוסין לבירוסין  
 כההיא דאחריו זה נתון במתנה ע"מ שתחזרה לי אם  
 החזירי ולא ואם לא החזירי ולא וזו הו דעת רוב  
 המפרשי' אכל הר' יום לו שיטה אחרת דס' ל' כל האומר  
 ע"מ כאומר מעכשו דמי והאומר מעכשו ג' כ' בעי  
 כל משפטו התנאים דר' אפי' בעי לחוקמה אפי' בר'  
 כחמן ומיהו מורה הו דמתקדמה שפיר כר' מ' דר' מ'  
 עדותא מגרסין דאלו לרכן קינה מגרסת א' כ'  
 תקיים תנאו ור' מ' מגרסת גמיר מעטמא דר' אבא  
 נמשך דמי תנאי ומעשה בדבר אחר דאפי' ל' דאומר  
 ע"מ הו כמעכשו בעי' בני כל תוקי' התנאים ואי  
 לא

דעת איה ערך נוין סמך קרושים

לאו אינו מכלל המועט וק' הדברים ומה אפי' כמעט  
סאינו חל מעכשיו דלה הלום ס' ל' לר' מ' שאין הנאי  
מכלל אף כ' נהחוק ההנאי בכל חוקי' הנאים פ' ש'  
כמעט שהח' כמעטשיו דלום שאין הנאי מכללו אף כ'  
כתחוק הנאי כהלכתו והביא לזה רהי' עיין בפ'  
ההלכות בפ' מי שחזו הילכך כ' דאפי' אמר לה ע' מ'  
שאנכך אין התנאי כלום והמעשה קיים לשיטת הר'  
ועמעשה אשר שאלת מקורשה נמורה היא לב' ע' והין  
כאן קידושי טעות ואם בא לכוונה אינה נרוב קידושין  
אחרים ע' כ' :

**י"א נשים** שנותנות מו' בשעה השמים באותו  
מקום כדי שלא תהעכרנה מרובו  
כת' ס' הר' כ' כהכ' תשו' פ' אלו נערות הני רב ביבי  
קמיה דר' נחמן ג' נשים משמשות במו' קטנה ומיכור  
ומניקה קטנה שמה תהעבר ותמות מעוברת שמה  
וכ' עובדה כגדל מניקה שמה תהעבר החלב ופי'  
רוב המפרשים מותרות לשמש במו' ולית בה היסורא  
משום השתק זרע משמע בהדיא דלא מוכשר לכו' ד'  
כלן משמשות כדרכן ומן השמים ירחנו דכהיב שומר  
פחאים ה' דפישטא דאסור הלא אפי' לדעת ה' ק' שחר  
נשים אסורות לשמש במו' וח' ה' חשה לא מפקדה  
אפריה ורביה מ' מ' אסורות להשחית זרעה דגברא  
ואיכ' כמנו משום ולפני עור לא תתן מכשול הילכך הדבר  
כדור לפי שיטה זו דמלת קטנות ומניקה ומעוברות  
לב' ע' אסורות לעשות כן וראויות לעינש גדול כיון  
משחיות זרע ומביחות מכול לעולם דכתיב פי השחית  
כל בשר את דרכו על הארץ ואם הכעל יורע ושהק  
יורד לגינהם כיו' נמלא מניה שכבה זרע לכטלה שאין  
הנניקום ראוי להזריע כיון שהיה סתום ומה לי להשחית  
דרכו על הארץ ומה לי כנו' והוא חייב מיהא כמעט  
ער ואינו ותהכר לו דאפי' למ' דכלן משמשות כדרכן  
ומן השמים ירחמו כלן משמשות כדרכן קאמר ואין  
לריכות לשמש במו' הכל לא שיהיה ג' נשים אסורות  
לשמש במו' דמני למימר שמה אין לי זכות שירחמו  
עלי' מן השמים הילכך לב' ע' ג' נשים רשאות לשמש  
במו' ושאר נשים אסורות והק' על פי' זה דהא קטנה  
ואילונית הי' ג' דלאו כנות הקמת זרע נינהו לא אסור  
לשמש בהוייה ולא הויה השחית זרע כיון שדרך השמים  
ככך היינו אסור ע' כ' ולדירו ל' ק' אפי' שנוה שמתר  
לשמש בקטנה מנה שהינו כן לדעת מקלה מ' מ' לא דמי  
דהתם משמש בדרך כל הארץ הי' ג' שאין ראוי להזריע  
מ' מ' השמים בזה ראוי להזריע בתקום אחר אבל לשמש  
במו' אינו כדרך כל הארץ שיעש מעשה בידי להשחית  
הזרע וכמעט הוה אין ראוי להזריע בשום מקום ועור  
דהתם הזרע נבלע מאליו אבל בזה מנפלת הזרע כדי  
שלא יקלו והתום באלו נערות תרנו לקיים פי' הקו'  
משום דהמו' במעים הוה כמשמש על עלי' והכנים  
ואעפי' שתן המו' אחר תשמים אסור דאעפי' שאינה  
מלווה על פריה ורביה מ' מ' אסורה היא להשחית הזרע  
והכי משמע מדאמר' בגמ' כרה משום דנשים לאו כנות  
מרגשה נינהו פשו' לא משמע הכי וזהו ה' הינת זרע  
דידה זרע דיריה שהוה מלווה על פריה ורביה היאך  
מותרת להשחיתו ואפי' לשיטת ר' ת' ז' שפי' ג' נשים  
לריכות לשמש במו' ועלה טובה קמ' ל' אבל שאר נשים  
אין לריכות מיקו' אי' בעו' לשמש במו' ליכא היסורא  
וכן פי' ר' אבא מ' מ' לא אמרה ד' קאלא לדעת ר' מ' איכא

דרכן דאמר' משמשות כדרכן ואין לריכות לעשה זו  
מ' מ' שאר נשים מקמי' להו' דרגא ואסורות לשמש במו'  
דאלה' ה' פלוני בעלה טובה ואין זה דרך פלוגתא ויש  
לנו לפסוק כדרכן בתקום ר' מ' והריף הביא ברייתא זו  
פ' ק' דיכמו ולא פסק בה הלכתא וי' ל' סמך על הכלל  
ותיד' ורבי' הלכה כרבי' ודע דאפי' יפרש ר' ת' דלא  
פלוני לא בעלה טובה דנ' נשים אבל שאר נשים מותרות  
לשמש במו' לב' ע' לא נסמך עליו כמעשה המנוכה  
הזה הלא על הפי' הראשון ואינו קומכין והוא דעת רש'  
וב' ש' להרמב"ם שאוכר לישא את הקטנה משום השחית  
הזרע וב' ש' מעשה זה וב' כ' פ' א' תאיסורי ביאה כללא  
דמלתא דכל הנשים אפי' קטנות פחותות מני' שנה ויש  
ה' אסורות לשמש במו' ונ' נשים משמשות כדרכן ואם  
יראות שאין להם זכות רשאות לשמש כנו' כיון דאיכא  
ספק פיקוח נפש ע' כ' :

**י"ב נכסי** מלוג דהכעל יורשם ואין כאן תקנת  
חזרת חיים ככל' מנהוד' ד' בית ל' כ'  
חדר :

ערך סמך

- א' סבלונות** היכה דרובא מסכלי והדר  
מקדשי ומיעוב' מקדשי והדר  
מסכלי דחופשי' אם הו' א' מעיר וכ' מנשפחה אשר  
ישנה הנונה כעל דעתו ולא כ' כ' שנחשוכ בעבורו  
מקום מהמיעוב' מקדשי והדר מסכלי להיות מיעוב' א'  
דלא שכיח וכ' כ' בס' תה' ד' הר"ם משאדוואה ס' כ' ב'  
דף ע' :
- ב' סבלונות** לדעת רש' דהחששא היא דהס'  
עלמס קידושין אם הו' מרכרי'  
על לב המעורכת שהתלה להנשא לזה ולא היתה רוח'  
עד שפייסוה ונתן הסבלונות לחמה אין לחוש לדעת  
רש' שס' :
- ג' סבלונות** כשקבל אשה אחרת בעד הנער'  
בפניה או שלא בפניה דיש לחוש  
דשליח עבדה שס' משס' ה' :
- ד' סבלונות** כששניהם מודים דלא קדשו  
לדעת ר"ח דלאו כ' כ' :
- ה' סבלונות** לדעת ר"ח דהחששא היא שקודם  
לכן קדשה אם יש הרשאה שיעשה  
מורשה לקדשה אין חוששין דקדשה קודם אע"ג דהיכא  
דשניהם מודים דלא קדשו עכ"ז יש לחוש היינו היכא  
דאמר כן קודם המעשה אבל איכא דהרשאה היתם  
כתובה ועשויה קודם נתינת הסבלונות הו' הוכחה שלא  
קדשה שס' :
- ו' סבלונות** לדעת רש' שהם עומים לקידושין  
ואפי' שיאמרו שלא כווננו לשם  
קידושין חוששין מ' מ' אם יאמר כשעת נתינת הסבלונו'  
כפידוש שנתן לשם סבלונות לא חיישי' שס' משס' הר"ק  
ס' כ' ח' וסר' :
- ז' סבלונות** כשהיה משודך שס' סבלונות  
כחיק' עיין הרשב"א ס' תהכ"ח :
- ח' ספק** אין דרך העולם להניח הודאי כמתן  
שהו' ודאי מפני הספק כגון הנאי  
כתובה דאם ימות תטול חזי' נכסיו וקא' אעפי' שימלא  
פחות מכתובתה משום דלפעמי' ימלא יותר מכתובתה  
דאין :



רצון מניח סתם הולכי מפני הספק הרדף בקיבת  
יד סל' תפז :

**ט' סבלונות**

מסודך ששלח למסורכת שלו  
סבלונו ואמר שכיון בהם לשם  
קידושין הרדף כי ס' קב"ד כתב פי' רש"י ז"ל בסוגיא  
דהאיש מקדש דף כ' ע"כ חיישי' ששלח לשם קידושין  
ובעדים והוכח דכלהו מסבלי והדר מקדשי לא חיישי'  
ומגרים מסבלי והדר מקדשי ולא ראיתי מעול במגרים  
שי שפקפק בזה שכלם יודעים שאין הסבלונות קידושין  
ולפי' ר"ח והרי"ף והתו' ורוב המפרשי' כיון ששלח סבלונו'  
חיישי' שמה קדשה כבר בעדים והלכו להם הכל לא  
שיהיו הם עצמם הקידושין ולפי' שיטה זו אפי' באהרא  
דמקדשי והדר נסבלי כנ"ד לא חיישי' כלל שהוא אומר  
שלא קדשה אלא באלו הסבלונות ואלו לא הו' קידושין  
כיון דלא ידעה מידו ואע"ג דלשיטה זו חיישי' לקידושין  
שקדמו לסבלונות העב' שגניהם אומרים שלא היו שם  
קידושין שאני התם דל' קדשה והשתא הדר ביה אבל  
כנ"ד הרי הוא אומר שקדשה באלו הסבלונות אלא שאין  
אנו חוששין להם ולשיטה זו העלה הרמב"ם שאפי'  
בקטנה חיישי' שמה קדשה על הכוה כיון דשלת לה  
סבלונות והעלה ג"כ דבעיר חרשה שמה דעת אנשי  
המקום ההוא לעשות כמנהג דמקדשי והדר נסבלי  
ור"ח גויס היפכ' לא ריכח דרובא מסבלי והדר מקדשי  
ומיעוטא מקדשי והדר מסבלי ועכ"ל חיישי' למיעוטא  
דאע"ג דבעלמא לא חיישי' למיעוט' משום חומרת א"ה  
חיישי' והנכון דאע"ג דבעלמא קולוין בהר רובא הנ"מ  
כרוב דבר של חיוב כגון רוב נשים מתעברות ויולדות  
הכל כדבר התלוי במנהג לא תלין בהר רובא דדילמא  
זה רובה להיות מן המיעוט דמקדשי והדר מסבלי  
חיישי' לאהרא דמיעוטא מקדשי והדר מסבלי ור' מנח  
גירסא שלישיה מסבלי והדר מקדשי פשיטא דלא חיישי'  
לא ריכח דרובא מסבלי והדר מקדשי וכו' מהו דתיתא  
כיחיס למיעוטא ותהא מקדשת קמ"ל ולשיטה זו אי'  
רובא מקדשי והדר מסבלי חיישי' ואי' מיעוטא מקדשי  
והדר מסבלי לא חיישי' דלמיעוטא לא חיישי' כרבנן  
דלא חיישי' למיעוטא ואע"ג דבעלמא בחומרת א"ה  
חיישי' למיעוטא שהני הכא דאכתי לא התחוק איסורא  
וחששה בעלמא היא ואפי' לפי שיטה זו מחלה על מחלה  
חיישי' ומ"מ הכמת' האחרונים בגירסת ר"ח והרי"ף  
שהוא הנכונה והו' שהיה להחמיר בהו' לך בהרוא דלכל  
הנרסאות כנ"ד אין לחוש כלל אפי' למחמירים שהרי  
מגריכו בלהו מסבלי והדר מקדשי ומה טוען שהיה  
מתחמיר עמה אינו כלום שכך המנהג לעשות לחבבם  
ואפי' היה בא עליה אין לחוש שהוא לה בא עליה לשם  
קידושין שהרי אומר שלח לה סבלונות לשם קידושין  
והו' דלויכא סהדי ע"כ שם :

**י' סבלונות**

כשהוא ממקום דחוששין והוא לא  
או להפך או שיש ס' נחילה מקום  
הוא אי מקדשי תחלה ופרטים הרדף כתי' סימן קל"ט  
(א"ה) כ' מורפסת בפירורא סימן תרכ"ה) כתב וז"ל כפ'  
האיש מקדש יש ג' גרסאות גרסת רש"י וגי' דל' ולב'  
הגרסאות באהרא דרובא מסבלי והדר מקדשי אע"ג  
דמיעוטא מקדשי והדר מסבלי לא חיישי' להו לקידושין  
וכ"ש באהרא דכלהו מסבלי והדר מקדשי ולגי' הר"ף  
והרמב"ם ור"ח אפי' באהרא דמיעוטא מקדשי והדר  
מסבלי חיישי' להו לקידושין אבל באהרא דכלהו מסבלי

והדר מקדשי לא חיישי' כלל ואפי' לפי גי' זו אם נמלא  
מקדת סמקדשין מגד כדי שלא יקדמו אחר או לסיבה  
מהסיבות לא כשכיל אלו נקרא המקום ההוא מיעוטא  
מקדשי והדר מסבלי שהרי לא מפני שנהגו בכך הוא  
אלא מפני סיבה וכו' הרשב"ה והרי הוא אהרא דכלהו  
מסבלי והדר מקדשי ואפי' זה החיש בעלמא שקדש תחלה  
אם יחזור פעם אחרת וישלח סבלונות לא יהיה נדח  
כאנשי העיר דכלהו מסבלי והדר מקדשי (ואמר הכותב  
כ"ל דל' דכלהו מקדשי והדר מסבלי ודוק) וגדולס  
מזו אני אומר שאפי' כמי ששך ולא שלח סבלונות עד  
זמן מרובה שהרי גילה דעתו שירא פן תחזור בה ותאכר  
הסבלונות ושוב לא יוכל לקחת דבר ואח"כ שלח סבלונו'  
סתם לא נחוש להם כלל לפי הגרסאות למר בדליות לית  
ולמר בדליות ליה דכיון שידע דהו' אהרא דמסבלי  
והדר מקדשי לא גמר ושלח לשם קידושין או משום  
דקדשה כבר וכפי הפירושים דמימר אומר הוא לא תקבל'  
לשם קידושין ולפי' השיטה האחרת מה שאיחר ושלח  
סבלונות לא מפני שקדש תחלה אלא מומר אומר כיון  
שעבר זמן כ"כ ולא הדרא בה השתא נמי לא הדרא בה  
חדע דא"כ לא משכחת לה אהרא דלא חיישי' בהו  
לסבלונות כלל דאי אפשר דלויכא חד קבדן דלא מסדר  
סבלונות אלא לאחר זמן מרובה ששך וסתמא אמרי'  
בהוא אהרא דכלהו מסבלי והדר מקדשי לא חיישי'  
לסבלונות וזה כ"ל ברור אעפי' שראיתי מי שתוכך בזה  
להחמיר וכיון דעיקרה המלתא משום חששא לא נפק'  
אתתא מחוקקה ואין להו להחמיר כ"כ והק' לגי' הר"ף  
ור"ח דהא לא קיל בר"מ דחיישי' למיעוטא והתוס' תרנו  
משום חומרת א"ה ובעלי החידושים תרנו דלא חזוני' בתד'  
רובא אלא במלתא דאיסורא אבל במלתא דהלי כוננה  
לא דדילמא ירצה להיות מן המיעוט ואכתי ק' דלא סגי  
הני טעמי לאכפוקי אתתא מחוקקה ול' דיש חוקק  
אחרתי כנגדו דחוקק אין אדם מוליה מעותיו לבטל  
ואוקי חוקק בהדי' חוקק וניחוש למיעוטא נהטעמיס  
שכבו המפרשים נ"מ למדנו שהיה חומרא יהורה  
וחששה דחוקק ושמוז זה העיקר תו כ"מ עיר חדשה  
שאין בה מנהג להרי"ף ור"ח יש להחמיר כי שמה ירצה  
להיות מאותם דמקדשי תחלה ואפי' תימא דמיעוט'  
המקומות מקדשי תחלה ובעיר זו ירצה להיות דמיעוט'  
מקדשי תחלה אפי' חיישי' למיעוטא אבל לר' ורש"י כ"ל  
דבעיר חדשה לא מחמירי' כולי האי והכי דייקי' לישנא  
דכ פפא דקאמר באהרא דמקדשי וכו' משמע דה"ק  
האי דקאמר חוששי' לסבלונות דוקא באהרא דמקדשי  
תחלה הוא דיש לחוש יתו יש מחלוקת אחר דלרש"י חיישי'  
שמה סבלונו' כללו לשם קידושין שלחם ולחרי"ף והרמב"ם  
חיישי' שמה קדמו להם קידושין וכ"מ כי לרש"י נריך  
שישלחם בעדים ובסתם אבל אם שלחם שלא בעדים או  
אפי' בעדים ופי' לשם סבלונות לא חיישי' להו א"כ בעדים  
ובסתם ושניהם מודים שלא היו לשם קידושין לא חיישי'  
אבל להרי"ף אפי' בלא עדים ואפי' סתם ואפי' שניהם  
מודים שלא היו שם קידושין חיישי' שמה קדמו להם  
קידושין בעדים והלכו להם ומעתה נכבד טעמי  
המנהגות ומהם התבאר שאלתינו אפשר לומר דאהרא  
דמקדשי והדר מסבלי או רובא הו' טעמא משום שהם  
נפקידין וקממנין וחוששי' שאם ישלחו סבלונות קודם  
כישואין שמה תחזור בה וממנו אכר שמה יאכלום  
ולא זמנא עמה ישלחם ובאהרא דמסבלי תחלה כלם או

דעת א"ה ערך סמך קרושים

הסבלנות לקידושין קודם השידוכין דהוי לא חושב  
או אפי' שלח סבלנו' אחר זמן או אין חוששין לסבלנות  
קודם קידושין ואין סבלנותיו לעול ראייה שכבר קדש  
משם הרשב"ה סי' ש"ק פ"ד דנר' שמסתפק קלה לכתחלה:  
**י"ח סבלנות** כשאביו או אמו של המשרד  
שלחו סבלנות או איש אחר  
בעדו או אמרו דבר צונו שלחו ועשאם שלוחין וכן  
בקידושין ואי בעי' עדים על מינוי שליחות קידושין  
וסבלנות שם ואם הם מורים על מינוי השליחות שם  
ועינין כל השא' והר"ב ח"א דף מ"ה ע"ג על מינוי  
השליח אי בעי' עדים וכן אם קדש האב אשה לבנו שם  
אנכ':

**י"ט סבלנות** כשקבלת' אשה אחרת אי הויסי'  
דילמ' שליח שותף וחוששין שם  
משם ת"ה ואי הוסי' המקבל קטן שם:

**כ' סבלנות** כשהכת' בוגרת ודרכה האב  
והוא לא נעלה קטין ושלח לת'  
סבלנות אי שקבלה אביה קידושין או אחר בעדה או  
חוששין שם דף ל"ח באורח אי חיישי' דשליח שותף והוי'  
ידוע דלא שותף שליח ושרר לת' סבלנות יעש':

**כ"א סבלנות** אי הוי קידושי ודאי או קידוש'  
ספק דהוי מחלוקת וראוי  
להחמיר שם דף ז"ח ע"ב ואי הוסי' קידושין דאוריית'  
אוי' קידושין דרבנן ונ"מ דהוי להחמיר אחר שבעל  
ה"ה והרא"ם נטו להחמיר בכל הדברים של הסבלנות  
שם א"ה: הוי קידושין דרבנן וקילי מקידושי ס' הר"ב  
ח"א כלל ג' סי' יז יעש' ע"ה השא':

**כ"ב ס"ס** דבר דאינו מלוי אין לעשותו ס"ס  
להקל כ"ה סי' ו':

**כ"ג סירוס** איסורו ובאיהו ענין מותר טור  
ח"ה וב"ה סי' ה':

**כ"ד סבלנות** דלרש"י זל היינו דהו' ענינה  
קידושין ובעי' עדים בסבלנות'  
כקידושין ואע"ג דרבי שמחה ס' ל' לדעת רש"י דלא בעי'  
עדים הוי יחיד וכ"ה ש' שכבר פי' בתוספות שכוונת רבי'  
שמחה היינו דכשעה שנתני' לסליח מיהא בעי' עדי' ולר"ח  
שליח אבל כשעה שנתני' לסליח מיהא בעי' עדי' ולר"ח  
החשש הוא שכבר קדמו קידושין ואפי' בלא עדים י"ש  
לחוש ונ"מ אם אין עדים שהיא עשאתו שליח אין לחוש  
וכ"ה אם הטעה אותה שאמר לה שהיה עשיר והיה  
עני ובעל מוס' וכ"ה ש' שלח הית' שם שידוכין ולר"ח היינו  
כשרך ואע"ג דכתבה לו שהיא מרוס היינו ע"פ מ"ה  
להשהיה עשיר וכר'ה ועוד דכבר כתבה לו שתחזור  
ותקתוב ואע"ג שקבלה סבלנות היה בטעות עינין  
הרשב"ה ח"א סי' ע"ד:

**כ"ה סבלנות** דלרש"י חס הוי קידושין ולר"ח  
הוי חוראה למה שקדמו ואפי'  
שניהם מורים שלא קדמו דלא מהני דכל שיש אומדנא  
חכמים לאו כ"כ לומר להפך וחילוק ממקום ואם לא  
הוי שם שידוכין וחילוק בין שידוכין בפרהסיא לשידוכין  
בטענא ואי לכ"ע כשהתנו שלא יהיו לשם קידושין דנר'  
דמהני וכפרט היבא דהוא מתקום שאין חוששין והוא  
מתקן' שחוששין והתנה דלכ"ע מהני תנאי נגד המנהג  
ולא דמי' לטוען ספק המנהג ופרטים עוד השו' רכב  
מנן מהר"קא סי' א' וב' הביא מנהר"ן בהלכות ות"ס  
והר"קו והר"אף יעש':

א"ה לא כדון לחלוק על הר"ף שדבריו רבני קבלה הוסי'  
תופס שיטת רש"י וכתבתי זה כדון שתרע שאין ראוי  
להחמיר בה יותר מדאי ובודאי מלר"ם בלהו מסבלי  
תחלה והדר מקדשו דכלהו עומדים כדבורה וא' מינו  
אלף הוא שמבטל השידוכין ותו שקונים בשעת השידוכין  
ותו שעושים קנס למי שחורג בגותו שגם אביו הכלה  
תזוזה הולאה מרובם וחזקה אין אדם טורח כשעורה  
מתקדמה ותו דיש הסכמה שלא יקדשו אלא כפני סופרו  
הקל' וברשות כ"ד ואי איתא דקדש קלה היה ליה ותו  
די' הסכמת קדמונים שלא יקדשו אלא סמוך לו ברכות  
ושמא תכני חס סבלנות תקנה ומכני זה לא תזינו מי  
סועלם כדעתו לומר דהסבלנות חס קידושין ולא ראייה  
על קידושין שקדמו ואפי' שינהו כ' הי"ג מן הכלל לא  
בשולח וקטל מנהגם ע"כ ועינין לעיל סימן ט' ועינין  
הר"קו סי' קע"א:

**י"א סבלנות** היבא דהוא ממקום דחיישי'  
לסבלנות והיה לא או להפך  
ואי הלך למקום דלא חיישי' ונשאהא שם או הלך ע"מ  
לגור שם הר"ב ח"ב סי' א' באורח:

**י"ב ספק** כדוני סבלנות אי הוי כספקא  
דאורייתא או דרבנן שם אנכ':

**י"ג סבלנות** כשאין עדים עליהם שם  
אנכ':

**י"ד סבלנות** דאין לחוש להם אם לא היו שם  
שידוכין לדעה רש"י ואפי'  
ד"ח הר"ב ח"ג סי' י"ב אנכ' ואפי' אמרה לאיש ה' מה  
שעשיתי עשו ונע"ג דהוי מבטלים אותו שלא אקח  
אותו וכ"ה אי אמרה אביה ולא היא יעש':

**ט"ז סבלנות** אי הוי שם קידושין גרועין  
דלא מחנו ושלח סבלנות  
אח' כדאין לחוש להם שם:

**ט"ז סבלנות** היבא דהוא או היא ממקום  
דחיישי' לסבלנות דינו באורח  
הר"ב ח"ג סי' ז"ה דף ל"ז ונ"מ ואי התנו מעיקרה דלא  
יהיו לשם קידושין פרטים באורח שם ואי הוא הלך  
למקומה שאין חוששין אי עכ"ה חיישי' ואם התנה שידור  
שם ה' שנים או שנה ה' אי אין חוששין שם ואי נתחייב  
לישכ' שנה או יותר ולא ישכ' שם יעש' ואם גילה דעתו  
דורר להשקיע אי אפי' לא ישכ' שם יעש' ואי לא גילה  
וישכ' שנה או יותר הו' לא ישכ' יעש' והר"ב ח"ג סי'  
ק"ג אנכ' ויש טעות חסכון:

**י"ז סבלנות** לרש"י דהם עשתם לקידושין אי  
בעי' דיהו עדים דכבר כיון דהם הוכחה על קידושין  
אפי' לא יהיו עדים דכבר כיון דהם הוכחה על קידושין  
שקדמו ולר"ח אי אפי' לא קבלתם אי חיישי' ואי שניהם  
מורים שלא קדש ולרש"י אם אמר כפירוש שאינו משלחם  
לשם קידושין או דשלח סתם ואמר שלא שלחם לשם  
קידושין ולרש"י אם יש עדים על שעת נתינת הסבלנות  
לשליח ואין עדים על נתינת השליח לאשה אי מהני  
ואמר' חוקת שליח עושה שליחותו אי ע"ג דאין כיד  
השליח כמ"ה התוס' פ' האומר התקבל בהא דהאומר  
לשליח לא יקדש לי א"ה ה' סתם דאסור ככל הנש' שבעול'  
דחוק שליח עושה שליחותו וכתבו ז"ל דהיינו משו' קנסא  
יעש' דאין זו חזקה גמורה יעש' ואי לא נודע שהיו עדים  
בעת נתינת השליח לאשה לרש"י יעש' ואם שרך כפני  
קסל ומיר' שלח סבלנות באופן דידוע שלא קדש קודם

בז' ס"ס בקידושין פני משה ח"כ סי' ה' וע"ש  
סי' ב' וסי' ג' וסי' ד' כל הסו' :

ערך עין

**א' עישור** נכמי דהוי מהקרק' לב"ע ובמטלטלי'  
מחלוקת דהרמב"ם ס"ל דלא הקמר  
כמטלטלי' וע"כ נהגו כמנהגים אפי' במטלטלי' הרדב"ן  
סי' ק"ך חבב :

ב' ער

מפי ער בעיננא דנאמן אי הב' אמר  
להר' מ' דלא מה דהב' נאמן יותר וכן  
האשה שאמר מת בעלני דנאמנת בסקה אבל אם אמרה  
שפ' אמר לי שילונין ליה אם היה זה כפר היבם  
נאמנת ואם היא סומכת על דבריו הראשונים שאמר לה  
שמת ועכשיו נכחית דאיכה נאמנת כנז' ואם הלך לב"ד  
אחר דלא ירצו מזה והאמה סתם מת בעלני תנשא  
הרדב"ן סי' דמ"ב והדין מפ' שבועת העדות הכל מודים  
בעד מיתה דפטור וכו' :

ג' עישור

דאימדין דעת האב דהסכימו רוב  
הפוסקים דהיינו לפחות מעישור לא  
להוסיף והיינו דוקה בקרקעית ולא במטלטלי' והאם  
האלמני לא נפקה עדיין דעיקר שעבוד על הקרקעית  
אין לה לומר הטוב עישור ממקרקעית והיא הטוב  
מטלטלי' וכן אם יש ב"ט כוטל עישור אחר שוויאוי החוב  
או הכתובה ולמזון אומדן דעת האב לאוספי ולגבות  
ממטלטלי' ג"כ הרדב"ן סי' רנ"ה :

ד' עישור

הע"ג דאין ניתנין לבת עישור נכסי  
אלא בזמן שהיא באה ליכשא היבם  
האלמני בתא אומדן דעת האב מעכשיו אימדין דרעת  
לפי הנכסים שנשארו ממנו ופוסקין לה כ"ד מה שראוי'  
ליטול ויטולתו כשעת נישואין דשמא יתמעטו הנכסיו'  
והיא כשעת נתינה זכתה בחלקו אלא שהקנו אל' שלא  
הקנו לה עד שעת נישואין משא"כ כשאין אומדנא לא  
בטולת עישור או מפני דתשתכח אומדן דעת אב בין  
נתינה לנישואין משא"כ כשטולת עישור לכד' שם משם  
הראב"ה :

ה' עיגונא

מני שהיה כספינה וראו שנשכרה  
הספינה או שנשכרה אי' יכולין  
להתיר כשותיהן ואם היו ידו ורגליו קשורו' אין יש להקל  
יותר פרטיו הרדב"ן סי' רע"ג והביא מדהקנ' בפ' כל  
הנט' ג' דברים העידוכו' וחילוק לאם נשאת ללא נשאת'  
ופרטיו עור לזה הרמ"ם סי' כ"ט ובתוב' ס' כל הסו' :  
**עדים** כשהו הקידושין או הכעילה דלא היו  
קידושין כיון דרוהים ואינם כראים  
הע"ג דאמר לשם קידושין ואם אמר לשם קידושין ואמר  
שדעתו שיהיו קידושין הם והיו שם עדים והיה מורה או  
הפי' הומנה שהיתה נשחקה בו יש לקום והפי' אמר  
סקה והיה מורה שנתקדשה לו או אמרו דנתכוון דיהיו  
קידושין הם יש עדים ויש להחמיר להלכות גט והבא  
עליה הינו חייב משום ה"ה גמורה כי אין רחיה .  
הרדב"ן סי' רע"ה ובתשו' הרמ"ם דבריו רב' א' סס' י"ח  
וע"ש סי' ל"ה חבב פשו' הרשב"א סי' רל"ד ועוד הרמ"ם  
סי' ל"ח :

ז' ער

ה' בקידושין או יש לחוש לקידושין ואי  
היה קול ועדים קרובים זה לזה בקידושין  
יהיו נחשבים כח' לזוני מנונות . הרדב"ן סי' רל"ח דף

ק' הביא הגהה בקידושין והר"ן דכתובות פ' האשה  
ורבב"ם והר"ף פ' זה בורר והירושלמי יעש' ועיין הרמ"ם  
סי' ט' ודחביה' ס' הבוסקים דיש להחמיר בע"ה ומת  
הם כשאמר בפני ובפני' פ' ואינו כאן אבל בשמת יש  
להקל קלף והביא מהב"י ה"ה סי' מ"ב ות"ה סי' רל"ב  
ואם אמר בפני ובפני' פ' והאחד נכחיתו יעש' והרמ"ם  
סי' י"ח דבריו רב' ה' דף קמ"ה ע"ה וכן דבריו הרמ"ם  
סי' י"ט ואם היא מבקשתו או לא יעש' והרמ"ם סי' מ"ב  
חבב מודף קפ"ה ואילך :

ח' ער

דבעי' תחלתו וסופו כבשרות בערות  
דרכנו וכדבר שיש בו עיגון יש להקל .

ט' ער

הרמ"ם סי' כ' דף פ"ב ע"ה ואילך או קיום שטרות :  
שראה הטובעה ד"א דבעי' שאמר  
קברתי ויש חילוקים וראוי לחוש לס'  
האומר דבעי' קברתי ואי אמרו טלטלנוהו ונגענו בו  
דמהני דגם כזה יש מחלוקת אי הוי כקברתי ויש להקל  
הרמ"ם בתשו' סי' ד' ואי הם ב' ה"ן לחוש דאמרי בדרמי  
והפי' אם הב' הינם כאן הלא שחומר אני וע' ראיונהו  
ואם הם קרובים ופסולים דנר' דהוי מחלוקת בס' והביא  
מהריב"ש סי' שצ"ג והרשב"ם ה"ה סי' ס' וכתבי מהר"ר  
ישראל סי' רכ"ג והריב"ל ח"א סי' ב' וע' והרשב"א ח"א  
סי' קס"ג ואי גופו שלם בטובעיות עין יעש' כל  
התשו' והי' היה סי' וסי' הכלים אי הוי סי' אי  
חיוש' להשאלה שם דף ק"ח ע"ה והרשב"א סי' פ"ה  
ועיין עוד דין שאמר זה וע"ש דף ק"ב ע' דוק' פרטיו  
עוד ועוד לכל הכו' הרמ"ם סי' ל"ה באורך דף קס"ד ע"ה  
ואילך והרמ"ם סי' מ"ד וסי' מ"ה באורך ועוד פרטיו  
לזה הרמ"ם סי' ל' באורך ועיין עוד סי' ה' וסי' ו' וסי'  
ע' לזה באורך חבב ועיין הרמ"ם סי' כ"ב כל התשו'  
והסכמת רבנים עמו וסי' ס"ה והר"ם קלעי' סי' ב"א  
וסי' פ' באורך וסי' פ"ב ועיין בהר"ם נפאדוואה סס'  
כ"ט דאם אמר בעלמא ז' יש להקל ואם היה מאומת  
כיס אי יש לחוש דאמרו בדרמי' חר"ם נפאדוואה סי'  
הנו' :

י' ער

הרוחה הטובעה אי צריך לחש סיגונים ואי  
כלאיתר סגי שם ועיין עוד באורך שם  
סי' ה' וסי' מ"ה והרמ"ם סי' ל' חבב אינו סומך על זה :  
**י"א ער** מפי ער בעיננא יש להקל יותר מבעד  
הרוחה שם דף ק"ז ע"ב וג' והביא  
מהר"ם סי' ה' וסי' ט' והרשב"ם סי' כ"ה והר"ם ד' והר"ר  
כנלאל ז' וע"ש סי' ה' חבב דף ק"ט ע"ה וע"ש סי' ו'  
דף ק"א ע"ג הביא מהרשב"ם סי' ס' והריב"ל סי' א'  
וע' ות"ה סי' רל"ט וע"ש סי' ט' והרמ"ם סי' כ"ט ובתוב'  
ס' עיין כל הסו' והרמ"ם סי' ב' וסופ' סי' מ"ח :  
**י"ב עיגונא** כשנשאת המת או שעברו עליו  
ג' ימים דאין מעידין אי הוג'  
דוקא מדרכנו ואי יש' אי התהי' אי חולין להקל ואי  
קיה כמים דמנמנה למות אי היה בשפת היס והגללים'  
לפעמים היו באים עליו שם דק' ע"ד ודק' ח' וע"ש סי'  
ה' העלה דבספק אשתהי' יש להקל כל שגופו שלם'  
ולא נחבל כפנים יעש' ובמים הי' כהה הרבה ופרטיו'  
לכל הנו' ע"ש סי' ו' דקיה' ע"ה וב' הביא מהרשב"ם  
סי' כ' דהרמ"ם סי' ט"ל וע"ש דק"ב ע"ד ודק"ו והרמ"ם  
סי' נ"ד וסי' מ"ה וסי' כ"ט ובתוב' עיין כל הסו' :  
**י"ג עיגונא** משא"ס וכשאת' אי איסורו מדרכנו  
דוקא שם סוף הקי' משא"ס מסר' כ'  
כלאיתר

דעת א"ה ערך עי' קרושים

כללל סי' כ"א והרח"ש סי' נ"ה דק"ו ע"ד וקל"ו וסי' כ"ט וכתוב' דף ר"ח ע"ב :  
**י"ד עיגונה** שראוי לכל מורה לחזור על כל הדרוס להקיר שם דף ק"ז ע"ב משם הרא"ש והרח"ש סי' ל"ה והר"ש קלעני סי' פ"א .  
**ס"ו עיגונה** יש להקל משום ס"ס כן נראה מכל התשו' ההיא ונסי' ה' וסי' ז' וע"ש סי' ל' כל התשו' והרח"ש סי' נ"ה וסי' מ' והקו' ג' וסי' כ"ט וכתוב' ס' :

**ט"ז ע"ד** גוי מל"ה דחיבא מ"ד דר"ך שזכיר ג"כ שם עירו היינו כדו' שנדע ככורור שעל בעל אשה זו הוה שהעיד וכוון דליכא לספוקי למידי כיון שאמר פ' שינא ענינו מת כשר הפי להזכיר שמה כלל הרח"ש ריש סי' ה' ועינין עוד ע"ג ואי די בחיפוש שידעו שלא ילא אחר והי"ך יהיה החיפוש ואם אמר פ' משרת פ' הו' סימנים שם סי' ו' נדק' וחי'ך הביא מהרח"ש סי' ע"ו וע"ד וע"ה והרש"ד סי' מ"ג והר"ב ח"ה סי' ב' ו' ו' ח"ה סי' ל' ולענין החיפוש עוד הרח"ש סי' נ"ח ופרטים אחרים חידושים לזה הרח"ש סי' ל' כל התשו' והר"ש קלעני סס"ג ע"ח חידושים לזה וסי' פ' באורך ועוד סי' פ"ה וסי' פ"ב ועינין עוד הרמ"ג סי' כ"ב באורך וסי' ס"ד סי' ק"פ וסי' ס"ה והרח"ש סס"ג מ"ה וע"ש סי' ח' סוף דק"ג ואם הזכיר שם משפחתו אי הוי בשם הכינוי או כינוי אחר והביא מהר"ב ח"ה סי' ד' והרא"ש והפי' לה ידעו דכך שמו אלא נפסי המת ועוד הרח"ש סי' כ"ד וחזכרת חומנותו מה רינו יעש ועוד סי' מ' דק"ג באורך כל התשו' ואי העיד בעירו פ' מת אי די כזה :

**י"ז ע"ד** מל"ה אי ז"ל קברתו כשאומר פ' שינא ענינו מת דלהר"ק לר"ך לדעת הרמב"ם וחלקו עליו בתרה"י מנהר"ר היסרלן ככהני ומהר"י טייטלבוך הגיד שנהגו הקד' וכן הר"ב ומנהרש"ד סי' מ"ב וי"א דאפי' להרמב"ם היינו כשאינו מכירו אבל במכירו ומזכיר שמו לא שם יעש סי' ו' וע"ש סי' ח' דק"ד ע"ה לזה וע"ש סי' ט' דק"ד ע"ב ו' והביא מהר"ב ח"ב סי' י"ב וח"ה סי' ב' והרש"ד ח"ה סי' ח' והרש"ק סי' פ' וסי' פ"ה סי' ל' דין אומר פ' שינא וע"ש סי' פ"ב והרמ"ג סי' כ"ב באורך וכמה רבנים עמו :

**י"ח ע"ד** מל"ה דהוי אע"ג דמכוין להודיעם הענין כל שאינו ב"ה לב' או שהשיב ע"י שאלה או שהזכיר אשה אלא שאמר פ' מת לבד לדעת הר"ב סי' שע"ז ולהר"ן בתשו' והרד"ך ללדידהו בפ' מת לבד לא סגי וחלקו כל רבני הדור ועלתה הסכמת' כהר"בש ונתפשט המנהג כן בפשיטות ולהר"ן כנוי הפסד דכל שכה' וסוכר מנו"חות ההדיגה וכיו"צ שפיר דמי ואף אם הקרובי היו נחפשים והול"הו קול בעינרו' והגוי ידע זה אם ה' חשיב מל"ה למהר"ם ומנהר"ק והרב פ"ו ואם לקול ככתב הר"ב ח"ג סי' ב' אי בעי לב"ה לב"ד ואם אמר אמרו לאכשי ביקו ולא הזכיר אשה דהוי מל"ה ממהר"ם סי' ט"ז עינין כל זה שם וע"ש סי' ח' דק"ד ע"ה ולענין כשינא קול עוד הרח"ש סי' ל' ומה בקרא יליחת קול ועוד פרטים רבים לכל זה הרח"ש סי' ל' והרי הלוי סי' י"ב שהר"ך וכתב דרובא דרובא מתירין וכשפי' האופן של מיתה יש להקל לב' ע"ה ואם שאלו או אם ידע מה נעשה מפ' והשיב כהר"ג דהוי מל"ה וע"ש הרח"ש סי' ע' דק"ד ע"ד ודק"ט וראשי אמר תדע

דמנת פ' ואם גוי אמר לגוי מפ' לא שנועתם כלום והשיב לו גוי אחת מתדלקועם הרד"ך ההתמור ואפי' אם היו ישראלים מדברים זה עם זה על פ' אם מת ואמר הגוי מעצמו ודאי מת דהוי מל"ה יעש הביא מהר"ב ח"ג סי' ב' והר"בש סי' ש"פ ושע"ה ומתכו' הואכ ופרטים רבים הרח"ש סי' מ"ה דק"ד וקל"ה באורך אם ראה הותה בוכה ואמר יש לה לבכות שאמר שמת בעלה או שאמר פלונית לא שמתה שמת בעלה ופרטי' עוד ועינין בהר"ש קלעני סי' פ"ב :

**י"ט ע"ד** ככתב בעיגונה אי מהני דרוב מקולי' מפני כתב' והם השאר ספוקי מספקא להווי' מתלוקת אי בעינין קיום ואם היה כתב' יד הרח"ש סי' ו' דק"ב סע"ה וע"ב ופרטי' עוד לזה יעש וע"ג והרש"ק סי' קכ"ו והר"ש מפאדואה סי' כ"א דק"ו ע"ה כתב דכתב ר"מ דר"ך לדעת שכתבו ישראל :

**כ" ערות** עיגונה דכשהערות על המיתה מסופק תלין להחמיר משום ערוה וכשהערות ברור שמת אלא שהספק נוחמת העדים יש להקל שם דק"ב ע"ג ובריש סי' ל"ה דקס"ב ע"ה כתב דהין דהוי להחמיר יעש וע"ש סי' מ"ד דק"ג ע"ג :  
**כ"א ערות** המוכחת בעיגונה כיון דלשניהם מת דכתב הרא"ש בתשו' דנשאת האשה שם סס"ו דק"ג ע"ה והרש"ק סס"פ התיר ג"כ ה' אומר נהרג ע"י פ' ואמר אומר ע"י אחר יעש וע"ש סי' פ"ה דף ע"ז ע"ד :

**כ"ב עדים** שעברו על החדש אי נפסקין לעדות ואם קדש בפניהם בתשו' הרח"ש סי' י"ח תשו' רב א' ותשו' מרח"ש סי' י"ט דק"ד ע"ד והביא מח' נס"י ל"ד והר"בש סי' דס"ו והרש"ד ח"ג סי' ח' ודף קל"ה ע"ב והביא מהר"א נח"ס סי' ס"ח וסי' ז' והביא דהו"ס מקודשת כשיחדש אבל אם לא יחדש כשרים יעש דק"ב ע"ב וע"ש סי' ל' דק"ח סע"ג סי' ל' לזה :  
**כ"ג ערות** כשנתקבל שלא בפניו בעל דבר אי דינין על פניו ואי חוזרין ומגידין

לספור העדות הראשון ולענין איסור כמו בקידושין יש להחמיר פרטים רבים וחלוקים לזה בתשו' הרח"ש סי' י"ח דק"ב ה' וק"ב וק"ב דברי רב א' ותשו' הרח"ש סי' י"ט דק"א סע"ה ודק"ב באורך והביא מכמה מקומות ושרם הדין ח"מ סי' כ"ח וכני שמואל וכמה מהאחרוני' יעש ואם הדין מרומה והרש"ק סי' קכ"ד דקס"ו ע"ד ודקס"ח באורך והר"ש מפאדואה סימנ' ע"ג כתב דנ' ל' דלכ"ע אם כבר עשו מעשה ודנו כבר יעש ועוד הרח"ש סי' מ"ב דקע"ט באורך ודק"פ הביא מהר"ם אלשקאר סי' לו והרש"ד ח"ה סי' לו וע"ש דק"פ א' באורך לענין איסור דנתקבלין וכשהא' חלם והקיף יעש באורך ולאסור אשה על בעלה :

**כ"ד ערות** קידושין ומנונות כשיש ערומה והוי מרומה דכעו אי לא עשו אי לא עדות שם ואי חוזרין ומגידין עד בלא עשו דרשה וחקירה ואי תוך כדי דבור חוזרין ומגידין ושיעורו שם דק"ב וק"ב ח' ודק"ל ה' ע"ב ו' ודק"ל ג' ע"ג והביא מכני שמואל בתשו' סי' כ"ו אי הוי כהן דדבר הדיוכ' וכיו"צ ואם היה התרה"ה וע"ש דק"ל ד ועוד הרח"ש סי' ע"ז :

**כ"ה ע"ד** מל"ה דנחשב כשהחיל הוא כדבר ולא היה רשע לגלות הענין הטוב ע"ד שש"י

עיון מהרח"ם סי' כ"ב באורך דף ר"ז ור"ח והביא מל"א  
סימניו וקצת וקל"ב והשופה הר"ק בד"ו מל"ת סי'  
ז וכתב מהר"ר ישראל סי' קס"א והרח"ש סימן כ"ע  
וכתוב ס' כל הקי' אגב:

**ל"ז עיונה** רבעינן כגון מל"ת אי שאלו ממנו  
מה נעשה נסחור הבאה מספיק

ס' והסוכ' הנטבעה והיהודים שבהכח ג"כ אי הו'  
מל"ת כיון דלא שאלו ביחוד עליה וכן אם שאל בכולל  
מה נעשה מהבאים בהשניה פ' או מה נעשה בשבועים  
פ' והשיב בפרטות הרח"ש סי' כ"ו והביא מהר"ר ש'  
סי' פ' וסי' מ"ה והר"ב ורש"ך ת"א סי' כ"ו והר"ס  
קלעי סי' כ"ז החור' יעש ועוד הר"ש קלעי סימן מ"ח  
שייך לזה ואם שאל לגנו אש יש פחה בדרך שהוא מתיר'  
מהסחיה שמעליך ואמר לו דאין פחד ואמר לו פ' נהרב  
עכ"ל נסחפ' יעש וע"ש סס"י פ' דף ע"ד ע"ב:

**ל"ח ער** מל"ת כגון ספק אם הוא נשאל ואיש  
מל"ת דים להחמיר שם סוף רכ"ג נשם  
הר"ב:

**ט"ל ער** מל"ת אי הוי כשאול חנוי לגוי אחר  
ומשבו ומעיד על פיו כיון שלא שאל  
בכני ישראל שם דר"ג ע"ה החמיל בחקירה מת' וכרף  
ר"ד סע"א כתב נשם בעל ת' הרה"ו מל"ת:

**מ" ער** מל"ת נספ' מל"ת המקילין דלא בהר"ב  
מ"נוש להחמיר ער שואמר השני בפירו'  
שהראשון היה מל"ת שם דר"ר סע"א:

**מ"א ער** מל"ת שאמר איש שהיה עמו נת' וכיוצא  
או אנשים או חיישינן דלמא אחו' שול'  
עמו הלך או נקלוו אחרים ג"כ ואי בעי' ג"כ שזכור

מנין פרטים לזה שם דר"ו סע"א וע"כ והר"ש קלעי  
סימן כ"ז היבא דהעיר על ח"י הוי נכחמנא גס נשי  
האחרים אי מותרות והר"ש מעלהוואה סי' כ"ז דאם עשו  
חקירה דלא ינא אחר או ינא אחר שהיא שעת חירות  
דאין ינא ואין בא וזה ינא בהכרח תנא:

**מ"ב ער** מפי ער או מפי אשה או היונו בשניעיה  
לכד מל"ת או שהיו נכונות להעיד  
ופרטים עור הר"ש גאלהגטי קו' ל':

**מ"ג עיונה** החר עיונה על פי עדות  
מקוננות או השככה וכיוצא  
שם:

**מ"ד עיונה** דהקלו ואין מדקדקי' בעדות  
אשה עיונה ובל' המחמיר  
ודורש בדברים אלו לא יפה עשה שם נהשו' הרמב"ם  
ועוד הרמ"ג סי' כ"ב אגב וסי' ס' ד':

**מ"ה ער** מל"ת דהוי כשאומר אל הלך בדרך זה  
שלא יארה לך מה שהירע לפלוני  
שהרבוהו הרמ"ג סי' כ"ב בלחוד והסכנת כונה רבנים:

**מ"ו ער** מפי ער שאמר שנעתי שפ' נהרב  
דנהני ואין לריק עור חקירה ואם  
אמר שנעתי קי איל שופרינו די' ש' נהרב שם הרמ"ג  
סימן כ"ד והביא מהעור סימן יז':

**מ"ז עיונה** החר לעיונה בהכר ע"ק ומניס  
דלא סמכין הרמ"ג סי' ס"ה  
והביא מהטור סי' יז' וקומני שפריס דאינו סימן' אם  
העיד הנלחף עם אחרים מה דינו הר"ש קלעי סי' כ"ז:  
**מ"ח ער** מל"ת מפי אחר דמותר אע"ג דלא  
יהיונן ה' ה' איה נול'ת סל"ש קלעי  
ק':

שאלו השהל יפון ממ"ש הרח"ש זל סו' כ"ג ואם  
היה זמן רב בין החלת הענין למה ששאלו נמנו ח"כ  
דעכ"ל לחקל הרח"ש סי' יז' דר"ק ג"ע ב' ונ' באורך  
והידוע לזה לקנון ועיון הרמ"ג סי' כ"ב באורך אש הוא  
החמיל ושאלו ח"כ:

**כ"ז עיונה** כשיש קיל דנהרב ומעיד מפי  
הקיל באיזה ענין מתדיין:

סר"ש סי' ל' הקנ"א והר"ש קלעי סי' כ"ז דכ"ה  
ע"ג שייך לזה והר"ש ק' עור סי' ע"ח האריך להקל  
והביא מהר"ר ור"ק סי' קכ"א והר"ב סי' ש"פ:

**כ"ז עיונה** דאשתא אין לגוהלא לתפוס דברי  
העד כפשוטן ואין לומר שמה כך

היה וכו'. הרח"ש סי' ל' הקנ"א וע"כ וסי' מ"ח דברי  
הר"ג גאלונו ודברי הרח"ש דף ר"ג ע"א והרח"ש סס"י  
ג' ודרט"י סע"ב והר"ש קלעי סי' ע"ח האריך לזה  
דאין לתלות ולומר דכיון לשום ענין וכיוצא יעש:

**כ"ח ער** שהעיד ספינה פ' הנכנסו פ' ופ'  
נעבשה או שבו אותה או הרנו אותה

אי חיישי' שמה אלו הראשונים ינאו ונכנסו אחרים  
פרטים לזה הרח"ש סי' ל' רק"ה ע"ד ורק"ב יעש  
וגמא להחמיר יעש ועוד לזה באורך הרח"ש סי' כ"ו  
כל התאו':

**כ"ט ער** מל"ת אי הוי פסישראל שאל לישראל  
א' שמעת מה נעשה מפ' והגוי השוב

הרח"ש סי' ל' דקס"ג ע"כ אגב והרמ"ג סי' כ"ב הביא  
להחמיר נחשו' הר"ק סי' קכ"א יעש ועיון הסכמת  
הרבנים שעמו והר"ש קלעי סי' כ"ז ועוד הר"ש קלעי  
סי' ע"ח תשו' הר"י בירב מב"י סי' יז':

**ל' ער** מל"ת אי הוי כשאומר לגוי באומר שהוא  
הרנו והשיב למה תפסת אחי חברי  
הרנוהו אי הוי כמל"ת שם ע"ב וע"ג כל הסימן ועיון  
בסמוך קו' ל"א:

**ל"א ער** מל"ת אי הוי כשאומר עשה לי כך  
וכך שלא אהרונן אותך כמו שהרנתי  
לפ' שם:

**ל"ב ער** מל"ת אי הוי כשאפסו לרוח ושאלו  
הערכי מני הרנו והשיב הני ואם  
מעלמו נודה חני הרנתי אש מהפחד ויודין אותה

שקר הרנו שם באורך והביא מהר"ב סי' כ"ח יעש ועוד  
הר"ש קלעי סי' פ' וסי' פ"א אגב נשם המדרכי שלהו  
יפנות:

**ל"ג ער** מל"ת אי הוי כשאומר הן לי שכירות  
ותר נש' שאינו כמיהו שהרב לפ'  
ישראל שם דקפ"ו סע"א וע"כ:

**ל"ד עדות** נספי כתב לקידושין וכיוצא ובאיזה  
דברים יכולין העדים לכתוב שלא  
ברשות וכיוצא עיון הרח"ש סי' מ"ב מדקס"ח ע"כ ער  
דקפ"ע ע"ד:

**ל"ה ער** מל"ת ישראל רשע ופסול באיזה ענין  
נהני עדות הרח"ש סי' נ"ד דף קכ"ד  
ע"ג:

**ל"ז ער** שראה הנות כפרטוף מקולקל אך בקלתו  
הכירו ובקומניס שבנפשו שנופו שלשהו  
או כשיעית עין או בקומני' מלבושו או כסימן' כיפו  
והקמו שכתוב שמו או חיישינן להשאלה ופרטים עור  
ואי כימניס דהוריקה וחילוק בין קומניס לסימניס

# דעת א"ה ערך ע"ן קדושים

סו' כז' דכ"ד משם ח"ה ונוהריק:

**מ"ט עדות** רוצח שאומר הרגתי לפ' דלאמון  
שס:

**ן ער** כשם חששא דידע הענין אי הוי מל"ת  
הרש"ק סו' כז' דף כ"ד ע"ג וענין לעיל  
בדיון קול כשילא:

**נ"א עדים** כשם שהבעל כיטל הנט והשליח  
ואחרים נכחישים ואומרי דלא כיטל  
הרש"ק סו' ס"ד ואם העדות של הכיטול הוא שלא ככ"ד  
דאין כהן עדות הרש"ק שס:

**נ"ב ער** גוי מל"ת אי היה שליח לתקור אי אינו  
נאמן הרש"ק סו' ע"ח:

**נ"ג עדים** שכתבו בשטר שקבלו עדות ברורה  
שנהרג פ' דנהני אם ניכר דמה  
שהומרים כן הוא מתוך העדויות שכתבו שנתקבלו  
בפניהם וכשנדקדק בהם אינה ראיה גמור' אין לסמוך  
על מה שכתבו סתם דקבלו עדות ברורה שנהרג ד"ל  
שמתוך העדויות הראשונות אומרים כן הרש"ק סס"פ  
דף ע"ד סע"ג:

**נ"ד ער** מל"ת דנאמן בכל מה דישאל כלמן  
בענינוא הרש"ק סו' פ' אגב וסימן  
פ"א:

**נ"ה ער** מל"ת כשם לחוש דעושה בערמה או  
שהאלמנה למרה איתו דראוי לחקור  
הכל בסתמא אין לחוש בתשובת הרש"ק סו' פ"ב אגב  
משם נ"ה ילמי וכמות ורבינו ירוחם נתיב כ"ג ח"ב:

**נ"ו ער** מל"ת כשם לחוש דעושה לתועלת  
ממון כגון אם היו נותנין לי כך הוייתי  
מראה נני הרג לפ' דלא הוי מל"ת אמנם אם חמר אם  
היו נותנין לי כך הוייתי מביא את פ' ההרוג או הוייתי  
מראהו דהוי מל"ת שס כל התשובה:

**נ"ז ער** שסיים עדותו ושוכח להוסיף ולפרש  
אם הוא תוך כדי דיבור דחזור בעדות  
קדושין אי דינח הכי הרש"ק סו' פ"ג והביא מהר"ב  
סו' דק"ו ואי עשו חקירה ודינשה אי הוי תוך כדי  
דיבור ע"ש הטוב:

**נ"ח עריות** אם קדם וכשא לאחת מעריות  
הנשואת אליו בטעות אינו מהן  
נריכות נט ואי יש חילוק בין נישואין להירוסין הרש"ק  
סו' נ"ה באורך והביא מל"ת סו' קל"ט והרמב"ם פי'  
גוס' גימין וכיכמות פ' האשה רבה על משנה האשה  
שהלכה למ"ה וכו':

**נ"ט ער** קרוב לחיש ולאשה שמעיד שנתקדשה  
אי מהני לה הרש"ק סימן קכ"ד  
דקס"ה וקס"ו:

**ס' עדות** נשים וכיולא במילתא דעבדא  
לאינולווי או בכל ענינים אחרים כן  
או דוקא בעדות אשה הרש"ק סו' קל"ב אגב:

**ס"א עיגונא** דהקלו בה משום עיגונה אין  
להקל אלא במקום דהקלו ח"ל

הרש"ק סו' קל"ג דקע"ג ע"ג משם מהרדכ"ן והמרדכי:  
**ס"ב ער** מל"ת דאפי' לדברי רבי' שמתח ורבי' נ

נתן הנזכר בספר חור זרוע האומרים  
דאין גוי מל"ת נאמן אלא כשאומר נהרג או מת משום  
דלא נריך טביעות עין הכל מלאתי פ' הרוג עם סימני'  
שאובא לתיחא דילמא אחר הוא ולריך טביעות עין לא

סמכונן עליו הלך כת"ה סימון דל"ט מפירא דר"ל  
סימנים שאינם מובהקים ושע"י אותם סימנים הכירו  
בעביעות עין אבל סו' מובהקים שאינם עשויים  
להשתנות שפיר דמי ואם הזכיר סו' מובהק שבעינו  
מהני הר"ם מפארוואה סו' כ' דס"ה ועוד פרטים לזה  
שס סימן ל"ו דף פ"א ע"ב וסו' המלבושים יעש ואם  
לא נכדק בענין המלבושים יעש כמו הכירו:

**ס"ג ער** מל"ת מפיו גוי מל"ת דכתב ת"ה דאין  
לחו"ש שמה הראשון לה היה מל"ת  
הר"ם פארוואה סו' ל"ו:

**ד ער** מל"ת דאין להקל בדבר טיט חסרון  
ידועה כגופה של עדות מה נקרא  
כגופה של עדות שס:

**ס"ה ער** מל"ת דכרו המאמריו כגוי מל"ת יוצא  
מכשראל לא ודברי הכל הוא דמכרו

מהר"ם שהביא ת"ה נראה שאין הם שס דפ"ב ע"א:  
**ס"ו עשור** נכסי דהסקמת רוב הפוסקים דלא  
אמרינן להוסיף מעשה ושהכת  
בעלת טוב מאחים הר"ם מפארוואה סימן ל"ה דף ק'  
והביא מהר"קו סו' ע"ח:

**ס"ז עשור** נכסים אם חייב האב דיפרעו החוב'  
וקטול ממנה שיסחר שס:

**ס"ח עשור** נכסי אם האב כהן ל"ה מכתיבו  
כוכר ויש בה להנשא הנשא תחלה  
ואח"כ הטול שס יעש והביא מהר"קו סו' ע"ח:

**ס"ט ער** ה' דמעיד על ההרונה דנאמן ואפי'  
עבד ושפחה הרש"ב סו' תקל"ז:

**ע' עדי** הנט אע"ג דאין חוקמין זה שלא בפני  
זה מ"מ אם אין עדי קיום רק לא מהם  
לא מהני עד שיקיימו גם שניהם הרש"ב סו' תרס"ג:

**ע"א עיגונא** דעדות לזה מהני אפי' עד א' או  
שפחה או עד מפני עד להקור

ולחקור אם בלו שניהם כא' ויש הכחשה דיש להחמיר  
ולא בבת אחת קאמר אלא כל שבא השני קודם שהקירו  
כ"ד ויש כח' אמר שהקירה כ"ד אין גיולאין אותה  
מהקירה הראשון ואפי' לא נשאת עדיין ואם בלו שניהם

לכסוף להכחוש הראשון אם הראשון היה מפיסולי  
עדות כגון אשה או עבד או שפחה אפי' היו ב' האחרונים'  
פסולי עדות כעבד וכיולא נאמנים יותר הלא ואם  
הראשון היה עד כבר בשראל רחוק לא תלא ועד מפני  
עד אינו נאמן לפסול העד הראשון ואפילו שנים  
מעידים מפני שנים דער הראשון הו"ל כקרי אלא שיש

להחמיר למעשה הרש"ב סו' תשמ"ח וראיתי הגה  
מבקיבת יד קודם מ"ש והדרך הב' כשכח וכו' קודם  
מילת והדרך ו'ל' וטעמא דמלתא משום דכל שנשאת  
על פי עד א' אינה יכולה להנשא אלא ע"פ כ"ד וכל

שלא עמדה בפני כ"ד אין דברי העד כלום והכי אמרי'  
רוש פ' האשה רבה מדקתני סופא נשאת שלה ברשות  
כ"ד מוקרת לחזרה הלא מאי שלה ברשות כ"ד אלא

בעדים כלומר דבעדים אינה נריכה לטול רשות  
מכ"ד מכלל דרישא ברשות כ"ד ובעד א' אלמא בעד  
א' אינה נשאת לעולם אלא ברשות כ"ד והנן נמי בפ'  
האשה שלום עד א' אומר מת וגשאת וכו' אחר ואמר

לא מת לא תלא ואמרינן בגמ' דה"ה כח' א' ואמר מת  
והקירוה לניכא וכו' אחר ואמר לא מת לא תנא מהקירו'  
אלמא אם בא קודם שהקירוה אפי' שלא בא עמו אין  
מתירין



דעת א"ה ערך עי' קרושים

ככאזה בידה עדות או ראיה שנת רגלים לדבר דמשקר  
דע דכל דבר הרגיל כמקום עדים אמרינן ליה חייתי  
ראיה דגדרינן בהשוכר האומנין איסי בן יהודה אומר  
אין רואה שבעת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה ויבא  
ראיה וכו' ובתורה כל הפוסקים הא קמן דא"ג דמן  
הדין פטור כיון שיש רואים אם לא הכי ראה משלם  
וק"ל כגון דרוב הנמלהים אלל שחיטה מומחין הם  
וא"פ ה' כל שאפשר לברר מברדינן וכ"כ בעלי החידושים  
וכ"כ לגבי חומרת א"ה ואשה פרונה ואפשר לברר  
ונברדינן ואם לא הוברר הדבר לא מעגינן לה טובא  
ומתדינן אותה להשאל ולה מחמירין עלה לשלוח שליח  
אחר שליח לברר הדבר ע"כ :

**פ' עיגונה** כשכח לב"ד להעיד דלא היו מל"ת  
וכן כשמוכיר אשה וא"ה בא לבית  
הכנעת אי הוי ככח לב"ד וכששאל על אנשי הבית או  
שאומר אמרו לאנשי ביתי של פ' שמת פ' הוי מל"ת  
וא"ה אומר מת פ' לבד הר"ב ח"ג סי' ב' ועוד שם  
סי' ד' וע"ס סי' ע"ו אם בא לב"ד ושוב העיד לפי  
קומו או הסיח ל"ת תחלה ושוב בא לב"ד וא"ה בא לב"ד  
ואמר דסבר ליהודי ל"ת וא"ה אמר השיאו אשתו אחר  
דשפיר תחלה ל"ת או קודם ע"ס סימן ע"ו ופרטים  
רבים וא"ה אמר אמרו לאשתו של פ' שמת בעלה או שכל  
לכיתו ולא ספר הלא עמה ואמר לה מת בעליך דיש  
להחמיר הר"ב ח"ג סי' ק"ה ויש טעות חשבון והר"ב  
ח"ה כלל א' סי' ג' וסי' ז' וכתוב ח' :

**פ"א עיגונה** כשהגוי התחיל להסיח לפי  
קומו ושוב שאלו ממנו וסיים  
דאינו מעכב וכאם התחיל לומר ווי על יהודים כהרגי'  
ושאלו ממנו מי ומי הם דאינו יוצא מדין מל"ת הר"ב  
ח"ג סי' ב' ועינין לקמן ונ"ס סי' מ"ו :

**פ"ב עיגונה** הגולת אין ז"ל מת וקברתו  
כמת ביבשה ואפי' להרמב"ם  
כהב' ה"מ דהיינו באומר יהודי שהיה עמדי מת ולא  
סוכיר שמו אלא שאלו יודעים שהוא היה אבל כמזכיר  
שמו אין ז"ל קברתו וכיוצא לזה כתבו הר"ן והרשב"א  
והגם דהמדרכי נראה דהחמיר אין לחוש הו"א יחיד  
ובנטבע בים ודחיהו על שפת הים והעידו שמת הוא  
דכתבו הר"ף והרנ"ב ס"ד ז"ל קברתו דאמר בדדמי וכל  
האחרונים חלוקים עליהם ומ"מ כתבו דאין להקל  
בערוה נגדיהם וכמלתא מנה דינו שס' וא"ה אמר חסוקהו  
קמאי דהוין כמו קברתו שם הר"ב :

**פ"ג עיגונה** אי הזכיר שמו ושם אביו ולא  
הזכיר שם עירו דהר"א ש' הקל  
אין לסמוך עליו אלא כהזכיר ג' כשם עירו והוא דלא  
הוחקו שנים ועם כל זה אי אובא הוכחות עבדינן  
בהר"א שא"ה אמר שמו וכינויו ושהיה קרוב לפ' ושהיה  
מהלך ממקום פ' למקום פ' הוי הוכחה וכן אם אמר  
האחיס פ' וכ' בני פ' נהרגו ושל אחד מנהם היה לו בן  
אחד ושכלם הלכו כספינה א' הוי הוכחה טובה הר"ב  
שם ועוד פרטים רבים לזה הר"ב ח"ה כלל א' סי' ד'  
דף ז' ודף ח' הכי תשובת הרא"ש והר"קו שו' קפ"א  
וקמ"ו ואם אמר כשהלך למקום פ' אמר שמת פ' ואם  
אמר שהיה מתשפחה פ' או שהיה קרוב לפ' ופרטים  
עוד יעש וע"ס כלל ד' ח"ה סי' ה' כס' ספיקא יעש  
ועוד פרטים לזה הר"ב ח"ה כלל א' סימן ו' וכתוב ז'  
כשהזכיר שמו ושם עירו ולא שם אביו או שם אביו ולא

עירו ופרטים לזה הר"ב ח"ה כלל א' סי' ז'  
**פ"ד עיגונה** דכתב הר"א ש' דיש לחזר אחר  
הקולות משום עיגונה או משו'  
חומר שהחמרת כסופה הקלת בחלתה רוב הפוסקים  
חלוקים עליו ולא עבדינן עובדא כוותיה שם הר"ב  
ועוד הר"ב כלל א' סי' ד' וסי' ה' דף ע' באורך ורמז  
לקמן :

**פ"ה עיגונה** כשאמר הגוי אני הרגתי לפ' או  
הייתי עם הורגו הר"ב ח"ג  
סי' ב' אגב ועוד הר"ב ח"ה אחר הכללים :

**פ"ו עיגונה** כשיש עדים שהיה מל"ת ויש  
עדים דלא דאולינן כהר רוב  
דעות בין להקל בין להחמיר הר"ב ח"ג סי' ד' ועינין  
כדין שאחר זה ועינין כל התשובה :

**פ"ז עיגונה** מל"ת כשהסיח בפני אחד ושוב  
הסיח בפני אחר שלא ל"ת או  
להפך או דיש ס' איזה דבור דבר ראשון פרטיו שם  
הר"ב ועוד הר"ב ח"ה כלל ה' סי' ט' ואם יש ספק  
דספר החלה מל"ת יש להקל וכן אם אפשר דהיו ב'  
ספנים וה"ה אמר ל"ת והכ' לא יש להקל יעש :

**פ"ח עיגונה** כשהעיד שהמל"ת אמר גראה  
לי שהיה המת שראיתי  
פ' ושוב קראתי לאחר ומתנינו ומרנו שזה קנתה היה  
פ' דאינו עדות טובה שם :

**פ"ט עיגונה** כשיש הכחשה בעדים דאחר  
אומר מת וא' אומר נהרג' אי  
הוי הכחשה וכן ב' אומרים דהיה מל"ת וא' אומר דלא  
היה מל"ת וא' עמו ג' כ' אמר דהיה מל"ת אמנם  
כשהפק לו למל"ת אם זה המת היה פ' הלא שבמנה  
וגמר לכסיה דהוא הוא אי הוי כהרני ותרי אע"ג דאינם  
שנים בטעם ה' שם ולקמן סי' ז"ט ועוד הר"ב ח"ג  
סימן כ"א :

**צ"א עיגונה** עד שמעיד מפ' פ' וכא' פ' והעיד  
להפך דהשני נאמן בין להקל ובין  
להחמיר שם ולקמן סי' ז"ט ועוד הר"ב ח"ג סי' פ"ה  
דף פ"ז ע"ד אגב :

**צ"א עיגונה** עד שהעיד חוץ לב"ד דחוזר  
ומגיד להפך ככ"ד שם משם  
הר"ן ז' והר"ב ח"ג סי' כ"א ובעד מל"ת אי אמרינן  
דחוזר ומגיד ופרטים עוד לזה וחקירות עוד הר"ב  
ח"ה כלל א' סי' ח' וכתוב ז' דיב' ע"ד וד"ל יעש :

**צ"ב עיגונה** דהאשה עלמה נאמנת אם יש  
עד א' המסייעה אי מטרפה  
נגד העדים הנכחשי אותה והעד שעמה ואי  
המסייעי אותה הם שנים הר"ב שם :

**צ"ג עד** הפסול כגון משומר וכיוצא דאינו  
מנהנה לב' ע"ה"כ הוא מל"ת ובמל"ת  
יש מחלוקה ואי יש חילוק בין פסול מדאורייתא לפסול  
מדרכין לענין עדות אשה הר"ב ח"ג סי' ו' :

**צ"ד עיגונה** כשהגוי התחיל מל"ת אע"פ  
שאלוהו דהוי מל"ת וה"ה אם  
התחיל לבכיה ואם נעיקרה אמר הבה לישראל מנה  
כעשה מיוסף והיו סבור הישראל שכל יוסף אחר אמר  
ושוב אמר הגוי איני אומר הלא על אחר ושאל לו לגוי  
ואמר שמת אי הוי מל"ת הר"ב ח"ג סי' ו' ולעיל כס'  
הקדמים :



ח"א כלל ג' סי' י"ח באורך דף כ"ב ע"כ ונ' :

**קט עדים** שהעידו על פ' שנתקדשה לראובן

בניסן וסוב העירו אחרים דאוקן העדים היו כשנתקדשה לשמעון בסיון ולא אמרו דבר אי היו ראים שהם משקרים : שס :

**קי עיגונא** אי די כמ"ט פ' ו' ולא הזכיר

שם עירו ואי אמר פ' רנען או

צורף או קונה שורים או שהלך ללמוד או די בשמו ושם

אכיו לבד ואי סני בחיוב דלא ולא משם אלא חוקו פ'

ולא הוחזקו ואי אמרו לו כשתלך למקום פ' תאמר שמת

פ' אי די ואי הים הדרך שכל קונה שורים ומדלא נודע

אלא זה מה דינו ואי יש חילוק בין אמר פ' שילא עמי

מת לאומר פ' מת וחילוקים עוד ואי יש חילוק בין

עיגונא לירושא בהוכר ע"י סימנים וכיוצא . הר"ב ח"ג

סי' י"ח דף י"ח ושם יתקו או היו כשם אכיו :

**קי"א עיגונא** דפעמים הקלו יפעמים החמירו

דבנותה של עדות החמירו יעש

ועיין בסמוך . והרשב"ם ח"א סי' קס"ה הביא ממרדכי

שילתו יבניות ומתריקו :

**קי"ב עיגונא** מי שראוהו ללוב והעוף אוכל

בו וכן מני שפיל לאור וראוי

נכרא חרובא דשרי ופקחא דירא דשדו"א אי אמרו שמת

כרח מחמת כיוסו יעש לענין האשה והנחלה והרשב"ם

ח"ה סי' קס"ה :

**קי"ג עדים** דלב' נתקדשה ולב' לא נתקדשה

מה דינו ואי קרו והרי הוי כפקח

דרכנו ועבא הוי ס' דרכנו ומחמרי . הר"ב ח"ג סי' כ'

דף כ' וכעד אי אומר אין ועד אי אומר לא יעש ולענין

פקח דרכנו להחמיר . הר"ב ח"א דף מ"ב ע"ג וד' :

**קיד עישור** נכסי כשנשאת ה' בחיי האח

וכשנשאת עוד אחת ומת אי

נוטלות בשזה ולא נוטלות עישור קודם דהוי מחלוקה

ואי כשנכסו נוחזקות או לא והראשונה אי כשנת

מיחזקת ואי נשאת בחיי האב אי לכ"ע נוטלות בשום .

הר"ב ח"ג סי' ל"א וכתב להלכה ולא למעשה וראוי

לפטר בנייהם יעש ואי הוי כשנשאת על מחנה וחילוקין

יגש ועוד באורך . הר"ב ח"ג סי' ק' ואי נשאת ה'

בחי האח ונתת האח אי השאר חולקו עם הנשואה בשום

ואי אותה שלא נשאת אי אמרו דזכתה בעישור . שס :

**קט"ו עישור** כשאומר האב דאל ינשא יעש

ואם אמר אל יזנו יעש וע"ש

סי' ז"ד וכתוב ל' ג' וסי' ק' :

**קט"ז עישור** כשאינן בן ונשאו הגדולות אי

ישאונמי קטנות ואם כ' יחלוקו יעש :

**קי"ז עיגונא** כשהגוי מתפאר דהרנו לט' מל"פ

דלא מהני דאפשר דלמירמ' אמרה

וכיוצא עושה דלא אמרי הכי אלא היבא דמוכח מילתא

טובא . הר"ב ח"ג סי' כ"ה :

**קי"ח עיגונא** כשהגוי מל"ת הים ספן והשליכו

בעל הספינה והעיד בבקפניה

הרנו לפ' דיש להסתפק דאמר בן מחמת טהא לחרע

לבעל הספינה . שס :

**קי"ט עיגונא** כשישראל העיד בקץ לאחרים

שפ' מתו בדברו עם הכי המת

אמר לו שמתו אי ואמר להקרים דעשה בן כרי שלא

וגעער

**צ"ה עיגונא** אם אצור הגוי מעיקרא מה

נעשה מפ' וסוב אצור שמת שס

**צ"ז עיגונא** כשיס' אם הגוי מל"ת ח'ולאו

דיש להחמיר שס והר"ב ח"א

אחר הכללים משם הר"ב והרשב"ם ח"א סי' קס"ה :

**צ"ז עיגונא** גוי שאמר שראוי לפ' נופל מת

ח'ולא משמע מה מת :

**צ"ח ער** ה' שהעיד ונשאת על פיה וסוב כא

ער ח' שהוא ח'ואם הראשון מל"ת

והוא פסול אלא דמועיל בעדות אשה והב' כשר אי אם

היו הראשונים כ' פסולים והב' כשר ואי הא' היה נכירו

ובב' לא היה נכירו אלא שהומר שהבטל אמר שהוא פ'

בעל פלוגית ואי התירוה להנשא ועדיין לא נשאה או

נשאה מנעמה בלתי הקר כ' ד ואי יש ח'ילוק בין באו

שניהם כא' המכחישים ח'וזה אחר זה הר"ב ח"ג סי'

ח' ואם הכחיס הם יתק' שס ואי הוא עצמה העדה

להקיר וסוב כ' ח' לימר שהוא ח'י שס והר"ב ח"ג סי'

ג' ח'ופרטיס עוד לזה הר"ב ח"א כלל ה' סי' ח' ואי

אשכח לתרץ ההכחשה יעש :

**צ"ט ער** מפי עד ח'וב נאמן להכחיש ה'

שס משם הרשב"ם ח' להחמיר בט'וזה

ועיין לעיל סי' ט' :

**ק' עיגונא** כשיס' הכחשה דה' אמר דפ' כהב

דהיה על קברו של כ' הוא יבנו

וא' אומר שלא היה בנו על קברו אלא שכתב לו שנת

אכיווכו וכן הכחשות אחרות ולכלם מת אי שריה ואי

שניהם נחשבים כב' לגבי חד וכיוצא שס ולעיל סי' פ' ח' :

**ק"א ער** שהעיד שיטמע שמת פ' אי רמו לבת

קול דפורש' שישמעו קול לעקת אומרי

פ' מת' ולא ראו' אדם גאווה גרע שס :

**ק"ב עדות** כשיס' אי לביד' הקירה שס פליגתא

דר' עקיבא ור' ערבון יעש ועוד

הר"ב ח"א אחר הכללים דף קמ"ב ע"כ :

**ק"ג עדים** שא' אמר שהיו שס עוד אנשים

אחרים וא' אמר שלא היה אלא

המקדש לבד והס' אי הויא הכחשה שס עיין כל

הענין באורך :

**ק"ד עדים** המכחישים שא' אומר שהמתקדשת

היתה בבית וא' אומר שהיתה בחוץ

כאכשדדא שס :

**ק"ה עדים** שא' אמר שהיה כדיוטא עליונה

וא' אמר שהיה כדיוטא התחתונה

אי הוי הכחשה שס :

**ק"ו ער** שאמר ראיתי דבר כ'ופ' היה עמי והומו

פ' אמר שלא היה שס דאין זו הכחשה

שס :

**ק"ז עדים** כשא' אמר שאמר המקדש קח זה

מינדי לקיהוין וא' אמר ששמע

טוביה שאמרה שהוא ארוסי אי מונטרעין שס ואי הומו

ששמע שהוא ריוסי אמר שהיה אחר עמי יעש וכאומר

האזן מינדי אי הוי כלוי . שס הר"ב ח"ג סי' כ' דף כ'

מחלוקת כזה :

**ק"ח עדות** כשקלו שלא בפני המתקדשת אי

חוזרין ומקבלין בפניה ואי חוזרין

ומניחין שס ואי לפי עדות הר"ן זון ונתה שס וע"ש סי'

פ' ואי יש חילוק בין עדות נמנון לעדות כשיס' והר"ב



שם להסתפק אם כשיורה גדולה פכלו עליהם לטעום  
 וכיולו ה' ואמר שנהרנו כלם והזכיר יהודי אחד כימהם  
 אם יש לחוש לזה כדדמי כיון דיש לחוש ולומר דזימנין  
 דמחילי ליה כגורא ובכל הכי דהקטיל הוא פליגי שם  
 ועיין בסמוך ולעיל ובשאיני מוכיר השם אי נריך לומר  
 קברתיו כמת או במלחמה לעש ועוד שם סימן ז' ועיין  
 עוד שם סימן ט' דף ז' וז' איני וש' חילוק מהאשה לעד  
 א' לענין כדדמי אידי פגנושה ושלטול מתקום למקום  
 והוי כקברתיו ולאו דוקא קברתיו ובעד מפי ער תלין  
 דהראשון נגעו או טלטלו אע"ב דבקברו דוקא היה  
 ראויו להחמיר לעש ובמל"ת דלא חיישינן דאמר כדדמי  
 שכ"כ הנהמ"ז :

**קמ"ז עיגונא**

כשני עדים לכ"ע לא שייך  
 למימר בדדמי זולת הר"ף  
 ונראה דלא שאלו הם העדים כשרים או פסולים דהרי  
 הכי כב"א מל"ת כתבו הנהמ"ל דאיכא כמת רבותא  
 דם"ל דלא שייך למימר כדדמי במל"ת ובתב רבינו  
 ירוחם שתמהו כל הפוסקים על סברת הר"ף וכן כתב  
 הרמב"ן ומה שכתב הרשב"א שאין לנו לזיק לבנו  
 לדעתו ואין לנו להקל נגד אבות העולם ודאי דלא אמר  
 זה לא בעד א' לכד ואפי' כדמי ממונות דאין הולכין  
 בממון אחר הרוב כתב מהר"ק דאין לוקל כפ' הנאון  
 הוכח דכל חכמי ישראל חולקין עליו ע"כ שם ועיין  
 עוד לזה שם סימן ז' וכתובת הוכח דהוי יחיד וסי' ח'  
 וכתוב ז' וש"ס כלל ד' דף כ"ע"ב ובתוס' דף כ"ד :

**קמ"ח עדים**

שהרננהו העומדים בספינה  
 ואחד אמר שנהרג כללתי מן הכרם מהני כיון דלכלם  
 נהרג והוי ה' אינו מושל ערותו מה שכתוש היב  
 הכחשה שם :

**קמ"ט עיגונא**

כשהעיד המל"ת דכנוסעו  
 נמה העיר נחשברו עיגונ'  
 יהודים כיון דלא אמר דילאו עמו דים להחמיר וחייו'  
 שמה אחרים נחשברו עמו ואם העירו יהודים שאלו  
 היהודים הם הנכנסו בספינה עמו אין לחוש לאחרים  
 ואי נריך שיהמר הגוי שיא עמנו מתקום ש' לילך  
 למקום ש' ואי מת נריך מיפוס לרעה שלא ילאו לאו לי  
 ואי חיישינן דמעיד על אחרים שאלו מתקנת דלא  
 דמתא ילאו אחרים ואי בעי' שוכר הננין ואי נריך  
 שיאמר דך הוי טעונים ושהוי אחרים כקולר וכיולא  
 ואי כלא הזכיר השם ז"ל קברתיו שם :

**ק"ן עיגונא**

כשמנהו כתוב כשטר דפ' מת  
 דבשר ובתבו כן רוב הפוסקים  
 ואפי' בלי קיום וכ"כ הרמב"ן והרשב"א ז"ל לא דהרשב"א  
 הכין כהרמב"ם ז"ל דבעי קיום והס"מ חלק עליו  
 בהפנת הרמב"ם והוא סבור שלא בא למעט אלא כתב  
 הגוי והטעם לפי שלא הוכר גוי הלא במל"ת הכל לא  
 מפי כתבו לפיכך נריך שוירע שהוא כתב ישראל שם :

**קנ"א עיגונא**

כשאמר הער המל"ת ש' נמת  
 לכד בלי דברים נקראים  
 לפניהם או לאחריהם דלהר"ן הוי מכוין להעיד ופסול  
 והר"ב הכה על סברתו כדלית' נובחות ונחשש  
 המנהג להקל כהר"ב הר"ב ח"ה כלל"ת סימן כ'  
 והרשב"ס ח"ה סימן מ"כ :

**קנ"ב עיגונא**

כשהו ישראלים מדברים על  
 ש' הם נהרגו או לא וקא' גוי  
 וקפד

ל"ח ע"א פלכל על זה :

**קמ"א עד**

א' או אמר כדדמי במים יבמלחמה  
 שם ולקמן ב' דינים זה החר זה :

**קמ"ב עד**

המעיד דפ' נהרג דאין מעידין  
 עליו אלא הך ג' ימים ח"ה שפך  
 או היה הך ג' ימים דינו שם והר"ב ח"ה כלל"ת סימן  
 ה' ועוד שם סי' ט' דף י"ג :

**קמ"ג עיגונא**

כשיא קול שפ' נהרג או מת  
 שהוואו הקול הקרוי  
 דכתב מהר"ם דלא דמי לאיה כדדמי כיון שלא שאלו  
 כהדוא אע"ג דהוי יודע שיהו מחפשים אחריו ומקרי  
 מל"ת ושכ"כ מהר"ן ז"ל סי' קכ"ה והכיף ראויה לדבר  
 ורכ' ה' שהיה כותב הר"ן ולפי' רש"י ומהר"ק אינה  
 ראויה הר"ב ח"ה כלל"ת סי' כ' ועיין בסמוך ושם סימן  
 ג' והריקו ש' קפ"ה והרשב"ס ח"ה סי' פ' הכיף תשובת  
 מהר"ם להקל בקול ובמחפשים לעש :

**קמ"ד עיגונא**

ראה גוי יהודי הולך אחריו  
 ואמר לו מפני מה אתה בא  
 אחריו לשהול ולרעה אם פ' ח' או מה הדע לך שהוא  
 מת דכ"הג לא הוי מל"ת ועיין בדין שאתר זה' ועיין  
 עוד הר"ב ח"ה סי' ג' :

**קמ"ה עיגונא**

כשהלכו ג' ספינות ונסמע  
 שכל אחד מהן כהו ליסטים  
 שאלו היהודים לגויים מה נעשה מהספינות ואמרו  
 הגויים אחת אחת שכל אחד כהו ליסטים והיהודים  
 שכתובה אחת אחת שנהרגו דהוי מל"ת אבל עכו' הין  
 לסנוך להחיר מחמת יראי הוראה ומ"ההו כניו להקל  
 ואם הגויים נעלמם בלי שום שאלה אחר' מהליהם  
 אחת אחת הספינה ההולכת מפנה והיהודים אשר בה  
 נהרגו הוי מל"ת כיון שלא בא לב' ד' וכן נמי אי אמר מי  
 מהנשי ביהו של פ' שיסמע דברי דשכיב פ' נשמע  
 מפו' רש"י דהעפ"י שכוונתו להודיע להנשי ביהו מ"מ  
 הוי מל"ת וכדו שלמי אמר ר' א' אחר כל שמוכרין לו  
 אשה חשיב מהכין וז"ל רר' איני בלא שאלה ומ"לא  
 אסתך להחיר אבל יהוי סניפין הר"ב ח"ה כלל"ת  
 סימן כ' ועוד שם סימן ג' :

**קמ"ו עיגונא**

במלחמה וכמים של"ס רז"ל  
 קברתיו להר"ף והרמב"ם  
 והר"ם ש' ואע"פ שהראב"ד ונרולי האחרונים הסכימו  
 דאין ז"ל קברתיו הלא דוקא באזה מ"מ הם עלמם  
 כתבו שאין להקל נגד אבות העולם ואפשר לומר דדוקא  
 במלחמה גדולה ז"ל קברתיו הכל כשכלו לטעים על  
 שירת' א' אפשר דאין ז"ל קברתיו דאע"ג דהמרוכין  
 בהאשה שלום נפלו עליהם לטעים הוא מהואני כלהו  
 כהמת כדאמר ר' חיי' אשה בלי זינה עמה דמשמע  
 דוקא אשה הכל בעד א' לא מהני עד שיאמר קברתיו  
 אדרכה מכלאן ראויה דיוהר שייך כדדמי באזה נכעד  
 דהה קמן לכ"ע באזה המרינן כדדמי וכעד אחר יש'  
 מחלוקת הר"ב גדולי האחרונים לא חיישינן בעד ח'  
 כדדמי ואפי' להרמב"ם דחייש דאמר כדדמי כב"א  
 החמיר באזה ויתר שכהה שחמר מת במלחמה וקברתיו  
 אינה נאמנת כדאיה כהדיה דיוהר יש לחוש באזה מכעד  
 וזה ה' הינריך לומר כגמרא טעמא דאשה בלי זינה  
 עמה דאי לא הוינו אינורים דאינה נאמנת הכל כב"א  
 אע"ג דאיכא דהוי טעמא אין לחוש כיון דאינה מלחמה  
 גדולה ולא שייך לומר שכל הכי דקטול והוא כלעז ומה

דעת א"ה ערך ע"ן קדושים

וספר להם על מני אהם מדברים עלם נהרג דכתב  
רב א' כזמן הר"בש דלא הוי מל"ת והר"בש דחה דכרו  
זנס הר"בש לעש כלל א' סימן ג' ועיין במ"ש שם סו'  
י"ב ולקמן סימן קכ"ג :

**קנ"ג ערות** מל"ת לא מהני כפסולים הלא  
באשה לא בשאר דברים ובקנין

דרכנו הוי מהני הר"בש ח"ה כלל א' סימן ג' דף ז' ע"א  
מהנוול כהרא מההיה דנחול של דבורים יעש ועוד  
הביא סוגיא זו שם סימן ב' :

**קנ"ד עיגונא** כשהיה ישראל מדבר עם גוי  
דרך חקירה עלם אס מת

וכא גוי אחר ואמר להם על מה אתם מדברים וענהו  
הגוי ואמר על פ' אס מת ואס ח' והיהודי שקק והשיב  
מה שהשיב דמת דלא מהני דלר"ק סהיה מל"ת מעצמו  
שלא ע"ז הערה ואס אמרו תחלה הוי פ' הויא התקלה  
ובזכ אינו נאמן ואי הגוי עצמו כשהם תחלה החול  
לבכות דהויא התקלה לשהיה מל"ת ה' אס היהודי  
היה כוכה כשהיה לגוי והגוי הסיח מעצמו אין זה  
מל"ת לפי שהיתה הערת ישראל והרמב"ם הביא גדר  
מל"ת שם סימן ג' :

**קנ"ה עגונא** כשם מחלוקת יש להחמיר  
הר"בש ח"ה כלל א' סימן ד'

ועוד שם סימן ה' ובתקו' האריך ודחה דכרו הר"ב  
דמקל בדבר ובאווה ענין הקלו בעיגונה יעש :

**קנ"ו עיגונא** כשהערות אינו מועיל להשיאה  
אוי מועיל להוידר לנחלה שם  
הר"בש ד"ט סע"ב :

**קנ"ז עיגונא** כשהער דשרא דסגו בעכוועות  
עיין שהפירושת או הרוב וכמל"ת

דשמי אהמ דלא מהני בעכוועות עיין פדחה הרוב  
או מת אלא שיאמר נהרג או מת וקד"ס דחה דכרו  
יש להקל הר"בש שם דף ט' ע"ג בספק הכ' :

**קנ"ח עיגונא** ס' כשישההו להקל שם סו'  
ו' ובתק"ז דף י' ע"ג וע"ס  
סימן ז' ובתק"ח :

**קנ"ט עיגונא** אס הכירו בעכוועות עיין או  
בסומנים של כליו ונפשו או

כליו לכר או גושן לבד ואי סימן א' מובהק מהני וב'  
סומנים שאינם מובהקים דלא מהני ואי הכירו בשינו  
ושומא דלא מהני ויש להחמיר ובנט אי נאכד ומכירו  
בסומנים או עכויעות עיין ואס הוא ח"ה מהני ואי  
סומנים דאורייתא או דרכנו הר"בש ח"ה כלל א' סימן  
ז' ובתק"ח דף א' יעש :

**ק"ס עיגונא** כשהלוהו על יהודים שכתקום  
פ' או אס יש יהודים שם והשיב

מעצמו ואמר אין ושנהרגו דיש להחמיר ואס שהלג  
כהם על סכומים וולא הזכירו והודים דיש פנים הדבה  
ליומר דהוי מל"ת הר"בש ח"ה כלל א' סימן ז' ובתק"ח  
דף י"ב סע"ג וע"ד ועיין פדין שאחר זה :

**קס"א עיגונא** כשהעיר הער שהגוי החזיל  
לדבר מעצמו מעכויעת

הספיכה שנטבעה בפקוס ס' ואח"כ שאלו הושרקל אס  
סוי שם יהודים ואס היה מכיר לשם יקודי ואס הוי  
שם והשיבו דהוי כה יהודים והכיר לפ' דלא הוי מל"ת  
מכני מס שהחזיל לספר עכויעת הספיכה ולא דמי  
לפונדקית דבנין שהחזיל לספר מל"ת אעפ"י שסוי

אח"כ מהני הר"בש שם סוף סו' ע' ועיין בדין פקודש :  
**קס"ב עיגונא** כשם ס' אס ספר תחלה לפי  
תומנו והח"כ ע"ז שאלה או  
שהיו פנים יעש ולעיל :

**קס"ג עדים** הפסולים ועד א' ועד מפוי עד  
דכאמנים בעדות אס להקל

ולכתורה ה"ה לאוסרה שלא תשא הר"בש ח"ה כלל א'  
סימן ק' ובתק"ז דף י"ב ע"ג :

**קס"ד עדים** כשהאחר אומר שלקח כסף  
הקידושין מגולוא אמר בראש

שקבואה בירו עיין ערך קידושין :

**קס"ה עיגונא** היבא דהרמנים אגרו שהרגו  
לכל היהודים העומדים

בספיכה דהייסין דאמרו בדדמי וכיון הניטל א' מהם  
חייסין לאחרים ג' כ' וי' חייסין שמה מה שאמר  
היה ע"ז שאלה הרמ"ד ס' א' סו' קס"ו כהורק ולפרט  
זה עיין לעיל :

**קס"ו עיגונא** עדות עיגונא לא בעי דיושה  
וחקירה הרמ"ד ס' ה' ה' סימן

קס"ה :

**קס"ז עדות** הרובח בעיגונא מל"ת דמהני  
יובן נובס :

**קס"ח עיגונא** היבא דהוי מחפסוס אחריו  
דעכו' הוי מל"ת הרמ"ד

שם הביא מהר"קו שו"ק א' ועיין לעיל וע"ס סו' קס"ה  
כך התשובות :

**קס"ט עיגונא** כשם ס' או מחלוקת דיש  
להחמיר ואי הוי מדרכני שם

דף קכ"ה ע"ג מהר"קו סו' ל' ובכתבים סימן ר"ה  
וקר"ב סו' ש"ס :

**קע' עיגונא** היבא דשא סגוי במאי עסקיתו  
ונשיב על פ' שנהרג והעיר

ההוי מל"ת שם מהר"בש :

**קע"א עיגונא** כטבע דהוי ס' דרכנו ויש  
להקל הרמ"ד ס' א' סו' ר"ד

**קע"ב עיגונא** היבא דשאלתו מאין הבא  
וקסיפ וספר דהוי מל"ת שם

ועיין לעיל גדולה ונו' :

**קע"ג עיגונא** כשאל גוי לגוי ושרא סומע  
דנראה דחשיב מל"ת יובן

מתוך דכרו הרמ"ד ס' א' סו' ר"ד ויהראב"ח ח"ה סו' כז'  
דף כ"ה ע"ב כתב דת"ה ההיר והר"ן חלוק ואס יהודי  
נחלכש בנוי ושאל אי הוי בכלל זה דיש להסתפק אס  
הכיהוה ודי לנו בנוי חכל ככה ג' לא שם הרמ"ב"ס :

**קע"ד עד** ה' במגפה דהוי במלחמה ונ"ל  
קבדתו וי"א דבמלחמה ומגפה אפי'

אמר קבדתו לא מהני מ' מאין לחוש להו להיבא דאמר  
קבדתו וקבדתו לאו דוקא . הרמ"ד ס' א' סו' רל"ע

סו' הרב מהר"ה אבוב ל' ואבובו עליו הכיח מטור  
א' ה' והש' הר"ן סו' ג' ולענין קבדתו כתב שם דבנין  
דנתעסק הוא או שהיה אחרים מתעסקים עמו קבל א'  
וכן רמ"ה וביבא ונקבר הוי בקבדתו :

**קע"ה עד** שמעיד בהיותו כריח מה בראה  
בעיניו בהיותו ס' מ' אין לחלות

דשאל לא היה שפוי לא להרא' ויהרא' ש לבתחלה הוא  
דקאמר ובפרט היבא דהוהו אגרו שהיה כדעתי בבראש  
הדבר



דעת א"ה ערך עין קרושים

סיכורם וכי הם כחמלתו של עדות וראוי להחנות  
סם ועיין כל המשי

**ר"ד עיגונא** דלהרמב"ם ל"ל קברתו ולדעת  
האחרונים שהעמידו דבריו

כשאנו מכיר ה"ל אינו מכיר חשבו' ליה כיון שלא  
הזכירם בשמם ואעפ"י שאומר היהודים האימונים לא  
חשיב כמכירה כשמו וזה מבוחר לדעת הרמב"ם דל"ל  
קברתו וכ"כ חשיב כמלחמה דל"ל קברתו לדעת  
הרבה סם והענין דיינו על רבים שהלכו לקחת אימונלך  
מחדש אשר לא היה וכעקום והרנוס יעש ועיין בסמוך  
ואם אמר השלכום בפדחים היו כקבורה סם :

**ר"ה עיגונא** דלהכרת האחרונים תלונן בעד  
מפי עד להקל מהעד הראשון

הזכיר ג"כ קבורה הינה ברורה בעיניו ואדרבא לע"ד  
יש ראיה להפך סם :

**ר"ו עיגונא** הפ"ל להר"ן דמאמר באומר פ'  
מה בלא הקדמת דברים דלא היו

מל"ת אם אמר ע"י ראיה המקום ואמר פ' נהרג פס  
חשיב מל"ת הפ"ל להר"ן סם :

**ר"ז עיגונא** היכא דיהודי אמר שבנו מל"ת  
אמר לו שנהרג פ' יש כמשמע

לשנו ששחת הגוי היתה מל"ת ושהיה כרוך מל"ת למר  
כדאיה ליה ולמר כדאיה ליה סם :

**ר"ח עיגונא** עד ח' במלחמה דאמר כדמי  
כדאיה דהיינו כשאיך הוא

במלחמה וירא את נפשו הכל אם הוא בטוח לא כגון  
אם אמרו ההורגים שאל ילאו עכשיו מהכפינה כיון  
דהיו בטוחים מהני סם ואם אמר ע"א שרחה ששקטם  
היינו שחוטא פריעה ומכני לדין קברתו במלחמה  
הכל להרמב"ם דכל גוי מל"ת בעי קברתו לא סם :

**ר"ט עיגונא** היכא דמעיד על חששים רבים  
אימונים שנהרגו והזכיר

מניינם או חיישי' שמת ח' הלך לעלמא ונתלוה אחר  
עמקס דנר' במחלוקת בין הרמב"ם והרמב"ם וכן  
בספינה ח' אם באמר דח' ילאו ואחר נכנס פדחים ליה  
סם ואם אמר יח' חששים שהיו פתועכה חרבה דהרנוס  
דחיישי' שמת ח' ולא ואחרים באו ח' ע"ג דהיו חודש  
דילמא איקדמי וחנו בה לשעה ואם אמר היהודים  
שלקחו האימונליות כל ז' נהרגו יש לנעות להקל שהיה  
מכירם מקורם ולא ל"ל קברתו סם :

**ר"י עיגונא** כשאמרו ראינו אותם על שפת  
הים הרובים עשיתם חקיות כדאיה

שלא דאו הרובים אלא אחר שעברו וראו הרובים  
וקרוב הרבר שמת' שנהרגו אינו לא מכח מה שראו אותם  
הרובים וירוע שעי' ראיותם הרובים חין להתיר ואפי'  
כאמר שקודם ג' כשמעי' מאחרי' שנהרגו לא שמעו מפי  
מגידים שראו שנהרגו אלא משמיעה בעלמא סם :

**ר"יא עיגונא** לדין קברתו להרמב"ם ג'  
חילוקי' בי'ם להרמב"ם אם מכירו

מתן איכא בי' פ' דבא לכפר לאב"ל קברתו ולה"ה והר"ן  
לא בעי קברתו אלא כשאין מזכירו בשמו ולא היה  
מפירו ואע"ג דאמר אימין לא היה מכירו אלא שדע  
מפי השמועה ולהר"ן קנים לא הוצרך לא במעיד שראה  
הריגתו חו' מיתתו ולהר"ם לא נדון קברתו לא כשרא  
שהיה עמי בדרך שדרך הולכי דרכים בשאין רואים ח'  
שהיה עמיהם אימדים עליו שמת סם :

ס"ס לשאר איסורין דיש מחלוקת בזה דא' דוקא לדין  
אשה ולא לשאר איסורי תורה ועדות עד מפי עד הי'  
גרע מנוי מל"ת או מאשה ואם יש חילוק בין איסור  
תורה לאיסור דרבנן ועדות שבויה להתירה לבחן מפי  
גוי מל"ת או אשה או עד מפי עד איש או אשה וקטן  
וכרתה או בשבויה הקלו או לא אמרי' בשבויה הקלו לא  
היכא דאקמר בתלמוד . עיין באורך מהראב"ח סם סי'  
כ"כ וכ"ג קט' וקטן מהרש"ט עכ"ה ל' ולענין גוי  
מל"ת לשאר איסורין . ויין נכך עיין בי' ד' סוף ה' יין  
בשך קרוי לסוף הרובים ולענין השבויה עיין ע' שבויה :

**קצ"ד עדים** המכחישים בעיגונא מה דינו  
יובן סם חנכ :

**קצ"ה עדים** גיטין וקידושין ומיאון וממון  
לענין ח' בעי' דרישה ומקירה :

הראב"ח ח' א' סי' כ"ו כשאלה משם הטור והב"י סי' ל' :

**קצ"ו עיגונא** לענין שמו כשלא הזכיר אם  
ירוע על מו' הם מדברים די

ובן אם אמר שהיה חומן וכך היה די' הראב"ח ח' א' סי'  
כז' דף כ"ד ע"ד :

**קצ"ז עיגונא** כשטל הגוי כמנה אהם מדבריו  
והשיבו והעיד דהו' מל"ת

להרמב"ם סם :

**קצ"ח עיגונא** כשהולאו קול על ההריגה  
דעכ"ל הו' מל"ת סם וכבר

כתוב במקומות אחרים לעיל :

**קצ"ט עיגונא** כשאל לגוי על הספינה  
והשיב דהו' מל"ת סם וכבר

כתוב אלפי עור בזה :

**ר' עיגונא** כשאל על האימונים אם באו סם  
לגבות המכס והשיבו שנהרגו או

הו' מל"ת כיון דלא שאל עליהם אלא על המכס או לא  
די' להסתפק ומה גם דשמחים בהריגתם ומשקרי

הע"ג דעכ"ל לאיגלוני סם :

**ר"א עיגונא** היכא דשמע מקומטריסין  
דנהרג פ' חין להשיא דעכ"ל

לאחוקי שקריהו ללבושי' וכן היכא דאמר ואי לא קטילנ'  
לך כדקטילנא לפ' דהו' למירמא אימתה ח' יש לקום

כשאר דברים נמני דמשקר משום דשננח בהריגתו או שלא  
יבא לו ז'ם הזק כגון שעשו עליהם מם מחדש והעיד

דנהרג ח' ל' דעכ"ל לטקד כרי שלא יבא אחר סם ואין  
ולא רפיח סם ח' ע"ג דלמחר ימלא שקרן סם ועיין

הראב"ח ח' א' סי' ס' דרמי בקונט' העיגונא :

**ר"ב עיגונא** כשאמר יהודי שהיה עמי נהרג  
ולא הזכיר שמו ולהרמב"ם קצ"ט

ולהרמב"ם חיישונן דזה הלך ונתלוה אחר עמו עד  
שיאמר שיה עמי סם ועיין בסמוך :

**ר"ג עיגונא** היכא דאמר האימונים נהרגו  
דאין להתיר כשאותם דאפשר

דעל ג' או ד' קאמר והשאר הלכו או ברחו ואפי' אמר  
כלס נהרגו היינו על אותם שראה ואין להתיר לכל'ל

ג' א' אם כשאלו על ז' אחר ז' מעטס ס' ס' נהרגו כלס  
הו' לא וקט' לא נהרגו כלס ס' בעלה של ז' נהרג דהכל

הו' קד ספיקה ודמית לההיא די' בני אדם שילאו בקילר  
דאע"ג דהרמב"ם לא הזכיר כלס הרמב"ם דק ובתב שאמר  
מספרם וגם נראה מדבריו שאמר שאותם ויטילו מתאן  
בקולר ולא ידעלו אחרים דאו דוקא ערו ואין לרין

**ר"ב עיגונא** לענין קברתו אם הזוהר חתו או שאמר ויקרעו הנס ויביאם ההרונים בנס ויולכוס אל מקום אחר דהו כהוואו דמהני להר"ן ס"ט

**ר"ג עדות** עיגונא דלא בעינן דרוסה וחקיר' וכיון שכן אינו חוזר ומגיד מהראש"ח ח"א סימן כ"ט משם הר"ן ועינן בסמוך :

**ר"ד עד** שאמר שלא כב"ד שפ' מק ויביב בא לפני כ"ד וכבר ואמר שלא ידע דבר

זה אצ"ג דאמר כן מוק' דלפני כ' היתה הגדה אינה הגדה ולא הו חוזר ומגיד מהראש"ח ח"א סי' לו דף ס"ו הכי' מתשו' הר"ן ול' ועינן בערך עין' כח' מנסי' קב' א" :

**ר"ט עד** שאמר פ' אצ"ג לי שמת' פ' והלה מבחשו דהוי מחלוקת ד"ה דאינו נאמן האומר שאמר לי שמת' ויש מולקיס אצ"כ הוי כ' ששנעו ועב"א אם היה שלח כב"ד דחוזר מהראש"ח שס' ועינן בסמוך ושיך לזה הר"ן סי' ד' דף ל' ד' והרדב"ן סימן רמ"ב :

**ר"ז עדות** האלמנה שאומרת שבעלה מת ועד נכחיה ס"ט משם הר"ן ור"י עינן והרדב"ן :

**ר"ז עישור** הכניס את אפי' למ"ד דאפי' הכנות היינו כב"ד עכ"ל כיון דיש מחלוק' ככ"ח עלמנו ד"ה דאינו גובה מהרהוי כגון מירושת אבי הלוה דמת כחיי אביו ה"ה בכנות והיורשים מיקרו מחזקים מהראש"ח ח"א סימן ס"ב הכי' מהראש"ח פ' גז' ה"ה האשה והמכרזי ויש האפי' והכי' שס' ג' על דין כ"ח הוי גובה מהרהוי וכתב דרבי' סיכר' דאינו גובה מהרהוי כה' ג' דמראוי שכל להם לב"ח מ' מ' אפי' ראו' גובה אבל כה' ג' דירוסה אחריו מוק' לא יע"ש :

**ר"ח עישור** היכא דיש ס' או מחלוק' דהכניס הוי מחזקים כדן הקודם :

**ר"ט עישור** דיש מחלוקת עלה דאמרנו כנמ' ממקרקעי ולא ממטלטלי ד"ה דהיינו שהין נקנין לה אלא קרקעות אבל מ' מ' כשהן מחשבין לפי כל התמון הן מחשבין ונקנין לה העיבור מכל הקרקעות ו"ה דאפי' לחשבו הין מחשבין אלא הקרקעות לכד ומשם נוטלת העיבור ואפי' לתקנת הראשונים דהיכא גביה ממטלטלין כתבי' הר"ף והר"ם דהיכא הבה כדקיימא קיימא ומיהו כל זה כשנקנין לה עישור אבל כשנקנין ע"פ ההומדנה מחשבין כפי כל התמון ס' :

**ר"ב עישור** לענין ההומדנה דרבו ההומדים דאולי בהר' הומדנה לגרוע מן העיבור ולא להוסיף והאי דאולי כתר' הומדנה אי אבי אביהן הויה כנוה וברע הו הוסיף הו אולי כתר' מה שעשה אבי אביהן הו לא שס' דלפי מ' מ' כגמ' דיש לילך כתר' עובר הו וקדמות אולי כתר' האב ולא אחר אביו האב ולמ' ד' הו הוסיף וכו' למ' ד' דניעלו ברהוי הוה לנו לילך בהר' דעת אבי אביהן יע"ש היטוב וכתב שס' דאפי' למ' ד' דאולי כתר' הומדנה להוסיף לה אחר כן להוסיף כדבר משונה שלא כדרך רוב ההר"ן העב"א שמתוכס הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עישור** האם נשאף כשגרה ולא תבעה דאברה וכן אם נשאף ולא מוחת' אם אינה ניוונה מן ההר"ן אחר' הניזוי'ן האברה הרפה ס' :

**ר"ב עיגונא** שס' מש' מניא' חלשה' היכא דהער' של הראיה בפניו דאח"כ ממנו כמה דברים אם הוא עד מפי עד ללא דרשו מיניה הראש"ח ח"א סי' ס"ה ועינן כל התשו' וכל הדיונים הכלים :

**ר"ג עיגונא** לענין קברתו הימת' ז' ל' שס' בלורך ואם הזיוו ומספק או תלינן לומר שהזיוו ואי אמר שמעתי שמת' י' וקברוהו דמהני לכ"ע :

**ר"ד עיגונא** עד מפי עד הוי אפי' ז' ל' קברתו וכן בכמה פרטים אי ראו להקל בעד מפי עד שס' ובמקום שהיו ז' ל' סימנים בעד מפי עד יע"ש ואם היה גוי מפי גוי יע"ש :

**ר"ה עיגונא** גוי מפי גוי ולא ידעינן הוי הא' היה מל"ח שס' :

**ר"ו עיגונא** בעד מפי עד הימת' מקילינן ואימת' לא יע"ש בלורך ואי הוה ז' ל' הראשון קלת דברים וזה לא ביארט' יע"ש :

**ר"ז עיגונא** דמקילינן בעד מפי עד הוי הוינו דוקא בלומר' אומר לי שפ' מת דאו' אפי' לחוש שמת' במלחמה וכיוצא מת' שס' :

**ר"ח עיגונא** עד מפי עד והשני לא כרר דבריו באופן דהין להכשיר ולפי דבריו הראשון יש הוכחה שס' :

**ר"ט עיגונא** גוי שאמר הרגתי' וכיוצא הימת' חיישין דלמירמא הימת' כיון הו להתפטר ואימת' לא שס' :

**ר"ל עיגונא** גוי מל"ח הו כאימר מת' בלא הקדמת' דברים ופרטים למל"ח שיתפשט מל"ח הו לא שס' הכי' האוכת' הר"ן והר"ם :

**ר"ל עיגונא** עד שאמר שמעתי שמת' פ' שס' :

**ר"ב עיגונא** הכרת המת' או היבס' שמת' כסימנים ולא הזכיר שנו' ושס' אביו רק העיר שאמר שהו כו סימנים אלא ששנע' שמת' נראה להקל דאפי' להומדים סימנים לאו דאורי' סימנים מובהקים עפי' הומד' אורי' וכתב' הר"ם ז' והרב הכי' מהראש"ח ח"א סי' ע"ב דף ק"ד :

**ר"ג עד** ה' ועדות המזיעיל להתיר עיגונא הטור ובני מחמיר' ואעפ"י שרבו המחמיר' הר"ף וכיוצא הין לנו להכריע במחלוקת גדולים ואם נהנו כרב' א' להקל או להחמיר יש לנהוג כפי' רב' ואי לא יש להקל על פי הכרעת' האחרונים שס' ומנהג' שאלויקו' וקיס' אורי' שכתב' ז' מהראש"ח דמנהג' להקל ובארץ שפרד' ואשכנז' כו' מנהג' שס' :

**ר"ד עיגונא** לענין מחלוקת השוסקי' כשלא הזכיר אלא שנו' שס' הכי' ולא הזכיר שס' עירו אבל כל שהזכיר שמו ואף כינויו ושס' עירו סגו כהכי' וכ"ס' אם אמר שהיתה לי אשה בניר' פ' וכ"ס' אם אמר שהיה לרב' כ'אם דלא מספקינן וראש' באחד מהראש"ח ח"א סי' ע"ד :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

**ר"ה עיגונא** אפי' למ"ד דטו' כמלחמה דמי וחישינן דילגנא אחר' כדמי' כל שאמר קברתו לא קיישינן דאמר' כדמי' שס' :

דעת א"ה ערך עין קדושים

**רמ"ה עיגונא** ער א' כמלחמה דהויא כעיה  
בגמרא אי מהימן אי לא  
והנפרשי בחלקו כפי הכעיה אי מיידי כהימר קברתו  
או לאו ואי בעיין איפשיטא או לא ולהרף והרמב"ם  
חולקס בער א' כמלחמה בעינן קברתו דכמלחמה  
חיישי דאמר כדדמי סס :

**רמ"ו עיגונא** אס אחיו של הנהרג והשופטים  
היו מבקשים אס הנשויים  
דחו שהבעלים היו מרדפים דלהרצו או קב' ומהר"ם  
דהוי מל"ת ולמהרד"ך היינו כשהמל"ת לא ידעו שהיו  
מרדפים אחריהם אבל הם ידעו לה סס ועיין כל התשו'  
ואס הלכו עד בית המל"ת לה מביעיה אס כקשוממו  
את האים הלה חשי' לא בקשו כפי' מ"מ הוקה הלכות  
עד סס חשיבה שאלה ואפי' חת"ל דלה חשיבה שאלה  
לחוס כשא' ל למי חתס מבקשים וד"ל לפ' ועל שאלת  
השיב חין זומל"ת העפ' שמעמנו אמר תחלה למי חתס  
מבקשים חין זה חתלת דכור ועיין כל התשו' לענין  
סיף דינה וכדונים הבאים :

**רמ"ז עיגונא** הוכח דיושרל וגוי היו מרדכו'  
בנות ובה גוי ושלל להס במאי  
עסקיתו והשיבו לו על פ' אס חיו הוא אס נהג והשיב  
להס מה הוא חתב הר"כס בתשו' דהוי כמל"ת דמ"ס  
במאי עסקיתו זה מורה דהיה בל' להעדר נועמנו ב"ס  
אס היו דכרו כמתקנה ונ"מ אס אמר על ניו חתס  
שואלים או למי חתס מבקשים והוה ניכר דבאים לשאל  
מנומנלה היו מל"ת ומיידי כבר כחכ הר"כס דכל זה  
להלכה ולמעשה היה חייב להסמיר ובתשו' אחרת חתב  
חשי' להלכה חין לחקל כיון שכמה חכונים דעתס  
להחמיר ובתשו' הר"ן סס :

**רמ"ח עדות** המלח דכתב מהר"קו שו' קב"א  
דיוס לסמוך עלון דנשתנה' או  
לאו דקושטא קאמר ל"ת היס נסכין עלמני חין ללמוד  
להוכח דאמר שכניתי חנוכו ודיס דהינה כ"ס סכנה  
ועוד דסכנת הר"קו תמוהה ולא נשתת לולתו וגם הוא  
לה חמרה הלה' לכניף כעלמא ואפילי הוי'ה כיבעו  
ומקלו וכיו"ה חונה רהיס ורהיס לדבר ננהו דפוגדקי'  
דאע"ג דהוי'הה כליו לה הוס מהיכנה' חלה נכנימה  
שכנתה כחמלה סס :

**רמ"ט עיגונא** אס ה' שהיה מל"ת הוה חסר  
בדבריו כגון שאמר פ' נחנק  
דרך נשל שמעון נחנק כחן והחוק דשס נחנק חלה דיוס  
לחוס על אחר ויש אחר דמעיד על שמו כחופין דחין  
לחוס על אחר ל"ה דעדותו של זה יש לחוס דאמר כדדמי  
כגון על הקינה דרך חניקה שאפשר בל"ה זה מתוך  
החניקה ואמר כדדמי ועיל עדותו להטטרף עם האחר  
לשלא לחוס לאחר כיון שכעדות הראשון חין לחוס  
כדדמי סס והכוח מתשו' הר"ם כלל נ' א' תשו' מכלוקי'  
**ר"נ עיגונא** הוכח דלא הוכיח חלה שמו לבד  
דלא מהני מ"מ אס אמר שלמה

הנחנק כחן נחנק מילת הנחנק חשיב כשמו וסס חכו  
ווקר דחין חנק כשאר מיתה שחיה מנויה לכל הכל  
חנק ל"ה שכיח והוי שפיר הימן וכ"ס אס הוחקס  
שלמה חנק חין לחוס לאחר כיון שאמ' שנחנק סס והשי'  
לא אמר שנחנק סס מאחר שהרה"ה כדדמי וכוכעו  
מסתמא דעתו לומר שכלן נחנק סס תתשו' הר"ם ס' ס'  
ע"ט ממר"ו ועיין היטב :

**רל"ו עיגונא** בטביעה לריך שיראנו היך שעת  
ויאחזי מן המים אבל אס כשהח  
אח"כ ראהו חין מעידין עליו ואפי' ראהו ולא ידע אי  
אשקו או לאו מעמידין אותו שעברה שעת ויאחזי  
ואע"ג דכמלח הרוב שאין מעידין עליו חלה תק' ג'  
ימים דהוי מחלוקת חין תלינן דהוי תק' ג' או לתק' ג'  
בטביעה לכ"ע תלינן דהוי לאחר שעה וכנ"ס הר"ן  
פתשו' ס' ע"א ואע"ג דמלשון הרמב"ם משמע דהיינו  
בתפח מ"מ כתבו הרמב"ן והרשב"ה וכת"ס ה"מ  
פ"ג מה' גירוסין דהיינו דמס' חנו אומרון שמה תפח  
ואס ראה הטביע כע' שיראהו ל"ת ויכירהו כסימני'  
ולא סני בטביעות עינן כמיו כמיו בל"ה ראה הטביעה  
דסני בטביעות עינן ואע"ג דלר"ח יש לחלק בין כמלח  
אנוקסלס לכשלא כמלח שלס לא פרטופנים עם החוטס  
נ"מ נוסק' הר"ם כראה דהוי כפי' חלוק דראו הטביעה  
וב"כ ת"ה ס' ר' מוכן כראה מדבריו הטור דחשי' כמלח  
שלס אס ראה הטביעה לא סמוכין הטביעות עינא סס  
ועיין בסמוך ועיין כל התשו' וכעד מפיו עד וכיו"ה  
כחלה דינו י"ע :

**רל"ז עיגונא** הוכח דהער כפניו שחלין  
חוקו חכל כשהוא עד מפיו עד  
כני כנה שיהמר שמע מהן שמת סס מפסקו בעל  
ת"ה ס' ר' ד' וס' ר' מ ועיין בסמוך :

**רל"ח עיגונא** עד מפיו עד כגוי מפיו גוי  
הו בסתמא תלינן דה"ה הוה  
מל"ת סס ממש ת"ה ס' רל"ט ופסקו ס' ר' ד' ור"מ  
ועיין כדונים הבאים ותשו' הר"ן ס' ג' :

**רל"ט עיגונא** יבער מפיו עד חין תלינן  
דח"ה ראהו כשעתו ותק' ג'  
ימוס סס כאורך ועיין כדונים הבאים ועיין כל התשו'  
וחילוק בין אמר דחוקי לאמר כהרג י"ע :

**ר"מ עיגונא** הוכח דאמר הגוי פ' מה לבד  
בלו הקדמת דברים דלת"ס  
והר"כס מהני ורלה כדכרי הר"ן הקאכ"ס ח"ה ס'  
ע' דרף ק"ו י"ע :

**רמ"א עיגונא** חין לבדות מלכנו דברים  
להחמיר ח"כ היה דבר שמו'  
הסתס יס לספק כו' ולא מספיק להתיר כגון הוכח  
דאוכח למימר דאמר כדדמי וכיו"ה י"ע :

**רמ"ב עיגונא** עד מפיו עד כעיונא  
בכפרתו וכיו"ה חין תלינן  
דח"ה אמר כל הטורק וכאזנה דברים ראוי להקל וכאזנה  
דברים לא י"ע ועיין כדונים הקודמים וחילוק בין  
גוי מפיו גוי לשרל מפיו גוי או מפיו ישראל י"ע והכוח  
ג"כ תשו' הר"כס ס' ע"ג מלבד החשובות הכרמיות  
לעיל ועיין סס סוף ס' ע"ה דלסיף הכוח דעת המתקלני'  
וחו תלינן שה' קברו חו טלטלו ואו אמר דחוקי י"ע :  
**רמ"ג עיגונא** חין לספק באיס אחר שאמר  
כל הקומנים הנזכרו הר"א ח'  
ח"ה ס' ע"ה וכתוב ע"ו :

**רמ"ד עיגונא** להרמב"ם דבעינן קברתו  
כגוי המל"ת חין לחוס כיון  
סרוב האחרונים העמידו דבריו דהיינו כשאינו מכיר  
את היהודי מקודם ואינו מזכירו כשמו חכל במכירו  
מקודם חין ל"ת קברתו סס ועיין בסמוך :



**רנ"א עיגונא** היכא דהמר שלמה נחנק והוליד כנדי או חניש השליל אוס מאחרים ולפחות הוא כניף שט' מהסו' הריוסו' ע"ב: **רנ"ב עיגונא** היכא דהערד היה מתוירא לנפשו בעת רהייתו ההרוב פן יפגעוהו או פן ילכד עם הרמנים דהיו מעיר במלחמה אפי' במלחמה קטנה כגון שבאי עליהם לסטים ואי היא השם דנאמנת דכלי וינה עליה במלחמה קטנה ואין חילוק בין אמר מה סתם או רהייתו מה מההו דפעמי' דתתו ליה כדומחא וסברא שנת דלעולם במלחמה גדולה לא מהינת האשה לא בקטנה שם ועיין בסמוך: **רנ"ג עיגונא** היכא דיש לחוש בדרמי כגון מלחמה וכיפא שכתב המרדכי ההיני דוקא כישראלי המעורה הכל כגון מל"ה הין לחוש בדרמי כל שחר גדולי האחרונים לא הירו לו בזה וכ"כ רבנו ירום הדין גוי מל"ה נאמן חלא דוקא היכא ע"א נאמן הכל מלחמה וכיפא סהין ע"ה נאמן ה"ה קבנו ע"ה

**רס"ב עיגונא** היכא דלא הזכיר שמו ואמר סימני כליו וסימן גופו אי הוה כמכירו ולא כענין קברתו וכ"כ עדים אי כענין קברתו ואי אמר פ' שילא עמי ואי יש חילוק בין מים לנהרג שם: **רס"ג עיגונא** אי די פשט' אכיו ושמו ושם כינוי או כינוי משפתחו דהוי כשם אכיו מ"מ אי כע"ג נ"כ שם עירו דרכו הממזרים ואם אמר פ' בן פ' ההרוב דמהני כשם עירו ואם הווקאו ב' או לא ואם בעיר א' חניש' ואם הזכיר דהיה בעלה של פ' וחילוק לאמר שבה מתקו' פ' או שהיה דר במקום פ' ופרטים עוד הראש' ח' א' סי' ע' וכתוב הללו להפך בקלת דברים עיין עליהם והכילא מהרא"ם בהשו"ם קשו' להרי"ק ז"ל והרי"ב סי' תק"ח ואם אמר שהיה בנו של הרמני ההרוב אי דילכ' ע' יעש' ואם אמר ממשפח' פ' דינו יעש' ואי יש סימני' או כע ירו ובאזיה סימני' קומכין יעש':

**רנ"ד עיגונא** אשה חיימה נח בעלה במלחמ' וכיפא דיש לחוש בדרמי אכילו אמרה קברתו דמהני כחדי היא לא מהינתא לדעת הדומכ"ס שם:

**רס"ד עיגונא** אי אמר שפ' שהיה עם פ' נהרג אי יש לחוש דילמא זס הלך לעלמא ואחר נחלוה עמו או לפחות הוי כאומר יחודי שילא עמי נהרג:

**רנ"ה עיגונא** היכא דיש לחוש בדרמי אין חילוק בין אשה לאמר שם:

**רס"ה עיגונא** היכא דלא הזכיר שמו דל"ל קברתו ואימת ל"ל קברתו ע"ה

**רנ"ו עיגונא** לענין קברתו להרמכ"ס דלא' מן הקוראים היינו כשהגוי נמאק בעת מתיתו או הדינתו הא לאו הכי לא שם ועיין בסמוך:

**רס"ו עיגונא** גוי שאמר פ' מת לבד דלהר"ן והרד"ך לא הוי מל"ה ככה נדחו דבריהם והוי מל"ה תושאת על פיו ואפי' לרברי ה"ג היינו בלי קדימת דבריהם או אפי' לח' הקדים חלא חסד שאמר פ' מת האריך עוד בדברים ואמר כמות נאה היה או כמות טובה עשה או שפיר אופן מיתתו או הדינתו דהוי מל"ה לב"ע אפי' להנז' הר"ן הלוי ז"ל כתבו כלל ב' סי' י"ב הכילא תשו' הר"ן והשו' מהר"ך דכית כ"ב ו"ה' והרי"ב סי' שצ"ו והרי"ק סי' ל"ו בכ"י ומהרא"ם כפשו' סי' ג' וח' והרי"ב ח' א' כלל ג' וח"ג סי' ב' והרשב"ם סי' מ' ומהר"ן ארברי סי' שצ"ח ומהר"ם ד' ח' סי' ד' והר"ם ד' ח' סי' כ"ג והר"ן טייטלחק והרמב"ם שחתמו עמו וע"ה כלל ב' סי' י"ג והכילא מהר"ן לכן חביב סי' קל"ו:

**רנ"ז עיגונא** לדון קברתו כתב המרדכי דבמקום שאמר אפי' במלחמה חייבו הרוב אפי' וקברתו ופה ופה דנאמן ל' דנ"ג המרדכי וראו איירי כשהיה הרוב שהין לספק בדרמי כגון שראה ראשו תקוף וכיפא ומ"ס והכרתו ופה ופה לאו חזיכר הרבנה קתמ' דהרינה לא היתה באופן דלריך היבר ברבד והכרתו דאמר קתו על החוש ואפי' תאמר שהרינה מסופקת היתה והיתה לרובה היבר מ"מ הרי הוי חומר שהכירו ופה ופה אכל ככ"ד יש לספק שמכני שראו מושבס והין מקצוב וסומע ופוטא פה ונרד כקף שפט עליו אמת שם:

**רס"ז עיגונא** דלריך סיוכיה שם אכיו או שם עירו עכ"פ ולא סני כלאו הכי שם מסס הרי"ב סי' תק"ח:

**רנ"ח עיגונא** ההוא ממקום למקום או התעסקות כו וכיפא שכתבו הר"ן והרי"ב שעלום במקום קברתו שם:

**רס"ח עיגונא** שמע מב"ד ישראל פ' מת ואם שמע מקומע"ד של אומות דלא שם ועשס הדבר יעש' ואם יש חילוק בין חומר נת לאמר נמת דוני להרינה יעש' כל תשובות הרפכים:

**רנ"ט עיגונא** היכא דהגוי היה חומר על הספי' דכשרפה דהיה מספר הללו שכתב ליש מל' יהודי ולקח ממנו חמשת וצ"ו זה מלול והרבי דהגוי ולא שייך בזה לתלות בזהם ההכרות הראש' ח' א' סי' ע"ה:

**רס"ט עיגונא** מלאו כתוב בשטר איש פ' מת ויודע שזה כתב ישראל תשא וכתב ה"מ דאפשר דהיינו למעוטי אס היה כתב גוי דגוי לא הוכשר חלא כמל"ה ולא ככתב שם משם הרמב"ם ויהא' כ"ס ק"ה גירוסין:

**ר"ס עיגונא** היכא דאמר חני הרמני לכ' בין היא גוי בין ישראל נאמן שם ואכ"כ המרדכי ודאית עוד שם:

**רע" עיגונא** מל"ה דלהר"ן כי רב היינו אפי' שאלוהו אס יודע מה נעשה מפ' והשיב שם מהרי"ק סי' ל"ו ח"ה משם חרב הגו':

**רס"א עיגונא** כטעם כמים אפי' להר"ף והנמשכים דכעין קברתו עכ"ה אס אמר שמו המיתו וכן אס אמר רהייתו מת ביש לא כעין דלא חניש' לפסח בתיך הוי חלא כאומר שראה כספת הוי שם ולמעוטי מו שאמר דאכילו פכה ג' אמר פדמי ופה נחמי דבריהם:

**רע"א עד** ח' רכשה לדון ע"גונא ועכד ואשא ומל"ה לקשיאס א"י ה"ה לתקוי יכמה

# דעת א"ה ערך עין קדושים

יבמה לטוק או לויבם שייבם אותה הרבה ככרות בזה  
 שסוים להקל שם מיבמות פ' האשה שלום והרש' שסס  
 וטור א"ה סי' קנ"ח והרש"ך ח"ב סי' ק' והר"ף שס  
 והרמב"ם פ"ג והר"י טייטלבוך בתשו' והר"קא בתשו' סי'  
 א' ובכ"ן והרשב"א סי' הל"ך רכ"ב והר"ב סי' קכ"ה  
 והר"ם מפאדוואה סי' כ"ה והר"ב"ל והרש"ס והרש"ך  
 קורו להתר ואם היא מעורה על עצמה לגבי יבם להנש'  
 לטוק הו' לויבם שם וכבר רשום אל"י עוד על זה (כאלן  
 חקר טובה ה') ונגס הר"י מיינן סי' י"ב ומנהר"ך בית ט'  
 והר"ב סי' קנ"ה וה"י כניא ליה וחילוק תפי' כהך לגבי  
 כעל דלה חיישינן דמשקרת מתמת שנתה ולכ"ע א"ס  
 היבם מומר בשעת נישואין יש להתיר מבח ס"ס שס  
 והר"י הלוי כלל' סי' כ"ד הביא מנהר"ב"ל ח"ב סי' י"ד :

## רע"ב עיגונא

הפ"י הו' כניא ליה ולא כן גבי  
 יבמה שם בדון הקודם :

## רע"ג עיגונא

לענין קברתיו דיש להסתפק  
 דלא כענין קברתיו הלא בעד  
 הרובה לא בעד השומע והה"ל דלה טבה מ' מ' להסתפ'  
 א"ס הלכה באומרים דבעינן קברתיו הו' כס' האומרים  
 דתפי' כרוחה לא תמרי' קברתיו וע"ש כל התשו' ותשו'  
 הרבנים שעמנו א"ס ה"י ס"ס מתהפך :

## רע"ד עיגונא

כש"ס פ' ה' והיבם מומר דיש  
 להקל מבח ס"ס ד"ה דתפי'  
 ה"ס ישראל בעת שנשאת ה"טו זוקק ו"ה דזוקק  
 זולת א"ס ה"ס מומר בעת הנישואין ו"ה דתפי' זוקק  
 והו' ס"ס ו"ס להקל ס' א"ס ה"ה ענוה ואין העדות  
 מועילת ואת"ל דהו"ה ענוה ס' א"ס ה"ה זוקק למומר  
 וספיר מתהפך שם בדברי הרב והרבנים שעמנו ודון  
 המומר כבר כתוב הל"י :

## רע"ה עיגונא

ד"ה"ן להתמיר בכל החומרות  
 שם דף ל"ב ע"ה משם תשו'  
 הרמב"ם ומנהר"ק כס"י קע"ה ד"ה"ן לחוש למויעוטא  
 דמויעוטא להתמיר :

## רע"ו עיגונא

מי שהיה כשדה וקר' אי כבוד  
 ואמר כהבו גט' לאשתו הו'  
 תיישי לזרה דהיה חמרה כן או לבד וא"י יש חילוק בין  
 לשדה ובין יום ללילה ובין כור לשאר מקומות שם כלל  
 כ' סו' יג' ד' ע' באורך והביא מנהר"ל י' חביב סי' קל"ו  
 והר"ב סי' שצ"ו והה"מ פ"ג מנירושין והר"קא ב"ן סי'  
 י"ו והרמב"ם פ"ב :

## רע"ז עיגונא

מי שיש לה לזרה ומת הבעל או  
 חוששין א"ס יש לה כן מהלכה  
 או ס' א"ס כשאחרת וניתן לו כן ממנה שם :

## רע"ח עיגונא

היבא דחמרה פ' ז' ו"ה הזכיר  
 שם עירו דלהר"ה ש מהני ורבי'ם  
 הלכו עליו דחיישי' לתרו יוסף י' שנועון והיבא דחזכיר  
 שמו ושם אביו ושם עירו וא"י ה"ה כהן ולא הזכיר הכהן  
 כיון דחזכיר שם עירו ולא הוסיף אחר כשם זה ב"ה"ה  
 העיר והפ"י הוסיף אחר ולא כהבד וידוע שה"ה חיי נוטרי'  
 אשתו של כהבד דלא על התו' חמרה הר"י הלוי כלל' ב' סי'  
 י"ג והביא מנהר"קו סי' קפ"ה והר"ב סי' תק"ח והה"מ  
 פ"ג מנירושין ותשו' הר"ה ש דמכליק וכו' :

## רע"ט עיגונא

עדות המועיל להשיאה כגון  
 הו' עצמה או עד ח' הו' גז'  
 מל' קולענין כתובה לא וועיל והיבא דהיה מעורה על

עצמה ותבעה כתובה דלא תנשא וכן ה"ן הירוש'ם  
 יורדים לנחלה על פי העדויות הנו' מ' מ' א"ס יהודים ראו  
 הטביעה ויש עדות אחר להשיאה כיון דמן הדין מתרת  
 ויש עדות גז' וכיוצא להתירה להנשא נר' ל"כ ענוה  
 וה' הליורשים יורדים לנחלה על פי טביעה לבד תפי'  
 שחינה נשאת ואם עבר זמן רב וכשקבע שמו דהו' סיוע  
 לכתובה וירדת קרובים לנחלה ומחלוקת בין כתובה ק'  
 ר' לתוספת ומדומיא ד"ה דכיון דהיתה להנשא גובה  
 הכל ו"ה דוקא ק' ר' ומ' מ' כהיות על פי התנאים הנו'  
 גובה הכל הר"י הלוי ז' כלל' ג' סי' י"ז דף מ' ומ"ה שו'  
 הדין מיבמות פ' האשה שלום וה"י שם משם הר"טב"ל  
 והר"ן פ' כ' דכתובות והרמב"ם פ"ו מהוסיף והר"קו ב'  
 ע"כ והרש"ד סי' רכ"ג וטור וכו' ה"ה סי' י"ז וסי' י' וטור  
 ח"מ סי' רפ"ד והר"ב"ל ח"ב סי' ע"ה והנהגת מרדכי  
 סוף כתובות והמרדכי סוף יבמות והרמב"ם והה"מ פ"ז  
 מנחלות יעב' ו"ה יש חילוק בזה בין מקום שבוהבין  
 כתובה לח"ן כוהבין ובאשה החומרת גרפתני דנאמנת  
 דינה לכתובה יעב' ולענין אכלות על פי העדות הכל'  
 האשה הו' שחר קרובים עינין הנה מ' פ"ז מה' הכל' :

## רפ"א עישור

ה"ס לכת' יתומה וכן מנויות או  
 בגרם ולא תפסה הו' שהיה נערה  
 ונתארסה או נשאת ולא תבעה וא"י תתרו' ה"ו זכ"ס ה"ה  
 בתורה נדקה ונתחייבו להשיאה או לכדו וא"י חילוק  
 בין יודעת בין לאינה יודעת דא"י חונה מחילה  
 הר"י הלוי ז' סוף כלל' ג' סי' י' שו' הדין מ"ב מליאת  
 האשה בכתובות והרמב"ם והה"מ זכ"ס :

## רפ"ב ערות

כעניניה עד מופי עד דלא  
 בעינן ששמע מהעד ה"ה  
 שהעיר בכ"ד דוקא ה"ה תפי' ששמע מנשים וכיוצא  
 שמשפחות זו עם זו מהני ואש"ג דמליבו חמורה שהו'  
 בכ"ד דוקא לא כל המקיימות טו' הר"י הלוי סי' ק"ו  
 דף קפ"ב ע"ה תשו' מהה"ל וי"ל ז' וסמך דבריו נגד  
 החולק על מהר"ו וי"ל ז' :

## רפ"ג ער

ה' בקירושין ד"ה"ן לחוש נגד סמ"ג  
 והר"ה ס' ונגד בת"ה סי' ר"ד דמחמשה  
 באומר ובפני' י' דס' ל דחוששין ואף סמך בו היינו  
 כשהלה מבחישו הכל א"ס חינו כה"ן יש להתמיר וכבר  
 דחו סברה זו מרן ב"ן סי' מ"ב והר"ם מטראני ח"ב סי'  
 פ"ה ומנהר"ר ח"ס י' ישיבה בתשו' וא"י ש הכחשה דבעל  
 דבר ה"ף ת"ה חינו חושש ועינין בסמך :

## רפ"ג ער

ה' בקירושין למ"ד ד"ה"ן לחוש או  
 ה"ה היבא ד"ס ב' ו"ה י"ג ובסדר  
 והה' חינו חמורה שכול ושהו' כשטר וא"ס יש להתמיר'  
 על הו' חינו חמורה פ"ן יבא ויעיר יעב' :

## רפ"ד עויות

על הקידושין ה' מפ"ו וכו' ל'  
 והכ' בכתובה וחתומה ה"ה ל'  
 דחשיב בעד כיון דאפשר דיבא ויעיר חיישינן  
 שמה יבא למחר הע"ג ד"ס זמן רב שהלך שם :

## רפ"ה עדים

דכ' אומרים שראו הקידושין  
 וכ' אומרים דשם כמל"ה ולא  
 ראונו אש"ג דלא ראונו חונה ר"ה"ה כל שנמלא יחד  
 כשעמד ההו' הו' ר"ה"ה והו"ה עדות מוכחה פני  
 משח ח"ב סי' כ' חס' מורי הרב מהר"ם ש ערילה משם  
 רב"י ירוחם מהכ"ה ה"ה ר"ס סי' מ"ב והרב הוסיף ר"ה"ה  
 משלו מהמרדכי סוף מכות משם כעל העיטור ומנהר"  
 ב"ן רב הובאו דבריו בתשו' הרמב"ם סי' קל"ד ודע"ג  
 דהרמב"ם

דהרה"כ חולק היינו במציאות השעות להפטר דלא  
כמלאו כמעמד ח' אבל אם כלם נמלאו כמעמד ח' לכ"ע  
הייה הכחשה וכמ"ש מהר"י בסוף ומהר"י מנרתי בתשו'  
ח"ה סי' ל"ו ומהר"ם בתשו' סי' ל"א ובכר כתוב אללי  
עוד ע' לא ראינו בכמה מקומות:

**רפ"ו עדים** כשכ' הומרו' שנתן והאב השיב  
וב' הומרים שהיה השיבה. סס:

**רפ"ז עדות** קידושין שאמרה היה או אביה הן  
הן והא' אמר שאמרה יהיה יהיה יהיה  
אוי הויה הכחשה סס:

**רפ"ח עדי** הקידושין שב' הומרים שהמקדש נתן  
וב' הומרים שהבינו נתן סס והכחשה  
כדיקות או תקירות יעש ואם לדברי כלם מקודש יעש:

**רפ"ט עדים** שה' הומר מת' וא' הומר נהרג  
סס:

**רצ"א עד** ה' הומר נתקדשה וב' הומרים לא הו  
להפך סס:

**רצ"א עיגונא** לענין קברתיו במלחמה לדעת  
הרמב"ם והר"ף בעד מפי עד

דתלינן לומר שהא' קברו או טלטלו היינו כשהעד הא'  
הוא גוי מל"ה אבל כיהודי דשנ' מפי יהודי לא ועוד דלא  
הומרו' יפה כח השומע מן המעיד לא היבא דאמר נת  
לכר אבל אם אמר מה בים או במלחמה לא תלינן דאיכ'  
קבורה כיון שהזכיר הוכן המיתה שיש לתלות בדרמי  
והע"ב דכמוזכר שמו להר"ן והר"בש וה"ה די אפי'  
להרמ"ם כס' ואין ז"ל קברתיו טובה מרבותא ס' לדאפי'  
כמוזכר שמו ז"ל קברתיו להר"ף והרמ"ם כס' עוד יש ספק  
אחר דהר"ב כל נסתפק דויקה מלחמה אבל כשיירא שכלו  
לסטים אפשר דלא בעי' קברתיו והאפי' במלחמה אם  
היה הולך לקנות שלל ולה' להלחם לפי המרדכי אין  
לחוש בדרמי ובכחו לסטים אם אינה שירא גדולה כ"כ  
יש להקל יותר ובשני' יש תקילין יותר דלא אמרו בדרמי  
זולת להר"ף וכמ"ש הר"ב ח' והא' אמר תחלה ששומע  
שנהרג ושוב נודע שלא מת' באותו הפרק לא עכשיו  
הוא שנהרג נר' דאין ז"ל קברתיו והתיר מטעם ס' ס' הן  
הן דברי הרב כנהר"ר ברוך ז' חיים ז' בפני משה ח' ב'  
סי' ה' והסכים עמו הרב סס סי' ו' וכתב ס' מהר"י מנרתי  
ח"ה סי' ג' ואביו הרב המב"ט ח' כ"ס סי' מ"ט שכתבו  
דהה' דמנהגי הזכ"ה שם בלא קברתיו הינו לא ביבש' אבל  
כמוס' שאל' ס' ובמלחמה להר"ף והרמ"ם זולתם בעי'  
קברתיו אפי' בהזכיר שמו ודחה דבריהם מנ"ש ה"ה מ'  
פי' ג' מגידושין סעיף כ"ה והשו' הר"ן והר"בש ומהרה"כ ח'  
ח"ה סי' ע"ו כמוזכרו ומיהו אפשר דויקה בטביעה די  
הזכרת השם אבל במלחמה לא וכמ"ש מהרה"ם סי' ח' ח'  
והוסף עוד בטעמים הנ"ל לנרפס להתיר ובב"הי תלינן  
דשומע מפי שומע ולא מפי ראייה להחמיר וכתב דכיון  
דפשוטן של דברים מוכחי דשומעו מפי הרואים דלא  
הומרו בדרמי יעש שהקל מטעם ס' ס' וחילוקי' עוד לדין  
קברתיו להקל סס סי' ח' דף ע"ו דורף י' חילוקים

**רצ"ד עיגונא** היבא דהעדים תחלה לא העידו  
על המת' ושוב העידו ד"ל דהיו

טרודים בזמן הראשון סס ובדין הקודם לזה רמזו:

**רצה עיגונא** היבא דההוא היה שהורג שספר  
לגוי אחר דיאמר לו קטט דברי

חמת דכבר ניטול מהעלילה וכיבד היה הענין והורה לו  
שהוא הרבו כיון דליבא למיחש דלמיירא אינתא הוא  
דעבד וכיולא דיש להכשיר כ"כ סס בדברי הרבני הביאו  
מהר"קו ש' קב' ה' והביאו הבי' ה' סי' י' והרא"ש כלל  
י' והגהות מרדכי דקידושין ותשו' מנימו' וע' ס' בדברי  
הרב הנו' ויבאו בסמוך:

**רצ"ו עיגונא** אי שאל גוי לגוי וכן השופט להורג  
דהטעהו וא"ל שלא יפחד כתבו

סס הרבנים ז' דהוי מל"ה כשאל גוי לגוי וישראל שומע  
כשהשיב לגוי הביאו מהר"קו ש' קב' ח' ות' ה' סי' קס"ה  
והרב הנו' הביא עוד חילוקים על ת' ה' מתשו' הר"ן  
הביאו הבי' ה' סי' י' והר"קו ש' קב' ח' והר"י וייל סי'  
ק' ד' חננ' אם יש הומדנות ואמתלאות מוכחות מתוך  
דבריו שבנים הדברים או נתוך הקיימנים וכיולא אפשר

וסס עירו והביאו דברי הרמ"ם והטור בהומרים ילא  
ישראל וגוי מעמנו למקום פ' ובא הגוי ואמ' איש שיבא  
מבאן עמי מת משיאין אשתו דהת' שאני דמזכי' סס מקום  
היזיאה ויש עדים שראו שאותו פ' ילא עמו אבל בשלא  
הזכיר סס מקום היזיאה אעפי' שהזכי' סס מקום ההליכו'  
לא מנהגי דשנא הו'יאל אדם אחר מנמקום אחר להוליכו  
סס רק אם יאמרו תושבי העיר שלא ילא משס עם הגוי  
ההוא לא אותו יהודי או נתברר שעל יהודי זה אמר ע"כ  
דברי הרבנים ז' והרב המחבר הוסיף כפך על זה ובת'  
דאפי' אם חפשו בעיר שיולא משס ויהמרו שלא ילא משס  
אלא זה עם הגוי כיון שבעדות הגוי המל"ת לא הוזכר  
זמן באיזה זמן הוליכו לאותו העיר והחזירו אינו מועיל  
דחיישי' שנא זמן שקדם ילא עם אותו הגוי יהודי אחר  
וכמ"ש הר"ם דכל שלא הזכיר זמן היזיאה יש לחוש  
להחמיר אף הר"ם ע"מנו בתשו' אחרת לא חש לזה וכמ"ש  
הר"ב ח' ג' סי' י' והר"ב ח' א' סי' כ' דהקל אעפי' שלא  
הזכיר זמן היזיאה והר"ם מפתחו' הסי' כ' ג' מנמס היבא  
דלא הזכיר זמן היזיאה זולת היבא דהיבא אמתלאו ואם  
אמר שהממר פ' הוליכו למקום פ' ולהחזירו למקום פ'  
והחמיר הרבו דהוי אמתלא להקל סס:

**רצ"ג עיגונא** עוד סס בדברי הרבנים ז' על  
גוי שאמר ליהודי בדרך כאן

קבור אותי יהודי שהרגו האמר דיש לתלות דכיון שהיו  
מחפשים אחר ההורג והפשוהו לעש"ג והוא לא ראה  
דיש לתלו' דכיון שיולא הקול אמר בדרמי וכמ"ש מהר"ד  
הביאו מהר"קא בתשו' סי' ג' וכמ"ש ג' כ' מהר"ר איסרלן  
סי' קס"א דכיון דהגוי סח דבריו בקרוב אחר שנהרג  
בעוד שהיו מסופקים אם עורנו חי אין לומר דאמר  
בדרמי כמו אם סחואחר שיולא הקול קלא דלא פסיק  
דנהרג דהו' יש לחוש דאמר בדרמי ואע"ב דמהר"קא  
בתשו' סי' ג' פליג על הר"י שמוט ויש לתמוה עליו  
מנ"ש הרב כעת' ה' בכתביו סי' קס"א דנר' דחיישי' דאמ'  
בדרמי ואפשר דאפי' מהר"קא לא חלק על הר"י שמוט  
אלא כשהעירו שראו נמוטקילו' ושאמרו פ' כבר עכר  
מן העולם וכו' ואמר דה"כ לא שכת' חיי ומה שלא  
העירו במוטקילו' לור' אינה טענה ד"ל שהיו טרודים  
בסחורתם אבל אהשו' הר"ד אפשר דלא פליג יעש:

**רצ"ד עיגונא** היבא דהעדים תחלה לא העידו  
על המת' ושוב העידו ד"ל דהיו

טרודים בזמן הראשון סס ובדין הקודם לזה רמזו:

**רצה עיגונא** היבא דההוא היה שהורג שספר  
לגוי אחר דיאמר לו קטט דברי

חמת דכבר ניטול מהעלילה וכיבד היה הענין והורה לו  
שהוא הרבו כיון דליבא למיחש דלמיירא אינתא הוא  
דעבד וכיולא דיש להכשיר כ"כ סס בדברי הרבני הביאו  
מהר"קו ש' קב' ה' והביאו הבי' ה' סי' י' והרא"ש כלל  
י' והגהות מרדכי דקידושין ותשו' מנימו' וע' ס' בדברי  
הרב הנו' ויבאו בסמוך:

**רצ"ו עיגונא** אי שאל גוי לגוי וכן השופט להורג  
דהטעהו וא"ל שלא יפחד כתבו

סס הרבנים ז' דהוי מל"ה כשאל גוי לגוי וישראל שומע  
כשהשיב לגוי הביאו מהר"קו ש' קב' ח' ות' ה' סי' קס"ה  
והרב הנו' הביא עוד חילוקים על ת' ה' מתשו' הר"ן  
הביאו הבי' ה' סי' י' והר"קו ש' קב' ח' והר"י וייל סי'  
ק' ד' חננ' אם יש הומדנות ואמתלאות מוכחות מתוך  
דבריו שבנים הדברים או נתוך הקיימנים וכיולא אפשר

דעת

א"ה ערך ע"ן פ"א

קרושים

דיש להקל יותר לכ"ע הכוה תצו מהר"ר הס'ן יחייה והר"קו ס' קב"ה והכתבים למהר"ר ישראל ס' קל"ט ומה הן האומנות והאמנות דמהנו יעש והכית עוד מח"ה סאלה ס' כ"ג:

**רצ"ז עיגונה** כל שיש ס' אי הוי מל"ת אי לא הוי ס' דאורייתא ולקומרתא שס משס הר"בש:

**רצ"ח עיגונה** כל שהיה שס שאלה הף שירכה דברים ה"ס כ"ד שיש להחמיר מ"מ הם אמר דברים מוכיחים ועס אמנותא חס יש להקל שס והכי מהר"ו וי"ל ס' פ' ונתפשו ה"ס כ"ג ומתקדמו עוד יעש:

**רצ"ט עיגונה** לפטור מהייבוס בנוהנת סיוון האב ואמנה ושמה דיקדוקתא וסינונים עוד שס תשובת הר"ו וי"ל סיוון פ"ו:

**ש' עיגונה** דמי שיעל ללבת למקום פ'ולא נודע ונה נעשה ממנו אחר עכורזמן רפ

וקועד שראו הרון באותו הדרך דיצתה אשתו מירי ספיקא דאורייתא דכתב בן מהר"ס מטרא' ז"ח"ה סיוון קל"ו ורע"ג רסבר' זאת קילא יתירת ננהיח פהטרטית טעמים אחרים להקל שס ורשום בזכרוננו שקרוב לזה רהיגי זה שנים בתפ"ת ה"ו ככתבי' באורך על נעשה שבה לירו וכעת לא הוכל ללבת אחריו:

**ש"א עיגונה** רע"ג דהאי מולתא לא שויבא כ"ב לערך עיגונה מ"מ יען הן

הן הדברים שהביאם הרב ירמיו בעל פני נגשה ז"וק"ל שס כתפ"ח' כתפ"ו הנו' ארמנו אותה כאן ומכאן באתר לשאר אותיות דשייכו לכדון זה והוא זה שהרב הכו' ז"ל לענין עיגונ' דילדה בעודה קוד' ל'או אחר ל'לענין חס מתקיימת או חוללת ולא מתקיימת דאס מנה שילדה לא חייבה ל' יום חילוק ולא מתקיימת כדתנן ריש פ' החולץ כל ששה ל' יום בחדש אינו נפל ה' לא שהה ספיקא קוי וכו' ומנה גס היכה דהיכה ספקא שלא נודע חס מת' הוולד אחר הדינת האב דככה"ג חילוק ולא מתקיימת ואיברא דאס היתה הוולד ששה ל' יום ואח"כ מת' או היה לן ספיקא זה מת' הוולד קודם הדינת האב הן אח"כ הן לא החלוץ ולא סתויבס דאס החלוץ שמה יתברר אח"כ דהאב נהרג תחלה וקלינה זאת היכה כלום ומותרת לכהונה והיתה מנורוכה כרוז לכהונה וכו' ואס היק הקריגה במקום שהי אפשר לפרר מני קדם דינו שס:

ערך פ"א

א' פלגיש

בומן הזה חסורה לא שגא בקידושין ולא שגא בלא קידושין הרדכ' תפ"ו כת' ס' תמ"ג כתב שכתב כןפתשו שהנכון בן ועיין לזה ומה היא פלגיש ומה היא קדשה הרשד"ס ה"ה ס' רל"ב:

**ב' פנויה** שגא עליה חס יודע ונתעבר' ונה נשפט הוולד להקרא בני לייבוס ותלינה ועומתה וירוש' וכיולא קרדב' כת' ס' תקב"ו (ה"כ מודפסת כפיורדא ס' תקב"ו) פתב וז"ל לא הודעהני חס שמועון זה עומד בהודאתו שומר שהוא כנו שאס אינו עומד אלא שחזר ואמר אין זה בני חס מסר מודע' על הודאתו וידעי סהדי באונקוסה אין הודאתו כלום ואינו כנו לשום דבר אלא להיות חסיר בקרובותיו וכ"כ הרשב"ס פט"ו מחוקרו ביאה שנויה שזכתה וכו' ואינה נהנת לומר

זה בנו של פלוני וכ' לחוששין לדכריה ויהיה הן חסור כקרובות אותו פ' נוספק ע' כ' ואפי' הודה שמועון שבה עגליה ואומר אינו יודע חס הוא כנו אינו כנו לכל דבר ודמו לזה הומר ק' לי בידקוהלה הומר אינו יודע דנשבע דאינו יודע ונפטור וכ"כ ר"בש ס' מ"א הילכך חס חזר וכפר בהודאתו ומסר מודע' נחמנ' הכל חס עדיין עומד כהודאתו (ועיין פ' יוחסין דף ע"ה ע"ה) לענין ירושה כחמנ' שירש הוא חס חביו ואס בכור הוא נוטל פי כ' דכתיב יכיר וכירנו להחרים וירשנו ג' כ' חביו וכ' מהה הפס אחר זה שומר כחלה שהוא בנו מו"י מירד הכופס שהרי גס חמו הונרת שהוא כנו וכן דקדקתי מנ"ש הרב הע"פ שהוא כנו לענין ירושה ולא כתב ליורשו משמע לי כל דיני ירושה ולענין להקבל עליו כיון שמודה שהוא כנו רע"ג דס' חבלות להקל חל עליו חבלות וכן הדין הומר שזה חביו חייב להקבל עליו ואס הן הומר אינו יודע הוי לדירה שפק ומתהכל מן הספק אבל הן כ"ד כופין אותו על כך ולענין להטמא עליו חס הוא כנו אינו מטמא לו משום דעומתה דאורייתא ורע"ג שמודה שהוא כנו חכתי ס' הוא דבמו שהפקירה לזה הפקירה עגמנה לחתים ואינו מטמא מן הספק אבל הן הוא מטמא ממה נפשך חס כנו הוא שפיר מטמא לו ואס לאו כנו הוא הרי הוא ישראל ומותר להטמא לנתיים (אמר קבוצכ למנה לא יחוס שמה הפקירה עגמנה לכהן אחר ואינו יכול להטמא לזה שאינו חביו ועיין ה"ה ב"י סס"ו) וכן לענין אשתו של זה הן הספק חס מת בלא בנים כנו של שמועון הודאיו נוסח אותה ממה נפשך חס אחיו הוא שפיר מייבס ואס אינו אחיו אשה דעלמא הוא נוסח ואס אינו רוצה לישא אותה רביכה ממנו חלינה מן הספק להפירה לשוק ואס מת כנו של שמועון הודאיו בלא בנים ואין לו אחים אחרים ספק זה נוסח אותה ממנה נפשך ואס יש לו אחים אחרים זולת הספק זה סס' אין לו הקנה לישא אותה דשמה ככרי הוא ואינה זקוקה אלה לאחיו ואס חלץ לה אחיו שמה הוא אחיו והויא ליה חלוטת אחיו ולענין לפטור חס אשה שמועון חביו כתב הרמ"ב ס' פ"ג מנייבוס הע"פ שהוא כנו וכו' הרי זה ספק לענין יבוס וכו' וחוללת ולא מתקיימת ע"כ וכן הודעה הפוסקים ורע"ג דהאומר זה בני נחמנ' ה"כ בחומר זה בני מתפתי חבל החונ' זה בני מתפתי חס ומתפתי חס אינו נחמנ' אלה לענין ירושה אלא דאיכה למנדק שהרב ז"ל לא חילק בין היכה שהינה חסורה אלא ממנו ובין לחסודה מאחרים ג' כ' וכיבמות יש כ' לשינות ללישנא קמנה דוקא דלה דיימא מועלמא וללישנא בתרא רע"ג דיימנ' נועלמא ונהי דאולי לחומר' ולא מכשרינן לה אלא היכה דלה דיימא מועלמא וכ"כ הרב פ"ח מנה' קרומה יעש הרי לך כשהיה רביון דלא דיימא מאחריני הוכלת בתרומה דאורייתא כדמשמע כל הפרק דכהכי איירי והכא פסק דחילוק ולא מתקיימת וזה"מ הק' זה ולא תירץ ונ"ל שהרב לא איירי בה' יבוס אלא באשה דיימנ' מועלמא כנ"ד ודקדקתי כן מנ"ש מני שזינה עס אשה ולא כתב מני שבה על אשה משמע דכאשה זונה איירי וכו' מכלל היתה עס ה"ה ו"ה"א רוב בעילות חלל הבעל והוי כדיימא מועלמא ועדיפה מיניה ותו שכתב ומיין יודע הדבר שהוא כנו ודחי הרי אין לו חזקה ובשלמא אי דיימא מועלמא אינו דחילוי חזקה אבל אי לא דיימא מועלמא לגבי האי חסרע לגבי עלמא דלה חסרע מוקמי' לה אחזקה דלא נבעלה אלא לזה וא"כ היבא



דעת א"ה ערך קו"ף קרושים

הרשב"ה ועוד הרמ"ש סו' ל' ודקס'ו ע"ר ובע"ג כתב דעדות נשים לא מהני ועדות האב באיזה ענין יועיל ע"ש ואם הוא ספק יע"ש :

י"ב קידושין

כשנתן מעות לאשה ואח"כ אמר דתקבלם לקידושין הו' שתיקה דלהחזיר נתן מעות ומהני והו' קידושין והו' יש חילוק בין אמר מתחלה לפקדון או לנתנה לנתן סתם ואם אמרה הן פרטים לזה באורך הרמ"ש סו' ל"ו והביא מהר"ב סו' ק"ע והר"ב ח"ה עלה נ"ב וח"ג סו' י"ט וח"ב סו' ו' והרש"ך ח"ה סו' ט' והרשב"ם ח"ה סו' ל"ד ועצמות יוסף פ"ק דקידושין והר"קא בתשו' דיני קידושין סו' כ' ושורש הדין פ"ק דקידושין ההוא גברא דקריש כזכרתא דאסא וכו' :

י"ג קידושין

כשמקדש בלא שירובין קודם דמוכין מוכת נרדות הרמ"ש סו' ט"ל דף קע"ה ע"ג משם הרמב"ם :

י"ד קידושין

כסף הו' נדרבכין או מדאורייתא שם ועוד הרמ"ש סו' נ"ה דרי"ב ע"ד ודרי"ג ע"ה :

ט"ו קידושין

ב' שקידשו ויש ס' בקידושין ראשונים דמוגדש רהשון ונושא שני הוינו דוקא בשקד' השני לכד הבל'אס כנס הלא מזה וכוונת הרמ"ש סו' כ"ב סוף דף דק"ך ודקס"ה הביא מנה"ס סו' נ"ו וסו' קמ"ד ול"ה והוולד מיהא כשר ופרטים עוד לזה הר"י הלוי סו' ב' אגב ודברי כמה רבנים עליו יע"ש :

ט"ז קדוש

כפחות נשוא פרוטה דהו' ספק קידושין שם :

י"ז קדוש

קידושין דלא מעלו לפי הדין וכנס הו' יש לחוש דתפויחד לשם קידושין או לא כיון דסבור שהו' קידושין מעולין שם מתוך דבריו ושייך עוד לזה הרמ"ש סו' ס' דרי"ט ע"ג בסוף הספר דנר' דכיון דסבור שהו' קידושין הו' לחוש עוד והכי מהר"ב סו' ה' :

י"ח קידושין

ער ה' המקדש בפניו דלא הו' כלום ודלה בטמ"ג דמחמני' ואפי' לדוידה' ה' הו' כופרת לאו כלום הו' ואפי' אומר בפני ובכני כ' ונת' אהו' פ' הר"ם גלהאנטי סו' כ' ויעיין באורך בהרש"ק סו' קכ"ד ובת"ב דאפי' למ' דמהני דה' הו' אחר פסול עמו הו' לחוש כלל עינין כל התשו' והר"ם מפארוואה סו' לז' דף פ"ב ואפי' לא ידע שהוא פסול ואם העדות הוא על היותה קטנה דקדשה אביה הו' הו' במנכחשת שם הרש"ק :

י"ט קדוש

כדבר דשוא בהן פחות נשוא פרוטה הו' ג' דידענין כודאי דבמקום אחר שוא פרוטה עכ"ל הו' ס' קידושין הרמ"ג סו' ק"ד אגב משם הרשב"ה וה"ה נמש' התוס' והרמב"ן ושבן מוכח לשון הרמ"ב ס' :

כ' קידושין

כשנתנה היא נתקדשה ה' הוא דה' חזוב הר"ם גלהאנטי סו' פ"ט אגב מנהרמב"ם פ' ה' והרשב"ה והר"ן :

כ"א קידושין

מני שהמר קח זה קידושין כיון שלא אמר לקידושין יש להקל הר"ה חסון בתשו' הר"י הלוי סו' ב' דף ז' ע"ה וב' והרש"ק סו' פ"ג שייך לזה :

כ"ב קול

קידושין כשלא דיש מחלוק' הו' מנכטלין והויה' שתיקא דרבנן ולקילת' ואיזה הקול

הוא דלא מנכטלין ואם הקול היה ע"י שטר דיש להקל לעולם הרש"ק סו' ס"ח דכ"ה ע"ב וג' ופרטים עוד לזה באורך שם סו' פ"ג דפ"ב ע"ד דכתב כמה חילוקי' ועוד לענין הקול הרש"ק סו' קכ"ד דקס"ד וקס"ה עינין כל התשו' והרש"ק סו' קכ"ח דקע"ה ע"ד יע"ש וסו' קל"ב דקע"ז ועוד לענין הקול הר"ם מפארוואה סו' כ' דף ע"א דה' הו' מחלוקת בין חבמים לא מייקרי קול והביא מפ' בתרה דגיטין :

כ"ג קידושין

דכענין לשון המוכיח שהוא מקדש האשה לו ושיה' לשון המוכיח למי מקדש ולה' לשון המוכיח דהו' מקנה עצמו לה הרש"ק סו' פ"ג והביא מנהרמב"ם פ"ג מה' הו' :

כ"ד קידושין

כשיש הבחשה בעדים דה' אומר בתקדש וא' הו' לא נתקדשה דה' שניהם מודי' דהו' קידושין לא דה' אומר דלא הו' כראוי דהו' ס' מקודשת דהיינו דוקא בדבר שיש לתלות בטעות ה' לאו הכי לא כל שמתרש דבריו העד ומעדותו המבורר לו הו' שום היסוד דיש להקל הרש"ק סו' פ"ג דף פ"ה ע"ב וג' והביא מת' ה' סו' רי"ב :

כ"ה קידושין

כער א' אפי' לנ"ד דחוששין א'ס היה נטפל לפסול לעדות גרע טפי הרש"ק סו' פ"ג דפ"ה ע"ב משם הר"ם מפארוואה סו' לז' ואפי' לא ידע שהוא פסול יע"ש :

כ"ו קידושין

כפני ער' ד' הו' לחוש לס' בעל ת"ה דנטה להתמיר דהו' יחיד וכן פשט המנהג ואפילו למאן דמחמיר א'ס היה מנכחשת הו' לחוש בתשו' הרש"ק סו' פ"ג דף ע"ב ע"ב והכי הכותב כתבתי בתשו' נקדוב על זה יע"ש ועינין לקמן :

כ"ז קידושין

הו' להתמיר לרווחא דמילתא להצרכה גט פ' יתן כתף סודרת לעגנה וירחיק נדוד בתשו' הרש"ק משם תר"ם סו' פ"ג :

כ"ח קידושין

כשנתן ושתקה רהויה מקודשת א'ס מעיקרא לא הזכיר קידושין כלל ונתן לה ה' וה' כ' הזכיר קידושין ושתקה לכ"ע אינם מקודשת כיון דמעיקרא לא הו' עוסקין בקידושין ואם אחר השתיק' אמרה דאינה רוצה ואי יש כמה לתלו' השתיקה נדבר ד' אמרי' דאינה מקודשת ואם נתן אגודה ושבו אמרו לו הרי אינה שוא פרוט' אמר כמה שבתוכה ושתקה עינין באורך בהרש"ק סו' קי"ב דקכ"ט ודק"ל ועוד פרטים א'ס הוכיח קופו על שתיקתו יע"ש ועוד הרש"ק לענין השתיקה סו' קי"ט דקמ"ט ע"ג :

כ"ט קידושין

דף דדי דיבור כדבור דמני פרטים לזה יע"ש :

ל' קידושין

המקדש כשוק וכפרישות דמגדין הו' הר"ם קלעי' סו' קי"ב :

ל"א קדוש

אשה אחי אבי אבי א'ס קידושין תפסו בה ומתרת לו והו' כופין להו' והו' וענין שניות לעריות רש"ק סו' קי"ג ועינין כמפתחות שם דקפ"ה ע"ב על דק"ל ע"ד דשם מכוונת השאלה ואם היה שוגג הו' יוציא יע"ש :

ל"ב קידושין

מני שקדש אשה ויש עדים חולקין דב' אומרי' דהיה קטן ויש אומרי' דהיה גדול דיש להקל מכמה טעמים הרש"ק סו' קי"ז באורך :

ל"ג קידושין

כשלא קול באיזה ענין מנכטלין הקול שם דקל"ו ע"ד :

**ליר קידושין**

מי שקדש בעבור קטן אי  
הו קידושין לכשיגדיל והם  
מתקבל קידושין היה אם האשה ואם שלא קבלות  
כשהגדיל ובקטנה ג"כ אוב יע"ש :

**ל"ה קידושין**

כשאימר האב על בתו גדולה  
שהוא קדשה כשהי קטנה דאינו  
נאמן הר"ם קלעי סי' קכ"ד דקס"ז יע"ש :

**ל"ו קידושין**

אב שקבל קידושין לבתו בגורת  
וידעה במילתה או חיששין להן  
דשמוא שליח שותיה הר"ם ק"ס' קכ"ד דקס"ו ע"כ הביא  
מהטור סי' ל"ו תשו' הר"ם ש כלל ל"ו סי' כ' דהנריך נט  
ושאר הפוסקים דחולקים יע"ש :

**ל"ז קבלת**

הטובת בשלה ראו עדי הקידושין  
דאין לחוש שם דקס"ז ע"ד :

**ל"ח קידושין**

כשהאשה אינה יודעת בעדים  
ולא היו עמה דאינה מקודשת  
סינו בשלה היה צריך שהרגיש האשה בעדים ולאסקי  
אדעתה דאיכה עדים אבל כ"ד דזה קרא להכרהם  
ואחריו יהודה ובשעת הקידושין אמר הק"ם עדים היה  
דאין לאסקי אדעתה לחוש הלא דסברא וקבלה והו"ל  
כאלו ידעה נמש ובכה ג' בדבר כל דהו חיששין הר"ם ק'  
סי' קכ"ו דקע"ה ע"ה ולי הכותב נר' דיש ק"ת שייכות  
לזה ההיא דאמרני' כנמ' ליהו סהדי וכו' :

**ט"ז קידושין**

כשאמר תקחי זה לקידושין בעד  
אחי דהוי לשון טוב הר"ם ק"ס'  
קכ"ז דקע"ה ע"ה :

**מ' קידושין**

של קטן דאין בהם ממש עד שיגדל  
ויהיחד בפני אנשים או יבעול והם  
אכיו קדש לו אשה רבזה יש ממלוכת הר"ם ק"ס' קכ"ח  
והביא משנה פ"כ דקידושין ובהמריר וביבמות פ' לאמה  
והרא"ש כלל ל"ה והר"קו"ש ל' דהוא המחמיר והר"ם ק'  
עוד סי' קל"ב והם האב נאמן לומר שהוא גדול דלאו  
כ"כ זמנה והיה דינו יע"ש ועדות נשים וכיולת לזה יע"ש :

**מ"א קידושין**

דבר עם אשה או קדשה והחליפו  
איתה עם אחרת והוא לה ידע  
כה ובעלה אינה מקודש' כיון שכוונתו לא היתה לזו רש'  
פ' המדיר דף ע"ג ע"ב :

**מ"ב קידושי**

קטנה בפני אביה ברשותו והיא  
מתקבלת הכסף והומר דהיי' את  
מקודשת לי כתשו' הר"ם מפארוואה דף ג"א ע"ב וכו' ב'  
וכ"ג הביא ס"ה יע"ש :

**מ"ג קדש**

סתם והא' כ' ילא שם רע על אשה  
אין לימור דהו קידושי טעות ולריכה  
נט הכל פטור ממזונות הר"ם מפארוואה סק"ז דף  
ס"א ע"ה :

**מ"ד קידושין**

כששתקה אחר מתן מעות דהוי  
מחלוקת ד"ה דהוי ס' מקודשת  
וה' דהוינה מקודשת ונר' דהוי כס' ואפילו ל"ד דהוי ס'  
מקודשת היינו כדשדך מעיקרא אבל לא שדך לא ועוד  
היכה דהבינהו ויכלה בתורת פקדון ואמ' לה אח"כ  
קידושין ולה השליכה לה הויה נקודשת ה"ה אי היא  
חטפה ממנו ולא השליכן נר' דהוי כפקדון ואינו כ"כ  
גדוד הר"ם מפארוואה סי' כ"ד הביא מא"ה סי' כ"ח  
וברמכ"ס פ"ה תלושה ועוד הר"ם מפארוואה סי' כ"ט  
דף ע"ב ע"ה זכתב דאין לנעור למי שמחמיר כדעת  
הנריך שהלכה במתו כשאין תוס' קולקין עליו :

**מ"ה קידושין**

כשיש הכחשה דאיה דרך שחוק  
כגון שהחזירה הכסף דלא הו  
קידושין שם :

**מ"ו קידושין**

בע"א תלכד מ"ם לעיל הר"ם  
מפארוואה כתב דכתשו' הויה  
כס"ת"ה מכיף גוון א' דחילק עליו ומפרש ע"ה בהכחש'  
דוקא הויה ועד ה' נכחיש ומי הויה אשר יכניס ראשו  
בין ההרים וימלאנו לבו להקל באיסור א"ע"כ ובסי'  
ל"ד פ"ג ע"ה כתב דאפי' אשה לבד מכשת יע"ש הרי  
דס"ל דבהכחשת בעל דבר ענמה יש לחוש ועוד כתב  
דאם היה עד א' ויש עוד אחר שהויה לא ראתה אותו יש  
לחוש אע"ג דבעי' בעלמא שהראה אותו ועוד דההכחש'  
מהניא אי אומרת משטה הייתי כך אבל כיון דהויה אינה  
טוענת כך הלא טוענת להד"מ לאו כ"כ ואני הדיוט  
אחזה לי דזו אינה ראינה מההיא דטוענת דהיינון שהבי'  
הרב דהתם שאני דאני איתא דפרעיה מידבר הויה דכיר  
וכיון דאמר להד"מ כאלו לא פרע והודאת כ"ד אבל  
כאן כיון דו"ל דמשטה היתה הויה מילי דכדי ולא דכירי  
הינשי וכמ"ש הטור ז"ל ח"מ סי' ל"ב ס"ג ור' בטוען  
משטה הייתי דנאמן ופטור וכו' ואפי' טוען להד"מ  
פטור דכל מילי דכדי לא דכירי הינשי וכמ"ש ג"כ הר"ד  
ן זמרתה סי' קע"ג דף כ"ב ע"ה ובהרש"ד ח"מ סי' קמ"ב  
ועיין במורה דרך שם על ס"ה :

**מ"ז קידושין**

כשקדש והעדים לא נראו למתקדשת  
דכתב הרשב"א דאין קידושין אם  
ראתה ה' לבד הו שטוענת להד"מ עיין כמ"ש בסעיף  
הקודם :

**מ"ח קידושין**

על מנת שהני דריק הפי' הויה  
רשע יש לחוש שמה' הרהר תשו'  
דכיון דהויה הומר ככה ודנה בקידושין מסתמא רובה  
לקיים תנחו הר"ם מפארוואה סי' ל"ה דפ"ג ע"ב והדין  
הוא כנמ' :

**מ"ט קידושין**

אשה שאומרת נתקדשתי ואיני  
יודעת ממני קבלתי קידושין וכו'  
ה' ואמר אני קדשתיה הרש"ד סי' י"ד סס"קל"ז דקל"ז ע"ד  
משם ה"מ פ"ט :

**נ' קידושין**

כשהיה הסכמה שלא יקדשו אשה  
בלתי רשות קרובה ונתקדש מדעת  
אמה וק"ת קרובים וק"ת מיחו פרטים לזה הרשב"א סי'  
תקנ"ט :

**נ"א קידושין**

כשיש הסכמה בקנס וחרם שלא  
יקדשו אלא כו' אי חיישי' שמה'  
עבר וקדשה הרשב"א סי' תק"ן נר' מדבריו דחיישינן :  
**נ"ב קידושין** למי שקדש ברמאות וכיולת  
סקונסין אותו בממון וכנופו  
הרשב"א סי' תקל"ה :

**נ"ג קידושין**

דראוי שתאסור האשה על ענמה  
כל כסף שינתן לה בתורת קידושין  
אפי' תקבלהו מדעתה אם לא בפני פ' ופ' שם :

**נ"ד קידושין**

בעדים אחריו הקיר שאיכה  
מקודשת ואפי' שניהם מורים  
הרשב"א סי' תקס"ד :

**נ"ה קידושין**

מי שנתן לאשה מנה חסר ואמר  
לה התקדשי לי כמנה זה אע"ג  
דרובה להשלימו יכולה לחזור ואינה מקודשת וכן אם  
אמר לה התקדשי כמנה והתחיל למנות יכולין לחזור  
קודם

במקדש מעבשעו ולאחד ל' יום א"ה  
בה אחר וקדשה או לה קדשה אחר  
הרשב"ה א"ה א"ה ק"ה ט"ה ט"ה :

**ע"א קידושי**  
זהו קידושין ומי שהיה פסול  
לפני בקבלתו כיון דאין סקדש למאמדה וכיוצא  
ואמר בדה פנסי וישראל אי ספסי קידושין וכל הפסול  
לכא בקהל ציין הרשב"ה א"ה א"ה ק"ה ט"ה :

**ע"ב קידושי** במקדשה רחל ללוי וקבלה  
קידושין מאחר דאין קידושין כלל  
ואם גרם דאין יחזור שני וקדשה וישלמה הרשב"ה  
ס"ה א"ה ק"ה ד' ואלף רב"ד :

**ע"ג קבלה** האשה קידושין מאחר לא אמרי'  
הינה מעוזה א"ה"כ קבלה בפניו  
סבל שלה מעוזה סס ואלף רב"ד :

**ע"ד קידושין** בעד ה' דאין כלום הרשב"ה  
ס"ה א"ה ק"ה ואלף רב"ד :

**ע"ה קידושין** כשהעדים לא ראו אותה מעש'  
אלה שראו פיסוט יר בקבלה  
קידושין ולפטר דלא שמעה היא הענין דלקידושין מתם  
דאין כלום סס ומיהו הוא חסור בקרובותיה סס ויבני  
הא אמרי' מינו במקום עדים יעשו וציין בהר"ב ח"ג  
ס"ה ק"כ בקידה חמישית שסביא תצו' זו יעשה היא  
מורה שהיא היא ואי ים הבחשה יעש בהר"ב :

**ע"ו קידושין** כשנתן לה סתם ולא פי' לשם  
קידושין אין לחוש לסס א"ה"כ היא  
מזכר עמה על עסקי קידושין ושידוכין אינן עסקי  
קידושין הרשב"ה א"ה א"ה ק"ה פ' ואלף ק"ט והתשו' יבא  
לקמן וע' ס"ה א"ה רב"ג א"ה :

**ע"ז קידושין** בשהמסדך נתן סבלומת במקומו'  
דחושטין לסבלומת דסיניו שקדש  
קודם אס סדך והקף לשידוכין נתן סבלומת ושלח עזר  
סבלומו' אחר סבלומת אין לחוש כלל כיון דראינו דעכשע  
שדכה ונתן סבלומת ופרטים עזר כדונים אלו סס :

**ע"ח קטן** חסור להשיאו אשה מכמה טעמים סס  
אלף קפ"ה :

**ע"ט קידושין** בטבעת שיש בה אבן טובה רלא  
יקדש וכן באבנים טובו' הרשב"ה א"ה  
ס"ה א"ה קפ"ו :

**פ' קידושין** כשאמר לה בטבעת ונתתן לה כללי  
או בגד ראס היא לא ראתה שהין  
פניה מכוסות אינן קידושין ואפי' שיה יותר מטבעת  
ואפי' אס תאמר רכלכה היה להתקדש לו ואס היו מנוול'  
וראתה אותו ג' דהויה מקודש' מ' טוב שיחזור ויקדש'כ'  
כיון דאין ראיה וראים לזה סס :

**פ"א קידושין** כשיש מנהג דנקנת הטבע' הוא  
קידושין וקבלה טבעת הוא  
קידושין ואס בשלח לאמר מזה ומנה הרשב"ה א"ה ס"ה  
אלף קפ"ט :

**פ"ב קידושין** כשהעדים לא ראו הקידושין ממע'  
כשנתנו לידה אינן קידושין כלל  
ואפילו שניהם מודים הרשב"ה א"ה א"ה ק"ה ג' :

**פ"ג קידושין** בשלה ראו כשנתנס אליה הנס  
דירעו דהלך לקדש' כאהרונ' ושיב  
ראו אהרונ' ואלא מחמת ידה אינן כלים רשמה כמתנה  
ניהנו לה הנס דהויה שוקת עכשיו או מורה אינן כלום  
סס

קודם שישלוס הגנה הרשב"ה א"ה א"ה ק"ה :  
**ג"ז קידושין** באמר בתחבר דכשר ואין נר' בן  
העברתו' הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה :

**ג"ח קידושין** בשנתן הוא לאמרה היא או בקשה  
הוא ואמר הוא אס היה אדם חשוב  
ואס היו עסקין באותו גענין פרטים לזה הרשב"ה א"ה ס"ה  
ק"ה גענין בהר"ה ריש פ"ה דקידושין גבי נתן סוף א"ה ס"ה  
ואי בפתח בלדס חשוב שרעין דגויחא לה :

**ג"ח קידושין** מי שקדש לאשה ככ פהוטובא'  
עכשעו ורשניו לכשתקדש ממנו  
א"ה הויה מקדשה ואי בעינן רישא מעבשעו ואס קדשה  
אמר הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה :

**ג"ט קידושין** דבעינן בפני עדים וכל שלא  
שמעו העדים ולא נתבאונו לכך  
אין כלום סס ועוד לענין כשבינו לכך הן ולא העדים  
הרשב"ה א"ה ק"ה ג' ואלף רב"ד א"ה א"ה ק"ה ג' ואלף רב"ד  
ועיין אלף רב"ג א"ה :

**ס' קידושין** ההמקדש ארעהא דרבנן מקדש  
ואין הולבין אחר דעיהו אלה אחר  
מה שיש במשמעות הלשון לרעת רבנן סס :

**ס"א קידושין** במקדש ה' מכלאן לל' יום ואחר  
לק' יום וא' לי' ביז' יעשו וכיוצ'  
יגרשו ואס יקנו כ' גע' הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה וא"ה אחר  
מכלאן ועד ל' יום יעשו :

**ס"ב קידושין** מי שאמר לאשה הלוויני דינר על  
המשבין זה ונתנס לו הדינר  
וכשנתן לו המשכון אחר התקדשו לי כזה וקבלתו וסתק'  
שראו להמטיר כזה ואס קבלה קידושין מאחר א' מנרש  
וא' טשא ולמי מכם שהנשא לריכה קידושין אחרים  
הרשב"ה א"ה ק"ה טש"ג :

**ס"ג קידושין** שהעדים אחרי הנדר ושמעו שמעין  
הומר ללאה התקדשו כאהרונ' ולא ראו  
הנתינת אפי' אהרין יולא מתחת ידה ואפי' היא מודס  
אינן קידושין כל שלא ראו הענין הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה פ'  
וכתיב קרוב לזה עזר במקומות אחרים :

**ס"ד קטנה** המהגרסת מן האירוסין ויש ס' אי  
גדלה דתהגרס עז' ענמה מדעת  
אניה ורי בהכי וכנערה הוא דוש מחלוקת הרשב"ה א"ה ס"ה  
ק"ה ט' :

**ס"ה קטן** דאינו טוב להשיאו אשה מטעם דאין  
קידושין קידושין ושמא תקבל קידושין  
מאחר וואמר דלא תפסי וטעמים אחרים הרשב"ה א"ה ס"ה  
ק"ה ט' :

**ס"ו קידושין** כער א' דאין חושטין להס כלל  
ואין להלריבה גט כלל בתשו'  
הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה ו' :

**ס"ז קידושין** בשילא קול שנתקדשה ושיב נודע  
דנתקדשה בעד א' לבר נכטלין  
לקול סס :

**ס"ח קטנה** המתגרסת ברשות אביה כיון שנתן  
רשות לקדשה יכול לומר לה הרי  
את מקודשת לי ואין לל' כחך מקודשת לי כקסו' הרשב"ה א"ה  
ס"ה ק"ה ו' :

**ס"ט קטנה** שהגיעה ליחיעת ררור וזר קו אנוו'  
וועלו מקודשת בקידושי אביה  
הרשב"ה א"ה ס"ה ק"ה ו' :



שם ולקמן:

**פ"ד קטנה** ומרשת דגס דחרש גדולה לא תקיש לה מילין קטנה ומרשת תמילן שם אלף ר"ג:

**פ"ה קטן** דלא תקינו ליה רבנן נישואין והפי' הוא חרש הגס דבחרש גדול תקינו נישואין פסוק דלא אתי לכלל נישואין והא נמי לא אתי שם וקט"ו ומרשת שם עור אלף ר"ד:

**פ"ו קידושין** כשרואין לעשות תקנה דלא יועילו א"כ יהיו שם עשרה דנר דיבולין וזכר עור לריך להתיישב בדבר הרשכ"א סי' אלף כ"ו:

**פ"ז קידושין** כשעשה שליח שיקרא לו אשה במקום פ' וקדשה במקום אחר והיו קפידה ה"א אם היא עשקה שליח לקבל קידושה כמקום אחר הרשכ"א סי' אלף ר"ז אגב:

**פ"ח קידושין** כשיש ער ה' דהוה דנתקדשה ועד ה' מבחיש דשניהם הפסויה

**פ"ט קידושין** ומסדרי ואין חוששין הרשכ"א סימן אלף ר"י: מי שהיה עושה על אשה שנתקדש' ולא נמנה אמת ותוכעה מכ"ד נהב דאינו אמת דכוחבין ונותנין לה לדאיה הרשכ"א סי' אלף ר"י:

**צ' קידושין** מי שנתן ב' פרוטות לאשה ואמר כח התקדשי לי היום ובה התקדשי לו לאחר שאגרסך הרשכ"א סימן אלף ר"ב:

**צ"א קטנה** שקבל אביה קידושה או שקבלה היא ואמר לה אביה לאי וקבלו קדושיך מקודשת מדאורייתא הרשכ"א סי' אלף רט"ו וכסי' אלף ר"ע וכתב ע"ש דאם הכניסה לחופה יש להחמיר ג' כ' ואם נתקדש' שלא מדעת האב וגדלה דבעל לקידושין ואם עשה בעודה האב דהוי גילוי דנקדל' ואם נשאת מעלמה אחר הקידושין פרטים לזה ע"ש ועוד הרשכ"א סי' אלף רל"ו וכתב דלא אמרי' שמא נתקנה סאכ כשקבלה קידושין מעלמה כל עור שקיה קטנה ונערה עד י"ב שנה וששה חדשים דהיא ברשות אביה ואפי' קדשה אמה יע"ש:

**צ"ב קטנה** אם יולאה כגט אכור בקרובי המוגרש ואם היא ממאנת דשייך בה דין מילין מותרת לקרובי שם' ואלף ר"ו ואם נסתפקו אם היא קטנה או גדולה יע"ש אלף ר"ו דהחמיר לישא לקרובים שלו:

**צ"ג קטנה** הממאנת מותרת לבהן שם:

**צ"ד קטנה** עד איזה זמן היא וכן נערה וכונר' שם אלף ר"ו:

**צ"ה קידושין** כשקדש בע"מ שיש לי כך במקום פ' אם יש לו במקום אחר ולא באותו מקום דכתב הרמב"ם דהוי ספק מקודשת מה שעמדו על זה הרשכ"א סי' אלף ר"ח:

**צ"ו קידושין** דהוי הסכלות באהרא דמקדשי והדר מסבלו לרש' אם עלמם קידושין ונריך עדים והיא שיהיה משודכת לו ולר"ח חששא שמא נתקדשה קודם והיא שיהיה משודכת אליו ובאהרא דמסכלי תחלה אין לחוש כלל הרשכ"א סי' אלף רכ"ג:

**צ"ז קידושין** אומרת הן ק' לפ' או הלוה מנה לפ' ונתקדש אני לך מקודש' מדין ערב הרשכ"א סי' אלף רכ"ד:

**צ"ח קידושין** כשאמרה הרווח זמן לפ' שחיוב לך' או הרווח לי זמן ונתקדש לך דאינה מקודשת מדין ערב שם סימן אלף רכ"ה:

**צ"ט קידושין** כשקדש בקרקע ובמחובר לקרקע דהרב בעל העיטור כתב דאינה מקודשת והרשכ"א סי' ל' דהויא מקודשת כשנתן לה כהור' בסף קידושין שאין כאן חליפין אלא בקנייה כשזה בסף שם סי' אלף רכ"ו וע"ש סי' אלף רל"ג:

**ק' קידושין** כשהיה חייב לאשה ק' ונתן לה ק' ואמר לה קבלה כחובך ושוב אמר לה קידושין והיא שתקה ואם א"כ אמר לה לפירעון חובך אלא לקידושין ושתקה והיתה משודכת אליו עינין הרשכ"א ב' הירך סימן אלף רכ"ז וחלוק אם הגיע הזמן לפירעון או לא ואם היא תפסה מעלמה ואם נתן לס' התם ומה שהק' על זה הר"ב לבענין דוגרש הא' ויקח אחר עינין הר"ב ל"א כלל ג' סי' י"ח כפסק השני:

**ק"א קידושין** כשאמר הלויני דינר על המשכון וכשנתן המשכון אמר התקדשי לי בו ושתקה אם שיה ויתר אי הויה מקודשת או אפי' אינו שיה ויתר שם:

**ק"ב קידושין** מי שקדש משלו אשה לאחר ולא עשאו שליח ולא נקדשה בכך מקודם אינו כלום הרשכ"א סי' אלף רל"ו:

**ק"ג קידושין** כשקדש האב אשה לבני אינה מקודשת ולא חיישי' שמא עשאו שליח או ארזיו ארזי קמיה שם:

**ק"ד קידושין** המקדש א' מבטתיו ולא פי' דינרש לכלו וכן המקדש ב' אחיות לב' אחים דכלן נריכות גט ולא ישא שום א' מהם לשום א' מהן שמא יקח מנורשת אחיו שם:

**ק"ה קידושין** קול שפ' נתקדשה לפ' אין חוששין א"כ א' התחוק ככו דינא ולא שישמעו קול הכרה ולא ש' אמרו פ' מהיכן שמע מפ' ופ' והלכו למדינת הים שם:

**ק"ו קידושין** כשכעת שאולה הווי קידושין ואם המשתל היתה אשת איש והשאל' בלי דעת בעלה הווי ס' מקודשת הרשכ"א סי' אלף רמ"א:

**ק"ז קידושין** מי שקדש אשה ואמר לה הרי זמ קידושין כתב הרדב"ז כת' סימן

תק"כ הל"ז כהן בית מיוחד והבי' סוגית הגמ' דקידושין דכיון דלא הווי עסקין באותו ענין לא הוויין ידים כלל וב"כ התוס' שם והטור והרא"ש כפסקיו והר"ב ובר"ן והר"ן דמה דברני האומרי' דהווי ס' מקודשת והרשכ"א כתב כן ובסוף כתב מיהו יש לחוש להחמיר שמא כקידושין לא בעי' ידים מוכחות ע"כ ואני אומר דאפי' הרשכ"א מודה כנדרן זה דבשלת' הרי את מקודשת אע"ג דלא הוויין ידים מוכחות לגמרי יש קלת הוכחה מיהא הכל אמר הרי זה קידושין אין כאן הוכח' כלל חרא דלא אמר לי ותו דלא אמר שמקדשה אלא שאלו הן קידושה אפטר שנתקדשה תחלה ואלו הן קידושה כ"ש הטעמים אשר אכתוב ע"כ והטעמים שהיו שם יבאו בסמוך א' לא':

**ק"ח קידושין**

מי שאמר לאשה בחיי שתקחי דונר זה בקידושין לי ופסק כמה ר"י רב שאינה גריב' בט' כלל שאין זה לשון קידושין כלל ואני וחברי חלקנו עליו והזרכנוה גט מס' והטעם שאעפ"י שלא אמר כלשון חכמים הרי את מקודשת לי גמ' ככר אמר מלת לי ומפני שאמר כלשון לעז יהיה משמעותו שפיר לשון קידושין ולא גרע מידו"ע כ"ס: מי שאמר טול טבעת זה והשיב לו למה ואמר לו אחוזי בו או אמר לו קידושין על כך השיב הרב ר' שמעון דוראן ז"ל על זה הלשון שאינו כלום מפני שלא אמר בשעת קידושין דברים שהאשה מתקדשת בהם שכשאומר קידושין על כך אינו מוכיח בדברים אלא שהאשה הוא מקדש עכ"ל ע"כ ס':

כשרים הרי"ב ח"ג סי' ה' ועוד ח"ה דל"ח ע"ד: **ק"ג קטנה** המתקדשת ע"י האב אם הוא כשטר אי יכתבו הלשון נכח האב או נכח הכתוב אם הוא ככסף כיצד יאמר אם ועוד הרי"ב דף ל"ח ע"ד:

**ק"ד קידושין**

כשלא אמר לי דאינן קידושין אי אמר הרי אני נתן לך זה לקידושין אי הוי כאומר ליוכן אם אמר הקח זה מידני לקידושין אי הוי כלי ואי היא משיבה הרי אני מקבלת אותו לקידושין אי גרע כשכיל אמירה זו ואי הוי מדכרני על עסקי קידושיה מה דינו ואי היתה משודכ' לומר מקור מה דינו אי גרע מנתן בשתיקה ואי אחרת דנהגו ס' סבלנות ונתן ולא אמר לי אי גרע מכללנו סתם הרי"ב ח"ג סי' י"ב יע"ש כל הקשו':

**קט"ו קידושין**

אי אמר ה' מננותיך מקודשת לי והא' היתה מצורכת לזה המקדש אי סתמא אותה לכד תקדש' מחלוקת בזה ס':

**קט"ז קטן**

שקדש ושלח סבלנות כשנדל אי ע"ד הקידושין הראשונים שלח ס':

**ק"י קידושין**

כשא אמר היתה בכית וא' אמר באכסדרה עיני ע' עדות וכן ה' אמר כדיוטא עליונה וא' אמר בתחתונה וכן אם ה' אמר שהיו ס' הנשים הרבה וא' אמר לא פרטים לזה ס' בלחך וכן אם אמר ופ' הויה ס' ואותו פ' אמר שלא הויה ס' יע"ש:

**ק"יח קידושין**

כשנתן הכסף של קידושין ולא אמר דבר ואמר שקבלה הכסף בידי אמר לה תפא לי מקודש' בו ושתקה דרבי הפוסקי' שכתבו דליכא אפי' ספק קידושין והר"ף והר"ם והטור ורבי ירוחם ס' להויה ספק מקודשת הרי"ב ח"ג סי' ק"ד דיעוד' וי' אמרה קן ואי אמר לה הך כדו דיבור שהיה לו מקודשת יע"ש באור' ועיין בסמוך ואי כשנתן אמרו לו אין כה שזה פרוטה וסוב אמר התקדש בד' זיוי דאית כה ושתקה יע"ש ועוד הרי"ב ח"ה כלל' ז' סי' ק"א:

**ק"יט קידושין**

הך כדו דיבור לא הוי כדבור אי הוי לענין חזרה דוקא יע"ש ועיין בד"ץ הקידש:

**ק"כ קול**

קידושין באניה קול חוששין ובאניה לא ואי מכללינן קלא פרטיו הרי"ב ח"ג סי' לז' דל"ה ול' ועיין בסמוך ועיין בטור וב' ח"ה סימן ו':

**קכ"א קידושין**

כשקדש בפני כ' הא' קרוב והא' כשר אי חוששין לקול זה ס':

**קכ"ב קידושין**

כשאמר קן ק' שאתה חייב לי וכשנתן לה אמר התקדשי לי בו וזרקו אי חוששין לקול ס':

**קכ"ג קידושין**

כשלא קול שנתקדשה סתם ושנרשה כתנאי ס':

**קכ"ד קידושין**

כשקדש האב את בתו וקדשה היא עלמנה והרי היא בוגרת כפנינו הרי"ב ח"ג סי' מ"ה דת"ג אנכ וע"ש סי' ע"א וע"כ פרטים עוד וביום דמשלם הנערה דינו יע"ש ועיין הרי"ב ח"ג סי' ז' ח"א אי קדשה האב ולא קדשה היא עלמנה יע"ש וביומא דמשלם הנערה אי הנורה מנפרא כנרת:

**ק"י קידושין**

כשהעדים לא ראו מה נתן לה אלא שראו שפשו ידו לכיס ואמר טול זה לקידושין כהב ס' דליכא כמה כפיקי ספק לא נתן לה דבר והא' ל' נתן לה דבר שמה נתן לה פרוטה קטנה פסולה שאינה טוה פרוטה והא' ל' נתן לה כסף שמה מטבע מזויף נתן לה ולא סמכה דעתה וכ"ש שהמקדש הזה אינו מכיר אותה ונמצ' אלו מטבע מזויף הרבה וכיון שאין הספק שקול לא אמרו' ספק מקודשת עוד כיון שהספק הוא בעיקר הדבר אם נתן לה דבר או לא נתן לה דבר אין כאן עדות כלל דבשלמה זרק לה קידושין ספק קרוב לה ספק קרוב לו ה' נתן לה כסף ואמר לה ה' מאותם הלשונות דמספק' לן אי הו קידושין או לא ככה"ג הויה ס' מקודשת אבל אי מספק' לן אי זרק לה אי לא זרק לה או אם נתן לה כסף או לא נתן לה כיון שהספק הוא בעיקר הדבר אוקמי' לה אחזקתה ואינה לריב' גע' כיון שאין כאן עדות וראיה ממ"ש הר"ן בקידושין בסוגייה דשירי' לא גריב' שומא וז' אינו מספק במקדש כדבר שאינו טוה פרוט' אי מנאי אמרה לדירי שויא וכו' ומיהו פשוט' לי דכשאין העדים יודעי' שדרכה להתייק' בו לא מהני דהו' ל' בקידושין כלא עדים וכו' והשתא ההם הע' ג' ריב' לה מירי' אלא מפני שאין יודעים אם רובה להתייקר או לא לא הו קידושין כלא עדים כ"ש כנ"ד דלא ידעי' אם נתן לה דבר או לא והע' ג' דהתם ידעי' דלא טוה פרוטה אבל הכא מסופקים שמה נתן טוה פרוטה לא קיזא שהרי אלו הוה קים לן שדרכה להתייקר באותו דבר הו כאלו טוה פרוטה ואפי' מפני ספק אינו אומרים שאין כאן עדות כלל הך כנ"ד אין כאן עדות כלל ע"כ:

**ק"יא קידושין**

כשער ה' לא היה מכירה ולא ראה אותה כשעת קידושין וגם עתה אם ישאלו אותו אם היא זאת לא יוכל להכירה שחדי לא ראה פניה כשעת קידושין גם העד השני אפי' שהיה מכיר אותה מתחלה מ"מ באותה שעה לא ראה פניה שהרי הו עומדים כדל"ז ואני שאלתי ואמרו שהוא חשוד ואין בו אורה וגם היא לא דברה כלום לענין שנאמר שהכיר בטוביות עין דקלה ואפי' שער הכ' מכירה עד ח' בקידושין לאו כלום הוא ואפי' לדעת המחמיר עד ח' כעדות כזה שאינו מכירה מורה הוא שאינו כלום ע"כ ס':

**ק"יב קטנה**

המתגרשת ע"י האב אי כותבין הנט' נכח הכת או נכח האב מחלוק' כזה דלכתחלה יכתבו כ' גיטין וכדיעבד שניאם

בנרתו יעש ועוד הריכל ח"ג סי' ק"ו ויש טעות בחשבון:  
**קב"ה קידושין** כשאמרה תן ק' לפ' ואקדש  
אני לך מתקדשת אי' בעי'  
שיאמר תהא לי מקודשת בהנחת כתיבה זו או די בטתוק'  
הריכל ח"ג סי' ס' ורס"ו:

**קב"ו קידושין** בשנתן כשהיקה והיו מדברים  
על עסקי קידושיה הוא עמה  
או בפני אחרים או אחרים בעבור והם שותקים או היא  
דברה עמו או בפני אחרים ונתן כשהיקה שם:  
**קב"ז קידושין** כשנתן הוא ולאמרה היא דהווא  
ספק מקודשת אי' היינו דוקא  
כשאמרה בשעת קבלת הדמים אבל אח"כ לא תובין  
היבויבין הכי שם:

**קב"ח קידושין** לבתו כוננת כשקבל האב אי'  
חיישי דהא שמעיה ונתרסקת  
ופרטים עוד שם ואין ולא רפיא בידה ועיין לעיל  
לדין אב אי' נעשה שליח לקדש בתו ואי' היתה משודכת  
לראשון יעש:

**קב"ט קידושין** ס' דכתב הר"ן בריש קידושין  
דכל ס' קידושין אפשר דלא  
בעיא גע' אלא מדרבנן משום דמוקמי' לה כחוקת פנוי'  
מ"מ לא בדירא ליה לרב ועוד דאם נתקדשה לאחר והרי  
היא מקודש לפנינו אין דנין אפי' על הקידושין הראשונים  
חוקת פנויה כיון דסוף סוף היא מקודשת הראש' ס' סוף  
התשו' הנו' ועיין לעיל בענין החזקה כי רבו בזכרוננו  
בלותן המקומות הובאו דברי הר"ן ועיין פ' המדיר דף  
ע"ה ק"ס ד"ה אבל היבא דלויבא וכנת' שם:

**קכ"א קידושין** מי שקדש נזקת או מעוברת  
חברו וברא אי' ערוקה מסתויה  
או אפי' מנדינן ליה משום דעברא אהיסורא ובקדש תוך  
ג' חדשים של הבחנה מה דינו אי' ערוקה נוסתויה  
ובהויה מהם כופין להוילא עי' כדווי ואם כנס כח' מאלו  
וכרח מה דינו ואם קבל עליו נדוי ונזירות שלא לעבור  
על פתח ביתה ככרוה בזה הראש' ח"ח א"ס' ט' וכהוב' י'  
ואם היו כבלוגית לכד אי' קילו לטנין העונש יעש מרף  
ך' עד רכ"ב וש' הדין מש' החולץ והנ' והרמב"ם והר"ן  
כתשו' ס' י"ב וס' ג' ות' ה' והרמב"ם יעש היטב ועיין בסמוך  
ודין האשה לקנסה יעש וכמה יבב כנדווי:

**קכ"ב קידושין** היבא דאמר טול זה לקידושי'  
ולא פי' מי הוא המקדש או  
המקדשת אי' גרוש מהיבא דאמר הרי את מקודשת  
ולא קאמר לי דאפשר לומר דבהך כל אפיין שוין דלא  
הויין ידיים שם חקירה ג':

**קכ"ג קבלת** עדות שלא בפני אשה על שנתקדש'  
אי' הוילא קבלה לכחל' או כדיעבד  
ולא דמי לממון וכן אם קבלו עדות בפ' גרש אשה שלא  
כפניה שם חקירה ו' והריכל ח"ח אחר הכללים דקמ"ב  
וכתיב קל' ח' ודקמ"ג ג' וכתיב קמ"מ יעש:

**קכ"ד קטנה** לענין מיאון היבא דיש ס' אי'  
היתה גדולה או קטנה בשעת  
הקידושין יש להחמיר אבל כשבשעה שנתקדשה היתה  
ודאי קטנה ובשעת המיאון יש ס' אם היתה קטנה או  
גדולה יש להקל ואי' יש עד א' כשר לומר שהיא גדולה או  
קטנה ואם נבעל' אי' לא נבעלה פרטים עוד לזה באורך  
הרשד"ס א"ה ס' כ' וכן היבא דיש ס' אימת מוקמינן  
חזקה להקל או להחמיר ויחילוק בין דרבנן לדאורייתא  
יעש ועוד לענין הוקומי אחזקה שם ס' ר"ח דקב"ע ע"ס  
ח"ג:

**קכ"ה קידושין** היבא דיש ס' ע"ס הרשד"ס:  
**קכ"ו קידושין** כע"א מלבד מ"ס לעיל עוד  
הרשד"ס א"ה ס' קי' ר"ך הכי  
שמחלוקת ואפי' היינו היבא דלויבא הכתשה הכל כיש

**קכ"ז קטנה** לענין מיאון דלא בעינן בפנינו  
ואפי' בפני עים הארץ ואין לקבל  
עדות על מיאונה קודם שידע אם הוא בת מיאון וכן  
לענין קודם ידיעת אם היא בת מיאון ומ"מ אם עשו  
מהני הראש' ח"ח א"ס' כ' ורף כ"ב יעש:

**קכ"ח קטנה** מספר השנים מפי כתיבה בספר  
ואינו ניכר שם כשאלה והשד'  
**קכ"ט קידושין** כדוקה לקידושין וגירושין  
שלא יהיה קטן הראש' ח"ח א'  
ס' מ' דף פ' מהר"ף וטור ס' קמ"א וגמ' פ' מי שמת:

**קכ"י קטנה** לקדשה ולהשיאה ואם היא  
נתקדשה ואזויה מוחה כתובות  
פ' אעפי' רנ"ב ע"ב והרמב"ם ריש פ"א מגירושין והה"מ  
שם וכבר כתוב אללי עוד עיין קוס' בס' ד"ה בנרה:  
**קכ"י קידושין** כשיש הסכמה שלא יקדשו  
בשמות נני' כחרס וקדש אי'  
מהני וכן נשבע שלא לעשות דבר ועשה אי' מהני ואי'  
סעדים נפטלים כיון שהיה חרס' ואם לא אמר להם אחס'  
תהיו עדים אלא שראו מעלמס' אי' הוה קידושין ואי'  
ההסכמה

**קכ"י קידושין** היבא דיש ס' ע"ס הרשד"ס:  
**קכ"י קידושין** כע"א מלבד מ"ס לעיל עוד  
הרשד"ס א"ה ס' קי' ר"ך הכי  
שמחלוקת ואפי' היינו היבא דלויבא הכתשה הכל כיש



רעת א"ה ערך ק"ף ריש קדושים כו

יש להקל לסניף שם כלל א' סי' ד' די' ע"ג תשובת הר"א ש' כלל ל' ו' סי' ד' :

**קס"ח קידושין** במלוא ומשכון אגב שם סימן ה' די' ג' מתשובת הרשב"א ושלפולא :

**קס"ט קידושין** כשנתן הוא ואמרה היא והיו עוסקין אי הוה קידושין ודאין שם דף ט' וע"ב ממש הטור :

**קע"ו קידושין** מי שקדש בקידושין פסולין דכתב הרה"ס בסוף תשובת

פו"ד על דבור הקום מפ"ק דכתובות מכאן הוביח שהיה הדרוקי היא א"ה והכה עליה חייב משום א"ה דאעפ"י שכשתקדשה לבעלה לא היה ה"ל בשבול עדות דאורייתא מ"מ כל העולם הם ערדי ביאה העפ"י שלא דאו הביאה דומיא דדוד וכו' והר"י הלוי ז"ל התנה עליו והניחו ככ"ע הר"י הלוי כלל א' סי' ו' סוף דין וי"ח ועיין בתשובת הריב"ש שהביא הרב הנזכר שם לעיל נזה :

**קע"א קידושין** במלוא או בשפות מאיה פרוט' או ע"ה ובעל שם מפ' המדיר

ענימרה דעולה והר"ף והר"א ש' והפוסקים ות"ה ועיין במפתחה הס' הנזכר סי' ו' דקפ"ז ע"ד עוד שייך לזה :

**קע"ב קידושין** במלוא ופקדון פרטים לזה הר"י הלוי כלל א' סי' ו' דף ד' מפ'

ה"יש מקדש והרמב"ם פ"ה מאיסות וטור סי' כז' :

**קע"ג קידושין** היכה דיש הכתשה שה"ה אמר שבהיותו מונה אמר ה"ה

וכשמנה ע"ד אמר תהא לי מקודשת והכ' אמר שלא אמר רק ע"ד שגמר למנות וכן כשה"ה אמר שאמר תהא לי מקודשת בזה והאחר אמר שלא אמר בזה אי הו"ל

עדות מוכחשת ככדיקות ולא בחקירות עיין ה' מהר"קא בתשובה סי' כ' סוף דף ג' :

**קע"ד קידושין** היבא דהאחד אמר שהאמר ששמעו אה' תהא לי מקודש'

וה"ה אמר שאיננו יודע אם שמעו שהאמר לא תהא לי מקודשת שם :

**קע"ה קידושין** שתיקה דלאחר מתן מעות דכתבו רוב השואקים דאינו

כלום בנין אם היה מונה ואח"כ אמר לה דאינו כלום ויש חולקים ומ"מ אף לחולקים אינו היבא דיהב לה

כתורה קידושין אבל יהב לה קתמא או בתורת פקדון אינו כלום לב"ע סד"ד ע"ה ושו"ה דין מפ"ק דקידושין

גבי הה"ה דקדיש כלופתא דאסא והפ"ו הר"ף והרמב"ם והר"א ש' ושאר פוסקים :

**קע"ו קידושין** דמבטלין קלא מרנא מהר"קא בתשובה סוף סי' כ' דף ה' :

**קע"ז קידושין** מי שקדש והתנה ע"מ לתת כך מעות ושבו שלח חפצים

סתם ושוב טוען שהוקם חפצים שלכם בתורת פרוטין קתמיה דיש מי שאמר שהדין עמו והרב מהר"קא חולק עליו דמסתמ' שלחם לקבלונות בתשובת הרב ז"ל :

**קע"ח קידושין** כשיש קול ע"י שטר פני משח ח"כ סי' א' דף ג' ע"א :

**קע"ט קידושין** אי שקדש בהו גדולה אי חוששין ואי היא נהקדשה לאחר פני

משה ח"כ סי' ב' דף ו' ע"ג נמש הרמב"ם ח"א סי' ח' :

**ק"פ קידושין** כשיש ס' במזוזה קידושין או כע"ה נט מדרבנן או

מדאורייתא שם וע"ש סוף סי' ג' נמש הר"פ ק' דקידו' ככע"ה דבלב דין אחרים יע"ש :

**קפ"א קידושין** כשהמר טומה דיו מי פוד קידושין דלא אמר פארה מי

ומילת פוד קידושין הוה שם דבר ולא במקדשה לולא לו דנראה דהוה פלוגתא ואי הוה פלוגתא לעשותו ס"ס

או ריעותה בעלמא לסניף סכרות וחילוקים בזה שם הביא תשובת הר"מט א"ה סי' ל"ח והר"א ש' סימן ל"א

וחילוקים מהנושאים של טרדנים לנדון שלו ושלפול עליהם יע"ש וחילוקים עוד בלאכות הקידושין יע"ש

וכאמר קחנו לקידושין יע"ש וכבר כתוב אלני במקום אחר ואי אמר טומאנו פוד קידושין או טומאלו פוד

קידושין :

**קפ"ב קידושין** כשהיו עוסקים בענין אבי המקדש והמקדשת ונתן החתן

שם פני משח ח"כ סי' ב' :

**קפ"ג קידושין** כשהאב קדש אשה לבנו בפניו או שלא בפניו שם ואי חיישין

לזה יע"ש ושייך עוד לזה שם סי' ג' על סברת הר"י כרזילי יע"ש :

**קפ"ד קידושין** כשהלה אינו דבר ואינה אמר בלשון שאלה ואמר אי

יהיבנא לך מקדשת לי ואמרה הב' הב' או שתקה או שהיה לא אמרה דבר אלא אמר אינו בלשון שאלה אי

הקבל זה לקידושין וקבלה בשתיקה שם והביא תשובת מהר"א ש' סי' קע"ה ודבריו ז"ל עליו ודברי הרב מורי

מהר"ש ערילה ז"וקל יע"ש וטור א"ה סי' ל"ז והביא תשובת מהר"ש ח"כ סי' קכ"ט ודינשה ופרישה א"ה

סי' כ"ט ועלמות יוסף כשיטתו ד"ל ע"ג ותשובת הר"י ו' נחמיאש כאו דבריו בתשו' מהר"קא ה' קידושין סי'

ז יע"ש וכן בכל לשון שתיקה בין בלשון שאלה בין שלא בלשון שאלה שם והרשב"ם א"ה סי' כ"ד והר"י אדרב' סימן ז' :

**קפ"ה קידושין** כשנתן ושתקס ברין הקודם :

ערך ריש

**א' ראוי** גביית ב"ח ובתובה מהראוי פרטים לזה הרמ"ם סי' כ"ח הנב באורך וסימן

כ"ט ויקר באורך וגבייה נמנה שהיה ראוי לייש ככלו מהכיו ונתן בחיי אביו אי האלמנה תגבה מזה דהביא

מתליקא לכ' חולה לכתובה ואי יש חילוק בין ק' ר' לנדוניה ולגב' ב' יע"ש באורך :

**ב' רבינו** גרסות תקנתו לא שיתת בניו סראם באשתו דבר מכווער ומראה בלו ונתת

הרשב"א סי' תקנ' ולמ"ש שם עיין בהרי"ף פ' המגרש והתיר מטעם דאדרבא מזה לגרשה ואם אמר אל

הסתרי ע"ש פ' ונסתרה בעינוי מזה לגרשה שם :

**ג' רוב** נשים דיוולדות ולד מעליה מ"מ כיון דהמיעוט שכיח דכפלי אולין בתר מיעוט

המזוי הר"י הלוי כלל ב' סימן י"ד משם התוספות פ' החולץ :

ערך שי"ן

א' שבע

כרכות בשאמרו הקדושים הראשונים השניים השמאים וכיוצא דלרבי טוביאל מברכין ולהרשב"ל לא לא אהר ברה וכו' והואו להקמיר ומיהו היבא דעדיין החתן לא אכל מברכין השניו לכ"ע ואם היו קדושים רבים במקומות מתולקים כל ח' מברך במקומו ואם ילחו החתן והכלה מכות החופה דאין לברך הלא שהמחה במעונו כשאר הסעודות אבל בסעודה ראשונה מברכין ואם ילחו מתחת דהתקום קטן ומברכין עינן בהרדכ"ו סי' רנ"ט הדק היטב :

ב' ירלה

הבעל מנייטת לאשתו אין הכ"ח יכול לתפוס מהם הרדכ"ו סי' רפ"ג :

ג' שליח

כשאמר לב"ד כתבו וקתמו וקנו ביה"ט שיליך גט לאשתו איכ"ל כפני נכתב וכו' הרמ"א סי' כ' דפ"ג ע"ה :

ד' שליח

לגרש אין לעשות כשאניהם בעיר א' ע"ה :

ה' שליח

אומר לגרשה נחן והבעל או לפקדון ע"ה :

ו' שליח

שנעשה לקדש אשה והשליח קדשה לעצמו אע"ג דלחו שפיר עבר הו קידושין לשליח ואם חזר וקדשה למשלח לא תלה הרמ"ג סי' ס"ח מפ' האומר בקידושין והרמב"ם פ"ט :

ז' שליח

גט דאינו יכול לעשות שליח אה"כ אה"כ יש שום אונס אה"כ פירש המגרש ופרטים עור הר"י הלוי במפתחותיו על סי' א' דקפ"ו והביא מהריב"ם סי' כ"ה והטור סי' קמ' אוהר"ל ח"א כלל ד' סי' כ"ה וע"ה סי' ח' דכ"א ע"כ ואי לריך לקיים שטר השליחות :

ח' שליח

כשהשליח אומר שהמגרש נחלו רשות לעשות שליח אחר ח"י נחמן ע"ה משם הר"ב ע"ה :

ט' שבויה

אשה כהן שנשכחה והיו אנשים יבראלים ריאים כי לא נתייחדה עם השכחי דכברה וכו' אם יש ער ח' הו בנה מל"ה בילת' זו ידוי מהוכח הרש"ק סי' פ"ה ה"ע"ש :

י' יתתי

נשים כשים מנהג דלא יקח דיכולה לעבב הרש"ק סי' פ"ח משם הר"טכ"ה :

יא' שהתה

י' שנים ולא ילדה דיתבכתובה ולא תוספת דיש מחלוק או היינו דוקא בא"י או אפי' בחולה לארץ ע"ה :

יב' שבויה

מלכד מ"ש לעיל עינן עור כהרש"ק סי' ק"ז וק"ח דהעלה להקל בעד מפני עור דלא נתייחדה ודין ע"ה ושבויה וקטן ופסולי עדות מל"ת ואם יש הכחשה בעדים או תלינן להקל וכו' אם חיישינן ביחוד כיומן מועט ותלינן להקל יע"ש ועדות קרובים :

יג' שכור

שגרש או קרש אה"ע ריש סי' קכ"א טור וכו' :

יד' שותק

כשקוראין אותו שום שמתן פסול משפחה כגון ממזר או חלל וכיוצא ושתק דלהראב"ד היינו דוקא בדורות הראשונים שהיו ב"ד נוקקין על החרפו אבל עכשיו השותק על המריב"ב פרי הוא משוכח ולהרמב"ן ורשב"א היינו דוקא כמי שנסתפק כפיסול כגון משפחה שנמנע כס פסול או ס' פסול אבל משפחה שחוקת כשרות כל דשהיק מיוחס טפיוהר"ן כתב דאינה כו' זלק כשלווח על פסול אחר ושותק בהאי ואם השותק עלמו אינו נפסל אלא זרעו אין השתיקה כלום הר"ם מפאדוואה סימן י"ד דנ"ט ע"כ וד"ס וכתב דיש לחוש להחמיר והביא מהרמב"ם פ"ט מאיסורי ביאה וא"ה סי' כ' והר"ן סוף פ"ק דכתובות :

פסול אבל משפחה שחוקת כשרות כל דשהיק מיוחס טפיוהר"ן כתב דאינה כו' זלק כשלווח על פסול אחר ושותק בהאי ואם השותק עלמו אינו נפסל אלא זרעו אין השתיקה כלום הר"ם מפאדוואה סימן י"ד דנ"ט ע"כ וד"ס וכתב דיש לחוש להחמיר והביא מהרמב"ם פ"ט מאיסורי ביאה וא"ה סי' כ' והר"ן סוף פ"ק דכתובות :

ט"ו שבויה

הקלו כח ע"ה ע"ה מפ"ב דכתובות :

ט"ז שליח

דאמר לאשה הרי את מקודשת לי ואומ' שטעה דהיה לו לומר מקודש' למשלח פ' דנאמן דחוקת שליח עושה שליחיתו הרשב"ם י"ד סי' ר"ד דקמ"ט וכן שליח שמבר שפחה על הנאף דיל' דלא סינה מדעת המשלח ועשה ככל דברו יע"ש ועינן כפ' האומר התקבל בגיטין דאמר בעל אומה לגירושין וכו' דפרוך ע"ה כגמ' ולימא חוקת שליח עושה שליחיתו וכו' יע"ש דלר"ך יישוב :

י"ז שתוקי

אי מותר בכת ישראל ואי אסור במגורת הרשב"א סי' קל"ו הביא הקוביא שבפ"י יוחסין על זה וסקיל וטרי בה יע"ש :

י"ח שבעה

כרכות דאמרו ג' כ על אמון שכתב אלמנה ודוקא יום א' ולא כל ג' והפ"י איבא פנים חדשות הרשב"א סי' רנ"ו :

י"ט שבויה

כשאנבע שיוצא לאשתו אינה כלום הרשב"א סי' קס"ד ועינן בה' גיטין בעור וכו' ובידן כיטול מידעו' והתרת שבויהה אם נשבע לגרש כי היכי דלא ליהוי כגט מעישה יע"ש ע"ה ודאפשר דחייבי כשבע להוציאה מכותו ולא לגרשה :

כ' שבויה

מי שנשבע לישא פ' ושלא ישא עליה כחיייה דקודם הזמן ויכל לישא אחרת ואם נפלה לו יכתתו ויכל לישא אחרת כל שעדיין לא נשא לראשונה הרשב"א סי' קמ"ב ונראה מדבריו דאם אחר שנשאה נפלה לו יבמה לה ישאנה מחמת השבוע' ככולל דאלת"ה לישמעון רבתיא דאפי' נשא וכול לישא יכתתו :

כ"א שיעור

מאחיס של כתובה דינו הרשב"א סימן אלף י"א :

כ"ב שם

העיר שלה ושלנו מעכבין כגט כמו אם סינה ודלא כמ"ר דאין מעכבין הרשב"א סימן אלף ק"ו ואלף קמ"ו ועינן אלף ר"ח לענין אם סינה ועינן לכל זה שם סי' אלף ר"ב ואלף רכ"ב :

כ"ג שטרות

היוצאים על אשה א' שנתקדשה לראובן ולשמעון כיום אחר והיא אומרת לפ' נתקדשתי תחלה הרדכ"ו בק"י סימן תרל"ב (אה"כ והיא לו נרפסה בפניו דא' סי' תרכ"ה) כתב וז"ל תשובה לא ביאתה אם העדים עצמם הם העדים של ב' השטרות או כל שטר עדיו לברו ולכן צריך לכאר ב' החלוקות אם ב' השטרות בכת א' ודאי רשעים נינהו דכיון דירעני שנתקדש תחלה לראובן איך העידו שנתקדש' גם לשמעון ואפי' פסטה ב' ידיו וקבלה קידושין משנים בכת א' לא היה להם לכתוב שטר לזה ושטר לזה לא היה להם לכתוב המעשה כמו שהיה הולכך סהדי שקרי נינהו ולא מיבעיא אם כתב ידן ואלא מתקום אחר דפשיטא דאין להם שום נאמנות ולא שום מינוג לא אפי' אין כתב ידן ואלא מעקים אחר אין נאמנין לו לראובן נקדשה

נתקדשה החלה במינו דהיינו יכולין לומר אין זה כתב ידינו אלא כיון שחתמו סקר הין נהמנין לומר לראובן נתקדשה החלה הכל אם אמרו אין זה כתב ידינו ולא חתמנו שום שטר אבל ראוי שנתקדשה לראובן באמנים דהא אין כתב ידן יוכל ממקום אחר ה"כ שזמרו כתב ידינו הוא אבל במעון אנו איתנו לחתום לו ולא נתקדש' אלא לראובן באמנין או שוגבין היינו או מוטעין ככל כיוצא בזה באמנין במינו שהיו יכולין לומר אין זה כתב ידינו ותנשא לראובן ואינה נריכה נט משמעון וא"ת כיון שאין כתב ידן יוכל ממקום אחר מאן עשה ליה שטרא אינהו דאמרי כתב ידינו הוא וא"כ מודה הוא שחתם סקר ואין אדם מטיס עצמו רשע והיך יהיו עתה באמנין להעיר כי לראובן נתקדשה החלה ול' דלא חתמו הכי אלא היבא שהם עצמם באים ואומרים העדנו או חתמנו סקר אבל הבא כנ"ד אינם מודים אלא מפני שקיראתו טראינו כ' העדריות נתחלפות שאם היה הולך א' מהם היתה נשאת לאחר שלא כדון והם שותקין ואין לומר שעדיין לא נפסלו כיון שאין העולם יודעים שזה עדות סקר דאין לך אדם מישראל שאינו יודע דאין קידושין' קופסין באשת איש וכן הדין לענין ממון שאם היה כתוב לו ליה משמעון וכו' כתוב שמעון ליה מלוו וכלם מודים שלא היתה אלא מלוה א' בטלו כ' השערות שאין אנו יודעין איזה קדם שאם היינו יודעים איזה מנחה קדם נעשה כמי שנתקרה עדותו ככ' דישוכ אינם יכולין לחזור בהם וכיוצא בזה יש לב"ד לחקור הנותת הרבר ולעשות כמי מה שיתברר להם שהוא אמיתות הענין ואם הם ב' כתיב עדים שתיים כשרות אלא דלא ידעו מי קדם ולא שאני לן כהא כין כתב ידם יוכל ממקום אחר או לא אלא הרי היא ס' נקודסת לשתייהן ואם העדים לפנינו שואלין אותם אם הם אומרים לראובן נתקדשה בכקר והכה השנית הומרת לשמעון נתקדשה כערב כ' שמתקדשת לראובן ודאי דאעפ"ל דלא נתברר מתוך השטר מי קדם באמנין לומר ע"פ השעות שאין זה מכחו ש"מ"ש בשטר כלל ואע"ג דלא יתבייבן בירושלים דכותבין שעות לאו למימרא שאם כתבו שעות או פירשו הזמן שלא יועיל פירושן ואע"ג דלענין מומן אמרינן ככ' שטרות הולאים ביום ה' אורא דריוני לענין קידושין לא שייך למימר הכי והפני לענין מומן כתב הר"ף כגון שהקנה לו בשטר כלה קנין אבל בקנין ההוא דקדום אפי' שעה א' וכה ור"ח כתב דאי מתברר אפילו שעה א' כל הקודם וכה ע"כ ומשמע אפי' כלה קנין ומ"מ כגדון דידן כל הקודם ליקדם אפי' רגע וכה וברור הוא ע"כ :

**כ"ד שטר** קידושין על פי שטר דבענין נמפיהם ולא נופי כתב ור"ל כהר"קו כמ"ש כחלק ח"מ סי' ש"ז עיר הרשד"ס ח"ה סי' פ"א דכ"ה ע"ג וכתב רכשים קיום כ"ד יש להחמיר זולת אם הוא כתוב כ"ל ולא חתם הוא יעש ועיין בסמ"ד ואם המקבלי העדות היו עמי הארץ אין לחוש וע"ס סי' כ"ז דל"א וסוף התשובה הובאה לקמנום בהרשד"ס דף מ"ג סע"א ועיין סוף התשובה דס"כ סע"ג האריך בזה וגטה להחמיר היבא דנתקיים או שהיא והוא מודים ואם עד א' אימתי חתמתי וא' אומר לא חתמתי ע"ס :

**כ"ה שבויה** אשת כהן ויהודים כנכסים וזולתו חללה חרוא לבעלה הרשד"ס ח"ה סי' כ"ב מהגהותיו פ"ח מא קורי ביאה :

**כ"ו שליח** שהביא נטוהבעל מערער ואמר שלא נרשה והנט מווייף יתקיים בחיתמו ואם לא נתקיים תלא והולך ממור גמור כיון שהיא בחזקת ח"ה והיא אינה יודעת מזה הרשד"ס ח"ה סי' כ"ז דל"כ מהרמב"ם ח"ה פ"ז מנירושין :

**כ"ז שרוחין** כששלח שליח לקדם אשה ובאו ואמרו לו כבר קדשנו לך ונתנו לו שטר על זה והיא מכחשת חי היא נאמנת על עצמה ואינה חי נאסר על פיהם בקדויותיה הרשד"ס ח"ה ס"י כ"ז מתשובה המכונות להר"ף פרטים לזה :

**כ"ח שעבוד** כששעבד מטלטלין שקנה ושיקנה והשני תפוס שהדיון עם הקופס הרשד"ס ח"ה ס"י ל"ב דף ל"ז ע"א :

**כ"ט שליח** רכתב לאשה שמלא לה איש עשיר ושוב נודע שהיה עני ובעל מום דאין כמעטיו כלום ואדעתא דהני דוקא נפרזת ואין קידושין קידושין שם סי' ע"ב :

**ל' שליח** דשלוח קמתו לכל וכן לקידושין אפי' היא אסורה לשליח זולת לדבר עבירה דאינו כמותו הרשד"ס ח"ה סי' קס"ב :

**ל"א שבויה** דאסורה לכהן איש עד א' כשר או אשה וכיוצא דאמרו שהי' אסורה סתם או שלא זזה ידם מתוך ידה דמהני מ"מ עדות קרובים דלא מהני כמו בעינונא ואם יש אשה שמעידה מכי עד אחר כשר או פסול או איש מפני אשה אי מהני דהוי ס' מ"מ כיון דשבויה איסורא מדרבנן יש להקל בספק ובפרט כיון דמתהפך ככהניס כזהו ס' בספק ובמ"ש הר"ב סי' ל"ד והוי ס' כהן ס' ישראל ואת"ל כהן ס' מתארס' אסיר ו"ל ג"כ שבויה זו ס' אסורה לכהן ס' מתרת ואת"ל אסורה שצ"א אינו כהן הרשד"ס ח"ה סי' רל"א ועיין הר"י הלוי כלל ד' סוף סי' כ"ט דתמה על מהרשד"ס וחילק חילוק בדברי הר"ב יעז והר"י הלוי כלל ד' סי' ל"ג דס' ע"ב ועוד סי' ע"ל אבך והכרי הרבנים שעתו :

**ל"ב שטר** שליחות הנט משתמא אינו נכתב עד גמר הענין ולכן אין לחוש לחזרה ושכתב מספק מהראש ח"ה סי' כ"ה הביא מהרא"ש :

**ל"ג שפחה** או גיורת מי שנושא לזרין מיתון ג' חדשים ח"ה בנושא שפחה קטנ' או גיורת ואפי' לא בא עליה אם קדשה קידושי טעות ושוב רוצה לקחתה ולקדשה שנית לזרין מיתון ג' חדשים הראש ח"ה ס"י ל"ב הביא מבימות ומפרק אלו נערות :

**ל"ד שבויה** כשנשבע שלא ישא אשה אחרת דחלה אפי' לא תלך כיון דבעת שנשבע לא היה ברור שלא תלך דאין זה כמהנה על מ"ש בקורה כיון דבעת התנאי אינו ברור שיעבור הראש ח"ה סימן ל"ח דקמ"ג ע"כ מתשובה הרא"ש וכתב דהדברים עתיקין בדבריו להבינם מלך עצמם ומלך הגמרא :

**ל"ה שער** באשה דהוי ערוה או היינו שער לכד אפי' אין נר' בשרה ואי הן שערות של אשה אחרת ומכסה בהן ראשה דיש שהתירו וכן אם יש כנר דק אפי' נראה והרכ בעל כאר שבע חלק על זה ונטה להחמיר ואי יש חילוק בין יש רבים לחיך קלרס לכד

דעת

איה ערך שיין תיו

קרושים

לכר ובפניו מה דינו הראשון ר' ג' ו' ד' הביא מנזור  
 ס' מי שאמר ות' ק' אמר לך הפשר בפה נברית ושלטני  
 הגבורים פ' במה אשה יולדה אמהני דילמה אשה  
 בככול ויפירי ס' ק' ד' ערכין ורבינו עובדיה ורש' בס'  
 המדרש גבי דת יהודיה וטור אה"ע ס' קט"ו וס' כ"א  
 והרמב"ם פ' אמה' היסודי כיהא ומגדריס פ' ד' גדרים  
 גבי הגדרה משקירי הראש וטור אה"ח ס' ש"ג ומוימוני  
 פ"ט מבכת והר"ן ידחה סס הגהות הרמב"ם י"עש:  
**ל"ו שליח** מי שנעשה מעצמו לקדש אשה לשמעון  
 וקדשה וכשידע שמעון רצה ובריה לן  
 דלאו שליח שווה אין י"ס קידושין אבל לגבי מתן א"ס  
 וקנה דבר מתעטיו לחברו כפי קנה חברו לכשיזנה  
 והכי מוכח בכחכות פ' הלמנה גבי זבין ליליהבא וזבין  
 ליה כורא וב"כ פ"ח מ"סו קפ"ג מחו"ג משס רבינו  
 י"א ירוחם הראשון ח"ה ס' ק"ג דף ק"ן:

**ל"ז שבועה** מי שנשבע לחלוץ ליבמתו או  
 לגרש אשתו א"ע ג' דלה ר' פרץ  
 לריך ההרה כי היכי דלה ליהוי כהנוס וב"כ הרשב"א  
 בתשובה ה' נ"מ כבר כתב הר"ב ס' ק"ו דעמ"א  
 דבר להקיה ולה הוי כגט מעושה ומילמה מעושו דס"ל  
 כמ"ד דהינם שמביאיו על עצמו הינו הינם וכת"א ככ"ל  
 והטור הוי הלכות גיטין ותשובה הר"ן הראש ס' שס ככ"ל  
 והר"ד דו"כ ג' ור"ל ח"ב ס' קב"ד וה"ה להובא  
 דכל עליו רנכ כך דף י"א ונהן בזה דנר דבקנס אפי'  
 ה"ר פרץ מודה ו' ה"ו נה כיון דהיו חילוק בין הינם  
 מתן לחינם שבועה יאס גהן ערבון לב"ע הינו מעושה  
 ומיחו אין כופין בגיטין וגיטין והכי בהחקה (כאן חבר  
 שורה א') הר"ן הלוח כלל כ' סימן י"ח דף כ"ח בהירך  
 ואס בהן מ"כ כ"ד ויהי דנראה דהינו כהונס ואס  
 אנסוהו וקבל מעוה לגרש דנראה דהוי כתלוה וזבין  
 י"עש:

ערך תיו

**א' תנאי** ומעשה בדבר ה' דהתנאי בטל והמעש'  
 קיים כגון דהמר הרי את מקודשת את  
 אגדשה המעשה תלוי בתנאי ואין זה בלא זה ואס גרשה  
 לקיים תנאי אינה אשה ואס לא גרשה לא קיים תנאו  
 לא חלו קידושין בזה התנאי בטל והמעשה קיים דאין  
 אדם מוציא דבריו לבטלה אבל אס אמר ע"מ שאגדשך  
 הוי תנאי ודלא כהר"ן וכופין לגרש כיון דמדעתו קבל  
 התנאי ואס כתב בכחכות דאס ישה אשה אחרת יגרשה  
 אי הוי תנאי ואס כתוב בסוף אלו התנאים הוי קאי לכל  
 ואי קדש סתם וכנישואין עשה התנאי אי הקידושין ע"ד  
 תנאי הנישואין הרב"ב ס' רכ"ה:

**ב' תקנה** כאשר לחלוק ג"כ נכסי הכעל עם  
 יורשי האמנה וכן האמנה עם יורשי  
 הכעל וי"ס חובות לה' הו' לו דיפרעו תחלה החובות  
 הרב"ב ס' רס"ה נחם הראש ואי ישבע בעל החוב  
 ואי האב אלה היה חייב ומה בחני הכה ומתה אי"כ של  
 הכיה וזכו נמנו הרמ"ם סוף ס' כ"א דף ג' ו"ע ה' ועיין  
 בהר"ם ס' ב"ח בהירך:

**ג' תוספת** אי הוי בכחכות ק"ר ואי יש חילוק  
 בין תוספת שלנו לשל ראובני מהרמ"ם  
 ס' מ"ו הגב עיין כל הסי' ועיין ס' מ"ד דף ר"ה וסימן  
 ג"ד דף ר"ה:

**ד' תוספת** ק' ר' אי הוי ככלל התוספת דאין  
 גובה איתו או הוי חוץ מהתוספת דהוי  
 מחלוקת שס ס' מ"ד קל"ט ע"ג וע"ס ס' מ"ד דף ר'  
 ע"ד דף ר"ה ע"א:

**ה' תקנה** כשתקנו בענין חזרות וכיוצא ונפל  
 שום ספק דהולכין בדרך האומדנא של  
 המתקנים ונכלל גם זה הר"ם קלעי סוף ס' ל"ד י"עש:  
**ו' תשמיש** המטה כתוב במדרש תנחומא פ'  
 נח דף ו' ע"ב אל שבשעה שהעולם  
 נתון בצרה ובחרבן אסור לאדם להזקק בפניה ורביה  
 שלא יתהקב"ה עוסק בחרבן העולם והיא כונה וכן  
 עשה יוסף ע"ד שלא באו שני בלורת נזקק לאשתו  
 וכו':

**ז' תנאי** חזרה חזי הכחכות כשלא נכתב כיון  
 דהוא מנהג ככתב דתני וחיוב הרשב"א  
 ס' הלף ס' ח:

**ח' תנאי** כשעשו בכחכות דאס ימות הוא הטול  
 מנכסיו כך וכך דלה הוי כל דהו דהוי אסמכתא מבמה  
 טעמיה דלה אמרו דהוי אסמכתא ולא קני לה כשעוקר  
 הדבר שהוא מקנה תלוי באותו אס אבל כאן אין אסמכתא  
 תלוי בו דבין אס יתה כן או בן אותו החייב קיים ועוד  
 שאין אסמכתא אלא בתולה בדעת עצמו כמו אס הוכיר  
 וכו' וביוצא אבל בתולה בדעת אחרים אין אסמכתא  
 ותנאי כפול לה מעלה ולא מוריד הרשב"א סימן אלף  
 קמ"ב:

**ט' תנאי** ירושה כשעושה הכעל אחר דנשה  
 שלא יורש' ושיחזור ליורשיה אס תמות  
 דלא מהני יש בזה חלוקים דכל שניתנה לו לחלוטין  
 מתחלה כמו שרגילין להכניס לכעל על תנאי שיהיו שלו  
 א"כ תתלמן או תקנה וא"כ עמד הוא וכהב ליורשין  
 שאס תמות היא בחייו שיהן כל מה שהביאה לו אין זה  
 אלא כתה' עממה ומתני' עצמו ליהן להם משלו שאין זה  
 הלוי בדין ירושה כלל אבל אס לא חייב עצמו ליורשים  
 אלא שקנו מידו לאשתו ונש לאשתו לא חייב עצמו ולא  
 קנו מידו ליתן לה אלא אמר הינוי מקנה לך בענין  
 שאתן לפ' כן וכן וא"כ לא נשתעבד ליורשים שהרי לא  
 קנו מידו להם ונש ללא לא קנו מידו ליתן לה שישאו  
 הם מתמתה וכל היתר קני מנאי לראובן שתתלשמעון  
 במה קנה שמעון ימ"ש בירוש' אי מתה בלא בני תהדר  
 מרלאה לבי נשא ההיא קודם נישואין היא וכלו מתנה  
 עמה שכל מה שהביאה יחזיר לבית אביה שע"מ כן היא  
 מכנסת לו וע"מ כן קבלה הוא אי נמי כשתתנה עם  
 האב המכנס לו הגדוילא לפיכך אין גראה דיתחייב  
 ליורשים בכך שם:

**י' תוספת** הכתוב בכחכות תלוי במנהג דיש  
 מקומות דכותבין כן לכבוד ואין גובין  
 אותו הרשב"א סוף ס' אלף רמ"ח:  
**יא' תרי** ותרי אי הוי דרבנן או דהורייטא דיש  
 מחלוקת והר"ן פ' כ דכתובות דף קע"ע  
 ע"א וע"ב וקוס' כניטון פ' הורק דף ע"ח ע"ב ד"ה  
 והא אי אפשר וכו' והר"ב כשיטה שם וכו' ח"ה ס' ג'  
 דב"ג סע"ד:

**י"ב תביעה** כשתובע היבס שיוציאו הנכסים  
 ממנה ויתנוס כידו או כיד שליח  
 ע"ד שיעמדו לדין כיון דאפשר להתברר הדין וכיוצא דלה  
 משקינן



**י"ד תפסה** האלמנה למונות או לכתובה וכן  
 היבמה עיין מהרד"ך בית ב' קדר  
 י"כ וכל התשו' ואי תפסה מחיים או לאחר מיתה :  
**ט"ו תפסת** האלמנה אי היינו דוקא מסימטא  
 ור"ה ואחה התקנה אי מועיל  
 התפסה בכל מקום הרד"ך סוף קדרה ו"כ ועיין כל  
 התשו' :

מפקי' מינה הרד"ך בית ב' קדרה א' :  
**י"ג תובעת** השלמנה נכסי בעלה סביד אחרים  
 למונות כיון שלא תפסה אותם  
 יתבוס ליורשים והיא נוטלת מהם המנונות שם הביא  
 מהרמב"ם פ"ח מאישות ואע"ג דמונות מהננטלטלים  
 אעפ"י שלא תפסם יעם :



# דעת קדושים חה"מ

## ערך אלף

**א** שנים היה מוחזק להיות אפטרופוס לאו כ"כ לימר לא הייתי אפטרופוס שהרי מעשים ככל יום ככל בתי דינין דממנו אפטרופו ונותנים כידו שטר אפטרופוס והולך ומשקלל לזרכו וקומים ואי איתא שיכול לומר לא הייתי אפטרופו בזמן שיראה שיש חובה על היקומי וכבש שטר אפטרופוסו ויאמר לא הייתי אפטרופוס אלא ודאי לא חייסין נהכי כיון דהוחזק גדולה חוקה ואם הוחזק זה להיות אפטרופוס בין להוילא מאחרים בין להוילא מהיקומים חוקתו חוקה ותו דכפי הנר היקומים היו סימכים עליו שהרי הבן הקטן הוילאוהו מאמו ונתנהו לזומממע שאר היקומים שהיו גדולים מזה היו סימכים עליו ותן כהנוקין יקומים סמכו וכו' והיינו מעמין ושל דיין אפטרופו ואע"ג דיש מי שמחלק בין יקומים קטנים הרבה ליקומים שהגיעו לעינת הפעוטות מ"מ הסכמת הרב דלא שאל וכן היא מסקנת הרה"ש ואינו אומר דעדיף ממניהו כ"ד רב"ד לא מלו למנווי אשה אפטרופוס ואם יקומים סמכו אלה הוא אפטרופוס דגרסי' בגמ' הנפו יתמי דהו סמכו גבי ההיא סכתא וכו' וא"ר נחמן יקומים סמכו הבן ועוד דאם נתנו לו הקטן והוילאוהו מעם אמו אין לך אפטרופו שמיניהו כ"ד גדול מזה שאם לא שראו כ"ד שהנון להיות אפטרופו יהיה להם לחקור אם מיניהו יקומים או כ"ד אחר אלא ודאי סמכו משנ' דהכי אמרי' אם הוא אפטרופו מקודם מוטב ואם לא יפא מעכשו ומיהו אם אחר בפניו כ"ד שלא היה אפטרופוס וכאז עדים שכל לב"ד לטעון כעבורם ושסמכו עליו יקומים אינו הוחזק בפניו דכ"ע לאו דינא גמירי וסב דכיון דלא מיניהו כ"ד ולא אכי יקומים דלא הו אפטרופו מפני החזקה או מפני היקומים סמכו אללו הדרכ' כל' סי' תמ"ט והרה"ש על פ"ח לענין יקומים סמכו:

**י"ג אפטרופוס** מי שעשה לבתו וחתנו ומתה הבת אם מפסוד הנכסים פשיע' דיכולין לסלקו אפי' בחיי בתו ואם מפא' יותר הבן ויותר משקלל וכולין ג"כ לסלקו שהרי ראובן לא האמין אותה לבדו לא שיהק בתו עמו ואת בתו לבדה ג"כ לא מינה מפני שאין אשה משקללת כאיש ועוד דאפי' לא היתה בתו הוא לא רצה להאמין על בניו אחר אלא כ' לפיכך צריך למנות אחר עמו ובכ"ד יכולין לסלקו לגמרי דהבת היא עיקר וגם הסיבה שבשילה מיניה הוא מפני השקללות וזה לא נמצא בו ויכולין לסלקו והכל לפי ראות כ"ד הרדכ' כת"י סי' ת"ן וכתב עוד ש' דכ"כ הר"ף והרמב"ם ומכאן יתה למד דאע"ג דאפטרופו שמיניהו אכי יקומים אין משביעין אותו ככ"ד שמת' ה' משביעין אותו על מה שעשה אחר שמת סוקפו שהרי לא האמין אלא לב' ואם לא עשו חשכון בחיי סוקפו משביעין אותו על הכל:

**י"ד אפטרופוס** שמת ומינה בנו כמקומי א"ע ג' דאין אפטרופו ממנה אפטרופו אם ראו כ"ד שהוא ראוי לכך מניחין אותה ואם לאומסקלן אותה וכו' כד וכו' כד מה שעשה עשה אם היו היקומים סמכים אללו בניו של האפטרופו דלא ברע

**א' אב** שהשאל א' מאינו בחייו או שנתן לו מתנת עכ"ל יחלוק במה שנאמר שזה כשזה:

**ב' אפטרופוס** דהממון כידו דנחמן לומר כך וכך לזה לתת לפלוני וכיוצא ואדרבה מזה לקוי דכרי המת א"ע ג' דאין עדים הר"מ גאלאכטו ז' ק"ג נ"י:

**ג' אפטרופוס** אינו ראוי לשלוח מעות היקומים אלא קרוב למדינה ולא רחוק עם משם הרמב"ם:

**ד' אפטרופוס** דצריך לתת חשכון ככל שנה ושנה עם (אה"כ ועיין לקמן ערך כ' שהביא משם הר"ב דאינו חייב לתת חשכון):

**ה' אפטרופוס** שזה הש"מ לתת מעות בעסקא לב' נותנין א"ע ג' דאין לו קרקעות כיון דידע זה המת ולא הקפיד אבל אם היו לו כשזו למכרם לא יתנו עם וכן אין להכריחו שיתן ערב:

**ו' אסנוכתא** עסק דיש בו אסמכתא ונשבע דחייב דכל שבועה ונדר רובם באסמכתא הם הרמ"ג ק"א משם הרמ"א והגה"מ פ"א ממכירה:

**ז' אב** שנתחייב לתת סך קצוב להלביש בנו שהוא בכית חמיתו והזקנה הולכ' בנו לא' דחייב לשלוח בסותו עם כ"ש אם הוא סייע בעת ששלחו ולא דמי למזון דיכול לומר דהוא יותר כשאוכל עמו הרמ"ג סי' קט"ו:

**ח' אנס** שאנס לישראל והשביעו דבעינן שיבעל בלבו אם יוסרו והכהו לא בעינן בלבו ואם המפחיד היה גוי הפחדה שלו גורמת נזק הר"ש קלעי סי' ע"ד דס"ה סע"א חנכ משם הגה"מ:

**ט' אונס** כשיש על ההסכמה שעשו הקהל בחרם ויש חשש סכנה בקיומה אין החרם מתקיים כשההסכמה על דבר ממון ואפי' שיכול לשייט לגוי כממון אינו מחוייב וזאת אם ההסכמה היא על דבר אסור אין להתיר וראוי למסור נפשו לסכנה לקדוש' ה' עם והביא מהרה"ש סי' ק"א ומשם הרשב"א וכתרומת הדשן סי' רע"ו:

**י' אנס** שאנס לישראל ממון חבירו והראהו ד"א בין אם אנסוהו בגופו להראות והראה בין אם אנסוהו להביא והביא פטור ו"א דאם נושא וניהן חייב כל שלא היה האנס יכול לקחת אותה שהיו כמניל עמנו כממון חבירו וכן דעת הר"ף והגבון כנ"ש

הראב"ד דאם אנסוהו אונס ממון להביא והביא חייב דהו כמניל עמנו כממון חבירו אבל אנסוהו אונס הנוף להביא פטור הרשב"א סי' תהק"פ:

**י"א אפטרופוס** דסנו שומעניה דרועה וזנו' יש לסלקו דכת' רועה וזנות

ואבד הון וכשיכלה ממנו יאבד של היקומי וא"ל שאין מניחין אללו היקומים שמרנילן לערוה הרדכ' סי' ת"ו:

**י"ב אפטרופוס** כיון שהוחזק שכל לב"ד כקרת אפטרופוס וכתה

מקומי ט

מיתומים שסמכו אלל בעל הכיה וכו' הר"ה ש כלל פ"ח  
שם הרדכ"ו כתיבת יד סי' ת"ן :  
**ט"ו אסמכתא** דהוי כחומר אס דאס היה קנין  
דהיא ס' יחיד דהוי כמעכשיו  
(אה"כ עיין באר היטב כח"מ סי' ר"ז ס"ק כ"ד שכתב  
משם הסמ"ע דקנין בכד"ח אף דלא פי' מעכשיו מהני  
דס"ק בכד"ח הוי מעכשיו וכ"ח הסכים לדעת הסמ"ע  
אע"ג דהט"ז חולק ובעי דתתי קבכד"ח ומעכשיו יכול  
לומר ק"ל בהסמ"ע וכ"ח זל וזכה המקבל או הקונה )  
ובמעכשיו מהני וככ"ד חשוב דמי והואך הוה עיניו כ"ד  
חשוב הר"ס גאלאנטי סי' כ"ו :

**ט"ז אפוטרופוס** מי שמינה ומאכד (אה"כ ו"ע  
אזי משביעין אותו דומה למ"ש  
מרו' כסי' ר"ז ס"ב דרילמא התם שאני שבהו עדים  
שהוה מפסיד מנכסי יתומים דרך בזויו שיך שבועה  
מש"ה כ"ח הוי מתמ' חסרון ידיעה בתו"מ או רוע מנזל)  
מידי שנה בשנה מחמת חסרון ידיעה כמש"ה ומתן או  
מחמת רוע מנזל העפ"י שהוה ירא שמים יש לסלקו הפי'  
מינה או הכי יתומים וכן מי שסם ממנוה על מעוה של  
זדקה ואפי' הממונה הוה כנו הר"ס גאלאנטי זל סי' כ"ה  
דף י"ד ואפי' ירד מנכסיו וככסי האפטרו' עדיין קיימות  
יעש וכה"ה טענה מסלקין לאפטרופוס :

**י"ז אנס** שהנס מישראל ומכר לישראל אחר אס  
חייב להחזיר וחלוק בין אס יש שר בעיר  
שולט עליו ולהלך ואס הנס לישראל שיראה משל חבירו  
דחייב כשנכה ונתן ביד זולת אס בכר הוה הגוי על  
הנמנו וכן אס לקח מעוה או סחורה מרחובן ואמר  
לשמעון סיהן משכונכעבורו או שהוה ערב פטור וחייב  
להחזיר המשכון הר"ס גאלאנטי סי' ס"ג יעש ושייך  
קתלוה עיניו הר"ס גאלאנטי סי' ל"ג ו"ד :

**י"ח אפוטרופוס** אשה ראין עושין אי סמכו  
הויה לה דין אפטרופוס  
הרמ"ג בפשו' סוף סי' פ"ה :

**י"ט אפוטרופוס** דעשהוה בעש"ג דהוי  
אפטרופוס הרמ"ג בפשו'  
ססי' פ"ה משם הר"ב סי' שכ"ד :

**כ' אפוטרופוס** ראין חייב לתת חשבון שם משם  
הר"ב ומתנה"ס הלשיך (אה"כ  
ועיין כש"ע סי' ר"ז סי' פ' דחינו נריך לעשות חשבון  
והיה עניינה"כ ש"ס פלוגתא דר' ור"ש חביו) :

**כ"א אנס** שאנס ביהוה של ישראל וקנחה ישראל  
מתנו או יחזיר חנם או יתן ללוקח כמנו  
שקנה מתנו הר"ב ח"ג סי' י"א חנב משם המדרכי :

**כ"ב אס** דהוי אס צכת' אס אמר המעש' קודם כגון  
דכר זה נתן' לך אס תעשה כך דאו להרמב"ס  
אין כוה אסמכתא א"כ אמר אס תעשה כך דכר זה נתן'  
לך והרמב"ה חלוק עליו הרמב"ס סי' תתק"ו :

**כ"ג אסמכתא** אי מעכשיו מפטל או פענ'  
קנין ככ"ד חשוב כמי מחלוק'  
כוה שם ואי התמים זכותו שם (אה"כ ועיין בש"ע כסי'  
ד"ן י"ד מחלוקת מור"ס דלא סגי קנין אלא לריך כמי  
ככד"ח משם התו' והר"ה ש' והמירדכי) :

**כ"ד אסמכתא** דכל דמי דהוי אסמכתא כהיזה  
עיניו הוה וכאזוה דכר ואי בשנ'  
שייך דין אסמכת' עיין בפשו' הרמב"ה ססי' תתקל"ג חנב  
פרטיו :

**כ"ה אפוטרופוס** דנעשה זקן ורואין דילא  
מדעתו הכי הוה בקטן  
ומולאין אותו כ"ד הר"ס מפאדווה ססי' מ"ד דף ל"ד  
סע"כ בשאלה י"א :

**כ"ו אב** דקודם לנחלת כנו במקום אחיו אבל אס יש  
לכן הנכטר בן או בת אס קודמו שם (אה"כ  
ועיין כש"ע ח"מ סי' רע"ו והוה מש"ס ככ"ד קט"ו :

**כ"ז אומרנא** בענין שבועה מישנשבע לתת  
קנס כך אס לא יבא בנו לחנוכה  
לעמוד כדין עם בעל דינו ובלא ילא משם עד שיפטור  
כדיוכה קודם הזמן וילא דרך יום וחזר דפטור מטעם  
הומרנא כיון דהיה דרך עראי וחזר וכ"ס אס עדיין לא  
בא בעל דינו הר"ס מפאדווה ססי' דף ל"ט :

**כ"ח אב** דיכול לשנות ולתת לכן א' בין הכנים  
דהיינו דוקא כהיותו ש"מ ולא כהיותו  
כריא הר"ס מפאדווה ססי' כ"ב דף ק"ג והביא מח"מ  
סי' רפ"א (אה"כ סעיף א' יעש ועיין שם בכ"ה"ט דאי  
אנו מסו' בדברי הש"מ אי אמר בלשון מתנה או לשון  
ירוסה עיין בס' תורת אמת סי' קע"ו ורמ"ט ח"א סי' ז') :

**כ"ט אס** אבי היתומי דהין לו בח למנות אפטרו'  
זולת אס כוהן מתנה ומתנה שפ' יהוה  
אפטרו' הר"ס מפאדווה סי' מ"ד שאלה ג' דף ל"א ע"א :  
**ל' אפוטרופוס** שמת בניו אינן מחוייבין לתת  
חשבון רק בשכוע' שלא פקדנו  
אבא שם בשאלה דביעית :

**ל"א אס** התנה במתנתו שפ' יהיה האפטרופוס  
ומת האפטרו' המתנה קיימת יעש :

**ל"ב אפוטרופוס** כמינהו אבי יתו מים או  
עשו חשבון עמו כהחלה  
או כהוף לא ישבע ומיניהו כ"ד אי אין מחשבין בהחלה  
ואי כ"ד יכול להקנו' עמו שלא ישבע ואי ג"כ נריך לחשב  
עמו כהחלה הר"ס מפאדווה סי' ל"ה ואביא מש' הנוקין  
והה"ל פ"א מנחלות וס"מ סי' ר"ן והפטור :

**ל"ג אפוטרופוס** דלא כשא ונתן כמתן אלא  
האבילס פרוטה פרוטה  
דאיכו פושע ולמי עושים אפטרופוס הר"ס גאלאנטי סי'  
ק"ד והביא מהרמב"ס פ"ב מנחלות :

**ל"ד אפוטרו'** דפשא דיש מנחלות אס הוה פטור  
אס מינהו כ"ד חייב ל"כע שם :

**ל"ה אח** סנדר לתת בניו אינן לחתוהו דכר מה  
ועשו שטר עם המשודך ושוכ הפקיד  
שלו שהניה כאן כתן יתת דהוי גזל גביה וחייב להחזיר  
הוה ואשתו הר"ס קלעי סי' י"ח :

**ל"ו אשה** דפניעה רעה ונריך להמתין עד  
שתחלמן היינו בשאין הדכר בעין  
כגון חבלה או נכנה ואין לה לשלם אבל כשהדכר בעין  
מוציאין מידה שם מתשור' הרמ"ג :

**ל"ז אב** דהין רהוי שיתן לבתו הרבה נדוניה וכיוצ'  
דיש כמי אסור כי בדוקת התירו להוציא  
מהכן הורש שם מגמ' דתקובת' פ' נערה יעש כרב  
פ"ה עם יהודה בר מרימר וסי' כ"א שם :

**ל"ח אנס** שאנס יהודי בהגזימו אותו וכידו לעשות  
והוה מוחזק בכדער שנתן ליסך והשביעו  
שאל יגלה הסוד דפטור מהשביעה ואעפ"י שלא כיעל  
כלכו ואפי' שלכיה אנסיא חשיב אנס ולא בעינן מסירת  
מודעה הר"ס קלעי סי' י"ט והביא ממהרר"ך בית י"ו  
ואי

דעת ח"מ ערך אלף קדושים

ואח"כ נשאל אדם ואין עדים בדבר דגלגלון כשכועה :  
**ט"ל אמירה** בענין חקונה דנקנים כלאמירה  
בשקדשו מוד הר"ש קלעי ספ"י  
מ"א וע"ש סו' ל"ו וכל התנאים שנעשו אז קיימים  
ופרטום עוד שם :

**מ"א** שהיא כנו והיה זן איתו וכגו והיה שותף  
עמנו ועשו חשבון כיניהם ונודע בו היה  
עמנו שותפה אע"ג דהממונ מעורב כיון שיש ידיעה  
שהיה שותף עמו או שנתלך בקוב מיד שליט וזכה וכו' ש'  
אם היא ממשוק הר"ש קלעי סו' כ"א (אה"כ וכו' על המה  
לריך שהיה הכתי' מוד שליט דמשמע ר"ז כמלה בקוב  
מיד האב לא מהני והא' הודאה בע"ד בק"ע דמי ומאי  
הולמיה דיד שליט והא' חפ"י בעד אחד לא הוי דמפיהם  
ולא מפי כהבס בעינן ואפי"ת דהוי מפיו ס"ס ע"ה הוי  
וע"ה לא מפיקי מתיבא מחוק הירש"י וא"י משום  
דכבר ידוע לעולם שהיה שותף וזכה ג' כ"ע"י בתב אביו):  
**מ"א אידן** של הפקר וכו' אחד יחבט בו והפיל  
הפירוה אם עד גלה נטלן בה אחר  
וערק וכו' אבל אחר שבה לידו הוי גזל כידו הר"ש קלעי  
סו' ק"ה דק"ה ע"ג אגב משמה דגמ' כגוטין ס"פ  
הנזקין :

**מ"ב אומן** היורד לאומנותו של חבירו דאע"ג  
דאינו רשאי הינו חייב ממנו הר"ש  
סו' ק"ט ע"ג וע"ש סו' ק"י א :

**מ"ג אב** שאמר זה בני בכור ועדים מכחישי  
אוקו דלהרשב"א והרמ"ן סן החכ נאמן  
יותר ולרשב"ס וסיעתיה העדים נאמנים יותר והוא  
כשהחוקק החלה ע"פ הער"י ואח"כ בה האב אבל החוקק  
תחלה ע"פ האב ואח"כ באו עדים האב נאמן יותר ועינין  
הר"ש קלעי סו' ק"ג אגב דק ק"ד האריך כזה והביא  
מח"מ סי' רע"ו ומשם נחלין :

**מ"ד אב** אי נאמן לפסול כנו ולומר שהוא פסול  
שם אגב ולענין אי האב יכול לפוסלו  
ע"ש סו' ק"ט אגב דק קכ"א והר"ש מפרושה סו' י"ד  
דק ס' ע"ה האריך כזה דאינו נאמן לפסול את כנו  
ואלוקי' בזה וכן אם חרפו לאב בענין דנפסל ורעו ושתק  
אין נפסל כנו מחמת שתקתו יע"ש :

**מ"ה אלמנה** הנשאת ונתנת בבית דלכ"ע  
לריך הודאה כמקלה וכן מסכים  
העורח"מ סו' כ"ג דלא בהרמב"ם פ"ט משותפין הר"ש  
מפאהושה סו' מ"ד אי על מה שהיתה נושאת ונתנת  
כחיי בעלה יע"ש : (אה"כ עינין כש"ע ח"מ סו' ל"ג ס"א  
ססך כהרמב"ם דלא כעני הודאה כמקלה רק כעני'  
שיחשוד אנתו הנשבעו כ"כ מעינין כסך ולאו דוקא  
השומה אלא כל הנשבעים על הס' לא כעני הודאה  
כמקלה ובסו' ר"ן סע"ט כסך סלריך שהיה התביעה  
כ' כסך ופרושה פ"י סיהא סס כפירה ככ"כ והודאה  
כפרושה הא לאו הכי אינו נשבע ועינין ככה"ט ס"ק  
כ"ח טרנה לישבואח"ך הניחו ככ"ע) :

**מ"ו אסמכתא** בדבר דשייך בו אסמכתא אי  
נשבע חייב הר"ש מפרושה  
סו' וסו' סו' דק"ז ע"פ : (אה"כ כ"פ הש"ע בסו' ר"ז  
ס"ט ומור"ם בסו' ר"ט ס"ד ובסו' ע"ג ס"ח כהנה דמכת  
השבעה חייב) :

**מ"ז אעבורי** החסנתה דים איקור אעפ"י דמה  
שעשה עשוי ואפי"ה אם ניתן לכן

א' יותר מהאחר ודע"ג רשניהם יורשיו הר"ש מפאהושה  
סו' ס' דק ק"ב ע"ה :

**מ"ח אפטרופוס** שפסע (אה"כ עינין בסו'  
ר"ן כס"ב פסק דאפי'  
גינהו אפי' יתומי' חייב בפשו' ועינין ככהר הגולה כסב  
בלוח הסכים הר"ש וזכור דעת ר' הא"י ולזה הסכים  
גרסב"ה וזהו בפשו' דאמירה מכ"ש אם נשא ונתן כיד מי  
שהיה לו טענה עם היתומים) ר"ז דפטור לגמרי ורוב  
הזיקי קוברי' דחייב וי"א דבמינהו אפי' יתומים פטור  
אבל מינהו כ"ה חייב ונר' דאפי' למ"ד דפטור היינו  
בכשיעה דאמירה אבל אם פסע כיד ממנו ונתן החפץ  
של היתומים כיד מי שהיה לו תביעה עם היתומים  
דנ' דלכ"ע חייב הרש"ס י"ד סו' קל"ד פ"ט ע"ג והביא  
מקום פ' שור שנכתב והטור והר"קו סו' כ"ג וכן אם מקר  
האפטרו' לבעל דין של היתומים שהיה רוצה לעמוד  
בדין יע"ש. (אה"כ ועינין כמור"ם סס בסו' ר"ן דאם טען  
שלא כהונן ונטל בלא שביעה חייב יע"ש) :

**מ"ט אונס** כשאירע על חכם ששכרוהו ללמוד  
תלמודים והיה זמן מנשה וכרחו  
וכתעל מלמדו אי מנכה לו בעד זמן הבטלה וי"א  
נחלה וכפועל מה דינו וחלוק בין אונס לאונס הר"ש  
מפאהושה סו' פ"י והביא מפ' האומר שכל אונסא  
דמקדו וכו' והנהר' אשירי :

**נ' אפטרופוס** כנכסי הורש שהלך דלא מתנין  
אם קרוב רוצה להיות יכול להיות  
ובלכד שיתן לב"ד ראייה מספקת שקבל העדות לכל  
הדעות דלדעת הרשב"ה דרס' לדיבא דומאה מי שירצה  
להיות ממנין הכא מהני ולהר"ש שחולק דהורשים  
יכולין למנות כמ"ש הטור ח"מ סו' רפ"ה הכא כבר היה  
מרוכז ואין לחוש שגא' יורה הוהר לעלמו הר"ש מפאהושה  
סו' נ"ז והביא מהמרדכי פ' המפקיד בהנחות :

**נ"א אפטרופוס** קרוב כמקום שהין ממנין  
היינו כשיש לו חלק שניהנין  
לו זכר כגון ארום וכו' יע"ש :

**נ"ב אפטרופוס** בתעלולי קרוב קודם יע"ש :

**נ"ג אפטרופוס** קרוב כנכסי שבי יע"ש :

**נ"ד אה"ם** דהיו שותפין וי"א היה נושא ונתן  
וי"א לו מעין הרבה דאם חלי כעיסתו  
יכול לימר משלי הרווחתי וכן למנה אם היה לה נדווא'  
וכו' דיש לתלות שהיה לה ממון אחר בפני עזמה  
דנאמנים הרש"ס י"ד סו' קס"ד דק ק"י יבואה עפ' שותף  
עלה נ"ב והרמב"ם פ"ט מה' נחלות וס' דהנה יע"ש :

**נ"ה אדם** דאינו בדין חסימה הרשב"א סו' רכ"ב  
וסו' רכ"א אגב :

**נ"ו אנטלר** דיכול לעשות הקובע ולא התכבע  
אה"כ התכבע נקבה הרשב"א סו'  
השג"ג :

**נ"ז אלמנה** דהשטרות כתובים על שמה הגם  
דהיא נושאת ונתנת בתוך הבית  
טענין ליתמי הגם דהיא לא היתה יכולה לטעון  
הרשב"א סו' התע"ט :

**נ"ח אפטרופו'** לחוב לקטנים שיש מי שיש לו  
תביעה עליהם לא מוקמינן  
הרשב"א סו' התכ"ד :

**נ"ט אשה** שלוחה קודם שהנשא ונשאה דהכעל  
לוקח הוי ומלוה כעל פה אינה נוכה  
מהלוקחית

יורדין אפי' לקרקעות דמ"ט בעל העמוד דלא אמרו און  
 מורדין קרוב לנכסי קטן אינו אלא בשבועה אבל  
 הפטרופוס מורדין לא מצינו לו חבר הרשב"א סי' אלף  
 ד' :

**ס"ח אחים** שנת מורדיש והניח קדוין כיד א'  
 והא' אינו פה וזה תובע חלקו  
 דיתנו לו לכ"ע ולא יעבדו עד שיבא אחיו הב' ואם יבא  
 האחר וימנהח ח"כ אפי' באפטרופ' ששמו בעבורו בענין  
 החלוקה בזה יש להסתפק ואם הם קרקעות ג' כ' ואם  
 הם ג' והב' פה דיטלו אלו הב' חלקם ושיבא הנ' אי  
 יכול למחות וגם אלו הב' ג' יכולין לחזור מהחלוקה  
 הראשונה שנתנו בין שניהם הרשב"א סי' אלף ק"ב :  
**ס"ט אנס** האר או המלך הוליסטיס דבר ונקמו  
 לישראל אחר דהוי יחוס וקנה המקבל  
 ואם הוא קרקע לא הרשב"א סימן אלף ק"ה ועיין ערך  
 יחוס :

**ע' אפטרופ'** מי שעשה לטעון בעבורו ושינה  
 מהטענות באיזה ענין חייב עיין  
 בתשובת הרשב"א סי' אלף ק"ו דאם בדברי המרשה הוה  
 פטור בלי שבועה ובדברי האפטרופוס שקיל האידך בלא  
 שבועה חייב הא' לחזו הכי פטור דמי וימר דמשהבט או  
 זה או זה (אם כ' עיין בסו"ר"ץ כ"ש"ע בס"ך בהגה דומני'  
 לזה באפטרופ' דיתמי דאי טען מה שלא היה לו לטעון  
 ועי' הגיב שב' לזה שכנגד היתומי ואלו טען כהגון הית'  
 השכו' ליתומים לא תקחי פשיעה דמי וימר דמשהבט  
 הכל אם נטל בלא שבועה ואלו טען כהגון הוי נטלים  
 היתומים בלא שבועה הוי פשיעה אמנם לכאורה ז"ל  
 דכ'למא באפטרופ' דיתמי ז"ל כהבי דאי מחייבין ליה  
 בכל גוונא התי לאמנועי הכל בעלמ' הוי כקוב כהרשאהו  
 בהרשה היתו' בין לזכותו בין לחובתו בכל חופן פטור  
 והי לא כתב ליה הכי בכל גוונא חייב דשליח שויה ויכול  
 לומר לו לתקוני בדרית יהך וכו' וכמו שפ' כ"ש"ע בסו'  
 קכ"ג ס"ה ועיין בבאר הגולה שהביא בס"ק ל דכך הוא  
 הכתנת רמב"ם ז"ל וכו' הכי בפ' מרובה שבך הורו  
 הגאונים יע"ש) :

**ע"א אבי** אביו דאין קורין לו אינסי אבי אלא  
 אבא רבא או אבא פ' הרשב"א סי' אלף  
 קכ"ט :

**ע"ב ארבע** אמות של ארס אי קונות לו בכל  
 מקום ואפי' ברה"ר הרשב"א סי'  
 אלף ק"ם (אם בותמיה היא אי שייך דין ד' א' בר' הרשב"ם  
 ערוך הוא ד' א' לא שייך אלא במקום שאין רבים דשם  
 דאינו סומטה או לודי ר"ה וכן פסק כ"ש"ע סי' רס"ח  
 יע"ש בס' ב' ומולא דין זה בס' דמזיעא ר' יוד) :

**ע"ג אומדנא** משום אומדנ' לאפקילנא לגבה'  
 רבא' אלא דריבין אהנפי  
 דשרותא למכשריה ליה לגבדא וכן הסכימו הפוסקים  
 ז"ל והו' דאחוקי אינסי כרשעי לא נחזקי' ע"כ הדרבז'  
 כהי' סי' תק"ח ועיין בהרמב"ם באבות במשנה הוי דין  
 אה' כל הארס לכף זכות ועיין הר"ב ח"ג סי' ט"ל דף  
 ל"א וסי' מ"ד דף מ"ב ע"ד ועיין חוס' פ"ב דבהבוב' דף  
 כ"ז ע"כ דה"ל איה ליה סהרי וכו' ועיין ש"ע ח"מ סי'  
 קל' ג' ופתי בהן שם (אם כ' היינו בסו"ר ז"ל הכל אי טעון  
 גנובים הם ממנו אינו נחמן לא א' כ' ולא לו שם גניבה  
 וכו' וכן מתבאר בסו"ט ק"א לא ד"ל דבסי' קל"ג כתב מרן  
 אה"כ ולא לו שם גניבה וכו' משמע דא"ג דהאי גבדא  
 לא

מהלקוחות אלא כשטר ואפי' הוא מודה שחייבת עתה  
 אין לה בזה לפרוע ובראמי' בקמא העכד והאשה  
 פגיעתן רעה וכו' ש"ה היא אינה מודה הרשב"א סימן  
 אלף קמ"ט ואלף קנ"ח .

**ס' איש** דאין לו חזקה בנכסי אשתו וכן היא  
 בנכסיו וכן ובה בנכסי האב והאם והאב  
 ואם ואם בנכסי הבן והבת הכל הח בנכסי אחיו ואחות  
 וכן להפך זה תלוי בראיית כ"ד אם כמובים זה על זה  
 אין להם חזקה הרשב"א סי' תקק"ן ולענין האשה דאין  
 לה חזקה בנכסי הבעל עוד שם סי' תקקנ"ז :

**ס"א אב** שכתב כל נכסיו לא' מבניו דלא עשהו  
 אלא אפטרופ' ואפי' שכתב לאחר דלאחר  
 כמתנה ולכנו משום אפטרופ' וכן לאשתו ה' האם כתב  
 לב' בניו או לג' ומיהו אם קנה בקנין זכה הבן משום  
 מתנה וכ"ש אם כתב מטלטלי הגב' מקרקעי הרשב"א  
 סי' תקקנ"ח ובסי' אלף מ"ח ע"ש דנראה דאין הקנין  
 מועיל וכתב חלוק בין מיפה כחו או לא ואי נתן כמתנת  
 בריא אי אמרינן דלא עשהן אלא אפטרופ' והי היה כשטר  
 ואפי' לא אברה כחובתה :

**ס"ב אפטרופ'** דמעמידן כשכחת האלמנה  
 לגבות כחובתה וכיולא אם  
 כ"ד ע"מם רוצים לטרוח ולסוס ולמכור הרשות בידם  
 דלא אמרו להעמיד אפטרופ' אלא להקל מכ"ד הרשב"א  
 סי' תקקע"ד :

**ס"ג איש** שנשטה כ"ד יורדין לנכסיו וזניח אתו  
 ובניו ואשתו הרשב"א סימן תקפ"ח  
 משתא דגמ' :

**ס"ד אפטרופ'** שמת קרקע של יתומים מפני  
 שהבעלחוב נחל מהחוב כדי  
 שוכרעו לו וגדלו ורוצים לנטל המקח לוי כ"כ כיון  
 דהיה להם ריוח ואלו לא נפרעו הוה גובה עכשיו  
 הכל הרשב"א סי' אלף ט"ו :

**ס"ה אפטרופ'** דיכול למכור קרקע של יתומים  
 לפרוע החוב אם עכשיו שיה  
 יותר ממה שיהיה שיה לכשיגדלו דיותר טוב לתפוס  
 כדא"ל כל עכשיו מהספק של התפסת נרתי או דימלאו  
 שוכר שם :

**ס"ו אמוד** בנכסים וטוען דאין לו דנשבע  
 בנקיטת חפץ כעין כל הורה ואם  
 הוה חזיר בעינו ככ"ד על השבועה אין משביעין היתו'  
 וביפין התי' למכיר (אם כ' באיורה ז"ע דאם יש לו דבר  
 למכור אפי' אינו קשור אין משביעין היתו' דשבו' זאת  
 לא נתקנה אלא כשהין לו יותר על הסידור שמתדרין  
 לב' ח' אי משביעין היתו' וכמ"ס כ"ש"ע סי' ז"ט ס"א  
 יע"ש) הרשב"א סי' אלף כ"ו ועוד שם אלף ס"ב דסורת  
 הדין דהטוען אין לי הין כ"ד נזקקין אלה ילך המלוה  
 ויחפש אבל מהתקנה נשבע כעין של הורה :

**סז אפטרופ'** דיכולין כ"ד לשום על היתומים על  
 מטלטלי דיתמי ואפי' קרוב להם  
 ולא לקרקעו אה"ב כמנוך על בלחמו של קרוב ומתפרנ'  
 עמו הכל אחים שלא חלקו (אם כ' עיין כ"ש"ע סי' רפ"ה  
 בהנה כ"ז שהביא כ"ז בשם הכ"י ור"ש סי' קנ"ה והכ"י  
 בסו"ר"ץ כ"ש הרב ה"ו"כ ז"ל מאי מילת הכל שב' כאן  
 ובס' הביא עוד משם הכי' משום רשב"א דאין מורדין  
 קרוב היינו כהיובל אפי' הכל באפטרופ' בעלמ' שהין לו  
 הנאה ניקר יע"ש) כל זמן שמתפרנכים וקר מן ההתמצע

כפסדו כולם לתכוע ביחד אבל אי קדם אחד מהם וגבה  
 את שלו זכה וכמ"ס שם כפ"ח ונ"ג זכין לאדם שלא  
 בפניו לא ידעתי מאי זכיה היה זה תוכי הממו' הוא  
 כיד כ' ד' כבר עד שנה' כבר זכו אלה וראי דאינו כן לא  
 דכ"ד דומרים לזה שקדם שלא יטול ולעקל עליו מאחד  
 דאי תפס לא מפיקי מיניה :

**ע"ה אורה** הבה לעיר חרות חיותי נחשב מבני  
 העיר ומיושבי העיר לענין מקום ומומרי  
 מקום שהלך לשם והמורד הנחה מבני אותה העיר דיש  
 דברים דתלוי במועצת מיתתו שם ויש דברים דתלוי בגילוי  
 דעתו הם בל לגור או להשקע ואי גילה דעתו דרוה  
 להשקע או שעמד שם זמן מרובה הר"ב ח"ג סי' ה'  
 וכן לבתיב בנע מקום דירתו או והר"ב ח"ג סי' ק"ד  
 לכל הפרטים וסילוקים כדיו סומרי מקום שי"א משם  
 ושהלך לשם ואי ילא משם או נפטר מההסכמה  
 והסומרה שם והאם הוא הורס וקנאה כמקומו להשכירה  
 דישראל לא וכנס אבל אם משכירה לגוי יעב ועיין ככ"י  
 וורה דעס סיף סי' ר"ד :

**ע"ו אפטרופוס** מי שעשה באפטרופוסו על  
 בניו או על הקדשו ומתה"ל  
 או די באוקו האחר או ימנו אחר עמו או יסקוהו לגמרי  
 ויכחו שנים אחרים ואי מה שעשה הא' עשו או הוי  
 לעיכובא ומ"ס פ' ופ' היינו או או שניהם יחד ואי אמר  
 יחדיו הרי כל ח"ג סי' י"ד וי"ד וי"ד וי"ד וי"ד וי"ד וי"ד  
 גזכרים ומתה"ל יע"ש והרי"ב ח"א כלל ו' סי' ס' :

**ע"ז אב** דנאמן על בניו לגור שזה כבוד (ה"כ עיין  
 כ"ע ח"ג סי' רע"ז סי' כ"ב ע"ה דאפי' אמר על  
 מי שלא הומוק בנו כלל בני הוא וכדברי הוא נאמן)  
 הפי' מוחוק באחר וכיון שאמר על זה (ה"כ ע"ה  
 במה"ס טור בשם רמ"ן וכו' בשם הר"ן יע"ה) שוב אינו  
 יכול לומר על אחר שהוא כבוד דהוי חוור ונמנר ואי אמר  
 על מי שהומוק הוא בניו שאינו בניו (ה"כ עיין כ"ע  
 סי' רע"ט ס"כ יע"ש דלגבי אחיו שהומוק לנו שהוא אחיו  
 אינו אחי אינו נאמן ועל מי שהומוק לנו שהוא בניו אינו  
 בניו נאמן והוא מלאשן הרמב"ם ס"ב ד' מהל' גתלות ה'  
 ג' ב' ובתב"ה ז' דאפי' לר"ה דה' גר יביר וכו' ונאמן לא  
 לא אמר לא בכני אבל אחר קריבי' לא הוי מכל זה כר'  
 דלירושא לגבי בניו נאמן ולגבי שאר קרובים אינו נאמן  
 ולענין יבוס וראי או מוחוק לנו שהוא אחיו והוא אמר  
 שאינו אחיו כדי לפוטרה מהיבוס אינו נאמן במכ"ס כן  
 נראה ממ"ס שבת מ"ז וכו' נראה ממ"ס כ"ע סימן קכ"ז  
 ס' ו' לא היה מוחוק בלא וי' צ"ל לי' אחים אינו נאמן  
 והיה משנה בקי' ד' ס"ד ע"ה יע"ש וי"ד ע"ה ד' כהדיף  
 דאינו נאמן) וכן על האח לענין ירושה ויבוס וי' אמר  
 שיש לו בן במקום אח או שהומוק דיש לו אח או לא ואי  
 בעת מיתתו אמר דאין לו בן ויהא לאחי לחלוץ מחלוקת  
 בזה וי"ג ת"ה גרש ויבוס לה גט קודם מיתתו מכל  
 ס"ס הרמב"ם ח"ה סי' קס"ו מש"י וימסין ושיר וכו'  
 ח"ה והרמב"ם פ"ג מ"ב וי"ד ח"ג כחודש ופ' י"ג  
 נחלין ופ"ג הרמב"ם ח"ה סי' הר"י יע"ש היטב :

**ע"ה אחין** האומנין שנתפס א' מהם להיות גבאי  
 המלך אם דרך המלך לטול א' מכל  
 בית וגטלוהו בשביל כולם הריית או החשד יהיה לאת'  
 הרמב"ם ח"ה סי' רכ"ה הביא מטור ח"ג סימן קע"ז  
 (ה"כ כ' ומ"ס בהנה"ד ד' דוק' לחומנו מלך אבל לחומנו'  
 חתרת הכל לעלמו ועשם אומנית המלך הוי דבר מאי  
 ומעיקרף

לא הומוק לגבי אונזי נאמן מאחר שלכע"ה ילא לו שם  
 גניבה בעיר ואפי' נישא דאחר גבי לו ולא זה ומה  
 שאומר זה לקוחים הם כירוייהא כלאמן ואחוקי הוכחי  
 וכו' והכי מוכח כפי' ל' שכתב ויא' שלא אמנו אלא וכו'  
 ואם הומוק זה ונחפרסם לגבי אפי' כע"הב טוען  
 גנובים הם דינו כטוען אלוים גר' דדוק' ככה"ג אמרי'  
 דאינו נאמן הא איגברא לא היהחוק אפי' ג' דילא לו שם  
 גניבה וכו' לא אמרי' דזהגנבם ולבאורה כ"י) וכד'ך  
 ח"מ סי' ע"ה על העיקר' וי' עיין כ"ח"מ סי' ע"ה וכו'  
 ח"ה סי' קס"ט וי"ח"מ סי' פ"ב :

**ע"ד אישה** וב"ח כשיש יקדמה היה ותפסה הרדב'  
 כה"י סי' קרל"ה כתב ז' הכי קל' דהא  
 קדמה האשה ותפסה אין מוסיאין מידה (ה"כ עיין  
 כ"ע ח"ה ע"ה סי' ק"כ סכ' מרן הכ"י דאי לא הניח אלא  
 מטלטל' האין בהם דין קדימה כגון שלא כתב לה מת'ק  
 יתנו לכ"ה הפי' הוא מ'אוח'תדסה היא מלגבות ועיין  
 כבאר הגולה שם ס"ג ג' שרשם שזו היא מ'אוח'תדסה  
 בכחובה דף פ"ב וכו' וי"ח"מ סי' קרל"ה ח"ה סי' וכו'  
 ר"ב"ס כ"ע ח"ה יע"ש וכו' ע' מרדכי תפסה הפי' בלא  
 בכ"ד אין מוסיאין ומיר' סכ'י' אפי' תבסה מוסיאין מידה  
 והבאר היטב כ' דהיינו שלא ככ"ד אבל ככ"ד להר' כ"ס  
 וח"מ מסכ' ל' לדין והכ' הג'עלה דאי תפסה לא נפקי'  
 מינה דיכולה לר' קל' כהר"ש ה' הוי דהדבר כמתלוי סני  
 ובאר' הביא משם הרדב"ם בפשיעות דלא מפקינן מינה  
 ומר"ס נר' דאפי' תפסה שלא בכ"ד ובח"מ סימן ק"ד  
 ס"ג פסק מרן דאי קדם ותפס הכ"ח מהחור אין מוסיאין  
 מירו ומור"ס לא הסיג עליו כמו שהסיג בה"ה לענין  
 אשה ולבאורה כ"ע ומהנה אפי' ל' לרדכי מו"ר דשאני  
 אשה מכ"ח רב"ח הפסיד מעותיה שהלוח והאשה לא  
 חסרה מירו דיותר משהאיש רוצה וכו' וכמו שמצינו ח'  
 זה שם בה"ה גבי היבא דחל השו' הכל ביחד דתדסה  
 האשה מעיק' וקו"ה כ' נישא להיבא שהיא מ'אוח'תפסה  
 לדעה מור"ס ז' אבל מרדכי דנקט ס' נר' דס' ל' דאפי'  
 במ'אוח' אי קדמה ותפסה אין מוסיאין מידה כ"ל דהיק  
 החליטו את הדין כאלו אין בו מחלוקת ואין כדירן  
 כמחלוקת סני הענין ואין לומר דהיינו כשניהם שיש  
 דהתם אפי' לגבי קרקע כמו או אגבולה כ' דנמו' אין  
 מוסיאין מידה ועיר מר' ח"כ"הם נשתעבדו הלו  
 הנכסים כשזה מכלל דרי' לא אינו בהכנידות) :

דקל' ב"ח מאחר שקדם וגבה כמטלטלי' מה שגבה  
 גבה וכן הדין ככ"ב ח' וקדם א' וגבה ומכאן אתה דן  
 דאפי' תפסה אחר מיתת בעלה הקרא תפיסה לענין  
 זה וכגון שתפסה בא' מדרכי הקנין ודוק אבל אין ה"כ  
 שאם אין הנכסים חתה ידה אלא שמופקדים ביד החרים  
 דכ"ח קודם והאירי' דכיתבין מטלט' איב נקרקעי הוו  
 המטלט' כקרקעית והקודם כזטר חיבו גיבה תחלה  
 ואי קדם כ"ח מהחור ותפס מפיקי' מיניה ואם ח"ל  
 כשתעבדו הנכסים לשניהם כשזה כגון שקנה אלו  
 הנכסים אחר עליה משניהם וכתב ודאקני לכל א' מהם  
 והיבא דאיבא בעלי חובין הרבה חילקין כשזה לא לפי  
 החיב שאם יש לאחד מאה לב' מאתים ולג' מאת ואין  
 בנכסים אלא ג' מאת חילקין כשזה ואין לחלק כיוהיבא  
 דאחי כל הקובעים לקמן לתבוע חלקם ויבן היבא דאחי  
 חד מיניהו כיון שניכס הוא מחלוקו זכין לאדם שלא  
 פפניו ע"כ (ה"כ ע"ה כ"ע כ"ח"מ סי' ק"ד ס' יוד  
 נמי איק' לקח דחילקין כשזה מיהו נראה דהיינו דוקא

רעת ח"מ ערך אלף קדושים לא

ומעיקרה סנובל דעתיה עז עיין באר הטוב שם ס"ק ח' :

**ע"ט אנסים** שכלו על הנפקד אי ניכר שכלו כשכיל הפקדון כגון דזה הנפקד לא היה אמוד אי דברים מוכתים וכיוצא פטור זולת אם היה עליו חוב דהאחריות על הלואה זולת אם היה בעד חיובו של מלוה שם הביא מח"מ ס' רל"ב ותשובת הר"ם כלל פ' ס' ע' :

**פ' אורח** דמזכניהו בעד מם אנשי העיר והוא אינו מפורעי מסכתאס ההוא דיכול לעכב כנגד מה שמשכניהו הפי מיקיד ה' מלוה העיר והם יתקצבו עם חוקו היחיד ואפי' היה חיוב זה לחוקו יקויד ורובה לעכב הרשות בידו שם הביא מח"מ סימן קכ"ח טור בשם הר"ם ז"ל :

**פ"א אונס** טענת אונס אי טענינן לתמוני דנאנסו דנראה מאלוקת הרא"ם ח"ה סימן ט"ו דף כ"ט הביא מהוס' פ' המוכר תה הבית :

**פ"ב אונאה** מי שקנה חפץ מחבירו ובחגיו ואמר שחוקו החפץ היה שלו אפי' הביא ערו גויס הכסוד הלוקח אח"כ נודע לנו שהדבר היה חמת הרשד"ם ח"ה ס' רי"ח והביא מרבי' ירוחם קתיב כ"ב והרמב"ם וסמ"ג ל"ח ס' ע"ב והטור ח"מ ס' רכ"ה :

**פ"ג אונאה** ח"ג דהמוכר נ"ב נתאנה ולא ידע כדבר התקח חוזר שם ועיין בסמוך : (אח"כ עיין כש"ע ח"מ ס' רל"ב ס' ט) :

**פ"ד אונאה** כשהיתה שם ונאכד הכף בידעיהו או קודם שנודע ללוקח האחריות על המוכר אח"כ נודע ללוקח חודם ולא הודיעו מיד דהו' אי חברה הוי על הלוקח כגון לקח בל"ס ומכרם ולא ידע שהיו מוזרות ונמלאו מוזרות וכן קנה כשר כחוקה כשרה והוא טריפה ואכלה ללוקח הרמיס הלוקח מהמוכר ח"ג דנכנה ואכלה שם ועיין בסמוך :

**פ"ה אונאה** קנה שפחה וכתה ושוב נודע שהיתה הוגרמניה ללוקח המנעוה מהמוכר והין זוקן לבקשה שם :

**פ"ו אפטרופוס** יתומים כשסמכו הם הוליא תשללו לא הפסיד הרשד"ם :

ח"ה ס' קפ"ו מבס הרשב"א יחוי' אפטרופוס גמ' : (אח"כ וכן פ"כש"ע ח"מ ס' ר"ל ס' כ"ה ועיין ביד ס' רכ"ג ס"ה וכהנה שם :

**פ"ז אפטרופוס** יתומים סמכו ויש אפטרופ' שמניו ב"ד יוכן משם : (הה"כ

דהיינו רכל' אחר יש לו כחו לזכות יהו' דאפטרופוס שנעשה ע"י סמיכות שרלה להביע ולהפקד וכו' והומני' אין אפטרופוס רכ"ד יכול לנחו בהם ואם זה אפטרופוס' רובה לקבל הו' הממון ולטפל בהם כזה אמרי' כח כ"ד זכה ולא ימסרו הממון בידו כי אם ביד מי שתמנה מוכ' כל זה מתבאר מהוד דבריו י"ע) :

**פ"ח אנוס** כלל יתבע זכיתו ח"ג דהיה שתוק חנו לא שתקין ומיליאין מזה הרשד"ם ח"ה ס' קר"ג ז"ל קפ"כ י"ע כסוף התשובה משם מהדיק' ה' ק"ה ועיין בסמוך :

**פ"ט אנוס** מהנה ומחילה אינדיע' באונסיה ולא תיקר מידע' דנר' דהוי מאלוקת ומ"מ נראה דיש לפסקו בת"ד דלא בעי' נסיר' מודע' :

שם הביא מב"י ח"ה ג' ויבנה שהיבס לחס וטור ח"מ ס' ר"ה וכו' ס' ר"ו נתשובת הרשב"א והר"ק מתשו' הר"ם :

**צ' איש** ואשה שלוו דנוכה ממנה מכתובהה החלו הרשד"ם ח"ה ס' קפ"ד הביא מטור סוף ס' ע"והס דברי בעל התרומות עבר כ"ד :

**צ"א אלמנה** כשקובעה על נכסי בעלה תין יכולין לימור לה לאו בעל דברים דידיה ח' כיון דיש לה כתובה ומזונות וכו' כשיש לה כנים אפי' יש אפטרופוס דהויא כיתומים סמכו הרשד"ם ח"ה ס' קפ"ו :

**צ"ב אשה** דנעשית ערבנות בעד בעלה דיכולה לומר טענת נחת רוח עשיתי הרשד"ם ס' קפ"ו ואם היה להפך דהיא כתחיבה והבעל ערב אין לו טענה שם :

**צ"ג אישה** דטוענת נחת רוח אינו אלא בנכסיו אבל לשעבר היה עלמה או ליתן אף שלה לבעל ולמלוה שלו או להפסיד כקובעה לא ואם ליה בעל ושעבר ז"ב כחפיותקו מפורש לריק שיקנו ממנה החלה שם הביא מב"י ח"ה ס' ז' תשו' הרמב"ן :

**צ"ד אשה** שלחה ובעלה נתן לה מתנה או עשה לה סטר חיוב עליו וכן אי יש לה נ"מ אי גובה הב"ח מהם הרא"ם ח"ה סימן כ' דף י"א וי"ב :

**צ"ה אומדנא** אין להוליא ממנו מפני אמתלא או אומדנות הרא"ם ח"ה ס' י"ז :

**צ"ו אונס** כשאנסו על דבר ח' ועבר האונס כגון שכתב לו פטורין בעש"ג אם יש יכולת בידו להזיק עוד בהוא אונס עלמנו דהוי עישוי ואנס יחי תשס כחו קלת דהין לכדות מלכנו שמה יאנסנו כ'אנס אחר ואפי' מהואו המניאש ראינו שאנסי להוליא מביקשו כגון שיגרש אי חיישי' גס לאתר ואם היינו ביש ספק בידו אי אפי' בספק אי יוכל אי לא הרא"ם ח"ה ס' ק' ו"ט ס"ג דף ק' והביא מהר"ק סימן ס"ג והרמב"ן והר"ש כ"ה ואם תשס כחו מעט או הרבה י"ע אח"כ או קודם שיעשו המעשה י"ע :

**צ"ז אנס** שגול שרה והוליאיהו ב"ד ממנו ושוב הורה הנגזל לו אי מהני וגזלן דאין לו חזקה פרטים לזה שם שם :

**צ"ח אונס** היכה דמגזים לעשות דאמרי' דגזיש איניס ולא עכיד ד"ה דהיינו להוליא ממנו ממנו הכל מ"מ כמתנה ונט וכיוצא הוי ס' דו"ל דמפני הפחד עשה וכו' אם הוא איניס חזיק וכבר הורגל ור"ה יר' האני הוכח דבריה הווקא ובידו לעשות הוי אונס ואי בעין דימסיר מודעה סברות כזה שם דף ק' ח"ק כ' הביא מהר"ק ס' קפ"ו וכו' מ"מ סימן ס"כ משם הרשב"א ואונס דלא מוכח י"ע ובמקום אוקורא אי חיישינן לכ"ע י"ע :

**צ"ט אונס** היכה דלא חשיב היכה דלא מוסרי מודעה עי' מודעה מהני שם :

**ק' אונס** גזיש להוליכו לעש"ג דכתב הר"ק דלא הוי אונס וכן אם העש"ג אמר שהם לא יגרש יאנסוהו ועמד וגרש קודם שיתחיל לאנסו שם ואי לזה שלא יעניל כסוקר אי הוי אונס וכן משם :

**ק"ה**

**ק"א אונס**

שהאדם מוכיא מעצמו דהוי מחלוקת  
אם חשיב אונס כגון קבל קנס או  
נשבע או מסר ערכין דהוי כמחלוקת ואי יש לחלק בין  
ממון שלו להנצל שלה לתת לערכין דכבר נתנו על תנאי  
זה וכן ממון אחר כדיון אלו שלא כדיון שכבר הושלשו ביד החר  
וכדי שיחזירוהו לו גרם סברות וחילוקים בזה ע"ס דף ק"ב  
וק"ג וק"ד תשובת הר"קו הנז' וק"ו ק"ג ועוד א"ה סימן  
קנ"ד והרשב"א בתשובה והר"טובא הובא בכ"י עלה  
דנשבע לגרם ופסקים וכתבים סי' קע"ג ומפ' חזקת  
בסוגיא דמתנה טמירתא ועוד ח"מ סי' רמ"ב וא"ס  
מעיקרה חכסוהו וכדי להנצל נתן ממון ושוכר כדי לקחת  
הממון גרם אי הוי כממון אחרים ע"ס וא"ס מסר מודעא  
או לא יעש :

**ק"ב אונס**

כדי להרויח ממון שאינו שלו אינו  
חשוב אונס ע"ס :

**ק"ג אונס**

הגלת ממון אכיו או אחרים  
שלהרשב"א אונס הכן לא הוי אונס  
לאב והר"ב ע"ס שהוא חלוק עליו ע"ס סוף הסי' :

**ק"ד אונאה**

לדבר אונאה א"ה אונאה ולר"ת עד פלג דוקא ולא  
פלג בכלל ונקטו בהר"ף והרמב"ם וכמ"ס בכ"י ח"מ  
סי' רכ"ה ה"ה לשכירות לא דיש לחלק דא"ס זה המושב'  
היה שוכר מהגוי מדי קדש במדשו והיה פורע י'  
לכנים כיום והשכירו למלוה ב"ה איכא משום רבית  
קטוה הראנ"ח ח"ה סי' ס"ט דף ק"ג והביא עוד  
מהרמב"ם ס' פרק י"ג ממכירה והטור ח"מ סי' תע"ג לדין  
שכירות ממכר הוא ועיין הוס' כהוכח פ' למנה ניונות  
דף ל"ח ע"ה וע"כ ד"ה אלמנה ששברה :

**ק"ה אונס**

לענין מודעה ראובן שהיה מחזיק  
בשל שמועון ומפני כך הודה לעשות  
פשרה דאפי' היה מחזיק בלא כדיון א"ס היה יכול להוילאו  
מירו אינו זה אונס וא"ס לא היה יכול להוילאו הוי אונס  
וכן א"ס היה אומר שיכנס בבית הסוהר ולא יתן דהוי  
אונס וא"ס היה כופר לו וכדי שורה לו כתרצה בפשר  
ומסר מודעה דנראה דהוי אונס וא"ס היה אומר שלא  
יתן עד יעמוד לדין דיש לו הדיעות עמו דאינו אונס  
וכן כשקבל לדין ולפשר וטוען שהוכרח מפני שהתחיל  
לכפור הראנ"ח ח"ה סי' פ' הביא עובדה דפרדיסא  
ותשובת הרשב"א מכת' סי' רל"ב :

**ק"ו אפטרופוס**

דלית שטר שטר שמועון דהיינו  
שטר א"כיד האפטרופוס וא'  
כיד קרוכי היתום היינו רב"ד יעשוהו אבל הוא אינו  
מחוייב לתת שטר ומ"מ משום לפנים משורת הדין  
יעשה כך כס' הרב בעל באר שבע דף ק"ה ע"כ כשהלה  
החמשתית משם הר"ן והרב בעל העיטור יעש דהב"ד  
בשנמנים אפטרופוס ראוי להם שיעשו כך אבל לא  
האפטרופוס בין מיונהו ב"ד בין מינהו אכיו יתומים  
יעש :

**ק"ז אומדנא**

אע"ג דכממון אזלי בתר אומדנא  
באוסור לא הראנ"ח ח"ה סי' ל"ב  
דף קל"ז ע"ג ומיהו ע"ס ל"ח דף קמ"ג ע"ד כתב  
דכשכועות יש ללכת בתר אומדנא :

**ק"ח אחריות**

דהוי טעות קופר ד"ה דהיינו  
דוקא למה שהיה לו בעת הלוא'  
ולא למה שקנה א"כ ולהרשב"א ג"ס כזו הוי טעות

קופר וגובה מהני משעבדי כמ"ס הבי' משם הרשב"א  
עיין הראנ"ח ח"ה סי' ק' דף קמ"ד ע"ד והביא ג"כ נפ' מי  
שמת בענין דאקנה יעש ומ"מ מהיתומים גובה הסי'  
ככה ג"כ וכן מהיתומים א"כ ליה וקנה ולוה דל"ה המאות'  
וגבה אבל מן היתומים גובה הסי' לא כתב דאקנה יע"ס  
והשאל' לפי תקנת הגאונים דנכסי היתומים נשתיעבדי  
לב"ח קרקעות ומטלטלי בין שעבד אותם אגב קרקע  
בין לא שעבד בין כתב דאקנה בין לא כתב אין ב"ח  
נפקר בכך עיין כל ההשוכה :

**ק"ט אפטרופוס**

שהיו הנכסים בידו וטוען  
שהיה של יתומים של יתומים היה  
חייב לו ואין לו ראיה א"ס מה שמחזיק הוא קרקע ויש קול  
שהיה של יתומים לא מנהיגה ליה חזקה גנה הקול ואפי'  
הוי כתובים על שמו וכן במטלטלין א"ס הם ידועים  
שהם של יתומים ויש עדים שהם בידו ויכ"ס בקרקעות  
וא"ס אין ידועים לא יביעוהו א"ס אין שטר משמוס כיד  
כ"ד על מה שכירו דנאמן א"ה אפי' יש שטר משמוס  
כיד כ"ד כל שאין ערי ראיה שראום עכשו בידו יכול  
לטעון שנאכסו או שהוליאם כהולאות היתום או כמה  
טענות א"ה הוא נאמן לומר שיש בידו מעות לא שאביהם  
חייב לו הראנ"ח ע"ס והביא מפ' חזקת :

**ק"י אפטרופוס**

שטוען נאכסו או הוליא  
כהולאות היתומים דנאמן  
כדין הקודם :

**ק"יא אפטרופוס**

דהוליא מנכסיו להזיל  
נכסיו היתומים מעלילה  
דינכה וכן משם :

**ק"יב אומדנא**

אין להוליא ממון היכא דיש  
ס' בלשון אע"ג דיש אומדנא  
ואמתלא שכן היתה הכוונה הראנ"ח ח"ה סי' ק"ה דף  
ק"ע ע"ד :

**ק"יג אחר**

דהוי סמוך ואחרי מופלג לשון בני  
אדם אינו כן ולשון הורה לחד ועוד  
דלא מופלג לגמרי קאמר ואחרי כן פתח חייב לאו  
מופלג הרבה הוא הראנ"ח ח"ה סי' ק"ד דף קנ"ט ע"ג  
ועוד דיש לחלק כשכח בסמיכות כמו אחרי מות :

**ק"יד אסמכתא**

קנין בכ"ד חשוב דמכיל  
דין אסמכתא ה"ה עיכוי  
העיר יש להס דין זה וקנין שפניהם מכילה הר"י הלוי  
כללה' סי' מ' דף ל"ב ע"ג משם סמ"ג :

**ק"טו אונאה**

דאין לקרקעות היכא דודע  
בקרקע א"ה ה"ה הר"י הלוי כלל  
ו' סי' כ"ג דף ק"ה ע"ד מפ' הזכר והרמב"ם פ' י"ב  
מה' מכירה :

**ק"טז אונאה**

דאין לקרקעות דהוי מחלוקת  
די' א' רבפלגא ופלגא ומעלה יש  
אונאה וכיעול מקח וי' א' ראין אונאה הסי' מכר שיה  
חלק כדוכר ויכול המוחזק לומר קי' ל' דהיינו מאריה  
דארעא הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ה דף קט"ו וקני' וועיין  
כדונים הבאים :

**ק"יז אונאה**

דאין לקרקעות אי החזקה יש  
להס דין קרקע דמרינא אין להס  
אלא דין מטלטלין אמנם מתקני ההסכמות נהנו להס  
דין קרקע וזה בנוקס שנמשכים אחר התקנה אבל  
מקוינו אחרים כגון ערי איתא ליה אפשר דהס במטלט'  
הר"י הלוי ע"ס הביא ממא' ל' ח' כתב ומתהרר' ע"ס ח"ה מ'  
סימן



סימן רל"ז:

**ק"ח אונאה** דמוכר לעולם חוזר ולהרמב"ם פ"ב ממכירה שהם המקח אין בו שובי גס המוכר אינו יכול לחזור אלף עד כדי שישאל לתגר ומ"מ הכתיב אינם שוים כלם וגם אינו בידו להראותו שם וע"ס הדין מפ' הזהב:

**ק"ט אונאה** כגון שפירש לו שהינו שיהי אלף וזו וכן להפך דגר דמהני מ"מ להרמב"ם בעינין שיפרש כדי האונאה או קרוב לה הא' לה"ה אינו כלום שם מהרמב"ם פ"ט ממכירה:

**ק"ך אונאה** דעבדים התקשו לקרקעות וכו' היכי דבקרקעות אין דין אונאה ה"ה לענין עבדים ד"ה דהיינו דוקא בעבדים כנענים ולא בעבד עברי וע"ס חולקים דה"ה הו"ל לשביר ופועל אם יש בהם אונאה והם נכבעין עליהם דה"ה על קרקעות אין כביעה או ה"ה לעבד כנעני ועברי ושבירי הר"י הלוי כלל ו' ס' כ"ו דף ק"ו הביא מהב"י פ' הזהב והרמב"ם וס' ו' ומפ"ק דקידושין ות"ה סימן ש"ח יע"ש ועיין בגמ' בשביעות גבי נשבע ונוטל:

**קכ"א אונאה** אם נהאנה עד שתהי דהמקח קיים ויחזור האונאה אם מלך א' יש שתהי ומלך אחר יש יותר כגון בין נועות למקח בהר איזה מהם אזלין ומבטלין המקח או להפך שם דף ק"ו מפ' הזהב והתוספות והרמב"ם וה"ה פ"ב ממכירה ופ' לפול בהם והמרדכי פ' הזהב משם הרמ"ך **קכ"ב אב** שאמר לו אביו שאל יחזיר אבירה או שיעבד על שם לאו או מלות עשה וכן שיטמא וכיוצא שם סוף הס' הנזכר פ' לפול על הרמב"ם פ"ה מגזלה ופ"ו מממרים ומפ"ה המשנה פ"ב דמזיעה:

**קכ"ג אפטרופוס** דאינו לר"ך לתת חשבון

ואם מנוהו כ"ד דיטבע לבסוף ואם מנוהו אביהם דפטור ואם הם יהומים שהמנו דהוי אפטרופוס הפי היא אשה י"ה דהוי כמנוהו אביהם ולא ישבע וי"ה דיטבע ויכול לומר ק"ל הר"י הלוי כלל ט' ס' ע"ג הביא מהעור סו"ר ו' והריק"ו סו' כ"ג ובה"ב דו"ה דהיכא דהיינו לר"ך לתת חשבון חייב לישבע מ"מ כבר יש חולקים ויכול לומר ק"ל ולא ישבע ולא יתן חשבון יע"ס:

**קכ"ד אפטרופוס** שפגע או פטור כשמנוהו אביהם או יחומים שמתכו או כ"ד או פטורים דהוי מחלוקת שם הביא מה"ה פ"ה מנחלות ות"מ סו"ר ו' וכו' ה"ה הרשד"ם סקירות כתשו' חה"מ סו' שמ"ט ושי"ד:

**קכ"ה אפטרופוס** לקטן דממנין אם יש לו אב ונפלה לו ירושה או ממנין האב ואם הזקן של היחוס מניח אפטרופו א"ש"ה הכל הלוי ביד רשות כ"ד אם טוב בעיניהם אביו או האפטרופוס ואם הקטן הגיע לבינות הפעוטות אי טוב שימסרם בידו הר"י הלוי כלל ט' ס' ע"ד תשו' הרא"ש כלל פ"ז סימן א' וכלל פ"ב סימן כ' ותשובו' האחרונים יע"ס:

**קכ"ו אשה** קבל פקדון מאשה ועבד ואשה למי יחזיר שם מפ' חוקת והרמב"ם פ"ה מה' גזילה ופ' לפול בזה:

**קכ"ז אב** שחבל בכנו גדול או קטן מה יעשה מן מעות של חבלה ולמי יתקנו שם מפ' החיוב ותשו' הרא"ש הנו':

**קכ"ח אפטרופוס** מי שזוה שיהיה פ' אפטרופ' או שיעשה בהם כפי רזונו כיון שמת זולתו בטלה והכל לירוש' כיון שלא נתן מעכשיו שם הביא ממרדכי סוף יש נוחלין והר"ב פ"ב סימן י"ט:

**קכ"ט אונאה** כשנתאנה המוכר עצמו ומכר לאחר דיש בשני דין אונאה ואם מכר ואמר אינו יודע מה טובה אם יש בה מוס' או לא נראה דאין בזה אונאה הפך ס' הרא"ש ז"ל שהביאה מהרש"ך ח"ה ס' י"ט הר"י הלוי ס' פ' הדרק קע"ה ע"ר ושאר פרטים לדיני אונאה יע"ש ושייך עוד לאונאה שם ס' י"ט דף קע"ח וס' ק"ב הר"ב שם ס' קע"ו:

**קל"א אב** כשהבן גדול וסמך על שולחני דמזיאתו לאביו ח' ליק בין מזיאה למה שהו מרויח וממה שנותנין לו אחרים דהוי מחלוקת ויכול לומר ק"ל פרטיו הר"י הלוי ס' קכ"ד הביא מהגהות מרדכי פ"ק דמזיעה והגהו' אשירי בעירובין פ' הלון וע"ס הדין מפ"ק דמזיעה ובבב' ככ"ה ה"ה יע"ש וחילוק בין דעת אחרת נוקנה לו יע"ש ולדין עירוב וכו' שם מה שהכניסו לו כמדודין:

**קל"א אומנות** מי שרעה לעשות כאופודרו אומנות בזוי למשפחתו דאין יכולין למחות בו הגהות אשירי משם א"ז ככ"ק פ' החיוב בהרא"ש בפסקיו דף קל"ט ע"ב ושייך לזה עינין מ"ש רז"ל בגמ' פשוט נבילתא בשוקא ולא תימא לורב' מרבנן הנה וכו' והרמב"ם ה' דעות וגם גבי מ"ש רז"ל אל ישנה ארס מאומנות אבותיו:

**ערך בית**

**א' בעל** חוב דאין יכול לבקש ללוה שיבטיחו עם ערב וכיוצא אפי' שרעה ללכת קרוב לזמן הר"ש קלעי סו' פ"ח:

**ב' ב"ד** דיכולין לגדות ולקטום ולהוסיף על העובר על התקנה שלהם ויכולין לקטום שיחקי מן המנודה שגרו הרחקה מרובה והעובר על דכריהם חייב גדוי ואפי' שהוא אורח הר"ש קלעי סו' ז"ל באורך והביא ממנהרד"ך ביה כ"ב והרמב"ם סו' ר' פ' הירושכ"א יע"ש ושייך לזה עוד שם סו' קי"א אב"ג יע"ש:

**ג' ב"ד** הגדול הטוען לב"ד הגדול קאזלי' לב"ע בזמן הזה לא זייתנין ליה אלף כופין אותו ודן בעירו אם מטעם דחוששין לרמאין אם כי בזמן הזה ליכא גדולים ובית הוועד ומי יודע היכן הם ופרטים עוד באורך הר"ש קלעי סו' ק"ח הביא מהר"קו סו' ג' ושו' כ"א דעות כל הפוסקים וע"ס הדין פ' זה כורר ופ' הגזול בתרא ובעיר א' אי יש דין זה יע"ש כל הפרטים דהביא כל דעות הכוסקים והרמב"ם פ"ו מה' סנהדרין וע"ס סו' קכ"א דף ק"ס ובהוב דף קס"ע והביא מהר"קו סו' ח' ושו' ז' ואם הנתבע אלם יע"ש:

**ד' ב'י** דינא בתר בירינא לא דייקי ועדים בתר עדים דייקי הר"ם מפ' אדואה סו' ד' דף כ"ב ע"כ מפ' יש נוחלין והרמב"ם פ"ו:



ערך גימ"ל

**א' גור** או איגור דלא שייך אלא בדבר דלא יכול להשתמש כמות שהיה משתמש מחלה בלתי הולאה ואלא ישאר שם הקאשון עליו אבל ישאר שם הרקשון עליו ויכול להשתמש בלי שום הולאה לא אמרי' גור וכו' אלא מחלוקת ונס דין גור הו' איגור לא שייך בכ' שקנו מעוקרא כך הלא כמי שכל לו מירוסה או מתנה והע"ג דיש חולקים על זה דגם בכ' שותפין שקנו שייך מ' מ' אין כופין ויכול לומר ק"ל ומטעם זה בכית הכנסת לא שייך לא חלוקה לחלוק הו' ק"ל לב' כיון ב' הכתות ולא דין גור הו' איגור הרשד"ס י"ד ס' קפ"ב דף קכ"ג הביא מ"מ ס' קע"ח יע"ש :

**ב' גזל** הגוי דאסור מנזם חלול ה' או מפני דרכי שלום כל שבישרא ליכא גזל גמור כגוי נמו ליכא מנזם חלול ה' הרשב"א סימן שכ"ז : **ג' גוי** הנכסיו כמדבר וכל המסויק בהן זכה ה' הגוי שמאכן אלא ישראל וקנס כמתב בשטר לישראל אחר דכיון דנסתלק הגוי זכה בהן זה המנוה דהלא עדיין לא זכה דאין מטלטלין נקנין בשטר אלא במשיכה הרשב"א ס' א"לף ל"ב :

**ד' גזים** איניש ולא עכיד הרשב"א ס' א"לף קל"ד אגב :

**ה' גרמא** בנויקין ה' הו' מי שהרג המוסר והמוסר ה' חייב לישאל אחר הדרכ' כת' ס' ת"ל כתב וז"ל לא מוכרי' דפטור דאין כאן דינה דגרמא הלא גרמא בנויקין דק"ל דפטור שזה ההורגו דבר הל' השר וגרם לאכדו כגוי שגרם לאחד שטרו של חבירו דהו' גורם ולא דינא דגרמא ופשוטא דפטור אלא אפ"ל היה הורגו כדוים תמש פטור מלשם שהרי מזה לאכד המוסרין ומטלת על כל ישראל ואפ"ל על בעל החוב בעלמא היה נוטל לאכדו דהרי זה דומה למי שיש לו ח' מן המנויקין כגון ארי וכלב רע שכל הקודם כו' זכה ואעפ"י שיה ממון לפעליו פטור מלשם הילכך אם הרגו כדון פטור דמז'ה קעביד ואי הרגו שלא כדון פטור דקיס ליה כדרכה מניה ואין אדם מת ומשלם ואפ"ל אין שם עדים והקרה דאין ממיתין אותו כיון דיש בעבירה ההיא חייב מיתה אם היה בעדים והקרה פטור והבא עליו ברכה שקיים יבערת הרע מקרבך וכן מעשי ככל יוס ככל גלילת ישראל וכ"כ הפוסקין ע"כ :

**ו' גר** דכל הקודם זוכה כנכסיו אם היה לו שטר על אחדים ונתנו בכתיבה ומסירה במתנת ש"מ אם זכה הלוח הו' המקבל הרשב"א ס' תקל"ג כתב וז"ל גרסי' פ' מי שמת אסור גיורא הו' ליה א"לף זוי' כי רבא וכו' אמר רבא היכי קני להורב מרי ה' ה' ואי במתנת ש"מ כירוסה שווה רבנן וכל היכא דליתיה כירוסה ליתיה במתנת ש"מ ה' וכתב הר"ף דהא דאמר מתנת ש"מ כירוסה וכו' במתנת יורש כלחוד הוא ה' אכל מתנת ש"מ למי שאינו יורש ואפ"ל לגר דעלמא קניה והכי שרר רב האי גאון וכ"כ הרמב"ם פ' מוכיני ובהשג"ח כן אמר הגאון ואין הרעת ניחא הימניו וז"ל דעת אחרת טובה מזו ע"כ ועמ' מ"א דק' שה דבשלמא מי שרהוי ליורשלאן מתנה ולשון ירושה חד הוא אבל גבי בן הגר אם לא הית הורקו וליתו בקדוש אינו ראוי ליורשו וכנכרי דעלמא קוא וז"ל הר"ש דכרי

למוכר בדין זה והאומר להפך הו' טועה כדבר משנה ואין לחלק כדונים אלו בין גבה מעלמא להגבהו כ"ח הו' יורשו הרב"ח ח"א ס' :

**כ"ז כ"ח** מוקדם בשנינו לגבות וידע דהמאחר מכר וגבה דאין שתוקפו הוראה שמחל וכן אם הכריזו שכל שיש לו תביעה אם לא יבא הפסיד לא יפסיד מי שלא בא אם לא דיינא דמלכותא הכי שם והביא מחשיבת הר"ש ז"ל :

**כ"ח בריא** ושמא רכריח עדיף חי הכריח גרוע כגון דלא ידעינן אהן חי הכריח עדיף והוי בשמא ושמא ואי השמא ושמא והא' גרוע ואי השמא יותר עדיף הרב"ח ח"א ס' ק"ד דף ק"א וק"ב : **כ"ט בעל** שאומר שאלו המעות הו' המטלטלי' הם של פ' או שיש שטר על זה הו' כ"י קודם שנשאת או עשוו אחר שנשאת ונמא' דחב לו כהודאתו וכן במקום כ"ח נ"מ אם היה בידו לתת להו' פ' או להחריטוכה בו בעבור איתופ' מועיל ולהרשב"א ה' אי יש חילוק בין קרקע למטלטלין הרב"ח ח"א ס' קכ"ב דף קפ"א הביא מהתו' דכתובות מההורג' שטר אמנה וקא' הרשב"א הובאה בכ"י א"ה סימן ק' ובתשובות הרפוס כו' א"לף ס' ומכ"י י"ח מ' ס' ל"ח הו' ל"ה כ' תשוב' הרשב"א ומהכ"י מ' ס' מ' הו' ותשובת הר"ש ועיין בדין שאמר זה וסם כתב דחוקה כל מה שכיר האדם הוא שלי ועיין לזה כאורך הר"י הלוי כלל יז ס' ע"ז הביא מהמרדכי בהנהגות פ' הו'ו כ"ד מ"ס ה' מ"תש יבא הר"ש בטור ח"מ ס' ל"ט ותשובת הר"ש כלל פ' ט"ס י"א (כאן חסד שורה ה') ותפ"ה הרשב"א ס' ט"ף מ' ומ"כ ח' מ' ס' מ' וס' העלה דהם היה שותף הו' עסקה מהניא הודאתו וחילוק אם ההודאה היתה קודם שלום וחילוקים עוד :

**ל' כ"ח** דאינו גובה ממעות שהתפיה ומעסקה שכיר הלוח אלא מהחלי שהיה מלוה והוא שודיע בעדים שהתקם המעות הם של השותפות הא' לא ה' לא ונזכה ואפ"ל ששטר העסקה קיים לזמן ומת ה'ך הזמן טענינו ליה שמה נהרנו שיהא לחלוק ה'ך הזמן וחלקו והחזיר אפ"ל החלי שהיה מלוה ומ' מ' אם הורה המוקבל שהמעות הם של פ' נאמן כמינו דהיה ניהנס גם הביא מ' המקבל והר"ף ומ' המוכר ה'ת הכי מדין שטר כים יע"ש ועיין בדין הקודם ועיין לזה בהר"י הלוי ס' הכתוב בדין הקודם בעליון ושם כתב באם קודם שהיו בידו מעות שהתפיה והביא שם הדין מ' המקבל והרמב"ם פ' מ' מה שניחוס :

**ל"א ב"ח** להרשב"א ה' היכא דיש שעבוד מטלטלי אגב מקרקעי כ"ח גיבה הם ככר מכר אח"כ או נתן ולהרשב"א אפ"ל היה שעבוד מטלטלי אגב מקרקעי אינו גובה מהמקבל או מהלוקח והכי נהנו עכשו ועל פי סדרת הר"ש ס' :

**ל"ב בכור** דאינו נוטל פי שנים בראוי היינו מלוה אכל אם אביו היה לו מעות בשותפות ביד אחרים אפ"ל הם בעיר אחרת הו' בכקדון אביו ביד אחרים ואשיב מנוחק הר"י הלוי כלל י' ס' ע"ז דף קס"ג הביא מהר"קו שו' קמ"ה :

דעת ח"מ ערך גימיר קרושים

דכל שעתא כעמוד והחזיר קאיו ואם ימצאו לו יורשים יחזיר ולא יעשה בו זורכי רבים דאמרי גבי גול ולא ידע אה מי אבל היכא דיודע למיגול חייב לחפש אחר יורשיו לתקן חטאו והתו הקשו במשנא זו פשיטא ותו דאפי' אחר היורשים יוליך למדי א"כ תתא למירד דהין חילוק בין גזול קיים בין שמת לענין קרן ומימש ואשם כמו דיש חילוק בגזול בין הוא לבניו דכנו הין משלמען חומש על גול אביהם ואם החזיר לא'מן היורשים הין כתקן הלאו שחלק שאר היורשים עדיין הוא גול בידו אלא או יחזיר לתפיסת הביה או יחזיר לכל חלקיו ואם הם קטנים יחזיר לכ"ד או לפטרו' ואם יש גדול אחיו שנושא ונותן בהפיסת הביה כגון שעדיין לא חלקו יחזיר לו דהוי כפטורופוס ומיהו אם נהרשל להשיב לגזול כ"ל דעוגשין אותו בכ"ד של מעלה אפי' שלא כעידן ריתחא ואם לא נהרשל מלהשיב עד שמת גזול לא ענשין שלא כעידן ריתחא אכל כעידן ריתחא אפשר דענשין דלא גרע מעשה בעלמא והכי מסתברא וברוך הויודע האמת ע"כ:

**ח' גזול** את חבירו כעדי' הין לריק להחזיר בעדי' הר"פ פ"ב דכתובות דה תע"ג ע"כ ועיין בכרכות גבי אם ראית ה"ח שעבר עבירה וכו' הני מילי כמילי דגופא אבל כמתוכנא עד דמהדר למריה יעש:

**ט' גרמי** דינא דגרמי כל דבריה היוקא אפי' ולא נחכוון להזיק חייב הר"ב ח"ג סי' ק"ח אגב:

**י' גוי** שגזל דקקע מישראל ומכרו או נתנו לישראל דהין בו דין סקדיקון ומחזיר לו הקרקע כחנם דקרקע אינה נגזלת היינו דוקא בקרקע ולא כמטלטלי' והמעות ואפי' את"ל דהיינו אפי' כמטלטלי' היינו דנכרים שהם אכל כל שלא יודע אם הם לא ואפי' בקרקע אי איכא בי דואר ולא אזיל וקביל עליה מחלו מהדר'ך בית יט' ועיין בדוכים שאחר זה וכ"ש אם הגוי לא הודה שגזל ממנו והביא מפ' סגוקין:

**יא' גוי** שחייב לישראל וישראל לגוי אי מוסיף מרר' נתן כלמד ממהדר'ך שם:

**יב' גוי** שאנס ממנו משמעון וראובן לוח מהגוי בערכות שמעון הנו דהין שמעון נוכח מראובן אפי' שכח הגוי החוב שהוא שם:

**יג' גוי** שטעוהו עותר שם מפרק הגזול:

**יד' גוי** מי סקיה גוי חייב לו ושלח שליח לגבית והוסיף הגוי מעו' או הס' לשליח או למשלח או יחלוקו וכן אם הטעה או גזל לגוי השליח מה דינו ואי הישרא' היה חייב לגוי ושלחם ע"י ישראל ושכח הנו דאו חוזר לבעל המעות ואפי' השליח ערב ואם שכח הגוי החוב הוי' ללוח ולא לערב שם וע"ש הדין מפ' אלמנה ניונות וקתום' והמדיני ואם רוצה לקדש השם הערב דלאו כ"כ ושייך עוד לראש השליח לקדש ע"ש הרשב"ם ח"מ סי' קפ"ד הביא מח"מ סי' קפ"ג:

**טו' גוי** שהיה חייב לישראל ושלח שליח לגבית והטעהו השליח שנתן מעות ויתר הדין דיש ג' סבירות ד"א דהוי' לשליח ו"א דהוי' למשלח ו"א דיחלוקו וכן אם שלח לקחת ממנו מקח או שהיה חייב לו ושלח ושכח הגוי מהחוב הרשב"ם ח"מ סי' כ"ו וכו' לוח והדין מפ' אלמנה ניונות והביא מח"מ סי' קפ"ג ומ"מ

תמוהין דמאי כ"מ כה"ל דרב מרי בנו של איסור גיורא שאחר שהיתה הורתו אלא בקדושה ואין ראוי ליורשו מה לי איסור שנתן לבנו מה לי לאחר חי מהני לאדם אחר אמאי לא מהני לרב מארי ע"כ ונריך לתרץ לשיטת הגאונים דלא תקנו רבנן מתנת ש"מ בכנו כיון שראוי ליורש וכן הגר אע"ג דאינו ראוי ליורשו מ"מ כנו הוא ולא תקנו בו מתנת ש"מ ובאיניש דעלמא תקנו מתנת ש"מ כגור וכן הבגתי מהרמ"ם כן בתי' בהרא' הרי לפי שיטה זו שהדין עם שמעון ומוליא מנח מתנתו וא"ת בשלמא זווו דאיסור הוו פקדון כי רבא ומ"ה מלי להקנות לאחר אכל בכ"ד שהם מלוה חלל ראובן ומלוה להולאה ניתנה בנתי קני לה הרי הוא קודם במה שחייב ב' תשוב' בדבר חדא דהין בתורת ש"מ אתינן עלה ודבריו כמסורין דמו וק"ל ש"מ שאמר הלוואתי לפ' הלוואתי לפ' ותו דהא הקנה השטר לשמעון ע"י כתיבה ומסירה וכו' היכי דכתיב קנה בש"מ גמי קנה ואע"ג דמתנת ש"מ לא קני אלא לאחר מיתה ובשעה שמת הגר כבר זכה ראובן במה שבירו' מ"מ כיון שכחב ומסר השטר מחיים הוי' כשאר מתנות של ש"מ ולגבי אחרוני שאין ראוי ליורשו כלומר שאינו בנו ישראל וגר שוים ולשיטת האחרונים זכה ראובן במה שבירו' דכיון דמת הגר פקע שעבודו ומתה"ש"מ לא קנה עד לאחר מית' ו"ל הרשב"א בתי' וקפ"ו הנכון במ"ש גבי איסור כל היבא דליתיה בידו ליתיה במתנה מאס דמתנת ש"מ אינו לא לאחר גמר מיתה ובירוסה הוי' לכל אדם ומן הדין אינה כלום בכל אדם שאין מתנס לאחר מיתה אלא משום ירושה תקנה הילכך גר שנתן במתנת ש"מ בין שאינו בר ירושה אף מתנתו אינה מתנה ע"כ וזה דעת האחרונים שאין מתנתו כלום אפי' לאחר מיתה וא"ת כיון שראובן תפוס איך מפקי' מנייה לזה אומר אני שיעשו פשרה ואם אמר יקוב הדין את ההר הדין עם שמעון חדא דאקריה דהרמב"ם הוא וראוי לפסוק בתוהו ותו דכל דברי הגאונים דברי קבלה הם וראוי לסמוך עליהם בכל דבר ומ"מ אם אמר ראובן קול' כס' האחרונים שומעין לו כיון שהאחרונים ראוי דברי הראשונים ולא הסבימו עליהם ע"כ:

**ז' גזול** שמחזיר ליורשי הגזול וכן מלוה ברביתאוי מתקן מה שטעא הרדב"ז כ"י סי' ה' בת' ז'ל משנה שלימה שנינו בהגזול עליש הגזול חבירו שיה פרוט' וכסב' לו יוליכו אחריו אפי' למדי ולא יתן לא לבנו ולא לשלוהו אבל יתן הוא לשליח כ"ד ואם מת יחזיר ליורשיו ואי נפסד לומר יחזיר אבל לא נתקן הלאו בין דלא מחזיר לגזול בעצמו כמה תשו' בדבר חדא דהא כהא תליא אם נתקן הלאו חייב להחזיר ואי לא נתקן שלא למה יחזיר ותו דירוש ברעא דאבהו וכיון דהחזיר ליורש הוי' במחזיר לגזול ותו דאם לא הספיק להחזיר עד שמת גזול מאי הו"ל למעבר ותו דא"כ מנינו מלקי' על לאו דלא קנזול וכגון שמת גזול דומיא דהא דאמרי' גבי לאו הניתק לעשה שאם לקח את על הכנים וסבר את' אנפיה חייב דשוב אינו יכול לקיים העשה שבה והא ודאי ליתא דלא אמר אדם מעולם שילקה על לאו דלא קנזול לפי שכל עשה ניהן להשבון אפי' ימות הגזול יחזיר ל' יורשו דהין לך אדם מישראל שאין לו יורש ואפי' ש' לא נמצא לו יורש וכשאר הגוילה בידו הין לוקם שהרי הלא ובעצמו יש לו תקל' ע"י חזרה אפי' שלא החזיר

**ב"ה גוי** שהלוא לישראל א' ואותו ישראל ליה אופי  
הקוב לישראל אחד ורובה לעכב מלתא  
לו כי שבת הגוי והשליח דולח לקרש ה' דאיתו יכול לכופו  
הביא שם מח"מ ס' קפ"ג :

**ב"ו גר** שיש לו מלוה על ישראל בשטר ומכר שטר  
חוב לאחרים ומת זכה הלוא במו חס חוד  
ומחלו מחול ה"ג כיון דמת פקע ליה וגפטר והס הודס  
שהמתין הוא של פ' אלא שנכתב על שמו אי מהני ואי  
יש לחלק בין הודה בהיותו בריא להס הודה בעורו שכיו  
מרע הרשד"ס ח"מ ס' ק"ד והס יש לחלק בין חס המלות  
היתה בשטר להס היתה על פה ובין מלוה לפקדון  
והודאה דמהני להקנו' ולא פוקימיר מי שסס' יעש הפית  
מפ' מי שמת וכעה"ת והרמב"ם בה' זכ"ה וח"מ ס' ק  
רנ"ז והמרדכי בפ' מי שמת יעש ועיין תוס' פ"ק  
דקידושין :

**ב"ז גר** במתנת ש"מ דכיון דאין בו דין ירושה. אס  
נתן מתנת ש"מ נח זכה שם :

**ב"ח גוי** שהיה בידו משכון של ישראל ותפס אחר  
שמת לה זכה התופס דכיון דנתן עקב  
שעבודיה שם :

**ב"ט גזלתני** כשטוען הרשד"ס ח"מ ס' ק"ט  
הביא מהרמב"ם פ"ד מגולה :

**ל' גזולן** שהאכיל לכניו חו נהזרים דפטורים  
מלשם לאחר יאוש ואין גולה קיימת אבל  
הגולה קיימת חפ' לאחר יאוש חייב להחזיר ופסל  
מחלוקת כזה דאפי' כ"ג נזרו יאוש ואינו ראוי קנה  
מ"מ י"ז דוקא קדס היתום לשינוי ראוי חל להפך לא יאוש  
דאפי' הנה סקנה היינו דהגזנה שלו ושלם דמיס ויא  
דאין לו לשלם דמיס ויכול לומר המוחזק ק"ל בזה כפ'  
וכזה כפ' ואס לקח סחורות מאחרים הנכב ומכרם ונתן  
דגיס לאחרים פטורים כל שנשתנה גוף הגזנה עצמה  
הרשד"ס ח"מ ס' ע' הביא מפ' הגזול בתרא משנת  
הגזול ומאכיל לכניו והגמ' שם ועור ח"מ ס' שס' א'  
ומפ' מרובה א"ר אלעזר נכב עלה וכעשה חיל וכו'  
והובאה בהלכות ועיין בסמוך :

**ל"א גזולן** שגזל עלה ונעשה חיל עגל ונעשה שר  
כיון דנשתנה גוף הגזלה ומכרו לאחרים  
קנה אותו הקונה שם ועיין בד"ק הקודם ועור הרשד"ס  
ח"מ ס' נ"ג :

**ל"ב גזולן** שנתן לה' מתנה או מונויות ושוב לקח  
מהרד ואמר אני לוקח זה מפני מת  
שנתתי לפ' שם דפטור המקבל :

**ל"ג גזול** המלך נכסי היהודים ונתן מהם מונויות  
ליהודים אחרים דפטורים מהטעמים  
הנזל בדיונים הקודמים שם :

**ל"ד גזולן** שהאכיל לאחרים בעליו רזה מוח  
גובה רנה מזהבוכה הרשד"ס ח"מ ס' ק"ט  
ע"ט הביא מח"מ ס' ע"ב :

**ל"ה גורד** או איגור ד"א דאינו נזהג לא כשיר שניהם  
משנת ואיה להו מעות אבל אס הא'  
עשיר והא' עני לא כבר נדחו דבריהם מרוב גדולי  
הפוסקים ולית דחש לה מהראש ח"מ א"ס י"ו דף ל"א  
וע"ש הד"ן מפ' ק דבקרר והר"ף והרא"ש שם :

**ל"ו גורד** או איגור דכוהג כפלה להס בתורת  
ירושה או באה להס במתנה או זכ"ה  
מהפקר אבל בקנאות כשותפו דהוי מחלוקתו מן הספק  
אין

ומ"מ אס השליח נכחו למשלח אינו יכול לנכות עוד שם  
מהמרדכי ועיין לקמן ואס גזל זנכב והטעה יעש  
היטב :

**ט"ז גבייה** שלא בכ"ד דלא הוי גבייה הר"ב  
ח"א בלל"ב ס' ק"ח ד' ל"א ע"ד  
וכתוב דף ל' ה' :

**י"ז גוי** שהלוא לישראל במשכון ע"י ערב כער מה  
שיחקר מהמשכונות דפרע לערב ושוב  
בשרה למכור המשכונות לא רנה להתם ליד הערב הזה  
לא לערב אחר שנתן הערב והערב השני נתנס לראשון  
למכור ומכרם ובינו בינו מת הגוי וטרפו שניהם עם  
סופר של הגוי שימחוק החוב הזה הדין דלא הוי לערב  
השני אלא לראשון או ללוה יהדין בין הלוא לערב  
הראשון הדין לערב ולא ללוה אלא שסס' ירנה הלוא  
יתן מעותיו ויקח המשכונות כיון דהמשכונות באו מידו  
של גוי לערב ואס היה להפך שהלוא נתן המשכונות  
לערב ולא באו ליד הגוי שהס של הלוא הרשד"ס ס' כ"ו  
וכ"ז יעש היטב :

**י"ח גזולן** דמכלס בשעת הגולה ה"ה אס מכר  
עיריית או נתחייב לת"כ ב' עירוקתו מן  
פ' ובא הזמן ומכרו לאחר מכלס כפי הערך שהיו שוים  
בזמן שמכרם הרשד"ס ח"מ ס' כ"א :

**י"ט גזול** הגוי דאסור ובגזול על מנת לתת לו  
מעות ויודע דמקבל מעבו ברטון דמתור  
וכישראל בה"ג נמי שרי ואפשר לומר דבישראל אסור  
אפי' בה"ג הרד"ך בית ג' ו' חדרד' :

**כ' גזול** כל שהגזל הוא מפני דרכי שלום דאין  
לחזויה מידו הרד"ך בית ל"א חדר כ' ונ' :

**כ"א גוי** שהיה חייב לישראל וישראל אחר היה  
חייב לו ועשה מעמד ג' שיתן לישראל  
שהוא חייב לו ואס"כ אנס ולקח מהלוא שלו אי עכ"ז  
יגבה הישראל ממנו מחלוקת כזה הרשד"ס ח"מ ס' ק'  
ג"ה הביא מהטור ח"מ ס' ק"כ ופסקי הרא"ש פ"ק  
דגיטין וכתבו י"ט ו"ד והר"ף הגזול ומאכיל והרמב"ם  
פ"ח מחיבל והיסקים עוד יעש היטב ועיין בסמוך :

**כ"ב גי'ם** שאנסו לישראל להראות נכסי חכירו  
ואס אנסוהו להראות והביא ואס  
אנסוהו להביא אס"כ או קודם וכשא' ונתן ביד ואס  
אנסוהו ממנו או היגס הנוף ואס היה לזה של זה או  
נפקד ואנסוהו לתת או שאנסוהו להגיד בכסיו של פ'  
ואס"כ לקחו ואס האיגס היה מדין המלכות ואס אינו  
חק קביע לכל המוסים ופרטים דיני דמלכות שם באורך  
ואס אס"כ גזרו ג"כ על כל היהודים דאינו חייב כיון  
דמעיקרא הגזרה היתה על בעל הממון אלא שאס"כ  
היתה הגזרה כוללת יעש ופרטים עוד לזה הרשד"ס  
ח"מ ס' רנ"ג הביא מח"מ ס' ש"ט ואפי' אנס ישראל  
**כ"ג גוי** שאנס את ישראל בעד אחר דפטור דאין  
נהפס על חכירו שיהא הלה חייב אלא  
בענין המס שם והוא שיקחו כפי שבגלל פ' הווררשד"ס  
ח"מ ס' ק"כ וועיין ההשו' ההיא וס' ש"ל :

**כ"ד גזול** הגוי אי אסור דהוי מחלוקת וראוי לדון  
להחמיר וזה דוקא בגזל שהגוי יודע  
ואיכא חלול ה' אבל בגזלה של גוי ואכדוהו שרי כל  
שאינו יודע ואפשר שיהא חלול הרשד"ס ח"מ ס' נ"ט  
הביא מפ' הגזול ומאכיל וח"מ ס' קפ"ג :



ובשה' ת"ח והא' ע"ה או כששניהם ת"ח וע"ש ואשת  
 קבר אי הויה כחבר לענין זה וכן אי הא' ת"ח אי הדיון  
 יקום מפניו או מפני אשת חכם שם מלאוהו ז' עד אות י"ג  
 ועמידה כסמיכה אי הויה ישיבה או לא לענין זה יע"ש  
 ולענין קימה בפני חכם ע"ש אית מ"ו :

**י"ז דינים** דלא ישמעו לבע"ד הם לא יבא עם  
 חכירו אם שמע או שהדינים יותר  
 מא' פרטים באורך והכע"ד המטעים דבריו יחיד אי  
 הוי עכריון פרטים רבים בזה באורך סי' י"ז על הטור  
 מאות י"ג עד אות כ' וכ"ה באורך ואי הוי האיסור  
 מראורייתא יע"ש ואי הדיון רבו אי יכול לבא קודם ואי  
 יש לו עת קבוע שם אות כ' כובעל הכ"י אות ב' ואם הוא  
 חכם ואינו רבו יע"ש :

**ח"י דין** אי יכול לדון דין ת"ב פעמים יע"ש  
 אגב אות י"ז :

**י"ט דין** לדרך לשנות הטענות טעם לדבר ואם  
 הדיונים מרובים כה"ג ת"מ סי' י"ז דף  
 כ"ב א"ת ל' יע"ש :

**ד' דין** שדן בלתי שמוע דברי בע"ד שדינו בטל  
 ואי יכול הדיון הויה לחזור ולשמע  
 הטענות ולדנו ואם אחר שדן אי נאמן הדיון לומר שלא  
 שמע טענותיהם שם א"ת ל"ה עד א"ת ל"ה ועד ככלל  
 לענין הפסרה ג"כ :

**כ"א דין** דרוחה וזכה לא מהם אי יטעון בעדו  
 ואי יש חילוק בין תובע לתקבע ואי

מותר משום פהח פיד להלם ובענין הפרושי נתיקורא  
 כגון רביה וכיוצא אי טענין הע"ג דיש ס' כדבר  
 וטענת פרוכזול דלא שכוח אי יטעון עכורו עינין באורך  
 כה"ג מ"מ סי' י"ז דף כ"ב ע"ג מאות ל"ו עד א"ת מ'  
 יע"ש ועוד משם עד א"ת מ"ו פרטים רבים דשייכו לזה  
 יע"ש יע"ש על הכ"י א"ת ג' ועוד שייך לזה שם על הכ"י  
 א"ת ד' וס' באר שבע העלה דיש זכות ע"ש דף קט"ו  
 קע"כ ונ' הביא מתשובת הרא"ש הובאה ב"ה סי' ק'  
 וח"מ סי' מ"כ סי' ומורי הרב נד"ו הביא מת"מ סימן  
 קכ"ד סוף סי' א' יע"ש :

**כ"ב דין** אי יכול לטעון דעד ה' לא מהני שם  
 א"ת מ"כ וענין בטור עלמנו ס' י"ב  
 י"ג :

**כ"ג דין** דרוחה דחייב התקבע יותר ממה שתובעו  
 התובע אי יכול לחייבו כיותר כה"ג ח"מ  
 סוף סי' י"ז על הכ"י א"ת ד' :

**כ"ד דשלב"ל** דהו מעות ושלוחות הרימ"ט  
 י"ד סי' ט"ל דף מ"ג ע"ה :

**כ"ה דין** שלא ישמע לטענות הא' בלתי חכירו  
 עמו הרש"ד סי' י"ד סי' ק' הביא מת"מ  
 סי' י"ז והרמב"ם פכ"ה מה' סנהדרין :

**כ"ו דין** דיש לו הפק בדין דישא ויתן עם אחרים  
 ויעשה כדעת הרוב ואם נסתפקו כלם  
 בדין יכריחו לעשות פשרה אפי' לתובע כ"ש לתקבע  
 הדרכ' סי' כ"ד דף י' ע"ד :

**כ"ז דין** שבה דין לידו וכבר עשה מעשה בדין  
 כזה ועכשיו ישחכם אחר בעיר דראוי  
 שישא ויתן עמו שם משם הטור סי' י' :

**כ"ח דין** דאל יקבל עליו לדון דין תורה דוקא  
 שם משם הטור ח"מ סי' י"ב סעיף ו' :

**כ"ט דין** מרומה מני שלכו שלם ודינו הרדכ' סי'  
 כ"ז דף י"ד ע"כ אגב משם הרמב"ם  
 פכ"ד מה' סנהדרין וענין ח"מ סי' ע"ו :  
**ל' דינא** דראין דינא דין אחר לא יוכל לדון עוד  
 כה אפי' בדבר שהוא פלוגתא הרדכ'  
 סי' כ"ז דף ע"כ אגב וענין ח"מ סי' י"ב כ"ז אחר ס"ב  
 האובת הרא"ש כלל פ"ה סי' ה' ועוד שם כ"י קודם מקו'  
 ח' כשם ספר חזה התופה :

**ל"א דין** כשיש לת"ע עם ע"ה ויולא ביה מילתא  
 לילך לדון בפני דיון דבטיר מנייה בין  
 שהוא תובע או תקבע דיכול לעשות מורשה ואכטלר וכן  
 אזה כבודה אבל אינו אחריתא לא וכן אם יודע עדות  
 הרשות בידו וי"א דלעדות אינו רשאי אבל לא מתקבר  
 ואם הוא בדבר איסור מחוייב לילך אם יש אחר עמו לא  
 הוא לבדו הרדכ' סי' קי"ט דף מ"ו ע"ד ומ"ז וענין  
 בת"מ סי' ז' סוף בטור והרדכ' הביא מפ' שבעת העדות  
 ובאר פוסקים :

**ל"ב דשלב"ל** דהין אדם מקנה אבל יכול  
 להסתלק מרשלב"ל הרדכ' סי'  
 ק"ך דף ק"ז ע"ג אגב :

**ל"ג דינא** דמלכותא כתיבה דברים הוי דינא  
 ענין כ"י ח"מ סס"ו וכ"ז ממקו' ז' עד  
 סוף הסי' וענין בפ"ק דגטין דף ט' ע"ב ברש"י בענין  
 שטרות העש"ג רכשרים משום דינא דמלכותא דינא  
 ולע"ד ק' על דבריו דמעיקרה כתב משום דינא וכו'  
 ולכסוף כתב דבממונות כשרים משום דמוזרחין על  
 הדינין ולמה סינה :

**ל"ד דין** דאינו נאמן על מה גזר אה"כ יש עדי'  
 כיון דהב"ד מכחישו שלא קבלוהו  
 לענין זה הרמ"ג סי' ק"ט וע"ש דף קי"ט :

**ל"ה דין** שאינו יכול לכופס לנדונים יכול מעלמו  
 ליבדל מהם הר"ש קלעי סי' מ' דף ל"ה  
 ע"ד אגב משם ר"ת :

**ל"ו דין** יחיד שלא יתמנה וכמה פרטים לריך  
 לשייכל לדון יחידו ולכוף לידון בפניו  
 הר"ש קלעי סימן ס' דף מ"ז ע"ד ודף מ"ח והביא  
 מהריב"ש סי' רמ"ה וע"ש סי' ס' וד' כ"ה הביא ממכתני'  
 פ' זה בורר וטח"מ סי' י"ג :

**ל"ז דינים** דזה בורר ליה' וזה בורר לוא' אפי'  
 הובא דהיכא גדול ואם האחד אמר  
 בפני זה דוקא ופרטים עוד ואם הדין פשוט הר"ש קלעי  
 ריש סי' ע"ט וע"ש והסקמת רבנים אחרים והביא  
 מהריק"ו סו' ה' אי הוי כולזול יע"ש ואם רבני העיר  
 גורוש' דיון :

**ל"ח דין** יחיד או קרוב כשקבלוהו דיכול לדון  
 וכן אם הוא יושב לדון והם באים  
 מעלמם לידון בפניו דמי כמי שקבלוהו עליהם תשובה  
 הר"ש קלעי סי' ל"ג תשו' הר"ש חנין משם הירוש' פ'  
 כהן גדול :

**ט"ל דינים** הרב והתלמיד יכולים להיות דינים  
 כל שלא למדו עכשיו כיון דהתלמי'  
 בעל סברה ולענין חלויה יש להקל יותר הרש"ק סי' ק'  
 וכמה חכמים עמו והביא מפ"ה דיני ממונות והמרדכי  
 שם והרמב"ם פי"ה מה' סנהדרין והר"ן ורבינו ירוחם  
 ח"ד נתיב ה' והריק"ו סו' ק' ע' וידנו זה א"ת זה שם :

**דעת חזק ערך דליית קדושים**

**נ"ב דר** הח' כראיה סותר הרשב"ה סי' הלף ק"ח :  
 בחזק חכיוו שלח' מדעתו חס עשו בית  
 זה להשכיר חייב דזה נהנה וזה חסר  
 אבל חס אינו עשוי להשכיר כגון שהוא חסר חסוב  
 ואינו עשוי להשכיר הוא זה נהנה וזה אינו חסר ופטור  
 הרשב"ה סי' הלף קכ"ח משמח' דגמ' פ' ביזר' הרגל'  
 יעש :

**נ"ג דרך** שהחזיקו רבנים רבנים ויכול לקוחמו  
 נחמינת הוא חזקה אי הוא כהילוך דוקא  
 או מיד בשפרץ ופתח ופרטים עוד הרשב"ה סי' הלף  
 קכ"ב :

**נ"ד דורונות** ששולח חבי האשה כשיולדת ביהו  
 כתב הרדב"ז זל בת"י סי' הפ"ג  
 שהם של הבעל והטעם שכן הוא המנהג שזה שולח לזה  
 בזמן שמחתו וזה מחזיר לזה בזמן שמחתו ומני לשושבניו  
 דכתב הרמב"ם פ"ז מזכיה ובמקום שאין מנהג יודע  
 הכל הוא כחוקת היורשים והמע"ה ע"כ :

**נ"ה דיין** יחיד דהר"ל אל תהי דן יחידו וחזינו  
 דיין יחיד הרדב"ז זל בת"י סי' תק"ט  
 נתן טעם דכיון דמן התורה מותר דכתי' בלדק תשיט  
 עמיתך ומדברי סופרים הוא דבעי' ג' חס קבלוהו  
 בעלי הדין או שביירו אותו הזכור או טובי העיר  
 במעמד הנשי העיר יכול לרין חצי' לכתלה וביון  
 שיושב ודן יחידו ובאין לרין לפניו הוי' כאלו קבלו עליהם  
 והכי איתא בירושלמי דסגה דדין ר' אבהו הוה יתוב דיין  
 וכו' אמר לון ביון דאתין חמון לי יתיב דיין לגרמי ואהון  
 לגבאי כמי שקבלוהו עליהם ותיב כן כד"א כאלה  
 קבלוהו אבל קבלוהו דן אפי' יחיד ע"כ ומהו כד"א ע"ג  
 דלאו כ"ע דינא גמירי דאסור לרין יחידו ואחו למילף  
 מניה ע"כ אין לחוש ע"כ שם ושאר דברי התשוב' הנז'  
 הנה באים להלן ה' לא' ועיין פ"ק דסנהדרין בגמרא  
 והוספות :

**נ"ו דיין** יחיד שכתב הרמב"ם פ"ה מסנהדרין  
 יחיד מומחה אין ההוראה בפניו הוראה ככ"ד  
 ואפי' היה סמוך ע"כ מ"מ נ"ל דהוינו בדין אותם על  
 ברחם אז בעי' ג' דוקא אבל קבלוהו עליהם הבע"ד או  
 הזכור ההוראה בפניו הוי' הוראה לכל דבר כררואו  
 דהלת"ה הלא שאין ההוראה והכפירה בפניו כלום למאי  
 קבלוהו כלל דמלתא דקבלה מילתא רבה היא שהרי  
 אין הפסולין לרין ולהעיד כשרים ע"י קבלה כדתן נאמן  
 עלי' אבא וכו' וכן נראה מדברי הטור קומן ג' דהקבלה  
 תועיל אפי' לענין הוראה ולענין שלח' ויכול להחליף  
 טענותיהם ע"כ :

**נ"ז דיין** בלילה כתב ע"ש וזל ומכאן יש סמך למה  
 שנהגו לדון בלילה אפי' החלת דין דהכי  
 במי אין מקבלין עדות בלילה ואם קבלו אין עושין עפ"י  
 אותו עדות ואם קבלו עליהם עדות לילה דנין עפ"י אותו  
 עדות דלא גרע מכל פסולי עדות והנן כאמן עלי' אבא  
 וכו' הבא נמי אים קבלו כשר דנתיי סנא וכיון דבאין  
 בלילה הוי' כקבלו עליהם דין לילה וכו' התי' דר' אבהו  
 דהכתתי לעיל ואין לחוש דישעו אחרים כמה דלא חש  
 ר' אבהו לרין יחידו ומיהו חס בא' ח' מבעלי דינין  
 לתביע דין בלילה אין מומנין בעל דינו לבא בלילה יאף  
 כשכאין שניהם אני אומר מקבלים אים עליבם דין לילה  
 וכן כעדות חס אומרים הן אני דן ע"כ :

**מ' דינא** דעביד אינוס דינא לנפשיה וכו' חסא  
 כנגדו וקייב נדוי ונדהו הוא בעלמנו  
 דהוי מנודה ואפי' הוא עם הארץ ואם יש שום חילוק  
 כינו לכין ע"ה הר"ש קלעו סי' קי"ט אגב והביא הגהה  
 מאז והריק"ו יסו' כ"ה וק"ע והרמב"ם ה' ת"ת והטור  
 ה' נדוי ופ' המניח בקמח ואם יש חילוק חס נדהו דיפר'  
 לו חיכו וע"ש ואם האחר לא היה סרבן ונדהו דאינו  
 מנודה :

**מ"א דינים** ג' הדייטות יושבי קרנות אי גמיר  
 קלת לכד מאחרים אע"ג דאינו  
 חכס דגס לרש"י כשר וסברות בדיון זה הר"ם מפירוואה  
 סי' מ"ג סוף דף ז"ב ור"ב ולענין קבלת טענות בפני  
 הדייטות וע"ש :

**מ"ב דינים** הדייטות כשרותה התובע או הנתבע  
 לרין לפניהם דכל שלח' נהמנו להיות  
 דיינין וכול שכן נדוי לכופו לידון בפני חכמים אפי' בעיר  
 אחרת דאית שם מומחין הר"ם מפירוואה סימן כ"ד  
 ובתוב כ"ה דף ק"ג מתוס' ריש סנהדרין ופ' זה בורר וכו'  
 פ' זה בורר :

**מ"ג דיין** כשאחד מבעלי דינין קשה דיכול  
 להסתלק כל שאינו יודע להיכן הדין  
 נוטה ואם שניהם קשים או שניהם רבים אינו יכול  
 להסתלק ואם הוא מומחה לרבים שהוא דיין שנהקבל  
 בעיר אינו יכול להסתלק בשום זר הרשב"ם י"ד סי' ק"ל  
 והביא מפ"ק דסנהדרין והר"ף והגהות אשירי והרמב"ם  
 והרשב"ה :

**מ"ד דינים** כשקבלי בשבועה לקיים דבריהם  
 דמסקמח הכוונה הוא על כל מה  
 שינזרו הדיינים פרי להוציא הדין להמתו שם :

**מ"ה דיין** שלא יעשו למי שסגו שומעני הרשב"ם  
 י"ד סי' קס"א :

**מ"ו דיין** שאינו בקי כדינין כשעת הדחק דממנין  
 אותו בש משם הרשב"ה :

**מ"ז דיין** מני שיש לו על אחר דלפי הדין אין התובע  
 יכריח את הנתבע ללכת אלה הוי' בעירו  
 דוקא לדברי בעה"ג או לב"ד הגדול לר"ת ואפי' לר"ת  
 יא דוקא בענין הלוואה ועכשיו המנהג דהתובע הולך  
 אחר הנתבע ואין לעכב נכסו יחיד עיר הנתבע ואפי'  
 נכסו הנתבע עצמו בעיר התובע אלא כשהוא לא זיינת  
 דינא אז יש לעכב ומ"מ ילך לדין בעיר הנתבע הרשב"ם  
 י"ד סי' קס"ה דף ק"ע ע"ד הביא מת"ה סי' ס"ה ועוד  
 הרשב"ם י"ד סי' ר"ך דף קכ"ב ע"ב :

**מ"ח דיין** לעיר על יחיד ונוגע לכללות העיר לא  
 ידונו דייני העיר אפילו ע"י סילוק  
 שישלקו מההגאה שם ועיין בדברי הרשב"ם י"ד קס"ו  
 קע"ב דכתב דסילוק מהני לענין עדים הביא הר"ה ש'  
 כלל ה' סי' ר' :

**מ"ט דינא** לנפשיה דעביד אינוס ת"ח לנפשיה  
 דבזמן הזה אין ת"ח לענין זה ואם  
 כבר עשה הרשב"ם י"ד סי' רמ"ה בתשובה אחרונה :  
**נ' דיין** שכלו לפניו ה' דף וא' קשה ושמע אותם  
 ויודע הדין לא יוכל לעשות פשרה אבל  
 אחרים מופשרים כיניהם שלא במושב דיון קבוע למשפט  
 הרשב"ה ס"י הלף קי"ב תאו' רבי' האוי' זל :

**נ"א דינים** ששמעו הטענות דיכולים לפסוק  
 ולגמור הדין שלא בפניו ואם מביא



נ"ח ד"יין מומחה שטעה בשקול הדעת אם אפשר להחזיר מחזירין ואי להו משלם מכיתו ואם קבלוהו עליהם פטור מפני שע"מ כן קבלוהו ע"כ שם :

**נ"ט דינא** דמלכותא ישראל שהיה מוחזק בחניות להלוות ברבית ונלכדה העיר ממלך אחר ובא ישראל אחר לקנות החזקה להלוות ברבית וכן אם לקח קרקע מן ישראל וקנהם ישראל אחר ופרטים עוד ששייכי דנינה דמלכותא הרדב"כ כ"י סי' הקל"ג כתב וז"ל הדין עם שמעון דק"ל דינה דמלכותא דינא ואפילו ביתו ממנו שירש מהביו שמברה המלך לשמעון קנה שמעון דחק המלבים הוא כשלוכדים המדינה בכח המלחמה כל הבתים והשדות והכרמים הם שלו וגם העם הם לו למס עובד הילכך העפ"י שלא גורשו משם היהודים ורזה המלך הראשון אשר לבד העיר לקחת ממנו ביהו של ראובן ולמוכרה לשמעון וכה שמעון והיו ראובן יכול להושיעה מידו משום דינא דמלכותא וז"ל הרמב"ם וכן מלך שכעס על"א מעבריו ומשמטיו מבני המדינה ולקח שדה או חמרו אינה גזל ומותרת ליהנות בה והלוקחה מן המלך הרי היא שלו ואין הבעל"י מושיעו מידן שזה חק המלכים כלם ליקח ממנו שמטיה בשכועים עליהם והרי המלך הפקיע שבעודין ונעשית שדה או חמר זו כהפקר וכל הקונה אותה מן המלך וכה בה"ב ש"כ ב"ד שלקח המדינה בכח המלחמה שהרי הבעלים עצמם חייבים לו מיהו וק"ל כל הרוני מלכות נכסיהם למלך בדאיתא בפ' נגמר הדין והו דגרמינן בחוקה הכתים הני והרוני דוכני הרעה לטכ"א זבוייהו זבויי אכל לכרנא לא מ"ט כרנא הקרקפתא דגברי מנח ואע"ג דכהב הרמב"ם מלך שהיו דיניו שכל שלא יתן המס וכו' ובה"ב זה ונתן המס וכו' עד שיתורו הבעלים וכו' ומשמע דאם חזרו הבעלים חזרה להם הני מילי כשלא מכרו גזר החלך ממכר עולם אלא שזה החזיק מעלמיו יתרע מנה המלך אכל אם מכרו גזר המלך ממכר עולם אינה חוזרת לבעלים וכו' ב המפרשי"א ע"ג דה"ל ר"א שייך טעמא דיהוש ביקרקע משום דקרקע אינה נגזלה אין להו מדין גזלן איהוין עלה דרפיטא דגזלן אין לי חזקה אלא מטעם דינא דמלכותא איהוין עלה כו כן דרך המלכים לכבוש מדינות זה מזה וקויןן אותם קנין גמור דאלה"ה לא המנא שום מלך שיש לו חזקה במלכותו שהרי כל מלכותם לוקחים מאחריים וכוכאים איתם ע"ג מלחמתה ווי היה חזקהם וכו' הר"א ממנין פ"ד דנדרים דשמאל דחמר דינא דמלכותא דינא איתא לאשמעינן דכל הארץ למלך היא והיינו דחמרינן בהנזול בהרף דקטלי דקלי ונשריגשרי שהקרקעות והדקלים שלו הם ע"כ ואפי' שלא היה דין המלכים כשכובעין המדינה לקחה הכתים והשדות וזה המלך רצה לחדש דין זה הו שפיר דינא דמלכותא ולא נולגותא כיון שהו"ד דין שיה לכל בני המדינה וכן היה דעת רוב הפוסקים ונעשה הנה דין ק"ו אם היה קרקע חסות בעלמא שלו ולקחה המלך ותכרה הו"א מכירה כ"ג חזקה חסות והו דחזקה הלוות חסות אינה אלא מכח הורמנותא דמלכ' וה"כ הו ממנא המלך כשאר הממכס' של העיר שהם שלו ויכול למוכרם למי שירצה והו כיון דהו משיס הורמנותא דמלכא כיון שנסתלק המלך הראשון ולקחו ממנו המלכות נסתלקה גם כן ראובן דלא עדיף מנגדה דהנה מחמתיה דישתאל הנה מכח

גוי הרי הוא בנו וכן העלו המפרשים ותו דאין חזקה חסות חזקה קרקע אלא חזקה מטלטלין וקנה שמעון מטעם יאוש דכיון דגורשו וכו' הארץ נתייאש ראובן מחזקה הקוטימו דכשלמא החזקות שלנו שאנו מוחזקי' לדור בבתי הגויים אפשר דחזקה זו תקרה חזקה קרקע כיון שהיא חזקה דירה אבל חזקה חסות לא הו"א חזקה דירה אלא שלא יוכל אחר להלוות ברבית אלא הוא ואין זו אלא חזקה מטלטלין ואיך כה יאוש וגרע מחזקה מטלטלין דהתם הו מיהא מוחזק מהמטלטלין שכירו הכל בהלוות חסות אין בידו דבר שיהיה מוחזק בו ומדינא אין בידו כלום אלא מפני התקנה ואפי' דחזקה אכילה פירות חסיבה חזקה קרקע מ"מ התם הפירות באים מכח הקרקע והו שפיר חזקה קרקע אבל חזקה חסות אין הדיוט נמשך מאד הקרקע של חסות אלא מאד הלוות של חסות וזו חזקה מטלטלין היא הילכך הדבר ברור דכשעה שגורשו משם נתייאש מן הקוטימו וכה שמעון שוכ האיתי שכתב הר"קו דחזקה חסות הקוטימו הו מטלטלין ולא קרקע דשם כ"ו ז"ל ועל טענת המפרשים וכו' חומר אני לפי הנלע"ד דמכח מלכותא אין יכול ללקו שהרי דבר פשוט הוא שאין זה חשוב קרקע אלא מטלטלין בעלמא מאחר שאין המקום גורם זכות הלוות חסות ואינו אלא הורמנותא דמלכא דה"דן נתן רשות להלוות וכו' לא שייך כיה דין מלכותא כמ"ס בח"מ בשם הר"ה"ל ברנבוני ע"כ הילכך לענין יאוש גמיי חשיב מטלטלין בעלמא ונתייאש והו כיון שנתשל ראובן כשחזרו היהודים מלחמה חזקתו מתה המלך פשיטא דיכול שמעון להשתדל לקחה הקוטימו ואפי' רשע לא נקרה וכו' להושיא מידו ועיין בש' הכו' והורמנותא מלה דבר הכתוב כי לא אהו לבס מארלס ירושה כי לכני לוט כהתי את ער ירושה ואחר שכבשן סיחון היתרו לישראל וחזרו לישראל לירושא והיינו דאמרני' בכל דיבתא עמון ומואב שהרו כסיחון' אף ככ"ד כמי אע"ג דכומן המלך הראשון היה אסור לכל ישראל לקחה חסות מפני חזקתו של ראובן כיון שיא' המלכו מרשותו ונכנס בראשית אחר היתר לכל ישראל לקחה חסות דמלכות חדשה היא זו והו יודע דאף אם חזר המלך הראשון ולקח מלכותו כבתלמה לא חזר ראובן לחזקתו כפי הדין חדא דהא אפסיקא מלכות אחרת ותו כיון דגורשו היהודים נתייאש ממנה ותו דאפי' זה המלך שחזר ונתחזק במלכות אם ירצה לקחה חסות מיד ראובן דינא דמלכותא היא ולא גולגות כיון דקנין חדש הוא ואפי' לגבי הדיוט חמרינן כה"ג דתניא החומר לבן לוי שדה זו כשאקחנה יהיה המעשר שלך המעשר שלי מכרה לאחר וחזר וקנאה אין המעשר שלו ולמדו ממנה הרשב"א המקבל עליו לזון את בת אשתו כל זמן שהיא נשואה עמו גרשה והחזירה פטור מלזונה דכל זמן שהיא עמו מנישואים הראשונים משמע וכו' ש"כ ד' שמכר לו המלך החזקה סתם דמקנין הראשון משמע ולא מקנין השני החדש הילכך מכל הני טעמי הדין עם שמעון ואין מושיעין אותו מחזקתו ע"כ שם :

**ס' דינא** דבר מנרא' אי שייך בחזקות וברין חנות להלוות ברבית אי שייך כה דין כן המלך לעיל בסו' הקודם :

**ס"א דינינים** שיש ביניהם מחלוקת הרדב"כ כת' סי' הקל"ו נשאל על הרמב"ם פ"ט נקנה דרין כ"ד הגדול שכת' להם מחלוקת וכו' וקשיא דמה

**דעת ח"מ ערך דלי"ת קרושים**

הקבלה לא הזכיר וככל הני ח"מ טען שמועין ישבע הורש שאינו יודע שקבלוהו עליהם בקנין משכעין אותו ע"כ הרדב"ז כת' סי' תקס"ה :

**ס"ו דיין** שאומרים לו הורוני מהיכן דנקוני אני יכול לעכב הפרעון עד שיכתבו והי

לדין לכתוב טעם הדין והראיות הרדב"ז כת' סי' תקע"ח כתב וזל גרסינן פ' דיני ממוניות זה בורר כי תהא ר' דימי ה' ר' יוחנן ה' אומר כידון כהן וא' אומר בלך לבית הוועד וכו' והם אמר כתבו מאיזה טעם כותבין ונותנין וכו' ומדקאמר מאיזה טעם וכו' הוה נשמע דבוקבין טעם הדין והראיות אבל כתבו המפרשים דהנ"מ כשנתעלמו וא' אומר כידון כהן וא' אומר בלך לבית הוועד וכפיהו ודן בעירו ואמר כתבו מאיזה טעם דנקוני כותבין וינתנין לו ולאו שיכתבו הטעם והראיות אלא כותבין קה"ס פ' טען כד' ופ' כך ומתוך דכריהם נר' לנו שהדין ע"ס פ' וכות הוועד הסיידמו הטעם וז' הר"ב"ד רובי דבוקבין הנ"מ כשכפאיהו לדין בעירו אבל כשכא לדין מעלמו לא וכתבו המפרשים שכן הוה האמת דהבי משמע הכא וכן דעת ר' ת' והא דקאמר מאיזה טעם דנקוני הם הטענות ולא טעמי הדין והראיות וכו' כ"ו באיזה נסך עלה דהנהו הרי כותבי דעכ"ר עסקא וז' כנון דה' נריך לפרש הטעם בלא יחשדוני אבל בעלמא הי' ליכא חשדא ח"ס היה מלגלג בדין לא מודעינן ליה ואדרבא משמתנין ליה כנכרה דמפקר כבי דינא ואע"ג דאמרינן בזה בירר שמי שהיה רוצה ללכת לב"ד הגדול וכפיהו ודן בעירו הם אמר כתבו מאיזה טעם דנקוני כותבין מ"מ הם אין כותבין לו מטעם פ' ומראיה פ' לא כותבין פ' טען כד' ופ' כך ומתוך כך נזרחה פ' וכ"ד הוועד ידעו טעם הדבר אבל ר' פפא אמר כנון דא' לראודעי משמע דוקא כנון דה' נריך לאודעי טעמו של דבר כ"כ הר"ב"ד והר"ב"ד ר' וכן דעת הר"ב"ד והר"ב"ד ור' תור"ש אין כותבין אלא למי שכפאיהו לדין בעירו דוקא כי התם ולמי שמתלווץ על הדין אין כותבין היכא דליכא חשדא אלא אדרבא משמתנין ליה וכן אפי' למי שכפאיהו אין כותבין לו הטעם עכ"ל נמצא ה' חילוקים כשיש חשדא כנון כותבי וע"ה דמנו לכותבי מודיעין להם טעם הדין ואם הוא שאל כמתלווץ או מאוס דלא זיית ותלה הטעם לומר הורוני מהיכן דנקוני אין מודיעין לו אלא אדרבא משמתנין ליה ואם הבעל דין זורכא מרבנן יחולק על הדיינים ואומר טעם לטעותי והם לא חששו לטעמו ואפי' אמר טעם עם הספר והם לא הסכימו לדעת הספר לפי שיש חילוקים או שנחלקו בהבנת דברי הספר גם כזה אין כותבין ואפי' היה יחיד מומחה או יחיד שקבלוהו עליהם אלא נחזי ח"ס טעם בדבר משנה או פסקול הדעת או יחזיר הדין או ישלם מביהו כל חד כפי דינו כיון שקבלו עליו הרי הוא לו כמומחה ולא מזינו שהפוסקים חלקו לענין אם כותבין ביון ג' ליחיד מומחה או שקבלוהו עליהם ואם אמר כתבו מאיזה טעם כותבין לו פסק דין בלא טעם וראיה ואם לא כפיהו אין כותבין אפי' פסק בלי טעם וראיה ומיהו מלשון הרמב"ם כ"ל שאפי' לא כפיהו אלא שאלו לדין מעלמו ושאל לכתוב לו פסק דין כותבין פסק דין בלא טעם וראיה ואם כפיהו ודן בעירו ושאל הורוני כותבין לו טעמו של דבר שכתב פכ"כ מכנהדין שאל ה' מעלי דינין לכתוב לו פסק דין כותבין ליכך באפ' לב"ד

דמה יש בין נפשות לממוניות ומאי ליכא בין דינין אלו כנגד אלו והולכין אחר הרוב דרישא והשיב ז"ל הא ק"ל דאין מטין בדיני נפשות אחר רבים לרעות ח"כ יש שנים מחייבים והירוס על המזכים דכתוב לא תהיה אחרי רבים וכו' הטייה לטובה עפ"י ה' לרעה עפ"י שנים וכ"כ הרב פ' ה' וקאמר הכא שאם בא להם דין ממוניות אחר שנשאלה תהיה בפניהם שלא בשעת מעשה בין בדיני נפשות וכו' ונחלקו בדין אין מוסיפין עליהם כמו שמוסיפין בשאר כתי דינין אלא דינין אלו כנגד אלו וקולבין אחר הרוב ופוסקים הדין אחר הרוב אפי' שיהיו ל"ו מחייבים ול"ה מוזכין אבל ח"ס כח לפניהם דין הנהרגין בלימור הלכה למעשה דינין אלו כנגד אלו עד שיפטרנו כלומר אפי' ל"ו מחייבין פטור או שיתחייב שיהיו ל"ו מחייבין ול"ה מוזכין ומחייבין אותו דהיכא הטייה לרעה כלל דמונחה הלכה לדורות בשעת מעשה אין ממונית ח"כ רבו שנים על המזכים ואם כ"ד של כ"ג בא להם מעשה ונסתפקו אז מוסיפין בדיינין עד שיהדר הדין או עד שיהיו ע"ה שהוה כ"ד שלם ע"כ ועוד משא ומתן על זה ופרטים שכתב הנזכר עם סימן תקע"ט ולא הבאתי דבריו שהם בחורף ועכשיו לא נהיגו דינים אלו :

**ס"ב דיין** לטען נאמנות כל שהם לפניו דיקא ולומר לזה זכותי ולזה חייבתי כתב הרדב"ז רלא אמרינן הכי אלא בשורה דדיינין שתלוי בדעת הדיין ויש לחוש שמה נשקנה דעתו עתה אבל בדין התלוי בטענות נהמנן לעולם וכ"כ הפוסקים עם סי' תקס"ה :

**ס"ג דיין** אם נאנו לומר קבלונו עליהם כתב ח"ס ז"ל ח"ס הבעל דין מכחישו ודאי הינו כאמון ולריך טובעה לה קבלוהו עליו ואם היו ב דיינים כהמנים וכוה הדין עם השמנה וטענין ליקמי דמונחה דשתיקה היה כיון שהם קרובים נהמנע כיניהם כדי לתקן שלום בין בני קה"ס ופ"כ פשר כיניהם ולא פסק דין ושמה לא נהרנה בעל האשה תדע שהרי נשאר קביה בחזקתו ומ"מ כיון שהם היה חי היה לריך טובעה להכחיש לדיין שלא קבלנו ח"ס טען שמועין השבע לי שאינה יודעת שקבלוהו עליהם קבע בדין שבעת הורשים ובכ"ד לא לריבין דהא ק"ל הורש אין לריך טענה כיון שהחזיק ע"כ עם :

**ס"ד דיין** ה' וקריב מי שקבל כתב הרדב"ז כ"ס ח"ס ה' זל חדא שהרי כתב הרמב"ם והר"ף וכמה גדולים פסקו דאפי' ה' וקרוב ח"ס קבלוהו עליהם בקנין אינם יכולים לחזור וקודפשה ביחיד וליכא הכא אלא חדא לריעותא ותו כיון שהיה מומחה לרבים יכול לדין לכתחלה והוה במקום שנים וליכא לא חדא לריעותא אלא שמתקום אחר יש עליו חובה שהרי רוב הפוסקים הסכימו והרמב"ם מכללם שכל עוד שלא הוציאו המנון עפ"י הקרוב יכולין לחזור בהם ואפילו אחר שאמר חייב אתה ליתן לו אי לא תן לו ע"כ :

**ס"ה דיין** קרוב כשקבל ולא קנו מידו יכול להחזיר וכ"כ הפוסקים וכיון שהדין לא כתב ככתבו שקבלוהו עליהם בקנין יכולין לחזור בהם וקיימום שהרי אביה' הוה יכול לחזור כדטענין ליקמי כל מהי דהוה מצי אביהו למיטען ומינהא דשכיחא הוא שיהמנע החכם שבעיר בין קרובים בלא קנין ואפי' בלי קבלה וכדכתוב' לעיל וכן נר' מתוך כתבו שהפילו

לכ"ד של פ' ע"ש פ' בעל דינו שטען כך ויזא זכאי או  
 קנין וכו' ונתקין לו ויחין מוכריון לו שם המוכין והמחייבין  
 אלא ב"ד של פ' מדבריהם נזרחה פ' ע"כ ומדכב סתם  
 שהל' ה' נכ"ד וכו' משמע דככל כ"ד היירי והלו הדיון של  
 בעלי דינן שנתעלמו כהב כפ"ו ז"ל ב' שנתעלמו בדיון  
 ה' הומר נידון כאן וכו' כופין אותו ורן בעירו ואם אמר  
 כהבו מאיזה טעם דנתוני שמה טעיתם כוהבין ואח"כ  
 מוילחין ממנו ע"כ ה"ה הכה כיון דתלי טעמא שמה  
 טעיתם זריק לכהבו לו טעמי הדברים שלה טעו והדין  
 גוהן כיון שאם לא כפיהו אם שאל פסק דין נוהגין לו  
 היכה דכפיהו מסקינן ליה דרנא וכוהבין לו גם הטעם  
 והשקה התי לישנא דר' דימי כפשטא וה"ת עובד דהנהו  
 כותאי קשיא דאר"פ כגון דא רזיק לאודועי ז"ל דה"ק ה"ה  
 אחרוני הו' שאל אין וחי לא לא ואי קשיא לך להאי שיטה  
 המאי לה מיתקי האי מילתא אלא גבי ב' שנתעלמו בדיון  
 היינו טעמא דהיכה דנתעלמו בעי למיכתב טעמי  
 הדיון אבל בעלמא אין כותבין אלא פסק דין ודבר ברור  
 הוא דמי ששאל פסק להיות בידו לראיה הם נזרחה לו  
 כהתייב דנתקין לו ה"ה למדה מדברי הרב שנותקין לו  
 ואח"כ מוילחין ממנו והה"ל נלמי ששאל פסק דין לבד  
 כגון שלה כפו אותו שיכול לעכב הפרעון עד שיתנו  
 פסק דין וכ"ס לדעת שאר המפרשים שמי שכפאוהו  
 לדיון בעירו שאין כותבין לו אלא פסק דין שיעכב  
 הפרעון עד שיתנו לו פסק דין ומ"מ אין ממתקנין לו  
 עד שיראה אם יוכל לבטל הדיון ולהקטור והרהייה  
 מדאמרין פ' חזקת והה' מיתקין איגרת ממערבא דאין  
 הלכה בר"ש ואמרו ליה לבי היתוכן מההיא דכל  
 הנשבעין גבי הוי דיונא דעבד בר' אלעזר וכו' ואמרין  
 ליה לבי היתוי ומשמע הפרע עתה מיד ולכו מיתק  
 דאיה לבטל הדיון חזיר וכ"כ המפרשים וטעמ' דמסתבר  
 הוא והכו דלה לוסיק עליה הילכך לכל הפירושים מי  
 שלא כפיהו לדיון בעירו אין כותבין לו טעמי הדיון ועדין  
 יש להסתפק אם לא כפיהו ושא פסק דין אם יכול לעכב  
 הפרעון עד שיתנו לו כלי וכיון שכן פשיטא שאין יכול לעכב  
 זריק לכתוב לו כלל וכיון שכן פשיטא שאין יכול לעכב  
 ולפי מה שנראה מדברי הרמב"ם שכותבין לו ואח"כ  
 מוילחין ממנו והבא דתריה דמיר היא וכו' הלכה  
 למעשה דלא שבקי מ"ש הראב"ד ור"ת ור"י והרשב"ה  
 והרנב"ד וכל הנמשכים אחריהם כפי מנפי מה שנראה  
 מדברי הרמב"ם דוילמא ז"ל דרוקא גבי נתעלמו בדיון  
 וכפיהו כהב הרב כותבין ואח"כ מוילחין ממנו אבל גבי  
 מי ששאל פסק דין לא כהב הרב כן ודילמא מוילחין  
 ממנו ואח"כ כותבין לו פסק דין הילכך לה דחי המפו'  
 מפני הסתם וזו קבדה נכונה למשכילים וליבא למינדא  
 מונה :

ודע

דאע"ג דלית עכשיו בית ועד וב"ד הגדול  
 נוהג דין זה שאם יש במקום ה' חכמים גדולים  
 ומוכהקים כופין אותו והולך ודין עמו אם כמלוה וכיוצא  
 בו משום דעבד ליה וכו' וכגון דלית במקומו חכמים  
 בקיאים כדילמא תלמידים אבל אם יש במקומו חכמים  
 בקיאים אפי' יש במקום אחר יותר בקיאים אין כופין  
 אותו אלא דין בעירו וכן הני מדקדק מהרמב"ם שכתב  
 כפ"ו נוסהדרין וכן הדין כזה שאין שם ב"ד הגדול אבל  
 יש מקומות שיש בהם חכמים גדולים מומחין לרבים  
 ומקומות שיש תלמידים שהינם כמותם אם אמר המלוה  
 נלך למקום כ' וכו' כופין הלואה והולך עמו וכו' ומדכב

בחכמים גדולים מומחין לרבים וקיים בתלמידים משמ'  
 שאם כהומו מקום יש חכמים בקיאים אלא שהינם  
 גדולים מומחין לרבים כהותם שבמקום האחר אין  
 כופין אותו לכתבם וכן כדיון כיון שיש במקום מי  
 שידע להוילא דיון להמתו למה נטרך לזה לכתב למקום  
 אחר ומיהו אם היו במקום א' ואמר לגדול אזילנא כופין  
 אותו וילך לפני הגדול ואם היו שוין אין יכול להסתלק  
 מה' לחבירו אפי' במקום אחר דלא קה' מטרך ליה וזה  
 שלא כדברי הסמ"ג אלא כדעת הרא"ש דהכי מסתבר  
 נפשי ואע"ג סנר' נקטובה הרשב"א סי' תשכ"ד וז"ל ואם  
 בדיני ממונות אם היו גדולים ברפת יותר מכפרובינל'  
 כופין לכתב' לכתב אחר הקובע למקום החכמים כרינן  
 יותר הך לפי הנראה יש כפרובינליא חכמים בחכמה  
 להוילא דיון להמתו לפיכך אין לכופ' בזה לכתב וכו'  
 וכפי פשטא משמע שאם היו חכמי רפת יותר חכמים  
 העפי' שחכמי פרובינליא היו חכמים ג"כ היו כופין  
 לכתב' לכתב לרפת מ"מ ז"ל דקושטא דמלתא קאמר  
 שהיו חכמי פרובינליא גדולים בחכמי רפת ולרווחא  
 דמלתא קאמר אם היו גדולים ברפת יותר מפרובינליא  
 כופין וכו' ואפי' ה"ל שהדין כד' אפי' אין כופין שהרי  
 חכמי פרובינליא גדולים בהם אבל אפי' לא היו  
 גדולים בהם כיון שידעו להוילא דיון להמתו לא היו  
 כופין והיו דתלי טעמא מפני שחכמי פרובינליא  
 חכמים בחכמה של הורה להוילא דיון להמתו ועדין  
 ז"ל ע"דק לזה מדגרסינן פ"א דיני ממונות הלך אחר כ"ד  
 ופה אחר ר"ה ללוד וכו' ומשמע דהו' בשאר המקומות  
 בקיחין לדיון להמתו ואפי' ה' אמר הלך אחר ר' אלעזר  
 וכו' ודע שביקר הדיון תלוי במחלוקת שיש מנהג' הנאונים  
 שסוברים דלא מלי למימר הורוני מאיזה טעם דנתוני  
 אלא היכה דהיכה ביה הויעד קבוע לכל הכל בזמן הזה  
 דליבא וועד אין יכול לזולל כ"כ בדיונים לומר כהבו לי  
 שיחדם שיטעו בדינם וכ"כ הראב"ד בשם הראשונים  
 וכיון דמילתא תלוי בפלוגתא מיקט מילתא מליעתא  
 עדין טפי דאם אמר בזמן הזה לב"ד הגדול מכס אזילל'  
 אם יש במקומו חכמים יודעים להוילא דיון להמתו  
 כופין אותו ורן בעירו ואם אין במקומו אלא תלמידים  
 כופין אותו לילך אחריו למקום שיש חכמים בקיאים עוד  
 כהבו בשם הגאונים שאם בתקלת הדיון אמר לא אקבל  
 דיכנס אם לא תכהבו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין לו  
 התי' לה טען לכתב לב"ד הגדול מעיקר' עוד כתב הר"ן  
 גבי ואם הוצרך הדבר לשאל כוהבין ושלחין פי' ואעפי'  
 שהלו הב"ד של העיר הינם בקיאים בדיון עד שיש להם  
 ספק בדבר והיה ראוי שנסמך למי שטוען לעלות לבית  
 הוועד אפי' הכופין ורן בעירו והכ"ד ישלחו לבית הוועד  
 שיבחרו להם כפקס ע"כ ומכאן יש קטת דאיה למה  
 כהבהו ומוהו דעת הר"ן כס' הרשב"ה שכופין לכתב  
 למקום בקיחין יותר כדמשמע פשטא דההיא דרקדק  
 הרדוק הלך אחר ב"ד יפה אלא שהיה שחילק בין  
 ברירה מלוה לברירה לזה שכב' ז"ל וק"ל כמו דהיבא  
 דהיבא הרי כפי דינן בעיר אפי' מומחין מוילמנימר  
 ליה לה ניהא לי כהאי אלא בהאי כל היכה דהו' שוין  
 העל אם ה' גדול מהבירו מהן דבירר החכם הגדול  
 כרירה ברירה וכן נמי אם במקום המלוה והלוה אין בו  
 כ"ד ואפי' ערכאות ויש שני חכמים הו' פרסה ה' הא'  
 מומחה יותר מהבירו ובירר ה' המומחה הגדול רחוק  
 נקתסם אחר האינו מומחה כמותו כהא אזלינן בתר  
 מליה

דעת ח"מ ערך ר"ת קדושים

מלוה דהו מלוה כבוד החכם הגדול כרירתו כרירה ואם  
 הלוה כבוד החכם הגדול אין כרירתו כרירה כיון שזה  
 הקרוב בקו כדיון תורה אעפ"י שאין חכם כמותו זו היא  
 שיטת פרמ"ץ עכ"ל ואינו מוסיף נשך משלי שעה  
 כזמניו זה שהולאה נרובה וכל הדרכים בחזקה ככ"ל  
 כדאיתא כירושלמי הלך אחר הקרוב בין שבררו לזה או  
 מלוה כיון שזה הקרוב יודע לדון לאמתו ועוד שיעקר  
 הדיון תלוי במחלוקת כדבתיבא ועוד שכן יש לרדק  
 מלשון הרמב"ם כדכרירנא לעיל ע"כ :

**ס"ז דיין** דלרדק לשנות הטענה של בעלי דינו  
 הרדב"א כתי' סי' תקנ"ז היא משפט שלמה  
 של זאת אומרת זה בני החי וכו' וכתיב שם אגב וזל אגב  
 אורחין למדנו שרדק לשנות הריון כל הטענה אעפ"י  
 שיש בה דברים שלה לזרד שהרי לא היו באוה לדון אלא  
 על החי ולא על המת ומה זרד שיאמר זאת אומרת בני  
 החי ובנד המת אלא כמו שכתבו דלרדק לשנות הטענה  
 כמ"ס הכעל דין וטעמה שלא ואמר הכעל דין אלו היה  
 מכין טענותי הריון לא היה דן כן וה"ה הוא הטעם  
 לכל הטענה אעפ"י שאינה עיקר לענין הדיון חושב  
 הכעל דין עיקר לפיכך רדק לשנות הריון ע"כ :

**ס"ח דינא** דמלכותא הו היינו דבר שנהגו כן  
 המלכים הקודמי דוקא ולא בהנהיגו  
 מלך זה לבד וכן חמכותא אי אינו כדיון זה והיותו מוסב  
 דדוק כמקרקעי הו בעבדי ולא בשאר מילי וענין שביני  
 עבדים כמלחמה משום דינא דמלכותא הרי"ב ח"ג סי'  
 כ"ט דף כז' :

**ס"ט דיין** שטעה בדבר משנה או בשיקול הדעה  
 וחילוק בין אם הוא מומחה יחיד או  
 רבים לאינם מומחיו ואי יש חילוק בין קבלוה עליהם או  
 לא ואי נשא וכתן ביד הריון או לא ואי נתן קצת עד שלא  
 נודע הטעות וקאפו כלל או שלא נתן עדיון כלל עיין  
 באורך הרי"ב ח"ג סי' ל"ב ואם קנו מהם כשקבלו וטעה  
 או לא ואם קבלוה סתם או כיון יטעה או לא וע"ס ואי  
 קבלוהו שידון כפי מה שיורהו מן השמים יע"ש ואי קבלו  
 עם הארץ וטעה ועיין לקמן :

**ע' דיין** שאינו מומחה ולא קבלוה עליהם דכהב  
 הר"ף דאין דינו דין חפי לא טעה ויכול  
 לחזור ה"ה לחזור לדון קמו דיין מומחה כתיב שם הרי"ב  
 דכיון דלא טעה מה תועלת יש כשידון לפני מומחה  
 ואפשר דכתיב פירושא בין דודעינן דטעה בין לא ידעינן  
 כדאי דטעה אלא דמספקא לן ואי הכי הוא מילתא  
 דפשיטא היא ע"כ ולע"ד אחר נשיקת עפרות רגליו  
 קדש אפשר דנפקא מינה טובא חדא דההודאה בפניו  
 אינה הודאה וחזור וטוען דהו"ל בהורה חוץ לכ"ד ועוד  
 דיש כמה דברים דטענין ליה אע"ג דאיהו לא ידע  
 למטען כמו טענת השבעה וכיוצא דאיכה טובא או  
 כנון ענין פתח פיך לאלם דכיון דהו דיוט לא ידע  
 וכשילך לפני מומחה יטעון בעבורו ועיין עוד ראיה  
 לדברי מ"ס הרב זל בעלמו שם באוה חס' לקמיה  
 דף כ"ט טע"א ריש ע"כ נפקתא דחזור ויטעון ועוד  
 כ"מ שיהיה זמן כ"ד ל' יום ע"כ :

**ע"א דיין** כשאמר נאמן עלי אבא וכיוצא משאר  
 קרובים הו דיוט אימת יחזור בו  
 ובהתן ובא פטור וכיוצא מה דינו שם ועיין בסמך ואי  
 קנו מהם וטעה הדיון או לא יע"ש ואי נגמר הדיון הו לא  
 ולענין כשקבל קרובים לעדותהו עד יע"ש ומה נקרא

**ע"ב דיין**

גמר דין :  
 כשקבלו ידן יחייב ויוליס שניהם לחזור  
 או ה"ה הו יכולין לחזור ואי חב לחזרים  
 כחזרה זו רהוא חייב לאחר ורנה לגבות שם ואי קבלוהו  
 ולה טעה ונגמר הריון הו לכ"ע אינו חסיד :

**ע"ג דיין**

כשקבלו ועשה פשרה דאפילו הויד  
 הפשרה יכולים לחזור אם לא קנו מהם  
 שם :

**ע"ד דיין**

גמר דין מה נקרא לענין שלא ייכל  
 לחזור יע"ש :

**ע"ה דיין**

עם הארץ כשקבלו וטעה אי על מנת  
 כך קבלוהו יע"ש :

**ע"ו דבר**

שאין בו ממש כשהקנה כנון דירה או  
 השכירות כנון שאמר כל שכר ביה זה  
 לפ' הו לא הזכיר דירה אלא נתקלו בח הפירות בין לדיר  
 בו בין למשטח פירו ולכל השמים שבעולם ובין להשכ"ל  
 וליקח השכירות מעכשו אגב קרקע אי מהני ולא הו  
 דבר שאין בו ממש ורש"ב ל' הרי"ב ח"ג ס"י מ"ג דף  
 מ"א ע"כ ובהקדים לענין כה"ג מאי יע"ש :

**ע"ז דיין**

ששמע לא מכעלי דינון קודם לחזירו  
 בדועבר אינו פוסל בכך הרי"ב ח"ג  
 סי' כ"ד דף כ"ט ועיין לקמן סי' ק"ה :

**ע"ח דיין**

שנשאל שאלה על דבר ופסק דעב"ז  
 יכול להיות דיין כשיבואו לדון לפניו  
 ואין לפוסלו מפני שכבר הורה כדיון ההוא שם ועיין  
 לקמן סי' ק"ט :

**ע"ט דיין**

שנטל שכר לדון והחזור וכן הער  
 דכשרי' לדון ולהעיד שם ועוד הרי"ב  
 ח"ג סימן ק"כ דף ק"ט ע"כ כחקירה ג' ואפילו נטל  
 שומר :

**פ' דיין**

או ער שומא כה' מענינו שם אגב אי  
 כשרים :

**פ"א דיין**

אכי החזן ואכי הכלה אי כשרים לדון  
 זה לזה ולהעיד זה על זה שם :

**פ"ב דיין**

שה' מכעלי דינון שלח לו דירין קודם  
 שלא מחמת הדיון אי נפסל ואי מוכת  
 דמחמת דיון שולח וכחירת שומר שקיל אי נפסל וכן אם  
 שהל ממנו כלים וכיוצא בשעת הדיון או קודם כדקראי  
 ואינו רגיל בכך והם רגיל בכך וכן כל אותם שהערו כתי'  
 כ' דינוני גזירות אי נפסלים ממש ואם רואה בעלמו  
 דהין דעתו מתקרב לזה מחמת זה יותר מהכ' הו ליכא  
 חפי' מדת חסידות שם :

**פ"ג דיין**

שנטל פרס מהקהל שלו אי נפסל ואפי'  
 היחיד הנידון הוא עשיר גדול מהקהל  
 שם :

**פ"ד דיין**

שמלמד בני איש ה' ומקבל שכר ממנו  
 אי נפסל שם ואי נטל כמנאום השעות  
 הו יותר יע"ש :

**פ"ה דיין**

שכיר ופועל לבעל הבית אי פסול לדון  
 ולהעיד שם :

**פ"ו דיין**

הרב לתלמודו ולאכיו ומקבל מהם פרס  
 אי נפסל שם ואי מקבל יותר ממנאום  
 השעות שם :

**פ"ז דיין**

שהוא חכם הקהל של הנקבע אי כשר  
 לדון חפי' שיהיה איכה ושיבא דרך  
 הסכמה והו"ל כקבלוהו עליהם שם :



דעת ח"מ ערך דל"ת קדושים

ק"יג דיינים

שאמרו לא תן לו אין להם לכתוב  
שטר דאם אמר פרעתי נאמן  
וכשאמרו חייב אהר דינו שם :

ק"יד דיינים

כשקבלו לדון או לפשר על דבר  
א' ונזרו גם על דבר אחר דהין  
לחוש לגזירתם הלא למה שנתקבלו לא למה שלא נתקבלו  
מהרשד"ם ח"מ סי' ד' ומ' שמה שזו על מה שנתקבלו  
אינו בטל ויבן משם :

קט"ו דיינים

כשקבלו ושוב נודע דהא' היה לו  
הנאה כחוקו ענין והיה נוגע  
בדבר יכול לחזור שם :

קט"ז דיינים

או עדים שיש להם הנאה באותו  
דבר אפי' בדרך חסוקה פסולים  
שם :

ק"יז דין

מרימה שסתלק הדיון מלדונו הרשד"ם  
ח"מ סי' ו' :

ק"יח דיון

דנאמן לומר זכיתי וכו' כשורא דיוני  
כל שהם בפניו דיקא וכדיון אחר ידונו  
שנית ובלבד שלא יש שינוי בטענות ואם הס' ב' היו  
בעדים ונאמנים לעולם ואם היה דיון א' וא"ל החייב  
הורינו וכתב לו הטענות וטוען דהין לו הטענות שטוען  
שכנגדו מהני להחזיק למה שכירו נגד הדיון הרשד"ם  
ח"מ סי' ט' :

ק"יט דיינים

כשקבלו לפשרה דלדוך קנין  
לפשרה ואי לאו יכול לחזור בהם  
אעפ"י שג' קצת מחלוקתך הלכה ריווחת ומ' מ'  
אם כבר נטל זה מה שגזרו וכן אחר שוב הין חוזרין  
אעפ"י שלא היה שם קנין מהרשד"ם ח"מ סס"א והביא  
דאיה מנ"ח ח"מ סי' מ' מתאשו' הר"טכא ואם קנו מתחלה  
דיו וע"ש הרשד"ם סי' יג לכל זה :

ק"כ דיינים

כשקבלו השותפים על הפרשות  
שביניהם של שותפות ודנום ונזרו  
מה שגזרו ושוב עמדו שנית על פרט אחר מאותו עסק  
ונזרו עליהם מחוייבים לקבל הגזרה מחמת קבלה  
בזרחה החלה ואפי' שדיון א' אומר שלא רצה לקבלה  
ואין רחוק שנחל ממה שלא הבע זה ח' חדשים שם :

קכ"א דיינים

הדיוטות כשקבלו ודני דיניהם  
דיו דהוי כפשרה מהרשד"ם ח"מ  
סי' יב' :

קכ"ב דיינים

כשקבלו סהם אינם אלא לדון  
דיו קורה ולא לפשרה או לדון  
כאומר זולת אס פירש נמי לפשרה ולאומר הדעת  
מהרשד"ם ח"מ סי' ל"א :

קכ"ג דיינים

דנריכין ליוזר מלהטות בפשרה  
כמיו בדיון שם :

קכ"ד דיינים

כשקבלו לפשרה וקנו לה מזו  
טוען משום קנין בטעות שם  
ואם נשבע על ככה ומערער הוי עכרין שם ואו טוען  
טעובפשרה :

קכ"ה דיינים

כשקבלו אפי' לטעיות ולכל מילוי  
מהני שם :

קכ"ו דיינים

כשקבלו לדון או לפשרה ושוב אמר  
שנתנה בזה מפני שלא היה לו  
עדים וראיה אס אמר מעיקרא שאין לו עדים וראיה  
לא באין ולא כמדונה אחרת הכל יפנה פיו שם הביא  
מטור ח"מ סי' כ' :

קכ"ז דיון

שונה או חובב או שקבל קצת הנאה  
או שומר דברים וכל הנאי שוכדי  
דכתיבות דהמר פסולת לך לדונה דהינו לעיכובה לא  
לכתחלה ומחמת קצת ההבנה הוי לא ידון מפני שליו  
יטעבו ואם הוא מחמת שומר דברים וכוונת דהין  
שכנגדו יודע בו דלא מסתקמן טענותיה דיש להקל  
יותר ועכ"ז מפני חסידות ראוי למנוע מהרשד"ם כיה  
כ"ו וערך החובב והשונא שם :

קכ"ח דיינים

כשזה פוסל דינו של זה וזה של  
זה וכן זה בודר לו וכו' ענינו  
שם חדר ג' :

קכ"ט שלא

יכתוב פסק כשנשאל מה' הכעלי  
דינים לידע דיון הרשד"ם ח"מ סי' כ'  
חדר ה' והרשד"ם סי' קט"ז :

קל' דיון

מיו שמוטעה בדיון וסבור שהוא חייב  
דמניה לומר לו שהוא פטור משום  
השבת אבירה אע"ג דחייב טועה בדיון הרשד"ם ח"מ  
סי' מ' דף כ' דע' דהכי נטור ח"מ סי' קכ"ד ועוד  
הרשד"ם ריש סי' ר"ב דמניה לומר אע"ג דהינו נשאל  
יעש והרשד"ם ח"מ ריש סי' ק"ד :

קל"א דיון

שלא ירחס בדיון הרשד"ם ח"מ סימן  
מ' א קודם החשבה מפ' הכותב  
דהלכה כרבי עקיבא :

קל"ב דיון

שכירו לעצות לפעמים נגד הושר  
ואם ירצה לו שבעל דין רוחה או  
מרמהרק שיעשה לש"ש וזה לריך לידע טיבו של דיון  
הרשד"ם ח"מ סי' ז"ב :

קל"ג דין

בשבת דהין לדון הרשד"ם ח"מ ריש  
סי' ק"ה :

קל"ד דיון

הטועה בדבר משנה לחזור ה"ה  
בדברי הפוסקים המוכחים וחזר  
הדין אס אפשר ואם אי אפשר יא' דאם נכח ונתן כיד  
דוקא חייב ויא' דאם ה' פטור הרשד"ם ח"מ סי' רכ"ב :

קל"ה דינא

דמלכותא דינא דלא אשתר אלא  
לענין השייכים למלך ולא לדיון  
דע"ג וזה לנו וה"ה בחילוי דינים בין דיני אומה לאומה  
וג"מ לישראל הכא מבח נזו דלא חלוינן בחד דינא  
דמלכותא הרשד"ם ח"מ סי' רכ"ד דתשובתו ותא' מהר"ל  
טאייטשק ותשובת מהר"ל ירושלמי עליו הביא מהר"קו  
שו"ת פ"ס ו"ח ח"מ סי' ס' וועיין בנתיק פ' חוקת דף  
קפ ט' ע"כ ופ' חוקת בנתיק דף כ"ד ע"ב ודף נ"ה ועוד  
הרשד"ם ח"מ סי' רפ"ה וועיין הרשד"ם ח"מ סי' ש"ר  
דף רי"ז סוף ע"ג וע"ד וסי' ש"ז אנכ וסי' שס"ד לענין  
מסים :

קל"ו דיון

שמנוה שיאמר למנו שפטור מן הדיון  
פטור אהר משום השבת אבירה  
הרשד"ם ח"מ סי' רס"ז מביא מה' ח"מ סי' קכ"ד משם  
הרא"ש :

קל"ז דיון

כאיהו דבר נאמן לומר לזה זכיתי  
ולזה חייבתי ובלבר לשונו ודעתו  
הרשד"ם ח"מ סס"י שפ"ו הביא מקדושים ורש"י וקוב' :

קל"ח דיון

כשהא קשה דיכונל להסתל דלהרמב"ם  
כל שהוא מומחה אינו יכול להסתלק  
אפי' לא שמוע ובשקבלו עליהם דיכול להסתלק אפילו  
שמוע ואם יודע הדיון הוי יכול להסתלק ואם משחידו ויש  
ס' אי יכול להזיק או כבדו ונ"מ יעשה כל מה' אפשר  
לו :

**דעת ח"מ ערך דר"ת ה"א קרושים טל**

לוי לריון להגיל העוסק ופרטים עוד הרשד"ס ח"מ סי' שע"ח הביא מהרמב"ם והרשב"ה שהביאו מה' מועיין כפי' הכא :

**קל"ט דיין** שהפס כשהיו כ' אחים והושיבו ביניהם כזאתפות לכניהם שמועין וליו ומת האח הא' ועשו דיין ללוי בין חביו רהובן ושמועין כן אחיו והשביע האח שלא יעלים ממנו מכל מה שיש כזאתפות ומגזים חביו רה"ס יחייבנו דיעשה לו נזק ויזימנו מן הידועה דכיון דיש בידו הנמנון יתן לכן אחיו חביו חלקו ויתירו השבועה שלא בפניו חביו שלא כדועתו כדי להגיל העשוק וכדי שלא יבא לו הזק שם ועיין בדין הקודם והוי כדבר מל"ה :

**ק"ם דינים** טועין דלא חיישינן הרשד"ס ח"מ סי' ת"ח :

**קמ"א דר** כחצר חבירו שלא ברשות פרטום לזה הרשד"ס ח"מ סי' ת"ט מהרי"ף פ' כולד הרגל והנ"י שם ומכאן ולהבא הוי מו"מ או לא ממש כופין על מדת קודם יעש ועיין כפי' שחקר זה ועוד הרשד"ס ח"מ סי' תס"ג הגב וכהב עוד דלכ"ע לכתחלה לא יכנס שם וע"ס סי' הק"ד :

**קמ"ב דר** כחצר חבירו שלא מדעתו דלהרי"ף הוי לא קיימא לאגרא הע"ג דההוא גברה עתיד למיגר פטור אבל כקיימא לאגר הע"ג דההוא גברה לא עביד למיגר חייב ולדעת התוספות בקיימא לאגר כגברה דלא עביד למיגר פטור וכיון דהוי מחלוקת הדין עם המוחזק ולהרה"ש לא מצי למימר לו השכרתו הייתי יוצא דה"ל כל זמן שרהו חתך היו אומרו' מושכר הוא ולפי זה מצי שסס ארגז ח' בהגו' דא של אחר פטור לכ"ע ולנ"י הוי התערר קודם דבר זה כה דלא הוי קפיד לאיגרה פטור הע"ג דעביד לאוגרה מקמי הכי שכתה ההיא שעתא הז' לז' וכו' שכן אס היה זמן מגפה וכירח דהין קפידה על חוסס הימים פטור הרשד"ס ח"מ סי' תמ"ו והביא מפ' כולד הרגל מימר' ר' כחורה ח"ר הונא :

**קמ"ג דיין** מרומה דבעי חקירה ודרישה אפילו כממונו ואם התובע רמאי לא יזרק הדין והרשד"ס ח"ה סי' ל"א מפ' ה' דיני ממנו' והמרדכי שם וכ"ס בקידושין :

**קמ"ד דיין** הגלגל מהמדות שהתורה גדרת בהם וכן כח"ס אינו ענין או מדויק דקרא הוי מדרשויתת' או מדרבנן הרשד"ס ח"ה סי' ל"ג דף ל"ז ו"ח כשא ונתן ביד ולפי הנראה דעתו שהכל יש לו דינה דהירויקה הביא מהרמב"ם פ"ג מעדות והנהוה שם ושלטי גבורים פ' זה כורר עלה דעדות קרוכים והרי"ב שם סימן י"ד משם הרשב"א והה"מ פ"ד מאישות והרמב"ם שם והה"מ פ"א מהלכות אישות וס' הכריות ולשון ה"ה כדין העדות על הרמב"ם הנ"ל ותשובה הרשב"ץ היבחה כפי' ה"ה על דין קידושי כסף ותס' הרי"ב ח' אר' ז' ועיין בהקדמת הרמב"ם על ס' מנין הנזות והשגת הרמב"ם עליו תראנו משם והרמב"ם הל' ממרים פ"ג וד' כדון הזקן ממרא וע"ס הדין בהנחיקין דר"ש מחייב חף על דקרוק אחר מדקדוקי הסופרים ואע"ג דחלקו על ר' שמ"מ נר' מיהא דקרו' הסופרים הוי מדרשויתת' וע"ס כמנון הנזות להרמב"ם והרמב"ן דכתב שם דשאלו ממנו זה הדין של הקידושין ככסף ומה השיב להם וקישיות הרמב"ן על זה והביא

ג"כ דין העדות של קרוכים וכו' יעש ומהרש"ך ח"א סי' ג' דף ד' ופני מנשה ח"כ סי' ח' וסי' ד' דף ז"ב ע"ד יראנו הנעניין שם מתוך דבריו :

**קמ"ה דיין** שהסור לשמוע טענות הנעל דין קודם כ'א חבירו דנר' דהיינו דאסו מדרשויתת' בין להדין בין לכעל דיוואן חילוק בין דיין ח' לג' או לכרור שלי או לכרור של שכנגדו הרשד"ס ח"א סי' ד' דף ז"ב יעש :

**קמ"ו דיין** מני שכיר דאסור לכרור להפול לכקש זכות חלה על פי האמת שם מתשוכת הרש"ש הפך מני שהכין כן כדבריו רס"י :

**קמ"ז דר** בכית חבירו שלא מדעתו וגברה דלא עביד למיגר חפי' החזר קיימא לאגרא דפטור חפי' גרשו מכיתו ועל דלא בפני דאינו חלא גרמא בעלמא הרשד"ס ח"א סי' ל"ח דף ק"ח משם התוס' פ' כולד :

**קמ"ח דברי** המת דמנחה לקיים דהיינו אפילו קיה כריא ומה בין זה למ"ס דברי' ש"מ ככתובין וכו' תוס' פ' מליאת האשה ועיין פ' מני שהיה נשוי דף ל"ה ע"כ גמ' ורש"י דנראה דכמנו' לקיים חין כופין ועיין פ' גני' שמת דף קמ"ט ר"ה דקא מגמרו :

**קמ"ט דינים** כשכררו לרין בפניהם ולא היה שם קנין וטענו לכד' או יכולין לחזור בהם הבעלי דינין ואם כתבו או חורין ואם היה שם קנין הו' שבועה דאינס חורין או לניהם כררו להם חתמים או ה' הוי כמחילה וכן אם הסכימו שהם יכררו ה' ישוב בעלי דינין שניהם או ה' או ה' מהדיינים בדר' ג' מכריע אחר שכבר הסכימו שהמכריע יהיה פ' ושוב היה שינוי וה' הכרעה ה' היתה שלא בפני הדיינים ואימת הדיין יכול לחזור בו מלהיות דיון פרטים כחוקך הרשד"ס ח"א סי' קכ"ח דף קע"ט וק"פ הביא מהגמ' פ' זה כורר ופי' כמכריע בעינין דוקא דעת (כאן חסר שירה החת) :

**ק"ן דיין** הטועה וחייב כשביעת היסה דהוי כנקיטת חפץ דכתב הבי' משם הרי"קו שו"י דהוי טועה בדבר מנשנה וחוזר ותמה מהרי"ק ח' דמאי חזרה איבא ותיירך דאינו כגון שהסכימו שיטבע ולא נשבע עדין דחוזר אמר הכותב ולע"ד אפשר כגון דמחמת זה נקלטה כפשרה ושוב נודע דאינה כנקיטת חפץ דחוזר והרב ז"ל הביא מכ"ח ח"מ סי' פ"ה ועיין בסמוך הרי' הלוי סי' פ"ו :

**קנ"א דיין** שטעה בשיקול הדעת דאינו חוזר היינו אחר שכבר פסק הדין חפי' לא עשה מעשה עדיין שם הביא מהרי"קו שו"י משם הרש"ש ועור סי' כ"ח ותמה על מה שכתב הרב ב"י סימן פ"ז להפך :

**קנ"ב דינים** כשיש או הלוי יכול לכרר אחר ואפי' יחיד מימחה ואם הם ג' הדיינות פלפול על זה הרי' הלוי סי' ז' על טור ח"מ סי' ז' והרמב"ם פ"ו ופי' ד' מכה דהדין והלחם משנת יעש והרשד"ס ח"מ סי' כ' א"כ :

**ערך ה"א**

**א' הודאה** דאם יכול למייב עלמנו כהודאתו אעפי' ששניהם מודים שאינו חייב כלום

דעת ח"מ ערך ה"א קדושים

כלום הר"ם מפארוואה ס"ן דף ט"ו ע"א משם הרמב"ם פ"ז דמכירה:

ב' הוצאות

כשהוכרס הקובע לעשות להוליא לאור משפטו אם שלח אחריו ולא כ"א והוצרך להוליא הוליא לכתוב זה חייב ואם סרב והולכו לע"ג מתוך סירובו אינו חייב דאינו לה גרמא כזקין הרשב"א ס"י תתק"מ:

ג' הרשאה

דכתיבין אמטלטלן בין דהלואה בין דגזל היב דלא כפרים הרשב"א ס"י הל"ב כ"ד:

ד' הזק

ראיה דלהר"ף והרמב"ן אין בה חזקה ולהר"ן מניב ולהראב"ד יש לו חזקה הרשב"א ס"י הל"ב ע"ט והל"ב ק"ט דאנב: ה' הודאה חזק לכ"ד דאינה הודאה ואפי' בפני הדיון כל שאינה במקום קביעותו אינה הודאה כלל הרשב"א ס"י הל"ב ק"ב ואם הודה בפניו כ בכל מקום הייה הודאה שם:

ו' הודאה

כפניו ב דל"ל כתובי ואם הודה על קרקע שהוא שלפ' אל"ל כתובי שם וה"ל ר"א:

ז' הודאה

כפניו ג דל"ל כתובי או איבולא כנפינה ולמ"ד דאפי' כנפינה חזק דיומניוהו לרין ויקבעו מקום הא לאוי הכי לא ולפי זה אפי' כתוב כמותב הלקח הוינא וכו' כיון דלא כתבו דל"ל כתובי או דלא כתבו דקבעו מקום והזמניוהו אינו יכולין לכתוב ואם כהכי חזק בכחיבה מתם וקיימין לכ"ד טועין עד שתבדוק אותם בזמן הזה לא תמדין חזקה אין העדים חותמין וכו' הרשב"א ס"י הל"ב קמ"ט ועוד הרשב"א ס"י הל"ב ר"ע והל"ב כ"ה ולענין חי טועין שם הל"ב ר"ד:

ח' הרוגי

מלכות אימות או נכסיהם למלך הרשב"א ס"י הל"ב קע"ו:

ט' הכחשה

כשיש בעדים אם אפשר דזה שמע וזה לא שמע והלחה וזה לא ראה מנה דינו הדרב"ן כה"כ ס"י הק"ה כהב וז"ל תן נח ראינו אינא ראינו וכתבי סביב"ס כבס בעל העטור והיבא דאיבא סהדי דאמר היינא תמן ודייקנא ספיר במילתא ולא היינא לא קידושין ולא גירושין כ"ע אי אמרי כזה לא ראינו אינא ראינו ומסתברא דלא תן אינא ראינו הלא היבא דאיבא למומר זה ראה וזה לא ראה ולא הוי הכחשה ע"כ הא קמן דאפי' דאמרי סהדי דייקי ספיר ולא הוי שם תנאי לא אמרינן דליהו קרי ותרי אלא מסתברא ולא מדינא דהלמודה וכו' ש כ"ד דל"ל לא מכתבי סהדי דהני מצינא הנהוהני לא שמעו סהדי אשר נצעה בו הקיבוץ היה גדול ואנשים ונשים הרבה וקול המולה גדולה ואין שומע ואין מבין בפי מה שהוגד ליומ"מ כיון דהני קרי אמרי דייקי ספיר לא נפיק מורי קרי ותרי ע"כ שם:

י' הכחשה

כשיש בין הדיונים שפקו הדין לעדים שראו הענין מני מהנין ותרי שם כתב לזה וז"ל כהב הרא"ש בתשו' שהדיונים נאמנים יותר דרמא אנפשייהו ומדכרי טפי מהעדים ואין זה כ"כ עדים המכחישים אותם וכו' אבל כאן שהדיונים שמעו דכרי הבעלו דינים ודקדקי בהם וידעו להיבן הדין נוטה וכו' ע"כ וככה על זה דלא אמרינן דמדכרי טפי אלא על זה שפקו דמוטל עליהם הכל כשיש

הכחשה על עיקר הכרירה דהעדי' המעידים שהוכרו הסלדינים מעידים דע"ת הוכרוו והס' חומרים דל"ל הוכרוו ע"ת דרכא העדים מדכרו טפי שנתחדו לכך והכיה רחיה מתאכזה הנו' דש ית דלא החמין הדיונים אלא על מה שנוגע בפקדן וכ"כ כמה פעמים לפי שהיו לריבין לרקדק דכדכרי הבעלו דינים אבל בג"ד כלם בין דיונים בין עדים דשמיעה א' שמעו התנאים ועדים מדכרו טפי דרמי עליוהו לאסרוהו ע"כ שם וככה בסוף הענין דהדיונים לענין שאומרים הסתם הוכרוו לא מהנו בין יאמרו תנאי הוי או לא דלעולם תרי ותרי הו"ע כ"ב:

י"א הכחשה

כשיש בין עדים שהזמנו להעיד עם עדים שלא הזמנו להעיד כתב שם אחר תשובת הרא"ש הנו' דף ז' ע"ב וז"ל וס"מ ב' כתי עדים המכחישים או אפי' הוציא אותם מלוק ויורה העידוהו עליהם ושמיה הוינא אותם כן לא ידענו שכן הוי הענין הו' תרי ותרי והא הכה בת ה' לא אמרה לא כך וכך פסק וכת הדיונים הם בעצמם חתמו ולא פסקו בשביל זה והא דכתב הר"ב ב' בתשוב' יש לנו להחמין לראשונים כיון שהזמנו להעיד רמז ארבעתייהו ומדכרי טפי ודייק בעדותם טפי אבל האחרונים לא הזמנו להעיד ונח רמיה מילתא עלייהו כ"ל דרוחא על פה הכל כשטר לא עדיף הני מהני כיון דהזמנו בשטר דייקי הני כי הניוה כמו שנתקרה ערוותן כ"כ דע"כ שם ועיין בסניף אחר זה ועוד הכיה שם דכרי הרשב"א והוביח מהם ג' כ' דאפי' שלא אמרו העידוהו עליהם הוי תרי ותרי ועיין בס' י"ג:

י"ב הכחשה

כתב שם על תשובת הרא"ש הנו' וז"ל מ' דעדות שטר לא אמרי' הני נתיחדו לערו' והנינא נתיחדו דהא הני לא אפרי' השסק דין ואפי' לא פסל הוקם תהא טעמא ע"כ ועוד הכיה שם תשו' הרשב"א והוכיח מהם וז"ל וס"מ עדים בעלמא מהזמני ועיין בס' י"ד:

י"ג הכחשה

כשיש רב' אומרים תנאי הוינא מהחזונים אמר שהיה שם תנאי או שהחזונים אמרי' דע"ת הוי והשטר כתיב סתם שם מאי דגרסי ככתובות כ"ב האשה בעי רבא תנאי הוי דכרינו וכו' הרי פשטא דתנאי סוגיא דתנאי מילתא אחריתא ואינהו גופיהו מהימני וכ"ש עדים דעלמא וז"ל הנו' היבא דלא עקרי סהדותיהו כגון תנאי הוי ועדיין אפשר לקיימו ח"כ תנאי הוי ולא ידענו אם קיים או לא אבל היבא דעקרי סהדותיהו כגון דאמרי תנאי הוי ולא קיים לתנאו וכו' הוי אפשר לקיימו ח"כ שבחן להעיד תנאי הוי דכרינו כזמן שכבר עבר תנאו ולא יכול טוב לקיימו דילמא מהימני וראיה לזה מרא' ל' נחמן קיימי וכו' טעמא דאפשר לקיימו הא לאוי הכי לאו כן מהחזון' שכתבו ועד השתא קיים השטר ואינו נעקר אם יתקיים התנאי וכן נר' מהרשב"א ז"ל שכתב וז"ל שאפילו אין עוקרין השטר אלא מקיימין אותו ולכך בקיימו ע"כ וכ"כ הר"טב"א ז"ל אי דילמא תנאי דמילתא אחריתא הוא פני שהרי שטר המכר רחוי להיות קיים לגמרי אפילו לעדות זו שלעכשוו כשיקיים זה תנאו ואין זה אלא תוספת ערוה ומפני זה לא כחבוהו מפני שבראה להם שהשטר דבר א' ותנאי דבר א' אחר ואין להאמינם כשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר מיהא ע"כ וכ"כ ה"ד חושעיה



אזע"א ז"ל הרי דאם אי אש"ל לקיים התנאי לא מהימני  
 דהא עקרי לטרא הילכך כנ"ד הם מעדיין בזמן שלא  
 נשאר זמן לקיים התנאי או שנכתב השטר של תנאי אחר  
 שעבר זמן של התנאי ודאי למעקר שהדיתא קאתו ולא  
 מהימני דמה לי עדי השטר ומה לי עדים דעלמא חד  
 טעמא הוא לא קשיא אפילו פשיטא זו דהא טעמא  
 הוה משום דכיון דהגיד שוב אינו חוזר ומגיד וכו"כ  
 המפרשים ובכחיה שטרה סייך לומר הכי אבל עדים  
 דעלמא לא סייך האי טעמא ומהימני לומר תנאי היו  
 דבריהם שהרי הרשב"ה גופיה כתב ז"ל כי אתו לקמן  
 אמרינן וכו' ודוקא בשאין כתב ידס יולא ממקום אחר  
 שהיה שאמר הוא הפה שהתיר אבל כשכתב יולא ממקום  
 אחר לא מהימני דהוה בחורין ומגידין ובריעי מעדים  
 אחרים דמהימני ע"כ וכלשון הזה בעלמא כתבו ה"ר  
 אובע"א הרי דלכל בעלי הכרה ויש חילוק בין עדי  
 השטר לעדים דעלמא וז"ל תשובה הרשב"ה וכו' וב"מ  
 אפי' הוכח דלא אפשר לקיים התנאי מהימני דהא הכח  
 אחר הזמן היה מדרקטעין באתי בתוך הזמן משמע  
 דעתה אינו בתוך הזמן ועב"כ כתב דהוה תרי ותרי עוד  
 יש שיטה אחרת הפי' שדוחין התום דתנאי מילתא  
 אחריתי היא כפרעון הילכך שהדי שטרא גופיה מהימני  
 אפי' הוכח דמנע ליה לטרא ואפי' הם כתב ידס יולא  
 ממקום אחר וכן נראה ס' הטור הי' פ"ב טען הלוק  
 וכו' וקיימתו ואם יש עדים שבתנאי היה נאמנים שהפי'  
 העדים עצמם נאמנים לומר תנאי היה הפי' כתב ידס  
 יולא ממקום אחר וכשטר הלוק בלי שבועה ע"כ ואין  
 לומר דהכה היינו כשאין מהכטל השטר כגון שאפשר  
 לקיימו דהא עלה דרש"א קהו דאמר ליה קיימתו והא  
 כיון דהוה כהדי ואמרי תנאי היה נרעי לטרא דהא  
 טעין קיימתו ומה נשאר עוד לקיים ואין לומר דאיינו  
 כשעדי ההנאי הומרים המלוה העדנו עליו שעל תנאי  
 היה דתתמא קאמר ואם יש עדים וכו' ותו דתלי טעמא  
 ואי אתי קהדי ואמרי ידעינן ביה שהוה שטר פרוע כלום  
 לריבין לומר המלוה העדינו עליו שהוא פרוע הך  
 בהנאי נמי אין לריבין לומר העידנו עליהם שהיה  
 תנאי משמע שהוא מפרש הסוגיה כפי פירוש האחר  
 ואעפ"י שהוא חולק על אביו בת"ש אפי' כתב ידס יולא  
 ממקום אחר ומנכריו נשמע לדעת הרה"ש בשאין כתב  
 ידס יולא ממקום אחר ודוקא עדי השטר גופיהו דהי"כ  
 טעמא כיון שהגיד וכו' אבל שהדי דעלמא לא שאל  
 מרעי לטרא לא שאל לא מרעי לא שאל אמרי העידנו  
 עליהם ל"ש לא אמרי נאמנים ומנעתה לשון רבי' ירוחם  
 אפי' כשטרו ומ"ש העידו על המלוה שהעידס על עצמו  
 לשון רבו הפס וז"ל בהסובה מני שהוליא שטר על מכירו  
 ואין השטר מהקיים אלא ע"פ עדי התקומים בו לפי  
 שאין כתב ידס יולא ממקום אחר ואם אין עדים להכיר  
 התומתן וה' מהעדים הומר שע"ד כך וכך נעשה או  
 ע"ה כך וכך חס השטר ובאותו התנאי תקטל השטר  
 ההוא שנעשה חס השטר הזה בטל לגמרי ולא הועיל  
 דבר נאיתו השטר ויבוק המלוה לפרוע השטר כי הער  
 עיקר השטר וכו' ולכן השטר הזה בטל וכ"ש אם יש  
 עדים שהודה המלוה שלא נעשה השטר ההוא רק על  
 אותו התנאי והואו הדעה שהומר הער כי הודתה בטל  
 דין כק' עדים דמי וכן כל כיוולא בזה ע"כ והא דנקט  
 בו האי לישנה שהודה המלוה וכו' לאשמעינן דאפילו  
 שלא היו העדים כשעת נעשה ולא ידעו אם היה בתנאי

או לא אלא על פי המלוה וסוינו דתלי טעמא הודתה  
 בעל דין כק' עדים דמי וכ"ש אם יודעים העדים שהיו  
 בשעת נעשה שגאמנים מ"ל למרנו מתשו' זו כי ס'  
 הרה"ש הוא שהעדים שאמרו תנאי היו דברינו נאמנים  
 אפי' הוכח דמעקר שטרא לגמרי וכ"ש בעדים דעלמא  
 דמהימני בכל גוונא ולדעתיו גם רש"י ז"ל נכעלי ס' זו  
 שכתב וז"ל או דילמא תנאי מילתא אחריתי היה הא לא  
 עקרתה לטרא הוא דמורים הם שהשטר אמת אלא  
 שהתנאי היה ביניהם וזו עדות אחרת היא וטרא ממיל'  
 מעיקר לאחר זמן כיום שלא קיים תנאו בזמנו ע"כ  
 ומדקאמר ממילא מעיקר משמע שאפי' העידו בזמן  
 שאי אפשר לקיים התנאי מילתא אחריתי היה כיון  
 דממילא מעיקר ולא מפני העדים ומ"ש כרישא ע"ה  
 מברך לו שיעשה לו כך וכך ולא ראינו שקיים תנאו וזה  
 אומר לא קיים לי ואינו נכר לא תודוק מוכח טעמא שלא  
 ראינוהא אם ראינו שלא קיים לא מוכיעה ליה לא נקט  
 הכי דאפי' אמרו העדים לא ראינו דהו"א כה"ג פשיטא  
 דמילתא אחריתי היא דלא רמיא לאמנה ומודע' קמ"ל  
 דאפי' ככ"ה נקמיכע"א ליה לרבה והיינו דבעינן לס'  
 התמא וסייגו דאסיק לה רש"י וזה אומר לא קיים לי ואינו  
 מוכיר ואם עדיין יש זמן לקיים יקיים לו תנאו והיה  
 מברכה"ה היכי פשיט ליה ר' נחמן כי אתי לקמן אמרי'  
 להו קיימו שטריכו וכו' תינח הוכח דאפשר לקיימו  
 הוכח דלא אפשר מה הסיב' ר' נחמן"ל דפשיט ליה כהאי  
 לישנא משום שהיו ב"אם בעלי דינן לבניו ובאותם אשה  
 בא מעשה לבניו אכתבי אפשר לקיים תנאה והיה רגיל  
 לומר להס קיימו שטריכו ואתו לדיכא חס אפשר  
 לקיים התנאי קיימתו ואם עכב הקרקע חותו לדיכא  
 דאם אי אפשר לקיים התנאי כדון מעכב הקרקע שהדי  
 לא קיימתה לו תנאו וכאמנים לומר תנאי היו דברינו  
 ומשום דידע' ר' נחמן דרבה מצוי להו אהדרי לא חס  
 לפרש וכן נראה שפי' ה"ר יונה שכתב או דילמא וכו'  
 שאין אלו עוקרין עדותן שהדי מורים הם דעדותם  
 הראשון שהוא אמת וזה התנאי היה ביניהם וכן נאמנותם  
 בשם הרב מהר"א אבוחסאי דילגנא וכו' בשלמא אמנה  
 ומודע' דמעקרא שטר' מ"ה לא מהימני אבל תנאי  
 שהשטר שטר מנעליא הוא תנאי מילתא אחריתי היא  
 ואמרי דמהימני ע"כ עוד מלאחי כתוב על שמו ז"ל  
 מפרש לשון רש"י ולא ראינו שקיים לתנאו לפי שלא תאמר  
 שהעדים מעידים בודאי ידענו שלא קיים לו תנאו וזה  
 אינו כן לפי שהדין הוא שאעפ"י שהעדים אינם יודעים  
 שקיים התנאי אלא שאומרים לא ראינו שקיים השטר  
 בטל ע"כ ומ"ש בטל הייכו את"ל דהוה כאלמנה ומודע'  
 אבל קושטא דמילתא דתנאי מילתא אחריתי הוא לגמרי  
 הא למדת מכל זה שעדים שאמרו תנאי היו דברינו אי  
 לא מרעי לשטר לכ"ע תנאי מילתא אחריתי היא ואי  
 עקרי לטרא הוה פלוגתא אבל תרי דעלמ' ודאי מהימני  
 לכ"ע והיינו דלא לישתמיט שום פוסק לומר עדים  
 שאמרו תנאי היו דברינו העדים אין נאמנים משמ' ודאי  
 דככל גוונא נאמנים ע"כ ועיין בדון שאחר זה :

**יד הבחשה** עדים שבע"פ לעדים שכשטר  
 מי מהימן טפי מלכד מ"ש  
 לעיל בסו' י"ב כתב ע"ש לקמיה לזה דתרי ותרי הוה  
 מרת' ר' ב' התקומים על השטר ומתו ובאוב' ואמרו  
 ידענו שכתב ידס הוא זה אבל חנוסים היו קטנים היו  
 פסולי עדות היו קרי הלו נאמנים ואם ישם עדים  
 שקיה

דעת ח"מ ערך ה"א קרושים

שהוא כתב ידו וכו' אינם נאמנים והיונן בה ומגבינן ביה ואמרו קרו וקרו וינהו ואסקה ר' נחמן קרו לכהדי קרו ואוקי ממונא בחוקה נמיה ע"כ בגמ' והוה קתני און כאמנים לאו למיהו שטרא מעליא למגבי ביה הלא דלא קרעו' ליה ש"מ אתו קרו וקרו ע"פ ומרעו לשטר' למיהו קרו וקרו וכו' מ' אפי' מרעו ליה לגופה דשטרא דאין הורעה טפי מפסולין הוירכטיל שטרא לגמרי וכו' מ' אפי' שאין אומרים העידונו עליהם דהא הכא שלא מדעת בעל השטר אומרים פסולין הוירכטיל אפי' הוה כתוב בשטר בלי תנאי וכלי שויר יאחו קרו ואמרו קנאו הוה הוה קרו וקרו דהא הכא כיון שחתמו בשטר הוה כאלו כתבו הכהנים וגדולים ורחוקים הוה ואפי' קרו וקרו הוה וכו' מ' אפי' כתב ידו יונה ממונא אחר ומעטה אהה דן ק' וחס לפסול את השטר בעלמא כאמנו' כ"ס לתת בו תנאי דמילתא אחריתא הוה ואפי' דפשיטא הוה הכתוב לך לשון המפרשים כתב הריטבא גבי ההקפאה דר' ה'גימא כיון שאמרו שניהם כתב ידו הוה נהקיים הכבר וכו' חזרו ואמרו קנאו הוה דכרינו קרו אלו כאלו בכו' ב' אחרים ואמרו קנאו הוה דכרינו וליהו קרו וקרו וחי תפס לא מפקינן מיניה ע"כ ואל ריכש ורש' פי' כנון בהיה משחק בקיבוצ' ונדברנו ל"ל דאפי' דבשקן חיים מנו למפסולינהו פסול שבגופו ושטרא ממילא מופסיל חדה כיון שמתו אין מעידיה על גוף העדים אלא על פסול השטר לכר ומ"ה הוה להו קרו וקרו ומ"ה נקט בכרייתא ומתו ע"כ עוד כתב עלה דכרייתא ועדים החקיימוס על השטר מעידיה דשטר' מעליה הוה רחוקה אין עדים חוקיימוס על השטר אפי' רחוקים הם ע"כ ולענין אשר פסל עליו כל עוד שישקור או יבטל דבר מכלי הכתוב בשטר הנה לדעת האומרים דהנאו מילתא אחריתא הוה לגמרי אפילו שנעקר השטר ממילא נ"ק כלל כי הדבר שהו עדי השטר בעלמא יכולין להעיד ויהיו נאמנים תפס דתנאי מילתא אחריתא הוה לפי שאינם באים לבעל השטר אפי' כשהעידו אחרים אינם באים לסקור ולבטל דבר מהשטר דהא תנאי מילתא אחריתא הוה כדכרייתא אבל לפי האומרים דאין עדי השטר יכולין להעיד תנאי הוה דכרינו נמו' לא מנו להסקורי ממוס דהוה לבטולי שטרא דהא פסול להו אנפטיה לה ק' דבשלמא אם היה כתוב בשטר בלא תנאי ובלא שויר ודאי הוה לבטולי תנאי דכתוב בשטר' אבל כשאינו כתוב אפי' דמשתמע מן הסהם לא פסול עליה אלא בהאוס לבטל מה שכתוב בהדיא ואפי' שמעידים עדי השטר שלא היה תנאי וכו' מ' אפי' פסול המבטל ע"פ לא פסול עליה וכו' ש"ס שאין לו לשוסלו ולהענישו על מה שלא נמנה בשום פוסק אלא דמשמע כן מדברי משרשי הסוגיא דדולמא אינהו גופיהו הוה חיישי להלכה למעשה להוויא מתין ככ"הג ולהשקיר השטר אפי' שעדי אומרים תנאי הוה דכרינו ועיין בחלק וורה דעה סו' כ"ה :

**ט"ו הכחשה** כשיש דב' אומרים פ' פסול וכו' אומרים לא הו מוקמינן ליה אחזקתיה וכשר להעיד ולרין שם הוכרר והר"ן פרק ב' דכתובות דף קע"ז ע"א :

**ט"ז הנאה** מי שמהנה חבירו סהם כגון משרהו בכיפי או מפרנקו או מהנה אוקי

מנכסיו סהם או הו מהנה הררכ' כת' סו' הרב"כ כת' אל חס איש עני הוה ורחוי לתת לו דרקה ודאי כל הנאה דמהנהו או כל מהנה דיהיב ליה או דהשרהו בכיפי הכל לשם דרקה ומתנה וסתמו כפירושו דלשם מנוה עבדי ולא לשם מנוה ושכירות שוודע שאין לו לשלם ואפילו העביר את"כ אין חייב כלום שהרי עני היה בחותה שעה הק"ל בע"ה ההולך ממקום למקום ואין לו מה יוכל לוקח שבה ופחה וכל הראוי לעניו ואינו פורע בשולך לכיפי דעני היה בחותה שעה ומה שיש לשאל הוה בנע שאינו עני ואינו צריך לכרוות ואם הוה בית הלא קיימא להגרא ובע"ה לא עבדי למיגר זה נהנה וזה אינו חסר ובפנין על מדת סדוס ולא תיבצי הכל בכיפי דלא קיימא להגרא ובע"ה עבדי למיגר כזה תפול השאלה דע כן כל סתמא דמילתא המשרה חבירו בכיפי או מהנהו מנכסיו לשם הנאה ולשם הלוואה הורידו ויכול להכובע ממנו שכירות ומה שהנהו ורחיב מהה דווד' לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות דחייב בעל השדה לשלם ולאו כל הימנו שיהמר במתנה נחת לו ועוד ראה מדרגה קינן בירוש' כהווי נאך חד כר גש ארש' לחכיה דיערין אשירותיה גו ביתיה ח"ל הב לי דיערין ח"ל הב לי חגר כיתייתא עובדא קמיה דר' אבא בר זבדא ומרקי ליה מאי דהוה חייב למשרייה פי' ופחתו לו מן הדיערין שהיה חייב לו חבירו כשוער מה שראוי לשכירות הכיפי והבא ודאי כשהעמידו סהם ולא כשהעמידו כפירוש כשכר דה"כ לא הוה ח"ל איך הב לי כל דיערין דהוה פרע ליה מה שהתנה עמו לתת לו בשכירותו וכן נמו ליכא למיגר דמאוס רבית קאמר דה"כ הול"ל נכה לי חגר כיתיפי חנמא המשרה חבירו בכיפי סהם לא למתנה איכוון לא לשכירות וכו' ל"ל דהבא אפי' שעשה עמו טובה לא נתכוון אלא לשכירות וכו' הובא דלא עשה עמו טובה וגדולה מזו למד מכאן הרשב"א דהמפרנס אשת חבירו סהם חוזר ונופה ממנו והיא תנכה מן הבעל והא דרש"מינו חנן וכני כהניס גדילים מי שחלך בעלה למ"ה ועמד ה' ופרנס אשתו חנן אימר אבד מעוהו וארביזי ופה אמר חנן וק"ל להלכתא כחנן פי' הרב אל דרוקח בתפוש שנחמת מזונות שחייב לה בעלה הוה ניתן לה דכ"הג אמר חנן אבד מעותיו אבל אם פרנס סהם חוזר ונוכה לפי שכל המפרנס סהם אינו מפרנס כהורה מתנה וכן העלה הריטבא אל ואפי' דיש חולקים על הרב בהא דעמד ופרנס מ"ה לענין משרה אדם בכיפי או מהנהו סהם לא רחיקי חולק ואל הר"ן פי' אין בין המורד על הרשב"א אל ואין דכרינו מחייבים לדעתו דנהי מוכחי דהנהנה חבירו סהם לא לשם מתנה מכיון אפי' המפרנס אשת חבירו סהם לחנן הניח מעותיו על קרן הגבוי וכו' ומ"ה מדכרי כלס למרנו דהמשרה חבירו בכיפי סהם או מהנהו סהם אין דעתו למתנה עד שיפרש וא' תוהא ק"ל שפורע חיבו של חבירו אפי' מלוה על המזכין פטור מלשלם ומחזיר לו משכונו וכן למרו הפוסקים מן הירוש' הוה לך הנאה גדולה מזו שפורע לו חיבו ומחזיר לו משכונו ואפי' פטור מלשלם ואל דהפורע חיבו לא מטי ליה הנאה אלא מכריח ארי מעליו ולחנן דק"ל כותיה פטור ואפי' שמחזיר לו משכונו את שלו מחזיר לו ואין מתחדש אלו הנאה כדאמר בירושלמי הוה מפייסנא ליה עד דמחיל לי ומתדר לי משכונו אבל ככ"ד שהרי נהנה ודר בכיפי ומעט ליה הנאה מה שלא הוה שלו מתקלה ודוק ותשכח' כלל



דעת ח"מ ערך ה"א זי"ן ח"ת קרושים

בנה קטן סמטבילין אותה ועברה גדול דעעס טעמא דהויסוכה לא מהדר ד' בית ט' חדר יב וזכות וסוכה הוינו לפי הוינו אפי' שהיא זכות לו בין שאין רצונו בכך יעש' ד' זמן מה ליה חיד הומן אי טענין ליתמו פרע הרעד ס' ח' מ' ס' כ' נ' ד' מ' ע' א' הגב :

ערך ח"ת

**א' הומרא** דגורין על כל מי שיש בידו כספי והומיס על הספק יבזמן מ' ש הר' גאלגטו ס' ה' :

**ב' חוקה** שאין עמה טענה וכן על פי שטר שנמלא בטל אינה חוקה הר' גאלגטו ס' ב' הגב דף י"א ע"פ מהרמב"ם ה' גוען ועיין ע"פ סו' ל' הגב :

**ג' חלון** מו שכל לבנות בנינה שלו וסמוכ' לגינה חכירו דיש מחלוקת אי שייך חוק ראה בנינה אם כל לבנות בית וחלונות בנינה שלו מחד גינת חכירו יש למועצו אע"פ דעכשו אין חוק למ"ד בין דאם ירצה הלה לבנות ולטרך לבד כדרינא עמו ואפילו שיחכה לעשותו שטר מזה הר' גאלגטו סימן כ"ו והביא מהרמב"ם ק"ב משכנים יע"ש ע"פ סו' ל' :

**ד' חצר** של שותפים והא קנה חצר חצר אי יכול לפחות פתח לחצר זה הר' גאלגטו סו' מ"א מש"ה מהרמב"ם פ"ה משכנים :

**ה' חוקה** מי שהחזיק לעליה לגגו דרך כותל חכירו לשטוח וכיוצא דלריך עדים שהחזיק ג' שנים בכל עת כפיסה ובלבד שלא יקלקל ואם תקלקל יפרעו בין שניהם לפי הערך אבל אחרים לא יוכלו לעליה דרך ס' וכל שאינו מכיר החזק דריך להסיר החזק והביא מהטור סו' ק"ה :

**ו' חנות** דאין אדם יכול לפתוח נגד חצר חכרו אם הלה קנה חצר הרוח שהיה רפת בקר וכן אחר לפתוח חנות כנגדו אינו יכול לפתוח כאמור למחר חבנה בית שם הר' גאלגטו סו' ל"ה ואם חתני' אינה נגד הפתח תמצ' אלא מו חצר דאין מעכב שם סו' ו' דף כ"ד ע"כ יע"ד :

**ז' חוקה** כל מה שכיר האדם הוא שלו עד שיביא ראיה כגון אם קייב לאחרים ואימה דהכל שלו ואפי' שאומר שהוא בני לבד בקרקעות רבות הבן אין לו חוקה בכספי האב וכן להפך וכיוצא הר"ם גאלגטו סו' ט' והביא מהרמב"ם פ"ב מטוען והטור לכד אם הוא סדסור :

**ח' חוקה** כשיש חוקה אין אומרים מינוגש :

**ט' חוקה** כשהחזיק ג' שנים מהביא אע"פ דאין טעם שער דנאכד הר' גאלגטו סימן מ' והביא מהרמב"ם ה' טוען :

**י' חוקה** להזק דהיה ולפתיחת חנית נגד חצר חכירו דיש מחלוקת ואם החוקה הויה כמה ששקל ולאחר הויה חוקה ואין דריך ג' שנים וה' מחה שלא כפניו כהיתו עמו בעיר ולא הו' אלס דהויה חוקה הר' גאלגטו סו' ו' דף כ"ב וכן ד' יע"ש והרן מהטור ס' מ' סו' ק"ד והרמב"ם פ"ז ופ"א :

**יא' חוקה** מי שהחזיק כחנור או שום חשמיש בשל חכירו וכל התקום ושוכ חנור וכינוהו

הנהב וישבע בפניו יתבייש יותר ואין לעכב המעון כירב"ד עד שיבא דוח באוס חשם ערמה אבל אם יש בידו שטר המוכיח דאין בלא הערמה ודין דהתובע ילך אחר הנהב הרעד ס' ח' מ' ס' ג' ועיין לעל סו' ל"ב ודין כשאינו רוצה להשביעו אלא בעיר שנעשה הענין דיתבייש יע"ש :

**ל"ה הודאה** ראונה לריב קנין אלא כמתנה אבל לא בפקדון והלוואה ואע"פ דהמרדכי' מ' מי שמה כהכ"ר ס"ד ע' אין מהניא במלוה או לא בכר מסיק דאין לחלק ואפי' למ"ש הר"ם דל"ע אפשר דהוינו במלוה ע"פ אבל בשטר לא הרעד ס' ח' מ' סו' ד' ואין לחלק בזה בין כריא למ"ש אע"פ דהו' כתב לחלק הו' יסוד ואפי' לרבי הא"ז לחלק בן הודאם להודאה אם הודה בעדים וכשטר הרעד ס' ח' מ' סימן ס"ד :

**ל"ו הודאה** כעדים בין אם הויה אמר אתם עדי או שקמלוה אמר והלוה שחק דהו' הודאה ס' מח' מ' סו' ל"ב ועיין כסמ"ד :

**ל"ז הודאת** ש"מ דאם עמד אינו חנור ואין ל"ל אתם עדי דאין אדם מטעה בשעת מיתה ס' :

**ל"ח הודה** בעל המעות שהיה שטר כתיב על שמו שהיה באוהם המעות חלק ללווה ואם בענין ד"ל דהו' כרו שלא להשיע את עצמו או להטעות טענין כן לוורשו והמקל המעות יחזיר לוורשו הרעד ס' ח' מ' סו' ק"פ הביא מב' ח' מ' סו' ע"ה השו' הר"ם וס' מ' סו' פ' ח"ל"ב :

**ט"ל השבעה** דאין כאלא תבעוהו והשטאה בתבעוהו ס' :

**מ' השבעה** טענין והרשעה לא טענין שם ואין אום חילוק בדניס אלו אלא להלוואה לפקדון והרעד ס' ח' ג' סו' ק"ח דף קמ"א ע' ח"ב"ש לורט :

**מ"א הוחזק** כפרן כל הוכח דהויה יכול לטעון השטאה או השבעה וכפר דלא סוחזק כפרן דמילו חכדי לא רכירו אינשו ס' ור"ה מ"פ זה כורר ועיין סוף לזה הרעד ס' ח' מ' סו' קע"ד :

**מ"ב הוספה** כהסכמה או להפך מבח אומדנא דהו' מחלוקת וכן ע' מורו כאמור דעת גדול הרעד ס' ח' מ' סוף סו' ק"ג וכתיב חללי ממקום אחר :

**מ"ג הפקר** זכיה מן הפקר פרטום לזה הרעד ס' ח' מ' סוף סו' ק"ג :

ערך זי"ן

**א' זילותא** רבו דינא היבא דאיבא אם יעשו הפך מה שעשו דלא יעשו באיזה ענין הוא דיש לחוש לזילותיהו הר"ב ח' ג' סו' כ"ו דף כ"ז כאורך ועיין בהר"ן פ"ד דכתיבות דף תע"ט ע"ה והרעד ס' ח' מ' סימן י' דף כ"א ע' ג' ועיין כתשוב' הקורמים :

**ב' זיוף** או מהאורוהא חוישן לזיוף הר"ב ח' ג' סו' ק"כ כחקירה ו' אנב :

**ג' זבין** לאדם שלא בפניו לזכות עצמו ואי ידעינן דאין רצונו בזכות זה אין זבין לו דהוינו

**ב"ד חזקה** ככסוי קטן אם לא נתיחד האפוטרופוס  
אעפ"כ אינה חזקה הרשב"א סימן  
תרמ"ב :

**ב"ה חזקה** להזק דאיה דאין חזקה ליה וכיון  
דהקודם זכה בחלוקתו מקדם אין  
אחר יכול לפתוח מחדש חלון אחרת רק כמות שהיה  
מתחלה חלוקה ואין יכול לטעון ביון דסתקת מחלת  
ואפי' סייע המחזיק הראשון לשני בשכנת אינה חזקה  
ואפי' ברה"ר דמ"ס פתח בנגד פתח אחר חלון בנגד חלון  
ברה"ר יכול לפתוח התם בנמוכים דוממה לפתח דה"ל  
הא בעית להנניעי מבני דה"ר ואם מכר הא' לחבירו  
ושכננו ג"כ וזה הלוקח השני טוען איתני השטר של  
המכירה זו אינה טענה רכיון דמחזיק בה מסתמא היא  
שלו כיון דאין מערער ולא ר"כ לומר לאו בעל דברים  
ידיד את הרשב"א סי' תקק"ג :

**כ"ו חצר** השותפין והאחין דשייך בו דין חלוקה  
והקנו ביניהם דלא יחלקו וישתמשו  
בשזה יקנו מהם אע"ג שכתוב בו שלא לעכב אין זה  
קנין דברים ביון שהזכיר שיהא השמיטן שזה מנוף  
הקרקע קנו נגדו וכיון שכן אפי' הוא קטן דהדין הוא  
גוד או איגוד כיון דהתנו בקנין להשתמש יחד אין יכול  
לכופ' וכן אם יש בו שיעור חלוקה הרשב"א סי' תקק"ז  
ואפי' אם ירצה לבנות בחלקו משלו אינו רשאי אחר קנין:  
**כ"ז חצר** דיש בו שיעור חלוקה דכופין לחלוק  
היינו אפי' אין בו הזק דאיהם :

**כ"ח חצר** שאין בו דין חלוקה דהוי דינא גוד או  
איגוד אם הנחבע עניי זיהו יוכל  
לומר גוד או איגוד ד"א דגם האחד לא יאמר איגוד ויש  
חולקים דאין התוכב מפסיד וכן פסק הר"ק וכן אנו  
מסכימים וכן קבלנו מרבותינו הרשב"א סי' תקק"ט  
בחסו' שניה :

**כ"ט חצר** שא"מן השותפין רוצה לחלוק אי צריך  
סיניא ד' חמות לכל פתח ופתח  
משכינו או לא פרטים לזה הרשב"א סי' תקק"י :

**ל' חצר** שמשם בכנסים לבתים ואין שם אלא ח' ורתוק  
דכיון דאם יחלוק לא יאחר לכל  
א' כדי להכניס משאו ולקשמשו הראשון אין בו דין  
חלוקה ואפי' אם ישאנה שמו לבד אין בו דין חלוקה וכן  
אין לומר גוד או איגוד דמהיכן יפרח לביתו הרשב"א  
סי' תקק"כ וסי' תקק"ג ועיין בסמוך :

**ל"א חצר** כיון שנשאר לפני הפתח מקום לפירוק  
משא' ולעבור לביתו על הנשאר בחצר  
אם אין בו דין חלוקה שייך לומר גוד או איגוד שם סי'  
תקק"ג :

**ל"ב חצר** דאין בו דין חלוקה דשייך בו דין גוד  
הו איגוד דלהרמב"ם היינו כיון  
ביורשים בין כשקנוהו מאחרים כשהפיה ולהרשב"ד  
דוקא ביורשים ולא בקונים ולדרידה ה"ס אם היורש הא'  
מכר לאחר יש כזה דין גוד או איגוד שם סימן תקק"ג  
בשניהם :

**ל"ג חצר** שא' בא לעשות בו חניה ואם עשה  
ושחק ואמר סבור הייתי לקבל יוכן  
משם :

**ל"ד חלוקה** כשאין בבתים דין חלוקה ויש דין  
גוד או איגוד ויש כיניה ב' בתים  
דיש פהם דין גוד או איגוד ואומר התוכב על הא' לכד  
גוד

ובניה לא אבד זכותו כיון שזה המחזיק לא עשה מעש'  
שנראה מתוכו שמוחל זכותו וחזקה זולת אם בחמלה  
עשה הדבר שלא ברשו' והלה שחק וסוב גפיל דאכר זכותו  
ואם בתוב בשטר תשמיש' בתנור יש לו חלק כמתקום ההוא  
ק"מ ג' סי' ס"כ הביא מהרמב"ם פ"ה דשכנים והטור  
סי' קס"ב וק"ג :

**י"ב חזקה** דאין לגנוי בכסוי ישראל אם לא שיש  
שטר הרמ"ג סי' נ"ג ונ"ד והביא  
מהרמב"ם ה' טוען והטור ח"מ סי' קמ"ט ואם טוען  
הישראל הליקח' מהגנוי כפני מכרה לו יעם :

**י"ג ח"ב** שטוען שהמטלטלי שבידו הם של פ'  
אינו נאמן דחזקה כל מה שביד האדם  
כוא שלו הרמ"ג סי' ל"ז אוב מהרמב"ם וה"פ א' ממלו':  
**י"ד ח"ב** לאגשים רבים ישלח הלוי לא' מהם זכה  
ואין יכולין השאר לטרוף ממנו וכן אם  
אמר הן לו או הילך לו זכה והאחריות עדיין על הלוי  
דזכה והינו נקרה הופס לב' במקום שחכ' להחריס כיון  
דהלוי מהפיקו ובתוכס במקום שלא חכ' ד"א דלא יכול  
לתפוס וא"כ הלוי מפסיד וכיוצא הרמ"ג סי' ק"ו והביא  
מהרמב"ם פ"ב ממלו' ופ"ו והרשב"א והטור סי' קכ"ה  
ופ"ק דניטין ולענין הן כזכה עיין ע"ש סי' ק"ח :

**ט"ו ח"ב** מי שמהחייב סתם לווין לחבירו בכך  
לשיה' אי היינו לעולם או שנה ראשונה  
הרש"ק סי' מ"ט :

**ט"ז חזקות** מי שטוער על חרם החזקו' והעלה  
השכירו' אי חייב משום דינא דגרמי  
שם כל התשו' סוככת על זה :

**י"ז חוזר** וטוען דיכול לטעון ככ"ד הפך מה  
שטען חוץ לכ"ד מ"מ לא אמרו' מינו או  
פיה בעי לומר דמה שטען חוץ לכ"ד לא אמר להמת  
לאמתיה ואינו מינו טוב הרש"ק סי' ט"ז אגב :

**י"ח חזקה** דגיפא עדיף מכל שאר חזקות הר"ם  
קלעי סי' ק"ו דף קל"ו ע"ב משם  
הר"ק קטובה הרובה ועיין פ' המדיר דף ע"ה ע"ב ודף  
ע"ר כנת' ורש"י :

**י"ט חזקה** מי שהחזיק בחנות להלוות לגוים  
וכיוצא ובה אחר בנכולו דיש בזה  
משום השתגבול ויש חרם ר"ג וכן שכירו' בתים הר"ם  
מפארוואה סי' מ' אדף ז"ב :

**כ' חזקה** דאין לומר ברשות כגון הזמן והרים  
וסוכר בית דהיינו קוד הזמן אבל  
כשעבר הזמן ואכלו שני חזקה יש להם חזקה הר"ם  
מפארוואה סי' ב' חדף ק"ע ע"ב :

**כ"א חזקה** דשייך בחנייות שמלוים ברכי' ברשות  
המלך ואפי' אם הולך משם הר"ם  
מפארוואה סי' נ"ח דף ק"י יעם דהחמיר בזה מבח  
המנהג :

**כ"ב חבם** העיר צריך שיסביל טורח הזכור  
הרשב"ם י"ד סי' קמ"ח והביא מטור  
ח"מ סי' ח' :

**כ"ג חזקה** דיש לנודרות ועבדים אחר ג' שנים  
ולא לאלהר ואם זה שהיו שלו תבעס  
ואמר שלי הם וסוב הביא עדים שהם שלו וחזר וטען  
אמת ולקחתי מנך וזה שהמרתה שלי כלא ירשתי דכחמן  
ושבע הס' הרשב"ם י"ד סי' קל"ו מהרמב"ם פ"ג  
מטוען :

דעת ח"מ ערך ח"ת קדושים

יש ב' עדים כשרים שהחכימה לא נפסלה והע"ג  
דהרמב"ם פ"ד מנמיכה כח' דאומר שגנב מרשותו  
בגון גנב טלה מעדר שהופקר אליו הם יש עדים חייב  
בכפל דבר שגנב מרשותו הוי גניבה בכר דחו דבריו  
הדאב דוהה"מ סוף דבר דל"ן הגונב מרשותו נקרא  
גנב דאלת"ה משעת כפירה לחייב בכל למה לן טענה  
גנב ושכועה והכא נמי הע"ג נ"ל כשכועה לה מחייבם  
כפל ולא מיפסלה לשכועה וכן יש ללמוד מכע"ז דר'  
פסח הטוען טענה גנב כפקדון נשבע ואח"כ האו ערו'  
שהיא כרשותו וחזר וטען טענה גנב ונשבע והח"כ האו  
עדים חפ"י ק פעמים חייב כפל על כל טענה  
וטענה והקשו המפרשים הי"ך ושכועהו ב"ד הרי  
הוא חשוד על השכועה משכועה ראשונה ואי איתא  
עדויה מינה הו"ל לאקשוני מכיון שבאו עדים שהיא  
כרשותו נפסל לשכועה אלא ודאי דבר האע"ג דיש עדים  
כל עוד שלא נשבע אינו נפסל ואפי' להרמב"ם דע"כ  
לא אמרה לא לתשלומי כפל אבל אינו חשוד עד שינשבע  
ותו דמורה הקד' לעלמה דלדורך כנה החכילה ותו כי  
אינו אומר דרך כלל שאין האדם נפסל אלא בעומד  
בכפירתו וכתו עליו עדים אבל הודה מעלמיו או מחמת  
היום או מחמת הכרזה למה יפסל הרי כב מעבירה  
והגם דיש עדות אשה אינה כלום לחייב אותה שהרי  
היתה יכולה לעמוד בכפירתה וכיון שאין שם  
עדים והודית אין לך תביעה גדולה מזו ומ"ג הרמ"ה  
אבג הטובע וכו' הוינו שאמר חשוד אינו כדון שנכתי  
וכאו עדים או שנכתי לסקר אבל אמר גנפתי והחזרתני  
מעלמיו לא אמרה הדם ואפי' תבעיהו וכפר וחייבוהו  
ב"ד שבעה ופירש מחמת השכועה והודה לא הוסיק  
כפרן וכו' הוי דהכא הע"ג דעכר על לא תסקרו לה  
הוסיק כפרן ה"ה אם עכר על לא תגנוב כיון דהוד'  
לא הוסיק כפרן ו"ל הטור כתב הרמב"ם שהחזיר הגנב  
והגזן הממון שנכנס וסילם עד זומת פסולין ואינו יודע  
למה אחרי שהחזירו הגזן ואפשר שר"ל אעפ"י  
שעלמו כיון דכפופות ב"ד עלמו פסולין עד שישובו  
מעלמן ע"כ ועיין בסו"ה הבא שאר הדברים שכתב  
להבטירה לאלמנה לשכועה:

**ל"ו חייב** לשמעון ויודע שהממון שלו לא שכתב  
השטר על שם רלוכין לשמעון הוא חייב  
וכן מוכח דיש פ' הגיזול ענינים כשמנתה דלוקח שדה  
כשם חבירו שם:

**ל"ז חלוקה** כדכר שהי אפשר לחלוק דהוי דינא  
דגוד הו' איגוד הי אמר ה' גוד או  
איגוד והב' אמר כחלוק לזמנים דלמי שהמר גוד או  
איגוד אומעין ולא לב' הרשב"א סי' תתקנ"ו:

**ל"ח חלון** כשהיה לגוי על ביה ישראל ועשה לו  
שטר איסתמנה כל עת שירל ומכרה  
לישראל אחר והיתה כך ב' שנים ושיב מיתה שישתמנה  
וטוען שהיה יודע שמכרה לגוי החזיק בזה שני חזקה ומה  
איכפת לו מן הגוי אם מיה שכתב הגוי לישראל הוא שהיה  
מורה לו שהחלון כשאלה או שנעשה שלא כדון וכיוצא  
בהם שמעין הבא מכחו של גוי דינו כגוי וחייב לשהמו  
אבל אם אמר לו הגוי אני חקקים החלון כל זמן שהרלה  
וחייב עלמיו ככך אין שמעון חייב לשתמו למ"ד דיש  
חזקה להוק ראייה דאעפ"י דחייב עלמיו הגוי ככך אין  
שמעון הבא מחמתו חייב בחייב שמעון עלמיו וששעבר  
בכסיו לכך ומ"ג אם דינו של גוי לשתמו מאד שאין להם  
חזקה ככך שמעון חייב לישראל הבא מחמתו כמותו  
וכת"ש כפ' חזקה הבתים הרשב"א סי' אלף קכ"ט:

**ט"ז חזקה** דל"ן כה טענה כדברים שאינו חסר  
כגוף הקרקע כגון חלון וכו' דאינה  
חזקה שם ועיין עוד באלף קל"ב:

**מ"ח חשוד** דכמו דל"ן אדם משים עלמו רשע כך  
אין אדם משים עלמו חשוד ה"ה כ' כאו  
עדים שעכר עבירה שנפסל בה אבל מפני עלמו אין  
ראוי לפסלו ומשכייעין אותו לכחלה הני מילי כשכח  
לפטור עלמו משכועה כאומרו שהיה חשוד שהומרים לו  
אם איתא אומר אמת השכע ולא מפני שעכרת עבירה  
אסור להשבע כאמת אבל כשכע ונטל נאמן להיות  
חשוד על השכועה על פיו דהא לחיוביה נפשיה קאתי  
הודאת בעל דין כק' עדים דמי הרשב"א כתי' סי' הפ"ב  
כתב שהדין הראשון נהרמב"ם והחילוק הב' הם  
מהרמ"ה וכתב שה"מ והטור ודבריו פשוטי הם ע"כ:

**מ"א חשוד** כשכועה מהוק שאינו יכול לישבע  
אינו נוטל כגון כה לופרע מיקומי'  
וכיוצא שם:

**מ"ב חשוד** על השכועה דהוי הגנב כתב הרשב"א  
שם דאלמנ' גניבה משל בעלה אינה  
בעשיה חשודה לשכועה כשכול כך רכיון דהגנבים היו  
כ' ידה ומקורו ל' ה' לא תקרא זו גניבה ואפי'  
במים

גור או איגוד ויש פסודה לכתוב דע"י זה תפחה ערך  
השנייה עכ"ז דל"ן עם הטובע הכל אם הם ב' בתים  
ואומר גוד איתא זו ואינו זו או להפך אין יכול לומר בן  
הרשב"א סי' תתקכ"ה:

**ל"ה חייב** לשמעון ונתפטר עמו וקרע השטר  
וכת' שטר אחר ממנה שנתפטר וכתבו  
על שם לוי לא על שם שמעון ואיב מחל שמעון לו כל  
הכיעה ממון שיש עליו ואיב כה שמעון כהרשאת לוי  
לכיעה החיוב ע"י וטיען המעות הם שלך הלא שעשיתי  
השטר על שם לוי ואיתא כבר מחלת לי אם המעות הם  
של שמעון אעפ"י שכתב השטר בשם לוי לא הקנה לו  
המעות ונמחלו וכ"ד יפה ויזיה דבר לאמתו הרשב"א  
סי' תתקכ"ז:

**ל"ו חייב** לשמעון ויודע שהממון שלו לא שכתב  
השטר על שם רלוכין לשמעון הוא חייב  
וכן מוכח דיש פ' הגיזול ענינים כשמנתה דלוקח שדה  
כשם חבירו שם:

**ל"ז חלוקה** כדכר שהי אפשר לחלוק דהוי דינא  
דגוד הו' איגוד הי אמר ה' גוד או  
איגוד והב' אמר כחלוק לזמנים דלמי שהמר גוד או  
איגוד אומעין ולא לב' הרשב"א סי' תתקנ"ו:

**ל"ח חלון** כשהיה לגוי על ביה ישראל ועשה לו  
שטר איסתמנה כל עת שירל ומכרה  
לישראל אחר והיתה כך ב' שנים ושיב מיתה שישתמנה  
וטוען שהיה יודע שמכרה לגוי החזיק בזה שני חזקה ומה  
איכפת לו מן הגוי אם מיה שכתב הגוי לישראל הוא שהיה  
מורה לו שהחלון כשאלה או שנעשה שלא כדון וכיוצא  
בהם שמעין הבא מכחו של גוי דינו כגוי וחייב לשהמו  
אבל אם אמר לו הגוי אני חקקים החלון כל זמן שהרלה  
וחייב עלמיו ככך אין שמעון חייב לשתמו למ"ד דיש  
חזקה להוק ראייה דאעפ"י דחייב עלמיו הגוי ככך אין  
שמעון הבא מחמתו חייב בחייב שמעון עלמיו וששעבר  
בכסיו לכך ומ"ג אם דינו של גוי לשתמו מאד שאין להם  
חזקה ככך שמעון חייב לישראל הבא מחמתו כמותו  
וכת"ש כפ' חזקה הבתים הרשב"א סי' אלף קכ"ט:

**ט"ז חזקה** דל"ן כה טענה כדברים שאינו חסר  
כגוף הקרקע כגון חלון וכו' דאינה  
חזקה שם ועיין עוד באלף קל"ב:

**מ"ח חשוד** דכמו דל"ן אדם משים עלמו רשע כך  
אין אדם משים עלמו חשוד ה"ה כ' כאו  
עדים שעכר עבירה שנפסל בה אבל מפני עלמו אין  
ראוי לפסלו ומשכייעין אותו לכחלה הני מילי כשכח  
לפטור עלמו משכועה כאומרו שהיה חשוד שהומרים לו  
אם איתא אומר אמת השכע ולא מפני שעכרת עבירה  
אסור להשבע כאמת אבל כשכע ונטל נאמן להיות  
חשוד על השכועה על פיו דהא לחיוביה נפשיה קאתי  
הודאת בעל דין כק' עדים דמי הרשב"א כתי' סי' הפ"ב  
כתב שהדין הראשון נהרמב"ם והחילוק הב' הם  
מהרמ"ה וכתב שה"מ והטור ודבריו פשוטי הם ע"כ:

**מ"א חשוד** כשכועה מהוק שאינו יכול לישבע  
אינו נוטל כגון כה לופרע מיקומי'  
וכיוצא שם:

**מ"ב חשוד** על השכועה דהוי הגנב כתב הרשב"א  
שם דאלמנ' גניבה משל בעלה אינה  
בעשיה חשודה לשכועה כשכול כך רכיון דהגנבים היו  
כ' ידה ומקורו ל' ה' לא תקרא זו גניבה ואפי'  
במים



דעת ח"מ ערך ח"ת קדושים

טוען כבר נשבעתי אכל אם טוען עליו ק' לי כדרך וזה טוען כבר עמדנו בדין על טענה זו ונשבעתי אינו באמן כלל שהרי לא על השבעה הם באים לדין שנאמר תקנהא לתקנהא לא עכדי' הלא על המנה באים לדין הילכך איך לתקנהא דר' כ' שפיר והכי משמע לישנא דבמ' דלמדו ממנה דין זה ה' יומן היה חייב לחבירו שבעה כ' דוכו' משמע שהגבר מוסכם בין שניהם שעמדו בדין ונתחייב שבעה לא שזה אומר לא נשבעת וזה אומר נשבעתי והלשון אשר בא בשאלה אינו בדרך' והכי ז"ל מי טען על חבירו נחייבת לי שבעה על טענה פ' וזה משיבו כבר נשבעתי על טענה זו ככה ג' אין משביעין אהו וכו' אכל אם טען מנה לי בידך וזה משיבו כבר עמדנו כ' ד' על טענה זו ונשבעתי עליה אינו פטור משבעה דא' כ' בטלת לתקנהא דר' נחמן ודע שאם התנהג לישבע כ' ה' בקהל טוב אינו נאמן לומר נשבעתי מהא דאמר איסי אין רואה שבעת ה' הויה וכו' הא אם יש ראיה יבא ראיה ויפטור :

**כ"ה הזקת** חלונית מי שהיה לו על חברו וסתמן ועמדו כך זמן רב והא' כ' מכר חבירו את ביתו לאחר ובה זה טוב לפתוס החלוני' כמות שהיו לו ויכול לפתוחו ויהי יכול לפתוחו הוי מוס ויתור פו זה אקנאם הרדכו' כ' סי' תרכ ט' כ' ז' תשו' א' א' בעל החלונית פרץ פנימי החלונית וסתם אינם ועמדו סתומות ג' שנים רבשות החזיק וטוב אינו יכול לפתוס ואבר חזקה אכל אם לא פרץ פנימי לא אבר חזקה ופתח כל זמן שיראה אפי' כונה שנים מה מכר ראשון לפני כל זכות שיש לו ולא עדיף מגברא דאפי' מתמתיה ולענין אם יכול לחזור בו הדבר ברור דהזק ראיה שניה הזק ואין לך מוס גדול מזה אכל אם היו החלוני' במקום מגולה שהיה יכול לראות שלה פרץ פנימי החלונית אינו יכול לחזור בו שכל שהיה אפשר לעמוד עליו ולא עמד כגון לטועמו אם הוא דבר הנטעם או לראותו אם הוא דבר הנראה וכיון שלא עשה כן מחל וכו' ז' וכן ראוי לדין אכל אם היו החלונית במקום אפל שלא היה יכול לראות אלא עי' בדיקה לאור הנר אין דרך בני אדם לראות הכתים או החצרות ככה הילכך מוס הוא וחזור ואפי' יטעון לא ידעתי הדין שנידך לפרוץ פנימי וחזקתי כיון דסתמו כ' כ' זמן אין יכול לפתוחו אין שונעין לו שלא מפני חסרון ידיעתו בפסיד למיכר זכותו והיה לו לשאול לידוע וכיון שלא חל מחל ואינו יכול לחזור ע' כ' שם :

**מ"ט חיוב** מי שנתחייב והודה לחבירו וטוב טוען יש לי בידו מקודם ההודאה אע"ג דיש לו מינו אינו באמן דהוי מינו במקום חזקה דאין היה לו החיוב לא היה מודה ומתחייב הר"ב ח"ג סי' כ' א' דף כ' ע"ד אגב משם הרשב"י חיוב' מ' סימן ע"ה מחו' כ' כ' משם הרשב"י אטור' א' ריש סי' פ"ה והוא כ' דיינים גזרו' דפקוד גביה מוניה ש' וכו' ובתשוב' מיימו' סי' ל"ד' ול' בהגהה בהסוכו' דשייכו למשפטים והרש"ך ח"כ סי' קל"ה והרשב"ם י"ד סס' קמ"א ובנסת הגדולה סי' פ"ב דף קל' רע' א"כ וטור ח"מ סי' ע"ט ס"ד :

**ז' חזקה** על של רבים כגון כמבוי או כרה דאין בהקדש עניינים וכות הכנסת אי מהכיל ליה חזקה ומאי טעין כנסתו בשלי או מחלו ואי קנה מו' טובי העיר במעמד הנשו העיר אי מהני והלוקח

והיורש שלו או טענין להודכנסו כחך שלהן ואי יודע דלא כנסו כחך שלו או טענין מחלו או מכרו להן ואם החזיק על הדרך אי קסת דרך הוי של המלך ויכול לומר דקנה ממנו וטענין להו ואם הוא מנהג דאין מוחין על המחזיק כמבוי או כרה ד' פירושים ומחלוקת בזה והעולה לדין ומי הוי מחזיק הר"ב ח"ג סי' ל"ד יע"ש והכיה מהטור ח"מ סי' קכ"ה וה"ו וקמ"ט ולענין דאין מחזיקין על נכסי הקדש עניינים וכ"ה הרשב"ם ח"מ סי' רס"ב הכיה מח' מ' סי' קמ"ט :

**ג"א חצר** השותפין כשרו לעשות מחילה ממה יכניה הר"ב ח"ג סי' כ' ובאורך :

**ג"ב חצר** השותפין דאין בה חלוקה ונתרצו לחלוק דבעי קנין והקנין בכוחות הר"ב ח"ג סי' כ' ואפי' בעי' עדים אר' די בהודאה או במה שכתבה חבות לים יע"ש :

**ג"ג חצר** שיש בה דין חלוקה אין כופין זה את זה לעשות מחילה שם :

**ג"ד חצר** השכנים בדבר דאין מכריתו לכנות ביתו לשמור והקיף הא' משלו והכ' כנה כבר דמורה דניסא ליה במאי דעכר חברה באיזה ענין חייב שם :

**ג"ה חצר** שירש אחים וחלקוהוהא' רובה לכנות ומאכל על חברו או שאמר לו לסתום שלא יזיק בראיה או הוה יסתום וכן השותפין והלוקח מחברו מה דינו אי יעמוד כמות שהיה בחיוב אביהם ואם העלוהו בדמיים אי יכול למתקן ולהאפיל ולהזיק בראיה ואם לא העלוהו בדמיים אלא שאמר לו האמר מעלמו שיזכה לעלמו ככל החזיקים וכל התשמישין כמו שהיה מחזיק אפי' אי מהני לכ"ע הר"ב ח"ג סי' ס"ב דף ס"ג :

**ג"ו חיוב** מי שהודה ואמר חייב אני לך וידוע דאינו חייב לו כלל אי חייב הר"ב ח"ג סי' נ"ט משם הר"ף פ' הנושא :

**ג"ז חזקה** מנין וחזקה דגופא מגדרת ויבן ממ"ש הר"ב ח"ג סי' ע"ב וענין בהר"ף כהר"ף והר"ן פ"ב דכתובות וענין בהר"ף סו' קמ"ג בדין פכור והפילה הקודם ולא היה שם ריקוס דנר' הפך מזה אם לא דנימא דהתם אינו' אלא דאמרין דלא בקיאיין אכל כעלמא יורה וכן השיב מורי הרב נר"ו וענין בגמרא פ' המפלת דף כ"א ע"א וענין בתשוב' הרמזות ע' אכלות וענין עיר הר"ב ח"ג סי' ע"ט דף פ"ד ע"ד אגב :

**ג"ח חזקה** מי שמכר ביה לטוב ופנה שם הגוי וישראל אחר החזיק בה ואמכר לבנו

מערער בטענה דיש הסכמה דשאר החזק' למיכר ומכיל בהב בידו דיש הסכמה הזאת אלא דיש ס' כיון דזאת הסכמה לא כמלתא בדיקה ככלל שאר הסכמות של החזקה אי תרמי' דאינה מוזנן שהסכימו הסכמות החזקה או נאמר הוי הסכמה לחיובו ואם היו נוהגים כך ולא היה כחובה אי יש לשנידך על המנהג הזה ענין הטב בהר"ב ח"ג סי' ל' ועוד שם סי' ק"ז ויש טענה כחזקו :

**ג"ט חזקה** נגד חזקה הר"ב ח"ג סי' י"ז דף כ' ע"ב ובחוב דף י"ט :

**ס' חזקה** כשכתוב בהסכמה שמוס יהודי לא שכור או לא יקנה בית או חנות שהחוי כה



**פ**ה חדרו ונשתתף עם הגוי בעל החנות ונכנס בחנות לתכור הסחורות של השותפותאי לא הוי בכלל לא ישכור או הוי בכלל הכוונה והא גמיו בכלל ואי כתוב שזם יתדוי לא יוכל לבא לאותו חנות אי הא גמיו בכלל ולא אמרי' שותפות עם הגוי לא שכיח ומילתא דלא שכיח לא תקון משום דלא יהא חוטא נשכר ואם הוסיפו וכתוב פה דלא לשכור היינו לומר הפי' שלא יבא שמה רק וינחה ריקנית ואפי' את' ל' דשותפות אינו בכלל אי נאמן לומר שהוא שותף עם הגוי או לא דאין יכול להתכרר דחוישי' לקנויית הר'כל ח' א' ריש כלל ו' ס' מ' ועיין כל התשובה:

**ס"א חזקות**

אי יש להם דין מטלטלין או קרקע ואי נאמן עד שיביא ראיה מטעם דקרקע בחזקה בעלים עומדת ואי לכ' ע"ש לה דין קרקע למחזיק מחדש אי בעי' ג' שנים עם וע"ש כלל ז' ס' מ' וע"ש הטוב וע"ש ס' מ' וע"ש כלל ז' ס' מ' ועיין אי תפס כ"ח ח' יע"ש וכלל ג' ב' תשובו' זו אחר זו בריש כלל הגו' :

**ס"ב חזקה**

כשיהודי קונה הקרקע מהגוי דיקח נמי החזקה ויתן למחזיק דמיה ואי כתוב אם יקנה הקרקע דהכוונה דוקא קנה הקרקע אבל קנה המוקטע"ה לא שם :

**ס"ג חזקה**

כשהסכימו שיהודי לא ישכור רק חצר ח' וקנה ח' במוקטע"ה או קנייה נמורה יכול לשכור עוד חצר דאינו שכירות שם :

**ס"ד חזקה**

כשיהודי קנה עם הגוי שאם ינא משם יפקיד חזקתו דלא מהכי מטעם דא"כ מה הועילו חכמים בתקנתם וגם מטעם דסילוק זה והנא"י זה דמהנה מהחלת החזקה קודם שיכנס בה אינה כלום שם :

**ס"ה חזקה**

כשיש בהסכמה דאחר טילא המחזיק ג' שנים יוכל כל אדם לוכנס עם וינא דאיכן ונכנס שמעון ועמד בה כמה שנים ושוכ נכנס לוי וטוען רחובן שמעון נכנס ברשותו לוי טוען דקנייית עשוי ושמא נכנס שלא ברשותו וכיון שעברו ג' שנים חבד חזקתו דרחובן נאמן מכמה טעמי הר'כל ח' כלל ו' ס' מ' ועיין בס' ס' ח' :

**ס"ו חזקה**

המחזיק הוי מוחזק לכל ספק שיפול בדיון ויכה מן ההפך דמוקמי' בכל ספק כיד הזוכה ראשון שם ועיין כמה פרמנו בס' ע' :

**ס"ז חזקות**

אי יש להם דין קרקע לענין שלא ימכרם האפטורופוס שם :

**ס"ח חזקה**

כשינא משם המחזיק ועברו ג' שנים ולא נתברר בכירור שזם יהודי נכנס כהודי אלו הג' שנים לא נתנו כח' למחזיק לומר שכתוך אלו הג' חזר הוי ונכנס כהודי חזר קלת ימים אבל אם הוברר בעדים שנכנס יהודי חזר ומספקת לן אם נכנס ברשותו אם לא מוקמינן לה בחזקה הראשון שם :

**ס"ט חזקה**

כשהחזיק והמערער טען שהוא היה כשכניו נוואי פרטים לזה ואי בעי' דיהא ידוע שהיה שרוי בשכניו נוואי שם ועוד לזה שם הר'כל ח' כלל ז' ס' מ' פ' ט' באורך :

**ע' חזקה**

כשהמחזיק הולך עם ביתו למקום אחר מיד חבד חזקתו ואין לדין ג' שנים ואי הלק הוי ראשון ואח' כ' חזקתו חבדה מיליתת חזקתו ואין יכול לטעון שהלכה בלתי רשותו שם ס' מ' וע"ש י"ס

אם הלכה ברשותו דמספקא לא מפקי מיד המחזיק השני שם ועיין לעיל ס' ק"ו ועיין ב' התשובו' הטוב לענין הספק :

**ע"א חזקה**

דיכול להעבירה לאחר אם הולך מן העיר על פי ההסכמה שם :

**ע"ב חזקה**

אם החזיק בחצר ושוכ הוסיף בניין הגוי דזוכה המחזיק הראשון בכל מכת ההסכמה שם :

**ע"ג חזקה**

כל מה שכיר האדם שהוא שלו ואם חייב לאחרים מנויחין ממנו ואינו יכול לטעון שהם פקדון הר'כל ח' כלל ו' דף ע"ג וכתוב דף פ"ד :

**ע"ד הייב**

מחמת חוב שדינו בכינויית או נזקין או כתובת אשה לכל חר' דאין הרשות ביד התובע לומר מבינויית זה אני רוצה וכן לנזקין בעדו' אינו יכול לומר מזה אני רוצה וכן האשה בזיבור' וכן לענין המטלטלין הלא הרשות ביד הנותן הר'כל ח' כלל יב' הכי' מהרא"ש פ' ק דקמ"א :

**ע"ה חזקות**

כשיש ס' מי הוי מוחזק ומס' חרם וס' מה דינו הר'כל ח' כלל ז' דף כ"ח ע"ה וכתוב דף ק"ז כל התשובה וע"ש הר'כל ס' ע"ח וכלל יד ולענין ס' ס' חרם הר'כל ח' א' אחר הכלל' וס' חרם להחמיר הרש"ס ח' מ' ס' רע"ו :

**ע"ו חזקות**

היבא דיולא מהבית כדי שיפתחו לו השכירה דאין למחות על הנכנס אלא כ' מפירש בפירוש בהסכמות החזקות או שמנהג הדיונים לפסוק כן דברר זה גורם להבא"ש את ריחינו בעיני העמים הר'כל ח' כלל ז' דף כ"ח סע' ד וכתוב דף ק"ז :

**ע"ז חזקה**

דלריכה טענה הבא מחמת ירושה אין לריך טענה כיון דהביא עדים שדר בה המוריש יום ח' והוא ג' שנים או שדר בה המוריש ג' שנים והוא יום ח' הויא חזקה וב' ש' אם אין למערער עדים שהיא שלו הר'כל ח' כלל ט"ו ס' פ"ו וש' הדין מפ' חזקה וע"ש ס' פ"ח :

**ע"ח חזקה**

שטר שכתוב בו שמכר לפ' הבית שלו שקנאה מפ' והווי לו ב' בתים שקנאם מאותו פ' ובא' דר' בו זה המערער וטוען שגם זו היא מכורה לו אין בדבריו כלום דיד בעל השטר על התחזקה וב' ש' אם יש עדים לזה המוכר דעדין כחזקתו זמן המכירה הוי עדין המוכר לו דר' בה שם :

**ע"ט חזקה**

מי שמכר בית לחבירו ושוכ היה דל' בה המוכר שני חזקה לריך טענא לחזקתו ואם מת יורשו אין לריכין טענה שם :

**פ' חזקה**

אנס דאין לו חזקה כגון הנך דבי ריש גלותא בניי שנכנס כפתחי שרים ומלכיס אין לו דין זה ומהני לו חזקה אם לא נחת שם משאטשו הרא"ש :

**פ"א הצר**

של אחים או שותפים שחלקו ויש לזה ב' פתחים ולזה ח' או שביאו של זה ארוכה משל זה אי' ושתנאם הא' בחלק החצר שלפני בית' חבירו ואי' החזיקו שלא להשתמש המוכרים להם ואי' אין בה דין חלוקה חזן מד' אמת שלפני הפתחים עיין ערך שכנים :

**פ"ב הרם**

דסקפול להחמיר אם עשו הסכמה והיית' בענין דיש ספק אם בעינן הנאי כפול



רעת ח"מ ערך ח"ית טי"ת קדושים מזה

**ה' טובי** היינו דוקא כנותן אמתלא הרשב"א סי' אלף ס':  
 העיר הווי כבית דין חשוב וכי היכו  
 דבאסמכתא אף דמעכשיו לא מהני  
 לבטלה וכי הקנה בפניו כ"ד מבעל האסמכתא הכי נמו  
 אס הקנה לפני טובי העיר וכי היכי דיש לכ"ד לשות  
 לקנוס וכיולא ה"נ טובי העיר מהדר"ך בית כ"כ חדר  
 ט"ו וז"ל:

**ו' טובי** העיר שהוכררו דהווי כגדולי העיר למת  
 שהוכררו ה"ה טובי הקהל הרשב"א סי' ח"מ  
 סי' יב:

**ז' טעיתי** כשטוען על כ"ד נאמן כמינו הרשב"א  
 ח"מ סי' ז' ד"ז וז"ל:

**ח' טוען** וחוזר וטוען הפך מ"ש חוץ לכ"ד היכול  
 בין לשתור בין לתקן וכמה שטוען כ"ד  
 אפי' לתקן אס כבר ילא אין שומעין לו הרשב"א סי' ח"מ  
 סי' ק"פ:

**ט' טעיתי** כשטוען א"ע ג' דהורה בפני עדים כל  
 שלא היה שם קנין וה"ה כתב אגרת  
 וטוען שבעות היה הרשב"א סי' ח"מ סי' קל"ח דף ק"ס  
 ע"ד משם הר"קו ש"ס ה':

**י' טענין** ליורשים להחזיק אבל לא להויתא וה"ה  
 בקרקע א"ע ג' דהם יושבים בו הוי  
 כמוזיא ביון דקרקע כחוקת בעליה עומדת הרשב"א  
 ח"מ סי' ר"ג דף ר"ח ע"ב כ"ע סי' ר"ז דף ר"ט ע"א  
 דחה דברי האומר רטענין להויתא וכתב דכשיש שטר  
 בידם אינם מוזיאים דשטרך בידו מאי בעי אלימא  
 יע"ש:

**י"א טעיתי** כשטוען דלצידון ה' מהתוס' נראה  
 דאס יש לו מינו אינו נאמן לומר דטעה בחשבונו ולכ"ע  
 אס היה שם שביעה או שהורה בכ"ד לא שייך טענה  
 זאת אה"כ יש עדים הרשב"א סי' ח"מ סי' ש"כ הביא הדין  
 מהנהו בינאי דספ"ק דגיטין והר"ף שם והר"ן והרא"ש  
 ורבי ירוחם נתיב ט"ו ח"ד דהר"קו ש"ס ה' ומדברי הר"ף  
 ודעמיה לפעמים דבעי קנין לענין מעמד ג' לשלא  
 ובל לומר טעיתי יע"ש וכ"ש אס נשבע ועוד הרשב"א  
 ח"מ סי' ת"ג:

**י"ב טוען** תנורת המנהג דאינו נאמן אפי' כמינו  
 הרשב"א סי' א"ה סי' ל"ב דף ל"ו ע"א  
 וע"ש סי' קפ"ו וע"ש סי' ר"ל דף ק"ה ע"ב ועיין בגמ'  
 פ' הכותב דף פ"ט ע"א:

**י"ג טוען** דבר מחודש שאינו מלאו אינו נאמן אפי'  
 כמינו שם משם הרשב"א הובא בכ"ד  
 ה"ה סי' פ"ו וע"ש סי' ר"ל:

**י"ד טעות** היבא דכדי להטעות לגוים כדי  
 להנלל מן המכס או מן המסים  
 דשרי לומר עבדא דנורא אלא דמשמע לגוים עכר  
 לעז ולומר עבדא של כומר לעז וכן אס הלך לעש"ג לנרש  
 אשתו כדי שכינה לא יירשו מנכסיו שירשת  
 האשה כפי דינס וללבוש בכגדיהם או בגד כלאים דיש  
 מתירין ויש אוסרין הרשב"א סי' א"ה סי' קנ"ה הביא  
 מגדלים פ' קונס התיא דעבדא דנורא וכו' ומפ' הגזל  
 גבי בגד כלאים אסור להכריח בו את המכס והר"קו  
 ש"פ ח"מ פ' בן סורר גבי ערקתא דמסאנא:

**ט"ו טירפא** היבא דבא ליקח קרקע דאינו שיה  
 כמו החיב וז"ל לוקח אי תלנו  
 כדי

לחלקו:  
**צ"ט חוקה** מי שהיה מחזיק מכח השטר אפי'  
 כמה שנים וממלא השטר בטל אף  
 חוקתו בטלה שם מהרמב"ם פ"ד מנה' עוען:

**ק' חוקה** רבים שהחזיקו בדרך אי מהני להו ואי  
 יש חילוק בין יחיד לרבים שם בתשובת  
 מהר"ל הלוי תשובת הרב ליב ז"ל כלל ז' ס' י"ג הביא  
 השו' הרשב"א סי' אלף קנ"ב ובי' סי' קנ"ג ותוס' פ"ק  
 דכתרא כעובדא דרב פפא ומח"מ סי' קנ"ז יע"ש:

**ק"א חוקה** דעיקר התקנה היה לשלא יוכל הגוי  
 להעלות בשכירות שם סי' כ"ח:

**ק"ב חוקה** דבעינן טענה היינו למחזיק דוקא  
 אבל יורש ולוקח לא בעי טענה  
 מהר"ל הלוי כלל ז' סי' ס' והביא מפ' חוקת:

**ק"ג חוקה** מו שירד ברשות בנין כמשכנתא  
 ושכירות ואחר עכור הזמן היה שם  
 ג' שנים דהווי מחלוקת דלא רלא מהני כיון שירד ברשות  
 וז"ל והם דעת המרוכים דמהני ויש מתקיים בין ארוס  
 ושוקף ושוכר למשכנתא ויש חולקים עליהם ונר' דלכ"ע  
 אס עכרו שנים הרבה כמו ט' שנים וכ"ש יתיר דהוויא  
 חוקה שם הביא מטור ח"מ סי' ק"ן וקמ"ט והר"ל אררבי  
 סי' ר"ז ורבינו ירוחם והנ"ל והרשב"א סי' ח"מ סי' רמ"ט  
 והר"ב סי' שכ"ו ומרש"ך ח"א סי' ז"ב או כ"כ וקס"ט  
 וקפ"ט ועוד כתב דלכ"ע אס בנה וסתר הו' ששכרה על  
 שמו מהגוי הוויא חוקה וכן בארים שהוריד ארוסים  
 אחרים כמתקמו יע"ש ואס אין עדים על ירדתו אי נאמן  
 כמינו והר"ל הלוי כלל ח' סי' ס"ג וס"ד שייך לזה:

**ק"ד חוקה** מי שמכר או נתן בית וכיולא ואחר  
 המתנה דר בה שני חוקה הנותן או  
 המוכר וטוען חזרתו ולקחתו מהני אפי' הוא כמו כיון  
 שהוא חלוק בפני עצמו וכן טענין ליורשיו וז"ל אס יש  
 עדים שהתנה שכל יתו חיוו יודו שם מהר"ל הלוי כלל ח'  
 ס"י ס"ג וע"ש סי' ס"ד והביא תשובת הרשב"א סימן  
 תת"פ:

**ק"ה חוב** בדבר שאינו קצוב מהר"ל הלוי סי' ז"ג  
 על הכסף משנה פי"א ממכירה  
 פלפול:

ערך טי"ת

**א' טענת** השבעה לרעת רשב"ס לא שייך בפקדון  
 דכרי רב א' הובאו דבריו בתשו' הר"ש  
 קלעני ס"י קכ"ו סוף דף קע"ג מפ' מו' שמת דף קמ"ט:  
**ב' טעות** כשטעה הנותן המעות לחכירו הלוי  
 וכיולא באיזה ענין אמרי' דמתנה  
 תהם לו או גוליה ורובה לכלוע וכיולא הרשב"א סי'  
 הרע"א:

**ג' טעות** שותפים או שליח או עוסק במתן חכירו  
 טענה הגוי וכן לו מעות כותף דהווי  
 שלו ובאיזה דברים יחלקו שם:

**ד' טוען** וחוזר וטוען כגון אס הורה שהוא חייב  
 וכשאתר התובע אל תפרעני אלא  
 בעדים חזר ואמר דיש לו בידו משכין דהווי חוזר וטוען  
 ולא כ"כ ואפי' דהווי תוך כדי דבור דלא אמרי' תוך כדי  
 דבור כדבור דמי' אלא כדבור שלו לא כדבור של חברו  
 והנם ד' ז' דער שלא כהכי כ"ד הטענית חזרה וטוען

# דעת ח"מ ערך ט"ית יו"ד קרושים

קלעי סי' ד' הביא מהרמב"ם פ"ג מה' נחלות והר"קו  
שוקמת"ה :

**ה' יחיד** המדיון עם רבים שקודם יפרע ואח"כ  
יעמוד בדין והיינו דוקא בדבר שאם לא  
יפרע יגיע נזק לרכיש הר"ש קלעי סי' ק"ד מה' נ"ב ע"ג  
וע"ש סק"י ז"כ משם תשובת הרומה הד"ן וע"ש לענין  
לזכות לרכיש עם סי' נ"ט ח"ג :

**ו' יחיד** דיכול לדון ולגדות לחייב נדון ולא בעינין  
ב"ד נמור הר"ש קלעי סי' ק"ד דף קנ"ה  
ע"כ ינ"ב באורך :

**ז' יתומים** דכשלא בפניו דמי אפי' דאביו הורה  
או שהוא תוך זמנו ושמהיה וכו' עכ"ל  
ר"א דבעי' דנקבלו העדות כתיו אביהם או לפחות שהוא  
בכתב ידו ואפי' אם אמר הנו ואפי' בשטר כל שאינו  
מקויים הר"ש קלעי סי' קכ' ורוב אחר עמנו דף ק"ע  
עד דף קע"ג והם היו ב"ד כשהורה בפניהם דזכיין  
מהם וחלוק בזה יע"ש והביא מח"ס סי' ק"ח וסרא"ש  
כלל פ"ה סי' ו' וכלל ס"א סי' ה' ועור סי' ק"י והר"א  
פ' אלמנה נזכרת והטור ח"מ סי' רנ"ה ועדות על הזוהרה  
יע"ש והם הם לוי' נזקקין דאם כזה יש חולק ואם יש  
חלוק בין מלוה לפקדון לזה יע"ש :

**ח' ירושה** כשנתן מתנה כלשון ירושה פ' יורשנו  
ואינו רחוי לירשו דאין דבריו  
קיימים אלא כ' הוא רחוי לירשו ואפי' בכה"ג יש מחלוק'  
הי בכרית מהני ומספיקא אין להיטא ממון דהכי  
הסקימו רוב הגאונים ראשונים ואחרונים הר"ש מפאדואה  
סי' ס' מב' יש נחלקין והר"ף והרמב"ם ורשב"ם והר"א ע"ש  
**ט' יאוש** כדו בלי שינוי דשות או שינוי השם או  
קני או לא קני פרטיו באורך הרשב"א  
סי' התקס"ח הביא תקנות הרבה מהתלמוד וסי' הלף  
ק"ה

**י' יורש** ודאי כשיש כהן ויש אחר שהיא ספק אין  
לס' כלום הרשב"א סי' אל"ה ר"מ ח"ג :

**יא' יתומים** קטנים דהין נפרעין מהם אלא  
כה' מרכישים שאמרו פנ"מ בגון  
שרכות אוכלת בתם או לכחוסת אשה וכ"כ הפוסקים  
והוסיפו או שלא הגיע זמנו דלא פרע איניש תוך זמנו  
או שזוהר ואמר הנו או דמה ב"מ תהיה ובגדון שאלת  
היה דהורה שהייבולו כך וכך ועמד ח' ימים ומה ומי  
יאמר דלה פרע ואפי' במלוה בשטר הדיון כך כ"ש  
במלוה ע"פ ואם כך דן הדיון הוי טועה כדבר משנה  
ואזרחים הוי אפשר לתור דהין וכשא' ונתן כיד חייב  
לאלם מדין מוזיק ממון חברו והיתומים לא קבלוהו  
שהרי קטנים הם ואם לא נשא' ונתקובד חייב בדיוני שמים  
והוא יריב ריבם ח"כ א"נר' לי שבשורה בפני העדים  
אמרו הנה לוי חייב לך יקח זה מעותיו מלוו ואם זה  
הדיון ש"ב לרמותו לההי"ד דלה הגיע זמנו דכיון שהמתק  
הזל לוי ודאי לא פרע וכיון שלוי הורה שלא פרע לזה  
חוזר וקובע מהתורה ודאי אם כך היה טעה בשקול  
הדעת ואפיק ממונא מיתמי באימרונה דלא מוכח  
דכשלתא הם היו ג' כמעמד איכא למימר נסח"ל דאוכן  
ואין לזה כלום אבל כיון שלא היו כמעמד ג' ידע זה  
רחובן המורה ודאי שאין המחאה זו כלום ושלא סמכה  
דעתו של שמעון וכ"ש שלא שמע אותה ואיכא למימר  
שלא לי מעותיו ממקום אחר ודאי הוי קיים ודלה  
למעון פרעהי נאמן בכ"ה ואלן נמי טענין ליתמי  
מתי

פרי החיוב הרי טוב ואילו קח מעותיך דהדין עם  
הלוקח ואם הוא בל' לזכ' ולגכות מהלוה הוי יגכה כסך  
שנתנו או כפי מה שלקח אותו פ' מי שהיה נשוי דף כ"ה  
ע"כ במרה וטור ח"מ סי' ק"ד :

**ט"ז טירפא** כשכאל לטרוף והלוקח רוצה לסלקו  
במעות עם בתוספות ד"ה מאי  
פסידא וכו' וטור ח"מ סי' ק"ד :

**י"ז טענין** ליתמי טענה ראוהו ולא היה מהימן  
אלא ע"י מינו תוס' פ' מי שהיה נשוי

דף ז"כ ע"כ ד"ה דיוא וכו' ורשום בזכרוננו מהרב  
מהר"ט ז"ל ח"ה דנדד על זה יע"ש כמדומה כי בעת אין  
ספרו חללי ותוס' פ"ק דגיטין דף א' ד"ה ואם וכו' :

**ח"י טעות** מזויף השטר בשטוען או אי טענין  
ליורש ולקח עם ותוס' גיטין עם  
ות"י סי' ז"ח :

**י"ט טעות** טעיה דהינו נחמן אפי' כמינו  
הראב"ח ח"ה סי' ס' דף כ"ו ע"כ :

**ך' טענה** שמה דטענין ליורשים הראב"ח ח"ה  
סי' ז"כ דף קל"ז ע"ה :

**כ"א טוען** וחוור וטוען דלה הוי כשטען החלה  
שחלתי לא הוי חלה עם לוי והח"כ

טען ופירש שכ' בל' להסתפק הוי השיתוף על פי  
התנאים שעם לוי אין זה סותר למ"ש תחלה שחלתי לא  
הוי חלה עם לוי שהכוונה אינו חלה על בירור ופירוש  
התנאים שלא דבר ולא פירש התנאים עם שמעון ומפני  
זה קולה הכל בלוי ואין זה סותר מ"ש ח"כ שכשאל  
שמעון להסתפק הוי השיתוף על פי הנאי לוי הראב"ח  
ח"ה סי' ק"ה דף ק"ן ע"ד :

**כ"ב טעות** גזל וגניבה אי משכייעין עליה הרי'  
הלוי כלל ז' סי' כ"ט דף קל"כ ע"כ  
הביא מהמרדכי פ"ק דמלועה :

## ערך יו"ד

**א' ירושה** כשאמר פ' יורשנו במקום שיש ל'  
יורשים לה זכה אה"כ הוי יורש וגם

בזה יש חלוק להרמב"ם דאם אמר פ' יורשנו ע"פ לא  
זכה עד שיאמר בני יורשני מכלל בני הר"ם ג' להל' עני  
סי' פ' ו' ח"ג מהרמב"ם פ' ו' מנחלות וטור סי' מ' רפ"א  
ואם הזכיר לשון מהנה עיין הר"מט ח"מ סי' ג' :

**ב' יד** כעל השטר על התקונה פרטים לזה הרמ"ג  
סי' ז' ח"ג :

**ג' יתומים** קטנים דכשלא בפניהם דמי לקבלת  
עדות דהינו כשהין לו הפטרופים

הכל כשיש הפטרופו' מקבלין יאפי' אם אין להם הפטרופו'  
היינו דוקא בכנסים שהיו בחוקת אביהם של היתומים  
אבל בכנסים שלא היו בחוקת ה'טנים מקבלין בתשובת  
הר"ם ג' אלעני סוף סי' פ' הביא ממושרים נתיב כ"ו  
משם הרשב"א והרמב"ם פ"ה מנחלות ועיין הר"ש  
קלעי סי' קכ"ו דף קע"א דכתב דאפי' יש לו הפטרופו'  
אין מקבלין וע"ש דבריו רב אחר דף קע"ג ע"ג :

**ד' ירו** כבוד דאינו נוטל פי' כ' כראוי  
במלוה או ספינה בים אי הוינו  
הספינה עלמה כשהיא מיסכרת אבל הנכסים שכתובה  
לא יורש מהם וכן אם יש לו פקדון ביד אחרים דלה הוי  
ראוי וכן אם יש לו עסקה ושותפות ביד אחרים הר"ש

**ט"ז יתומים** קטנים שיש להם אפוטרופוס מקורם אי"כ פ' גובה מהם כתב שם הרדב"ז דכיון שיש להם אפוטרופוס גובין מהם אי ליכא למיחז לפרעון כנ"ד ומקבלין עדות לפני אפוטרופוס וכ"כ הרשב"א דאם היה ליתום אפוטרופ' על כל נכסיו קודם לכן מקבלין עדות בפני אפוטרופוס שנתמנת קודם לכן על כל נכסיו ע"כ וכ"כ רבנו ירוחם וכוונתה עיקר וכנ"ד כיון שיש להם אח גדול הוי כהפטרופ' דלא גרע מיתומים שקמכו וזקקין לגבות מהם כל השטר אם הוא מלוה בשטר ע"כ :

**י"ז יתומים** מי שתפס מנאחס כתב שם ומה שתפס מנכסי יתומים לאו תפיסה היא חדא דהויא תפיסה לאחר מיתה ותו דתפס כשהרי וליכא מינו ואפי' לנ"ד והגזול אתחבירו בעדים אינן צריך להחזיר לו בעדים הכא ליכא מינו דאין סהרי דלא החזיר כיון שתפס אותם בחיובו לרעתו ומינו במקום עדים לא אמרינן ותו דהוי מינו הפך הטענה שטוען דמינו דהוא מני למימר החזרתה הוה מני למימר בחיובי שהיה חייב לי לקחתים ואם החזירם להם הרי לא היה חייב להם אביהם כלום ומינו גרוע כזה לא אמרו ותי כיון שלא נתברר חובו לא עכיד איניש דינא לנפשיה אפי' בנייהא דפסקיה ליה ואע"ג דק"ל דמתמכר את חבירו שלא ברשו"ב דנקרה גזלן אבל לא מפיקין מיניה הנ"מ בחוב מבורר אבל בחוב שאינו מבורר אינן תפיסותו כלום ומפקי' מיניה ע"כ ולענין תפיסה בעדים עיין הרשב"ס ח"מ סי' קנ"ב הכי' תשובת הר"ש כלל ק"ו ע"ש :

**ח"י יתומים** שטוענים שאינם בקיאיין בחשבונ' אביהם כתב ע"ש על זה דאינה טענה שהרי כמה סופרים וכמה פנקסים היו לראובן ואם אינם יודעים לטעון ימנו להם אפוטרופוס ולאו כ"כ לעכב מעות יתמי שמעון בטענה זו ע"כ שם :

**י"ט יתומים** לאיזה ענין זקקין להם כתב ע"ש דאם לא הגיע זמן הפרעון או דשמיתה ומה בשמיתה או שזה ואמר תנוק' לפ' או לכחובת אשה משום חיובא או שהיה רבית אוכלת בהם כאלו זקקין וכל טענה שלא הוכררה חיובה שאין אדם פירע מה שעדיין לא נתברר אם חייב אם לא בכ"ד שאין יתמי שמעון יכולין לטעון שמה פרע אבינו טענה זו וכן יתמי ראובן אין יכולין לטעון שמה אבינו פרע המצוה שלקה או התפיס צריי שאין אדם מתפיס צריי הלא לחיוב הידוע בין שתי' מלוה בשטר או בע"פ אבל חוב זה עדיין לא הוכרר ואפי' את"ל שהביהם היה כאמון לימר החזרתה וטענינן ליתמי מאי דהוה מני אבוהון למיטען מ"מ לא טענינן להו הלא מילתא דשביח' ולא מאי דלא שכיחא וכיון דראובן תפסניה והיה אומר דשמעון חייב לו ודאי לא החזירם ולא טענינן להו שמה אביהם החזיר דלא שכיח ומפקי' מיהמי ראובן מאי דתפס אביהם שלא כדין ומעמידין להם אפוטרופ' וטענינן להם כל מה דהוה מני אבוהון למוטען ומי שיזכה כדין וזכה וכן העלו בחוס' פ' הכיח דאם הפקיד אלו בעדים הו ליכא מינו דלקוחי' הם בידי וה"ה דלא מני למימר ממושכנים הם בידי עור כתבו דאפי' לא הפקיד בעדים לא אמרי' מינו למכרע דלא אמרי' מינו הלא הובא דהשחא נמי מני למיטען אותה טענה אבל מינו שהיה יכול לטעון קודם טענה זו לא אמרי' עור כתבו דאי

מאי דהוה מני אבוהון למוטען וטענה דשכיח דהרי תפס חוב כ"ש משא ומתן של כסף וזה לפרעון מיר עומד וכ"ש ביתומים קטנים דאין כפרעים מהם שום שטר חוב עד שיגדילו וא"כ הוי טענה בשיקול הדעת ומשם מכיחו ע"כ הרדב"ז כ"י סי' תק"ד :

**י"ב יתומים** בגזל אביהם הו הויק ומת והניח מטלטלין אם נשתעבדו הרדב"ז כ"י סי' תק"ה תשובה לא תקנו הגאונים אלא שלא הנעול דלא בפני לויין או בהיפת אשה ולא בשאר דברים וגדולה מזו כתב הר"טב"א ז"ל פ' אלו נערוה גבי הניח להם אביהם פרה ואם הניח להם אביהם החריות נכסים חייבין לשלם פירש"י ז"ל שהניח להם קרקעות שיש להם אחריות כלומר דמטלטלי דיתמי לא נשתעבדו לב"ח ונראין הדברים שלא תקנו אלא לחיובת שלא הנעול דלא בפני לויין אבל לא לשאר דברים כיונה בזה וכן נר' דעת הרמב"ם ע"כ וק"ו הדברים שהתה ומה אם בשאלה דאיכא למימר שלא הנעול דלא בפני משאליין אמרינן דלא תקנו הגאונים ז"ל כ"ש בגזל או הוק אבל אם עמד כדין וזקפן עליו במלוה הרי הוא כשאר הלווא' ובכלל התקנת של הגאונים דלשתעבדו מטלטלין דיתמי אע"ג דעיקר המלוה גזל כדי שלא תחלוק בכל מיני מלוה ע"כ :

**י"ג יתומים** קטנים וגדולים כשיש אי"כ נפרע מהגדולים הרדב"ז כ"י סי' תק"ז כתב דכיון דטעמא דאין נפרעין מהם עד שיגדילו היינו שמה יש להם ראיה לשכור השטר או שמה התפיסו צריי כיון שיש ביניהם גדול הרי הוא יודע להביא ראיות וזקקין ואם נתחייבו נפרעין מהם אפי' חלק היתומים קטנים והו כיון שהם שתפינן בחפיסת הכית עושה דין עם הגדול ונטל כל חלקו בחוב' וחוזר ולוקח מן האחים הואיל ועדיין לא חלקו שהרי כל הנכסים ערכנים לחוב שעל אביהם ותודאפי' חלקו נטל כל חובו מהגדולים דהו ככ' שלו בשטר ה' או שתפיס שלו גובה מאיזה מהם שירצה וכ"כ בהדיא שהבא ליפרע נהאחין אחר שחלקו אהם יכול ליעול שדה שלם נטל מכל א' חלקו ואם צריך לוקח חצי שדה גובה שדה שלם מכל מי שירצה וכל ה' פורע לחבירו כפי חלקו ותו כיון דקטנים לאו בני פירעון נינהו הוי כהשתדוף גובה משאר נכסים וגדולה מזו כתב הרשב"א וכו' ע"כ ועיין בקי' הכא אחר זה :

**י"ד יתומים** קטנים הו כ"ח גובה ממשעבדי הביאו שם ז"ל וגדולה מזו כתב הרשב"א דגיבין ממשעבדי במקום שיש נכסים בני חורין אלא יתומי' קטנים דמהאחר שאינו יכול לגבו מהם הו"ל כאלו אשתדוף בני חרי ואעפ"י שיש חולקין עליו כזו בכ"ד רדכלהו בני חרי גובה מהנך דלא אשתדוף כל חיובו לב"ע ע"כ :

**ט"ו יתומים** כתב ע"ש ואעפ"י שהטור כתב שאין גובין אלא חלק הגדולים כ"ל שהרשב"א חילק ולכ"ד לא נפקא לן מידי שמלוה ע"פ היא ומלוה ע"פ גדולים וקטנים שוים הם אי יש לחוש לפרעון הו ללררי' טענינן להו אע"ג דגדולים הם ואי ליכא למיחז לפרעון כגון דשמיתה ומה או שלא הגיע הזמן גדולים וקטני' שוין הם וכן דעת הרמב"ן והרשב"א והה"מ בדעת הרמב"ם והר"ף ולא חלק ז"ל בין גדולים לקטנים וברור הוא שזו סברתו ע"כ :

דלוי אינא סהדי דתפס מנינה כעל כרחיה תו לא מני למימר לקוח הוא כדירע"כ סס :

**כ' יתומים** קטנים דב"ד נזקקין לזכותה אי ואלו חייבים אי יפרעו הר"ב כל ח"ג סו"כ חגב ואי הוי ס' אי יזכו אי נזקקין :

**כ"א יורש** כשם עדות מוכחשת על זה אם הוא קרוב ויורשו של פ' שהעידו ממנה ששמעו מפי המורים הר"ב כל ח"ג סו"כ כה כתיב דאינו עדות מוכחשת אעפ"י שמכחישיהו לאו לחלו כיון שמעידין מה שממעו מפיו ואפשר שהוא אמר והוא אמר וטפי עדיף לומר שהוא הכחיש דבריו הכא אחי ואחזקו כת ח' מעידים לזקקת לא מחזינין יעם ועוד לענין הכחש ע כל זכור :

**כ"ב יורש** כשהמר החלה שפ' קרובו ויורשו וסיב אמר להפך או איפכה אי נלך למ"ס דאחינה אי אח"כ סס ועיין בסמוך :

**כ"ג יורש** שאמר שלא היה יודע סס קורבה שהיה לו עס פ' ואח"כ אמר שהוא קרובו סס :

**כ"ד יורש** כשם לו יורשים ויש ס' לכו מה אמר עליוהם תחלה או אח"כ כהי חונקים או יהיה המזמן כיד כ"ד :

**כ"ה יורש** ודאי ויש אחר שיש בו ספק סס :

**כ"ו ירושה** נפל הבית עליו ועל אמו ואין יודע מי מת ראשון או יורשין. הוהה הקרובים שלה או אחיו של בן סס והרשד"ס ח"מ סי' כ"ו הביא מפ' מי שמת משנה שלימה :

**כ"ז יורש** שא' מעיד שידע שזה קרוב ויורש וא' מעיד ששמע מפי המת שאמר שזה קרובו ויורשו אי מלטרפין סס :

**כ"ח יורשים** קטנים דילא על אחיהם שטר תוך זמנו דאין אדם פורע תוך זמנו אי חיישי' להתבס' דריו ולאחר זמנו ג"כ וקוקקין להם הר"ב כל ח"ג סו"כ ח"ג דף ל"ג :

**כ"ט יורשים** קטנים אי נקיימין השטר שיוצ' עליהם דהוי כשלא בפניו והין מוקבלין עדות ללא בפניו ואי קיום כ"ד בעי' בפניו ומדעהו דאם היה זוח או זייתין ליה ואם היה השטר מקויים אי לדיק קיום על הקיום ואי יש חילוק בין היה מקויים או לא לענין הקיום השני ואי יש חילוק בין שטר היוצא על אביהם או עליהם ושטר זוחה אי הוי כשטר חוב יעם ואי כתב אחיהם קנו לפ' כזוחתו ואי היה להם אפוטרו' מקודם אי מוקבלין עליהם עדות ומקיימין סס ולמ"ס סס דבשטר זוחה מעשים ככל יוס לנכות אפי' מיהומים קטנים עיין ערך שטר זוחה ואם ירשו קרקע יא' מכיא דאיה דהיא שלי אי מוקבלין יעם :

**ל' יתומים** קטנים כחיה ענין גיבין מהם הר"ב כל ח"ג סו"כ דף כ"ד ר"כ :

**ל"א ישראל** שמוכר ביתו ורשותו לגוי והשכנים ישראלים מעבדים עליו דילא דמשמתין ליה עדי דקביל עליה כל אינסא דאתי מחמתיה וכל דלא קביל אע"ג דאתא ליה הזק לא מחייב ואפשר דהרא"ש והר"ם פלוגי דחייב ומ"מ אפי' ניתא דפלוגי מ"מ לא מחייבינן ליה דלא ימכור אלא משמתין ליה עדי דמקבל עליה כל אינסא דאתי מחמת הגוי ומיהו אפשר דלא אמרו אלא הובא דכבר מכר ולא יוכל

לתקנו הכל לכתחלה לא ימכור כלל וכ"ס אם ישראל דר בעליון והגוי קונה התחוק ואע"ג דאם ימכור לישראל ופסיד החזקה יעלוהו כשומא במכירה ואי יש חילוק בין מוצא למכור לישראל באותו הסך שנותן לגוי או לא דיש מחלוקת בזה הר"ב כל ח"ג סו"כ קוח הביא מפ' המקבל והה"מ והרה"ש כהשו' והר"ם :

**ל"ב ישראל** שיצא ערב כעדי ישראל לגוי או חייב על כל מה שיפסיד הערב ויאנוס אותו הגוי סס אי חייב משום דינא דגרמי :

**ל"ג יש** לי אחים או בניס מי שלא היה מוחזק והיה לומר דיש לו אחים או בניס והיה כשבע בחייהם ושוב אמר דלא הוי לו או שאין לו ואם יש עדי דלא הוי לו ואם הוחזק שהיו לו ושוב אמר שלא הוי לו או שאין לו ויש עדי ד"ג כלל ב' סו"כ דף י"ד וט' וולכ"ע אם לא היה מוחזק והוא היה לומר דהוי לו לא הוי הוחזק על פיו לענין יבוס וירושה יעם יש' הדין מדהקנ"פ ההוגר בקידושין ואין חילוק משעת מיתה לכהותו כריא יעם וכן אי אמר תחלה יש לו ושוב אמר דאין לו יעם והרשד"ס ח"מ ריש סו"כ ס"ט :

**ל"ד ירושה** מאמר דקניסין ליה שלא יורש אי הוי אינס שיכול לכרוח או יגור ויכור ועבר והקרו כולא נהרג עיין ערך אנוס והרשד"ס ח"מ סי' סט"ו מהמרדכי ות"מ סי' רפ"ג והרד"ך בות כ"ח ובאנוס הזמן יעם היטב :

**ל"ה יורש** כשם מחלוקת אם הכן יורש מחמת שהיא מצומד אם מוליאין מיד מי שהמזון כירו סס והרשד"ס ח"מ סי' סט"ו :

**ל"ו יתומים** קטנים דאין פוסקין לדיקה עליהם הרשד"ס ח"מ סי' ס"א ופטורים ג"כ משאר מצות כגון שמיטה :

**ל"ז יתומים** אי האשטרויפוס רשאי להלוות בלתי רשות כ"ד הרשד"ס סס בתוך דבריו ומני אהיו כירו נכסיו הרשד"ס עדי ח"מ סי' פ' א'

**ל"ח יאוש** ווי לחסרון כיוס דהוי יאוש אי שייכא בחיוב דלא שייכא ויש חולקים ואי יש חילוק בין דבר שסתמי יאוש לדבר שאפשר שהיה מוטעה ואינו יאוש הרשד"ס ח"מ אשם הר"ק :

**ט"ל יורשים** כשהמורים חייב אם לא נשארו לו נכסים שפטורים ואם נשארו חייבים הרשד"ס ח"מ סי' קכ"ז :

**מ' יתמי** אם היה כיר אחיהם מלוח או פקדון אע"ג דאביהם היה לדיק לטעון כריא סס מלו טועני' שמא החזיר וכב"ד והאשטרו' ובפקדון וגזילה והגזלה בעין אי טענינן להו שמא חזר ולקחה האב ואם לא היה אמר האב ואם היה הטוען יואל ונכנס אללו אי טעני' להו דראח אותה והיא של אחר שהפקידה לי או שמכרה לאחר ונתנה לזה וכן בגזלה ואפי' כותן סי' ואי סס גדולים והטוען אינו טוען שמא דדי בחומרה ואם טענינן שמא עשו חשבון עמו והיה חייב לו ונשארה לו ופרטים עוד הרשד"ס ח"מ סי' קכ"ח

הביא מח"מ סי' רל"ו ומקומות אחרים ועיין לקיין ואם הודה המורים כשעת מיתה או שהוא תוך הזמן אי נדיחו ומת כנדווי שגיבים מהם סס ועוד סס סי' ר"ב הביא מהרמב"ם פ"ה מגזלה והרשד"ס ח"מ סי' ר"ב ופי' :

**מ"א יתמי** וא"ר ר"ז ועיניו ח"מ ס"י שם א"ר טור וכו' משם רבי ארוחא :  
 ח"מ ס"י ש"ח הכינה ממנויות האשה מדין העישור ועיניו  
 ס"י ס"ו שכתב דלא חזינן בתי אומנא. הוא והר"מ  
 מחלוקת :

**מ"ב יתמי** ח"י ישאפטרו' ח"י ב"ד טענין ליה  
 וא"י האפטרו' לא ידע לטעון דאנן  
 טענינן שם הכינה מהר"ן פ"ב דייני גזרות והר"א  
 והר"קו ב"ק ס"א :

**מ"ג יתמי** ח"י טענין להו נאנסו ואם הו"א על  
 אביה שטר עסקא דחייב גיבה המחל'  
 של הפקדון טענין נאנסו שם הביא מחלוקת ורביס  
 סוכרים טענין ח"ע"ג ד"ס אמתלהוה יעם ואפי' היה  
 פקדון כשטר יעם ועינין בהוס' בכחוכות פ' מי שהיה  
 נסוי דף ל"ב ע"ב ד"ה דינה וכו' :

**מ"ד יתומים** הערב בעד אביהם שבה בשעת  
 מיתתו לומר שיניח כדי פרעון  
 החיוב שהוא ערב בעדו ואמר לו ממקום פ' תקח כך  
 וממקום כ' הקח כך ולא היה כרי השיעור ושהק שוב  
 דנה לגבות השאר מהיתומים דטענין דנתפייס וסבר  
 וקבל ח"י שמה נהפדע הרש"ע ח"מ ס"י ק"ל ט :

**מ"ה יחירי** העיור הוא כשותפים לענין החוב  
 והפרכים הלויים הם כהפטרוסוס  
 וממנוים כ"ח"מ ס"י ק"ח קודם מחו' כ' וע"ס כטור  
 ס"י הנו' ועינין בכל יבית חדש יד' הרבית בענין הלואה  
 ברבית ע"י הפרכים דשייד לזה :

**מ"ו יורש** כשנתן מורישו מתנה לאחר וי"א עליו  
 חוב דיגבה מהיורש וכן הולאו הקבור'  
 וזה בשלח הוכיר חלק היורש חלה סתם אבל אם אמר  
 כך יטול פ' וכך יטול פ' היורש ח"י יגבה החוב מהמקבל  
 המתנה ולא מהיורש ואפי' היה המלוה היורש עלמא  
 יגבה מהאחר וכן הקבור' יהיה מהמקבל מתנה הרש"ע  
 ח"מ ס"י כ"ג הכינה מח' מ"ס"י ר"ג והה"מ פ"י מוכייה :  
**מ"ז יורשים** דמנוה עליהם לפרוע חוב אביהם  
 דוקא אם ירשו ואפי' אם ירשו  
 ונהנסה מידם הידוש מנר' שהעלילו עליהם מנר' אביה'  
 פטורים ואפי' אם ערבו מה שירשו וזהני מעות משלהם  
 עד כנגד הכלים שירשו ומה שנתן להם אביהם מתנות  
 ח"ן כ"ח גובה מהם דלא אמרו חלה בירשו ומתנה אינה  
 ירושה הרש"ע ח"מ ס"י ר"ז הכינה מח' מ"ס"י ק"ז ור"ב  
 ועינין כס"י הקודם ואין חילוק בין הניח להם קרקע  
 ומטלטלי' דלעולם גובה כשירשו שם ס"י ר"ח :

**מ"ח יתומים** דאין נוקקין לגבות מהם כשהם  
 קטנים מ"מ ח"ס המלוה תפס ח"ן  
 מו"אין מידו הר"ן פ"ב דייני גזרות דף תקל"ו ע"ב  
 כב' מקומות שם :

**מ"ט יורש** כשהמר המוריש פ' בני אל יורש דהוי  
 מתנה על מ"ש בתורה ואפי' אמר  
 לא יטול חלה כך כיון דאמר בלשון זה לה מהני ח"ב  
 אמר יטול פ' כך והשאר לשאר יורשיו ממילא ואם אמר  
 אם יעשה כך יטול הכל ח"י חלוק. כשהוא ואם לא יטול ק'  
 בלבד ח"ע"ג דאומר בלבד משמע לא יטול חלה ק' כיון  
 דכבר השווה ורובה להנחילו מהני ואם אמר לא יטול פ'  
 חלה שאר בני יורשו ובהני ענין מהני ח"י חלוק הרש"ע  
 ח"מ ס"י ש"ח הכינה גיב' נוחלין מהני האומר ח"ס פ' בני  
 וכו' וק"ו הרשב"ה ב"ח"מ ס"י רפ"א והני' ב"ס נוחלין :

**נ" ירושה** עוקרין אותה מחמת אומר דעת  
 המוריש לתת לפניו שאינו יורש הרש"ע  
 ח"מ ס"י ש"ח הכינה ממנויות האשה מדין העישור ועיניו  
 ס"י ס"ו שכתב דלא חזינן בתי אומנא. הוא והר"מ  
 חלמושנינו :

**נ"א יורשים** כשיש הפרש ביניהם ויש ס' בדין  
 ח"י אמרו' ביה דהתחזק יכול

לומר ק"ל כיון דהנכסים בחזקת שניהם עיני הרש"ע  
 ח"מ ס"י ש"ח וכנסת הגדולה ח"א ס"י כ"ה נשם רב'  
 ירוחם והר"מ מלמד ח"א ס"י כ"ט והרי"מ ח"מ ס"י  
 ע"ד והרב כלל ס' ל"ו וכנסת הגדולה ח"מ דף  
 קע"ג אות ל"ה וכו' ח"א ס"י קס"ג עלה דהאיה דס' ויבט  
 והר"ן כיבמות דף ת"ד ריש ע"ב ומרדכי פ' החולץ דף  
 תכ"ו ע"ב ויש לי בתשו' על ענין זה ועינין הרש"ע ח"מ  
 ס"י של"ג שכתב דאם יש ס' ח"ס ח"י ח"ס ח"י ח"ס ח"י ח"ס  
 שנתן לא' מהיורשי' דאם בחזקת כל היורשים :

**נ"ב יורש** מי שהיה אומר על פ' שהוא קרובו  
 שנינו מנר' האב ח"ע"ג דכשהיה אומ'

זה הו"ל יורשים קודמים לנחלה כגון כנים או אחים  
 עכו' יש לזה לייירש ולא חיישי לייירש אחר כיון שאינו קמץ  
 ודלא כהר"ב שחלק הרש"ע ח"מ ס"י ש"ט הכינה  
 מהר"ב ס"י מ"ו וא"ש הר"א ס' וכו' ח"מ ס"י רב"ד :

**נ"ג יתומים** דמנוה להם לפרוע חוב אביהם  
 דלהרשב"ה אפי' אם ח"ן להם משל

אביהם חלה משלהם הרש"ע ח"מ ס"י ס"י ס"ד :  
**נ"ד יורש** שחפס ח"י מטלטלין ואמר שכלו  
 לחלקו שנתן הרש"ע ח"מ ס"י ס"ז :

**נ"ה יתומים** דמנוה עליהם לפרוע חוב אביהם  
 ובפ"ן דהיינו בקרקעות והשתא

כמטלטלין כמי נר' דכופין היינו בהניח להם אבל לא  
 הכינה לא שגבל להם ירושה מאביו אביהם וכיוצא פטורי'  
 הרש"ע ח"מ ס"י ק"א הכינה מח' מ"ס"י ק"ז :

**נ"ו יורש** שמוכר מנכסי מורישו בחיי מורישו  
 ואח"כ מת הוא קודם מורישו דבניו

מו"א ח"י מהלוק דמכח הכוח דהביוהו ס' ב"ח הרש"ע  
 ח"מ ס"י ק"א מהר"ף פ' מי שמת והר"ן יעם :

**נ"ז יתמי** זקוקה כנכסיה כשהם קטנים לכתובה  
 ולאנוה דברים הרש"ע ח"מ ס"י ק"פ ח"י :

**נ"ח יתמי** דטענין להו אם יש אפוטרופוס דלא  
 טענין ח"ב לא טענין הוא שם משם

הרשב"ה והר"א ש :

**נ"ט יתומים** כשבאים לגבות מהם מן הרין  
 דממנוים אפוטר' ח"י ב"ד רובין

יתר טוב מאפטרו' שם :

**ס' ירושה** קטן בן יומנו דנחל ומנחיל ואם מתה  
 ח"מ ח"ן אביה יורש אותה לא זה התינוק

הוא יורש ומוריש לייירשו מנר' ח"י ב"ד רובין  
 ח"מ ח"י וס' נמנו קימנו ואם יש ספק דנר' דייני דהכינה

היה ראוי לייירש מפני הספק ח"ן להו"י המנון מחזקתו  
 וח"ן חומרים רוב נשים וכו' דח"ן חולכין בלמנון ח"א

הרוב וסברות בזה הרש"ע ח"מ ס"י ק"ז הכינה מהר"ף  
 פ' יש נוחלין והרמב"ם פ' א' מנחלו' וח"מ ס"י רע"ו וע"ס

דאם ח"י י' ח"ב יום דהוי ס' נפל ועוד שייך קצת לזה  
 יוכן משם ס"י ק"ז ח"י ועוד לזה באורך הרש"ע ח"מ ס"י ס"י ס"ז :

דעת ח"מ ערך יוד כ"ף קדושים

**ס"א יתומים** קטנים דאין נוקקין לנכסיהם אפי' כשטר חלה דמת בנו זמניה או הורה ומת אינדרהו ומת כדדויה סה לאו הכי לא אפי' היה כנאמנות מ"מ יש עוד תיקון דהיינו דיהמניהו עליו על טענת סלה התפסו נררי ושהין שוכר על השטר ונגר טענת סוס תנאו וכן אם יעשה תנאיכפירוש שיגבה אפי' מתומים קטנים נר דמהני עוד יש דרך להתיר להזקק בגון שיכתוב קנס כשטר שהם אחרי מותו לא יפרעו לו החיוב תוך כך ימים שיפרע יותר ממנו סך כך דכה"ג הוי כרביה הוכל ז בהם הרש"ח ח"ה ס"ו כ"ד זכתב ע"ש דאין לחוס לשענה כשיגדלו ופקלוהו השטר ולהא און לחוב כל שנתקיים אמר הכותב הה דכתב דיעשה דרך קנס קשה הוא בעיניו הוי נהני מן הדין כיון דאיכה תיסור רבית כה"ג וכמ"ש ככ"ג דה רבית יעש דאפי' דרך קנס אסור אם נה דנימא דל"מ אם הפס משלהם דהוי אכרי כיון דתיסורו אינו אלא תחמת הערמת רבית וכמ"ש ערך רבית :

**ס"ב ירושה** מני טיש לו אחים מהחב ולא נאסם ונפלה לו ירושה אחר מותו מנר אמו דאין אחיו יורשים כיון שהוא כקבר הרש"ח ח"ה ס"ב ק :

**ס"ג ירושה** האב קוד' לנחלק בניו מאחיו ודין הזק' עם בניו בניו הריהו כלל ט' ס"ו ע"כ דף קע"ב ע"ג אגב מפ' יש נוקלן ופי' רש"כ ס"ו

ערך כ"ף

**א' כתב** יודיש בו נאמנות הוי נאמן לומר פרעתני הר"ם גאלהטני קיגון מ"ה והכיה מהרמב"ם פ"ה :

**ב' כתב** יוד טיש בו נאמנות דהיינו יכול לטעון פרעתני ואם מת לוק כחיי מלוה לא טענינן ליהמי שמה אב הם פרע למלוה כיון דאבותם ענמו לא היה נאמן הר"ם ס"ו מ"ו ומ"ה הכיה ח"מ ס"ו ק ט :

**ג' כתב** יוד דנאמן לטעון טענה כנגדו מחמת מינו דאין על זה דברי הרב מהררבו מכת' ס"ו הר"ב וזל וגדולה מזו הכי אומר שהפי' הין כתב ידו יולא ממקום אחר אינו נאמן לומר לא נשבעתי שחינו נאמן כמינו לבטל מה שכתב בידו שנשבע הא למנה זה דומה לאומר על כתב ידו לא ליתיה והוא כתב שלוח מינו שהיה יכול לומר הין זה כתב ידו דבשלמא כשהוא טעון טענה מכחן בגון תנאי היה כך או לזמן כך יועיל המינו אבל לבטל מה שכתב ככה ידו הין המינו מועיל כלום וכו' ועיין הרש"ד ס"ח מ"ס ס"ו ג"ו דף כ"ע ג"ה הוי כמינו במקום עדים ועיין טור ח"מ ס"ו קמ"ו סעיף ה' סכרת ה' ריגה והרמ"ה והב"י :

**ד' כתב** יוד דנאמן לומר פרעתני הרש"כ ח"ה ס"ו התק"ד :

**ה' כתב** יוד דנאמן לומר פרעתני הרש"כ ח"ה ס"ו התק"ד ומוסירה עם ועוד הרש"כ ח"ה ס"ו התק"ד וכו' כ הררבו תשו' כ"ס ס"ו ת"ט אגב :

**ו' כופר** ואומר להד"מ ויש עד ה' שלוח דלא תוחזק כפרן גמור על פי עד ה' ח"ה כ' יחיו שנים הרש"כ ח"ה ס"ו הלף ז' כיון דהיה יכול לישבע אם רוקה וליטער :

**ז' כתב** יוד כשטעון להד"מ עליו אינו נאמן אבל אם טעון פרעתני יוד דנאמן ויה דאנו נאמן וכן עיקר הרשב"ה ס"ו הלף לז' ובס"ו הלף מ"ט כתב כשים נאמנות בכתב יד ואין כתב ידו יולא ממקום אחר נאמן לומר פרעתני שהפה שאסר הוא שהתיר לא השטר ולא הנאמנות יעש :

**ח' כפר** ואמר להד"מ וחזר ואמר לוונתו ופרעתני דנאמן ופטור דהא הוי כפי שתיק הרש"כ ח"ה ס"ו הלף כ"ה :

**ט' כפר** ואמר להד"מ ושוכ באו עדים וטעון פרעתני הו טענה אחרת כגון יש לי כירך כנגדן וכיולא לפטור הוחזק כפרן לאתו ממון הרשב"ה ס"ו הלף קכ"ו :

**י' כפר** ואמר לא ליתיה ושוכ באו עדים שלוח ופרע דחייב הר"ב ח"ה ס"ו כ"ה דף פ"ז ע"ד אגב משבעת הדיונים :

**י"א כתב** יוד הולא על היורשים וכן פנקס אכיהם דטענינן להו מאי דהוה מאי טעון אכיהו ומ"מ הם יש עדים שקבל המעו להעסק בהם ולהלבישם עם מעותיו ויש הגילוס לדבר סלה החוירט כגון שנתנס לו להחזיר עם מעותיו להכילא אל הרך אחרת דרך יס ולא ילאה סינינה משם עד שמת דהוי מילתא דלה שכית ולא טענינן להו מילתא דלה שכית וכמ"ש הטור ס"ו ר"ז והרמ"ה כלל פ"ו :

**י"ב כפרן** לוח שאמר פרעתני כפי פ' ופ' כיון דאין לריך לפרוע בעדים אפי' כהו ואמרו להד"מ לא הוחזק כפרן ואין לריך לשלול להם הדבר מהר"ך סוף ביה"ח :

**י"ג כתב** יוד דנאמן לומר פרעתני וכן אמר חתימתי הוא אבל מעולם לא חתמתי נאמן כמינו ופרעתני אבל אם אמר הין זו חתימתי וכו' עדים הוחזק כפרן וככל ענין טענינן לומר והפילו אמר הין זו חתימת הכא ופטור הרש"ד ס"ח מ"ס ס"ו הכיה מת מ"ס ס"ו ט"ו ח"ה ע"ש הרש"ד לדין כ"ה שם ס"ו ל"ו ועוד הרש"ד ס"ח מ"ס ס"ו ל"ו :

**י"ד כתב** יוד כשטעון ממני נפל או נגנב הוי להעסק בכתבי לאו כ"כ הרש"ד ס"ח מ"ס ס"ו ל"ו דאין ארס מתעסק לכתוב חובו מתאזכר הרשב"ה :

**ט"ו כתב** יוד דיש מקלוקא אי נאמן לומר פרעתני ויכול לומר ק"ל וגם יכול לומר התנה הוי וכתבתי ללוות ולא ליתיה אם דרך הקוחרים כך לכתוב כן הע"ג דעדיין לא קבלו וכן אם דרך הקוחרים לקחה הכתב יד וזה לא לקח לאו כ"כ וכן בכתב יד ששולחים הקוחרים שיפרע בעדו לפ' ואמר פרעתני נאמן ח"ה כ"כ המנהג לקחת הכתב יד ששלח לו וזה לא לקח וכשהין מנהג וטעון פרעתני דחייב המשלח ילא נשבע כיון שהוא כטענת שמה אם לא כפני השליח שיאמר לא נפרעתני וגם הין להשביע לשליח אנהן אם לא בפני מי שנשלחו אליו דואמר לה קבלתי ולא כטענת שמה הלא חומרה בעלמא הרש"ד ס"ח מ"ס ס"ו והכיה מח"מ ס"ו קכ"ה ואם מנהג הסיחריס דלא יהיה נאמן לומר פרעתני לאו כ"כ יעשו ושיך עוד קפת לז' לכתב ללוות ולא ליה שם הרש"ד ס"ס ס"ו דף כ"ז ע"ד וכן כשטעון חתימתי להראות חתימתי ככ"ד וכיולא שם קס"ז ע"ז הכיה מח"מ ס"ו ס"ו טוכתבוס ס"ו פ"ד :



**ט"ז בתב** יד על הכיפה כל יקומים דטענין להו פרעתי עינין הרשד"ס ח"מ סוף סי' ס"ז :

**י"ז בתב** יד דאיינו יכול לטעון להד"מ או ששקר כתב ואפי' אין בו חתימתו רק כתיבת ידולכד וה"ה פנקס השתפיש דניס על פיו אפי' אין בו חתימה כל שהיה כהב ידם הרשד"ס ח"מ סי' קמ"ח הכיח מטור ח"מ סי' ס"ט והרשד"ס ח"מ סי' עק"ב יעבש ועינין הרשד"ס ח"מ סי' קל"ח דף ק"מ ע"ג דאם היה הגרף והתוכה מלמטה עד שאין שם חתימה חייבין דהיה כהוב למטה חיתת המולתאין יעבש :

**ח"י בתב** יד מלכד הכתוב לעיל סי' ט"ו דהוי מחלוקת ויכול לומר ק"ל זולת ח"י יש מנהג וכן בפנקס הם חרים והשתפיש ח"י כ' ח"י יש מנהג ח"י הוא ביד הנכתב נאמן כתיבו דאי בעי קלתיה ואי מסרו ליד שליט ויש מנהג דלא יקא נאמן כיון דאינו בידו לזרפו רשד"ס ח"מ סי' קל"ג :

**י"ט בתב** יד דטענין ליתמי ולזרשים שהוא פרוע הרשד"ס ח"מ סי' ר"ז הכיח מטור ח"מ סי' ס"ט והרשד"ס ח"מ סי' רע"ד והרשד"ס סי' ק"ג :

**ך' בתב** יד דאם אינו מתקיים יכול לטעון להד"מ וכ"ש טענת פרעתי ואם מתקני להד"מ אינו טוען אבל פרעתי במחלוקת היה שניה ורוב הפוסקים ס"ל דיכול לטעון פרעתי וכן דנין ואם יש בו כחצנות כל שמתקיים אינו נאמן לומר פרעתי ואם אינו מתקני טוען להד"מ אבל לטעון פרעתי לבעל העיטור לא נהני ליה מינו ככ"ה ובעל התרומות סובר שיכול לטעון כיון שאינו מתקיים הלא על פי וולאזן לעו שכתוב אי טורדו טייפו קי איטעני מי אישקריטו שירה פ' ירמי דו קדיטו פודה אורלו בואינו וכו' לשון זה כולל כחצנות על הפרעין וככלל זה ג"כ שאינו נאמן לומר הנאוי היו הדברים ואם אינו מתקיים יכול לטעון להד"מ או פרעתי ולא מתקני מנייה כס' בעל התרומות ואם כתיב בו שכתב זה יהיה דינו כשטר אעפי' שאם אינו מתקיים נאמן לומר פרעתי לכ"ע דמורה בשטר שכתבו לריד לקיימו ולת' דמי להיהו דבעל העיטור מ"מ כל שמתקיים דינו כשטר ואינו נאמן לומר פרעתי ואעפי' שבעה"ה ככהב יד שכתוב בו ותהא חתימתי כק' עדים כתב נאמן לומר פרעתי יש לחלק דכשאימר שניתן לו דין שטר עדיק טפי ומניו לפי טעמוגראה דאין לחלק ומ"מ כיון דיש לישא יתירא נר' דאלמני חלמניה וכ"ש מזד הנאמנות ועיקרה דדינה דכתב יד ח"י נאמן לומר פרעתי במחלוקת שניה הילכך גראה שאם כתב יד וס מתקיים נובה בו הרשד"ס ח"מ סי' ק"י והכיח ג"כ מאשירו והר"ף פ"ב דכתובות :

**כ"א כפור** הנאוי אי כעני' הך במנעון דהוי מחלוקת ואפי' כחומר מעכשיו וזכה המנוחק הר"ל הלוי כלל ג' סי' ח' ובמתנה ע"מ להחזיר אי כעני' תנאי כפול יעבש :

**ערך למד**

**א' לוח** שיש לו נכסים עמו בעיר אחרת ויש עוד נכסים במקום שתוליה שם דינכה המליה נאוזים שכתובתו ואפי' שלא בפניו דק"ל דאב' :

כ"ח נפרע שלא בפניו כדי שלא תנעול לתת וכו' הרשב"א סי' אלף ע"ד וכסי' אלף פ"ד כתב דנפרעין שלא בפניו ומיהו כשנפרעין שלא בפניו משדרינן ומודעינן ליה ומסתבר שהם היה במקום רחוק כדי שילך השליח ויודיענו ויחזור תוך ל' יום שולחין אחריו ג' אגרות ואם כל ידן עמו מוטב ואם לאו מנבינן ליה כדי חובו ע"כ וכ"כ סס"י אלף קמ"ט :

**ב' לוח** שיש לו בית קטנה או קרקע מאותק ע"ש אחרים שלא חלק עדיין דאין מנביין לו מנוף הקרקע דבר מועט כדי שיעור חובו אלא כיוון שימכור או ישכיר לאחרים ויפרע וכן אם היה לו בית שאם יתיר מהחוב דכופין שימכור ויפרע לו המעט וכופין אותו שימכור הוא בעצמו ויביא לו מעות כיון דהוי נעט הרשב"א סי' אלף קמ"ג וכן אם השאילו לו נקוד דישכיר לאחרים שסוסי אלף קמ"ה א"כ יוכן :

**ג' לוקוז** שהשכיר בקרקע הלוה אי יפרע המלוה השכח או יתגר לו טול מה שהשכח שם א"כ :

**ד' לוח** כשמוכין ב"ד למלוה בנכסי הלוה דיתנו לו דבר מקוים וחלק מקוים שם :

**ה' לישנא** יתירא דאמר' כסנהרין דלטפווי מילתא יתירתא חתי כתב הרדב"ז ב"ל סי' תק"ח א"כ דהא לאו מילתא היא שאין לשון זה לשון סופרים סכמים אלא הרבה יש בו כמה שבאים ובמה דברים דאין לומר בהם לטפווי קאפי ואעפי' שהר"ק דן כל טפווי מילת' לאהוי מילתא קאפי בענין אחר שמה לא רהה תשו' הרשב"א והנכון דלזקומי ממונה אמרה לא לאחוקי ממונה וכן נר' מלשינו עיין בש"ש י' וז"ל תשו' הרשב"א דהאי דאמר' דכל דאמר מילתא ולא לריד לטפווי חתי און כח כירוינו לדון בו בממונה ולא עכדינן עובדא אלא בהנהו דמפרש כהדיא בגמ' כההוא דחין מאלופ' המוכר את הכית וההיא דראוי לודיש נמנין ע"כ ואם לגמון הקל לא אמר' דלטפווי חתי כ"ש למענאיה עובש חרס ושמתי או לדוני בעברוין או להלקותו חס סתה וין או גילת שעריו ואפי' לחוס לעצמו מהאי טעמא ליכא שהרי הוא יודע כשכתב חתי מילתא אי לטפווי מילתא אחרת או פטומי מולי כדרך הסופרים ע"כ ועיין רשד"ס ח"ה סי' רל"א א"כ :

**ו' לישנא** יתירא לטפווי עיין בהר"ל כל ח"ג סי' מ"ג דף מ' ומ"א כל התשו' ויכן משא ועוד הר"ל ח"ג סי' כ"ה סוף דף ו' וכו' א' ועוד לענין לישנא יתירא לטפווי עיין באיור הר"ל ח"א ריש כלל י' סי' פ"ט הכיח מהרשב"א והר"קושו' וע"ש ח"ה כלל י' דף ק"ב וכתוב דף קכ"ב כתב משא הרשב"א דאין לכו לדון מלישני יתירי אלא מ"ש בתלמוד להדיא ועוד הר"ל ח"ה סי' ק"ה באורד והרשד"ס ח"מ סי' מ' דף ל"ג ע"ד :

**ז' לשון** אחרון עיקר כשיש סהירה אי אפשר לחקן שתיקן מתקין ואין לפי התיקון הוי לישנא יתירא הר"ל ח"א כלל ד' דף ס' ע"ב וכתוב דף ס' דועיין כסי' הקודם והרשד"ס ח"מ הוכח דיש לתרץ מתרין יעבש סי' קט"ו משא הר"קושו' והרשד"ס ח"מ סי' קנ"ג דף ק"א ריש ע"ד הכיח מח"מ סי' מ"ב והרשד"ס סי' תכ"ג ועיין הרשד"ס ח"מ סימן ר"מ חלוקים כזה והיכא אמר' דאחרון עיקר והיכא נאמר לטפווי חתי וע"ש :

דעת ח"מ ערך למד מ"ם קרושים

ח' לישנא

והקרא דלטפווי אחא לא מפני זה  
נופל להקווי רבר שאינו כמשמע  
לכל הראש ח"ח ס' מ' דף ס' ט' ע"ד ועיין ע"ש ס'ו  
כ"ח דף ז' ח' יוכן משם :

ט' לשון

כל דהוי כולל ומרכה הכל אין מרכין  
בלשון כל שא דברים שהם מעין הענין  
ולא דבר דהוא מסוין הראש ח"ח ס' מ' משם הריק"ו  
ס'ו' וע"ש הראש ח"ח דף ע"ב ע"א :

י' לשון

הדיוט דיש לנו ללמוד מלשונא דקראי  
הראש ח"ח ס' מ' דף ע"ה סוף ע"ג  
ועיין מהרש"ך ח"ה ס'ו' ב' דף ג' שייך קלת לזה :

י"א לשונות

מסופקים בהסכמה עיין הראש ח"ח  
ס'ו' ק"ו חגב :

י"ב לשון

פילוק בלשון דין ודברים אין ליעל  
שדה זו במקום דלגח מהני וקנו מנמו  
אין הקנין מועיל לומר דמגוף הקרקע קנו ריש פ'  
הכותב דה פ"ג ע"ה איבעיה להו קנו מידו וע"ש  
ובפוסקים עלה ויהי ערער מיד או אחר זמן וע"ש :

י"ג לשון

זכה או הן או יכול לחזור בו וכן לוא  
שהמר הן ק לפ"ה ר' הלוי ס'ו' ק הדר  
קמ"ט על הכ"מ פ"ד נזוכיה :

י"ד לשון

ההוא כשיש בשטר ויכולים העדים  
לפרשו ביון שסובלים ב' הפירושים  
ס'ו' א' אפי' כהנפי דתיקי וכו' ח"מ  
במחורשיו ס'ו' ר"ט :

ט"ו לשון

לוי ולא לירשי דה"ה לשון אתה ולא  
יורשך כ"ו ח"מ ס'ו' ר"ז אחר מחו' יז'  
בשם הריטב"ה וע"ש ומחו' כ"ז :

ערך מ"ם

א' מלוה

על המשכון דהוי ש"ס וחייב בנכסה  
ואברה חי טען המלוה מנה היתה שיה  
ואתה חייב ר' והלה טוען אני יודע שלא היתה שיה ר'  
שלימים רק פתח ואינו יודע כמה מתוך שהינו יודע  
לישבע משלם זולת אם לריך המלוה לישבע שאינה  
ברשותו כולל כשבוטחו כמה היתה שיה וטול והם טען  
חינו יודע אם שיה יותר או פחות אין חייב שבוטח על  
הלוה לומר מתוך וכו' הלא ישבע מלוה וטול ואם הוא  
להפך דהלוה טוען כך וכך היתה שיה ומלוה טוען אינו  
יודע כמה חלל אני יודע שהיא עדיה ושה יותר  
מהלואיה פרוטה הרי חייב שבוטח ומתוך שאינו יכול  
לישבע משלם ואם טען המלוה אינו יודע אם היה שיה  
מעט או הרבה ישבע הלוה וטול והוכח דהרואי וידעי  
הוי דין המשנה פ' שבוטח דהיינו והוכח דהרואי וידעי לא  
ידעי כמה היתה שיה אין כאן לא שבוטח ולא ממון לא  
זה הפסיד הלא התוזה משכנו ואם האחר יטען על  
חכרו אתה ידעת ששה כך וכך ישבע שאינו יודע  
הרדכ"ו ס'ו' רכ"ח :

ב' מפקיד

דבר בלתי מרודה וערכין עם פירותיו  
בלתי מרודה דהמפקיד יטול בלי  
שבוטח שם משם הרמב"ם פ"ו מה מלוה ופקדון :

ג' מלוה

אין יכול למסור שטר חובו לגוי שהוא  
חייב לו דינכנו מהמלוה טור ח"מ  
ס'ו' כ"ו ס'ו' :

ד' מתנת

ס"מ בענין דאינו מועיל ומועיל חרש  
על הבן דחל אם היה חכיו ורבו  
הרדכ"ו ס'ו' רכ"ב :

ה' מתנת

ס"מ כשאמר הלשון גרוע או יש לנר  
לתקן דבריו הרדכ"ו ס'ו' רכ"ב באורך  
כפיא דעת האומרים דלא מתקנינן אע"ג דהיה גילוח  
דעת דהיה רופא לתת לע"ש :

ו' מתנה

כשאמר הש"מ מה שטר שיולאו היורש'  
שנתן להם שקר לאו כ"כ שם :

ז' מתנה

או ממכר בלשון גרוע וכתוב בסופו  
כתחול דמהני דעל לשון חול קמך  
שם :

ח' מתנה

כשאמר מה שירויסו המעית דהוי  
דשכל'ל דלא מהני אם לא שיקנה  
הנוף ואם נקדוש לעניים או ללומדי תורה ככ"ה  
דשנכ"ל דמהני שם הביא מהרמב"ם פ"ב מה' מכירה  
והר"ש קלעו ס'ו' ח' כתב דמ"מ חייב לקיים והר"ם  
גאלהנטי ס'ו' יג' חגב :

ט' מוכר

שדה ע"ת שכל זמן ששדה זה בידך תקן  
לי כך אם מכרה לאחר ושוכ חזר  
וקנאו אין לובלוס ולכתחלה יכול לעשות כן הרדכ"ו ס'ו'  
רנ"ד :

י' מצרנות

היכא דהמלצרן אינו בעיר דאין דין  
מצרנות וכן אם המוכר והלוקח  
בעיר שאין הכיף שם ומכר שם אין שם דין מצרנות הרדכ"ו  
ס'ו' ש' והביא מהרמב"ם פ"ד ממכירה :

י"א מצרנות

לא שייך היכה הלוקח אין לו  
בית דירה והמלצרן יש לו שם משם  
הה"ד ס'ו' ש"מ ואפי' אם מולא הלוקח כשכירות זולת  
אם מוכה לקנות במקום אחר :

י"ב מחילה

ע"פיתוי נמנו הויא מחילה כמו  
מוחל כעלמנו ואם יש חליק בין  
מוחל דבר שכיד הנמחל לחינו עדיין כיד הנותן לו תשו'  
לרב ה' כתבו הרמ"ם ס'ו' יכ"ד דף קמ"א ע"ב והביא  
מההיה דפ' נערה שכתפתה דף מ"ב לאביה נמנו  
פשיעה מדקיהיב מפתה וכו' :

י"ג מוכר

מה שירש מאבא קודם שמת המוריש  
ומת בחיי המוריש ואח"כ מת המוריש  
ואח"כ מת הזקן המוריש עיין הרמ"ם ס'ו' כ"ח חגב  
הביא מח' מ"סו' ר"ח ק"ד וע"ש ס'ו' כ"ט וע"ש סוף ס'ו'  
כ"א דף כ"ו ע"א :

י"ד מטלטלי

חגב מקרקעי כשאעבר עכ"א  
אם מכרם אין המלוה יגבה  
מהם משום תקנת השוק ובתנאה אי עשו תקנת השוק  
הרמ"ם ס'ו' כ"ח דף קמ"ח חגב והביא מח' מ"מ ס'ו' ס'  
ועיין משם וזילך עד סוף התשו' ועוד הרמ"ם ס'ו' דף  
ד"ה יעשו ואי קדש כ"ח תחומר וגבה או יש בזה משום  
תקנת השוק הרמ"ם ס'ו' כ"ד חגב :

ט"ו מוכר

הלוה הנכסים שאעבר ומכר לב' או  
לב' או שנתן חי יגבה מכל אחד לפני  
הערך שקנה או קבל הרמ"ם ס'ו' כ"ח דף קמ"ח ע"ב  
והביא מהרמב"ם ס'ו' מצביה והה"מ פ"ט מהלכו מלוה  
והטור ס'ו' רכ"ד מח"מ :

ט"ז מנהג

כששכרם וחינו כדור דהולכין אחר  
הדין הורה הרמ"ם ס'ו' כ"ח דף קמ"ט  
ע"כ חגב :

**י"ז מנהג** כשנחנו לפסוק כס' קלף הפוסקים  
בבבולקיס בדבר ה' אז לתמיקרי ספק  
ממ"ש הרמ"ם ס' ל דף קכ"א ע"ד נראה דהם הוה  
בהתחמיר הנה דהיה דלל דהלה להתמיר והיו עסקה :  
**ח"י מהיה** דלה הויה כשהמלוה לה טבע החוב  
כל זמן שהשטר בידו ואפי' הוה  
ישן אלא דיש לחקור בדבר וכן האסק בכתובה וסלוק  
כזה בין אלמנה גרושה וכשמתה האשה כלי זסק ולא  
תבעי יורשיה האזי הנה מחילה בלל ואפי' כשאחותה  
וכתב לה יותר בעד חלק החזי כיון ששאר יורשיה לה  
פירשו בפירוש ויורשים חלקם הרמ"ם ס' לז והבוא  
מטור ס' מ"ס' כ"ח והרמ"ם כלל ס' ס' ע"ו והרמ"ק  
ס' קל"א :

**י"ט כזיק** שעבור של חבירו דחייב כגון חייב  
ונשאר לו קרקע ומכרו אותו היורשים  
דהויקו לו חייבים לפרוע הנזק חייבין דוקא בקרקע  
דהוי דהוריקתו ולא במטלט דהוי מהתקנה והם הערב  
עלמו השיא בכו של לוח בנכסי המת עכמו דמסתמיה  
מחל השעבוד הרמ"ם ס' כ"ה דף ר"ה ע"ד והביא  
מח"מ ס' ק"ד והו' ועוד הרמ"ם ס' כ"ד הגב בחוקך  
שייך לזה דף ר"ב ע"ה הו' קדמו ופרעי לה נהם :

**ך' כישעבדי** המשעבד מטלטל חגב מקרקעי  
הו' היו עטרות' הו' הם בכלל ואי  
קדם המאחר ונכה ואי היו מעות וכן החייב בכתובת  
ואי יחלקו הרמ"ם ס' כ"ד דהו' יגבו לפי החוב :

**כ"א ברורה** וכתיבה מני קודם וכן התוספת  
והדרוניה הו' כחוב וכתובה שם  
**כ"ב נתנה** כשנתן המוריש לה מבניו בחייו  
אחרי מותו יחלוק בנכסי המוריש

הנזכרים ולא יוכלו לומר ככה נתן לך חלקך והמוריש  
יכול להק' ולהפקוע ולהת בחייו כל שהינו חומרי' בני  
הל יורש וכיוצא הר"ם גאלאנטו זל ס' ח' דף כ' והביא  
מהרמב"ם ס' פ"ו מנחלה ופ"ט והטור ס' מ"ס' רפ' וכן  
האב שכתיו השיא ח' מבניו אחרי מותו חזן יכול לומר  
היך גם הכי אשא כמוהך והח"כ בחלוק :

**כ"ג מלוה** לב' באתים כשכועה לנכוח מאיזה  
מהם שירלה והמנוה בתחלה היתה  
כלי משכון והח"כ נתנו לו משכון ואחר הזמן נכמרו  
החמי המלוה על ה' מהסתכים ומסר לו המשכון  
ואח"כ כה להכוע מההורף הכ' כשטר בין דפסע ונתן  
לו המשכון ויגבה לו עד חמי המשכון ואין חלוק בזה בין  
משכני לשעת הליאתי לשלה בשעת הלוהתי אלה לענין  
אחר דהיינו למכור כמעכב בכלי שעושין בו אוכל נפש  
הר"ם גאלאנטו זל ס' ב' :

**כ"ד מלוה** דינכה חיובה ע"ג דהלוה עני וחייב  
לנשים שם :

**כ"ה מתנה** מני שנתן מעות שחייבים לו אחר'  
דאינו מועיל כיון שאינן בעין  
הח"כ דמפקיד מעוה אלל אחרים ומתנה אותם על יד  
הנפקד עלמו שמוכה בעבירו והם היו המעות עסקא  
גבי הנפקד דפלגא מלוה חזן יכול לזכות לו אפי' שהם  
בעין אלא פלגא דפקדון הר"ם גאלאנטו זל סימן י"ב  
והביא מהרמב"ם פ"ק כ"כ מתבירה ופרק ו' משלוחין  
ובתפין :

**כ"ו מזבה** לחבירו מתנה זכה בה חפרו הע"ג  
דחזין לה הניעה לידו שם משם

**כ"ז מקבל** הרמב"ם :  
מתנה שאמר איני רוצה בה דחורה  
לבעלה ואם שתק בתחלה ואח"כ  
אמר איני רוצה דהויה הפקר ואם זוכה לו ע"י אחר ושתק  
הו' כאלו כתרה שם משם הרמב"ם ואם זוכה לו ע"י  
אחר ואמר המזכה שער שניבה מהזוכה דמקבל לוח  
לו מעות והיה לוח ממנו אם הויה הוראה דרלה במתנה  
דאינה ראויה שם ואם אמר הריני כלאו התקבלתי דכוונתו  
דחוב מרוכה כה ומפקירה וכל הקודם זכה ואם כוונתו  
לומר למקבל דחוב מרוכה כאלו קבלה ושיהיה לו דרוכה  
למית' ושוב מתנות יחיה הו' של הנותן שם :

**כ"ח מצוה** מתנת מיתה בכריא שכתב מחמ'  
שירה פן ימות דלה מהני אה"כ הויה  
יולא כשיורה או בים ומחלוקת בזה או יולא בקולר וכו'  
שם ס' יג' והביא מהרמב"ם פ"ח מה' זכיה :

**כ"ט מתנה** מני שנתן ליורשו או לאחר בלשון  
דירה דלה מהני לא שאומר הבית  
לדירה הר"ם גאלאנטו זל ס' ט"ו מהרמב"ם ס' ספ"י  
מתתנה :

**ל' מתנה** מני שאמר לך ואחר כך לפ' דמת ראשון  
זכה ב' מת' ה' זכה ג' היינו כשאינן  
הראשון האזי ליורשו אבל כדאי לורשו זכה ה' לכו  
אם אמר לה משום ירושה שאינה הפסק אלא מהנהג  
והעסק ואם מכר ה' ונתן חזן לב' כלום והמשיא עלה  
לו הו' רשע ואם מכר ה' לבניו אוליורשו בזה להרמב"ם  
חזינו מעיני וגטור חזן חלוק הר"ם גאלאנטו ס' ט"ו  
הביא מהרמב"ם פ"ב מתתנה והטור ס' רמ"ח ואם  
אמר ואחר כך מהיום לפ' יש חולקים הו' מכר או לא  
יעשו עינין בתשובת הר"ם הלוי כלל ז' סימן כ"ח הביא  
מס' פ"ג וס' יחלוק וכו' שם אם נתנה במתנת ש"מ דהו'  
כירשה דהין לה הפסק :

**ל"א מתנה** כשנתן המוריש ליורשו ככה ילאו  
מהירושה והשאר שנתן לאחרים  
הויה מתנה כיון שכבר קיים מות ירושה שם :

**ל"ב מתעסק** שמת ובניו רוצים לשאת ולתת  
עב' הזמן לאו כ"כ אבל בתלוה  
לא הר"ם גאלאנטו ס' כ"ד וכחוב אללי ממקום אחר  
והביא מהרמב"ם סוף פ"ה משותפין והטור ס' קע"ה  
ומרדכי פ' המקבלות הגוזל :

**ל"ג מזבה** ביתו לגוים או משכיר ואין המוצין  
רוצה לקנות דלפעמים לדיך לקבל  
אחריות אם יש הפסד לבעל הבית ואין קינה יכול  
למזכרה לגוים ופרטים עווד כתובים אללי במקום  
אחר וכעת הני' הוא בהר"ם גאלאנטו ס' כ"ח והביא  
מח"מ ס' קע"ה והנה"מ פ"ב משכנים ותוספות פ'  
המקבל והמחדכי :

**ל"ד מלוה** אי יכול לנכות חובו או לעכב ממון  
הלוה ביד אחר כשהלוה רוצה לילך

למדינת הים או מבזבז כנכסיו דיש מחלוקת ויש לפסוק  
במ"ד דמעכבין ואפי' למאן דחילק אם כחוב בשטר  
שיתחיל הפרעון מהיום עב' זמן פ' הר"ם גאלאנטו  
ס' כ"ט והביא מח"מ ס' ק"ג וע"ס ס' מ"ה מח"מ  
ס' ע"ג והרמב"ם ס' ק"ט והרשב"א בתשובה ס' הלף  
ק"ט ואם טוען שרולה שישאו ויתנו כהן הדין עם הלוה  
ואם רוצה לנכות עכשו שוכחו כך לק' ואם הוא בתב יד  
לכד עם נאמנות או בלתי נאמנות יעצ' ואם המלוה הוא  
תפוס

דעת ח"מ ערך מ"ם קרושים

תפוס יעש דנראה דזכה לכ"ע:

**ל"ה מוכר** כורכביתו או רשות לשאלו בהקונה יסאכ בשעה שבני ארס יוצאים ואינו משקה בהמתקו וכל ה' יעשה מתקח לו ואם רוצה בה"כ לילך מחוייב להניח לו מקום לשאוב או לבנות עליו כותל וישאוב כל א' ממקומו ואם מכר ה' לכ' דינא הכי הר"ם גאלאנטי סי' ל"א והביא מפ' המוכר פירות במשנה והרמב"ם והטור:

**ל"ו מלוה** שמת והלוה ובאים יקומו לגבות מיקומו הלוה דיש מחלוקת בזה ואם יש נאמנו על הלוה וירשו דינכו בשבועה דלא פקדנו אכה וכשאין נאמנות יש מחלוקת אי קורעין השטר ואם הם קטנים לא ינכו הר"ם גאלאנטי סי' ל"ד מת' מ"סי' ק"ח והרמב"ם פ"ז ממלוה:

**ל"ז מוכר** שטר חובו שר"ך ערו כתיבה ומסירה כדי שיוכל לגבות החוב ממנו ואין ש"ך עדים לענין הקמינה ויש ס' אחרת הר"ם גאלאנטי סי' ל"ז והביא מהרמב"ם פ"ו:

**ל"ח מורשה** מי שכה לתכוע החוב באמור שהוא מורשה ולא הביא בטב או הביא כתב ידו כסימנים ופדעו והלה כופר ואומר לחכי חרשיתו ולא לכלל ס' והביא מהרמב"ם פ"ח משלוחין: **ט"ל מוכר** בית זמים הגריכים לבית ההיא ורוצה להשכירה לאחרים שיש לו יותר נפשות וכן המשכיר בית ומרבה אנשים או משכיר לאחרים הר"ם גאלאנטי סי' מ"א והביא מהרמב"ם פ"ו משכירות ופ"ה משכנים:

**מ"ו מוסר** מי שהיה לו הכיפה עם שמעון וכשמע הדבר למלכות זשלחו אחר התובע ותבע תביעתו לכד ונרס לו הולאות פטור אבל אם הלך מעלמו או שקראוהו האומות ודבר קרה לומר שגולה ובינלא חייב ואפי' היה אשת איש אם הנמסר תפוס הר"ם גאלאנטי סיף סי' מ"ב:

**מ"א מוכר** דשלב"ל או שאינו ברשותו דלא קנה וחוור הקונה והמוכר אם נתחייב כלשון חייב חייב הר"ם גאלאנטי סי' מ"ג והביא מת"מ סי' ס' ותשו' הרשב"א וע"ש סי' כ"א באורך ואם הורה שהיה ברשותו ושוכ טוען דאיכא ל"א כ"כ יעש:

**מ"ב מתנת** קטן שהגיע לעונת הפעוטות וכן במכרה' היה לו אפטרופוס דאין ממכרו וממכר וכמתנה יש מחלוקת אם כ' הסכים עמו האפטרופוס אע"ג דהאפטרופוס אינו יכול לתת הר"ם גאלאנטי סי' מ"ו והביא מת"מ סי' רל' והר"ב סימן ק"ט ועוד באורך הר"ם גאלאנטי סי' ז"א חב"ב יעש וע"ש סי' ז"ט ובתב שם דה"ה אם נתן כמתנה ש"מ:

**מ"ג מחילת** שכור או מתנתו או ממכרו הר"ם גאלאנטי סי' מ"ח והביא מעירובין פ' הדר והרמב"ם והטור וע"ש סי' ק"ז:

**מ"ד מחילה** כשמחל ונתן מתנה כלשון מחיל' דבר שהוא ברשותו של נתן או ברשות אחרים לחשבון הנותן דלר"ך קנין שם וע"ש סי' ק"ו:

**מ"ה מחילה** ומתנה אם הכל א"ס דנראה דאינו:

**מ"ו מתחייב** כעה ראובן לשמעון והודה דיש בידו משל ראובן דחייב כיון

דהודה דיש לו משל ראובן כשעת החיוב ולא נרע מעלה כיון דקנין על הודאתו והלואתו הר"ם גאלאנטי סימן כ"א:

**מ"ז מס** דכל שדר בעיר י"ב חדש חייב במסים דהיינו בשחיטה כוונתו לרוד אפי' היה בלא אשתו אבל לא אם הלך לשום דבר והוכרח להתעכב וכן אם הולך אשתו לשום דבר ונתעכבה שמה י"ב חדש ואם קנה בית דירה דחייב מיד הר"ם גאלאנטי סי' כ"ה משנה מבתרא והרמב"ם פ"ו מה' שכנים והרא"ש ועוד חידושים לזה באורך הר"ם קלעי סי' כ"ג שחייב כשעמד שם י"ב חדש אע"ג דלא יורדו להשתקע מתמה פרטים והביא מהר"ב ש"תע"כ והר"ן ככתרא ומרדכי ככ"ב ואם השדה תובע מכלס דחייבים:

**מ"ח מס** אי חייבים היתומים דהוי מחלוקת שם חב"ב ונס לזה הר"ם קלעי שם:

**מ"ט מתנה** היכא הלא כתוב בהמתנה טמורה ואמר הוא כתוב וכו' או שלא אמר אלא אמר ילך ויחזיק דמהני או אם קנו ממנו בפרהסיא או שהיה רגילות ואם חזר ונתנו לאחר בפרהסיא הרמ"ג סי' ס' והביא מת"מ סי' רמ"ב מהרמב"ם הלכו זכיה והרשב"א סי' תקק"ד ושה"ב:

**נ' מוכר** קרקע בכסף מעמד שלשהו אע"ג דקביל עליה ליקח דמים מאוהו השליש ביון שאינו נתן בידו הכסף ולכתי קדושי אשה יש מחלוקת הר"ם גאלאנטי סי' ס' והביא מהרמב"ם פ"ה מה' אישות:

**נ"א מתנה** כשכתב נתן או הודה והמקבל אומר שלא נתן ושלח קבל חוורת לגוסן אם אינחכ המקבל לכ"ח שלו אם הביא מהרמב"ם פ"ד מה' זכיה:

**נ"ב משא** ומתן כשעושין סתם מסתמ' כומכין על המנהג הרמ"ג סי' ס"ט חב"ב: **נ"ג מוכר** שלא באחריות וחוור וקנה מהקונה ממנו באחריות וכל כ"ח שלו יטרפה אינו חדר ונכזה מהמקבל האחריות הרמ"ג סי' ע"ג משם הרמב"ם פ"ט וע"ש סי' פ"א:

**נ"ד מודעא** כיטול מודעא הואך יהיה ואם כשעת המסירה בטל כל מה שיעשה הרמ"ג סי' ע"ג הביא מהרמב"ם והרשב"א והר"ן פ' סוקת והר"ב סי' תפ"ב וע"ש סי' פ"ד ופרטי' דכוס באורך הר"ם קלעי סי' ל"ה תשובתו ותשובת כמה רכנים ואם היה שבועה בדבר יעש ואם היה מחיל' ומתנה ופסדה יעש ואי גזים פרטים לזה שם ואי כשבע מעיקרא על הכיטול ואם הוא חונס ממנו והר"ם קלעי עור סי' פ"ו ולענין גזים הר"ם קלעי ס"ה והביא מהר"קו ש"ק פ"ב וקפ"ו:

**נ"ה מקח** כשקנה בגד טוב ועשה מקח ככנר' אחרים כמותו ושלח הכנר הראשון לפאטור שלו וכשלקח השניים לא היה עמו הראשון לראותם ולקחו ושלחו שם ונודע שאין שום ויש חתימה כנר ה' והכ"ה יש עדים לירדעי' ע"י סימני' דהכנרים של זה המוכר הם או טוען כריח שהכירו בטביעות עין ואם אינם בעין דיטבע המוכר ופרטיו כדיוק הרמ"ג סי' ע"ט ואין בזה משום אינאה אלא בטל המקח דהוי כמקח טעות דהוי כאלו אמר לכן והיה שחור וכיונלא והביא מהרמב"ם פ"ז ממכירה ופ"ב יעש ושם כתב דאם

**ס"ח מ"גו** במקום דאפשר דיבאו עדים ועבדו

לגלווי ויהיה שקרן לא אמרי קס סס  
מסס רשכ"ס פ' חוקת גבי חומן:

**ס"ט מלכותא** כשער העיר לוקח כהלואה

מכני העיר וקלת מאנשי  
העיר אינס סס אס המלך לוקח מהנשים ג"כ חייבים  
ההולכים כיון שנסותיהם כאן אבל אס אינו לוקח  
מהנשים פעורים דמוליהו דהני גרס הר"ס גאלאנטי  
סי ק"ג:

**ע"א מלכותא** דינא דמלכותא דינא אס המלך

בא לעשות חק מחדש מה שלא  
עשו המלכים הא' דיש מחלוקת בזה הר"ס גאלאנטי  
מהרשכ"א כשס הרמב"ן והרמב"ם פ"א מה גולה

**ע"א מלכותא** דינא דמלכותא דינא היינו מה

שעושה המלך כעלמנו דינא  
מטבעו אבל שאר השרים היו גולגותא וכן המלך עצמו  
אס אין מטבעו יולא סס

**ע"ב מ"ס** מי שילא מעירו ויש הסכמה דאעפ"י

דינא מסס ופרע בעד קרקעותיו עד  
זמן קלוב וקנה במקום שהלך סס קרקעות אינו פורע  
בעד הקרקעות שקנה סס בעיר שילא מסס הר"מ  
גאלאנטי סי ק"ד:

**ע"ג מנהג** דילכונן ממנהג הגויס והמלכות

כתשו הר"ס גאלאנטי סוף ספרו

כאורך והביא מח"מ ב"י סי' שפ"ט:

**ע"ד מסירת** המפתח אי קונה לענין שכירות

דיס מחלוקת סס והביא מהטור  
ח"מ סי' ק"ב:

**ע"ה מנהג** קבוע ע' פוהיקין דבעינן דהיינו

דוקא להויא ממון או להתיר אסור

אכל כענין אחר לא הר"ס קלעי סי' ג' אגב ועיין ע"ש

סי' ע"ו רשיך לזה:

**ע"ו מ"ס** דאזלינן בקר דעת המושל הר"ס קלעי

סי' כ"ג והביא מה"ה:

**ע"ז מ"ס** כשאל המלך כהלואה ינחנו לפי ערכם

שהיה להם אז ואח"כ עלו וירדו ורועים

לחלוק כפי הערך של עכשיו אין הדין עממס לא משעה

שנהנו גתיאשו מהס והוו בכל מסין דנפרעין לפי

הערך של זמן ההוא כן הכא הר"ס קלעי סי' כ"ד:

**ע"ז מ"ס** כשגזר השר וכרחו קלת וחזרו אח"כ אס

חייבים סס הביא מחלוקת בזה מב"כ

עלה דההיא דכלילא יעש:

**ע"ט מנהג** כשיש מנהג דאין יכולין לכוף

לכטלו הר"ס קלעי סי' כ"ה דף ק'

ע"א:

**פ' משכון** כשקבל דבר השוה' במשכון בער

ר' סתס ואבר אי אכד הכל פרוש

לזה הר"ס קלעי סי' כ"ט דף כ"ה דבריו ודרכי כ'

דכניס עמו יעש אגב:

**פ"א מנהג** שמטול הלכה היינו כשקבלוהו אבל

במנהג לא מטול דין תורה:

הר"ס קלעי סי' ל"א:

**פ"ב מפרנס** כתו או חתנו או יתום סתס דכתב

כת"ה סי' שט"ח ושי"ח דינבה

סתס מ"מ אס יש רגילות בעיר שהעשירים עושים כך

וסוה אמור מסתמא מחל אע"ג דיש לכיוון ממין הר"ס

קלעי

האס נתאנה מוצר יש זמן יותר לכטל המקח מנתאנה

לוקח

**ג"ו מלוה** שמחל תביעתו ללוה שלו כשכיל שנתן

לו סך מעות להתעסק בהס זמן

קלוב והריוח יהיה להמע וכתבעו שלא לינע כזה

הזמן שוס דבר לא מהקרן ולא מהריוח וכא כ"כ של

הנותן הזה להויא מהמתעסק הזה דלאו כ"כ כיון דזה

מחל תביעתו מפני זה העסק אלא ימתין עד סוף

הזמן ועוד כיון שכנס בעובי הקורה ונתחייב להויא

הולאה וליך כדרכי להריוח בהס כל הנכסי משועבדי

לו מפני השעבוד הזה שנסתעבר ללאת ולתק בהס הוא

לכדו הר"ס גאלאנטי סי' פ"ג:

**ג"ז מודעא** דבעי' שיכירו באונסו ולא בנתנה

ומחילה וכן מי שאנסו והגזימותו

למסור אס לא יפרע לו תביעתו שהוא תובעו ונתן הוי

כתלוה ויהיב הרמ"ג סי' פ"ד והר"ס קלעי סימן פ"ו

לענין פשרה ומחילה ומכירה בפחות יעש:

**ג"ח מצרנות** רשיך כמכירת מוס למעין וכור

וכיולא וכל דבר דאית להו חזקה

הר"ס גאלאנטי סי' פ"ה:

**ג"ט מצרנות** בכתיס ודלא כר"ת סס:

**ס' מ"ם** מי שרולה לעשות שיסככו מימיו על

חלר חבירו והלה שתק דהחזיקו שניהס זה

לשפין דרשס ויה למינס סס והביא מהרמב"ם פ"ח ושר'

הדין פ' חזקה בליכור המתקלח יעש:

**ס"א מזכר** חיובי שחייב לו חבירו דלא קנה זה

הא"כ היה חיוב כמטכיו או שטעו מעמד ג' יחד במקום

אחד ואס מזכר בפחות מהחיוב בא' מהדרכים הג' לא

הוי רבית הא לא"ה הוי רבית הר"ס גאלאנטי סי' פ"ח

והביא מהרמב"ם פ"ו ממכירה ופ"ג משותפין ופ"ו

ופ"ה ממלוה והר"ף באוהו נשך יעש:

**ס"ב מתנה** מי שאמר נתן ק לפ' דלק קבור

לא חייסין אבל מ"מ מראהו

האכוד וקולין דעל האכוד קאמר וכן אס לא נמלא לו

ק' ממס אין הולין לימר דשוה מנה קאמר הר"מ

גאלאנטי סי' ל"ז והביא מפ"ק דב"עין והר"ן סס יהה"מ

פ"ו מזכיה:

**ס"ג מ"גו** לא אמרינן היבא דהקיל מכחישו באותה

טענה דהיה לו לטעון הר"ס גאלאנטי

סי' ל"ז אגב וראיה מפ' חזקה אעבודא דרבה בר שרסוס

בתוס':

**ס"ד מ"גו** לא אמרי' כשהטענה שסיה לו לטעון

היה גרועה בעיני אדם סס:

**ס"ה מ"גו** לחאי טענה לא אמרי' כגון מי שתבע

מחבירו קלת כלים ועל קלתס אינו

יכול להכחיש ועל קלתס יכול להכחיש לא מהני מ"גו

דהוי מ"גו לחאי טענה הרמ"ג סי' ל"ז והביא מה"ה פרק

א' ממלוה ומפ' חזקה וע"ש דף כ"ה ע"ג

**ס"ו מ"גו** לפחות מתביעתו לא אמרי' כשאותה

טענה לוקח פחות סס דף כ"ה ע"ג

מסס ההוס' פ"ק דהתובת כסוניא דפתח פתוח:

**ס"ז מ"גו** במקום עדים פסולים לא אמרי' סס

מסס הר"ס ס' כלל ס' וסי' ח' וכתוב

אלוי במקום אחר:

דעת ח"מ ערך מ"ם קדושים

מהגיל לטון גרוע ואם אמר יהו וכדכחך יהוהו מחולק  
הר"ש קלעי סי' ס"ו דף נ"א ע"כ והביא מהרמב"ם ס"ב  
מהלכות זביח ומתנה י"ע הטעם ומהמרדכי פ' זה  
כורר :

**צ"ו מנהג** דיכולין לנהוג בעיר ה' לענין צמון  
על פי פוסק ה' ולקבוע במוחו הרש"ק  
סי' ס"ז :

**צ"ו מוסר** כשהגם היה מוכן לשמרון שעה  
כך וזה חזר לה היה סמיון הלא  
ראובן והיה הענין הנתן רחייב ואם המוסרים היו שנים  
כא' ואם ה' מסר החלה והת"כ מסר החרו ואם כהגם  
להראות השמון או העושה הענין ואם הנסו ממון זה  
וחזר הין זה ממנו הלא זה ממנו ופרטים רבים עוד  
הר"ש קלעי באורך סי' ע"כ וע"כ י"ע הטעם והי' נשבע  
וטובל :

**צ"ח מוסר** שמה אי' יגנו מבטו שם וראיה  
מהמרדכי ר"פ הגזול בפרק תשובת  
רבינו גרשום :

**צ"ט מוסר** דהוי גזול' אם הוא נכחו המלך לבר  
לא ועכ"ל י"ע לחוס' אם יזיק לזוס  
יהודי והוי ספק הר"ש קלעי סימן ע"ד דף ס"ה ע"כ  
הגב :

**ק' מנהג** כשיש עושה עסק סתם מסתמא הוא  
על המנהג' סומך עד שיקנה כשידו'  
להפך הר"ש קלעי סי' ע"ו דף ס"ז ריש ע"ד :

**ק"א מינו** דהעצה ולהר"מ דלא תצרינן מינו  
ודנאכד השטר או שהיה סורפו אמרו  
הר"ש ק' סי' מ"ו :

**ק"ב מלוה** הכופר במלוה כל שיש לתלות  
דאשתמוטו אשתמוטו אינו הוחזק  
כפרון ואינו פסול הר"ש קלעי ס"י ע"ו והביא מש"ק  
דמנויעה והטור סי' ס"ו והרמב"ם ה' טיעין :

**ק"ג מניח** כשהתר כטוואתו אינו מניח אוי מהני  
הר"ש קלעי סי' נ"א הגב משם הר"ה"ש  
כלל פ' כ"ב ת"ו והר"ק והר"ד :

**ק"ד מוסר** מני שאמר הלך ואמסור אותך וקדש  
הנמסר ונמסרו פטור אע"ג דבאחיה  
מסורה לא היה כרוהו סיכלל הוא מהמסורה שימסרו  
זה וכן מני מותר למסרו להגיל את שלו מהת"ד ידו או  
להגיל עצמו ואם אין עם הלא לער דברים בעלמא ולא  
סכנה הין למסור ואם הוא ת"ח יכול למסור משום  
לורך שעה ואם טעה בסברתו החב' יסכר דהדין למסרו  
למי שהתר הלך ואמסור פטור אע"ג דהמזיק חייב אפי'  
בשוגג משום דהזיקו ממש אבל הכא לא אשתמוטו למסור  
עלמו ובמסור לא אמרי' עבד רגזים ולא עבד הא"כ  
חלק עם רבים עיין הטעם על זה בהר"ש ק' סימן ל"ד  
כהורד ואם הוא מבזה ת"ח דינו כאפי' קורוס ומורדין  
ולא תצלין ומסור דהת"ח להורגו היינו כשהת"ח לעשות  
המסירה לא אם כבר עשה ודין רודף הר"ש קלעי שם  
והביא מסוף כרכות עובדה דה' סילה ומפ' בן סורר  
ומורה והרמב"ם סימן קפ"א ופ' הין מעמדותו בע"ז  
ומה"ס במרדכי פ' הגזול בפרק ימפ' חלק אפי' קורוס  
זה המבזה ת"ח והרמב"ם פ"ג מה' תשובה ועוד לזה  
הנכשם סי' ז"ח וע"כ סי' ק"ד הגב ועוד בר"ש קלעי  
סי' ק"ו דף קל"ב וקל"ד כהורד וסימן ק"ט ועוד סי' ק"ז  
כהורד :

קלעי סי' ל"א דף כ"ז ע"א הגב ואסון בנו גדול ע"ש  
סי' כ"א הגב :

**פ"ג מתחייב** לזון כתאשתו או בן בתו מפני  
כבודה אע"ג דלא קאב חייב  
ואפי' אם אינו ירצה לעמוד בכיתו אע"ג דכתב לזונו  
על שולחנו ואפי' אם מת חייב בנו לזונו ואם נקחייב  
להת' לו סכר מלמד פרטיו באורך הר"ש קלעי סי' ל"ו  
והביא מח"מ סי' ס' :

**פ"ד מקנה** דבר ואומר משך עכשו ולא תקנה  
עד יום פ' דלא מהני אם קמר  
מעכשו אינו מתחייב לעשות כך עד זמן פ' מהני הר"ש  
קלעי סוף סי' ל"ו :

**פ"ה מטבע** דאינו נקנה בחליפין כלשון חייב  
מהני שם והביא מהר"ב סומן  
שמ' אזח"מ סי' ס' ודי' וע"ש סוף סי' מ"א :

**פ"ו מרבין** תורה כששכרו קהלה לזמן קצוב  
ומת' ה' מהם דעכ"ל חייב בחלקו  
עד הזמן ולא דמי להיכא דשכר רב לבנו ומה התלמיד  
או חלה הר"ש קלעי פ"י ו"ל"ח והביא מח"מ סי' של"ה  
וכתב ע"ש דכל הקהל ערכים זה לזה :

**פ"ז משרת** מני שאזכר איש לשרתו ומת המשכיר  
כהך הזמן יכול לומר יבא ואשתמוטו  
ע"פ משם ח"מ סי' של"ה כשם הרש"כ א' דאע"ג דמת' לא  
הפסיד שכרו י"ע :

**פ"ח מתקוטט** עם חברו ומרפו וגדכו וההחר  
גתעם והרים יד דלא טוב  
עשה דאע"ג דאם יחרפהו לא יגונה מ"מ בהרמ"ה יד לא  
טוב עשה והמרים יד פסול לעדות ואם זה שהכהו ת"כ  
הלך ומסרו חייב הר"ש קלעי סי' ג"ה :

**פ"ט מוסר** דמקבלין עדות שלא כפינו שם :

**ץ' מוסר** דטוען לב"ד הגדול קהולנא הו' לבית  
הוועד לא משנתנין ביה והפילו הוא  
חובע מלוה ואפי' למ"ד דהדין עם הנקבע אם הוא  
תביעת מסירה לאו כ"כ וכזמן הזה בטלה טענת ב"ד  
הגדול עם משם הר"ק סו' כ"ה ו' :

**צ"א מבייש** חברו בדברים והמקללו והמוציא  
עליו שם רע והפי' על המז' רהוי  
לנדוק ולזייקרו עם סי' כ"ה וכל' סי' כ"ו הכי' מהרמב"ם  
והטור והר"ש פ' החובל וכלל ק"ו והרש"ב סי' קע"ט  
כתב דמבייש בדברים לת"ח חייב נידוי והפי' על המת  
ואם ביוה ע"ה בדברים לא :

**צ"ב מסרב** להיותו דן על פי הקורה והומר  
בפני רבים דאינו רוצה לידון רחייב  
נידוי שם ועוד לזה הר"ש קלעי סי' ק"ד :

**צ"ג מוסר** כשאומר הלך ואמסור דפסול לעדות  
הר"ש קלעי סי' כ"ט משם תשוב' רב  
פלטוי :

**צ"ד מחילה** טוען על השטר שהמלוה מחל לו  
דלבעל העטור אינה טענה כלל  
ולתחולקים עמו אם יקיים השטר ישבע ויגבה הר"ש  
קלעי סי' ס"ו דף נ"א ע"ה :

**צ"ה מחילה** דלא כעיה קנין מ"מ בעינין לשון  
גמור אע"ג דיש מקומות דאמרי'  
מסתמא מחל היינו בעינין דאין ספק בו אבל אם אמר  
אם תתן לי כך המחיל לא הוי מחילה במי דבמתנה לא

**ק"ה מ"ם** אע"ג דלא דר בעיר יב חדא אס ידר להשתקע חייב מיד אס קנה בית דירה אס שבר לבדיש חולקים הר"ש קלעי סי' כ"ו והביא סת"ס סי' שמ"ב והמרדכי פ"ק דכתרא בשם ס' החכמה והר"קו סי' י"ז:

**ק"ו מ"ם** אורח שלכד עם כני העיר על עלילה שהעליל השר חייב לתת עמחה כיון שהוא ג"כ כלכד סס:

**ק"ז מ"ס"ם** הולכין אחר דעת השלטון ולפי השלטת עיניו סס:

**ק"ח מ"ם** מוסר לבד לערוע המס יכולין להוסיף ממנו ע"י עש"ג דהוי כגזלן סס מנשס הרשב"א סי' תרס"ד והרמב"ן סי' ר' פוהר"קו סי' י"ז:

**ק"ט מ"ם** המתהווה מחמת חובות שקדמו בעיר וכל אורח לשם דפטור ח"כ היה הסכמה ונודע לזה שכל סס הר"ש קלעי סי' ז"ט:

**ק"י מ"ם** אס הולך מהעיר הוא וכתו כפטור מהמס כיון שכבר נשתעבר סס:

**ק"יא מ"ם** על עיר אחת מחמת עלילה ושאר העוירות סס כסכסס ג"כ דיפרעו עמחה סס:

**ק"יב מ"ם** מי שפטרו המלך מהמס דאס הפטור קודם מהני ואח"כ לא מהני ויש חולקי' דאס הוא שאל מן השר חייב משום גורם הרש"ק סימן י"ק"כ חנכ תשי"ה ר"כ"ס במרדכי פ' הגזול כהרה:

**ק"יג מתנה** כשנתן למני שהינו ראוי לירשו כלשון ירושה דלא מהני אס הזכיר עוד לשון מתנה מהני ולשון יחויק הר"ש קלעי סי' ק"ג והביא השו"ה דה"ש בח"מ סי' רפ"ח:

**ק"יד מתנה** כשנתן לאשתו כל נכסיו דלא עבא לא אלא הפטרופא אס הניח קלה לכניו הויא מתנה גמורה סס:

**קט"ו מנהג** כחיות ענין ועיל ואס הוא נגד התורה ואיסורא בחיות ענין מהני ואס נהנו לעשות שטרות בעש"ג הו להשוות הכבוד והפאע ופרטים עוד ואי די כב עדים על המנהג פ"ה ק"י סי' ק"יג והביא מהר"קו סי' ח' וע' והנמקי פ' המקבל בשם הרמב"ן והרא"ש סוף כלל כ"ו והמרדכי דיש השוקפין והמרדכי פ' הפועלים וע"ש סימן ק"ד דף ק"ו ע"ב:

**קט"ז מצוה** מחמת מיתה דלא בעי קנין וחוזר אפי' נתן מקלה היינו שהיה חולה אכל אס היה כריא וזיה מחמת מיתה לא הר"ש קלעי סי' ק"ג ורקדק בן מהרמב"ם פ"ח מה' זכיה וטור ח"מ סי' ר' כוהנה"מ פ"ח מזכיה מבס גאון והנהו ספי"א מזכיה וסא' הרשב"א והר"קו סי' ז"ד שדחה ס' ר"מ שהביא המרדכי ספ"ק דמזיעא וכח שהר"ס חזר בו וע"ש סי' ק"ד דף ק"ו ע"א וב' ועוד לזה כהור"ך הר"ש מפאדוואה סי' כ"ב דף ק"א ח"כ ז"ב ואס כתוב בה זמן או מהיום ולאחר מיתה יעש:

**ק"יז מלכותא** דינא דמלכותא פרטים לזה הר"ש קלעי סי' ק"ד דף קט"ו ע"ד ודף ק"ו ע"א חנכ:

**ק"יח מתנת** כריא שאמר מהיום ולאחר מיתה א"י בעיא קנין או הייה כש"מ ופרטים עוד סס דף ק"ו ע"א והביא מח"מ סי' רנ"ו

**ק"יט מלוה** כיוסוב דאין לפורעו כמדבר ואס הלוהו כמדבר פורע אותו כמדבר פרטים לזה הר"ש קלעי סי' קט"ו חנכ אס היה מעיקר זה המקום מיוסב ואח"כ נעשה כמדבר דיש בו מחלוקת יעש:

**ק"ך ממון** שאין לו תוכעין כנון של דהקה וכזולא אס דרך קנס קנסי' ליה חוספות פ' מציאת האשה דף ס"ח ע"א ד"ה כאן לאתרא שכל וכו' על דכרי רש"י והרא"ש:

**קכ"א מכין** ועושין כ"ר שלא מן הדין כשהדור פרוץ והוא לורך שעה וכזמן הזה ככל שעה השעה זרובה לכך ורשאי למיעבר שלא מן הדין הר"ש קלעי סימן ק"ך דף קנ"ו ע"ב והביא מהרמב"ם פ"ה מה' נמרים:

**קכ"ב מפקיר** מעות אכל חכרו והרויח בהם אי הרויח לו לכרו הר"ש קלעי סי' קנ"ב דף קס"ט ואי הו' כמבטל כיוסו של חכירו והר"ס מפאדוואה סי' כ"א דף ק"ח ע"א והביא מרהנן פ' מי שמת האשה שהשכיחה הנכסים ולשון רש"י"ס והר"ב ח"ג סי' ק"ד ואס שלחו לקנות כמעות השליח וקנהה לעצמו יעש הר"ב:

**קכ"ג מחילת** קטן שהגיע לעונת הפעויות דהויא מחילה הנהות אשירי פ' מציאת האשה מנשס המרדכי סוף דף קל"ב:

**קכ"ד מיגו** במקום חזקה דלא אמרו ב"ח"מ סי' ע"ה מחו"כ"ב תשי"ה הרשב"א:

**קכ"ה משביר** בית לחכירו או חנות בוקר מחמת דהו יושבי החנות מועטים ושוב נחרבו ורובה לפחות וכן אס אירע שזס חובס אחר מנפילה וכזולא או שוכר שדה וכלל חובס כמים ויש שינוי וכן משכיר בהמה וכתקלקלה ואס יש ספק כיניהס מו נקרא מוחזק הר"ס מפאדוואה סימן ט"ל כהור"ך:

**קכ"ו ככר** דבר שהטעהו ונסתבש הקונה דאין יכול לחזור ואס רובה לחזור אינו יכול לומר לו אתן לך החפץ כפחות וכן חידך סס:

**קכ"ז מבירה** ליומיה דהו השכירות פרטים לזה יעש:

**קכ"ח מחלוקת** בין פוסקים וא' מכריע פרטים לזה הר"ס מפאדוואה:

**קכ"ט מחילה** דלא בעיא קנין מחילת פקדון בעיא כהזו הר"ס מפאדוואה מתשובת הרד"ק יעש סי' מ' ודף ז"ה ע"ב:

**קל"מ** לבני בית הכנסת ולס"כ כידר כפרעין לפי מנזן או לפי נפשות הר"ס מפאדוואה סי' נ"כ דף ז"ד ע"ב והביא מהטור סי' קס"ג:

**קל"א מתנה** מו שנתן לבניו והתנה שבו כבוד ויותר על חלק בכורתו הר"ס מפאדוואה סי' מ"ה דף ז"ג ע"ב ואס מה הכבוד בחיי חכיו דלהרמב"ן כפי' בתורה יכול האב לבטל חלק בכורתו סס:

**קל"ב מתנה** מי שנתן לבתו או לא' מוכניו כן וכך והשאר לשאר בניו וכזולא עליו חוב דיפרעו סס וזה זוכה בחלקו הר"ס מפאדוואה סי' ק':

דעת ח"ו ערך מ"ם קדושים

לר"ך עיון הר"ם מפארוואה ס"י כ"ו דף ק"ח ע"ב  
וקביא מפ מני שמתהומה רדכי ס"ס על ס"ס הר"ר אליעזר  
ממנין יע"ש :

**קנ"ד משכון**

רצובין ושמעון שאמרו ללוות  
מגוי כרכית וכן עשו ושמעון  
מכר משכונו לרצובין שיליה עליו ג"כ ורצובין עכב  
משכונו ומשכן משלו עליו ועל שניעון דהין כזה משום  
רכית הר"ם מפארוואה ס"י כ"ט דף ק"ה ע"א :

**קמ"ה מלוה**

על המשכון הימני הוי כ"ס  
מחלוקת הפוסקים בזה הר"ם  
משפארוואה ס"י כ"ט למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה  
דף ק"י וק"י וחורשים בזה וא"ס עד כדי החוב או יותר :

**קמ"ו משכון**

מני שנתן משכון לרצובין שיליה  
לו ממני ועכב המשכון כדו  
ומשכן משלו עליו ועל האחר דהוי ש"ס מכונה טעמי  
יע"ש :

**קמ"ז מלוה**

פסחים לוי ממנו ונתן זה לזה  
המשכון ועכב לעצמו ונתן משלו  
ולוי ממנו לטורקמס או לרבך חסר או לר"הוי ש"ס כההיא  
הגלה דה"ס לזה דמקל עליו מהנ"ס או דלוקח הרכית  
והרפחית כהיות הפך רב ס"ס :

**קמ"ח מטבעת**

כ"ס ליה בעיר דהעסק  
נעשה ס"ס ועתיד לפרוע  
ס"ס ובשטר כתוב מקום אחר של מקום הכתיבה דלפני  
הדיו נפרע כפי מקום העסק אבל מ"מ יש לחוש במא  
העלו עד ע"י מקום הכתיבה או הורידו ובה"ד כעל  
השטר על התחונה הר"ם מפארוואה ס"י ס"ה והביא  
מסיף כתיבות ופ"י גט פשוט ופ"י הורק כי קיימת  
כהנימו וכו' :

**קמ"ט מציל**

מי שהשדל להציל שכני ע"י  
לגבות ממנו עיין בהר"ם מפארו'  
והנה"ה מתוך הענין דנכס ממנו ס"י ס"ג דף ק"ד  
וקט"ו :

**קנ מציל**

כשקולא ממון להציל לשני אנשים  
שנשכו וקידם שהלך לשם ה"ל נפטר  
כחכמתו דפטור או חב' חייב בכל הכל שג"ל נהרחה  
הענין כשכ"ל האחר חייב הב' בכל ס"ס :

**קנ"א מטביר**

אדם לקנות לו דבר וקלך ומלא  
ולא הושה לו או לא מלא וכת'  
הלוק או חייב לפרוע הכל או שכדו ס"ס והביא מהנוול  
פחה שטף נהר וכו' והנ"ל פ"י ח"ו מניס והר"ק פ"י החינוכי  
ומרדכי פ"י הכונס יע"ש :

**קנ"ב מוכר**

עצמו לגוים דהין פירין אוהו א"ס  
בקצוה להורגו פירין אוהו א"ס  
אחר כמה פעמים ס"ס מפ"י השולח והרמב"ם פ"ח מה'  
מחנה ענינים :

**קנ"ג מלך**

שהטיל מ"ס יורחי ק"ת מן העיר  
דלר"ה כההיא דפ"ק דבתרא כדמני  
כלילא פטורי ולר"י דמנהג בכל הקהלות שאין אדם יכול  
לפטור עצמו מן המ"ס בלאחר מני העיר נטעם  
שכ"ר נחתיב ונ"ה עכ"ל לר"ך :

**קנ"ד מ"ים**

עצמו דשע וכתב לאחר דהוא  
מוסר לפלוגי מפני אהבתו שנתקוטע  
עמו חין זו הודאה דהין אדם מטיס עצמו רשע הרבד ס'  
יד ס"י קל"ד דף פ"ט יע"ש :

ס"י כ"ה דף ק' והביא מח"מ ס"י רב"ג :

**קל"ג מניה**

לשון מניה כשאמר דהוי מחלוקת  
הר"ם מפארוואה ס"י כ"ה נש"ס  
הר"ק ס"י מ"ה :

**קל"ד כיכר**

שטר חוב ומחלו דהוי מחול ואפי'  
יורש א"ס נתנו במתנת ש"מ דהינו  
עבול למחול הר"ם מפארוואה ס"י כ"ה דף ק"ה זהו  
מפ"י מני שמת :

**קל"ה בתנת**

ש"מ דלא כתיב בה דהיה ש"מ  
דהוי מחלוקת והנכסים בחזקת  
היורשים הר"ם מפארוואה ס"י ג' דף ק"ה ע"ב וק"ב  
וממ"ס ס"י ב"ו דף ק"ר ע"ב ככתב וזלכרור הוא  
כעדות ס"ס מ"ה ולא היה כריה"ה כי לא נזכר כנראה  
כד' קייר ורמי בערכיה :

**קל"ז מתנה**

כשיש בה ספק הנכסים בחזקת  
היורשים יוכן מש"ס :

**קל"ז בתנת**

ש"מ שמהחלטה נראה שנתן  
מעכשיו ומסופה נראה דכוונתו  
לפה לאחר מיתה הר"ם מפארוואה ס"י מ"ג דף ק"ח  
כפירוש לקיימה מטעם דהיה כתיב שידרוש לזכות  
המתקבל יע"ש דף ק"י והכוונה מהיום א"ס לא יתגור בו  
עוד עד לאחר מיתה :

**קל"ח בתנת**

ש"מ שפירש שנתן מעכשיו  
והקנה מחיים יש להדין מתנת  
כריה כיון שהגיע השטר לידו וזה הר"ם מפארוואה  
ס"י כ"ו דף ק"ז והביא מהרמב"ם פ"ח מוכיה :

**קל"ט מתנת**

ש"מ שכתוב בה מהיום ולאחר  
מיתה א"ס הכוונה גופא מהיום  
ופירי לאחר מיתה או הכוונה מהיום א"ס לא יחזיר בי  
עד לאחר מיתה ס"ס ושו"ד ה"פ י"ט נחלין וס"ק דמנ"ל  
והרמב"ם ס"ק ה' זכיה :

**ק"ס בתנת**

ש"מ כמתנת דבעיה קנין א"ס  
הזכיר דמתנת מיתה נותן או  
שניתן אחר דנחלה הניכר או אפי' כמתנת לא בעיה  
קנין ואפי' א"ס קנו ממנו א"ס עמד חוזר אפי' נתן בסתם  
הר"ם מפארוואה ס"י מ"ג דף ק"ז ע"ב והביא מהטור  
ס"י ר"ן :

**קמ"א מתנת**

ש"מ בקנין ובשטר דלא קני  
משום דלא גמר להקנות הלא  
כשטר ובקנין ולא מהני לאחר מיתה כיון קלא כתב  
הל' פניו בקניון או אפי' קנו ואפי' שהיה מוכר שנתן  
נחתמת מיתה מ"מ א"ס כהוב דאמר להם שיכתבו כהופן  
המועיל או ככל לשון של זכות ויטו כח או שכתוב בו  
דלא יפסל אפי' ימלא חסד היבחר דף י"ה נדרש ליפוי  
כח הר"ם מפארוואה ס"י כ"ו דף ק"ז וק"ח והביא מח"מ  
ס"י ר"ן והנהו הרמב"ם והמרדכי ועיין בסני מש"ס ח"ב  
ס"י ז' חילוקים רבים והר"י מטרנני תשו' ח"מ כתובה  
לכלי במקומה :

**קמ"ב מתנת**

ש"מ או כריה דלא כתיב בה  
כתובה כשוקא יע"ש מש"ס הטור  
ס"י רב"ג מנה תיקון מועיל :

**קמ"ג מתנת**

ש"מ כתיבת שתיבים לו מה  
שחייב לו המקבל מהנה זכה  
ואפי' ככריח ומה שחייבים לו אחרים וזה דיקה כ"ס מ'  
כיון שהחייבים הם גרמלים הכל חייבת כל גוים אינו  
יכול להקנות זילת כתיבות של גוים כשטרות של גוים



**קס"ז מס** הקהל דהו בשותפים ואם נפרעו מנה' ותפס מיוחד ה' בעד כל הקהל אם הדין עמו הרש"ר ס' יר סי' ר"ה הנהא נח"מ ס' י' ק"ח תשו' הר"ש"ס וכן מס' הסכס יבכה מכלם איזה מהם שהם בערכים :

**קס"ח מס** מפקדון שכירו לא יפרע הרש"ר ס' י' סי' ר"ח :

**קס"ט מלוה** מעותיו ליפרע בעיר אחרת ואירע חונס מחמת מלחמה דאין יולא ואין כ"א אי יכול המלוה להקבעם וכ"פ מנ' שהשכיר פועל דאם אירע חונס דהו' להו' לאסוקי אדעתיהו ולא הזכירוהו או דלא הו' להו' לאסוקי אדעתיהו דהמע' הו"ס המלוה הו' מוליא הרש"ר ס' י' סי' ר"ח דף קכ"א מהחיתא דקאומנים אמר רבא האי מאן דאגיד אגורו וכו' :

**ק"ע מגזים** למסור דאם רגיל בכך מותר להורנו ואפי' אחרים ואין אומרים גזים ולא עבד וכן אלו חכרנו בו שהיא רובה לעשות מותר כגון דהמרו לא תעבד ואיהו אמר עבדכא עבדנא הרשב"א ס' קס"א הוביא מהגוזל בהרא"ה והיה דפ"ק דגיטין דמנ' עוקבא דחאה דהתם לא נסורות היו אלא לעד דברים לכד :

**קע"א מלך** ושלטון שיש כח בידו לעשות חקים בעיר דינו דין וקנסו קנס ואם קנס ליהודי שיתן ליהודי אחר כך חייב ומותר לקבל ועוד אם חייב לוס היהודי ואמר לנענש בעבור מעשיו שיתן כך ליהודי דיקבל דהו' כנפרע חובו הרשב"א ס' י' סי' תכ"ב :

**קע"ב מקדיש** נכסיו והוא חייב לאחרים חליק בין קרקעים למטלטלין ואם שעבד לו מטלטלי' אגב נקרקעי' דהב"ח קודם ואי אמרו' כש"מ כזה דכרנו ככתובין ומסורין דמי ואם הו' ככלל שטרות אי התקדש חל הרשב"א ס' תרי"ח :

**קע"ג מושר** ושאל שיש לו ב"ח המלכות דינו דין כמו ריבא דמלכותא כל שהיא כחקי המלכות לארום וביולא זולת כ"א הרשב"א ס' י' תרל"ז :

**קע"ד מס** מי שפטר ממסים עבד חייב בחולאות אחרות כגון אם נתנו שוהד לסומנים או להגיל ממון של הכוללות ודבר של שמירה וביולא הרשב"א ס' תמנ"ד :

**קע"ה מס** אי שייך בו דין מבחית ארי ופורע חובו של חבירו דהמנוני' באפטורופוסו' קס"ס :

**קע"ו מנהג** טוען הפך המנהג עליו להביא דאיה הרשב"א ס' י' תרכ"ד אגב :

**קע"ז מהיום** ולאחר מיתה כמתנה וכו' וביולא הרשב"א ס' י' תש"א אגב :

**קע"ח מלוה** דאינו מחזיר המשכון כ"ד אי ראו כופין ואי לא לא הרשב"א ס' י' תשנ"ה :

**קע"ט מס** בשללו הקהל מא' ואו היו פורעים בענין אחד כפי העריכה ואח"כ עשו עריבה אחרת וזה ירד וזה עלה ואו הגיע זמן הפירעון דמן הדין הולכין אחר הפסק הא' במו שהיו חייבין חוב כעלמא כשהוף אגנס המנהג ידוע שהולכין אחר הפסק :

**קנ"ח מוסר** כשאין עדים כמה הפסיד דאם הפס הגמסר נאמן בשביעה ואם לא תפס אין להוליא כסקק סה והביא מח"מ ס' י' סי' שפ"א והרמב"ם פ"ח מחובל יע"ש :

**קנ"ו מתנה** כשנתן למי שאינו ראוי לירושה בלשון נחלה דלא מהני מ"מ אם אמר יחזיק דהו' לשון טוב מהני הרש"ר ס' י' סי' קמ"ב או מכר בלשון דאינו מועיל ושוב כתב לשון טוב דמהני ס' :

**קנ"ה מקה** הנעשה בשבת וביולא אם יש בו איסור סה הביא מהרמב"ם ס' סוף :

**קנ"ט מזכה** מכירה וטור ח"מ סי' רל"ה וכתב הל"ה במקום אחר : מתנה לכבירו ע"י אחר אינו יכול לחזור ולתובעו הרש"ר ס' י' סי' קע"ה מן הנמ"פ ק' דגיטין ופוסקים ואם אינו ברור מי הוא הזוכה נר' דיש לחלק ס' :

**ק"ס מתנת** ש"מ שחוזר אס שייך כדו פרנסת י"ב חדש אינו חוזר והס שייך קרקע כל שהוא יש מחלוקת אם היתה ש"מ ולה כתוב כד קטור וכו' הו' לא היה פקוב כד הוה מהלך וכו' אבל אם כתוב בעין יפה וגוף כריא הו' מתנת כריא ואם הודה שזה של פ' אפי' הו"א ש"מ אינו חוזר הפ"י הודה לגוי הרש"ר ס' י' סי' קמ"ב דף ק"י :

**קס"א מתנת** ש"מ דמתנתא אינו וזכה המקבל לאחר מיתה עיין הרש"ר ס' י' סי' קע"ג דף ק"י דה"ה פשטקדיש דכ"ר יע"ש :

**קס"ב מתחייב** למכור ביתו לאחר דלא מהני אפי' בקנין דעל מה יהול הקנין עד שיקנה מעכשו הקרקע ויחזיקו הרש"ר ס' י' סי' קע"ו דף ק"ט ע"ד מההשכ"א הובאה בב"ח ס' ת"מ סי' ר"ו :

**קס"ג מינו** אי אמרינן במקום חוקה הרש"ר ס' י' סי' קל"ז דף קל"ז ע"ד דף קל"ח ואי יש חילוק בין תזקה לחזקה :

**קס"ד נוצה** מחמת מיתה דא דאינו דוקא כשהשלים ביד המנוני' ויש חילקי' שיש הומרוס דיהוה בידו ספק לעשותו וקבל עליו או שהק והוא שניה בשניהם אבל אם לא זיה להס נמש לא ובזיה ענין כופין הרש"ר ס' י' סי' ר"ג ושו' הדין פר' מליאת ההשק ובזיה פ"ק דגיטין וטור ח"מ מוהרי"ב ס' י' ר"ז וס' ט"ע ועיין בת"מ ס' רנ"ב :

**קס"ה מציל** את חבירו דחייב ארס להגיל חבירו מן הבכנה ולעשות הולאות ואם הפסיד משלו ואמר אס תקן ליכל ההפסק אגיל דחייב לו ואם לא דנוטל שכרו דוקא ואם טרח להגיל ולא הגיל והוליא הולאות דוטול שכרו דוקא ואם היה מעיקרא נמנון לנחוכן דינבס נמנו ואם באותה שעה היה עני' ואח"כ העשיר לא ינבס נמנו הרש"ר ס' י' סי' ר"ד דף קנ"ד ושו' הדין מס' הגוזל ומאכיל זה בא כתביתו וכו' ואם הנה ג"כ היה מחוייב להגילו מה דינו יע"ש ואם עשה הולאות להגיל משומד ג"כ דוגמא הכי דחייב להגילו :

**קס"ו מציל** שכוי דאם יש לו יונבה ממנו אם פדה כן שכרו אע"ג דאכיו חייב לפדותאם ככר פדהו אפטר דאינו חייב אכיו לפדותו לו ס' :

הפסק בעכשיו הרשב"א סי' תשעז:

**ק"ף מס**

מני סדר ככהן ונמונומסאו ומתנו בעור אחרת דשטור ממס מחמ' ממונו זולת אס הטילו עליו כיחיד ולא ממס של כולל זולת כרגא ואין יכולין להתנות עליו זולת אס יעשו הסכמה ועיל להכאים אס מכאן ואילך על תנאי כך הרשב"א סי' תשפ"ח:

**קפ"א מס**

מי שהיה פורע עם הקהל ואח"כ בקש ונתפטר עם המלך דלא מהני ואין בזה משום דינא דמלכותא כיון שבא לשנות מנהג שהנחיש ליהודים ואס בלא בקשת ארס גזר המלך הלו ופרעו הרבה ואלו יפרעו מועט שומעין לו ובענין הראשון אס ירעה לומר למלך שרועה לפרוע עם היהודי ולא בכ"מ מקומות ראוי להחמיר הרשב"א סי' תתמ"ה:

**קפ"ב נומזר**

מי שקורא לחברו דילקא וסכל לפי המתכזה אס הוא חשוב יותר ולקא ויחזור וילקא ויעשה העניות וסוגופין וירעה כמתון הרשב"א סי' תתנ"ה:

**קפ"ג מטלטר"י**

אנב מקרקעי שלו כשנתן דלא מהני הרשב"א סימן תתפ"ב:

**קפ"ד מתנת**

ס"מ כשנתן מקרקעי והנכס מטלטלי דלא מהני דלא קנה קרקע עד לאחר מיתה ואין קנין גאחר מיתה והוי כנותן אנב קרקעי ולא מהני עד שיחמר חזי נתן לו מטלטלי ואף אנב מקרקעי אס:

**קפ"ה מטלטר"י**

דיתמי דלא משתעבדו לב"ח אי נכר הבוהקרקע לשמעון וקפו עליו כגולה וכה"כ אביהוקטר ק"ה משמעון דעכ"ז יגבו משמעון מטעם דהוי כמטלטל החיוב שחייב שמעון הרשב"א סי' תתפ"ה משמח דגמ':

**קפ"ו מס**

מי שהיה חייב שהטילו המס ולא גבו ממנו מפני שהוא קולה ומת הוי כשאר חוב דעלמא ונכרעין מנכסיו הרשב"א סי' תתפ"ז:

**קפ"ז כתנה**

מי שנתן או הקדיש והיה חייב לאחרים או היה חייב מס אס נתן ליורשיו בלאן ירושה וככלל להקדש או להחר פירעין היורשים דוקא ואס נתן לכלס בלאן ירושה פורעין כלס כפי מה שקבל אס:

**קפ"ח מלוה**

דש לו ערב או יגבה מן המשועבדים ואס כתב לערב התקבלתי מחדאס גובה הערב מן המשועבדי הרשב"א ל"א סי' תתפ"ח ארד לרדים לכאן ולכאן ולכסוף כתב דלרדך להקישב כדבר ואס כתב הערב למלוה התקבלתי וכו' או גובה מן היהומי אס ואס כתב לערב התקבלתי מומך כשעת ההלוואה יעש וכו' תתל"ב כתב דיגבה מן המשועבדים בערב ובקבלן דינו ע"ס:

**קפ"ט מפקיד**

אלל שמעין ומת ונתפטר עם היהומים ככך אס הוי יפרע המס הנוגעת למה שלקח דיש חילוק דאס נתפטר עמו שלום או רביע מן הפקדון יתן הוא המס ואס נתפטרו פתס סך ידוע מנה או ר' יפרעו אס דע"מ כך נתללו אס יפרעו המס הרשב"א סי' תתל"ה:

**ק"ן מלוה**

שפרע לו הלוה ק' לא יפרע המלוה המס שהיה נוגע לק' זה אס:

**קצ"א מלוה**

שמסכן לו הלוה בית וזלס אחר ערב הו קבלן ומכר הלוה הבית וחתם לו המלוה דאס הו ערב לכד אכר המלוה והס הו קבלן לא אכר זכותו והס יש ללוה זכויות ולקבלן כינוני יגבה מן זכויות הלוה וקבלן הוי כגון שהמר הן לו ואני נתן או שהמר תפרע ממני שתרגה או שהמר הריני קבלן גמור הרשב"א סי' תתכ"ב:

**קצ"ב מתחייב**

לחת לפ' עני כך וכך לשנס לננונו ומת המתחייב דיורשיו פורעים כיון שנתחייב בכך הרשב"א סי' תתל"ה:

**קצ"ג מתחייב**

לזין יתוס או עני ונתחייב לו לזין לתת לו לזס כך וכך ומת לזין דנפטר דלא נתחייב הלא ע"מ שיתן לו לזין אס:

**קצ"ד מלכותא**

דינא דמלכותא דינא אפילו כדבר שאינו להועלת המלך אס ועיין בסנווד:

**קצ"ה מתנה**

כשנתן בשטר העשוי כגופן של גויס דמהני אפילו למתנה נטעם דהוי דינא דמלכותא דינא ואס הו בתיא שניתן המלך רשות לישראל שידוני לישראל כמשפט בני ישראל ולא קפיד הו דנין כזה כדון ישראל אס:

**קצ"ו מטלטר"י**

וקנין כסודר באנב וחליפין וככל ההקנאות זולתו בשטר הרשב"א סי' תתל"ז ובמשיכה והגבהה וזולת:

**קצ"ז מזכירת**

או מתנה בן בנכסי אביו מכמה שנים ימכור עד שיחא כן עשרי ואס חין לו סימנים עד כמה ובנכסים שלו שקנה הו או השטרופוס שנו מכמה שנים יכול למכור ואס הו קרקע שנתן לו אביו כנתנה ולא בא לו מתנת ירושה דהוי כשלו הרשב"א סי' תתל"ח:

**קצ"ח כבזבז**

נכסיו או תפס תוך הזמן המלוה דמהני הרשב"א סי' תתק"ח ואזי מכר לחברו וזלס עליו נועורדין והמעיות עדיין כיד הלוקח יכול לעכבס כיון דמוכר עני הו לאנ קבזי לא דיחמר לו אחיו טרפך אס מדכרי הר"ף שהוסמטו מדרפוס והוכחו מכתב יד:

**קצ"ט מלוה**

על פה ומלוה בשטר וזמן מלוה ע"פ קודם למלוה בשטר מלוה ע"כ קודמת לנכית מכני חורין ואס באים לנכר מנכסי יתומים מלוה שבשטר קודמ' כיון דשעבר בהנב והע"ג דתקנת הגאונים דמטלטלי דיתמי משתעבדי לכלב"ח לא איתיה תקנת הגאונים ונפקא מירי' למלוה שבשטר דגשתעברו מדינא והנ"מ במטלטלין ידועי' שהס של אביהם הכל אס פרעו מעות מה שגבה גבה אה"כ יש לו עדים שאותן מעיות בעלמא מראובן הו דשמא היתומים פרעו משל עצמא או מכרו משל אביהם ופרעו לו כמעיות הרשב"א סי' תתק"ד ועיין אס סי' תתקכ"ט או יש דין קדימה במטלטלין אפיו שהוה הקנה לכר':

**ר' מלוה**

שיש לו שטרות על אחרים והקנס לכ"ח מואחר מה שגבה גבה וכבני דאע"ג דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי כיון שפירש משתעבדי ואס באים בפני כ"ד ונאונים כזה מתלה ומתלה ודוק' למלוה שהגיעה זמנה הו לא הגיעה לא ומיהו אס כ"ד קדמו ונתני לאחר השטר' לא שמה גבוהה אס ועיין אס סי' תתקכ"ט ועוד הרשב"א סי' אלף כ"ז כתב שדין כ"ד מנכין שטרי חובות וכשיגיע הזמן מוסיפין מוס' וקנין

חוקה וטען דממושבנת בידו ב"ק דנאמן במונו בשבוע  
וכן על שאר משכונות שבידו הרשב"א סי' תקק"ג  
ותקמ"ג :

**ר"ב מחזיק**

בבית דלואון שני חוקה כטענה  
שנאכנה לו ומה הנס דהיה חייב  
שבועה על זה בניו יבנו החוב ולא מפיקין מנייהו  
מטעם דאין הדם נוריש שבועה לבניו דלא אמרו הכי  
אלא כשהם באים להושיא ממנו מיד אחר ואכונה לא  
היה יכול להושיא אלא בשבועה אבל ככאן שהחזיק  
אכונה והוא בידם די כשישבעו שלא פקדם אכונה  
שנפרע ושלא מלאו כתוב שנפרע ואע"כ דהוא משכון  
דלריך להחזירם לא אמרו רהוי כלאו החזירוהו כבר והם  
באים להושיא והמערער נאמן אלא לא מפיקין שם וכך  
הדין כשורשו של זה ושל זה באים לדין ושם סימן  
תקמ"ג :

**ר"ג מחזיק**

כדבר שמוכרם להחזירו ונפל ספק  
כאיוה ענין לא מהניא חוקה והוא  
כאלו החזיר כבר שם :

**ר"ד מקומות**

בית הבכנה אי אפשר להחזיק  
ושייבא בהו חוקה נראה משם  
דיכול להחזיק ובסי' תקמ"ג הביא מחלוקת בזה ובר"ת  
ובעל העטור יש בו חוקה :

**ר"טו מערה**

כשפרת תחת בית חבירו והחזיק  
בה דעלמה לו חוקה מכמה  
טעמים הרשב"א סי' תקמ"א :

**ר"טז מחזיק**

נ' שנים דאין לריך להביא דאית  
על יום ולינה א"כ המערער  
טוען בכריא וכו' מ' דאם מת המערער ובניו אינן טוענין  
ככריא על זה לא מפיקין מיניה שם :

**ר"יז מחזיק**

שהוא פקוד המלך וקרוי למלכות  
אינו בדין הגזול דאין לחזקה שם

**ר"יח מחילה**

כשכתבו ושוב נמלא טעות  
בכאבון דאינה מחילה והיה  
שורה ככך ואם מתוכים נתנו לו מחילה נמנם והשניים  
ראו טעות והוא אינו נורה פטור הרשב"א סימן  
תקמ"ה :

**ר"יט מתנה**

מי שיתן לו בכתיב יד הנותן ואין  
עדיו קיום על הכתיב אם הם  
מטלטלין וטוען הנמקל דידוע שניתנו לו לנותן או  
שנמכרו לו נאמן במינו וכן אם הם קרקעות והחזיק  
שני חוקה ואע"כ דאיהו לא טעין אכן לא טענין ליה  
אם לא היתה טוענת בכריא דהה"ל דנוטענין לירש  
וללוקח כשאינו טוען בכריא אבל אם טוען הורש או  
הלוקח כריא לא טענין ליה וה"ה אם אחר טוען כריא  
בערם דאין לא טענין הרשב"א סי' אלף ד' מ' נאמן  
במינו ואם הם קרקעות ולא החזיק גדיה קיום על כתב  
המתנה ועם כל זה לריך שיכיר ואם לא כירר עכ"ל לא  
הפסיד ואם הם שטרות והמערער לוקח כתוב ע'  
שטרות ואם הוא יורש הדין עמו הרשב"א סי' תקמ"ה  
**דך מינו** במקום עדים לא אמרינן שם :

**ר"כ"א מוציאין**

מזה ונותנין לזה מדרבנן כהן  
הרשב"א ז"ל בסתפק אם קדם  
היורש ונפרע אי חייב ליתן למלוה וכן אם נתן המלוה  
החוב כמתנה ופרע למקבל וכמקבל מהנה כתב שורה  
דייני והיורש כתב דעכשו כבר עשו מטלטלי דתמי  
כמקרקעי

נותנין לזה מדר' כהן אבי' קדמו היורשים וגבו קרקע  
כאיתו חוב כ"ח ואלמנה חוור וגובה והשתא דתקון רבנן  
שהיו מטלטל בקרקע אפי' גבו מעות חוור וגובה  
מהם יעש ועוד הרשב"א סי' אלף ק"ב :

**ר"א מלוה**

שמה ונבו היתומים מעות דלא  
משתעבדי אס הזכיר אכונה כפירו'  
אפי' מטלטלי משתעבדי שם :

**ר"ב מצרנות**

אי יש בכתיב וכדומה דיש כותל  
מפסיק המחלוקת בזה הרשב"א  
פי' תקמ"ו וסי' אלף כ"ב וכן אבך דנראה דאין דין  
מצרנות בכתיב יעש והוכח לקמן :

**ר"ג מצדני**

ב' מצדנים שקדם הא וקנה מה  
שקנה קנה אע"כ דזה מנרן לק'  
אמות וזה לד"א שם :

**ר"ד מצדן**

שטען שלא קנה מפני שזה איימו  
כשיראה לקנות ויש לו עדים על זה  
יכול לחזור ולקנות אמנם אם הקונה היה הנס לא מפני  
זה יכול למחית שם :

**ר"ה מצרן**

שמחל מצרנותו דבעי קנין שם :

**ר"ו מעות מי שנתן מעות להתעס' ביד לוי והתנה**

שיתן הריש להחזיק כל זמן שירשם  
שמעון הנותן וכשיראה שמעון שיקחם לעלמו ומת  
שמעון יכולין בניו להובעין רמה שאמר כל זמן שיראה  
לאי היינו בשתיקה לכד אלא כל זמן שיאמר הן ופיון  
דמה דלא יאמר הן לא זכה ובעלמא כמי בשאומר כל  
זמן שארשם שיראה או ע"מ שארשם או ירשם ר"ל דיאמר  
כפי' הן הרשב"א סי' תקמ"ט ועיין בכתיבות פ' המריר  
דף ע"ג ע"ב וזה"ל פ' ד' דקידושין דף תר"ו :

**ר"ז מלוה**

וכתיבת השם כשכאין יחד דמן הדין  
נותנין הקרקעות לאשה אבל אחר  
שחקי דמטלט' דיתמי משתעבדי לבתובה אם המלוה  
מוקדם לפני יהנו קרקע ולמי יתנו מטלטלי ואם קדמה  
וגבחה בין קרקע בין מטלטלי אם המוקדם יוציא  
מורה ואם לא הניחה דבר ממנה שיגבה הב"ח אלא  
שטרות לכד הרשב"א סי' תקמ"ט טובסי' אלף ח' כהרשב"א  
כתב כי דעתו נוטה דב"ח מאוחר שקדם יגבה מה  
שגבה גבה ומטלטלי ששעבד כאנב הוי בקרקע דמ"ס  
אין קדימה במטלט' היינו בשלא כתב אנב :

**ר"ח מלוה**

מאוחר דהנכוחו כ"ד בפני המוקדם  
ושחק ולא מיחה לא מחל ולא אכד  
שעבדו שם :

**ר"ט מקנה**

דבר שאינו בעולם כגון מעות  
שטוען שלא היו בידו כשהקנס  
כמתנה דאינו נקנה אפי' באנב וכן כשמתנה המלוה  
שים לו על אחרים ואם היא מלוה בשטר דיכול להקנותה  
באנב אם אמר קנה לך ואיהו וכל שעבדוה הרשב"א  
סי' תקמ"ד ושייד' עוד לזה הרשב"א סי' התק"ז ועוד  
לזה הרשב"א סי' התקמ"ב כתב דישבע שלא היו  
כרשותו א' :

**ר"י ממונה**

אנב קרקע משיח' מושאל מושכר  
ואנב מקום בית הבכנה הקניו לו  
אי אפי' שהוא של רכוס רק שקבע הוא מקום לישב שם  
הוי קנין שם סי' תקמ"ד ותקמ"ה :

**ר"א מחזיק**

בבית היודעה לשמעין מהבזהו  
הו במקומו של בית הבכנה שני



**רנ"ד מלוה** הרשב"א סי' אלף כ"ג  
 ומאחר שהנכוהו כ"ד קרקע  
 ומכרו בק' להגבותו שאין שאלו  
 בעלי הקובות יכולין לחזור על הקרקע ולהוציאו מידו  
 ואין הפרש בין הנכוהו לב' ח' עצמו נוף הקרקע בשומה  
 בין ששמו ומכרו לאחרים מחמת חובו וה"ה לחלוקה  
 שמכרה לגבות לב' ח' מאחר הכל אם הלוח עצמו מכרו  
 להגבות למאחר ואין לו ממה לפדוע נוכחין מן הלוקה  
 הרשב"א סי' אלף כ"ה :

**רנ"ה משביר** בית לחכמו לשנה ומת בח"ד  
 חרשים נחייב ככל השכירות  
 ואין בניו יכולין לומר כפרע מה שדר דהוי כמכר גמור  
 הרשב"א סי' אלף כ"ח :

**רנ"ו משביר** בית לזמן אין השוכר רשאי  
 לפנות ולחשוב לימים או לשעות  
 ע"ס :

**רנ"ז משביר** בית לזמן באיזה ענין וכול השוכר  
 להניח ביתו בלתי הוריעו תחלה  
 למשכיר ע"ס :

**רנ"ח מלוה** על המשכון דהוי ש"ש אם הלוח  
 נתן לו רשות להשתמש בו חייב  
 באונסין הרשב"א סי' אלף כ"ט :

**רנ"ט מתנה** מי שתן לא ואמר ואחר כך  
 דאם הרשאו ראו ליורשו לא זכה  
 השני דירושא אין לה הפסק בדיק' ר"פ יש נוחלין משם  
 ר' אחא בריה דרב עויל דהיינו דקאב"מ אבל בכרית  
 שתן לראוי ליורשו יתר ואחריו לפ' דכרו קיימים  
 הרשב"א סי' אלף ל"א :

**ר"ס מלוה** שהיה לו שבוך וסלק שבוכו מעל  
 לוקח שני אינו יכול לטרוף מהראשון  
 היכול לומר לו הנחני לך מקום ואפי' אם הלוקח השני  
 אלא עכ"ל לא ינכה מהראשון ולא יקרי אזהרוך בני  
 חרי משום הא דעתידין בעלי זרוע ליטול הרשב"א סי'  
 אלף ט"ו וה"ה ח"ה בכחובות ע"ס :

**רס"א מתנה** אב שתן כל נכסיו לב' בניו ולב'הו  
 דזכה הכת בשליש ואם התנה  
 עוד שזמן שישאוי הכת או שתיה היא עצמה שטול  
 כדוכיף ותסתלק אין הכוונה זהוה אלא שטול שליש  
 ואם יחרע שישאוי מעצמו מנכסיהם או שגזיף היא  
 כשחת משליש תסתלק כזה דכוונתי לנרוע ולא לחוסף  
 הרשב"א סי' אלף מ"ג :

**רס"ב מדוה** שקור בו ד"א ד"ג דכבר נתן  
 המעור ואם בעין ביד הלוח עכ"ל  
 יכול לחזור בו ויש חילוקים אבל לב' ע"ד שלא נתן יכול  
 לחזור בו ד"ג דכבר נתן השטר אבל אם היה על  
 משכנתא וכבר יתר לתובה המלוה ח"ג דלא נתן חייב  
 לתת הרשב"א סי' אלף כ"ד :

**רס"ג מתנה** מי שאמר תנוק לפ' ונמנאו לו  
 מעות בעין דלמנה קבור לא  
 חיישי' ואם אין לו מעות למנה קבור חיישי' ואם אמר  
 קנו מנה מנכסי ד"ה רשוי קאמר ולא חיישי' למנה קבור  
 והעיקר דנ"ס בזה חיישי' לק' קבור ואם אמר תנו סוה  
 ק' מנכסי לפ' ונאכרו מקלס או מנכסים לו היורשים  
 לפי הערך או יתקיים לו בשלימותו כן באומר תנו ק'  
 לפ' מנכסי עיין בהרשב"א סי' אלף כ"ה :

**רס"ד** פ"כ דקידושין דה קלמ"ג סוף ע"א והרמב"ם פי'  
 ממכרה והטירח"מ סי' רמ"ג וסת"ג עשין פ' בדלרין  
 ליושבו לפי זה :

**רמ"ד מתנה** ע"מ להחזיר כשנתן ולא קבע לו  
 זמן לחזרה אם אמר ע"מ  
 בהחזרה לי הדין עם המקבל מתנה ואינו יכול לחזרה  
 לא היה דעתי הלא שתן מיד וכן כנותן קאמר כשאמר  
 ע"מ שתחזרה ולא אמר לי הכל אם אמר לי  
 כזה יש לחלק לפי מה שהיה ענין שאלו היתה  
 המתנה פתח שהדעה מכרעת שרדיק לי עכשיו אנו  
 אומרים לא נתנון זה הלא שתחזרה למה שהיה צריך לו  
 עכשיו לאחר שעה ולא שתנהו לו מיד הרשב"א סי' אלף  
 ולמ"ד ע"מ שתן לי ומה דלי וליורשי קאמר הכא כמי  
 מקווה לי ואם מה מקווה ליורשי ע"ס :

**רמ"ה מתנה** ע"מ להחזיר יכול לתת לאחר  
 ואחר לאחר כיון דלסוף יחזר  
 לו ע"ס :

**רמ"ו מתנה** ע"מ להחזיר מני שקבל והקדישו  
 ע"ס :

**רמ"ז מלוה** רכל ש"ס בני חורין לא יבני  
 מתשעכדי הו' המושבעדין כאן  
 ובני חרי בעיה אחרת אם היה קרובה הו' ג' פרסאות  
 דאין הולכה ילך שם ואי לא הו' שאל מפני התקנה  
 לה תקנו להפסיד למלוה ולהוציא ק' ודין זה תלוי בדין  
 זה הו' דין כהן וכו' דהכל תלוי בטענה שלא יוליא  
 ר' על ק' הרשב"א סי' אלף וסוף אלף ט"ו לאב"ב :

**רמ"ח מלוה** על המשכון דהוי שומר שבר  
 הפי אחר שכבר נפרע ע"ד שלא  
 החזיר הרשב"א סי' אלף ט"ז :

**רמ"ט מלוה** על משכנתא ככ"התא וכתב לו  
 דאם לא יפרע לזמן פ' שההא  
 הרשות בידו בקנין גמור למכור החנות כפני כ"ד דיכול  
 הלוח לעכב אם עדיין לא מכרו שהרי לא מכרו לו הלא  
 שתן לו רשות למכור ועשאו שלוחו למכור וכיון שנתנה  
 כו' הו' בעל שליחיה ואפי' מכרו אחר שמיחה הלוח  
 הו' מכרו בעל הרשב"א סי' אלף י"ז :

**ר"ן מלוה** קשמוכר המשכון דמתכרו בפני כ"ד  
 דיהא ק' גמיה וסכיר דאי לאו חוקים  
 קר"ב פ"ד ע"ס :

**רנ"א מלוה** על המשכון דהלוח אומר ב' פלים  
 נהקו והמלוה אומר לא היה הלא  
 א' והולך פטור משפועת מורה מקלח ואם אינו עכשיו  
 בידים לו דין מורה מקלח וחיוב שפועת הקורה ואינו  
 פטור מטעם גמיה דהו' בעין אמר לא נתן לי כלים  
 דאין אדם מעיז הרשב"א סי' אלף י"ז :

**רנ"ב מקומות** זכות הכנסת אינו בהם דינא  
 דכ"ב הכיח מתלוכה בזה ודעתי כז' יע"ש וחלוקי דינים  
 ע"ד פ"ז ומהטעם שכתב עינין לעיל ז"ל ע"ס :

**רנ"ג מבר** א' קרקע שהיו מערערים עליו  
 פאחיה כטענה שהוא שלי ומכרת לאחר ועברו ג' שנים  
 ולא מיסרה אין חו' קה' חזקה כיון שמיחה בראשון ואינו  
 כא השני הלא מנכה הראשון וכבר מוחה בו וכול לומר  
 לי לפיכך לא חשתי למחיה פד' לפי שאיך בא בטענה  
 שמתקיה לך הלא מתנה הראשון וכבר מחייתו בו

דעת ח"מ ערך נ"ם קרושים

**רס"ד מבר** או נתן במתנה דבר שאינו מסויים כגון בית מבייתו או עבד מעבדיו ולא אמר זה ונפלה א' הונאכד א' אי יאמר לו אותה שנפלה או שנאכד היתה שם :

**רס"ה מתנה** כשנתן הש"מ כל נכסיו להחרים ראמרו כפ' מו שמתראש עמד

אינו חוזר דחיישינן שמא יש לו נכסים במדינה החרת פי' הראש"ד דוקא במחלק נכסיו ואמר כך לפ' וכך לפ' ולאחריו אמר נכסי לפ' ומרלף קאמר ושאר כל נכסי משמע שכוונתו היתה לתת לו הנכסים הידועים לו ויש לו נכסים אחרים שהוא משייר לעצמו והו"ל מתנה במקלף ואם עמד אינו חוזר ועוד דהכא כשקנו מירו הוא דאז דלא קנו אש אהה אומר שיש לו נכסים אחרים אפי' מה אין מהנתן בלוס וכיון שקנו מירו הרי לא נתב במתנתו כמתנת ש"מ במקלף דאז ככאן למה לי קנין אלא מדלא אמר כל נכסיו ועוד שקנו מירו חיישינן שמא יש לו נכסים מתקום אחר הרשב"א סי' אלף כ"ח ורבהי החשובה לריכין להתיישב יעש :

**רס"ו מודעא** על המבר ובהוב כשטר דידעו כהונכו וכשטר המבר כתוב

ברלף איניס ושהוא מבעל כל מודעא הסכימו גדולי האחרונים שביטול זה מועיל דכיון דנקט זויזי הגב אונקא דזויזי גמר ומבעל הכל במתנה ומחילה לא הגם דלא ידענו כהונקיה בגלוי מילהא די ואף שביטול אח"כ אינו ביטול דהוי מחמת האונס הגם דלא ידענו כהונכו וכי היכי דאין לריך לידע האונס כבעת מתנה ומחילה כך אין לריכין לידע אונכו בביטול מודעא הרשב"א סי' אלף ס"א :

**רס"ז כחזיק** במטלטלי דנאמן עד כדי דמיהן כשכועה יש חלוק לענין השכועה

דאש טוען כגופו נשבע הסת בלכד אבל אם אינו טוען בגופו אלא שטוען בהם כדי ליטול ממנו כנגדן שכועהן כשכועת המסנה כנקיטת חפץ לרעת כל הגאונים הרשב"א סי' אלף פ"א :

**רס"ח מחאה** בפני עד א' דאינה כלום ואפי' בפני ג' זה שלא בפני זה אינה

כלום הרשב"א סי' אלף פ"ג :

**רס"ט מסים** שנלכדים להולאות להנן כיוס אודם דיוטל לפי ממתין ולפי

נפשות ואפי' שאינם דריס שם ויש להם שם משא ומתן אבל הולאות שטועין להשחיד המסומר והנלחיס שלא לבטל מהם השחיטה וקניית הפת הדין עם העשיק שיוטלו לפי הנפשות אם אין שם מנהג ידוע וכלל זה מסור כידעו שאין הכל אלא לפי הנלף הנזק ומי שהוא קרוב לנזק דיפרע ויקר ואם יש לו ממון לזה הקרוב דיפרע ויקר מעשיר רחוק הרשב"א סי' אלף ז"א :

**רע מכרו** היתומים כק' ועדיין הדבר כרשותם וקוקר ושוה ר' דיכילין לחזור ואין

בהם מי שפרע הרשב"א סי' אלף ז"ה

**רע"א מי** שפרע דלא שייך כאפיערו ביון דאינו כירו שם :

**רע"ב מי** שפרע לא שייך בשליח כיון דהמשלח חזר בו שם :

**רע"ג מוסר** מי שטען על חברו שנסתף אותו ויש עד א' נשבע ונפטר ואש יש

כ' עדום שמתברו ואין יודעים כמה הפקידו אי נשבע

המכור ונטול בעניא דלא אופטיט' ואמע' ה' ויבצע המוכר שלא הפקיד על ידו הרשב"א סי' אלף כ"ח וב"כ כסי' אלף כ"ט ובכח עוד דאש הוא ידע שחוקיו ואינו יודע כמה היוקם כר"ת ישבע שכנגדו כמה היוקו ויטול עכ"ל ועיין בלחם רב סי' קצ"ד :

**רע"ד נסים** דהקהל הוו כשוחפים היונו במס הכוללת אבל אם הוא העליל

על קלף הקהל על שום דבר כדון ואלה כדון אין חייבין אלא אותם שהעליל עליהם הרשב"א סי' אלף ז"ט וסי' אלף ק' האנב :

**רע"ה מסים** כשפטר לא' מן היחידים דאש הוא על מס כוללת לא מהני אבל

אש הוא על עליה מהני ואפי' אש כרס מן העיר דכזה לא הוי בשותפין שם :

**רע"ו מלוה** מי שהלוה לזמן ומת הלוה וכן מו שהשאל חפץ לחברו לזמן ומת

השואל וכן מי שקבל עסקא מחברו ומת דהוי המעוץ כיד בני הלוה והשואל והמקבל העסקא או כיה אשה עד שיכא הזמן ואש הוא סתם עד ל' יום הרשב"א סי' אלף ק' :

**רע"ז מלוה** שטוען על המשכון והכע הלוה המשכון ואמר אהה אמרת דאש

לא תפדהו ליום פ' קנה מעכשיו דנאמן כשכועה דאש"ב דבעלמא הוי אסמכתא הכא כיון דהפיס והמר קנה מעכשיו מהני הרשב"א כופ' סי' אלף ק"ב :

**רע"ח בת** לזה והיה עליו חוב וכהובת אשה דגיבים הם ויקבר מן הדרקס דאינן

חייבין בקבורתו הרשב"א סי' אלף ק"ג :

**רע"ט מבר** המלוה קרקע הלוה עד שלא הגבוהו כ' ד בחובו אינו מכור

דכ"ח מבאין ולהבא היא גיבה הרשב"א משם הרמב"ן ז"ל סי' אלף ק"א :

**רפ"א מלוה** מאוחר שהגיע זמנו קודם זמן המלוה מוקדם דכיון דמבאין ולהבא

היא גיבה ינכה האחרון החלה וכשיגיע זמן המוקדם יוציא מידו ואפי' אם הם מטלטלי"ב ש' קרקע ולא חיישי' שמה חכמי' אח' כאלה"כ יש חשש זניף כדבה דאז יש לחוש ואם המלוה היא אורח ויש לחוש דילך לעירו אז אם הוא קרקע ינכה ואש הם מטלטלי' לא דחיישינן שמה ילך הרשב"א סי' אלף ק"ב כשכניה ועיין עוד דהרמב"ח סי' סי' ח' וחילוק בין ע"פ לשטר ומטלטלי' וקרקע דינו שם ואי המאוחר קדם ונכה יעש מחלוקת בזה ותשובה המנוחסות שהביא שם :

**רפ"א מבר** קרקע וילא עליה מערעה וטוען הלוקח שיקנה כמעוטי' קרקע

דאש יערבנה ממנו ומלא ממנה לנכות שם :

**רפ"ב מלוה** שלא הגיע זמנו והלוה נכזבו נכסיו או חעמי' אי יוצאו המלוה

וקהיה כיד כ"ד שם ועיין הרמב"ח סי' ח' דף ל"ג וז"ל :

**רפ"ג מבר** הלוה נכסיו עד שלא בא זמן המלוה אי המלוה מעכב כמכירה זורשם

והרא"ש ח"ש :

**רפ"ד מלוה** כשעושי' לו אדרכתא דריק"ג"כ הכרזה ומאזנה זמן ואכל פירות

וא' בא לטרופ ולא כתבו קרענא לטרסא ולא דהביתא

המנוקסות להרמב"ן סוף סי' ק"ו דנראה כן ג"כ יע"ש  
והרשב"ם ח"מ סי' שי"ח תשו' הרשב"א מנכ"ח מ' סימן  
רפ"ה סי' שייך לזה טכ"ה סי' פ"ו  
**רצ"ג מתנה** מי שנתן לזרשו ואמר ואחריו  
לאחרים לא אמר כלום לדעת  
הבאונים שאומרים שאין לשון מתנה לזרש אלא לשון  
זרשה וזרשה אין לה הפסק אלא כמסא הדבר הנקנה  
ליד החר ואם לא מסר אלא שטריו מתנת קורש אינו  
כלום שם :

**רצ"ד מתנה** או מכר בשנתן או מכה הקטן או  
קטנה בקרקע אכיהם דאינו  
כלום אלא כמעטליון כשאין להם אפטרופוס שם :

**רצ"ה מוכר** קרקע באחריות והלוקח הולא  
הולאות לכקתה והשביח או  
שהוקר וטרפוה ממנו כמענה שהיתה גזולה ביד המוכר  
האם ירע הלוקח שהיתה גזולה אינו גובה מהמוכר  
כלום ואם לא ירע חילוקים בזה אי גובה ההולאות  
שהולא או השבח ואינו שבח וגובה מהמוכר ואינו יגבש  
מהגזול הרשב"א סי' אלף קכ"ה :

**רצ"ו מתנה** מי שטוען שנתן לו קרקע זה  
במתנה חש בידו שטר המתנה  
שנתן הראשון לנותן לו ואין בידו שטר זה השני נתנה  
לו האונה האיה דאין תפוסת השטר ראיה הרשב"א סי' ק"ז  
אלף קכ"ו :

**רצ"ז מתנה** מי שנתן לו והחזיר השטר לנותן  
דהמתנה קיימת שם :

**רצ"ח מחזיק** כנכסי אחר והבעל מוכרו או  
נתנו לאחר כשטר תוך ג' שנים  
אין לך מחאה גדולה מזה ואם הקדישו בפני עדים אף  
בלא שטר הויא מחאה והנכסים בחזקה מאריה קמא  
וזכה הקונה והקדש שם ולאחר ג' אינו כלום שעלתה  
לו חזקה יע"ש :

**רצ"ט מחזיק** כנכסי הקדש עניים דאינה  
חזקה אפי' אם יש נזכר דמי  
ימחה שם :

**ש"א מחזיק** כנכסי קטן דאינה חזקה הנס דיש לו  
אפטרופוס ולא נמחה שם :

**ש"א מערער** על שדה שהוא שלו והוא עשאו  
סימן לאחר כגון שמכר ואמר  
ממזר זה בית פ' והיינו אותה הבית שמערער עליה  
דהפסיד ואם עשהה הבעל כנכסי אשתו דלא אכדה ואם  
עשו העדים לא הפסיד הרשב"א ס' אלף קנ"ו ואם  
המערער חתום בעד יע"ש :

**ש"ב מקנה** דבר שלב"ל אי הוי מי שנתן קרקע  
שיש לו עכשיו ביד המלך שאכסו  
ממנו ויכן מהרשב"א סי' אלף קנ"ט

**ש"ג מלוה** שאמר ללוה זרוק לי חובי ולא אמר  
לו בתורת גיטין חייב הרשב"א סי'  
אלף ק"ס עניינו :

**ש"ד מלוה** שפורעו הלוה בע"כ יכול לפורעו  
שם :

**ש"ה מוכר** מי שאמר לכשיהיו לך מעות קרקעי  
נוכר לך מעכשיו ולאחותי ומן דמהני  
הרשב"א סי' אלף קס"ה :

**ש"ז מלוה** שכה לפרע מנכסי הלוה שלא בפניו  
או מן התומים או ממשיעבדי דלריך  
דיקיים

אלא מהני הרשב"א סי' אלף ק"ד וסוף סי' אלף קט"ו :  
**רפ"ה מלוה** דינכה דוקא כמעות אם יש לו  
ואם כללה אותה שם של אחרים  
לא ונכה מנכסים אחרים הלא מכרתיים ללוה שימכור  
ויביא מעות ואם היה לזכות מעות הלא אחרים כגון  
צקרון וכיוצא מוציאין המעות מיד הלוה שלו בע"כ  
הע"ז דיש לו נכסים אחרים אמנם אם הם המעו' שקבל  
מהלוה בתורת הלויה אין מוציאין ממנו דהוי כמעבדי  
ואין גזבין מהם כמקום שיש בני חורין הרשב"א סי' ט"ף  
קכ"ב ואלף קמ"ג :

**רפ"ו מוכר** קרקע דהרעא וכו' וקבל המוכר  
האחריות עליו וכשכה לבנות זה  
הקונה והגביה מימחה כו' השכנסה מקורש שלא יחזיק  
חלינו שהיה לו מקורש דכיון דהיתה פתיחה בעת קנינו  
הרי מוס זה דהוי ככר וככר וקבל ורע"ג הכתב לו  
עומקא ורומא הרשב"א סי' אלף קכ"ז :

**רפ"ז מתנה** כשנתן המוכר כשטר הלוואה  
שכל הלוואה ומשפטיה תהיה  
ע"פ פ' ויהא א' מהעדים התומים בה אינה בטלה  
הלוואה הכאפטרופ' שוייה כיון דלא כתב משפטיה לכר  
אלא הלוואה ומשפטיה ר"ל עניינה ואפי' אמר בפ"פ  
ופ' יהיו עדי הלוואה וכל דיניה יהיו ע"פ פ' יכול הוא  
להעיד הלא להחר שיעיד אינו רשאי להיות דיון שאין עיד  
המעיד נעשה דיון אבל אם יעיד יעיד ולא יעשה דיון  
ואע"פ שאמר שם מ' שיהיה דיון הוא ככר שיוכל להעיד  
ולדון והמנס לא ידון אחר שהעיד הרשב"א סי' ט"ף ק"ל  
ועיין עוד סי' אלף קכ"ו ואלף קפ"ט :

**רפ"ח מלוה** שכנס לביה הלוה למשכנו שלא  
כרשתי או שגזס ליכנס וכחשמו  
מכלי ביתו הרשב"א סי' אלף קל"ד הגב' משם הגמ' פ'  
כל הנשבעין :

**רפ"ט משכנתא** דין אפותיקי שהם יש לה  
דיכול לנכות מהמשכונה  
או מנכסים אחרים ולא דין אפותיקי מפורש הרשב"א  
סי' אלף קמ"א הגב' :

**ר"ן מכר** או נתן ביה וכתב כשטר שנתן הבית  
שירש מאביו והוא בנה בהותחור  
בתים ועליית אחרות זו על זו או שהרחיב המזרחי ונכה  
עוד בתים אחרות וכיוצא בהוה ענין הכל לקונה או לא  
חלוקי דינון בזה עיין בהרשב"א סי' אלף ט"ל באורך  
וטרשיו מרוב פרק המוכר את הבית :

**רצ"א מתנה** מי שנתן לבתו כשטר ומסר  
השטרות ביד שלישי שיהיה לך  
לכשתנשא ואם לא לא ימח' השלישי ומתה ג"כ  
הקטנה ועוד כתב דאם תמות יחלק השלישי הנכסים  
כמו שירצה והקטנה נתנה הבית לאמה וכיוצא אם היא  
גדולה מתנתה נתנה שמתנת הבת כלא שום תנאי ושומר  
אלא שהשטרות ביד זה למורסר לה לכשתנשא ומה  
שאמר אם תמות הבת ייכנס השלישי לחלק שיעשה מה  
שירצה אינו אלא כמי שאמר שאם תמות הבת ולא תמות  
יעשה הוא כן וכן וכיון שנתה היא ונתנה מה שנתנה  
נתנה הרשב"א סי' אלף קמ"ז ועוד דכבר נתן השלישי ולא  
עשה דבר יע"ש ועיין בסמוך וכו' ה"ה סי' פ"ו :

**רצ"ב מתנה** מי שנתן לבתו כתנאי ואין לו  
יורש אחר ומה מניד בטל התנאי  
ומה שמה נהרוקן כל הזכות לבת' אם ועיין בתשוב'  
צ"ח





בהסכמת כלם דוקא ומיהו לריד דיהיו תפורים מתקבל הטובי העיר ואם הוכררו לא בעי ברירה לכל דבר והסר אלף כיון שהוכררו לכל זורכי כבוד סתם גם זה מן הכלל ואם יש ספק אם הוכררו אותם החתומים בפשר זה או אם הם רוב טובי העיר או לא על היחידים להביא ראיה והקהל כמתחזקים וכתב ע"ש וב"ש דאם יש בפשר שכועה חייבים הקהל לקיים שבעת זקנים כמו שמלכו בנכעושים והמערער אם הוא מן הנכעושים עובר על השבעה ואפי' שיתברר שלא הסכימו הדוב של טובי העיר באיתו פשר אותם החתומים אין להם לערער אלא בשב' ואל תעשה ואם חתמו להפך לבעל הפשר שחתמו בהחלה ודאי עברו על שבעת ואע"ג דזה שנתפטר ילא מהקהל להתפלל במקום אחר מ"מ כיון שפירע המס והנדרקה עמהם עדיין אחרים נגדו ואם ילא להתפלל ולתה הנדרקה והנדרבה במקום אחר נכתבל הפשר וגם אם יתברר שלא הלך על עצמו ביראת שמים כפי הראוי לו עממה נכתבל הפשר שם :

**שב"ר מודעא** כתב רבי' הא"י נאון כל מני שמנזים לחבירו אפי' כמתון ויכול לעשותו כותבין עליו מודעא וכותבין מעדיין אנו באונסו של פ"ע"כ וכן הסכימו המנפשי וכל שיכול לעשותו לעכב המתון בידו הוי' אונס והני נגילי פקדון שלא בעדים שהרי יכול לפגור או מלוא ע"פ והוא אלם דלא גיית דינא אבל מלוא בשטר ובכרא דלא אלמא לא הוי' אונס דליכתביה לריבא ויזיזיה מעותיו ואיזיזי ג"כ שהבעו בפניהם תן לי פקדוני ואמר לו לא אתן לך עד שתכתוב מחילה ואינס יודעין מה הפקדון שזה יאמר ק' וזה יאמר מחט או שהודה בפניהם דבר מסויים ואין יכול להזיזו ממנו שיאמר עתה החזיתני לך שהתפקיד בעדים אין לריד להחזירו בעדים ע"כ הדרב"ז כתיבת יד סו' קפ"ה. אחר הכותב ק' לע"ד על דבריו דהא נבי מחילה לא בעי' שיכירו באונסו ובמ"ש הטור ז"ל ח"מ ה' מודעא ודוחק לומר דהוינו לפני' רשכ"ס דס"ל דלעולם אונס איכא הא' אי' זית אונס הויא מחילה ומ"מ הוצרך לומר דהכא היה אונס דאי לאו הכי דאין כאן אונס איכה מחילה דה"כ לא ה"ל לסתום והו"ל לכתוב ס' הרע"ש ודעמיה דס"ל דאפי' אין כאן אונס לא הויא מחילה ופי' במ"ש או שהודה בפניהם דבר מסויים וכי' דה"כ סוף סוף קזה דאין כאן הכרת אונס דשנאכבר החזירו לו בשעת מסירת מודעא דדוחק לימר דאיזיזי דלא זזה ידס מתקן ידו משעת הודאה עד מסירת מודע' כיון דלא פירש הרב כל זה :

**שבי' מודעא** וכתבין אפי' אשבעה שם וכתב דהוא כחור והביא ראיה ממ"ש רבי' ירוחם מודעא הוא שיוודע שהמתנה או המכר או שום דבר שיעשה הרי הוא באונס ומעשו כעלים וכו' הרי שכתב כהדיא או שום מעשה שיעשה ע"כ שם :

**שב"ו מודעא** לכתלה דלהרשב"א כפיסול העדים דיוקשו עליו דאפשר דיאמר כשעת מסירת מודעא אפי' שאפסול העדים לא יהיו פסולים דאנכ אונסי אכתוב כל זה ואין לדבר סוף וכמו שהקשה הוא ז"ל על הרמב"ם פ"ו מנידושין ולהר"ן לדעת הרמב"ם אפ"ש דאחר דבריו האחרונים אנו הולכין וכן נראה מהה"מ ולדעת הרשב"א ז"ל דכיון דכפל לעדים אפי' שמקר מודעא על הפסול לאו כלום הוא

אעור דכיון דהיו מנרוש א' וכבר נשחקע לאון הלעו ומנחנו ועוד יש בזה תיקון הקהלות שאל"כ כל א' יאמר אבותי כאו מארץ אחרת ולא אפרע עמכם אלא עם קהל פ' ובמשך ממנו כלביל גדול אלא מה שנהנו נהנו ואין לומר כי בטעות נכנסו בקהל המערביים שהיו יודעין הוי' יחוסן ומשפחה ואפי' את"ל רטעו כיון שנהנו נהנו ואין לנו לכלכל הקהלות ולעשות ערכין חדשים ע"כ שם ולענין מקום של זרקה עניים ונדריים ונדבות לקנות ס"ת או רמזים או מפות עיין סימן ש"כ :

**שב"א מוחזקים** דהוי' הרכים נגד היחיד בענין המסים שם והביא ראיה שכן כהנו כל גדולי המורים ועוד ראיה מדברי הר"ש נהשו' ומפ' לא יחפור נבי אם האילן קדם לעיר קולץ וכו' וסעמא דקדרה דהתפי' לא קרירא ולא חמניה וקו' מפ' איזוהו כד מהרקיינו דהני בטפשא דמלכה מנח ומדקאמר בטפשא וכו' משמע דמלכא חשיב כמתחזק במס של כל א' וא' והקהל מכחו אתו וכ"כ בתרדכי כסס מהר"ם שיש מכאן סמך שהיחיד העדיין עם קהל עכור מסים שגובין ממנו קהלה ואח"כ ירדו לדון וכו' לכך יש להחזיקם כמתחזקים דחזו רבנן לפסידא ררכים כדאמרינן מלך שהחזיקו בו רכים אסור לקלקלי ומסיק מהר"ם דמנהג של תורה הוא מהנהג דפ' איזוהו כד ומסיק והיכא דאיכא שום ספיק' טענה שאינה ברורה ליחיד לפטור מן המס או אמרינן דיכא דמלכותא דינא ומתחזקיינו וכו' עד שיכיר שהיה פטור ע"כ ויש מי שאומר שאפי' בכל התביעות הוי' הקהל מתחזקים אבל לענין מסים כ"ע מודו שהקהל הם מתחזקים וכן הוא הסכמת כל האחרונים ע"כ שם :

**שב"ב מ"ים** שכתבנו לעיל סי' ש"כ דאין היחידים יכולים להפטר מפרועת המס כתב ע"ש ז"ל ולענין התמיד והקופה והנדרקה וכל זורכי העניים דין א' להם בין יחיד בין מרובים חייבים לקהל שלהם כבהחלה כי בכלל העיר הם חייבים ואע"ג שכתב ה' מגדילי הדור ז"ל דעניי עיירך קודמין עניי עירך שמתעניי אבל עניי קהלך לא שמתעניי ואלא נגד מכתן שיוכל כל יחיד ליתן הנדק' לעניי הקהל שירצה הנ"מ בזמן שכל עניי הקהלות מטולים על כלם יחד ויד בלש זה בהם אזי יוכל ליתן הנדרקה בכל קהל שירצה אבל בתנאים שפטר עלתה הסכמתם ומנהגם שכל קהל וקהל מחייב לפרנס העניים שלו ואין אחרים מסויינים עמו לריד ליתן בכל זורכי העניים עם הקהל שגו' כדון המסים לפי שכבר נהנו אם לא שסכימו לתקנם אה העניים מה שאין דעה' מסכמת בו כלל ולגדרים ונדבות לענין קניית ס' הרמזנים ומנפות כ"ל שכולין ליהנו לכל מקום שירצו וראיה כיון שלא בא בחיוב ולא הוי' יכולין לכופ' אותו על ככה גם יכול לומר למקום הוה אני רוצה ליתן ע"כ שם :

**שב"ג בהם** יחיד שנהפך עם טובי העיר בעד המס שלי ומערערים שאר הקהל כתב שם כיון שהסכימו רוב טובי העיר אין בערעור תקנת יחידים כלום וכ"כ הרע"ש ז"ל ככמה תשובו' על כל ענין של רכים אחרת תורה אחרת רכים להטות ועל כל ענין שהקהל מסכימים הולכין אחר הרוב ויחידים לרכים לקיים מה סוכימו הרכים וכו' ואפי' בטובי העיר נתי' אילינן בחד רובא אפי' הסכימו שיחיה

דעת ח"מ ערך מ"ס קדושים

הוא דהא שוינהו לנבי פסולי עדות ואינם יכולי להעידו  
ואם כתוב כשטר חו"מ"ס הרשב"ה חו"מ"ס הרמב"ם  
המורדעה בטלה ואי לא חפ"י כתוב בו כביטול כל  
מורדעי ומורדעי דנפקי מנו מורדעי לאו בלוס הוא ע"כ  
סס :

**שב"ו מתנה** מני שמה לפקידו שיתן מחמת  
שנתרפה ושמחה בנו והיה כריה  
ושוכ מה דלא זכו ואינו מקטני אמנה אם היה מתנה  
מרכוה הרהב"ב כה"ס ח"י וואם המקבל היה עני עיין  
ערך דרקה וטענינו ליתמי דחזר אביהם כן נד' מדבריו  
דכתב דאם השאלה בכריה לה זכו :

**שב"ח מתנה** מני שנתן קרקע לבובה מהיום  
ולאחר מיתה וקוחס לכן מכרה  
לו לזה בעש"ג ושטר מתן עדיין כיד הנותן ומת המקבל  
כהני הנותן ויש לו חזקתא חזר ותובע לנותן לקיים  
המתנה וזה הומר שלה נתן חלה דקה לבן כחו שהיה  
כבנו ולעולם הומר דעה הנותן שהיה יודע שמת  
בחייו לא היה נותן לו דבר הרדכ"ב כה"ס ח"י הקס"ב חשיב  
לזה ול אם המתנה היא מתנה במתנה ויש בה קנין וזה  
אחיו של מקבל המתנה ונכלם במקום אחיו לירש זכותו  
ואעפ"י שלה הניע שטר המתנה לידו ואע"ג שכתב  
הרמב"ם ע"ט מוכיח עלה דמתני מני שנתן ונמלחה  
דייתקי פי' שטר מתנה קטורה בירכו העפ"י שהיה  
בעדים וקני מידו כדי ליפות בן חלו שנתן להם הרי זו  
אינה כלום שאני חומר כתבה ונמלך ע"כ כהבו המסר'  
דדוקא בכותב כל נכסיו הא במתנתם ודחילה לא זכה  
בהם כיון שיש בה קנין ואע"ג דלה מטא שטרה לודיה  
וב"כ הר"ם וזל ודייתקו זה אינה בקנה מתניס בקנין  
כדי שנאמר שעבר נפשיה משעת קנין עכ"ל חלמה  
דבמתנה כריה בקנין לא בעי מטא שטרה לודיה וכן  
העלה הה"מ וכ"ס כ"ד דחית בה דחתי לטיבותא חדה  
דאית בה קנין ותו דמתנת כריה הוא הולך לכ"ע קנה  
אע"ג דלא מטא שטרה לודיה ואע"ג דהתיף ור"ס ח"ל  
דחפ"י כשטרי הקנייה חזנין דבעי דמטא שטרה  
לודיה הרי הרמב"ם והרשב"ה חורש"י והרב"ן מניגס ורוב  
החוקרים הסכימו דבשטרי הקנייה משעת קנין זכה  
וגם הרמב"ם כ"ל שכן סברהו כדי שלא יחליק על רבו  
ף מניגס וכל מה שכתבו הוא כשטר מתנה בעלמ' אבל  
בכ"ד כ"ע מורדו שהרי השטר הזה לתועלתו נכתב ולא  
סנה דחיו ליתנו למקבל המתנה גדולה מנו יש לו שהיה  
מוחזק נכס שטר המכירה שצברה לו בעש"ג ונמלחה  
הוא מנוליה מידו ור"כ שטר מתנה זו לא היה דחיו  
שהיה ביד מקבל המתנה דקה ליה ברובה מוכיח ולא  
דמני לשאר שטרי מהנות שד"ך שיגיעו ליד המקבל  
המתנה הילכך לכ"ע זכו יורשיו במתנה זו ולענין חומדן  
דעת הנותן לא חזני' הכי חלה בניתן כל נכסיו אבל  
במתנה במקל' לא חזני' הכי וברור הוא ותו דליכא  
חומדן דעתא דחורבא לא כתב שטר מתנה זו חלה כדי  
לכטל שטר המכר שמכרה לו ולהועלתו נכתב כדי שלא  
יזכה בנוף הקרקע מהשתא בעיין פירה שיהכל הוא  
שירוק בחייו ויזכה הוא בקרקע לאחר מיתה הילכך חזני'  
אני רואה בזה חומדן דעה וזכה חזני' מכחו דהנן  
המכר נכסו לבנו לאחר מיתתו וכו' עמד החב ומכרן  
מכורין עד שמות החב וכשימו' הכן מנוליה מהלקוח'  
ובכחו המפרשים וחפ"י מה הכן קודם החב יורש הכן  
נעולין חזני' מיד הלקוחות לכשימות החב וב"ר ש"י וקה"מ

ופשוט הוא והיו יודע שח"ס יש זמן כשטר העפ"י שחזן  
כתוב כשטר מהיום הוא כאלו כתוב וכ"כ זל ומתני  
מורה חזני שח"ס יש עדים שהמכירה היתה באונס חזן  
לך מורדעה גדולה מזו למתנה זו והמתנה בטלה ואעפ"י  
שלא מסרה מורדעה על המתנה ואם מסרה מורדעה על  
המתנה וחזן עדים על המכירה הם הוא כהונס חוליה  
כחזן חזן חס שטר המכירה העשוי בעש"ג עשוי כהנאי  
רז"ל על שטרות העש"ג הרי המכירה מכירה  
וחזן מסירה מורדעה על המתנה כלום שהרי לא נתנה  
לו חלה לכטל השטר הראשון ולהועלתה היה זה ולא  
כ"כ ואם חזן שטר המכירה עשוי בהונס חזני כלום  
והמורדעה שנסתרה על המתנה היתה מורדעה העפ"י שחזן  
סוס חזניס שהמורדעה מבטלה המתנה כלי חונס  
וב"כ זל :

**שב"ט מתנה** ומכירה קדמה למתנה לזה  
המקבל בעלמנו הו המתנה  
היתה מהיום ולאחר מיתה דנעשה לתועלת הנותן כדון  
הקודם ומה תועלתו עש ואי המכר נעשה בעש"ג סס :

**של"ג מתנה** כשהיה בקנין כס"ג הו בכריח  
בפלה או מתנתה והשאר עדיין  
ביד הנותן ולא ביד המקבל ומת המקבל הו יורשיו  
וזכיס חו הוא סס :

**של"ב מתנה** מי שמת ונמלח בידו שטר  
מתנה נמנו לאחר סס  
מי שנחלבן כתו ומת אי חזני'  
דעשו שלא רלה לה חלה לבן  
כתו לא ליורש בן כחו סס :

**של"ג מתנה** כשכתובה סח"ס ויש בה זמן אי  
הו כאלו כתוב בה מהיום סס :

**של"ד מכירה** כשמכר קרקע ונכר מורדעה  
על המכירה ושוב עשה לו  
שטר מתנה ולא נכר מורדעה או שהיה חנוס במתנה  
וחזן מורדעה על המכר סס :

**של"ה מורדעה** כשמכר על המתנה ואין סס  
חונס סס :

**של"ו מעמד** ג' פרטיו הרדכ"ב כה"ס ח"י חקע"ה  
כהכ"ז זל מעמד ג' הו כיון  
בפקדון וכיון כמלות כיון בע"פ כיון כשטר וכיון שמת  
לו חת השטר העפ"י שלא כתב לו חלה שחזני' ללוה  
כמעמד ג' תן מנה שהיה חייב לי בשטר לפ' חו חפ"י  
שהיה השטר מופקד ביד אחר ואמר לנפקד מן השטר  
המופקד בידך קנהו לפ' וללוה חזני' לו חן לי חת המלוה  
גם בנ"ג קנה המקבל ונזכה מנכסיו מנשעבדים אבל  
חס לא מסר לו השטר ולא הקנה לו כמ"ג חלה המלוה  
הוא שהקנה לו כ"ל דנזכה מבני חרי ולא ממשעבדיו  
ואע"ג דכתבו הקוס' דחזן שטר נקנה כמ"ג הכ"מ גיטין  
נשים וסחרורי עבדים אבל שטרי ממון קונה דמיגה  
דוכי לנפשיה זכי לאחרני והנותן חו המוכר כמ"ג אינו  
יכול לקזור ולמחול לו דחלמה רבנן לסקנת מ"ג כיון  
דהוי הלכתא בלה טעמא ועיין חוס"פ ב' דקידושין  
דף מ"ד ח"ה כי ח"ה וי"ח דכזה חזני' חזר ונמלח מחולי  
והראשון נר' עיקר ומעמד ג' חו חפ"י כע"כ של כפקה  
או הלוח ואעפ"י שיש חולקים זה עיקר ומ"ג לא הו  
לא בממין העומד לינכות ודא' אבל ממין דהשבה שלא  
יכח לדיי נכיה כגון ככותב חלה לא חקני' מ"ג ומ"ג  
לה הו כחומר הלוינו מנה מתנה לפ' ח"ה ז' י' לו חלנו

לא נאמן לזה לומר פרעתי לויכא טעמא דשטר בידוי  
 מאי בעי אבל גדולי פוסקים אמרו דאין נאמן לומר  
 פרעתי והכי מסתברא לי דכיון שידע דסתם קנין  
 לכתיבה עומד הו"ל לאידועי לסהדי שהוא פורע את  
 חיובו כדי שלא יכתבו השטר ואפי' למאן דסבר דמני  
 למחויי בכתיבת השטר אינו נאמן לומר פרעתי דהו"ל  
 לאסוקי דעתיה דילמא כתובה כבר והו"ל לאודועי  
 מקמי דליפרע ויהיודאפסידאנפשיה ומיהו אם מיתת  
 בעדים שלא יכתבו השטר למ"ד דמחאתו מתאה ואין  
 להם לכתיב בזה הני רואה דברי האומר שהוא נאמן  
 לומר פרעתי דשוב לא יכתבו עליו שטר ולפיכך יאמר  
 לפי שהייתי בטוח מן השטר פרעתי כלא עדים וטעמא  
 דשטרך בידוי מאי בעי לויכא ודע שהנכון הוא שהטוען  
 על המלוה בעדים וקנין פרעתי אין נאמן והוא לפי  
 שעיקר הדין אם יכול למחות בכתיבת השטר הוא  
 מחלוקת פוסקים גם אם יכול לטעון פרעתי על המלוה  
 בקנין הוא מחלוקת לפיכך אינו נאמן וכן כתבת  
 הרמב"ם ס' סתם ספ"ב מטוען וז"ל טענו שיש לו אללו חוב  
 בעדים וקנין ואמר כן היה ופרעתיך או שאמר אינו  
 חייב לך כלום ונשבע ואח"כ באו עדי הקנין או הוליא  
 השטר ונתקיים הרי זה משלם ואינו חסור שהרי לא  
 העידו שלא פרעו ולא אמר הנתבע להד"מ וכן כל  
 כיוצא בזה ע"כ והנלע"ד כתבתי ע"כ ס"ס

**ש"ד ז' מ"ג** כשיש אי יכול לטעון בטעות היה

כדין הקודם

בעדים וקנין או יכול לומר פרעתי אע"ג דאין שטר כדין הקודם

בקנין לכתיבה עומד אי מיתה שלא יכתבו כדין הקודם

הייתי בטוען כמעמד ג' טעמים

שטר חוב וחזר ומחלו כמעמד ג' מה דינו שם

מעות בעיר א' והלכו שניהם לעיר אחרת ורואה לפורעו

כמעות העיר שהלכו לשם ויש הפרש גדול הרדב"ך כ"י

סי' תר"א כתב ז"ל תנן פ"ב דיני נזירות נשא אשה בא"י

וגרשה בקפוטקיא ניתן לה ממעות א"י וכו' וא"ר אבא

בגמ' מקולי כתובה שנו בא"י והכי ק"ל דכתובה דרבנן

ותניא המוילא ב"ח על חכרו וכתוב כבכל מגבהו

ממעות בכל כתוב בא"י מגבהו ממעות א"י כתוב סתם

הוילא כבכל מגבהו ממעות ככל הוילא בא"י מגבהו

ממעות א"י משא"כ בכתיבה וכתבה הרי"ף והרמב"ם

וכל הפוסקים וגדולה מזו כתב הרמב"ם פי' ממלות

ז"ל בא לנכות ממעות המקום שינא בו השטר וטען

הלוה שהמעות שאני חייב לו מכסף שהוא פחות מזה

המטבע ישבע הלוה ויטול וכ"ש בג"ד שניהם מודים

שהלוהו בתורקיא עתמאנ"ס שהוא כסף לרוף וזוה

דביע יותר ממה שהוא רוצה לפרוע ואע"ג דגם אלו

כקראים עתמאנ"ס מנה בכך וכי שמא גרים והלא מעות

ככל וא"י כלם נק' מעות ואפ"ה מגבהו ממעות הכתוב

בשטר ואפי' אין המלוה בשטר כיון שמורה שהלוהו

עתמאנ"ס של תורקיא חייב לתת לו כמעות שהלוהו

או מה שאין עתמאנ"ס במקום אשר מגבהו ואין בא"י

חשב רכית כלל כיון דלא שקיל יותר ממה שהלוהו ודע

דכ"ד

מלוה או הפקדון ואם המלוה או הפקדון ביד גוי וא"ל  
 קמה לישראל זה בע"כ לא קנה לגוי לית ליה זכייה  
 וכיון דלא זכי לנפשיה לא זכי לאחריו וכיון דהוי  
 הלכתא כלא טעמא הוי דלא לוסיק עלה ואם הנפקד  
 ישראל והמקבל גוי כל זמן שאין הישראל חוזר בו נותן  
 לגוי ואם חזר בו הנותן יחזיר הפקדון לישראל ואם  
 אינו יכול להשטת מן הגוי מפני שהוא אלם או מפני  
 שכן הוא בדיניהם יתן לגוי ופטור מן המפקיד ואם  
 הגוי הוא הנותן זכה המקבל במ"ג חדא דבדיניה קונה  
 וקו"ד כ"ש הוא אם ממונו של ישראל הפקיעו ע"י מ"ג  
 כ"ש של גוי ואם הלוה הוה עני בשעת המעמד ועשו  
 בערמה להפחיתו אללו חוזר עליו ואם העני אח"כ  
 כפטור ממנו במ"ג גוהכי איתא בירושלמי ואין מ"ב ע"י  
 שליח כיון דהוי הילכתא כלא טעמא הוי דלא לוסיק  
 עלה ויש חולקים דשלומו של אדם כמותו ככל מקום  
 ומסתברא לי שאם הנותן או המקבל עשו שליח זה  
 לקנות וזה לקנות דלא קני במ"ג שעיקר החידוש הוא  
 שזה יוכל לקנות מה שכיר אחרים והמקבל יוכל לקנות  
 הילכך אין לך בו אלא חידוש הוא בעלמנו ולא שלומו אבל  
 אם הלוה או הנפקד עשה שליח כדי שיהיה כמקומו  
 במ"ג אין כה"ן חידוש אלא שלומו של אדם כמותו יתם  
 דהוכן חייב לשמיעון מנה והעמידו אללו לוי אם קבל  
 שמיעון לנכות מלוי נפטר דהוכן ואם שתק שמיעון ראה  
 מזה גובה ראה מזה גובה כ"כ בשם הרמ"ה ואע"ג  
 דבעלמא שתיקה כהודאה המיה הכ"מ כהודאה עלמא  
 אבל כקבלה לא הוי דלהכי שתיק מפני שאינו נפקד הוא  
 כשתיקתו דהר"ג עדיף מחד ושותפי דעבוד חושבנא  
 ופשו מעות גבי חד מנייהו ואקמינכו לאחד במ"ג ושוב  
 עבוד חושבנא ואכתב דטעותא הוא ולא פש גביה מידו  
 הוי קנין בטעות וחזיר אם שותפי הודה לו שהוא טעות  
 פורע למקבל כיון שהודה לו במ"ג וחזר וגובה משותפו  
 ואפי' איכא לאשתלומי מנייה אמרי ליה כיון דהודית  
 דטעותא הוא זיל פרע ליה וכ"ש אי איכא (כ"ל ש"ל  
 ליבה) לאשתלומי מנייה ואי הוי קרי שותפי בר מהאי  
 והודה דטעותא הוה אי איכא לאשתלומי מנייהו  
 נאמנים ככ' עדים דעלמא ואי ליכא לאשתלומי מנייהו  
 חיישינן לקנוניה ואם המקבל הוא שהודה דטעותא הוה  
 איהו דאכסיד אנפשיה ואין לו על שאר השותפין כלום  
 ואם המקבל וא' מהשותפין הודו דטעותא הוה לא הוי  
 ככ' עדים דעלמא לחייב לשוקף האחר לפי שהם נוגעו'  
 בעדות דהשתלומי דעלמא וא' דעלמא וא' מהשותפין אין  
 מאטרפין לחייב לשוקף השני ואפי' שהשותפים ערכים  
 זה לזה והמקבל אין מפסיד כלום שהרי השוקף שהודה  
 דטעותא הוא חייב לפרוע לו כל חובו אפ"ה הוי נוגע  
 בעדות דטובים השנים מן הא' ואם טוען היינו שלשחינו  
 כמעמד זה כופר אם יש עדים חייב ואם אין עדים  
 ישבע שלא היה מ"ג כשאר הטעות ופטור ואם טוען  
 במ"ג היה הכל טעות היה כחשכון נהמן כמינו ואם  
 טוען משטה הייתי כך אינו כלום דאין אדם נוטה  
 במ"ג וא' ת' אפי' יש עדים והיה נאמן לומר טעות היה  
 מינו שהיה יכול לומר פרעתי ז"ל דהוי מינו במקום  
 עדים דאין סהדי דאלו דקדק בחשכון ופש גביה לא  
 היה מקבל עליה וקו דחוקה על האדם שמדקדק  
 בחשכיו קודם שיעשה מ"ג אבל אם טען פרעתי ודאי  
 נאמן אעפ"י שיש עדים דהמלוה בעדים אין לרדק לפרוע  
 בעדים דאפי' בקנין דאע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד

**ש"ח מלוה**

בעדים וקנין או יכול לומר פרעתי אע"ג דאין שטר כדין הקודם

בקנין לכתיבה עומד אי מיתה שלא יכתבו כדין הקודם

הייתי בטוען כמעמד ג' טעמים

שטר חוב וחזר ומחלו כמעמד ג' מה דינו שם

מעות בעיר א' והלכו שניהם לעיר אחרת ורואה לפורעו

כמעות העיר שהלכו לשם ויש הפרש גדול הרדב"ך כ"י

סי' תר"א כתב ז"ל תנן פ"ב דיני נזירות נשא אשה בא"י

וגרשה בקפוטקיא ניתן לה ממעות א"י וכו' וא"ר אבא

בגמ' מקולי כתובה שנו בא"י והכי ק"ל דכתובה דרבנן

ותניא המוילא ב"ח על חכרו וכתוב כבכל מגבהו

ממעות בכל כתוב בא"י מגבהו ממעות א"י כתוב סתם

הוילא כבכל מגבהו ממעות ככל הוילא בא"י מגבהו

ממעות א"י משא"כ בכתיבה וכתבה הרי"ף והרמב"ם

וכל הפוסקים וגדולה מזו כתב הרמב"ם פי' ממלות

ז"ל בא לנכות ממעות המקום שינא בו השטר וטען

הלוה שהמעות שאני חייב לו מכסף שהוא פחות מזה

המטבע ישבע הלוה ויטול וכ"ש בג"ד שניהם מודים

שהלוהו בתורקיא עתמאנ"ס שהוא כסף לרוף וזוה

דביע יותר ממה שהוא רוצה לפרוע ואע"ג דגם אלו

כקראים עתמאנ"ס מנה בכך וכי שמא גרים והלא מעות

ככל וא"י כלם נק' מעות ואפ"ה מגבהו ממעות הכתוב

בשטר ואפי' אין המלוה בשטר כיון שמורה שהלוהו

עתמאנ"ס של תורקיא חייב לתת לו כמעות שהלוהו

או מה שאין עתמאנ"ס במקום אשר מגבהו ואין בא"י

חשב רכית כלל כיון דלא שקיל יותר ממה שהלוהו ודע

דכ"ד

רעת חימו ערך מים קרושים

דב"ר אפי' היה הלוח מכחיש ואומר לא הלוחי לא כסף פחות מזה אין מכביעין למלוח דכיון שהזכיר עתמאנ"ם בשטר הוי כאלו פירש המקום שהלוחי שאם היה מלוחו כערב"ס קאן לא היה כותב אלא מאידו"ב"ס" א"ס הוא מורה שהלוח כתיקו"א לא תהיה הודאת פיו גרועה מאם היה כהוב בשטר במקום פ' ואם לא היה כתוב בשטר עתמאנ"ם ולא מקום ההלוחה אלא כסף קתם אעפ"י שמורה שתיקו"א היתה ההלוחה נאמן לומר כסף פחות מזה הלוחי כמינו דהוה מזי למימר לא הלוחי אלא במקום שהזכיר נאמן לומר כתיקו"א הלוחי אבל היה כסף פחות מזה שהוה תוכע וכשבעה ע"כ

**שמו"ג משביר** ראונו שכר בית משמעון וההנה עמו שכל זמן שירנה לדור בה ישכירנה לו ולא לאחרים כסף ההוה וקבל עליו שמעון כל ערעור שיבא לו משותפו בכית ההיה או מזולתו על השכירות הנו' להעמיד בידו הכית כל זמן שירנה לדור בו ומכר שמעון הבית ליהודה וכל להזיח לשוכר הנו' מה דינו ואי מכרה חזר וקנאה אי החיוב הא' עומד במקומו הרדכ"ז כ"ס' תרכ"א כתב ז' הדון עם שמעון שלא היתה כיונתו שיהיה חלוט לראובן כדמי השכירות לעולם אלא כך היה דעתו לסלק מעליו כל ערעור מזד' השופים ולהעמיד השכירות בידו שאם יבא אחר ויאמר לדידי שכר קודם או ערעור אחר להעמיד הבית בידו כל זמן שירנה לדור בו ואלא וזינאו אפי' אם שמעון בעלמנו ירנה לדור בכית אבל לענין שלא יוכל למוכרו לא עלה על דעתו ואפי' אם יש ספק בדברי השטר יד בעל השטר על התחונה וכ"ס רהיני רואה בזה ס' ואומרנא דמוכח הוא דלא מכר לו הבית ואע"ג דרוכ הפוסקים כתבו דלא קיל' כר' אחא דאמר גמל האומר בין הגמלים וכמלא גמל הרוב כדו כידוע שזה הרגו הנ"מ לאפוקי ממנוה אבל לאוקומי ממנוה נוקמינן מאימדנא והבא קרקע בחזקה בעליה עומדת והסוכר הוא המזיח קדע דלא היה בדעתו אלא כל זמן שהיה שלו דהא המתקבל עליו לזון בת אשתו כל זמן שהיה נשואה עמו ועמד וגרשה והחזירה אינו חייב לזון אותה דמזאזין הראשונים קאמר וכ"ס הרשב"א ולמד אותה מדתנא אמר לכן לוי שדה זו לכשאקנה פועל ראשון שלך מעשר ראשון שלו דמשמע דדיקא מקבין הראשון התנה עמוה ולא מקבין שני אף כנ"ד כל זמן שהיה שלו בקבין ראשון קבא קיים מכרו חזר וקנאו בטל התנאי וכ"ס אם מכרה ולא חזר וקנאה ואפי' לענין הקדש דמימר טפי אמרינן הכי דתנן הקדיש נטועות אלו עד שיקלצו אין להם פדיון וכו' ופרכינן עלה בגמ' ולעולם בהמיהא ואמר כר פרא פדהן חוזרות וקודשות פדהן חוזרות וקידשות וקיל' הכי ואמר עלה ד' יוחנן לא שני אלא שפראם הוא אבל פדאום אחרים אינן חוזרות וקודשות וכתבו עלה המפרשים אפי' החזירן הפורה לראשית המקדיש הראשון אפי' אין חוזרות וקידשות לפי שמיר שפדהן אחרים נסתלק רשות הבעלים הראשונים מהם וכיון דהיה שעתא אי אפשר להקדש שיחול עליהם בתי שעתא נמי כשהכניסום אחרים לרשותו לא חייל וא"כ כ"ס כנ"ד כשמכרה לאחרים שנתבטל תנאו עם ראובן וא"כ בשלמא גבי הקדש בא אחר ופראם לפיכך ילאו לחולין ונתבטל תנאו אבל כנ"ד הוא בעלמנו מכר הבית ולאו כ"כ למכור לבטל תנאו של ראובן הא ליתא דהא אתינן כפ"ד דמרים למיפשט מהאי דבר

פרא דכעני ר' הושעיא הנותן ב' פרוטות לתא' וזמנא לה באחת התקדשי לי היום וכו' התקדשו לי לאחר שאגרשך הכי נמי דהו קידושין ודחי' שאני אשה בפרה' אחרים דמי ואי היתה דשאני לן בין הוכח דמכרה הוא הא לאחר שאגרשך הוא מגרש אותה מדעתו הכי הו"ל לדחויי שאני התם דמי המיבעיא לר' הושעיא כיון שהוה בא לגרשה ודינו לגרשה לא תפסי קידושי פרוטה שנייה דלאו כ"כ לגרש' כדי שיחול תנאו של פרוטה שנייה ומ"ה לא חיילי אבל גבי הקדש פדהן חוזרות וקודשות פדהן חוזרות וקודשו' ומדלא דחי הכי משמע דאין חילוק בין הוכח דפדאום אחרים להוכח דמכר הוא אלא הבית דטעמא תלי משום דנכנסו לרשות אחר והכי משמע כהדיא מההיא דכן לוי שכתבתי לעיל דהא כרישא דידה קתני מעשר ראשון שלו ואי היתה דלא מזי למוכרה כלל הא הוה עדיפא ליה לאשמועי' ומאי דקתני בסיפא ואם אמרו לו כל זמן שדה זה בידך מכרה לאחר וכו' לאו למימרא דאם לא אמר כן דלא יוכל למוכרה אלא לזמנה שאפי' אמר כל זמן שהיא בידך ועתה כבר היא בידו שנתכרה לאחר נתבטל התנאי ואם חזר וקנאה אין המעשר שלו הא למדת שאם מכרה הפילו חזר וקנאה נתבטל תנאו דפניס חדשות באו לכאן אבל אם התנה בפני' שאם יחזור ויקנה יחזור לתנאי קיים וז' הרשב"א ואם התנה בשעת ההקדש שיחול עליו אם תבא ליד אחר ויקנה ממנו מהני אבל כל הוכח דלא התני אפי' באת לידו אח' כ' אינה קדושה כיון דאפסקה אחר עכ"ל ואי לגבי הקדש אמרו דאפסקה אחר כ"ס לגבי שכירות דוראי אפסקה אחר וכ"ס כמה שאלת שהיא ביד אחר דוראי נתבטל תנאי השכירות ולכאחלה נמי יכול למוכרה דומיא דמתקבל עליו לזון בת אשתו וההיא דכן לוי ורע שאם השכירות הוא לזמן קטוב אין הקינה יכול להזיחו השכירות מכירה לזמנה וכשהגיע זמנו הרי הוא מותרת ועימד ויזא מיד ואם אין השכירות לזמן קטוב לא סתם אין הקינה יכול להזיחו דלא עדיף מגבירת דאפי' מוחמתים עד יב' חדש דמזרים כרך הוא לענין זה וצריך להודיע יב' חדש קודם' זמן עד שימלא בית ואם אין הקינה רוצה לקנות אלא ע"מ שיזא זה תן הבית אז כרך לראות אם המוכר עני ורחוק למעות כגון שיש עליו חובות לגויים או שאין לו מה יאכל מויזיחין אותו שאין כדון שזה ישאל על הפתחים או ינסה ביד גויים שאין מרחמין עליו וזה ידור בביתו הילכך כושין אותו ללאות וזה ימכור ביתו ודבר ברור הוא כי התנאי שהתנה עם השוכר אינו מעכב אותו מלמכור ביתו שהרי לא החליעה לו כדכתבנא לעיל ע"כ

**שמו"ד מלוה** שכתב חוב ככתה יד הלוח וכופר כמשכון והלה מורה בק' ותוכע המשכון הרדכ"ז כ"ס' תרכ"א כתב ז' תשו' ישבע ראובן תחלה שלא נתן לו שמעון משכון ואח"כ ישבע שמעון שלא היה שיה משכונו פחות ממה שלוח עליו וכפטר והטעם שאנו רגילין לפסוק כהרמב"ם שכתב דעל כת' נאמן לומר פרעתו ומיננו שהיה יכול לטעון פרעתו נאמן לומר משכון הנחתו אללו ואם הוה בשטר נשבע ראובן שלא הניח אללו משכון ונכח חיבו ואם נשבע ששום המשכון יותר מחובו אינו גובה כלום שכר נפטר ראובן בשבועתו ואם מורה שהיה שיה כפשות מהחוב נשבע שבועת התורה שהיה הוא מורה במקלף ופורע

השאר ע"כ :

**שמה ממון** לחפוקי ממון לא אלו' בחר רובא הר"ב ח"כ סי' ה' אגב והר"ב

ח"א אחר הכללים והרשד"ס ח"מ סי' כ"ט: פוסקים בממון דלא אולין אחר הרוב להוסיף ממון

זולת היבא דהרוב הם גדולים בחכמה ובמנין חשבינן לשאר הפוסקים כמיעוט דמיעוטא ולא עבדי כוותיהו הר"ב ח"ג סי' נ' ואי אמרי' ק"ל כמיעוט פריטי עור שם סי' ד' אגב דף ק"ע"ג ויש טעות במנין ועיין הר"ב ח"א כללי' סי' ס' דף פ"ג ע"ד ובתוב דף פ"ה וח"א כלל' יב סי' ק"ד דף ע"ד ובתוב דף ס"ד דף כ"ד ובתוב דף ז"ח וכלל י"ד סי' פ"ג דף ק"ג ע"ב ובתוב דף ק"ב וסי' פ"ד דף ט"ו סי' כ"ה דף ק"ה ובתוב דף ק"ד וכלל י"ז סי' כ"ג והר"ך בית ב' חדר ה' אגב וחדר יובית י' ובתוב ח' והרשד"ס ח"מ סי' כ"ט וסי' מ' דף ל' ע"ג ודף ל"א י"ע וסי' ס"א והרשד"ס ח"מ סי' ק"ן וקב"ד וקל"ו וק"ח והרשד"ס ח"ה סי' ק"פ דף קס"ב ע"א והרי' קלוי כלל ב' סי' י"ב דף ל"א ע"ד ובא"סור אולין בחר הרוב י"עש:

**שמו מיגו** במקום חזקה דלא אמרי' לחפוקי ממנא הר"ן פ"ק דתקובות דף תע"א ע"א:

**שמיח מיגו** היבא דכטענה זו מתקן עלמו וכטענה אחרת פוגם עלמו לא אמרי' מיגו י"עש:

**שמיט מעמד** ג' אינקנה בעל כרחו של נפקד או של לווה וכן מי שהיה חייב לחברו ולחזקו ממדורים והנדר לנפקד כשימכר תתן לו כך וכך אי נתחייב הר"ב ח"ג סי' ט"ו ובתוב י"א וחילוק בין אמר בפניו לשלא בפניו:

**שין מעמד** שלשתן בפקדון אי יש חילוק בין כשהפקידו עשו מעמד לכשהיה מופקד מקודם ואח"כ עשו מעמד ג' דאו לא נתחייב שם:

**שנ"א מעמד** ג' ע"י שליח הנותן דלא מהני וע"י שליח המקבל מהני שם:

**שנ"ב מעמד** שלשתן למה לא תקיפו דאמר זכי או באוריתא שם:

**שנ"ג מתנה** אי הולך ותן הוי כובה ואיכו חויר ואי יש חילוק בין אם הפקידו בידו לכך לכשהיה מופקד אלו תקודם ושוכ אמר לו תן או הולך או זכה שם:

**שנ"ד מנהג** אי יש כח בו להפקיד ממון הר"ב ח"ג סי' י"ז ובתוב י"ב:

**שנ"ה מחלוקת** כשיש בדין ויש מנהג כסכרא ח' המנהג עיקר שם:

**שנ"ו מה** הועילו חכמים בתקנהם אי אמרינן כשעשו הסכמה וטוען טענה דיכול ליפטר ממנה אי אמרינן ח"כ מה הועילו וכו' שם והר"ן פ"ק דתקובות דף תע"א ע"א י"עש ועיין בהר"ן פ"ק דתקובות דף תע"ב ע"א גבי טוען אינו יודע אם הלוהני י"עש:

**שנ"ז מתנה** כשנתן הש"מ מתנה לב' בני אדם כדיתיקי ח' ובטל מהנת הח' דמנולא בטלה השניה ובטלה כולה וחזרה במקתה הוי חזרה ככולה ואי נתן לאחדים והשאר לזרשיו וחזר בו

מזרשיו דלהרמב"ן לא הוי חזרה לאידך וכן נראה עיקר הר"טבא הר"ב ח"ג סי' י"ט:

**שנ"ח מתנה** כשנתן מנכסיו לפ' והשאר לזרשיו ושוכ ליה שיקנו לפ' אחר סך כך וכך אי מתנתא כוונתו שיקנו מחלק יורשיו ולא בטלה המתנה הראשונה או ינתן מהראשון ובטלה מקתתה בטלה כלה שם או הוי ספיקא שם:

**שנ"ט מתנה** כשנתן הש"מ כל נכסיו ועמד דחזר אי חיישין שמא יש לו נכסים כמדוכת הים ואיכו חזר שם:

**ש"ס מתנה** כשנתן הש"מ ויש ס' אי חזר או לא אי מחמת אומדנא מתבטלת המתנה שם:

**ש"ס"א מתנה** כשארר כלשון מניח ד"א דלא מהני דלא כהר"ש ואי סיניס וקאמר שיקנו לו ממעותיו דמהני שם:

**ש"ס"ב מתנה** כשנתן ב' שדות לב' לא במתנה ולא בירושה מהני לשון מתנה לאתו שנתן בירושה שם:

**ש"ס"ג מתנה** כשנתן הש"מ מהנות לקרוביו ואחרים ושוכ חזר וזוה דפ' יהיה פקיד על נכסיו ויעשה כרצונו אי סתמי בטל הראשונה ולא מהני מה שעשה כראשון ואם מה שעשאו אפטריו ואמר פיד כפי וכו' לא מהני כיון דלא זותתן לבני כך ולפ' כך הלא הרשקו שיעשה מה שירצה אחר מותו ומיד שמת נפלו הנכסים לפני יורש ולא מהני שם הר"ב ואי אמרי' הלו הוה יודע דע"כ נתקבל הראשונה לא הית מלוה זאת השנייה שם:

**ש"ס"ד מתנות** ב' מתנות מי שנתן יחד ועל הא' אמר דיהא כטמירא אי בטלה השנייה שם:

**ש"ס"ה מיגו** במקום עדים דלא אמרי' אי הוי מחלוקת בתלמוד ובמקו דהעדות

אינו כרור הר"ב ח"ג סי' כ"כ דף כ"א ע"ב:

**ש"ס"ו מיגו** במקום חזקה הר"ב ח"ג שם:

**ש"ס"ז מודעא** כמכר דבעי' יודעו באונסיה וסימסור מודעא ואי יש חילוק בין מכר בזול ללא ומתנה ומחילה אע"ג דלא ידעי' באונסיה או ידעי' באונסיה ולא מסר מודעא ואי מסר מודעא באונס פ' והוי שקר דעכ"ו הוי' מודעא למתנה ופסדה אי דינה כמכר או מתנה ופריטי עור הר"ב ח"ג סי' כ"ח דף כ"ד וב"ה וכו' עיין כל התשובה ועיין לקמן בסי' הבאים ואי יש חילוק בין קרקע למטלטלין שם:

**ש"ס"ח מודעא** אידי באונס ממון או בעינן אונס הנוף שם:

**ש"ס"ט מודעא** אי הפקיד אי אמרינן גזים ולא עביד שם פריטי באורך כגון שאמר שיכפור לו הכל וכיוצא ופריטי עור באופן זה והר"ך סוף בית י"ז:

**ש"ע מודעא** לענין שכועה אי מהני אונס ממון או בעי' אונס הנוף שם:

**שע"א מודעא** ביטולה לדעת כל הפוסקים שם ואי כתב כולה ויתר טוע

# דעת ח"מ ערך מ"ם קרושים

טוב יעש :

**שע"ב מודעא** הטוב איז חשיב אונס לעמין

מודעא שס' ואי כבר עשה

עמו הטובה ובה למונעה אי חשיב אונס יעש :

**שע"ג מורעא** מי שהיו לו שטר על ראוון

ושוכ שדךבתו עסאחיו ונתחיי

להכל החיוב לגדוניה ושוכ אמר שאם לא ימחול לו אחר

החוב שלא ישאנה ולא רעה לבחוב כי אם מה שקבל

מחדש אי חשיב אונס ואי כשבע שס :

**שע"ד מודעא** אי בעינן שעדי המכר או

הענין ענמס יהיו עדי האונס

והמודעא שס :

**שע"ה מלך** שהטיל עבודה או אנגריא או

הטלה על יהודי ה' ואמר לא טול

סך כך והאילני ואם ינטרף יותר אתה התן או תר

כמקומי אי יש בזה משום רבית או אסמכתא הר"ב ח"ג

סי' כ"ט דף כ"ו ועיין בסמוך :

**שע"ו מתחייב** להגיל שבוי שנשכה עם אחרים

ולא הא' בערכות לגבות כער

כלם ונתבע מקרובי השבוי הנשאר שם ונתן קלה רמי

כדיונו ומה שגבה ונתחייב ה' מקרובי להגילו וקבל

עליו אחריות ונר"ך לתת יותר אי יש בזה משום רבית או

הוי אסמכתא שס :

**שע"ז מראה** דובר לשלחני ונתמא מוזיין

פרטיו באיזה ענין חייב אם

היה כחנם אי בשכר או אומן בקי או לא או אם אמר

עלך סמוכנא או לא ופרטים עוד הר"ב ח"ג סי' ל'

הביא מפ' הגזול ע"ש והאחרונים ופאטור שנטל

מעות ונתמלאו מוזינים אי חייב ואי נמשך הזק לבעל

המתן מתמא מעות המוזיפות אי חייב מדינא דגרמי

שס סי' ל' דף כ"ו ואי יש מנהג דהפאטור עושה כמו

כשלו אי פטור שס :

**שע"ח מוכר** פירות לחברו ולא למחו שס :

**שע"ט מתעסק** כמתין חברו שקנה קנקנים

לחברו ונמלאו מרועעים

ונשפכו אי חייב מדין גרמא על הקנקנים ועל הוין

שס :

**ש"ף מנהג** אי בעינן סיהיה קבוע הר"ב ח"ג :

**שפ"א מילתא** דלא שכיח לא הולין בחר

מנהגא שס וכ"כ עוד הר"ב ח"ג

ח"ג סי' ס"ד דף ס"ז ע"א משם הרמב"ם :

**שפ"ב מיגו** למפרע דלא מהני כמה שהוא

למפרע אי ה"ה כמה שנמשך

מאותו ענין להבא כגון עשיתי עבדי בן חורין אהמול

דהוי למפרע אי לא מהני ג"כ להבא או פלגו דבורא

הר"ב ח"ג סי' מ"ה דף מ"ב ע"ב ועיין תוספות פ"ב

דכתובות דף כ"ה ע"ב ד"ה מה שכירו :

**שפ"ג מיגו** כמקום איסורא דיגו שס באותה

קטובה אנכ :

**שפ"ד מיגו** כמקום חזקה אי איכא חזקה

כנגד חזקה אי אמרינן מיגו

שס :

**שפ"ה מוחזקים** מי היו הרכים נגד היתור

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

המקדיין עם הלכור בענין

&lt;

**ת"י מיגו** אי אמרני היבא דאין הכ' טעמו יכולות להיות אמתותה שטוען ואותה שהיה יכול לטעון אלא דמוכרח דהב' היה שקר על פי עדים או על פי עצמו שם

**ת"א מחזיק** בקרקע וטוען שהיא של אבותיו והחזיק ג' שנים הם יש עדים שהיא של אביו של המערער היו מיגו במקום עדים שם והר"ב ח"א כללי המינו :

**ת"ב מפקיד** שאמר לפקד אל החוזר לי אלא בעדי וא"ל החזרתי שלא בעדי דנאמן בשבועה דאורייתא שהפזירה במינו דאי בעי טעין נאנסו ואי טעין החזרתי בפני פ' ו' והלכו למ"ה נאמן ומשכבם הסת' ולא מהימן בהסת' כשטוען החזרתי שלא בעדים במינו דהחזרתי בפני פ' ו' והלכו למ"ה לפי שירא לטעון כן שמה יבאו ויבחיסוהו והעפ"ל שיכול לומר פרעתי בפני פ' ו' שמה מ' מאיזה מינו טוב כי יאמר ניכר הוא שמפקד לכדמוכיר עדים שמתו ע"כ שם ולענין מינו דנאנסו שם דף ב' ע"כ גבי ההוא דמחיים תפוסנה וד' ג' ע"כ וכן כשאמר המלוה אל הפרעני אלה בעדים ועיין בהרמב"ם פט"ו ממלוה והה"מ שם ועוד ח"א כללי המינו דף קכ"ה ע"כ ונ"ד וכתוב דף קל"ג :

**ת"ג מיגו** לא מהימנין ע"ל מינו אם יש לחוש דירא לטעון כן שיכירו שמפקד ברין הקודם ותוס' פ"כ דכתובות דף י"ט ע"ה ד"ה מודה ועוד הר"ב ח"א כללי המינו :

**ת"ד מיגו** היבא ד"ל דאמר כדדמי לא מהני ליה המינו שם ועיין תוספות ריש מניעא דף כ"ב ע"כ ד"ה אי פנה וכו' :

**תט"ו מיגו** היבא דעשו חשבון ונחתיב ושוב אמר טעיהי בחשבוני אע"ג דיש לו מינו דפרעתי וכוונא אינו נאמן לומר שטעה שם ועוד שם הר"ב דף ר' סע"ב דנראה משם דמהני אם לא מטעם דיש ריעותא באותה טענה דהיה לו לטעון יעש ועיין עוד הר"ב ח"א כלל ח"י ס' ק"ג הביא תשובת הר"ה ש' כלל ו' ועוד ח"א כללי המינו דף קל"כ ע"ה וכו' ונ"ל דף קכ"ג ועוד ח"א כללי המינו דף קכ"ה ע"ה וכו' וכתוב דף קל"כ דאם היה ש"מ יכול לטעון טעיתי ולא טענין ליתמי :

**תט"ז מיגו** אם בטענה שהיה לו לטעון היה ריעותא דהיה צריך להעזי פניו יותר כגון מודה נקטת במינו דכופר בכל לא אמרינן מינו שם והרשד"ם ח"מ ס' קכ"ד והר"ב ח"א ס' ק"כ דף ק"ט ע"ה אגב והר"ב ח"א כללי המינו דף קכ"ט ונ"ל דף קכ"ח :

**הי"ז מיגו** לאפטורי משבועה לכאורה יוכן מהדין שכתבתי בס' הקודם מדין מודה במקלף דאינו פטור במינו דאי בעי כופר בכל ועוד ממנ"ש שם הר"ב דף ב' ע"ג מההיא דב' שורים וכו' וסלעין דינרין ושם דף ג' ע"כ ונ"ד האריך בדבר והר"ב ח"א כללי המינו והרשד"ם ח"מ ס' קכ"ד דף קל"ח ע"ה יוכן משם אי אמרני מינו כל דהוא לאפטורי משבועה דהיה תקנת חכמים יעש ועיין ב"י ד' ס' קכ"ט ע"ה דף קס"ו ע"ג :

**ת"ח מיגו** היבא דהיה יכול לטעון טענה מעלייתה ויתר מאותה טענה שטען

**ת"י מצרנות** בשוכר לטוען לקנות משום דין כן המנה יוכן משם ואולי היה שם כך המנהג

**ת"א מנהג** על דבר שאינו מנוי דלא שייך מנהג הר"ב ח"א ס' ק"י ריש דף ס' :

**ת"ב מיגו** פרטים לדיני מינו באורך הרוב ל' ח"א ס' ע"ט ויבאו פרטיהם לקמן כסמוך זה אחר זה :

**ת"ג מיגו** במקום עדים דלא אמרני אי השכיר בהמה לתכרו וא"ל אל הוליכנה דרך פ' ש"ש שם מים והוליכה דרך שם ואמר דלא היה שם מים כיון דיש רגילות דיש שם מים אי אינו נאמן במינו דהוי כמינו במקום עדים כיון דהוי רגילות או נאמן במינו דהוי בעי המר הלכתי במקום שאמרת ומתה שם והיבא דלא הוי ודאי או קרוב לודאי או דיש תשאל אי לא קרינן כיה מינו במקום עדים שם ודינו פ' השוכר הפועלים ופ"כ דכתובות וע"ה הר"ב דף כ' ריש ע"כ והר"ב ח"א כלל ה' דף ס' ג' ע"כ וכתוב דף ס' ו' ועוד כלל ו' ס' ג' וכלל ו' ס' ג' וכלל ח' ס' ק"ג ונ"ד ח"א כללי המינו דף קל"ב :

**ת"ד מיגו** היבא דידעי דכאוקה טענה דהיה לו לטעון יש עדים דהו מכחישי ליה אי הוה טעין הדיא טענה לא אמרני מינו שם הר"ב ח"א וחס' ש' חשאה דירא לומר אותה טענה פויכחיסוהו יעש עוד שם דף כ"ב סוף ע"ד ומ"ש לזה הרמב"ם וקה"מ פט"ו ממלוה :

**ת"ה מיגו** היבא דבטענה דהיה יכול לטעון יש עדים קרובים להכחישו אי לא אמרני מינו שם והר"ב ח"א כללי המינו דף קכ"ה ע"כ וכתוב דף קל"ג חס' מהרה"ש כלל ס' ו' :

**ת"ו מיגו** היבא דיש לו מינו דלקוח היה כדרי ויש קול מנגדת שהיה של אותו פ' אי אמרני מינו שם ורהייהו מההיא חזקה דרבה בר שרשום ואי טעין לקוח כנגד הקול אי מהני או נימא דלא מהני לא היבא דטוען טענה אחרת אי נאמנהו במינו ועל אותה טענה דהיה לו לטעון יש קול מנגדת אבל אי טעין מהימן כטועין בהר"ב ח"א כללי המינו דף קכ"ה וכתוב דף קכ"ט ודף קכ"ה ע"כ וכתוב דף קל"ג נפתחו הר"ה ש' כלל ס' ו' :

**ת"ז מחזיק** בקרקע של יתומים שטוען דער עכשיו היה במשכנתא ונשלים זמן המשכנתא אבל עירנו מחזיק בה לנכות חוב אחר שאביהם היה חייב לו וכבישכא ליה לשטרא להיות נאמן במינו דלקוח עד שהגבה כל חובי דמהימן אם לא שינא הקול שהיה של אותו פ' שם :

**ת"ח מיגו** היבא דיש לו מינו ואותה טענה דהיה לו לטעון אם היה טוען היה משום עצמו רשע אי נהני ואי טעין אותה אי מהני שם ועיין פ"כ דכתובות עלה דההיא חנוסי היינו :

**ת"ט מחזיק** בשדה והודה שהשטר מזויף אלא שהיה לו שטר טוב ונאמר אי אינו נאמן במינו ה"ע"ג דהחזיק שני חזקה כיון שטוען הוא שהשטר הוא מזויף ועליו סמוך ודמי לאם באו עדים שהשטר מזויף הר"ב ח"א ג' שם עובדא פ' חזקה והר"ב ח"א כללי המינו דף קכ"ט ע"כ ונ"ד דף קכ"ה :

דעת ח"מ ערך מ"ם קרושים

שטען ואיז טוען אותה טענה לא היה פטור לגמרי  
אלא דהיה פטור עלמנו יותר ממה שפטור ע"י טענה זו  
כיון דסוף סוף היה מתחייב לא אמרי' מינו דאערומו  
קמערים הריכל סדקב' ע"ג ועיין ריש פ"ק דמזיבא  
בבב"ז אומר בלה שלי וזה אומר חתיה שלי כמ"ש ה"ג  
ז"ל יעבש ועיין עוד כמ"ש הר"ב דף ר' ע"א כההיא  
דמשארתני כמינו דאי בעינא אמרה מוכה ע"ז אני  
יעבש ועיין תוס' פ' הכיח דף פ"ע כ"ד דה דרע וכו'  
דלריד לחלק דהתם היינו לשאבו טוענים כך:

**ת"ט מורה** כשכתב בשטר סלעין דיכרין  
ומלוה טוען וכו' וזה חומר ג'  
אי נאמן כמינו דאי בעי אמר כ' דמיעוט רביס כ' והוי  
משיב אברה ופטור ואי אמר כ' או נאמן כלי שביעה או  
חייב סס מ"ק דמזיבא וע"ש מפ' הניזוקין לענין משיב  
אברה:

**ת"ך מינו** כמקום חזקה אי אמרינן סס מפ'  
הסוסיין וענינו כדן הכל אחר זה  
וקום פ' כדכתובת דף י"ג ע"א ד"ה חזקה:

**תכ"א מינו** כשטוען פרעתי תוך זמן אי נאמן  
כמינו וכשכח ביומא דמשלם  
זמניה ואמר פרעתיך תוך זמן לית מינו דאי בעי אמר  
פרעתיך היום דחולפא הוא דודאי אי פרע היום הו  
יודעים בני אדם הכל רגיל לומר פרעתיך אהמול  
ושכתה אכל בו כיום אין לימר הגילות כן ע"כ סס  
ועיין לעיל והר"ב ח"ג סי' ק"ג אב"ו והר"ב ח"א  
כללי המינו:

**תכ"ב מינו** היכא דהיה טענה דהיה לו לטעון  
היה חולפא כדן הקודם:

**תכ"ג מינו** למפרע הר"ב סס דף כ' ע"ג  
וע"ד מפ' הכותב:

**תכ"ד מהים** כשטוען על תפיסתו של נכסי  
יקומים מחיים תפיסתו אי  
מהני ע"י מינו דהקודמים או ממושכנים או נאכסו סס  
מהיה דהבית ואחר התקנה דנכיה ממטלטלי פרטים  
לזה ומאיכא תהיה התפיסה דהועיל הר"ב ח"ג סי' פ'  
דף פ"ה בחירך:

**תכ"ה מוחזק** כשטוען חברו אי מהומן לומר  
שמכרס לו או משכנס או  
שתפסס בחובו סס:

**תכ"ו מחזיק** בקרקע ג' שנים שלקחה מאחר  
וכא מערער ואין עדים שהחזיק  
בה המוכר יום א' כיון דזה טוען שמה ואי אין עדים  
למערער שהיתה שלו אי מהני לומר קמי' דידי וכנא  
מנך כמינו דאי בעי אמר לא היתה שלך מעולם סס  
ע"ד מהנהות פ' חזקה וכעת אין הגמ' אללי לראיה  
הדבר כמקומו ועיין ע"ש לקמיה דף ג' ע"ג ואי טוען  
זה קמי' דידי דאי מהימן כמינו סס היכא הענין שנית  
דף פ"א ופרטים עוד סס:

**תכ"ז מינו** אי מהני כשיש חשש שאין טוען כריא  
ואמר בדרמי וכן חס טוען שמה  
יובן מדין הקודם והר"ב ח"א כללי המינו ותוספות  
בהכותב דף פ"ע כ"ד דה דרע ועיין בשכזעות בתוס'  
סס דשם תר"ז טעם לשכיר עם בעל הבית:

**תכ"ח מזויף** אי מצי טוען פרוע כמינו  
דמזויף הר"ב סס דף פ"כ  
ע"ב ועיין תוס' ריש פ' ק' דניטין ד"ה ואס' יש עליו וכו'

**תכ"ט מינו** להוציא אי אמרי' ואי יש כדאי שטר  
אי הוי מינו להוציא ואי הוי מוחז'  
בקרקע אי הוי מינו להוציא מיד העומד או מוחזק  
ליה מיד מי שהחזק שהיה שלו סס הר"ב דף פ"ב  
ע"ה ועוד חידושים לזה הר"ב ח"א כללי המינו דף ט'  
ז"ל דקב' אמר' חזקה וכשיש שטר אי הוי מינו להוציא  
ועוד ח"א דקל' כ' ע' א"ב ז"ל דקב' ג' ודקב' ד' ריש ע"א  
וכתוב דף קל"ב:

**ת"ל מינו** דאי בעי טוען אינו יודע דלא אמרי'  
מינו סס:

**תל"א מורה** מקלה ועל השאר אמר אינו  
יודע אי חייב או מתוך דהיינו  
יכול לזכר משלם סס מהר"ן פ' כל הנשבעין:

**תל"ב מינו** דאמרי' גמי לשיהיה נאמן כשכר'  
סס דף פ"ג סע"א וע"כ:

**תל"ג מורה** לרברי העד ה"ה ואמר אין  
חטפי ורודי חטפי דאינו נאמן  
כמינו דאי בעי אמר לא חטפית ומשלם טעמו סס מפ'  
חזקה וז"ל כללי המינו דף כ' וכתיב דקב' ע"כ:

**תל"ד מינו** כמקום דהיה צריך להכחיש עוד א'  
כחזה טענה דהיה לו לטעון דלא  
אמרינן סס ח"ג וע"ש ח"ה דף רכ"ז ע"ד ועיין בעור ח"ה  
וכ"ס סי' ז' דף ל' ע"כ כגבי כתב הרמב"ם דאס' יש עוד א'  
שמעיד שהיה שבויה דנא' ונח' יעבש דנראה דהוי מינו  
כ"ק ע' דאחד ועיין תוס' כותבות דף כ"כ:

**תל"ה מפקיד** כשטר אי מהימן לומר החזקתי  
כמינו סס דף ג' ע"כ ח"ג וז"ל  
דף הכז ע"ג:

**תל"ו מינו** כשיש לבעל הבית עם השכיר דשכרו  
שלא בעדים אי נאמן בעל הבית  
כמינו סס ח"ג וז"ל דף הכז ע"ג וע"ד:

**תל"ז מינו** היכא דטענה שהיה טוען עכשו  
אינו זוכה כדן אע"ג דאס' היה טוען  
טענה אחרת היה זוכה לא מהני המינו דלא אמרי'  
מינו אלא היכא דזוכה כדן עם הב' טעניה אותה  
שטוען ואותה שהיה לו לטעון סס דף ג' ע"ג:

**תל"ח מינו** היכא דז"ל דהוא שכור דבהיה  
טענה דטוען איכא מעלוותא  
ובטענה דהיה מצי למיטען איכא גריעותא דלא אמרי'  
מינו ואיכא כמה אנשי כזה האופוזיצין לסמוך בענינים  
שנמצאו כזה האופן אלא כרברים שנמצאו בספרי  
הפוסקים אשר נפיהס אינו חיים סס ע"ג וע"ד:

**תל"ט מינו** לגרע מעותיו דלא אמרינן  
דכטענה זו מרווח יותר וכטענה  
אחרת היה פיתה סס:

**ת"ם מוחזק** בקרקע וטוען לפירות ירדתי  
דנאמן ואי אמר לקוחה כדני  
ואכלתיה שני חזקה ואתו סהדי דאכלה כ' שנים דהדרי  
פירי וחינו נאמן לומר דידי אכלי דלפירות ירדתי כי  
היכי דאמרי' דכי ליכא סהדי דאכל מהימן לומר לקוחה  
היא כדני לגבי פירות וארעה דררא ופירי לא דררי  
דהוי מינו לגרוע סס משס הרמב"ן ותוספות דיותר  
דוזה לומר לקוחה מפני שרוב אותה ה"ל לנזף הקרקע:

**תמ"א מינו** אומן שטוען לקוחה היא כדני  
דאינו נאמן אפ"י יש לו מינו  
דלהד' מ' או החזרתי וכקליפה לא מהני לו מינו לומר כך  
ק"ל



קללתי שם ומ' כללי המינו דקכ"ג ע"ג וכתוב דקל"כ וע"ס דקל"ג ודקל"ד :

**תמ"ב מיגו** ממנון לממון דחי בעי היה אומר ויהר דלא אמרי ולפטור נשכועה אמרינו מינו כל דהוא אפי' שהוא ממנון לממון כגון ע"מ דבעי למימר דיהא פטור משכועה מינו דחי בעי היה כופר בכל שם דפ"ד ע"א ועיין לעיל סי' תי"ז דין זה הביאו מהמרדכי פ"ק דמלועה ועיין בכמהי יוסף שם :

**תמ"ג מיגו** היבא דעי' המינו אכתי יש"ס א"ס לקחה זה דמוכרה לזה מיר המערער לא אמרי' מינו שם דפ"ד ע"א ועיין ע"ס ע"כ נחלוקת הרמב"ן ורשב"ם :

**תמ"ד מיגו** טענה ללוקח דלא טענין כמינו דחי בעי היה טעין כך שם ועיין ע"ס ע"כ נחלוקת רשב"ם והרמב"ן :

**תמ"ה מיגו** דמהני להכחיש דבריו הראשונים בטוען וחוזר וטוען מפטור לפטור כגון דאמר תחלה לא לוייתי ושוב אמר לוייתי ופרעתי דנאמן כמינו דחי בעי הוה קאי בטענתיה קמא ומשקבע השתא נמי לישקבע בדבריו האחרונים כיון דאין עדים ללוה שם דף ד' סע"א וע"כ : ועיין הר"ב ח"א כללי מיגו דרכ"ה סע"א וכתוב דקל"ג חידוש לחזור וטוען ע"י מינו :

**תמ"ו מיגו** דחי בעי שתיק אי אמרי' שם דף ד' ע"ב ועיין בתוס' פ"ב דכתובות דף ק"ז ע"ב סוף ד"ה אין נאמנים :

**תמ"ז מפקיד** אלל חברו בעדים ומת ותבע מהיורשים ואין ראיה דאיהו היה מני טעין חזרתי ולקחתי ממך חי טענין להו אע"ג דהורה דהוא בידם שם דף ד' ע"ב :

**תמ"ח מוהזק** בקרקע וטוען של אביך היתה ולקחתיה ממנו ואין עדים שהיתה של אביו דנאמן כמינו דלא היתה מאביך מעולם אע"ג דבעטנת לקוחה היא אינו מעיז דאין שכנגדו יודע דמשקר ואי היה טוען לא היתה של אביך היה יודע שקרי אפי' אמרינו דאיבא מינו שם דף ד' סע"ב וע"ג ועוד שם סוף דפ"ד דרשב"ם :

**תמ"ט מיגו** היבא דז"ל דלא אסיק הדעתיה היתה טענה דהיה לו לטעון אי אמרי' מינו שם :

**ת"ן מיגו** גרוע דאמרי' כשהו טוען בריו והלה טוען שמא הו שיש חוקת הגוף שם ועיין לעיל סי' תי"ז מ"ש נמש מהרשד"ם :

**תנ"א מפתחות** תפיסת מפתחת אינה תפיסה ומסירת המפתח אינה קונה הר"ב ח"ג סוף סי' פ' דפ"ו נמש הר"ב ועיין בא"ח ה' פסח ובכ"ז שם לענין מסורת המפתח אי קונה והרמב"ם פ"ב מחמת דין חי' וכ"מ וא"ח סי' תל"ז כ"ז ע" :

**תנ"ב מקח** מני שליח סחורה להראותה אם ירצה אותה הו אם ימלא למוכרה או אם לוקחם לשגרם לכיה חמיו אם יקבלום ויחננו כהלכה הו כחורה חלוקי דינים כזה הר"ב ח"ג סי' פ"א מהרמב"ם פ"ב משלוחים ופ"ד נזמורה ופ"ד דנדרים והמוכר הסמינה ושר' ארבעה נדרים ופ"ה האוכר

האימנים :

**תנ"ג מתנה** מני שלוח לתת ליתומה שנתגלה כתיבו כך וכתקדשה לחים שני שלח מדעת יורשי המלוה אי אמרינו דעניה דאדעתא דהכי לא נתן הר"ב ח"ג ספי' פ' הרפ"ח סע"א :

**תנ"ד מוכר** ש' ח' לחברו דמני מחיל אי חב לחברו ואין לו לשלם מנכסים אחרים אי מני מחיל הר"ן פ"ב דכתובות דף תע"ד ע"ד ושלטי הנכורים פ"ה האשה שנפלו בכתובות דף תק"א ע"א לשון המתקיל הימא אכו' :

**תנ"ה מוציאין** מדר נתן אי מני מחיל השטר אי החיוב שם :

**תנ"ו מסים** כמה יהיה בעיר לשיהיה ככני העיר למסים ולמנהגי העיר ולענין אם נדר מנושכי העיר ואי ירד להשתקע זמן קטוב ואי לא דר שם וירד לדור הר"ב ח"ג סימן כ"ה א"ב וע"ס סי' ק"ד דף ק"טו"ק דבאור' לענין הסכמותי ועל החוקות יע"ש :

**תנ"ז מיגו** כמקום עדים דלא אמרינו כמקום דחינו אלא נאום חששא אמרי' כנ"מ פ"ב דכתובות דף כ"ז ע"ב יע"ש :

**תנ"ח מלוה** על המזכין וחלוקים בהלוואה דהמלוה נאמן בשכועה אם יש לו מינו הרשד"ם ח"ה סי' קמ"א הביא נח"מ סי' ע"ב : **תנ"ט מתנה** מני שניה שאשתו הטול כל החפצים שעשה בעדה מיום שנשאה דלא הטול מה שעשה בעודה שדוכה והרסה וגם דוקא מה שעשה בעדה ושהביא ראה על מה שעשה בעדה הרשד"ם ח"ה סי' קמ"ב והביא מכתב מקומות והרמב"ם פ"ב ממכירה וטור ח"מ סי' ר"א ועיין בדיון אחר זה :

**ת"ס ניתנה** מני שנתן לאחר כל ס' שיפול יוד יורשיו על העליונה ואפי' שבעלמ' מתקנין הלשון והענין להוציא מיורשיו לא אמרינו וכן מני שאמר פירות דקל ואין חילוק בין מתנת בריו לש"מ שם ולעולם ככל ס' היורש מוחזק ואפי' המתקבל ג"כ יורש יחליקו בשוה אם יש שם ס' שם סי' הנזכר והר"ל הלוי כלל ח' סי' דקל"ה באורך ורשד"ם ח"ה סימן רל"ב :

**תס"א מתנה** מני שנתן דלדוך להביא ראיה המתקבל שזה הוא שנתן יוכן ממ"ש סוף סי' תנ"ט :

**תס"ב מתנה** ש"מ כשנתן וזה שכל מה שיזטרך לפזור להנצל מאיזה ערעור או פזור אחר יזא הכל מכללו נכסיו משני בניו דאין המזכות בכלל אלא היינו פיזור הולאות הקבורה וקזנים הרשד"ם ח"ה סי' קמ"ה :

**תס"ג מלוה** שחייב לו הלוה כ' חובות א' בשטר ואחד בע"פ ופרע לו ואמר שבשטר אינו פורע ושהק המלוה יכול לומר לשבע' פ' לקחתי הו אם קבל בפירוש על אותה שבשטר לאו כ"כ הרשד"ם ח"ה סי' קמ"ט נמש הר"ן :

**תס"ד מזכה** לאחר ע"י ראיין כיון דזכה אינו חוזר הרשד"ם ח"ה סי' קנ"ד נח"מ ע"ב וע"ס סי' רכ"ב :

דעת ח"מ ערך מ"ם קדושים

מהר"ט טכף על מתני דפ' אעפי רי' הומר א"ס רנה כוהב  
לכתולה ר' והיא כותבת התקבלתי ק' וכן הדין ככל חייב  
ואפי' יש שבועה ועיין עוד שם ובסמוך כי משם הביא  
עוד ראיות ועיין בדיונים הבאים :

**תע"ז מודה** לראובן שחייב לו והמלוה אומר  
הינך חייב להווי כאלו נחל שם  
משם הנדרכו פ' יש נוחלין וטור ח' ג' סימן ע"ה  
והרמב"ם פ"ג מטוען גבי טענו חטים והודה לו  
שעורים דפטור הך מרמי שעורים ועיין בסמוך :

**תע"ח מהילה** טענו חטים והודה לו שעורים  
דמחל לו השעורים כדין  
הקודם :

**תע"ט מתנה** מני שניתן לו מתנה ואחר שכתב  
לרשותו וזכה בה אמר אז  
אפשי בה ושהר לשבו' ה' מהני או לא והיה לשון מהני  
ואז אמר לה זכיתי בה או לא ומורה וכוונתו או שאומר  
שהכל בטל ואז שתק מעיקרה פרטים לזה ואימת חוורת  
לניתן מחלוקת בזה הרשד"ס א"ה סי' קע"ט הביא  
מהרמב"ם פרק ד' מנזכיה וז' מ' סימן רמ"ה והה"מ  
ומהר"ק :

**ת"ך מתנה** מני שהמר נתתי לפ' והמקבל אמר  
לא כתב ולא נתן להודאת בע"ד  
בק' עדים :

**תפ"א משטה** ש"מ דאינו משטה שם :

**תפ"ב משטה** הודה למני שהיה חייב לו או  
פקדון התקבלת אילו"ל אהס  
עדו דלא שייך השטאה והשכעה שם הביא מח"מ סי'  
ל"ב ב' וטור סי' פ"א :

**תפ"ג מחירה** דלה בעיה קנין וכן כשנתן  
הפקדון כמתנה לנפקר שכבר  
היה בידו שם הביא מהרמב"ם פ"ג מנזכיה וה' מכירה  
וח"מ סי' רמ"א :

**תפ"ד מחירת** ש"מ לאחר מיתה דלה קנה  
אלא לאחר מיתה כמתנה שם :  
**תפ"ה מתנה** ש"מ כשאמר לעצמו כלום דהויה  
במק' יתבעיה קנין שם מהרמב"ם  
פ"ח מנזכיה :

**תפ"ו מתנת** ש"מ דלא כתיב בה דאפטור מנו  
מרעיה דלרשב"ס אמרי' קברו  
מוכח עליו ורבים חלקו עליו ומספיקה לה זכה  
המקבל הרשד"ס א"ה סי' ק"פ דקס' הוהביא מה"מ :  
**תפ"ז בטל טל'י** מני שנתן כמתנה כל מטלטליו  
דהיינו כלי השמים ולא חטוי  
ושערי ובהמות והכשטוי זהב וכסף וסחורה דמטלטליו  
היינו מטלטליו השמים הביא הרשד"ס א"ה סי' קפ"א דף  
קס"ב מפ' מני שנתן וטור ח"מ סי' רמ"ח י"ע :

**תפ"ח מתנה** מני שזיכה לקטן ע"י אחר דזכין  
לו ואין חבין לו ויחס מחל הוא  
או חבין למתחייב להת' המתנה דהוי כשלה בפניו ואין  
חבין שלא בפניו דקטן כשלה בפניו דמיה הרשד"ס א"ה  
סי' קל"ז :

**תפ"ט מתנה** כחזרת שטר המתנה לא כתבטלה  
המתנה בזה שם הביא מטור  
ח"מ סי' רמ"ג :

**תס"ה מלוה** שתפס לו ולאחר לה הוי תופס  
חב לאחרים דמיגורוכי ליה זכי  
למכרה ואפי' לא תפס לו חלה לזה שם הביא מח"מ  
סי' ק"ח וע"ה הרשד"ס סי' רכ"ב :

**תס"ו כעב ט"ו** שטר וכתובה דיש בה זמנה הוי  
כמעבטו דזמנו מוכיח ואינו  
לדין תנאי כפול שם הביא מח"מ סי' רמ"ה והרמב"ם  
פ"ח מגורוסיין והרשב"א סי' תקקע' טוהב"ח מ' עלה  
רי"ב ועוד הרשד"ס א"ה סי' קל"ה י"ע :

**תט"ו מתנה** מני שנתן בית לחתנו בעת הנישואין  
בהנאי שידור כעיר הויא ג' שנים  
וכחוק הנ' שנים מתה אשתו וחסמיו רונה הכית שובה  
החתן מב' ג' עמים נכונים הרשד"ס א"ה סי' קנ"ו :

**תט"ז תנה** או מכר כשנתן וידר ברשות  
ויש"ס מחמת חומרה הוי ע"ד  
כך נתן וכן במכר ויש"ס כיתי עדים דב' חומרים שהיה  
ע"ה וב' חומרים דלה היה ע"ה ע"ה ג' דבהוה דבר  
שטיה חוקי הרי להרי חרי וחוקי נכסי כחזקת בעליו  
היינו כשיש"ס דמעיקרה לה חל המקח הכל היבא שירד  
והחזיק מן הדין מן הספק אין להוכיחו שם מתשובת  
הרשב"א סי' תקקע"ב והיה דבר שטיה הובא ככתובות  
י"ב דף ע"ה :

**תס"ט מלטר'י** הע"ג דמשעתכדי ובעד'  
מ"ג חין מוזהאין מן  
הנוקדס שתפס הע"ג שהיה ב"ח מאוחר הרשד"ס א"ה  
סי' קס"ג וסי' קפ"ד הביא מח"מ סי' ק"ג :

**ת"ע מוחזק** כמטלטלי הידיעיים לאחר א"ס יש  
מינו כגון שלא ראוהו עכשו' בידו  
דיכול לימר החזרתי או להד"מ דמתניה חזקתו וטעמינו  
ליורשו כמו כן הרשד"ס שם הביא מח"מ סי' קל"ג וכן  
בכל מ"ש שאין להם ס' ה' היבא דאיבא מינו מהני  
י"ע :

**תע"א מוחזק** כ' כנכסי אביו וכן האב כנכסי  
הבן הוי יש מינו מהני שם ואי  
שטרוה כחוכים ע"ה הבן הוי אלננתו גובה מהס שם  
מפ' חזקת וז' מ"מ סי' קמ' טובן אשה על בעלה ובעל  
על נכסי אשתו וכן משם ותשו' הרשב"א ח"מ סי' ע"ב  
ועיין בדיון הקודם :

**תע"ב מצדנות** דהבו כשאלוניקי זילת בקהל  
א' דחזן דין מלרנות בכתיס  
וחתמה הרשד"ס א"ה סי' ק"ע :

**תע"ג כוצרין** כשמחל וז' ללמוכר זיל זכון לא  
בעי קנין וכשמגך הלוקח בעי  
קנין וז' דלמוכר לא מהני קנין האי וז' הוי סברת יחיד  
שם :

**תעד מוציאין** מזה ונוחנין לזה נדרכו נתן  
דהיינו שאין לחייב כדי לפרו'  
אבל כשיט לפרוע ועמודנו כדין ואם אין לו יגכה מזה  
הרשד"ס א"ה סי' קע"א וב"ח מ"מ סי' פ' :

**תע"ה מלוה** אפי' לגבי גוי לא הוי ראוי  
וכחכת אשה גובה ממלוה  
שחייבים לבעל שם הביא מטור ח"ה סי' וכל"ח מ'  
סי' פ"ו ועיין בדיון הקודם :

**תע"ו מודה** כדבר לחובתו כגון שנתקבל החוב  
שחייב לו פ' אעפי' שאינו יודעיס  
כודאי שלא נתקבל מהניה ליה הרשד"ס א"ה סי' קע"ע



**תק"י מלוה**

לאשה או גובה מירוסת חלו  
הכתובה של בעל או של יורשית  
ואי תפס או מהני שם סוכב על זה גבעה געמי לונה  
דלא מהני :

**תקיא מתנה**

מי שנתן למי שאינו יורש כגון  
בת כמקום הכן או אשתו בין  
הבנים או אשה לבנה כמקום הבעל ונתן כלסוף ירושה  
דלא מהני מ"מ אם הזכיר לטון מתנה כגון יחזיק הוי  
מתנה בין הזכיר כהחלה בין בסוף ואם היה מטובע דלא  
מהני אם זכה על יד אחר הוינו מתנה הרשד"ס א"ה  
קי"רל"ה הביא מטור ח"מ סי' רפ"א ותשובת הר"ה"ש  
הובאה כ"ה :

**תקי"ב מוכה**

לאחר ע"ו אחר דלא בעי קנין  
כיון דכחו לודו הוי ככחו ליר  
המקבל שם :

**תקי"ג מעבשיו**

כשיש כהנאו ממון ד"א  
דאפ"ה בעי הנאי כפול מ"מ  
אם יש שבועה ראוי להחמיר שם :

**תקי"ד מתנה**

לשון יחזיק דהוי מהנה שם :

**תקט"ו מלוה**

שראה שהלוח מכר קרקעותיו  
אעפ"י שהוא חתם בעד לא  
מפני זה הויא מחילה וכיוצא ואפי' עכרו שני חזקה ד"ל  
דבכ' נוח לו או סבור שהלוח יפרענו ממקום אחר וכן  
אלמנה שראתה כנה מוכר קרקע ולה מיתתה לא מפני  
זה אכרה שעבודה ותכלק ללוקח הרשד"ס א"ה סימן  
כל"ד הביא מח"מ סי' ק"א טור וכ"ו ועיין בד"ץ שאחר  
זה :

**תקט"ז מערער**

על השדה והוא חתום בעד  
במה שמכרה לאחר דאבד  
זכותו שם מפ' פתרא דכתובות וכי ח"מ סי' ק"א ועיין  
בד"ץ הקודם :

**תקי"ז מצוה**

לקיים דברי המת דהוינו אפילו  
בכריא שזה והוא שהושלשו ביד  
שליש לשם כך שיקנס לזה אכל אם לאחר הלוואה כל  
לידו או אם היו כבר בידו הרשד"ס א"ה סי' רל"ו משם  
הקום ועיין פ' מליאת האשה בכתובות ועיין בסמוך :

**תקי"ח מתנת**

ש"מ דדבריו ככתובין וכי' דמו  
מאי אובא בין מ"ש מצוה  
לקיים דברי המת שם משם הקום"ס פ' מליאת האשה  
דהוינו מצוה לקיים הוינו בהושלשו דוקא ח"כ דוקא  
כמת נותן פחיי מקבל יעש כהום ועיין בסמוך :

**תקי"ט מתנת**

ש"מ דכתובין וכו' דמו ולא  
בעי קנין היינו כמילתא  
דכבריא מהני קנין אכל דבר דליקיה בכריא כקנין לא  
מהני בש"מ זולת משום מצוה לקיים דברי המת ע"פ  
הקנאים הכתובים כדיונים הקודמים יובן משם משם  
השו"ה רש"ב א"ו ועיין בסמוך :

**תק"ך מתנה**

מי שנתן דירה או אכילת פירות  
דהוי דשלכל' אפי' ש"מ דלא  
מהני כל שלא אמר דקל לפירות וכיוצא ואפי' בהקדש  
דינא הבי שם והביא מפ' יש נחלין שו' הדין :

**תקכ"א מתנת**

ש"מ דיש בה לשון גרוע אין  
לנו לתקן לשונו או להוסיף שם  
משם הרשב"א :

**תקכ"ב מתנה**

מי שאמר תני שקל לכני בשבת  
ועריך יותר דיתנו לו זולת אם  
אמר והנשאר אח"כ יהיה לפ' דלא לא יוסיפו לו וב"ש  
אם אמר אל תתנו אלא שקל דאפי' לא אמר אחריו לפ'  
דאל יוסיפו שם והביא מפ' מליאת האשה :

**תקכ"ג מתנה**

ש"מ שאמר תנו שטר חוב לפ'  
דלא קנה אלא הנכיר בעלמא  
שם משם הרשב"א :

**תקכ"ד מתנה**

מי שאמר נתן כך לכני או  
לכני והנשאר אחריו יהיה  
לפ' ומכה כדמה ביד אפוטרו' או הנשאר יהיה ביד איתרו  
אפוטרופוס או יוצא אחרים או יהיה ביד הכן והבת אם  
גדלו או ש"ל כיון דאמר יתנו לו כד"ל דיקבל דוקא מיה  
אחר דהוי ס' ומ"מ הורש מוחק שם :

**תקכ"ה מתנה**

מי שנתן סתם נכסיו דשטרות  
ג"כ מיקרו נכסי הרשד"ס  
א"ה סי' רל"ה הביא מטורח"מ סי' רמ"ח :

**תקכ"ו מלוה**

לענין נבייה מן הראוי הרשד"ס  
א"ה סי' רמ"ח ורמ"כ ושו' הדין  
מח"מ סי' ק"ו וכתובה אשה דינו יעש אנב :

**תקכ"ז משכיר**

בית לשכירו סתם ונפלה  
דחייב להעמיד לו אחרת ויא  
דהוינו אם יעמיד לו ואם לאו שיתן לו מעות השכירות  
שלקח למימר דחייב עכ"פ לתת לו בית נמש מהראש"ס  
ח"ה סי' ה' דף י"ד הביא מתשו' מיימו' ועיין בסמוך :

**תקכ"ח משכיר**

בית זה ונפלה דאזרח ליה  
ד"ה דהוינו לענין דאינו  
חייב להעמיד לו בית אחרת אכל מ"מ לריך להחזיר לו  
דמי השבוח' של הזמן שנחסר ויא דאזרח ליה הכל ואפי'  
השכירות וכיון דהוי מחלוקת ממנוא יוכא דקאי ליקו  
והמע' הוי מ"מ הך דינא היינו ככפל אכל כשריפה דהויא  
מכה מדינה היא והויא פסידא דמשכיר ולא דשוכר  
ומ"מ היינו לענין המעות דחייב לתת לו לשוכר לא  
הבית עצמה אם השכירה לו שנים ועמדה סרבה קצת  
זמן נותן לו המעות של שני הבעלה דהוי לא שעבר לא  
לי וכבר עכרו ונפלה או נשרפה אם הבית עמדה  
הלא סנפלו דלקותיה שחייב המשכיר להקן לא יכול  
לומר אזרח ליה זולת אם באים לדון על חסרון הזמן או  
יתן מעות ונפלה דאזרח ליה אפי' סור והקנה אזרח  
במנו במרור אלמנה ע"ש הראש"ח ובחננויות נראה גמני  
דח"ה :

**תקכ"ט מצרנות**

היכא דיש מחלוק' דהליקח  
נקרא מתור' ודלא כהרמ"ה  
מהראש"ח ח"ה סי' י"ג דף ל' דועיין בסמוך :

**תק"ל מצרנות**

דאין באשה ר"ה דהוינו רוקא  
אלמנה ונרוסה ופנויה אכל  
לא באשת איש ויש חילקים זילת שאם אין לאשה נכסים  
ודיעים מנ"כ שלא יש לחס להערמה ומזיקו לשבועה  
וארס וכיון דהוי מחלוקת אפי' בא"ה אין להויתא אלא  
דאם יש חשש הערמה או ישבעו או יחרמו כנוצר שם  
והביא מהריב"ש סי' שס"ע ועיין בסמוך ואשה גבי  
אשה או דינו כגבי איש הביא מהמרדכי פ' התקבל  
והרי' הלוי כלל' ז' סי' ס' ואם היא באה נחמת בעלה  
יעש :

**תקל"א מצרנות**

ככתים וכן ככל דבר דכותל  
מפסקו וכיוצא דלר"ה תורבני  
ירושא :



**תקס"ה מזיק**

כגון קוערל ופית הכסף ונוקין גדולים דאין להם חוקה די"ח דהיינו חוקה בלא קנין ועדים אבל החזיק כרשית בנין ועבירה ומתנה מה דינו ואי תחילת בעדים וקנין אי מהני דהיינו מחלוקת ואי יש חילוק בזה בין נזק הגורף לנזק נמוכו בגון הכותל וכן קצבים לחתוך בשר או דבש המרעיד הבית שם ואם לא מנחה מתחלה יעש ולכ"ע אם לא היה מחילה בקנין לא מהני לכ"ע ונוקין גדולים מאי הוי ואי אין דעת רוב בני אדם סובלתן יעש :

**תקס"ו מחילה**

כשטוען דאנוס הוה מחמת המועטובלין או שהיה אבל אינו חסוכ חונס ועוד דלריך להביא ראיה שם :

**תקס"ז כבירה**

מי שהיה לו כתים תחתים ושניים ושלשים ז"ע ג"ז ז"ו ומכר להם תחתים ושניים והנלוה עמהם עד שטח השלישי אי יוכל לכנות בכפר עד כנגד העלו העליונות או עד שטח העליונות לבד וקו לא אודילמא כיון דכתב מתקומה דאדעא וכו' בזה יכול להגביה פרטים לזה הראש"ח ח"ה קו"מ תשובת רב ח' ותשובת הראש"ח עליה :

**תקס"ח מבירה**

כשכתב שכתן כל הנלוה אל הבית והמולרים מפורשים ג"כ אי נכנס החצר כיון שלא פורש שם ועיין בסמוך או תלינן בטעות סופר :

**תקס"ט מבירה**

כתן לא העליה יכתוב בשטר מתקומה דאדעא אי קנין בטעות סופר דהול"ל מתקומה דביקא וכיוצא שם משם הרשב"א ובשאון לתלות בטעות סופר בה"ג יעש :

**תקע"א מודעא**

חילוק בין מצד למתנה ונט אי הביירו באונס ולא מסר מודע' או מסר מודעא ולא הפירו באונס ואי ביטל באיזה ענין מועיל ביטול המודעא ואם מועיקרה ביטול כל המודעא שומסור ולהפך ואונס מתנין שהיו חייבים לו או שנשבע לנרש ולקח ואם היה חייב הכתובה או שלא מן הדין ופטרוהו וכיוצא נאם הנסיוה מן הדין או שלא מן הדין ואם נרש באונס וכיוצא תמנה פסולה לכעלה כהן ואם נשבע שלא לנרש וכדענין שכתבו לנרש או בדברים או כשטני וכן נשבע שלא למכור ומכר עינין הראש"ח ח"ה סימן מ"ב ואי ביטל מסירת המודעא שימסור וכיוצא יעש ואי גזים וכיוצא תמנה הוי מודעא מחלוק' בזה ואי גזים על ישראל או ע"ג גזים ע"ש כתבו המשיב הראשון וכדבריו הראש"ח וברין גזים ולא עבד מחלוקת בזה יעש ואם הטמינה האשה נכסים לכתובה וכיוצא אי חסוב אונס :

**תקע"ב מים**

מי שכתן כך מה לטובי העיר ובתפשר עמהם ופטרוהו ח"ן בזה טעם דהוי כמתן דלא ידע מאי מחיל יכן מחיל קודם שבה החייב לעולם ואין אדם מוחל דשכלל מפני דזה הוי כמחיל שעבוד הנכסים התאבעבתי לתם ומנהגי אפי' בלא קנין ומ"ש הראש"ח ש שהפוטורים הנעשי' לתם היינו כפורע חסכו של זה למחך לא התירה הלא בתם המוטל הקרקפתה דנכרי וקצוב על כל אה"ו דכחה סויד לומר שכלם חייבים למלך אבל בעלוה המוטלים על הנכור כקמס פטור שלהם הינו כמתנה לפרוע ואם לצון הפיטור מוספק דאפשר דלא פטרוהו אלא על העבר ולא על העתיד ויש חרש ראוי להתמה וכו' ש"ח

אלה שאם קבל השכירות חייב להחזירה עד שיתן לו בית ואפי' נפל בק"י הזמן שאינו מוכיח לשכור הלא בכל השכר שכתן לו לריך להחזיר לו כל השכר או ליתן לו בית אבל לא בית ממנו ואפי' קנו מידו שיטכיר לו בית או שיכור לו הראש"ח שם משם הטור ואפי' להראש"ח היינו באומר בית סתם אבל בכית זה אינינו חייב ואפי' היה לו בית אחר אינינו משועבדת וזאת אם אמר בית סתם לא בית זה ואם היה לו בית אחרת מושכרת כשהשכיר לזה וסוב ילא משם השוכר אי יתננה לזה יעש ושייד קתה לזה הראש"ח ח"ה קו"ס ו' :

**תקנ"ט משכיר**

עלייה למכירו וכתוב בשטר דהשכיר לו העלייה והמאגזין אשר תחתיה ושוב נודע דאין לו מאגזין תחתיה הלא יש לו מאגזין אחר כבד הכית לא נכנס זה בשכירות כיון דאין תחתיה ממנו ואפי' אם כתב כל הנלוה הנה אין נכלל בזה הלא הנלוה לעלייה כגון חדרו הבית ושהר אשמיסים הנלוים שם אבל מאגזין אשר תחת הבית הינו קרוי כ"כ נלוה אליו הראש"ח שם בריש התשובה וה"ה כמבירה ואם היה רחיים תחתיה הינו כלשון מאגזין ואפי' היה קנין ח"ן הקנין נכיה מאגזין אחר ועיין לזה בכה"מ פ"ד דף ט"ע ב' והראש"ח ח"ה קו"ס ו' :

**תקס"א מוכר**

קרקע למכרו וה"ל בני ד' גיוורי משתא ולא הוי הלא ט' דחזור ומ"מ אם הקונה קים ליה בגויה סכר וקביל והאי דה"ל ד"ה ק' עדיף כעשרים ולהרמ"ה דוקא כי שייח' כי הויא שיעורה אבל לא שויח' כההיא שיעורה הוי מקח טעות הראש"ח שם סי' הנז' ומ"מ אם כבר נסתמם בה אחר שידע מחל וה"ה כמשכיר שם ועיין בסמוך והראש"ח ח"ה קו"ס ו' וכן משם ועיין פ"ד דכתלה דף ט"ע ב' נבי אדעא ברקלי :

**תקס"ב מוכר**

בית ומאגזין תחתיה והאמת הוי דאין לו מאגזין אפי' היה הלוקח בקי שאין לו מאגזין תחתיה הוי מוס וחזור גמיהו אם כשהמס אחר שידע אינו חוזר ואם קתה ותכף השכירה למוכר דלא ידע חוזר שם וה"ה במשכיר ועוד הראש"ח ח"ה קו"ס דף ל"ד ע"א ושייד לזה בכחובות פ' אעפ"י דף כ"ע א"ב גבי ההוא קלא ובר' רא"י וקוס' :

**תקס"ג מתנה**

כשאמר ידור פ' בכית זה דלא מהני דכתב הרשב"ה בקשו' ואם קנו מידו מהני דמגופא של קרקע קנו והוי כאומר קנו בית וכו' :

**תקס"ד משכיר**

בית ואכסדרה למכרו והתנה עמו המשכיר שגם הוא ישלמם באכסדרה ויעביר דרך שם והאבר בה לעכב בטענה דסכור הויקי לקבל הינה טענה ואפי' היתה מועלת טענתו היינו דיוכל לחזור מהשכירות ולהניח הבית אבל לא להחזיק בכית ולמנוע דגל המשכיר הראש"ח שם :

**תקס"ה משכיר**

בית למכרו אי השוכר ראוי לתקן כה דבר ואם התנה שכל מה שיעשה ויתקן יהיה על השוכר אי הוי כתיבת יסוק ומ"מ אם כה לעשותה אי יכול לעכב ואם כבר עשה אי יוכל לומר שישתק כיון שתק ואם כה לו הוק גדול דהכות דוע וכיוצא הראש"ח ח"ה קו"ס ו' ואם ירעה לתנותה שגינה ורועה לקן הנזק יעש :

כאנכ לא מהני :

**תקפ"ה מתנה** כשכתב דתקנה כך אנכ קרקע כיון שלא כתב דתקנה לו חלקה ה' אמות קרקע ואנכנ הקנה לו כדוכיף יש לנמנס ולומר דלא מהני שם :

**תקפ"ו מתנה** מי שנתן כל נכסיו חסד לרבנן נכסי הו' שטרות ומעות אכ"ה חס פקדון אבל מלוה שלא בשטר לא הראב"ח ח"א ס"א ע"י :

**תקפ"ז מקנה** שטרות דנקנין באנכ מ"מ בענין מסירה ובתיבה וכו' וכ"כ מ"מ ח"א די באנכ שם הביא תשו' הרא"ש כלל ע"ז ס"י ב' והר"ף והרשב"א :

**תקפ"ח מתנה** כשיש בה ס' מחמת הדין ומחלוקת פוסקים דהיורשין מוחקים שם ואפי' קבלו יחזירו ע"ש כל התשובה והראב"ח ח"א ס"א ע"ז :

**תקפ"ט מתנה** מי שחמר תנו ק"לפ' ויסב ברחי דה' קיקח והכת' הו"ה ככחיתו וחי חמר תנו בתי לפ' ויקח ברחי האם יטא הכ"ז יקח וחי לא לא כדחיתא בנמ' ככונה דלתוספות הוי כש"ע דמיר זכה באמירה ולבעל ת"ה הו' אפי' ככריא וטעמא הוי משום תפוס לשון ראשון הראב"ח ח"א ס"י ע"ז והביא מהר"ף פ' מי שמת ומתקמ"ג טעמי' אחרים ועיין בסמוך :

**תקפ"י מתנה** מי שנתן לשמעון וכהוב בו שקבל המקבל מתנה לומר עליו קדיש וללמוד הלכה ככל יוס' אי' תלי' זה בזה ואי' לא חמר לא זכה דנראה דלאו הא כהא תליא שם באור' :

**תקפ"יא מתנה** מי שנתן ע"מ שיחמר עליו קדיש וילמוד הלכה ככל יוס' אי' הקדיש נמני היינו ככל יוס' או למאי דסליק מניה דהוי ס' וזכה המקבל אפי' חמר יוס' א' והוא שחמר ה"ך יב' חדש ולא ח"כ וחי' היה חומר ג' כ' כשכיל הכור קדיש א' עולה לכאן ולכאן חס היה מכוון לשניהם שם :

**תקפ"ב מתנה** כשזכה בה כבר מן הדין ומחמת חס' בתכתי' חתה ב"ה לכטל' דזכה המקבל שם משם הר"ן בגיטין וטור ח"מ :

**תקפ"ג מתנה** כשנתן לפ' בתכתי' שיעלה אחר שנה שילך הנוהן לא"י שיעלה המקבל לשמשו וכיוצא ומה הנותן קודם דהמתק' קיימת כיון שכבר נתן שם באור' :

**תקפ"ד ממון** כשיש ס' דאין להוסיף ואפי' באיסור ואפניהם מתרי טעמי' הראב"ח שם :

**תקפ"ה מחילה** לשון מחילה מי שהומר לכפקד דיהא מחול לו הפקדון דלא מהני אלא כהלוואה מ"מ לשון מתנה מהני ולא בעי קנין ואפי' היה קנין דקנין לא מהני במעוה לא חמר' לא נמר להקנותו אלא בקנין שם הראב"ח והביא מהר"ף שו"ד והרמב"ם ה' זכיה ולשון מתנה כסוב' אי' מהני אין הכרח מדברי הרב :

**תקפ"ו מתנה** לשון מתנה למלוה אי' מהני בדין הקודם :

**תקפ"ז מחילה** כשיש שטר מחילה ושוב יטא שטר דנתחייב להשתדל במעיותיו :

מן קרן לקהל שהפירות יהיה להם דהוי שכתפי דלא יאכדו הראב"ח ח"א ס"י מ"ט :

**תקע"ב מ"ם** מה שפוטרים ועושים טובי העיר אין הכבוד יכולין לבעול דכריהם אפי' טעו שם :

**תקע"ג מ"ם** כשהעלילו על קרקעות יהודים והקדש וקהל כיכר יפיעו הראב"ח ח"א ס"י ס' :

**תקע"ד מובר** דבר לחברו וחמר באו גוים ולקחה ממנו שלא כדינם אכ"ה הלוקח ואם זכו כדינם חוזר המקח והפירות שאכל הלוקח הראב"ח ח"א ס' דף כ"ד ע"א :

**תקע"ה מתנת** ש"מ כשנזר ובקנין או אית לשון של יפוי כח מהו הלשון ואי' חמר כהבו ככל לשון של זכות ולא כתבו גמ' ותוס' ב' אעפי' דף כ' ה"ע כ' תוס' ד"ה מתנת ש"מ :

**תקע"ו מובר** דבר שאין לו כנון קרקע ודקלי ואין לו דקלים אי' כופין איתו לקניה הראב"ח ח"א ס"י ס' ו' והביא מפ' המובר א"ת סכית דף כ"ט ע"כ גבי דקלי מלשון הרא"ש שהר"ף עינין לעיל וכן במשכיר :

**תקע"ז מובר** דבר שאינו כירו ושעבר נכסיו לזה ד"ה דמהני ו"ה דלא ואפי' למ"ד דמהני היינו לחוב שנתחייב מעצמו לפרעון חוב שהוא מהני' אבל משעבר עצמו לדבר פרטי כנון דקלי ומתיר לה וחי' לוקים אחרים שם והביא מתה"ד ס"י ע"ד בדין המרגלות וע"ש כדינו משעבר עצמו לדבר שאינו שלו ואינו כירו ואם יש קנין מחלוקת כזה שם ותשובת הרשב"א ח"א ס"י תשע"א :

**תקע"ח מתחייב** להעמיד בית לחברו כסף ידוע ונתקדמו הרבה דפטור דהוי כאונס הראב"ח ח"א ס"י ס' י' :

**תקע"ט מתחייב** לעשות דבר ומת' אי' יורשו חייבום ואי' קבל קנס עיין ערך חייב ואי' בחייב הקונה להחזיר הבית ומת' יעש :

**תקפ"י מובר** שהתנה הקונה שיחזירנה לו וקנאה נהמר חס' ידע בזה המשל וכידועהו עשה חייב וחי' לה' ויגורו עליו חרם הראב"ח ח"א ס"י ס' י' :

**תקפ"יא מ"ג** היכא דהיה לריך עדים כנון קידושין או פרעון אינו נאמן לומר פרעתיך בפני פ' יפ' שמתו או הלכו דאינו חומר כן ד"ה פ' יחזירו הרובה לשקר ירחיק את עדיו הרי' נוטראני' כשיטהו על קידושין דף ע"ד ע"א והביא מהרא"ש פ' כל הבטעיים :

**תקפ"ב מתנה** מי שנתן נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מיתה דקונה ובקניו אינו מוכר הנכסים ואפי' חס פירש דכחיו לא יגע ולא יראה בהם ריבא הכי ואפי' כתוב שלא יהנה מפ' אינה חזרה אלא ר"ל מעות שהיו של פ' הראב"ח ח"א ס"י ע"ז ועיין ב"ח מ"ס י' קמ"ז גבי חס על שם אחר והוא נעדר ע"ד ע"ד ר"ה לזה :

**תקפ"ג מקנה** מעות ומטבע בחליפין דלא מהני ואנכ מהני שם :

**תקפ"ד מקנה** הלוואה שביד אחרים רכש מ"מ מהני ובכריא לא שם ואפי' לו :

# דעת ח"מ ערך מ"ם קרושים

במעשותיו ולשלוח לו כ"כ או זמן המחילה מאוחר מחול  
הכל ואי לאו ויש ס' הראב"ח ס' :

**תקצ"ח מיגו** לאפטורוי משכועה דלא אמרי'  
ודלא כדמשמע מתשו' הרא"ש  
הראב"ח ח"א ק"פ :

**תקצ"ט מצרנות** מי שיש לו קרקע ומכר

ונהן רשות לאחר שיבנה  
ס' ביה וירור שמה עד זמן ידוע ואח"כ יסתלק ובאיתו  
זמן באים למכור הקרקע שבדורו שבעל הקרקע נקרא  
בין המזר ולא מארי ביתא הראב"ח ח"א סימן פ' א' מפ'  
המקבל גבי ארעה דחר ובתי דחד לפי רש"י והרא"ש ז"ל  
ואם יש לבעל הבית חלק בנזק הקרקע דהוא קודם ס'  
משם הרי"ף והרא"ש ועיין כל התשובה ופירושים עוד  
וחילוקים יע"ש והרמב"ם ה' שכנים :

**ת"ר מצרנות** דבעל המשכנתא אשר הבית

ממושכנת לו דהוא קודם לקני'  
בבית ההוא אפי' לבן המזר כ"ס לאיש אחר שם ופירו'  
החולקים ואם המלוה קודם ואם מכר ר"א דלוקח זכה  
יע"ש ואם קנה המלוה אי בן המזר מסלקו כעורה  
ממושכנת וכן אם קנה בעל המשכנתא ופי' עוד יע"ש  
אם דר המלוה בה או לא יע"ש :

**תרא ממכר** ליומיה דהוי השכירות וכי היכי

דיש אונאה כמכר כך בשכירות

ס' משם הרא"ש כתשובה כלל א' והביא מפ' הזהב :

**תרי"ב מצרנות** שני שוכרים כחזר א' וכא

הא' להשכיר חלקו לאחר

דהשכן השוכר קודם מדין בן המזר שם מתשו' הרא"ש

כלל א' והנה"מ ובעל העטור שנסתפקו בזה :

**תרי"ג מצרנות** שכירות מי שדר בשכירות

בבית ובאיש למכור הבית

שהוא או הבית שבדדה אם השוכר קודם ויש לו דין בן

המזר שם באורך והשוכר ובעל הבית המשכיר מי קודם

מהם ופי' החולקים בדין השכירות יע"ש דיש מפרשים

לספק ואם קנה השוכר אי בן המזר מסלקו :

**תרי"ד מצרנות** כשהבית לא והעלייה לא וכא

בעל הבית למכור שבעל

העלייה קודם שם מתשובת הרא"ש כלל ז' וע"ש סימן

ק"ט :

**תרי"ה מצרנות** בעל הקרקע שמכר חילנות

אם הם כ' דאין לו קרקע או

ג' דיש לו קרקע דאם יבשו נוטע אחרים לדין מצרנות

אוי הם קודמים או לא וכיוצא שם מהרמב"ם ה' שכנים

ופירושים אחרים יע"ש :

**תרי"ו מצרנות** כשיש ס' או מחלוקת דהלוקח

הוי מוחזק שם ועיין הראב"ח

ח"א סי' ק"ד :

**תרי"ז מצרנות** הוכא דבן המזר כמדונה

אחרת או חילה או קטן ואח"כ

שניה בזה דין מצרנות יע"ש ונס ס' הראב"ח ח' א' ז"ס

הביא מחלוקת בזה ומ"מ היינו דאין מסלק המזרן

ללוקח אבל מ"מ אם באים יחד המזרן קודם שם סימן

ל"ה וכן אם שניהם מצרנים ואם היא כשואה יע"ש :

**תרי"ט מצרנות** כשהאשה מצרנית דהבעל

מסלק ללוקח"ה אם הבעל

לא היה כאן דהאשה מסלקת ואפי' אין הבית שלה אפי'

אין הבעל כאן היא מסלקת וכן עבדו הנושא ונותן

בנכסיו או פקידו או קרובו שם מהרמב"ם ס' ספק י"ג

משכנים והמרדכי :

**תרי"ז מצרנות** כשהקונה היא אשה דאין בן המזר

מסלק מ"מ אם היה שותף

מסלק שם מתשובת מהר"ם וכסי' ל"ה ופי' ק"ו וסימן

ק"ד :

**תרי"א מצרנות** היבא דשה המזרן מלבא

דזכה הלוקח ה"ה אם כבר

זכה הקונה בקניינו ונתן קצת מעות אפי' לא נתן הכל

וגבא בן המזר רובה לתת הכל דנר' דזכה הלוקח שם

דף קב"ע ז"ב :

**תרי"ב מצרנות** כאשה הקונה אם היא

בעולת בעל וכשואה דהוי

מחלוקת אם בן המזר מסלקה שם וע"ש סימן ל"ה

וכשכאיש כא' אי המזרן קודם יע"ש ופי' ק"ו ופי' ק"ד :

**תרי"ג מצרנות** היבא דהשכיר שכל בעל

חזקה שימכור חזקהו לשום

אחר שלא יהא המכר קיים אם השוכר הושב כה יראה

איותה אם אמרינו דכיון דמן דדין היה קודם מסתמא

באו להוסיף אף היבא דלא היה זוכה מן הדין או אמרינו

דאם היה מחלוקת בדין בלא להסכים כפי הפוסקים

המזכרים שם בסוף התשובה הביא מתשו' הרא"ש ומתנה

יש ללמוד לכל שאר ההסכמות כה"ג והכל כפי הלשון

יע"ש ואי כתוב בה כל אלו ההסכמות נעשו ממים ועשית

הישר והטוב יש להקל ולהחמיר דנראה דמשום וכו'

וכשהוא נגד הדין אינו ישר וטוב ומגד הקדש יש להחמיר

ויחוש לעלמו אבל אין כופין שם וכשהוא דבר דאי לאו

הכי לא הועילו בקצתם אי אמרינו בן להוסיף יע"ש

ועיין עוד לזה סי' ק"ו ולענין הסכמת כפי הדין ר"א

אמרינו דלהוסיף בלא ח"א להחזיק עוד במרס הראב"ח

ח"א סי' ק"ב דף קס"ב ע"א ועוד לזה הראב"ח ח"א סי'

ק"ד וע"ש סי' ק"ח ושייך עוד לזה שם ס' קב"א סוף

דף קפ"ב :

**תרי"ד מוכר** אי נותן דשיר לעצמו הלוקח ביה

הכסף וישיבת סוכה וכן שם

קשמים דלהריב"ש אינו מוכרו לאחר ואין הבן יורשו

ולחר"י ויול סי' י' נר' דחולק הראב"ח ח"א סי' פ' ח"ד

קל"ב ועיין בסמוך :

**תרי"ו מתנה** מי שנתן רשות לשכני דישתמש

בפתח שעל חצרו ונס כחזר

אי בנו זוכה בזה דנר' דהוי מחלוקת ואם התנה שאם

ימכור או ישכיר שיסגיר הפתח וכיוצא אי אין בנו יורשו

או נימא דמראשטריך לאפיקי הני מכלל דלכניו נתן

רשות שם דהוי ס' והניתן מוחזק שם ועיין בסמוך :

**תרי"ז מכירה** אי מתנה כשיש ס' דקרקע

במחוק בעליה ערבתת מ"מ

אם כבר זכה ויש ס' אם הוי תנאי אי לא דיש הכחשה

בעדים דזכה הלוקח שם משם הרשב"א וחילוק בזה

יע"ש



לעש :

**תרי"ז מעובר** השנה לדין השכירות חילוק בין תחלת הקדש דכלו למשכני

ס :

**תרי"ח משביר** ס' בשכירות אימתה הוי המשכני מוחק יובן משש :

**תרי"ט מיגו** כמקום ער"ה ללא אמרי' הרא"ח ח"א סי' פ"ט מהתוס' פ הכותב

עלה דסטראי יעש ואי היה כונע בדבר דאמרי' יעש :

**תר"ך מוכר** ש"ח למכרו והקונה היה חייב לזה הלוג דילא זה בזה או המלוה המוכר היה חייב לזה המלוה היה חייב להחר' וזה קנאו הרא"ח ח"א סי' כ"ב :

**תרכ"א מלוה** שהלוה חטים ובכא הומן א"ל הלוג שהוא חייב לו מעות והוקרו החטים ובא המלוה לומר טול המעות ותן לי החטים שס משש הרי"כ והחילוק עליו סי' שס"ו :

**תרכ"ב מצרנות** היבא דשניהם מצרנים דאין המצרן השני מסלק לקונה מ"מ אם שניהם כאיס כאלה שניהם זוכים ואם אין בו דין חלוקה כגון חוקה אי יקפיד המוכר או הכעל וכיוצא דאז יתן למי שירצה הרא"ח ח"א סי' ל"ה :

**תרכ"ג מצרנות** כחוקה יובן מדין הקודם וככאר שכע דף ק"ו ע"א כהב וזל שחוקה חנות דין קרקע יש לו כת"ש לעיל כשם מהרי"ק סי' קכ"ז ואע"ג שפסק מהרי"ק גופיה ס' ב לענין מצרנות שאין לה דין קרקע כי אם דין מטלט' ככר תירץ נהר"ס פארוואה סי' ט"ל דדוקא במצרנות פסק מהרי"ק הכי אבל לשאר כל דבר יש לה דין קרקע וכו' יעש :

**תרכ"ד מצרנות** היבא דאמרו דאין בו דין מצרנות היינו דאין בן המצר מסלקו אבל מ"מ כשכאים יחד המצרן מסלקו יובן משש מדין האשה ובכר כתוב לעיל :

**תרכ"ה מצרנות** כששניהם מצרני' והאחד אם לא יקנה יהא ניזוק וכן אם קרוב למוכר או אשה הוי יתמי' או ת' דאפשר דהם קודמים משום ענה טובה שס ואם הא' מצרן מבטא א' והב' מנ' כחות יע"ש :

**תרכ"ו מצרנות** לר"ת דאין בכחיה מ"מ אם יהיה ניזוק בראיה יש שב"כ רכי' ירוחם וחינו מוכסם כמו שנה מדברי הרי"ב מ"מ יש לפרשו לטעם אחר :

**תרכ"ז מצרנות** ליתמי' וה' חננד המצרן או נגד אחר אי הס קודמים שס וסי' קי"ד :

**תרכ"ח מוכר** מי שיש לו בית יבאים לקנות כ' כגון איש ואשה או גדול לנכדיו הוי יתמי' ח' וס' וקרויב שס :

**תרכ"ט מתנה** מי שהפריש מתמן לאחר מקריביו בתנאי שלא ילא מלכה לכא לקושטנינא לחזור לסורו ויזאובא ושוב חזר אי מ"ש ויזא הוינו לעקור דירתו ואם חזר ליבא קפידא ונ"ס וכן הוינו לדור שס ולא ע"מ לחזור ואי ילא לעיר אחרת אפי' שלא ב' לקושטנינא ככה בעל אפנאו ויזאיה מ"ס לכר קפיד דאי לחי הכי אי אפשר

לכיהא בלא וינאם ואו או קאמר אי שניה בעיטובדאנאן ואביאם קפיד עם יזאאו מעקירת ביתו ואם חזר לסורו ושוב חזר בהשבה אי זכה דנראה דהוי ס' ואין להזיף ממתן מהותומים הרא"ח ח"א סי' נ"ז דף קמ"ב יעש :

**תרל"א מטבעות** עלו או ירדו כיזא יעשו מדינא דכב"ה דנבא דמלכותא דינא ואם יש מנהג ודיוט לענין רבות פרטום לזה הרא"ח ח"א סי' ק"ד דף ק"ו ע"ג והלואת זהוב כזקוב והביא מפסקי נהר"ר ישראל :

**תרל"ב ממון** אי הולכין אחר הרוב פרטום לזה כקמא ריש פ' המניח דף כ"ז גמר' וקום' בההיא דבר' וזכיתו ותולקום בזה שס ע"אוב' ועיין טור ח"מ וס' ע"ב סי' ר"ך בדיוטאמד ובקר :

**תרל"ג מוכר** דבר לחברו דיש' אס נס' דבר אחר נמכר עמו אימת הרמי' ראש או לא פרטום בזה אימת הרמי' מודיעים ואימת לא שס תי' ר"פ המניח ועיין במפס' ח"מ סי' ה' ד' על סעיף ח' וס' ע"ש סק' וס' ח' ל"ו ו' ס' נ"ב הכי' מכל' ח"מ סי' ה' כ' :

**תרל"ד מוכר** ואמר המוכר לכך נתכוונתי דרך משל כד וחבית דאיבא דקרו לשניהם כד אי לשניהם חבית והמוכר אימר לכך נתכוונתי והלוקח אימר לחבית נתכוונתי אס המוכר לקח כבר המעות אומר לו הדין שלך לפט' ואין הלוקח יכול לומר לו לחבית נתכוונתי והחזיר לי מעותי וכן אם לקח מעות ואומר לכך נתכוונתי וקנינא לי' חבית ותן לי שאר דמי המקח וקח לך והל' אומר לחבית נתכוונתי ותן לי החבית או המעות וכל חמורה לתחזיק עד שיתן לו דמים הנשארים וה' בשותפים דהא' אמר נתכוונתי להשתתף בזה והלה אומר לא כי אלא על א' מהם חדין עם המוחזק אף כי נשתעבד עבדו הרא"ח ח"א סי' ק"ה ועיין תוס' ונמ' בקמא ריש פ' המניח וע"ש בהז' הנו' וח' טור סי' ה' ד' :

**תרל"ה מכירה** מי שמכר למי שאינו מצוין ובשכא המצוין להזיאו או המוכר רוצה לחזור בו מהמכירה לאו כ' חלוקת קשיב כשליח המצרן מהרא"ח ח"א ריש סי' ק"ו מתשו' מהר"ם וזולתו יעש :

**תרל"ו משכנתא** דלית בה דין מצרנות חילוק בזה בין בא' בן המצר לסלק לממשכן וכן אם היה בידו משכנתא וביא ל' ק' לקונה המקום שכלדו ואם היקם ממשכנתא בידו וכה למוכרה לאחר ואם הממשכן עצמו דר בה חילוקים בזה הרא"ח ח"א וס' קי"ד :

**תרל"ז מצרנות** בשכירות פרטום בזה שס :

**תרל"ח מצרנות** בחוקות דנהנו בן אפ' או מכ' וואקופ' ש ואם מקפידין שלא לפתוח מבית זה לזה כגון שס' כ' בעלים המקפידים שס ועיין בסמוך ועיין עוד הרא"ח ח"א סי' קי"ט דף קכ"ו וכתוב קע"ג :

דעת ח"מ ערך מים קרושים

תרמ"ל מצרנות

בכתום רכבר נהגו דיש ואפי' בשאין דרך לחבר ביניהם שם :

תר"ם מצרנות

כאשה הקונה דלית בה דין בן המלך הו' ה' בהאשה המופרת מחלוקת כזה הראש"ח שם ועינין לעיול ואי היא נשואה ע"ש ועינין סו' ק"ד :

תרמ"א מצרנות

כשגניהם מלרנים דאין קדימה לשום אחד מהם אפי' זה מכח"א וזה מנ' כחות מ'נאש הא' מלרין מב' כחות כגון הא' מדין משכנתא ומדין בן המלך והא' קנה מהאשה שדין בן המלך נדחה לגביה הכא דכח' מב' כחות נדחה שם וסו' ק"ד וסו' ק"ח :

תרמ"ב מוכר

לבעלים הא' דאין בו דין מצרנות כלל אי ה"ה לבנו ולכתו וחתנו הלוקח בתי דיש מחלוקת כזה שם וע"ש סו' ק"ד :

תרמ"ג מחלוקת

כדין המצרנות דהלוקח מוחזק שם סימן ק"ד חילוקים כזה וע"ש סו' ק"י חובסוף הספר :

תרמ"ד מצרנות

דאין בהאשה המוכרת הוינו כשכבר גבתו אבל אם לא גבתה אלא שהם כרשות הורשים וגם היא מכרה לפניו שהיו כתובים על שמה אין דין זה נוחג שם :

תרמ"ה משכנתא

מי שלקח והתגה להחזירה לקונה שיקננה כדמים הללו לא מפני זה מחל זכות מצרנותו אלא דלא יזכה מוכח קניינו הראשון כדמים הללו אבל כח מצרנותו כמקומו עומד שם וע"ש סו' ק"ד חילוקים עוד :

תרמ"ו מצרנות

מי שעשה שליח למכור שדהו והשליח מלרין דלא אשכחן ראייה לבעל מצרנות כהכי לומר שמחל שם ומשם הגאון והרמב"ם חילק עליו כדין השליח שם והביא מהטור :

תרמ"ז משכון

מי שמשכן שדהו אי יכול למכרה ואי מנהני המכר בעודה ממושכנת לזה שם סוף הקט"ו דמשנת דאינו יכול למכור והה"ס דקדקו בן מנהניו לשדה שמשכנתו לך לכשאפרנה קנייה לך וע"ש סו' ק"ד :

תרמ"ח מצרנות

דאין להאשה אי הכנים ג"כ שותפים עמנה דנראה משורת הדין דיוא זה מן הכלל שם וע"ש סו' ק"ד :

תרמ"ט מצרנות

למנוניה וקבורה ורנא ונדוניא ואם היה שותף פרטים לזה שם ולהשיא הכת' יע"ש :

תר"ן מתנה

דאין בה מצרנות אי נדוניא הו' כמתנה דבך מסתבר יותר שם :

תרנ"א מגלה

סוד אפי' אחר זמן מרובה וכן האומר אני הגייתי מנזבה לחוקך ורבו עלי החולקים דאין מעמידין אותו למנונה ושום מינוי ומסלקין אותו הראש"ח סו' ק"א והביא ממנה שגנינו פ' זה בורר והר"ף והרמב"ם ז"ל :

תרנ"ב ממונה

הקהל דינו כשליח כ"ד וכי היכי דשליח כ"ד יכול להכות ולהזיק וכיוצא ה"ה הממונה ומיהו הוינו כדי להוסיף ממנו וכיוצא דבר שהוא תועלת לעשות מנעשה אבל

חירופין וגירופין שאינן מועילין להוסיף רק מתוך כעס וחיימה לא ואם עשה אלה ראו ליענש כשאר העם וכן אם כבר נסתלק מהמנינו והובע על דבר שנתחייב בזמן מינויו הוי כהדיוט הראש"ח שם הביא מרבי ירחם והני ריש פ' המנינו והר"ף הלוי כאורך כלל ד' סו' מ' ח' תשובתו והרבנים שעמו :

תרנ"ג מבזה

מנוונה הקהל דהוי כמבזה שליח כ"ד ורב עובשו יותר ממבזה אחר ואפי' אם מחל המנונה והשליח כ"ה אין מחילתו מחילה שם :

תרנ"ד מחילה

מתוך הכעס אינה מחילה למבזה שם ולע"ד יש ראייה לזה מההיא עובדה דטבתא דהלך ר' פ' לכקש ממנו מעו ערב יוהב דאמר זיל ליה עלך בלוס יע"ש כיומא :

תרנ"ה מחילת

האשה על בוסתה וכיוצא אינה מחילה למת' שנינע לבעל שם מתשו' הרא"ש :

תרנ"ו מבייש

היטן ומת' או את הקטן שם מפ' החיובל וכן לשוטה דאיכא פגם משפחה :

תרנ"ז מחרף

לחברו ואומר לו שהיה גוזל מעות ההקדש דהוי מוסיף שם דע וחייב מלקות וקנס ואפי' שאומר שהוא אומר המת' ואין מכחישו כיון דהוי יחיד כע"ה המעיד דהוי כמוצי' שם רע ולוקה שם והביא מע' ערבי פסחים גבי דזיגור וטוביה והר"ף הלוי כלל ה' סו' מ' ח' כאורך :

תרנ"ח מחרף

כהן יש להחמיר כמבזה כהן יותר מאחר הראש"ח סו' ק"ב משם הר"ב והר"ף הלוי כלל ד' סו' כ"ט מהר"ב סו' כ"ד ואם הוא עם הארץ הוי ככל ארס הר"ף הלוי כלל ה' סו' ט"ו ומ' :

תרנ"ט מחרף

דין דחמיר ייש לאו נוסף והתקללו חייב נרדית או נדוי ה"ה לממונה הקהל שם ומשם הר"ב היה ראויקו והר"ף הלוי כלל ה' סו' מ' ח' כאורך והמעני ככני הממוני על אחר יע"ש :

תר"ס מחרף

מי שאמר לחברו איני חסיד או איני מלשין או איני ממזר דהיינו כאומר לו שהוא חסיד וכו' שם משם הראשונים ועיין בתשו' הר"ם ש'אקאר ז"ל לזה וראיה מע"כ דמע"ב דף ל"ג גבי תלמיד ז"ל רבו יע"ש :

תרס"א מחרף

לחברו ואומר לו-היהפך כושי עורו שכונתו לומר שהוא בעל מחלוקת ומריבה הן שאמר שאין רוח הכריות נוחה הוינו ואין לו אמונה דאין דהוי לקונסו בשביל כך שם ואם השני חזר וחרפו בדברים הראויים לקנס יע"ש והר"ף הלוי כלל ה' סו' מ' ח' יובן משם :

תרס"ב מחרף

לחברו וקוראו עבד וכן לאשה שפחה הו' בן עבד וכן שפחה דאם היה משרת או משרתת הוינו בכלל זה דיוכל לתרץ דבירו וכן בן הזונה דיוכל לומר בן פינדיקיה וכן פסול וכול לומר מחמת קורבה ומ"מ לרברי האימר דעל דברי קטנות כאלה כשיש הכח' יטילי חרס ומ"מ מדין זילותא לא יא' שם ועיין הר"ף הלוי שם והקורא ערל או כנעני או נוי יע"ש והקורא מותרס יע"ש ומלשין ומוסר :

**תרע"ג מ'שרתת** כבית חברו פנייה היכולין  
בני למחות משום פנס  
משפחה שם משם הרא"ש ואי היינו דוקא משום פלגש  
אי אפי' בעבור היתה משרתת לבד שם :

**תרס"ד מצרנות** היבא דאית דינא דכח מצרין  
המנרין וזכה כיון שקנה  
הלוקח כשלימותו דמי ואין המוכר יכול לחזור הפא"ח  
ח"א סי' ק"ד נמשו מהר"ם וזולתו וע"ש סי' קכ"ה :  
**תרס"ה מצרנות** היבא דיש ליהודי קרקע  
שלו והשכן חזקה של גוי  
באופן דאי אפשר לחכר' וכן אם הם כתי של כ' ואלקופ"ש  
יע"ש :

**תרס"ו מצרנות** מזרין ואשה ובנות למונות  
מי קודם שם ואם הבתים  
היו כתיבות על שמה יע"ש :  
**תרס"ז מצרנות** קרוב ומזרין מי קודם שם  
כתשו הכו" :

**תרס"ח מצרנות** היבא דהמנרין מוחל המנרנו'  
באונה ענין מועיל ובאיונה  
ענין לא שם :

**תרס"ט מצרנות** לקבורה ומונות דאין דין  
מונרנית אם היתה אדוסה  
מה דינו שם סוף התשו' :

**תרע"א מצרנות** היבא דהלוקח עני ודמוק  
דיש מחלוק' אי יש דין מנרנו'  
מ"מ אם המנרין להרוסה והקונה אין לו בית הידה דנפ'  
דלכ"ע אין דין מנרנית ניהג הראש"ח ח"א סימן קי"ח  
משם ת"ה סי' ש"מ ומ"מ אם קדם המנרין וקנה אין  
מוציאין ממנו ואם זה המנרין ריך להרחי' מפני היתונני'  
למעט כהנאה יע"ש :

**תרע"ב מצרנות** היבא דאמרו אין בו דין  
מנרנות היינו דאין המנרין  
מחלקי אבל אם קנה המנרין וזכה שם וכל התשובה :  
**תרע"ג מצרנות** אם מכר לבעלים הראשונים'  
דאין המנרין מחלק' מ"מ  
אם קדם המנרין וקנה זכה שם וע"ש סוף הס' בנמוגומים  
כזה דף קפ"ד :

**תרע"ד מצרנות** כשהאחד שותף רמזיח  
מהמנרין ומתקונה שם  
תשו' מהר"ם ות"ה :  
**תרע"ה מצרנות** כאשה ויתומים אם הם  
ג"כ מצרנים דגר מתאובת  
מהר"ם דהם קודמים ומוציאין מהקונה ואפי' הקונה  
מזרין ושנראה דיש חילוקים שם :

**תרע"ו מצרנות** דין מנרנית דאמרו כנמרה  
דכעי קנין מ"מ אם אמרו  
לא בעינא ליה אין פריך קנין וה"א אם המוכר נמלך  
כמנרין לא בעי קנין שם והראש"ח כתשו' האחרונה הביא  
עוד דעות ומחלוקות יע"ש וחילוקים בין קודם שקנאה  
לאחר שקנאה :

**תרע"ז מצרנות** כאשה הקונה דאין מנרנית  
נוהג אי ה"ה במנהגות  
ואפי' יש לה בעל או פקיד ואי ה"ה ביתומים ואפי' יש  
לו אביו או וטומטום והדרונינוס הראש"ח ח"א סימן  
קי"ט מהטור והריב"ש סי' ס"ט :

**תרע"ז מצרנות** כשמוכר לכרמא ומוזני  
ולבישאי הבת דאין מצרנות  
וב"ש אם היתה מיוחסת לבת שם סוף התשובה :

**תרע"ח מתנה** ש"מ כשארנה ידור' פ' וואבל  
פירות דקל דלא מהני אלא ב'  
אמר סני בית זה לפ' ויהודי ב' ויש להסתפק אפי' אמר  
קנו בית זה לפ' וידור ב' הנינו כשפירש דבריו כמה  
ידור או לעולם וכיוצא ה' לאו כפי שעת' קאמר אין  
יוס המלכו יישוב' יוס ובין דיש ס' קרקע בחוקת  
בעליה עומדת ויפרע כפי השוין ואינו יכול לומר לו  
הייתי יודע זה לא הייתי דר דאני ע"מ כד' כפנסת' כיון  
דקיימא לאגרה ובכרה דעביד' למינה הראש"ח ח"א סי'  
ק"ד באורך ואם יטעון הקונה שקב' זמן וכן בעיקר  
המתנה כמנן הקונה במינוי ע"ש וכענין המינוי יש לי  
הכותב קיומה דסו' מינוי דהעוה דאש' יאמה פ' עת' הוה  
מענין אם לא שר' ל' שפירע לאזיבהם :

**תרע"ט משביר** כשיש מחלוקה בין משכיה  
לשוכר על פרעון השכירות  
דהשוכר נאמן שם מסוף פ' האואל' :

**תר"ף מתנה** כשיש ב' ס' ק"ס ויוכן מדין  
הקודם סי' תרע' חוהביא מפ'  
הואל' :

**תרפ"א משביר** בית שאינה שלו שאין לה  
דשות להשכיבה בשכר ידוע

שאינה מושכרת והשוכר טוען' אלו הויתני יודע' שהיה  
שכרה ויקר' לא הויתני שוכרם דעכו' יתן השכירות בפי  
השער ולא כמנ' ששכר היתה ולא מהני לומר אלו הויתני  
יודע' שאינה שלו לה' הויתני שוכרם וכן כדר' כחזר חברו  
שלא מדעתו הראש"ח ח"א סי' ק"ך וקב"א מהר"ם פ' שש  
הר"י שהביא הכ"ז פ' כינר הרגל ואם היה דר שם הדר  
ובעליו לה' מינוי מתנת שהיה טועה כדוק' ע"ד דמחיל'  
כטעות היה הוית' מחילה ומיהו אם הם יתמי לא מהני  
דמחילה יתמי לא הוית' מחילה שם ותפ"א מהטוב'  
הרשב"א דין הדר בחזר חברו כפ' איזהו נדך דף ק"ד  
ע"כ והר"י הלוי כללו' סי' נ"א ועיין בגמרה בתוכי'א  
פ' ח"ד פ' ע"א וכ' גבי איבעיה להו בעל שאורז  
אריסין וכו' ועיין שייך לזה טור אה' ע"סוף סי' ע"ח

**תרפ"ב מלוה** על המשכון דיש מחלוקת אי  
הוי כש' א' ופטור מונכ' ואבד'ם  
או כש"ש וחייב באלו וחילוק בין אם נאכד הוד' הזמנ' ע"א  
שלא נפרע אי למ' ד' דהוי ש"ח דפטור ולא אכד מעותו'  
ולמ' ד' דהוי ש"ש אכד מעותו ומשלם שאר ואם האכד'  
היתה אחר הפרעון וקבע' הלה אי לא יאבד מעותו'  
ולא ישלם השאר או ישלם הכל דהוי כשיש וחייב באונסין  
לדעת רוב הפוסקים הוי ש"ש הראש"ח ח"א סי' קב"ג  
הביא תשו' הרא"ש וכו' :

**תרפ"ג מצרנות** אפי' שהתוכה לא הוה הוזה  
למוכרה למנרין עכ"ז וזכה

דלוקח שדינה הכני הראש"ח סי' קכ"ה :  
**תרפ"ד מצרנות** היבא שהאשה מנרנית  
אפי' מחלה בקנין התנאית  
לא מהני אם הבעל מעכב שם מהרמב"ם פ"ד י"ג  
משכמים :

**תרפ"ה מצרנות** כמתנה דלא יש אם ניכר  
שהיה שם הגרמת' פנין  
שהיה שם מנר ומתנה או אחיבות וכיוצא דיש דין  
מנרנית

מזכרות שם:

**תרפ"ו מצרנות** היבא שיש אע"ג שהדין הוא שזוכה הממזרן בכל התבאים והטובות שקנאה הלוקח מ"מ את קנאם בהקפה אין הממזרן יכול לומר לו שיתננה לו ג' כ בהקפה כיון שהאחריות עליו זולה אם יתרה המוכר להקפסה לוח ושלא יהא לידין ודברים עם הלוקח שם:

**תרפ"ז מצרנות** דהין יש בלוקח מן הגוי אי ללא וכן אם היה דר שם הגוי או משבירה לאסרו וקראו אי הוי בגניונם אם הממזרן היה רוצה לקחתה וממזרן אחרים ושהוא יכריחנה וכוונתה שם כחורף:

**תרפ"ח מוכר** ביתו לגוי דיקבל כל אונס ואם הם נאמנים להנזק שבעה פרטים ומלוקים שם ואי הגוי אין ידו תקיפה או מגובה לקראו"ס:

**תרפ"ט מרים** יד דהוי רשע וממזרן אותו וממזריון עליו שהיא פסול

לעדות ושבעה הראי"ת ח"ה סוף תשובה האחרונה:

**תר"ן מוחזק** מי שהיה כשום דבר והלה הפעו או תקפו ולעולם היה טוח כניא

כניא איכינו מוחזק מני שכנגדו ואם תקפו ושתק אי שתקם בהודאה דמיא ואם יש חילוק בין תקפו בפני עדים לבפני ב' דיש סברות הפוכות בזה הר"י הלוי כלל ד סי' כ"ז והביא מפ"ק דמנויעא גבי תקפו כהן ומאי דכתבו הפוסקים עלה ואם טען שוב האכרתיה או מכרתיה לי בהקפה אי נאמן כיון דלגבי דידיה כבר היה גולן שם:

**תרצ"א מיגו** דלא אמרו היבא דהין הטענות שוה אי ה"ה אותה טענה של קמיגור לא שביא דלא אמרינן הר"י הלוי כלל ה' סימן ל"ג:

**תרצ"ב מוכר** ש"ח לכברו וחור ומחלו דמחול ואפי' יורש מחול מ"מ אם האשה הכניסה לבעלה ש"ח ומחלתו דאינו מחיל הר"י הלוי כלל ז' סי' ב"ד הביא מהגמ' פ' הכותב והרמב"ם ה' מכירה פ' וועיין בסמוך ועיין כל התשו' ובתב ע"ש דאפי' הכניסה לו מלוה ע"פ אינה מוחלת יע"ש הביא מנכחה פ' שער כ"ה ואם היה מלוה ע"פ עד שלא נשתתף או אח"כ יע"ש:

**תרצ"ג מוכר** ש"ח ומחלו דהאם כתוב בשטר הריוני מאי עבר לדולכל הבאים מכחך דהוי פלוגתא דרבנן דהאם יכול למחול שם הביא מהרמב"ם והראב"ד והרב הרי"ף שם על הרמב"ם פ' גוהרת"א בפסוקי פ' הכותב ובתשובה כלל ס"ט סי' ה' ובענין שער כ"ה והטור סי' ס"ו וק"ו ועיין בסמוך ואי כתבו לו שטר בשם הקונה ומחלו שם וטור סי' ס"ו ובענין שער כ"ה:

**תרצ"ד מעמד** ג' כשהקנה החוב או השטר דאי חור ומחלו אי הוי מחול מחלוקת בזה שם ואי כתב לו שטר חוב על שם הקונה שם מהמקומות הנז' ועיין כל התשו':

**תרצ"ה כבירת** ש"ח דבעי כתיבה ונסירה אם האשה הכניסה לבעלה לא נעיון הכי שם מסה"ת שער כ"ה והבי' ירוחם נתיב כ"ד חרד' ד' :

**תרצ"ו מוכר** ש"ח ומחלו דהאם אין למוכר מעות שיגבה ממנו דהוי פלוגת'

אי מחילתו מועלת שם הביא מהר"ה ש' כלל ס"ק סי' ג' והב"י סי' ס' ורבינו ירוחם ובענין ת"ס כ"ה ומחכותב דקביעותה דר' נחמן מהר"ן והר"ה ש' שם ומפ"ק דמנויע' כהר"ה ש' משם רב שירא גהון והר"ה ש' בתשובה כלל ס"ט סי' ה' ואם המחול קטן דמתנתו מתנה ואינו חייב משני היותו קטן או שנשתתף להם ואינה חייבת יע"ש:

**תרצ"ז מוכר** שטר חוב ומחלו דחייב לשלם לקונה אי הוינו דוקא המעות

שקבל או כל החוב שם מהמקומות הנז':

**תרצ"ח מוכר** כיסו של חברו דהין עליו לה' תרעומת הוינו היבא דאינו

מרווח בו אכלל אם מרווח בו חייב ודוקא אם נהנו מעיקרה להרווח בו והלה אמר לא קניתי ולא הרווחתי אלא לעצמי אבל נתנו לי בחתונה פקדון לא ואפי' בפקדון אם תבעו שרווח להרווח או להלוות והלה עכבו והרווח בו הוי מכלול כוסו של חברו וחייב ליתן הרווח והוינו דוקא בפקדון אבל אם נתן לו כהלוואה ועבר הזמן והרווח הוי רבית ואם נשכר לחברו ולא נתן לו השכירות והרווח דיש מחלוקת אי הוי ברבית הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ד מהממזרין פ' הגזול קמח והגהות מיימו' פ"ח ממלוה וב"י סי' ק"ס:

**תרצ"ט מחילה** בטעות דלא הויא מחילה ה"ה כשיש טענה בהכנת

לשון השטר הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ז מפר' חוקת גבי עובדא דרבנן ויפ' השב"ס:

**ת"ש בתנה** ומכירה כשישם בקרקע דאוקמי' קרקע בחוקת מאריה קמח'ה

הקונה ירד כרשות והסוּק וזכה ושוב נפל אם היה ע"ת וכיוצא מפני טענותיהם או בין ב' כתו עדים דהוי בחוקת העומד בה כיון דירד כרשות הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ט הביא מכ"י סי' כ"ט משם הרשב"ף ואם חייב שבע' על טענתו או די בחרם סה"ס הביא מהרשב"ף ומהר"ם וב"י סי' ק"מ ופסול על דבריו הרב ב"י יע"ש ופי' די בחרם סה"ס יע"ש מחלוקת בזה והביא מהר"ם סי' ק"מ והר"י הלוי כלל ז' סי' ס"ט ובכר דמיו' שם תשובת הרשב"ס והר"ף:

**ת"ש"א מוחזק** דיוכל לומר קי"ל לענין ממון ה"ה היבא דיש מחלוקת אי

חייב שבעה שם והביא מהר"ן קוהר"י הלוי כלל ט' סי' ע"ב הביא מהר"ן קי"ש כ' וז' דוקא ח' והחוספות ותתם על מהר"ך ח"ה סי' קכ' דות ה' סי' רמ"ח:

**ת"ש"ב מיגו** אי אמרינן היבא דהין הטענות שוות כגון דאם קיסטו עין היה עד

א' מבחישו או שיש עדים פסולים או קול להפך מני שהיה לו לטעון או טענה דחוקה כגון פהתו בפני פ' ומתאפו הלכו למ"ה או מיגו דמעיו לשאפו מעיו וכן טוען על כ"י שכתו ותתתו מיגו דשרעתו דהיון שותף דהוי מחלוקת ומ"מ לכ"ע אפי' ככ' הו' נאמן בשבעה לרובא דרבנותא ומדבריו הר"ה ש' לה משמע הכי הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ט מההו"ס פ' חוקת ד' ה' לקוהות"ק דמנויעא ד"ה סא קאמר והר"ה ש' כלל ס"ג סי' ז' וטור ח"מ סי' קמ"ו מהרמב"ם דטור ח"מ סי' ס"ט וק"ה פט' וממלוה והריב"ש סי' של' ועיין בסמוך:

**תשי"ג מהנה** כשם כהב דהיה ע"ת הלה אומר מחלה לי אי נאמן כמינו ללה"ם כיון שיש כהב עד ה' שם הכל סובב על זה ועיין בדיון הקודם :

**תש"ד מתוך** דהינו יכול לישבע דמשלם כשם עד ה' והלה מכחישו דאמר דמתוך כך אינו יכול לישבע כיון דאינו מכחישו ואיז דלקת מרביותא זל היינו דוקא כבולה כי הויה דקטפי וירדי חטפי דהגוול פריך להחזיר בעדים ולקת היינו כש"ס עדים דימנה ברשות דהינן מיגדרהתורה ה"ר הלוי שם הביא מפ' חוקת וה"ה פ"ב מגזלה והאבות המיוחסות ס"י ז' והריב"ש ס"י ט"ז ב"תמה על מהרש"ם ס"מ ס"י רנ"ה וכבר הוכחו בדבריו לעיל :

**תש"ה מצרן** אי יש לו בתים והלוקח אין לו בית דאין שם דין מלכות ומיהו אם מוילא אחרת אפי' קטנה יש מלכות הר"י הלוי כלל ז' ס"י ס"ה באורך :

**תש"ו מצרן** אם אין לו מעות מוזמנות מיד זכה הלוקח שם :

**תש"ז מצרן** כשלא נמנה מיד כשירע סוב אינו יכול למחות ומסתמא יודע כיון דהיבא אדם וקתם מוכר כפרהיה מוכר שם :

**תש"ח מצרן** כשאינו באין זוכה הלוקח ומ"ת אם אהו כחן דקודמת ואם לא זכרה חכר זכות הבעל אע"ג דכשהבעל כאן והיה מלכות אין מחילה כלום לגבי בעל ככה ג' שתיקתה הויה מחילה וכ"ש מחילה שם :

**תש"ט מצרן** קטן וחולה זוכה הלוקח ואי ב"ד רואים לקנותו לקטן שם מהרמב"ם פ"ד משכנים והרב לחם משנה ופליפל עליו :

**תש"י מינו** ככ' הנשים רלא אמרי דאין אדם יודע מה בלב חבירו דהינו דוקא בעדים אבל בנהבעים אמרי וה"ה בעדים אי אית להו דררה דמוננה וי"ה דהכ"ז ככ' עדים אמרי מינו זולת כשהם ב' כות דכ"ה להכחיש ולפסול כת זולת זו הר"י הלוי כלל ז' ס"י ס"ב הביא מההי"ס פ' חוקת ד"ה זו בלה וכו' והי"ס פ"ב דכתובות ומפ' ה"ה מוקדש ות"ה ס"י ט"ז והמר"י מניח ס"י ב' ועיין במפתחות הרב הנז' על תשו' זאת יע"ש :

**תש"יא בעמד** שלשהן כשעשו אינם יכולין לחזור אפי' אם הם עסקין כחותו ענין ולא דמי לשאר קניינים דכל עוד שעסקין בחותו ענין יכולין לחזור וכן אם עשו מעמד ג' ושוב לנה המלוה מהלוה הב' מה בעשו עשו ואין חוזרין והם ינבו מהלוה שם :

**תש"יב בעמד** שלשהן כשעשו ושוב טוען טעיתי חילוק אם יש לו מינו דפרעתי או להד"מ מחלוקת בזה שם מהרב בעה"פ שער כ"ח וטור ח' נ"ס ק"ב ובה"י והר"ה שוה"ר יע"ש ותשו' הר"ש כלל ס"ט ס"י ט' ואם יש מינו לטענה טעיתי וכו' וי"ה יע"ש ולדין טעיתי שם הר"י הלוי כלל ח' ס"י כ"ח ברברי השאל :

**תש"יג מעמד** ג' כשהיה חוכר חבירו מהקהל ונתחייב בעד הקהל ללו' ושוב כשהלך מהחכירות עכו' חובו ללו' במקומו עומד שם

**תש"ד מודעא**

מתשובת הר"ה ש כלל ז' ט"ו ס"י ס' : דכמכר בע"י הכרת אונסו ומסירת מודעא משא"ס במתנה ומחילה ואי מכר וקבל דמיס קלת ולא כל שווי דיש כזה מחלוקת דה"ה דהויה כמכר ומתוך אונס ומעו' גמר ומקנה וי"ה דדמיא למתנה כיון דלא קבל כל שווי ורבינו יונה מחלק בין מטלטלין לקרקע דבקרקע ק"ל כמכר בשווי ואפי' לרבינו יונה אם האונס היה על שימכור בפחות הוי כמתנה וכיון דהו' מחלוקת יכול המוחזק לומר ק"ל ואם הוא קרקע קרקע כחוקת בעליה עומדת הר"י הלוי כלל ח' ס"י ס"ז הביא מפ' חוקת מרשב"ם והר"ה ש כלל ז' ע"כ ס"י ס' וטור ובי"ח מ"מ ס"י ר"ה הוב"ח מ"מ ס"י ז' תשו' הרשב"ה והנ"י ורבינו יונה והרמב"ם ובמיוחסות להרמב"ן ס"י רמ"ו והרי"ק ס"ו קפ"ו והרי"ב ל"ח ג' ס"י כ"ח ע"ש ומה שכתב לפירוש לזמן פ' ואנס שימחול לו שם ואם היה כופר לו ומ"ת ר"ה למחול ושוב מצא עדים יע"ש ועיין הר"י הלוי כלל ז' ע"ס י"ע דבריו ודבריו רב שעמו :

**תש"ו מודעא** מי שאנסוהו למכור או לקח חילוק בין שדה סתם והוא כחן מה שרצה אי גמר ומקנה כיון דהוא כחר לקח זה ולא מהניא מסירת מודעא ואם הכירו באונסו אפילו בזה אי גמר ומקנה ובסדרה זו כשאנס חילוקים בזה שם ממנהיק"ה ב"ח מ"מ ס"י ר' הו"ת שו"ה הר"ה ש כלל ז' ע"כ ס"י ה' ועיין כל התשובה וע"ש כלל ז' ט"ו ע"י :

**תש"ו מודעא** היבא דהכירו באונס ולא מסר מודעא דיש מחלקי בין האונס היה שהיה מפסידו ממון ממקום אחר דאז אמרינן דאפשר דגמר ומקני אבל מ"מ אם האונס היה על גוף אותו הדבר שהיה טוען שלי הוא והיה בא מידו ללוקח ולעכבו אע"ג דשוב הודה וזה נהר"ה למוכרו לא בע"י מסירת מודעא וכל שהכירו באונסו די וסילוקים בזה שם הביא מחידושי הרשב"ה לכתרא כשטות והרב כ"ז ס"י ר' המ"ש בעל העיטור ויש חולקים והמוכר נחשב מוחזק בקרקע יע"ש וע"ש ס"י ס"ח :

**תש"ז מודעא** היבא דלקח זוזי דאמר דאנב זוזי גמר ומקנה כיון דלא מסר מודעא ליה דוקא מסירת מודעא אלא כל שגילה דעתו בפני עדים שלא גמר ומקנה כגון אמרו לו טובי העיר שיתרצה בעת ויקח קלת כי בעת ידו תקיפה ואחר זמן יתזור ויקבע די בזה והוי כמסירת מודעא שם וסימן ס"ח :

**תש"ח מודעא** היבא דאין אונס הגוף אלא אונס ממון אי חשיב אונס במקום שבועה דיש מחלוקת ולפחות עד שיכין כלבו היום וכו' ערמה אחרת משא"ב באונס הגוף וכן מחלוקת אם האונס היה בשעת השבועה או אח"כ ואם אנסו ואיימו ע"י עש"ג ואפי' לממון דו"ה דהו' באונס הגוף ונראה דיש חולקים ויש להחמיר אח"כ יהיה עוד סניף להקל שם הביא מהרמב"ם ב"דן גרדי אנסין והמרדכי פ' שבועות שחייב וקטנת הרשב"ה ס"י רע"ג והרי"ב ש"ס ס"י ט' והרי"ק ו"ס ק"ד והרי"ב ל"ח ג' ס"י כ"ח והרי"ב ש"ס ס"י ט"ז והרשב"ם ס"י ד' ס"י ק"א וק"ה והרי"ב ש"ס ס"י ד' :

**תש"ט מודעא** לדין אונס הגוף אונס גוים אחרים כגון בעלה או בנו וכו' :

# דעת ח"מ ערך מ"ם קרושים

ובינן אי חשיביו אינון ס"מ מהתקומות הרמוזים כפי הקודם :

**תש"ך מודעא** מניעת הטוב אי חשיב אינון וכולהנכל מהטלטול ואם כבר

הובטח בטובה הוה וירא מהמניעה יע"ש במקומות הנז' וסי' ס"ח :

**תשבי"א מודעא** כשהיה מאוימו או אמרני עביר אינון דגוים ולא

עביר וכן אם היה אביו מאוימו דאמרני דאינון אינון הר"י הלוי כלל"ח סי' ס"ח :

**תשכ"ב מנהג** כטובל הבכורה שם סי' ס"ח כהכרי הרב השואל :

**תשכ"ג מודע** כטובל מודעני כושר יועיל שם דכרי הרב השואל :

**תשכ"ד מתנה** מי שנתן ואמר בכפי לך ואחר כך לפי דהוה הראשון

יורשו און לאחריו כלום ד"א דהיינו כשהקנה לו הגוף והפירות אבל לא הקנהו הגוף לאויש חילוקים ואי הכי

קמי' יורשו ב' כ"אוי הזכיר לשון מתנה או ירושה וחילוקים רבים ואי אמר מעבדני והוה לפי אחר כך הר"י הלוי כחורך

כלל ט' סי' ס"ט ולהר"ז הוה דהוה שקל לכני כשנת הביא תשובה הרב כלל"ח סי' ל"ג והר"ב סי' קס"ז

והר"ב סי' כ"ב סי' ל"ה הוה א"ד מ"ט והר"ש ד"ג ומקיימו' רבים ואם לא כלשון ירושה ולאחר כלשון מתנה יע"ש

והר"ב סי' קס"ח ופרטים עוד לזה אם פירש דלא לשם ירושה אלא לשם מהנה דאין לה הפסק מתקנות

כזה וכן אם הראשון נתן במתנה כרי"א או ש"מ או לפרעון כתובת ובעל חוב ואם אין יורש אחריו של הראשון כגון

שאין לו בן הלא את היורש ומכר או נתן עיניו בחורך עוד הר"י הלוי כלל ט' סי' ע"ב הביא מת"מ סי' רמ"ח ורמ"ג

ומהר"ש סי' קפ"ח והר"ש כלל פ"ד סי' ו' וסימן כ' ופסל הרבה יע"ש :

**תשכ"ה מוחזק** אי הקדש כשיש ס' דהיורש הוה מוחזק ואפי' אם המקבל

הוה יורש ג"כ הכל בחזקת כל היורשים לדיון ק"ל שם בחורך מהתשובה הרמוזות בדיון הקודם לזה והר"י הלוי

כלל ט' סי' ע"ד וע"ד משם הר"ב כלל י"א

**תשכ"ו מתנה** מי שרונה לתת לבקו כדו שבעלה לא יירשנה כושר

היקינו שם וכבר כתוב אלפי מזה :

**תשכ"ז מוחזק** אי הוה המפקיד לומר ק"ל כיון דהנכס אינון בידו כבר כתוב

אלפי לזה בפסק יבמה בחורך ותקם עליו הרב הקדוש כמנהג"ר משה נחלנטי כר"ו במהר"ר יהונתן ז"ל :

**תשכ"ח מחירה** דלא בעיני קנין אי ה"ה לפשרה ומ"מ אפי' לא

היה קנין רק שער שנתחייב ע"י הפשרה די הר"י הלוי כלל ט' סי' ע"ה הביא מהכ"ח מ"מ סי' י"ב מהר"ט וב"ה ר"ב סי' ק"ע :

**תשכ"ט מתנה** מי שנתן כל בכסיו לאשתו דלא קנתה הלא עשה

אפוטרופוסית לבד מ"מ אם שיד שום דבר לבניו הוה מתנה ומ"מ אם כתב לשון אפוטרופ' או תהא רשאה

ושלטאה כלשון זה אינו מתנה אפי' שויר ואפי' אמר שהוה יירשנה דאינו מתנה וא"כ יש חילוק בין כתב לבד לבנישם קנין והכותב לא מבניו ה"ה ח"כ הזכיר פ'

כפי יורש כל נכסו ופרטים עוד הר"י הלוי כלל ט' סי' ע"ב הביא מהרמב"ם פי' מוכייה והנ"י והה"מ שם ופי' כ

מוכייה ואם יש חילוק בין יורשים יותר קרובים כגון כנים ואחים ליורשים יותר החוקים יע"ש :

**תשל" מתנה** לשון רשאה ושלטאה אי הוה מתנה או אפוטרופ' לבד שם הביא

מתשובת הר"ב סי' ק"ע והר"ש כלל כ"ה סי' כ"ה ה"ה אם כתב כל ימי מניגד אלמנותה תנישיל וכו' דאינו אלא

שלטאה ואפוטרופ' יע"ש :

**תשל"א מתנה** מי שנתן כלשון ירושה לגנו שאינו ראוי ליורשו אפי' שיה

ג"כ ליורשו לא מהני כדתנן פ' יש נוחלין וכ"כ הר"ה ש' כלל כ"ד סי' ז' ותמיה על הרמב"ן שכתב דבין ירושה משמו גת"כ ט"ח דלשון ירושה ויחזקין ליורשו כושר

משום ירושה ואי' להו משום מתנה דהרי כהדיא אמרו כגמ' להפקד וכד' ונתן בן ברקה וכ"כ הטור שם ואפי'

אם אמר דכניו יקח בקדומו שיינו יורשו השאר כלשון ירושה לא מתני' לשון המועיל לבניו לזה שאינו יורשן

וכן אם הזכיר לשון מתנה לבניו ולשון ירושה לזה לא יועיל לומר שכוונתו למתנה שם ותמיה על מהר"ד ד' בית

ל' ועיין בסמוך בדיונים הבאים ועוד הר"י הלוי כלל ט' קס"ו ע"ה דנראה משם קלה הפך מה שכתב בתשובה של

סימן ע"ה :

**תשל"ב מתנה** מי שנתן לבניו דריבנה לא' ומיעט לא' דבריו קיימים

ואם אמר כלשון ירושה לא אמר כלום כתב בהחלה או בסוף או באמצע לשון מתנה דמועיל לשון מתנה בזה

לאחרים שאמר ירושה דהוה מתנה שם הביא וניש נוחלין והר"ה ש' כלל פ"ג ס' ועיין בדיון הקוד' והביא מהמר"ד ד' בית' ותמיה על דמיונו יע"ש ועוד הר"י הלוי כלל ט'

סי' ע"ה :

**תשל"ג מתנה** לשון מתנה ליורש דהוה כלשון ירושה ג"כ שם הביא מהה"מ

פ"ה או י"ח מוכייה וע"ש הר"י הלוי כלל ט' סי' ע"ב דנח' דהוה מתקוק :

**תשל"ד מתנה** לשון מניח דהוה פלוגתא אי הוה מתנה דלהרא"ש כלל

פ"ג מהני וכן מהר"ד ד' בית ל' והר"ק שו"כ ד' כסס דגמ"ה ובס"ס הר"י הלוי לא הוה מתנה וכיון שכן היורשים הוה

מוחזקים ואם כתב ליורשו מניח וגם לאחר עמיה יורשו זכ"ו ולא האחר ודלא כמהר"ד :

**תשל"ה מתנה** מי שנתן לב' לא' כלשון טוב ולא' כלשון שאינו מועיל אין

לשון טוב של זה יועיל לתתן לשון שאמר לאותו שנתן כלשון גרוע שם יאוי הקנה ב' דברים לאדם ה' א' כלשון טוב וא' כלשון גרוע יוכן משם וע"ש הר"י הלוי ס"י ע"ה :

**תשל"ו מודעא** אינון דאפי' מתמיה כגון אנסוהו למעוה ולא היה לו

ומכר אינון אינון וכן נמי אם עשה פשרה מחמת שלא היה לו מעוה להוואות הוה כהונס דיהיב ואפי' אנסוהו

אחרים כיון שלא ענשוהו על הפשרה לא הוה אינון בלי מסירת מודעא ולהרמב"ם פשרה כמזכ' ולרי"ך מודעא

שם סוף התשו' ולרי"ך יושב לע"ד :

**תשל"ז מחירה** מי שעשה יטוען שהיה טועה דאם יש הוכחה דטעה כנז

טעה

ר' נחמן כנון שיש עסק שבועה ביניהם חיובי דמי עסק  
 שבועה דאמר רבא ק' לי בידך ואלה אומר אין לך בידך  
 אלא ו' השאר אינו יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם  
 ע"כ וקשה לכאורה דהרי שם אינו יכול לכפור דהכל  
 יודעים דיש לו לחכרו ג' כ' כיון דשוקפים הם ואיך קרו  
 ליה מורה מקצת לדין דמ"ס אינו יודע דמתוך כך ישלם  
 ובפרט כמ"ס התוס' ז'ל שם ד' ה' לימא וכו' יעש ובעת  
 לריך יישוב ואין פכאי דלכאורה היה נראה לומר דלא  
 אמרה הר"ש ז'ל אלא גבי מעשה כ"ד דאע"ג דהייס  
 יכול לכפור אין כפירתו כלום שכך היא תקנת חכמים  
 אבל כהיא דהבית והעליה אע"ג דהיא בחוקת שניהם  
 מ"מ היה יכול לכפור בכל וכו' מ' דאם היה תפוס היה  
 מורה לו וכיוצא בכה"ג הו"ל כאומר ו' ידענא וכו' דהוי  
 מ"מ אלא שכריך רהיק ובעת אין פכאי אע"ג דהחילוק  
 נר' אמיתי דהתם במעשה כ"ד אמרו טעמא משום דלא  
 מהימנין ליה אפי' א"ס היה כופר כמלא דאין הודאתו  
 והכחשתו כלום אבל כהיא דהבית אע"ג דאין לא  
 מהימנין ליה א"ס היה כופר נזאס דהיא בחוק' שניהם  
 מ"מ נחשיבא הודאה :

**תשמ"ז מנהג** טוען תמורת המנהג אע"ג  
 דיש לו מינו דלא מהני סכני  
 מזה ח"כ סי' ד' תכעה"ת סי' כז' :  
**תשמ"ח מיגו** במקום עדים קדושים או פסולים  
 ס' :  
**תשמ"ט מיגו** במקום עד א' ואי היה זריק  
 לישבע על עדותו או לא ס' :

**ערך נו"ן**

**א' נאמנות** כשהאמין למלוה דמה תיקון יעשה  
 כדי שלא יחזור לתבוע דלהר"ק יורה  
 המלוה בפני עדים ולא הרשב"א והר"ה והר"ט טכא העלו  
 שא"ס כהב כשטר נאמנות כל היבא דאמר דלא פרע  
 אפי' עדי הודאה אין נאמני ומ"מ אין להוליא ממון  
 שלא מדעת הר"ף וכן משמע מרבירי ההוספות וא"ס  
 האמינו על כל הטענות שיטעון כנגד חיוב זה אין לו  
 תקנה אלא שיעשה ג' ב' ד' ויפרע בפניהם או שיכתוב  
 בכתב ידו שמורה שהוא פרוע דכי נפיק בכ"ד יתקיים  
 והוי כהורה בפני כ"ד או שיכתוב לו שהוא מתחייב  
 בכדי הסך ההוא כשיביא עליו שיכר דהוי עליו ממה  
 כפסד אי מורה באומר כיאחוי לא הרי הוא חייב ולא  
 יענה כיון דתפיס וה"ס יפרע הפעם השנייה בפני  
 העדים עצמם שירעו בפרעון הראשון דרדאי דהאר  
 מנה כהרא גזל הוא בידו ומימני דלאו בחורת פרעון  
 שטרה אהו עליה אלא על מנה בתרא מסהרי שחוי גזל  
 אלנו וזה הדין שיה בין אכא בין ההיא דאל תפרענו לא  
 בפני פ' ופ' הרדכ"ז סי' קס"ט :

**ב' נאמנות** כשהאמין הלוח למלוה עליו ולא  
 פ' בעוים דע"פ מסהרי לא  
 הימניה ה"ה א"ס יש עד א' דמסייע ללוה דחייב שבועה  
 וטפי מעד א"ג כ' לא הימניה והנאמנות לא הועיל  
 רק היבא דחייב שבועת הסת' או פוגם שטר' שח"ב  
 שבועה הרדכ"ז סי' קפ"ב :  
**ג' נוגע** כדבר בעדותו אע"ג דנשבע שבועה  
 אינו נאמן הר"ש קלעי סוף סימן כ"ו  
 והכיא רהיה ממתי' פ' ב' דכתובת ק"ר זכריא בנהקלב  
 המעין

שטעה מי שכנדרו או שכ"ד הטעוהו או דלא ידע שיש  
 לו עדים או שחייבוהו שבועה במקום דאינו חייב אלא  
 חרם סתם דנר' דמהימני הר"ה הלוי כלל ע' סי' ע' דברו  
 ודעמיה הכי' מפ' חוקת מעוכד' דר' ענן שקיל בידקא  
 וכו' והר"קו שו' ב' והמרדכי פ' ק' דסנהדרין והב"ח מ"  
 סי' י"ב ואפי' קבל מעות חוזר' אמר הכותב טוב כהב  
 הרב בסוף דבריו דאין אחר שטר מחילה וקנין כלום ולא  
 יכולתי הכינו דלפי דבריו הראשונים כולם נוטים לומר  
 דחוזר א"ס לא מטעם אחר דלא פירש ועיין בדברי הרב  
 שעמו שהביא מהני' פ' ק' דסנהדרין והרמב"ם פ' ק'  
 מסנהדרין ומשם יוכנו דבריו ויתק' שום השמעה :  
**תשל"ח מיגו** להפטורי משבועה מחלוקת בזה  
 הר"ה הלוי כלל ט' סי' ע' ג' והכי'א  
 מהרא"ש פ' כל הנשבעי ומפ' ק' דמניעה גבי זה אומר  
 כלה שלי וכו' ושם הני' ומתהרש' ד' ח' א' סי' קכ"ד :  
**תשל"ט מתנה** לשון חלוקה מי שאמר  
 יחלוקו פ' ופ' בנכסי דהוי  
 לשון מתנה הר"ה הלוי כלל ט' ס' י"ע ה' הביא מכלל פ' ג'  
 להרא"ש נכסיו :

**תש"ם מיגו** במקום חוקה כנון שיעון פרעתי  
 תוך זמן כשכתבו לאחר זמן וכן  
 בענין זה בדברים אחרים דהוי בעי' דלא ח' פ' שוטא  
 פ' ק' דכתרא והמה על תשובת הרשב"א סי' אלף ננז'  
 דפסק דלא אמרי' מינו במקום חוקה הר"ה הלוי כלל ו'  
 סי' ע"ז :

**תשמ"א מוכר** ש' לחכרו ומחלו דהוי מחול  
 היינו בשטר דהוי מדרכין  
 אבל הלוח מחכרו וא"ס אחר חייב לו אינו יכול למחול  
 חיוב כדי להויק למלוה שלו שם נפס' הר"ן פ' האשה  
 שכתהרמלה בכתובות וק"ס ס' ב'א' מהתירושים שכתבו  
 כן ע' ד' אפרז גבי טיבת אמנה :

**תשמ"ב מיגו** לא אמרי' היבא דבטענה  
 זו אינו מיכסיף ובטענה האחר'  
 היה מיכסיף תבעל חיוב וכו' פ' שם הר"ן ס' :  
**תשמ"ג מיגו** היבא דבאותה טענה שהיה  
 יכול לטעון אינה תוספת  
 דכמתלוקה היא דלא אמרי' עליה מינו הר"ה הלוי כלל  
 י' סי' ע"ט נפס' הר"ב ח' א' דף ק' ח' :

**תשמ"ד מוכר** דבר שאינו מסויים הכי' הלוי  
 סי' ז' ט' על הרמב"ם וכו' מ"  
 פ' חמה' מכירה :

**תשמ"ה מקבל** מהנה שאמר אי אפשי בת'  
 איתת הוי' הפקר או לא  
 וחילוק בין קודם שבאה לידו ופסק או אחר שבאה לידו  
 פרטי לזה הר"ה הלוי סי' ק' פ' לפול על הרמב"ם וה"ה מ"  
 והב"מ פ' ד' מזכיה וכבר כהוב הל"ל :

**תשמ"ו מורה** מוקנה הטענה בענין שבמה  
 שהורה לא היה יכול לכפור  
 דהוי כמנו הילך ואין זה מורה כמ"ס הרב כ' במתח' ח' מ"  
 סי' פ' משם הר"ש ז'ל וכס' ע' שם ס' כ' בעת לריך יישוב  
 מ"מ ש' כמ"מ דמניעה פ' הכי' דף קי' ע"כ עלה דסיפא  
 דמתני' דתני א"ס היה ח' מהן מכיר מקצת אכנו נוטלין  
 וכו' פריך הגמ' וכלה' מה טוען אי דקחמר אין פשיטא  
 ואי לא אמר אין לתה' נוטלי אלא דא' ל' אינו יודע לימא  
 תהוי תיובתא דר' נחמן דאמרי' ק' לי בידך והלה הומר  
 אינו יודע וכו' ר' נחמן ור' יוחנן אמר פטור כהאמר

דעת ח"מ ערך נו"ן קרושים

המעון הזה וכו' .

**ד' נוגע**

בעדות כל חששא רחוקה ונפלאה יש לחוש לנגיעה דין ועדות הר"ש קלעני ס' ס' דף נ' אגב מסוגיא פ' חוקת והרמב"ם ה' עדות ועוד הרש"ק ס' קכ"ט דף קע"ו :

**ה' נוגע**

בדבר העד או הדיון דע"סילוק מהחנה מהני דהיינו כשהם טובעים אבל כשהם כתבועים לא הר"ש קלעני ס' ס' י"ג וסילוק הדיון דמהני היינו כשאין דיינים אחרים בעיר ומוכרח ללאת מן העיר אבל כשיש אחר אפי' ע"י סילוק לא מהני הרש"ק שם וס' הדיון מפ' חוקת ואם התבועה היא על דבר שהיו עובדים חרם ושבועה או פוסאוסור לא מהני סילוק שם ועוד לזה י"ג ע"ט והביא תשובת הר"ב ש ס' הר"ב והרא"ש כלל כ"ט וח"מ ס' ז' ושם מתבאר דין חכם העיר אי דין אוקס עם אחרים וכיוצא י"ג :

**ו' נוגע**

בדבר דהוי העד או הדיון אע"ג דהינו בממון לא כי היכי דלא ליקרו ליה גזלנא או לזה רשע או עבריון שם מפ' חוקת :

**ז' נוגע**

בדבר דהוי אפי' כשבועה הרשד"ם שאינו באמון היינו אפי' כשבועה הרשד"ם ס' יקנ"ג הביא ממתי' פ' ב דכתובות א"ר זכריה בן הקלכ המעון הזה לא וזה וכו' והרשב"א ס' ד :

**ח' נכסי**

הנוי דהוי הפקר אם ישראל חייב מעות לנוי ושלחם ע"י ישראל דלא מפקר להו ואם לא נתנם לנוי דיחזירם אליו הרש"ם י"ד ס' קע"ה מנשם הרא"ש כפסקיו פ' הגזול ומאכיל על מעשה דרב ספרא :

**ט' נפקד**

שהיו לו כיסין כתיבה שלו ושל פקדון והלך כנו ולקח מא' מהן ואינו יודע דכל קבוע כמחנה על מחנה דמי והמפקיד עליו הראיה שלקח מעליו ולא חלוטין כהר רובא הרשב"א ס' תקס"ג :

**י' נפקד**

שנתעסק במעות הפקדון בין שנהנו כידו לדרין או מתדון כל שאינו שולחני אם הרווח הרווח לו ואם הפסיד הפסיד לו ומנשם כשעת הגזלה ואם נתעסק לזורך הנפקד שהפקידם לו כשעת הרווח הוי למפקיד ואם הפסיד הנפקד ונניהו אם הנפקד מסר קלה מהרווח לבעל המעות זה מורה שכל דעת המפקיד נתעסק ואינו באמון לומר עוד על השאר דלטורכו הרווח ומה גם דכיון דבעל הפקדון קבל תורה דנתרקה וכיון שכן כשהרווח ע"ד המפקיד הרווח ע"ה שיביא עדים שאמר בפניהם דלטורכו הרווח ומניהו אם יחלה לתת מה שהרווח אין כאן דין רבית כלל הרשב"א ס' התקל"ח :

**יא' נאמנות**

יתומים דהבא ליפרע מהם לריך שבועה דאם פירש שמתמונס גם על כניו דמהני ויטול בלא שבועה ואחרונים אמרו דאפ"ה לא מתני הרשב"א ס' אלף א' :

**יב' נפקד**

שניתן לו סחורה להוליכה למקום פ' והלך למקום אחר והפקידה ביד אחר כיון דשיפה על דעת בעל הפקדון קם עליו באחריותו וסוד עליו במלות ויכול המפקיד ליפרע מהנפקד השני שלא בפני הנפקד הראשון הישב"א ס' קימן אלף פ' ד' ושאר דברי התשובת הובאו ערך לוח :

**יג' ניוקין**

באיהו דברים ירחיק הגיוק עלמנו או המנוק ירחיק גזקו ואי קדם המנוק במעשיו או להפך ואי יש חילוק בין מנוק עבשיו למנוקו אחר זמן וכן פותח חלונו על חורבת חבירו וכיוצא ופרטים עוד הרובל ח"ג ס' ל"ג דף ל' ול"א באורך וע"ס ס' מ"ו וע"ס ס' כ"ו וכו' וי"ח י"ג ודבור וקורות י"ג :

**יד ניוקין**

אי יש להם חוקה ואי לריבין טענה וחוקה או די בשתיקה ואי יש חילוק בין נוחל למכר בעדים או בקנין או בשטר ויכול לומר היתה קבור לסכול העשן ורוח רע מה דינו ואם רוב העיר חיותה כזה הכל באורך י"ג ושם היה הוק דלורך ללאת הגיוק מכיתו י"ג ופרטים עוד ועוד הרובל ח"ג ס' מ"ו לענין ניוקין וע"ס וקבור לורך דממך סבנה מרוח העופרת י"ג ואי הוא אסטנוס ואי טוען דהוא אסטנוס י"ג :

**טו' ניוקין**

או טענין לירוש אי אביהם היה לריך להביא ראיה על טענהו וכפ"ר ענינים אי טענין או לא אי הונו כמו בניוקין י"ג :

**טז' ניוקין**

כשיש ס' ומחלוקת מן הוי מוחק המנוק או הגיוק וחילוקים הריב ל ק"ג ס' מ"ו :

**יז' נאמנות**

אינו לריך קנין הרובל ח"א כלל י"א ס' ס' א"ד פ' פ"א ע"א וכסוב דף פ"ט :

**יח' נוגעים**

בעדות כשקהל א' עשו הסכמה שלא ילך שום יחיד להחפיל בשום קהל א' והלבו קחתם להחפיל בקהל אחר דיעולם היינו קהל אחר שלא הלכו שם להחפיל לרון בנייהם ולהעיר בנייהם ולא מקהל אחר שהלכו שם דהוי נוגעים ואם עשו הסכמה שכל א' יזון ענייהם גם השאר הוי נוגעין בעדות משום דלריבין לטוע לזון העניים דאע"ג דעניי עירך קורמים עניי עיר שמענו עניי קהלך לא שמענו ואם ג' כל מקהל זה שלא היתה ההסכמה עליהם הלכו לקהל אחר עכו הוי נוגעים משום דביחא להו להחפיל כרוב עם דאע"ג דאיכא עשרה כרוב יותר הוכח הדור טפי וביחא להו כרו שישבו ויחזיקו דפעמים דהכבוד נקראים יחידים כיון שאין שם כל ישראל יחד מהרד"ך בית יג' :

**יט' נוגעים**

כני העיר ונסתלקו דמהני הסילוק לרון ולהעיר שם :

**ך' נוגעים**

הדין שיה לדיינים ולעדרים כנותנים שם :

**כ"א נוגעים**

אין לנו להפסיד שום עדות אלא הובא דפשיטא לן שאינו נוגע משום דר' מן הלדרין שם :

**כ"ב נוגע**

בעדות דהוי כרחוק שגול שיה משמעון ומכרה ללו' וכו' יהודה לערער ושמעון מעיר להועלת א' מהם דהוי נוגע משום דהליגין דהא ביחא ליה ולא השני שם :

**כ"ג נחבר**

דנשבע ונאמן ולא כ"כ דאורך לומר שהוא נחבל כעלמו דאין אדם חוכל כעלמו וכ"כ דאינו נהרג עלמנו הרש"ם ח"ה מ"ס ה' הביא מהרמב"ם והראב"ד פ"א מחובל :

**כ"ד נאמנות**

אם מעיל ללקוחות דהוי מחלוקת דלא דלא מהני וי"ח דתהני



שרגיל להפקיד אלנה הכל הוי כנושאת ונותנת והשאת  
כל הכסים נאמנות לבעליהן ויש לה דין נושאת ונותנת  
והב"ח יכול לגבות וכ"ש לעכב וכן לאשה שטרות  
ונלוות על שמה והאחין אם היה נושא ונותן כביד  
הרש"ד ס' א' סי' ל' ב' מא' ה' סי' פ' והב"י והשוכה  
הרמב"ם סי' ס' ד' והמרדכי פ' חזקת ב' תשו' ממנה ס'  
ואם הוליקה לשם מהנות ותופסם אביה בעד חובו והיא  
טוענת דמשהיה הוי לא מהני כלל שם :

**ל' נאמנות** מי שהאמין עליו לבעל השטר  
ולבאי כמו דכלכל בבאי כמו הש  
יורשו והלוקח ומקבל מהנה וזלת אם כתב לו ויורשו  
דחו אין חלה בכלל וכן בשאר דברי הראש"ח ח"ה סימן  
ק' ונתשובת הרי"ף ועוד הראש"ח ח"ה סי' קי"ד :

**ערך סמ"ך**

**א' סרסור** שכתבו לו סחורות למוכרם ע"ה סך  
פ' והוא מוכר ביותר היתר לבעלים  
ואם ערכם עם שלו ונמכרו ביותר החוספת לבעלים  
ולא מהני מה שזקבם על עצמו ואם מכר בפחות  
הספקד שלו הרב"ז סי' רל"ו והביא מהרמב"ם פ"ק ב'  
משלוחין :

**ב' סרסור** דאין ממעטכין אותו דמסתמא אינו  
שלו באיזה סרסור אמרו הרב"ז סי'  
רל"ב :

**ג' סוחרים** שכתבו זה לזה סחורה כחורת  
קמבייו והנותן קבל עליו אחריות  
מומקום פ' למקום פ' משוללים ויש ולא דברי אחר ושוב  
כאנסו מהמלכות ובחורות ונאנסו ולקחו הנכסים שהיו  
עמו היושבים בספינה והזלזכים לים דעכ"ז חייב  
המקבל מכמה טעמים חדא דמסתמא התחייב שקבל  
היינו על הסחורה לא על מטלטלין שלו והנכסים שדום  
כמלכות כשיגללו יחזרו לנותן ועוד טעמים אחרים  
דשונה בדרכים ובה בדרך חתר להגיל נפשו עיינבאור  
הר"ש קלעו זל סי' כ"ט דף כ' ה' ונתשובת כמה דבני  
עמו :

**ד' סוחרים** דהולכין אחר מנהגם אפילו שלא  
כהלכה ואפי' שאינו בכתב ואפילו  
אם נהגו להיות הכתבים כשטר ואפי' שלא הסכימו  
כפירוש בני המדינה חלה שנהגו בן מן הסתם והפילו  
שהנה בעיר ה' לכה שם משם הר"ב סי' קב' ח' והר"ש  
קלעו עוד סס"י מ"ז וע"ה סי' ע"ה ובמנהג שלא כהלכ'  
דמבטל המנהג ההלכה פדטים לזה עוד הרש"ק סימן  
מ"ו :

**ה' סרבן** יכול להוליקה לעש"ג הרש"ק סי' ג"ח  
דף כ"ז ע"ב משם רבי פלסוי ומישרים  
כתובת ח"כ וע"ה סי' קי"ד הגב' כתב דיוכל להוליקה  
אע"ג דאפשר דיוטנד לו עוד נזק :  
**ו' סחורת** ח"ת דקורמת להמכר איש גוים  
מוכרים אין להפסיד לסוחרי הרש"ד ס'  
יד סי' קב' ב' מח"מ סי' קי"ו :

**ז' ספק** ממון קולא לכתב ועומדא להובע אם יש  
בהו איסורא מפיקין מניה הרב"ז כתב  
סי' תכ' ו' אבב :

**ח' סמנים** מי שמוכר ומעלה בדמיהם ואין ביד  
אחרי וזלת קיד זה וכן להיד לרוב ואין שם  
חלה

רמנהני ואין להויתא מהמוחזק דיכול לר' ק"ל מהרש"ד ס'  
ח"מ סי' מ' מתשו' הרש"ש כלל ע"ה :

**כ"ה נזקין** מי שאמר קרע כסותי חייב עוד  
שיאמר לו על מנת לפטור דיש  
חילוק בין באה לידו מעיקרה לקרוע שא"ל טול קרע  
כסות זה דחו פטור אבל אם באה לידו מעיקרה בתורת  
שמירה ואל"ל אח"כ קרעו חייב עוד שיאמר לו על  
מנת לפטור הרש"ד ס' ח"מ סימן כ' הביה תקמה פרק  
החיובל :

**כ"ו נאמנות** ד"ה דלא מהני חלה לטענת פרעון  
אבל אם הודה בפני עדים הודאה  
מולתא אחריתו היא ולא מהני ויש חולקים ואם ההודאה  
היתה כפני ב' דיש כזה לגמגם והם כחוב והאמינו  
על כל מה שיאמר אי אמרו דלטפויי אחא לומר בין  
פירעון בין הודאה הרש"ד ס' ח"מ סי' כ"ג והביא תשוב'  
הרשב"א סי' תקקכ' כ' וס'אר הפוסקים יע"ה :

**כ"ז נאמנות** אי מהני ליורשו המלוה אם  
כתב סתם דהאמין למלוה אבל  
לא ליורשו ואי נאמנות מועיל לגבי יורש ולוקח שם  
מהרא"ש בפסקיו פ' הכותב והרמב"ם סו"ה פ"ק ט"ו  
ממלוה וח"מ סי' ע"ה :

**כ"ח נאמנות** כשיש למלוה אי טוענין ליתמי  
ויורשי הלוה שם :

**כ"ט נזק** מי שהניק ואינו יודע כמה דהניזק  
נשבע ונטל הרש"ד ס' ח"מ סי' קמ"ג  
מהרמב"ם :

**ל' נאמנות** כשכתב בשטר דיהא נאמן ככל  
ענייני השטר דכ' הרשב"א דהיינו  
פענין השטר בגון ק' שכתבה לא נתיב וכו' אבל  
לענין פרעון לא הרש"ד ס' ח"מ סי' רכ"ג ומ"ש דהיינו  
בכרטי איתו הנאמנות וגם לדון זה ע' משכיר רמזתיו  
ועיין מהרש"ד ח"ה סי' קכ"ד ושור וב"י ח"מ סי' פ' פ'  
וב"י ח"מ סי' ע"ה נתן ב"ק ומתן כ"ד ומהר"ה ס' סי'  
פ' כ' ובסי' ע"ד והריב"ל ח"ה סי' ק"ה וכנסת הגדולה  
ח"מ דף קי"ו אות ל' והר"מ תלמד ח"כ סי' ע"ג וכתשו'  
ההרבתו כזה :

**ל"א נאמנות** כשהאמין הלוה למלוה אין  
הנאמנות מועיל ליורשי המלוה  
אח"כ פודס וזרובין לזכעו ואם הנאמנות היה ברב  
דאם לא היה הנאמנות אבוהם לא היה יכול לטול אפי'  
ע"י אין יורשים נשבעים ונוטלים הרש"ד ס' ח"מ סי'  
רל"ג הביא מפי הכותב דהדר ושכועה אין לי עלוד' :

**ל"ב נזק** מי ששם גחלת על בגדיו חדרו הוי על  
לבו אי חייב וכן מוליך בהמה הוי עכ"ר  
כפות הוי אינו כפות פטר האש או דחפו למים ומת'  
והיה יכול לזאת פדטים לזה הרש"ד ס' ח"מ סי' תל"ה  
משמא דגמ' :

**ל"ג נאמן** ארס לומר מחלה לי השביעה אע"ג  
דעל הממון הינו נאמן אם היה בשטר  
וכיוצא שם הרש"ד ס' ח"ה סי' כ"ז :

**ל"ד נשים** דאין מקבלין ממון פקדונות ואם קבלו  
יחזיר לאשה ולא לבעל ואפי' עושה  
וטוח ואפי' הפעל חייב לנפקד ורובה לעכב מה  
שהפקידה האשה לא כל הומנו ואפי' לא ידעין כבירות  
שחלוקה בעיסקה ואם היתה נושאת ונותנת כהוד הבית  
הכל בחזקת בעלה ואפי' אין משא ומתן ממש חלה



לזה הרי' הלוי כללו' סי' כ"ג הביא מת"ה סימן ס"ב  
ושמ"ה ומכתביו סי' כ"ג דמ"ש דחולקין היינו משום רס'  
ממש נינהו הכל ס' דפלוגתא דרבוותא' אי לא תפסי לא  
זה ולא זה יל' כל דאלים גבר ועיין ריש פ"ק דמנענא  
בתוס' והנ"י וע"ש בהנהגה סוף הספר דף קל"א ע"ד  
במפתחות על סי' כ"ג מת"ה סי' ס"ד ובדברי ה' המגיד  
פ"ה מה' נזקי ממון :

**ל"א ספק** מחמת פלוגתא דרבוותא לדיון קי"ל  
עדיף מס' דתיקו סס והביא מהמקומו'

הנז' ודחה דברי שכנדרו יע"ש ועיין בהפ"מ ז"ל פ"א  
מה' נזקי ממון וסיף פ"ו מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן :

**ל"ב סמיכה** לקטן דוירה כשהוא גדול דלא  
מנהיח וצריך סמיכה סמוך לזמן

הוראתו והראשונה לא מהביא ואין חילוק בין קנסות  
לשאר מילי והסמיכה מהסמוך איש מהיש עד משה  
היינו להשרות עליו רוח שהאזיל משה וראיה מר"מ  
דסמכור ע' ולא קבלוהו מפני היותו קטן ולכן כנסר'  
יהודה נ' בבא כסכנה להסמוך ה' תלמודי' וחד מנייהו  
ר"מ הרי' הלוי סי' קט"ו דף קפ"ח על פ"ק דסנהדרין  
ולשון רב שריא ובר"ן לחיוב בפסקי הסמיכה יע"ש  
אמר הכותב כעת אין לי ספרים דנראה דהיה אפשר  
לומר דר' עקיבא סמכו לר"מ דרך משל דוירה מהיותו  
בן ד' שנה וקודם לא ור"ל ב"ב סמכו שוירה מט"ו אם לא  
דנימא דהאי כהניא דהין ב"ד יכול לבעול דברי' ב"ד  
חברו אח"כ גדול ממנו וכו' :

**ל"ג סתירה** כפ"ק מנייה וביה בדיוק' וברוב  
השוכותיו כתב כסברת' הא' נראה

דיש לילך אחר רוב תשובותיו פני משה ח"ב סי' ה' וכן  
ממש מתשובת הרשב"א שהביא :

**ל"ד ס"ס** כמחלוקת פוסקים סס :

**ל"ה ספק** כשטר שכתוב בפנינו תודה פ' איך  
כתחייב וכו' אי היינו דעכשו בפניה'

כתחייב או לא ולמאן כ"מ שם תשוב' הרשב"א דנראות  
סותרות ויד בעל השטר על התחונה שם :

**ערך עי"ן**

**א' ערב** דינבה מהלוח החלה ואפי' אם כתב לו  
ממני שורטה יגבה תחלה דיש מחלוקת

ויל' ק"ל ובקבלן אם כתב ערב וקבלן ופרען אע"ב  
דבערב יש מחלוקת מסתמא כיון דהזכיר קבלן קבלן  
גמור כדנינו קאמר ואע"ג דאמר אח"כ ופרעונ' מ' קבלן

גמור קאמר כגון קבלן דתן לו ואני נותן או תן לו ואני  
קבלן ולא הלוחו ואני אתן או ואני פירע ולא אמרנו

בכ"ה יד בעל השטר על התחונה וה"ק הלוחו ואני  
קבלן דלא מהני כיון דהוי ספיקא במלתא דתליא

בפלוגתא דיה' דמהני בכ"ה לא אמרינן יד בעל השטר  
על התחונה דהכו' דלא לוסיק עלה הרדב"ז סימן קי"ו

דף מ"ג ע' כ כשאלה ותס' עיין כל התס' ולענין דין  
יד בעל וכו' דכתב דף מ"ג ע"ד עיין עור מ"ש שם דף

מ"ד ע"ג וסוף הסי' ושרש הדין מנגט פשוט והתוספות  
סס והביא דעת כל הפוסקים :

**ב' עדים** כשיש שינוי מזה לזה דאפשר דזה תפס  
תחלת הדבור וזה סוף הדבור כיון  
דהענין ה' לא מעכב הרדב"ז סי' קל"ו דף כ"ב ע"ב אב"ב  
יע"ש

שטר והוא נהרטה ד"ל דכאמן כמינו דלא נתן וכו' ואל'  
ועוד לפרטים הנו' ואם היה בשטר כהמכות כב' עדים

בשרים אע"ב דיהיו עוד עדים שפרע וטוען סטראי  
דכאמן כמינו הרשד"ם סי' כ"ח הביא מת"מ סי' ל' וסי'

כ"ח והנהגה יע"ש וע"ש סי' ס' פרטים לזה והם ראו עדים  
נתינה ולא ידעו ממה והוא אומר אינו יודע מזה והת' ל'

דנתת הם מחשבו אחר דעכו' יש לפרטו יע"ש ואם פרעו  
ע"י אחר וטוען שקבלם מפני שהיה חייב לו אוקו אחר

קבלם דתלוו בנהמנות הרשד"ם ח"מ סי' כ' כו עיין עוד  
הרשד"ם ח"מ סי' ק"ב פרטים עוד והס' טוען טענה

דיומא מדרך העולם דלא מהני לומר סטראי יע"ש :

**כ"ב ט"ס** אפי' באיסורין אזלינן לקולא כ"ס לענין  
ממונא להחזיק הממונ' ביד הכענים

דאזלינן בתר ס"ס הרשד"ם ח"מ סי' מ' דף ל"א סע"ה  
וב' דף ל"ב ע"ד

**כ"ג ספק** לשון דמשתמע לתרי' אפני אפילו  
דנוטה יותר לז' חייב כיון דאפשר

לומר להפך המע"ה הרשד"ם כהמכות ח' נוסיון מ'  
הביא מטור ח"מ סי' קל"א תשו' הרי"ף והרשד"ם ח"מ

סי' ס' :

**כ"ד סטראי** מי שמוציא שטר על יתומים  
וקודה שקבל קצת כי כך כתוב

בפנקס המלוה ואומר שחיתס סטראי הוי דכאמן  
כמי באב עלמנו ואם יש עדים על קבלת המעות בתורת

פרעון או שיה' ביד הלוח' או יורשיו כתב יד קבלת  
המעות מהמלוה דהוי כיש עדים וכזה תלוו בנהמנות

דח"ש יש עליו נאמנות על היתומים ונאמנות יותר  
כעדים מהג' הרשד"ם ח"מ סי' ע"ג הביא תשובת

הרש"ס :

**כ"ה סתירה** כשיש כשטר או משוכר לשטר  
ואפשר לתרל דמתרלינן הרשד"ם

ח"מ סי' ק"ה וכן ממש :

**כ"ו סרסור** שנתן לו למכור כד' ומכר בששה  
הרי זה למכור הרשד"ם ח"מ סימן

שכ"ה הביא מת"מ סי' קפ"ה :

**כ"ז סרסור** אינו יכול לקנות לעלמו ומחזיר  
אפי' נותן יותר או כמה שאמר לו

למכור זס מת"מ סי' קפ"ה ממש הרש"ס יתדשב"א  
יע"ש וכן הדין באפטרופוס שקנה לעלמו דמחזיר :

**כ"ח טפ"נה** שכתו עליה שודדים ולקחו הכל  
ואיב ע"י השררה הסתדרו להוציא

מה שיזילו והסכימו הסומרי' שמה שיה' או יהיה בנייה'  
אל' הרש"ט ה' ירחובן ה' מ"ז לא היה בהסכמה אלא

כתב לפקידו שנתרלה כמה שפשה ושוכ' רוצה לחזור  
כטענה שלא היה שם קנין ומה שניטל הוא שלו לח"כ כ"ב

מטעם דמסתמא נתייאש ומטעם דהוו כרבים דלא  
בעו קנין הרשד"ם ח"מ סי' סל' ושא"ר פרטי התשובה

יעש :

**ג' עני** דחייב אחר שכאו מעות לידו ופרע אין מוזיאין מהב' ח"אבל משכחו לידו ובא לנכות דיש מחלוקת במתנה מרובה ולא כמתנ' מועטה ומ"מ הדעת נוטה שלא יגבה כ"ח ממנה דאומדן דעת הנותן ואדעתא לפרוע לאחרים אין נותנין הרב"ז סי' קכ"ט וכשעדין לא באה לידו אין גובה כגון אם יש לעני דבר קטוב מהקהל וע"ס סי' רמ"ג שייך לזה היבא דגבו ללורך מה' והותיר דהו' לירשיו ואין כ"ח גובה מהם ועיין י"ד סי' רי"ג סי' כ' ור"חתי בהנהות הר"י קאשטרו ז"ל וז"ל כתבו לו כקבלו שחייב לאחרים על דעת כן נתנו לו לפרוע חיובתיו ע"כ :

**ד' עדים** דלא הו' חוזר ומגיד מה שמפרשים דכריהם כיון שהפי' שייך שפיר כלשון הרב"ז ס' י' קע"ג דף ס' כ"ע"ג :

**ה' ערב** שלא בשעת מתן מעות כע"ב ד' דמהני אפי' בלא קנין אם הודה בפני ב' דמורה אפי' שאני ערב לפ' לא הו' כערב דב' דוכן אם כתב ככהב' ידו מודה אני כמורה בפני ב' דאשכח שאני ערב יכו' הרב"ז סי' ר"ח :

**ו' ערב** דיגבה החלה מהלוח ואח' כמזן המלוה אפי' אין הלוה במקום המלוה לא הערב לכד' כן יש להבין ממ"ס הרב הנו' בנדון ההוא יעש :

**ז' עדות** קרובי הנרצח ד"א דמהני לרובח ויש חולקים וכן עדות הנרצח עצמו ובעל שמעיד שפ' בא' על אשקו אי פלגין דבוריה במו' פ' רבעני וכו' הרב"ז סי' רל"א מהמרדכי פ' דינו ממונו' וגמ' פ' ק' דמכות וקוס' פ' ק' דסנהדרין והנהות אשירי פ' ק' דסנהדרין וטעם למתירין דאין שם הכאת ממון ואין לסתיד עליהם :

**ח' עדות** כשיועד ישראל לגוי על ישראל אחר דיש לו להעיד אלל שופט שאינו חומס ואפי' עדות דג' זלנחה ב' ח"מ סי' כ"ו מחו' ד' לשון רב שרירא גאון ועיין טור ח"מ סי' כ' ח"ס כ' שרש דיניס לו' וכנסת הגדולה ואם הו' יאור ממני על פיו שלא בדינינו יעש טור וכו' וכנסת הגדולה :

**ט' עיבוב** הכא' לעכב נכסי הלוה שלו דהו' מחלוקת והרא"ש פ' ק' דב' ק' כתב דיש לעכב כשיש ממש כטענתו והר"י ישראל כתובה הרב"ז סי' רכ"ג :

**י' ער** אחר כשאחר מכתיו דלאו כלום הוא אם הוא דבר שיכול להתברר דנאמן כל' ח"מ ה' עדות סי' כ"ח קודם ס' יו' על הטור משם מהר"ק שו' ח' וקוס' קידושין פ' האומר :

**יא' ער** הנוטל שכר להעיד או לדון והחזיר הרח"ש דקכ"ז ע"א משם הר"ן ס' פ' האיש מקדש וע"ס באורח והרמ"ש דקל"א וקל"ב ועוד הרח"ש סימן מ"ב דקע"ט באורח :

**יב' עדים** דלא העידו עדותם שלימה וחזרו לאשלומי סהדותיהו' אי הו' חוזר ומגיד והעידו כדון מרומה שם דקכ"ז ע"א משם הר"י כל' ח"א כלל ג' סי' ח' :

**יג' עדות** כשהעידו בפני דיינים והיו בקובס דיינים קרובים זה לזה אי לא הו' פרות וחוזרים ומגידים וכן אם העידו בפני הדיוטות ללא גמירי ואם היו עדים קרובים ורחוקים ופסולים

כעדות' ע"ס או בשטר הרח"ש סי' ח' ויע' דקכ"ח ע"א וע"כ ורקל"ב ע"ד ורקל"ג ע"ג באורח וחלוה כפני דיינים קרובים זה לזה שם מה' הסי' קס"ב כ"ו ואם הם הדיוטות וקבלום עליהם יעש דקכ"ט ועוד הרח"ש סי' ל"א דקנ"ז ע"ד ורקנ"ח שייך לזה אם היה העד אותה יין מיד נויה ועיין בסמוך :

**יד' ער** שהעידו עליו שבעל הרמית או הו' פסול מדאורייתא שם דקכ"ח ע"ב ותשובה הרח"ש סי' י"ג דקל"ג ע"ג נ"ד העלה דהו' מדרבנן ואם ראה העדות בהיותו כשר ואח' כ' בעל ואח' כ' לקה כב' ד' אי חוזר לכשרותו או לא וחלוק בזה בין עד חמס לעד איסור הורה שחייב מלקות ופרטים עוד שם והביא מפ' מעדות מהרמב"ם ופי' ב"ב סי' ל"ד וא"ה סימן מ"ב והרא"ש ב' כתובה סי' ב"ח ואי קדש בפני פסול דרבנן דהו' מחלוקת והו' ס' שם ואי זה הו' פסול דרבנן או דאורייתא יע"ס ועיין בס' הקודם בסוף הסי' :

**טו' עדים** אי לריך שיהיו שניהם כאחד או אפי' העידו זה היום וזה למחר הרח"ש סי' מ"ב מרפ"ז ע"ד דקפ"ח ע"ב ודקפ"ט ע"ג :

**טז' זוערב** שפרע למלוה באיזה ענין וכול לטרוף ממשעבדי במלוה עצמו ד"ה דלריך שיכתוב לו המלוה קבלתי ממך ולא דימסור לו ה"ס ח' בכתובה ועסקיה הרח"ש סי' ז' דר"ה ע"ב משם ח"מ סי' ק"ל :

**יז' ערב** דכתובה דלא משתעבר אפי' בקנין אם היה אב ערב לכתובת בנו בקנין וזה לק' וקוספת אבל הנדוניה הו' כערב דעלמא וקבלן דכתובה מה דינו הר"ם גאלאנטי סי' ט"ל ד"ט ע"א וב' הביא מהרמב"ם ה' ערב וי' ואם נעשה ערב בשעת שידוכין ולא חזר וכתב הערבות בכתובה עכ"ל הו' ערב יעש :

**ח"י ערב** לשון המועיל להיות ערב בלי קנין ובאיזה ענין לריך קנין הר"ם גאלאנטי סי' ס"א הביא מהרמב"ם פ' כ"ה :

**יט' ערב** דלא פירש דבר קטוב לא כל מה שתתן לפ' אפי' ערב אי משתעבד דהו' מחלוקת שסוע"ס הרמ"ג סי' ק"א מהרמב"ם פ' כ' והטור סי' כ' והר"ם קלעי סי' מ' ה' כתב דלכ' ע"א ע"ג דהיה ערב בשעת מתן מעות ככ' הג' לריך קנין :

**ך' ערב** שעשה ערב לשמעון בעד ראובן והלוה נתן ליםאבון ונתנה לליה פטור מהערב' וכן אם היה לו שעבוד על נכסי הלוה ומכרם הלוה והוא חתם דגפטר הערב דרמ"ג סי' ע' והביא קטו' הרשב"א סי' תתל"ב וע"ס סי' פ' ח' :

**כ"א ערב** מי שינא ערב לכתובה בנו והאשה נשאה ונתנה ע"ס בעלה ונעשית ערכנית בעד בעלה דפטור חמיה דע"מ כן נעשית ערב שלא תמכור הנדוניה זולת אם מה שנאמן לו הוא מעות דיש לו רשות לעשות בהם מה שירצה והב"ח היה יכול לנכות מהם שם וע"ס סי' פ' ח' :

**כ"ב ער** ה' דמעיד אפי' ראיתי אביבם שהטמין מעות במקום פ' ואמר של' פ' הם אי כידו ליטלו נאמן בכתובה הרמ"ג סוף התשובה נשם הרמב"ם פ"א מוכיח ומישרים נתיב כ"ו ואם הם כ' עדים אפי' אם אין כידו יעש :

**ב"ג ער** הנוגע דבכל דר-נגיעה הוי כנוגע אפי' בחששא דלא ליקרו ליה אלמא או תרעומת הר"ש קלעי סי' כ"ח ד"ס כ"ה ע"א :

**ב"ד ערב** כשכנס דאין לגבות תחלה ממנו כל שיש לו ללוה כ"ש אם עשה לו בית

אפתיקוי וכו' ולא יאע"ג כשטר ולרוחא דמילתא ולא פ' ואפי' אם כתיב כשטר רבה מזה גובה וכו' כזה יש מחלוקת אם יגבה ממנו תחלה הר"ש קלעי סי' ל"ג :

**כ"ה ערב** מי שנעשה לחתן בעד הכלה בעד מה שנדרה לו ועל סמך כן כתב לח

כתובה שקבל ממנה כך וכך וכו' דלא מחל מפני זה והערב חייב לפדוע הרש"ק סי' ל"א :

**כ"ו ערב** מי שנעשה ערב לכל מה שילוח פ' מפ' ספק והלוה לו פעם א' ופרע ושם

לוה ממנו שנית דכשטר הערב מערבוהו הרש"ק סימן

מ"ה מכמה טעמים והסכתת כמה רבנים עמו וכ"ש אם יש עדים שכפירוס אמר כן אע"ג דהשטר כתוב

סתם :

**כ"ז עיר** שיכולין לעכב לבא להסתער שם אה"כ יתן גאבילה ואפי' אם בני העיר לוקחים

לאחרים פורעים ויכולין לעכב הר"ש קלעי סימן מ"ח

ואם כה עכשו ע"מ לפרוע מק דיש כזה מחלוקת הרש"ק סימן מ"ח והביא מח"מ סי' קכ"ו והר"ק שו"ק כ"ב

והרשב"א סי' תרס"ב והרש"ק סי' מ"ט ו'ן פ' רע"ט רבי'ם לזה באורך והביא מהרמב"ם פ"ו מה שכנים יעבש הטוב

אם הם החת מולך ה' והם שני שרי שרים או שר' ושו' הדון מפ' לא יחבור מחא הכר מתא חי מעכב ועוד

חלוקים רבים כזה הרש"ק סי' ק"ד מ"ד יע"ש אם ססחורה היה ככפרים של גבול דאין לעכב או שיש

הועלת לקפת יחודים מביאם סם :

**כ"ח ערים** שהטילו חרם שיעירו ולא העירו ואח"כ באים להעיד ואומרים שחז

לא היו זוכרים לא מהני עדותן והוי פסול שם סי' ק"ח משם הר"ב א' ולענין עיכר כחרם דפסול לערו הרש"ק

סי' ק"ו דף נ' ע"ד וסימן פ' ג"ד דף פ' ג"ב ע"ג ודף פ' ד' ע"ב וע"ג :

**כ"ט עיר** שזוכים רב לרזון למלך תינוקות דת"ת דתינוקות קודם ה"ע דהרב' למור

תלמודים גדולים הרש"ק סי' ס"ה סוף דף מ"א ו'ט' :

**ד' ערות** מפי שטר דלא מהני אה"כ יעירו בפיהם וזלת לענין ממון משום גבילת

דלת ולענין קידושין לא הרש"ק סי' ס"ח דף כ"ה וכו' מהרשב"א סי' ל"ק כ"ט והתשיבה הקירמת ודברי הר"ב

ודסה דברי הר"ק שו" ע"ה ובתב דאינס דבריו או שאלו דחה דברי הרשב"א לא היה בותב זה יעש ואם העד

התקום מעיד אח"כ שסקר חסם לדברי הר"ק דוקא לאו בל כתיביה יעש וענין עור הרש"ק סי' פ"ה דפ' ע"ג

דגראה דס"ל בעדות שכשטר מקויים מוגיל ועוד הרש"ק סי' קכ"ו האריך לעלות דכקידושין שנתקיים

מפי העדים לכ"ע מהני יעש דחס לדברי הר"ק ומהרשב"א סי' א"ק ר"ט ואלף ר"ו ומקומות רבים יע"ש

והרש"ק סי' קכ"ט א"ב :

**ל"א ער** דהעירו עליו שהוא אוכל בשר עם חלב והוי פסול מדרכני ולענין קידושין יש לחוש למקדש כפני פסולין מדרכני שם א"ב וענין

בסמך :

**ל"ב עדים** ככל דהו פסולין ואפי' כחפרים שאין בהם איסור גדול ואפילו בלא

התראה בדבר שהוא פשוט שאסור שם ועוד הרש"ק סי' פ' ג"ד פ' כ"ע :

**ל"ג עדות** שלא בפניו לפסול העד כדי לבטל העדות שהעיד מקבלין אבל לא

על הענין הנוגע לענין הרש"ק סי' ס"ח דף כ"ה ע"ב משם שהי"ש סי' רס"ו וע"ש סי' פ"ג דף פ"ב ומשם

הר"ד בית כ"ו ע"ש דף פ"ד ע"ב :

**ל"ד עדות** שלא בפניהם דאין מקבלין דהויא מדרכני ומקיליני כה שם משם

הר"ד וע"ש דף פ"ג ע"ד :

**ל"ה ער** שהוא השע ופסול קודם שראה העדות ואיך ראה העדות אכתי הוא פסול ולא

חיישינן שמה עשה השוכה הרש"ק סי' ס"ח משם הר"ש מפאדוואה והר"ב כפי רס"ו וע"ש סי' פ"ג דהביא

מהר"ם מפאדוואה סי' ל"ו והר"ד בית כ"ו והר"ב סי' רס"ו ודרכי הר"ם מפאדוואה הם בתשובה סימן ל"ו

והביא תשובת הר"ק וסימן פ' הוכתב דכשהיה חנוס שאני :

**ל"ו עדים** קדושים ורחוקים כשבאו להעיד דהוי העדות בטל אם הטילו חרם להעיד

דחתקיים ע"י הכשרים לכד הרש"ק סי' פ"ג משם הטוב ושאר פוסקים :

**ל"ז ער** החזור בעריות דפסול לערות הרש"ק סי' פ' ג"ד פ"ב ע"ג וקביא מפ' זה

בורר מימרא דר' כחנין יע"ש ואם הוא חזור לכד וזלת עליו קול אי פסול ג"כ ולעדות אשה דלכ"ע אסור אי

היינו אפי' לעולה דף פ' ג' ע"ג וי"ד והביא עוד מח"מ סי' ל"ד והרמב"ם ה' עדות פי' כוהר"ם מפאדוואה

סי' ל"ז דף פ' ג' ע"ב ככתב תשובת רש"י סי' ה' שמתאוה הריקו סי' פ"ו דכחזור לערוה כשר לעדות אשה

ולעולה ולא לאפוקה :

**ל"ח עדות** שלא בפניו כשקבלו אם הנחבע או התובע אינו מערער ואינו חושש

ומהרלה מקבלין ואם הוא זכות לו דוכין שלא בפניו הרש"ק סי' פ"ג י"ג אפי' אם אינו חושש כשהוא

לחיבתו אם חוזרים ומנידים לתועלתו לא יחא ליה מעיקרא וחוזרים ומנידים דף פ' ג' ע"ד ועוד דרכי

חסד אחר הכותב עליו יע"ש ואם תקבל עדות כפני אפי' האשה על ענין קידושין שם ועוד לזה הרש"ק סי' קכ"ד דף קכ"ו ע"ד :

**ט"ל עדות** כשלא בפניו כשקבלו לחוזרים ומנידים למ"ד דלא הויא עדות

ולמ"ד דהוי עדות לאוראוי לחיש לחמיר במקום ה' א' שם דף פ' ג' ע"ג והביא מהר"ש כלל מ"א סימן ה'

והטור סי' ב"ח ואם וחוה בני שרים תיובכ' ומדרכני במליצה :

**מ' עדות** בשנים מעידים על ער שעשה עכירה ולא ראו העכירה ב' אלא זה

היום וזה למחר אותה עכירה עלמה או עכירה אחרת דנפסל על פיהם כהר"ם הרש"ק תשו' רכ"ח סי' פ"ג דף

פ"ד באורך והביא מפ' זה בורר כר כתיבום אשהו וכו' וע"ש אשה ליה ריש גליתא וכו' ורבינו ירוחם כתיב' ב'

ח' דהריב"ש סי' רס"ו והר"ם מפאדוואה סי' ל"ז דף ג' ע"א וכו' :

מ"מ

# דעת ח"מ ערך עיין קרושים

## מ"א ער

כשש כ' עדים דעכד איסורא חע"ג דהא' היה לשעבר כעל דינו כנון שאוזוף לוכרכית וכיולא נפסל שם :

## מ"ב ער

דעשה עבירה דנפסל חע"ג דהיכולוקה ולא עשו לו התראה שם דפ"ד ע"כ ונ' מח"מ סי' ל"ד משם הרמב"ם :

## מ"ג עני

המהפך כחררה ובלא חקר ונכלה חע"ג דרשע חוקרי מוזיק לא מיקרי לענין שיהא חייב מתוך הרש"ק סי' ק"א דף ק"ה ע"כ חגב וסי' ק"כ וע"ס סי' ק"ב כל התשובה ועוד עיין בהר"ם מפארוואה סי' ס"כ דף קי"ד דכתב דפטור כל שמונע לכד הריוק ומ"מ להבא כופין חות' יעש והביא מהר"קו סי' קל"ב :

## מ"ד עדות

ת"ח דיוודע עדות דאינו חייב לילך להעיד לפני כ"ד קטן ממנו כדון חסור חייב ללכת להעיד הרש"ק סי' ק"ך מפ' שבועת העדות :

## מ"ה עדים

דחב"ד די כשיאמר ואני כמחוק ומ"מ לא נהנין הכי הרש"ק סימן ק"ך דף קנ"ה ע"א :

## מ"ו עדים

דבעינן תלתין וסופן בכשרות אפילו שהעדות אמת כל שכשעת העדות הוי קרוב ואפי' לענין איסור ולקידושין ולממונו הרש"ק סי' קכ"ד דף קס"ד וקס"ה ואם לא ידע הפיסול חלף אחר העדאת העדות מהדינו יעש :

## מ"ז עדים

דנמלא ח' מהם קרוב ופסול דבטל העדות אפי' שהיו ק' עדים ומיהו"א דאם לא ידע הכשר בקורבה או בפיסול דהכשר כשר ומשביעין לנתבע שם וכשנמלא ח' פסול דבטל העדות אפי' שהוא שונג והר"ם מפארוואה סי' ל"ד דף ע"כ כתב דאינו מוסכם אפי' לא ירעו אפי' למ"ד דמהני היינו לממונות לא לקידושין :

## מ"ח עדות

הנאמר חוץ לכ"ד דלא חשיב כלל אפי' כדבר איסור שם ולקידושין וכיולא יעש כל הסי' שכתב על זה כב' מקומות : פסולין מדרבנן וקרובים המקדש בפניהם שם כל הסי' ועדות קרובי האם וכן קרוביה מדרך הישות יעש :

## ז' עדים

דפלנין דכוריהו לפעמים חלוקים כזה יע"ש באורך :

## נ"א עדים

זוממין דלא ילפינן מהם דחדוש הוא חלוק כזה הרש"ק סימן קכ"ד דף קס"ח ע"כ :

## נ"ב עדים

פסולין מדרבנן למקדש בפניהם מלכד ונה שרשם לעיל סי' מ"ט עיין עוד בהר"ם מפארוואה סי' כ"ט שכתב דהר"ם התיר בעדים פסולים דאוריותא ורבני שפירא החמירו גם כזה כמו שראה הוא באורך ומיהו מטעם זה לכד היה מקל כמחר"ם דחכיבין דבריו יעש דע"א ע"כ ודע"כ וע"ס סי' ל"ד דף ע"כ כתב דהין לחוש להחמיר יעש והביא המחלוקת בפסולי עדות דרבנן :

## נ"ג עדים

כשנמלא ח' מהם קרוב או פסול דהעדות נפסל ה"מ כי מסייע אהרדי חלף הכל היבא דמחשאי אהרדי לא הר"ם מפארוואה סימן ל"ב דע"א ע"א משם התוס' פ' זה בורה דף ל"א ע"א ד"ה ע"כ חומרים והתוס' זל כתבו עוד שם דלא אמרו

נמלא וכו' חלף ככאובכת ח' הוי כרי דכור דהו חשיב כעדות ח' חלף היבא שכאוב' כתוב וז' אחר ז' לא יעור כתבו דהיינו דוקא כשהפסול יודע חלף היבא דאינו יודע כנון שיש כבשחה דזה חומרי ק' וזה ר' לה יעש :

**נ"ד עדים** פסולים וכשרים החתומים כשטר ד"ל דהפסולים חתמו מעצמם אם חתמו מעיקרא חו' שר' מלשונם שנתוחדו יחד דיש לפסול ולפי הידועלמי דריקשיכתוב דכתב למילוי הר"ם מפארוואה סי' ל"ד דף ע"כ ע"א וע"כ ועיין עוד שייך לזה בהר"ם מפארוואה סי' מז' דל"ו ע"כ דהביא דברי הטור משם הר"ם ש כת"מ סי' ל"ו וכתב הוא דאם היו העדים חתומים על השטר אפשר לה היה שייך לומר ככה כאשר עדים החתומים על השטר כמו שחקקה עדותן ככ"ד דמי ויחשב חתימתן כהגדה לפני כ"ד ע"כ :

## נ"ה עד

פסול בעבירה שכל לב"ד או לעיר שאין מכירין אותו ויאמר שהוא חשוד ונילה עונו לסגף דהוי כשר ואפי' נשתמד בעירו חלף אם הוא משומד בעירו חעפ"י שכתובא ונתייחד כיון שלא פירסם הענין אינה תשובה כיון שהוא מפורסם לכליכל הר"ם מפארוואה סי' ל"ד דף ע"כ משם ירושלמי שהביאו הר"ף כזה בורה ונלע"ד לענין המשומד דאם הוא במלכות ח' דישפחד חס' יגלה ואיבא סכנת נפשות נראה דאפשר דכזה לא חמרה והוא שהוא יסגף עצמו והולך בהוס' :

## נ"ו עד

כשנשבע לפרוע לזמן ועכר ולא פרע דאינו חשוד ד"ל דשכת הזמן וכן אם עשה מלאכה בשבת ויט' ד"ל דשכת כ"ח"מ ס"י ע"ה משם הר"ב ס' סנ"ד והביא מהרמב"ם פרק י"ב מעדות והעיקר דדינא הביא מחלוקת אי נעשה חשוד בשבוע' להכח :

## נ"ז עורכי

דהיינן בתקום דיש קלח מלוה דנר' דמוקד בגון לקרובים אם אינו ארס חשוכ וכיולא הר"ם מפארוואה סי' ס' דף ק"ה ע"כ :

## נ"ח עד

ח' דפוטר משכיעה חע"ג דיש מחלוקת וזיבה המוחזק הר"ם מפארוואה סימן ס"ה :

## נ"ט עדות

מעריך שעושה חנופה דמתקל מזה ומנכיר לזה דהוי פסול לעדות ולשבועה דמרכה המס' לזה ומתקל לזה כתשובה הרש"ם יד סי' קנ"כ דף כ"ט ע"א והביא ראיה מהנהגת אשירי פ' זה בורה גבי הנכחין והמוכסין פסולין לעדות שכתב דמוכס היינו דמתקל כמס' לזה יותר מזה יעש ודף ק' ע"ד :

## ס' עש"ג

דאסור לילך לפניו אפי' דינו חבלות שהיכס מבוארי לנו בזמן הזה הרש"ם יד סס"י ק"ך דף קכ"ח משם הר"ב ס' סימן ק"ך ובעל התרומות :

## ס"א עצה

מני שנתן לאיש שיעשה נזק או ששכר ערו שקר דפטור ממנו יע"ז הרש"ם סי' ז"ט :

## ס"ב עדות

דהזמה שלא בפניו אינה הזמה חלף הכחש שלא בפניו מיהא הויא והכחשה שלא בפניו הויא הכחשה הרש"ם סי' ס' חקמ"ה חגב :

## ס"ג עד

דמעיד שהוא כח על השת' פ' דאין אדם משים עצמו רשע ופלנין דבורא הרשכ"א

הרשב"א סי' תקנ"ב :

**כ"ד ערים** שהעירו עליה שקנו מיד המקדש ונה' הרובן כב"ד תחלה אינן נאמנין לפני דהוו כמכרדין עיקר עדותן יא דוקא כשהיו כתב ידם יולא ממקום אחר אבל כתב ידן יולא ממקום אחר אינן נאמנין ובין שהעירו כב"ד הוא כמו כתב ידן יולא ממקום אחר שאפי' לרבני האימרים תנאי היו דברינו נאמנים אפי' בכתב ידן יולא ממקום אחר שלפי מה שהעירו על איהו הקדש תחלה אין לו קיום כלל כמו שאמרנו ועכ"ל הם מוספין ואומרים שיש לו קיום וכעדות אחרת דמי הרשב"א סי' תקס"ג :

**ס"ה ער** הנוגע דהו כשהמקדים עשה שליח ליהן לכל מני שירצה אינו יכול להעיד דנוגע בעדיו הוא דטובה הנאה שלו וטובה הנאה נומון :  
**ס"ו ערים** מני שמנעם מלהעיד דאין לקונסו בסתם ולגדוליהוה"כ הוא גברא למא דמחייבין אותו להביאם הרשב"א סי' תקע"א ועינין פ"ב דתקוביה דף כ"ז ע"ב גמ' ותוס' ופ' המפקיד דף ט"ל ומ' :

**ס"ז ערים** מי ששכר עדים להעיד העפ"י שהעדות בטלה אינן נפסלין לעדות עד שיעידו לאחרים ששכרם להעיד לו כשקר הרשב"א סי' תשפ"ו :

**ס"ח ערים** מי שחזר אחר עדים להשכירם ומכיה אחרים עוד אינן נפסלין דאם הוא הוסיף כל ישראל מני הוסיפו הם :

**ס"ט ער** ודיין מנטרפין אינן העדים וה' מדויני הקיום וכן כהכרת חתימת ב' הדיונים לבד הרשב"א סי' תקנ"ג וסי' אל"ף ל"ב חגב :

**ע ערים** דיהיו רחוקים מדויני הקיום הע"ג ריכולין להעיד בפניהם בע"פ מ"מ לא יחמנו קרובים שמה יטעו ויגדלו העד הקרוב לדיון הקרוב ויולאו ממנו על פי ב' קרובים כיון דעד ודיין מנטרפין סב וכו' תקס"ט הכיח מחלוקת בזה והיא ז' הסכים להכשיר :

**ע"א ער** קרובים אינונעים בעדות כשקבל עליו הבעל דין אם כבר העידו אינו יכול לחזור בו התקבל עליו העדים הנו' הרשב"א סי' תקס"ח :

**ע"ב ערב** שהעידין שראו דבר כגון מהנה וכיוצא דהו"א עדות הנס דלא היו מזומנים הרשב"א סי' תקע"ט :

**ע"ג עסקא** מני שנהן לחברו וקצב להט לו דבר קטוב בעד ערמו הנייהן אומר ק' קצבה והתקבל אומר ר' התקבל נאמן כשכועה כיון דהיו הפוס וכן כשכיר וכן באומן הנס דאינו טוען בגוף הכלי כלים כיון דהפוס ועומר הוא הרשב"א סי' תה"פ א' :  
**ע"ד ערים** הנשואים בנות ב' אחים דכשרים להעיד דב' בעל באשתו לא אמרי' כל שאין ביניהם ערוה הרשב"א סי' תקנ"ו :

**ע"ה ערים** הנשואים הן האם והב' הבת דפסולים להעיד שם :

**ע"ו ערים** שאינם רוצים להעיד כיור תהיה ההשבעה או הקדש שיעידו הרשב"א סי' תק"ק :

**ע"ז ערב** כשכפר דלא נעשה ערב ויש ב' עדים א' קרוב וא' רחוק דהו"ל ער' א' ונשבע ונפטר הרשב"א סי' תקק"ה וסי' אל"ף קמ"ח :

**ע"ה ערב** כשיש עדים שזמנו שהיה ערב ליום א' אינו עדות שמה כונתו שילך למקום פ' ואין בהן עדות של ממון שם :

**ע"ט ערב** דכשעת מתן מעות ודכ"ד אין לריך קנין וערב שלה כשעת מתן מעות לריך קנין שם וסי' אלף קמ"ח ואלף רכ"ה :

**פ ער** ה' דפוטר משכועה דרבנן הרשב"א סי' תקק"ו הגב' ואלף קס"א :

**פ"א ערב** ליתומים קטנים דאע"ג דאין נפרעין מן הערב תחלה ובאין חי תכשר לתכוע ליתומים מ"מ א"ס הוא קבלן ופרע ממנו והוא חוזר וגובה לכשיגדלו הרשב"א סי' תקקע"ג :

**פ"ב עש"ג** שטר העשוי בעש"ג דכשר אפי' אין בו הל' ער' ונובה ממשעבדי ואפי' כהבו בער וחתם מיד הערכו הרשב"א סי' תתק"ב ופרטים עוד לזה שם סי' אלף קע"ב וסימן אלף קע"ג :

**פ"ג עדים** שהחתימות רחוקות מנוף השטר דפסול ודלא כרבינו שמואל דכל שכתוב בו שריר וקיים דכשר דיש עליו כונה קטנות הרשב"א סי' תקק"ג וה' כשטר עש"ג ולענין שטר העש"ג חרוש דזה כענין הרחקת השטין שם סימן תקקפ"ו :

**פ"ד עש"ג** השטר הכתוב בכתב הערכו ואינו יודע לקרותו וחתם היהודי חתמו דחייב שם סי' תקק"פ הועד שם סי' אלף קכ"א :

**פ"ה ערב** מי שהיה חייב כשטר ולא רצה למרוב עד שיהן לו השטר עד שאמר אחר פרעה והוא ערב על השטר ומת המלוה ולא היה לו ראה שפרע וגבו ממנו היתומים דחייב מדין ערב הרשב"א סי' אלף י"ו :

**פ"ו עושה** מעשה על פי חברו דחייב מדין ערב שם :

**פ"ז ערים** דלא בעינן שיהיו מזומנים אלא כיון שראו הענין מעידים והוסיף כפרן על פיהם אם אמר להד"מ אבל מ"מ אין כותבין אלו שטר דאפי' העדים המזומנים אין כותבין שניה דכבר עשו שליחיהן וכן לענין קידושין לא בעינן מזומנים אלא כיון שראו הקידושין די הרשב"א סי' אלף ע"ג :

**פ"ח עדים** כשיש שראו שהיה שטר ועכשו אינו מולאו וטוען הלה פרעהי אפי' שהו"א הקד הומן נאמן אבל אם לא היה שטר לאו"כ הנס דלא לא הוזמנו שם :

**פ"ט ער** א' כשיש כשטר וטוען פרעתו אי נאמן ולא הו' מחוייב שכועה שאינו יכול לישבע ומתקן כך משלם דהא' כשהם שנים אינו חייב מפיחה אלא מטעם שטרך כידי מאי בעי וכשהיו שם אלא ה' אינו מחוייב על פיו שהרי אין בזה עד ממש כנגדו ואין ראוי לומר הו' מחוייב שכועה שאינו יכול לישבע וישלם אמנם דבר זה תלוי במחלוקת הגאונים דלמ"ד דשטר שאין בו שערך נכסים ואחריות יכול לומר שטרך כידי מאי בעי הכי נמי דוכא הכי והא' אמר אשתבע לי דלא פרעתך שומעין ליה דאפי' היו בו ב' עדים

דעת ח"מ ערך עין קרושים

סי' המ"ח על תורה סוניה :

צ"ט עדים

החתימים בשטר ובשטרות הא' דאם בשטר קודם פשיטא דהוי פסול ואם בשטרות הא' ואין לקיימו אלא על פיו שאין כחב ידו ונלא ממקום אחר יחזיק בפניו ב' ד' וידמו לחתימתו ויגבה בו כ"כ הדינא כ"כ ז' ויוליף לה מההיא דהאשה שנקאלמנה דגרסינן התם אי ליכא הרי ליכתיב אחסא זכו ונעמא דכיון דחזים ב"ד הוה דמקיימי לטרא ואיהולא מסהיד כלל ואע"ג דהתם חזי לשאר עדויות וזה פסול לא ק' דהא לאו מטעם זה חזינן עלה אלא מטעמא דאין זה עדות חדע דאפי' בכשרים להעיד הגדה בעי' ומעבכא והכא שאני מפני שאין זה עדות אלא בכחב ידו ונלא ממקום אחר ע"כ הרשב"א קייב' יד סי' ת"ס וכתב ע"ש דה"ל לכל פסולי עדות שנספלו אחר החתימה יע"ש :

ק עסקא

דפלגא פקדון הרדב"א כת' סי' תל"ט הביא ההיא דפ' המוכר את הכות שלח ר' הוכא בר' הכין המפקיד ללל חכירו בשטר ואמר החורתיס נאמן כמינו דנאנסו והיינו פתקוס שאין רואים שידעו אם נאנסו אבל אם טען דנאנסו במקום דשכיחי סהדי לא מהימן אה"כ מייתי סהדי ושטר עסקא הוולא על החומים פסקי' התם הלכתא כרבא בגבעע וגובה מחנה דמלוה ומחנה דפקדון נכסיד ומאי דק' על זה מרבא דפ' כל הנשבעים כבר תירו רשב"א סוהתוס' יע"ש ולא ראיתי כזה חולק ולה מיעביא אם טענו אנו יודעים שאבינו החזיר אלא אפי' טענו שמה החזיר לא גבי אלא מחנה שכל טענת החומים שמה היא ואפי' אמרו לא ידענו אכן טענינן להו ואפי' שחקי דמאי דשחקו משום דלא ידעי מה ישיבו ואין טענינן להו וה"ל למ' דדנוכה כלו נטעון להו נאנסו כבר תרנו הקוס' דחונס לא שכיח ולא טענינן להו מאי דלא שכיח ומיהו אם הם טענו אכן ידעינן דנאנסו לא גבי דמה לי הם מה לי אביהם והכא במאי עסקינן בטוענין שמה נאנסו דסתם טענת יקומים שמה היא הכל אם טענו שמה החזיר נאנסים סתם פקדון לחזרה עומד הילכך נקטינן להאי שיטתא דאי טענו יורשים החזיר או שמה החזיר או דאפי' נאנסו הו' שחקי טעני' להו החזיר ונשבע ולא גבי אלא מחנה אבל אם טענו שמה נאנסו נשבע וגובה כלו וזו היא שיטת הרשב"א והר"ה ואין כן דעת הר"ף בפ' המקבל שכתב דגובה מחנה דמלוה ולא פלגא דפקדון דחיישי' שמה נאנסו א"כ דילמא פרעיה ובן דעת הרמב"ן והרשב"ד וה"ל לדידהו מה טעם מ' דדנוכה כלו נטעון להו נאנסו ל' דהכא באים בטענת עלמן וטועני' החזיר אבינו ראוי לא נטען להו נאנסו וה"ל כיון דכהכי עסקינן אמאי סתים בבולה סוגיין ו' ל' דהר"ב הונא בר' אבין סמכינן דכי הוי דהתם כיוש' חזירי בטוען החזירי לך סיפא דשטר כיוס הוולא על החומי' בטוענים החזיר לך אבינו ולענין פסקא אע"ג דהר"ק"ו כתב כהשבותיו דנהנו לפסוק כהרי"ף כ' כ' כ' חולקים עליו לאו למימר דנפסוק כהוס' דוקא כשחולקים עליו לא אפשר לומר הכי ואפשר לומר הכי וכיון שהר"ב שקול נפסוק כהרי"ף שהוא לקועלת החומים ופי' שכר נהנו בגלילות אלנו לפסוק כהרי"ף וכן ג' דעת הרמב"ם ס' ס' פ' משלוהין לפיכך שטר עסקא וכו' שלעולם טוענינן לומר ומרדמ' שלעולם וכו' נראה דס' ל' דטענינן להו טענת אונס וכיון דהתריה

עדים דינא הכי אם אין עם נאמנות ולמ' דכיון דאין כו' החיות לא מני למימה שטרך בירי מאי בעי ה"ה הכא ונאמן וכתב שדעקו נוטה במ' ד' דאפילו אין כו' אחרות מני אמר שטרך בירי מאי בעי והם אמר להק' מ' על שטר זה נשבע שכוות החורה הרשב"א סי' אלף ל' ועיין בהרמב"ם והה"מ פי' ד' ממלוה :

ז' ער

א' כשכפר ואמר להק' מ' וקא' ער א' ואמר פרעתי והתוק בפרן יוכן משם והרמב"ם והה"מ פי' ד' ממלוה :

צ"א עדים

הקרובים ודיינים האמרו כירושלמי דאינס כשרים להעיד מפני דהוי עדות שאו חתה וכול להזממה הרשב"א סי' אלף קכ"ו :

צ"ב עדים

פסולים מדינא לריבין הכרוז ואפי' אחר הכרוז אינן פסולין לגט שיהא הגט בטל הרשב"א סי' אלף קס"ו :

צ"ג עש"ג

שטר הנכתב עם ונמסר בעדי ישראל הרשב"א סי' אלף קע"ב ואלף קע"ג :

צ"ד עדים

קרובים וכשרים כשנמסרו בקידושין דהו' כשהם אלא א"כ נאדם וכו' ואל הרשב"א סי' אלף קפ"ט :

צ"ה עדים

שראו שזה נתן לב' מנה והלה טוען דלמחנה נהנו וכו' ואל הרשב"א סי' אלף קכ"ג :

צ"ו עדות

מפי כתבם בלא מהני כלל אה"כ בקבו כרשות שניהם הא' לאו הכי אינו עדות אה"כ יעירו בניהם הרשב"א סי' אלף ר"ע ור' וואס כתבו עדות על הטוען שקדש פ' אינו כלום אם לא שכתבו מדעתה יע"ש ואלף רי"א :

צ"ז ער

התוס' כשער עם אחר ומעיד ששטר זה פרוע אם כתב ידו ונלא ממקום אחר פשיטא דכיון דאפשר לקיימו שלא על פיו לא מני למעקרה והוי כע"ה המעיד שהוא פרוע דמחייבו שטוען דאחרותה ואפי' אין כחב ידו ונלא ממקום אחר מסתברא לי דכיון שהוא מודה בשטר דנכתב כהוגן ושהוא כחב ידו מנה שמעיד שהוא פרוע מילתא אחרתהו היא וליכא למימר מינו דמני למימר אין זה כתב ידו נאמן לומר פרוע הוא דכיון דתרוניהו אפשרה מעליא קמסדהי אין דבריו של אחר כנוקוס ב' דרוקא בעד סתומה תנאי הוי דכרינו מסקי' פ' האשה דלמעקרה סהדוהא קתני אבל סתומה פרוע מילתא אחרתהו היא וכ"כ הרמב"ן ז' וראיה מדאמרו' פ' האשה ער ה' אומר פתגמה יע"ש אומר לא נקנה' ארווהו בא"ה קמסדהי ואל דקאמר נקנה' הו' ל' חד ואין דכרי של א' כמקום פ' וק' עלה דכיון דה' מעיד שנקנה' אין בלא אלא ע"ה שמחזיקה בה"ה כהאמרין לעיל דלמעק' סהדוהי' אפי' הכא נמי נימא הכי אלא מאי הית לך למימר דניבוסין מילתא אחרתהו הוא ולא חמי לע"ה אומר קנאי החילות השטר מעיקרו לא היה אלא ע"ה כפי דבית הער' אבל באומר נקנה' הו' החומר פרוע הרי מורה דחילות הענין הים בקינן שהשטר נעשה כתקנו אלא שאת"כ פרעו ואע"ג דהר"ן דוקא ראוה וז' אפשר שהוא מודה כדון ואפי' אה"ל דפלוג' מסהכר' כמו שכתבתי דפרעון מילתא אחרתהו והשטר כמקומו לחוקקו עומד ע"כ הרשב"א ח' כתיבת יד סי' תל"כ :

צ"ח עדות

האמר ר' חסדא גבי סוגיא דתלילות דער ששים' אנה מרבר הרדב"א כת' ו



אחריה דמר הוא עבדי כותיה וא"ת אם נוטל כל  
פלגא דמלוה מיקווי כרביה וי"ל בין דמפקיד פלגא  
דפקדון לא מיקווי כרביה וכ"כ הרב סמוך לאוחו הרין  
גלמ"ד גובה הכל לאודוקא חלה פוחתין לו כנגד שברו  
שנתעסק בפקדון :

**ולענין**

אם נשבעין יתומים שלא פקדנו אלא  
מקלט מפרשים כתבו דנשבעין וכתב  
פר"ן שאינו מחזור דאין נשבעין אלא ביתומים שבאים  
ליפרע מיתומים שמה מלוה בחיי לזה ומה לזה הכל  
יורשים בהבעין אין נשבעין כלל וא"ל דנשבעי היסת כמו  
כאומר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע דנשבע  
הסת דאינו יודע והכל נשבעין שלא פקדנו וגם זה אינו  
דהתם טוען טענה בריה לנחבע שהיא יודע או שיש לו  
לדעת אבל יורש שאין לו לדעת לא וכ"כ הרמב"ן  
והרשב"א ז"ל ומיהו אומר אני שלא אמרה אלא בהתם  
יתומי כדל"א ידעני אם היו בקיאין במילי דאבוהון או  
לא הכל אם היו גדולים ובקיאין במילי דאבוהון שהיו  
ג"כ נשאים ונאונים בעסקא או שהיה מתייעץ אביהם  
עמהם וטעו עליהם אהם יודעין שלא החזיר נשבעין  
היורשים ואפי' הרמב"ן והרשב"א מודו וכן רה"ל רי"ן  
וא"ה כיון דידעני לתייבבו טעוה שהחזיר אביהם ואם  
אינם יכולין לישבע יפרעו בר' אבא דהמר מתוך דאינו  
יכול לישבע משלם תירלו בזה דק"ל שבעה ה' תהיה  
וכו' ולא בין היורשים דלגבי יורשים לא אמרינן מתוך  
שאינו וכו' הולכך כג"ד אם אינם בקיאים במילי דאבוהון  
אפי' שבעה לא בעו ואם הם בקיאים נשבעים הסת  
שלא פקדו ע"כ :

**ק"א ערב**

מי שבע ע"ה חברו אני היתקי הוכע  
אפי' שהיה חייב לו ונעשית לי ערב  
בעדו והסתמו דמדינא לא הוי ערב וכשיטא מב"ד קור  
וכא ואמר אההנעשית לי ערב בכ"ד עליו וכשאמרתי  
נעשית לי ערב כך היתה כוונתי הרב"ז ז"ל בקטו בה"י  
סי' תק"ג כתב ע"ז ז"ל סוגיא דפ' חוקת דנהרדעי אמרו  
אינו חוזר וטוען אי נפיק מבי דינא ואפי' לתרן דבריו  
הראשונים וכן פי' רשב"ט והר"ד ונה ז"ל לא שמהרר"ן  
ן' מינא ז"ל דקדק דהיינו אי אתו סהדי וחזר וטוען אבל  
אי לא אתו סהדי מני לחזור ולטוען להפך ואפילו שיטא  
מב"ד וכן כהנה הרמב"ם פ"ו מטוען והטור סי' פ' ומיהו  
כד מעינת תשכח שלא אמרה אלא מפיטור לפיטור  
אבל מחיוב לפיטור לא אמרה אדם מעולם דל"ת ה'  
לה שבקת מקום לשום פסק דין דאם יתעבבו יחזור  
וטוען ועוד שהר"ן מינא כתב הכל כל זמן שלא  
הכתיסוהו חוזר וטוען אפי' דנפיק לברא דמינו דאי  
בעיקרי הטענתיה קמייקא ואשטר מני נמי טוען  
טענה אחרת ומיפטר ע"כ ואי מחיוב לפיטור אי הוה  
קאי הטענתיה קמייקא הוה מתחייב וליכא מנוגו וכ"כ  
הר"ן כחידושי והלכה טוען וחוזר וטוען כל הוכא  
דלא מתחייב דבריו הראשונים (וכדין טוען וחוזר וטוען  
הר"ב ח"ה דף מ"ד ע"ג וכתוב דף מ"ט על הרמב"ם  
פ"ו מטוען ואי אמר להר"מ ועד שלא באו עדים אמר  
לוייתו פרעתו ושוב באו עדים דל"ת יעש) מיהו דקדק  
הר"ן מינא דכי אמרו כמתחייב דבריו אינו חוזר וטוען  
דוקא שבו עדים כואים הא לא חוזר וטוען מפיטור  
לפיטור כנין שאמר לא לוייתו ושוב טוען לוייתו ופרעתו  
דנאמן וכו' וכן דעת הרמב"ם פ"ו מטוען וכ"כ נ"י  
וכ"כ מהר"ב בתשו' לראב"ה ה' למדת שאין הדברים

אמורים אלא מפיטור לפיטור אבל מחיוב לפיטור אינו  
חוזר וטוען אם אינו מפרש דבריו ואם ילא מכ"ד אפי'  
לפרש דבריו אינו יכול דאימור טענתא אגמורה הילכך  
כנ"ד הוי מפיטור חכרו לחיוב חכרו ונהי דטענתו  
הראשונה סובל פי' האחרון ביון שיטא מכ"ד שוב אינו  
חוזר וטוען ואפי' הר"ן מינא והגמ"ש אחריו יודו  
בזה וכ"כ אהם שטוסגו עפ"י הרא"ש כי הוה ז"ל לא חלה  
בפסקיו ובקשונה בין באו עדים ללא באו והכל קלוג  
אם ילא מכ"ד הו"ל לא חלה הרא"ש אין זה מפרש דבריו  
אלא הן הן דבריו הראשונים ערכת לי לזורכי כלומר  
לכ"ד וכו' בזה כתב הרא"ש בכתסו זב"ש כג"ד שהטעם  
האחרונה היא ממש פי' הראשונה ועדוהי ממש דקאמי  
בגמ' ומדו נהרדעי וכו' לא ק' דב' סאבות דברך דקאמי  
נמי לסניפין אמרה ולא לסמוך על טעם זה לכד ותו  
דהתם נמי טענתו האחרונה היא ממש הראשונ' שטען  
שיש לו חלל חביו מלוה בשער וכביא רחיה שהודיחו  
לככסי אבי וזכ טען שלא הודיחו לכרעין אלא להניל  
קרקעית מיר נושים גויים שהיו קובעים אותו וכו' והי'  
שטענה זו היא כלולה בראשונה שאם הודיחו ממש  
וגבה מה נשאר לו ומא קובע אלא ודאי לא הודיחו  
לגבייה אלא להניל כמ"ס לכסוף אבל כנ"ד ערכת לי  
פשוטו ילהת לי ערב דכ"ע לאו דינא גמירי וקרו לזם  
ערכות קדע ראפי' הפדנסיס לא היו יודעים אם היה  
חייב שבעה על זה או לא ועתה שחזר וטוען לדין  
לפרש ערכת לי לזורכי לכ"ד וזה ודאי פי' טענתו וכיון  
שיטא מכ"ד שוב אינו חוזר וטוען לדעת כ"ע ע"כ ס"ס

**ק"ב ערב**

מי שילא ערב ככ"ד דמתשעבר כתב  
שם ע"ז ז"ל אם יכאו ב' עדים שיטא  
ערב לכ"ד יפרע הממונן ואין כאן עסק שבעה כלל אז  
אם יכאוב פרנסים מן השלשה שיטא להם ערב ואינו ג'  
במעמד הכל אם אמרו לא היינו אלא ב' אין זה ערכות  
שהרי לא היו ב' דאפי' מודה שיטא ערב לא היה חייב  
כיון שלא היו כל ג' הדיינים במעמד ועדיין נוספקא  
לי אם הפרנסים האלו יש להם תורת כ"ד לענין אם ילא  
להק ערב משתעבר שהרי טעמו של דבר דכה"ה  
הנחה דמהימן לכ"ד גמור ומשתעבר וכללו הפרנסים  
לא הויך סאי טעמא חדא כיון דלא גמירי ואיכא  
מינייהו נמי דלא סבירי לא סבירי להו לאינסי ולא חשיב  
להו האי מהימנותא הגאה ולא גמירי ומשתעברו ותו  
דהרי אינם קבועים אלא כל ג' חדשים באים אחרים  
במקומם ולית ליה הנחה במהימנותא דידהו הילכך  
מסתברא דלא חשיבי כ"ד להאי מילתא דאינם אלא כמו  
פסקנים בעלמא ולה הארכתו בזה דאין אני לריך לו  
עתה ע"כ ס"ס :

**ק"ג עדים**

הניטלים שכה להעיה וכן דיין  
שלקח שבר לדין הרב"ז ז"ל כתב  
גשאל על מי שנתן שבר לעדים שיכאו עמו לרחות  
כשתקדש האשה ככה וז"ל אם נטלו שבר כעלה עדותם  
עדוה דלא עדיפא ממאי דהנן ככבורו הנוטל שבר לדין  
דינו בטלון והק' התוס' דהתנן מכוער הרבר לא שרינו  
דין מפרש כפ"כ דכתובות דאגר בטלה דמיכא שרי וכן  
פסקו כל הפוסקים וכן העד הנוטל שבר כעלה דמיכא  
עדוהו עדות ולא מיבעיא לך אלא הוכא דלא הוי שבר  
כע"ה אלא שהוא שוכר אוחו להיות עד בדבר ולענין  
שתהא בלא גט לא היבעי לך דלא גרעי מתקד' כפסולו  
עדות רבנן שכתבו הנאונים והרמב"ם והפוסקים ז'  
שליכה

דעת ח"מ ערך עין קדושים

שליכה גט דאע"ג דתנן עדותיו בטלין דמסמע בטלין  
לבגמרי פסולי עדו דרבנן נמי עדותן בטלה אפי' שקבלו  
עדותן אין עושין עפי' אותה עדות ואפי' האם קדש בהם  
לחייב גטוה' ה' לנטול שכר להעיד ואע"ג דמתייבשנה  
דמתני' תפ' דאה למדתי וכו' מהאני בחנם וכו' אסוכהא  
הואוהו דלא מניתי לא ל' בנין שאקו ללמד כש' או להורו'  
בשכר אבל לא לענין כתי' הוראהו והורה שלימד בטלה  
וכנראה מרש"י ז"ל ולא תיבטעו לא האם היא מקודש גמורה  
ומה שעשה עשויה להא' שאקור לבעות כן הוא שמה עדותן  
בטלה לבגמרי ואפי' בא' אחר וקדשה הפסי קידושי שני  
ונ"מ למי שבא עליה האם הוא במיתה או לא וכו' ל' שהיא  
מקודשת לבגמרי מן התורה דהא דתנן דעדותיו בטלין  
היינו במי שהיה יודע עדות ונטול שכר להעיד ורובה  
לכבוש עדותו ועבר על האם לא יגיד ודמיה לנטול שכר  
לרין שידע הרין ואיכודן לא בשכר וכיון דתייבש להעיד  
מן הקורה ואינו מגיד הלא בשכר עדותו בטלה אבל כל  
עוד שאינו יודע העדות וה"ל בא' עמי להיות עד בדבר  
אינו חייב ואפי' נטול שכר לכא' ולראוה להיות עד שני  
והכי דיוק לישנא דגמרינן בסנהדרין דקתני הניטול  
שכר להעיד משמע לבא' ולהעיד מה שידע ומשמע  
דהכי מפרשי בירושלמי חד בר גס אחי למידן קומי ר'  
הונא ה"ל ר' הונא חי ותיי בר גס דנסבן לדיקלה תחותי  
ר' הונא הוא ידע סהדותא לחד גברא ה"ל היה מסהיד  
לויא' ל' הכ' הגרי ותניא כן נוהגין לרין שכר בטלה ולעד  
שכר עדותו ע"כ בלימד שכר בטלה עדותו דל"כ ק'  
בריתא אמתני' ומשמע דמתני' בהכי איירי ולא במי  
ששוכר עדים לבא' לראות העדות והרה' שכתב זה  
הירושלמי ואיתא נמי בהנהותא סנהדרין וכבר שאלו  
להרמב"ם במלמודי תיבוקה שהולכים להעיד בשכר  
והשיב דאסור ליקח שכר על עצמה של עדות אבל סופר  
שהוא עד ולוקח שכר על כתיבת השטר הוא ליקח לא על  
העדות ומלמדי תיבוקה של עכשיו כמה בטלו מתקטלין  
ככל יום בדברים בטלים ותמיד הם עובדים והלואי  
שלא יתבטלו הלא להעיד כלבד בחנם ע"כ והרב לא  
השיב אלא שאסור לקחת שכר על עצמה של עדות אבל  
לא השיב שהעדות בטלה ונראה שהוא ז"ל אינו מחלק  
פין האם היה יודע לו עדות למי שאמר בא' והראה עדות  
זה כדי שהעידני הלא שהכל אסור בשכר אבל אין העדו'  
בטלה וטעמה דבש' מאה כדיין ימלא דייגני אחרים שידונו  
בחנם אבל מה יעשה מי שאין לו הלא עד זה ואינו רוצה  
להעיד בחנם ופקיד ממנו ואגב דתנן דיוני ריבוי בטלין  
תנא נמי עדותו בטלה אע"ג דלא הוא בטל הלא אסור  
ליקח שכר על עצמה של עדות ומיהו תמיהא לי שלא  
כתב הרב דין זה שפי' הניטול שכר לראות בכור כתבו  
בהל' בכורות ודין הרין בהל' סנהדרין ובהל' עדות לא  
מונחא דין זה ולפיכך דעתו סומכת שהאם אמר אדם  
לחכרו הבה ותהיה עד בדבר פ' כיון שעדיין לא נתחייב  
בדבר הרשות בידו להיות נמנע עד שיתנו לו שער ודבר  
זה לא הולך לכתב ובהכי לא איירי מתני' ואפי' היה  
יודע לו עדות ואמר לו בא' והעידני ואפי' יקבלו עדותך  
אין לך כך וכך ואפי' לא יקבלו לא התן הוי נוגע בעדות  
ועדותו בטלה ובהנהו הרמב"ם פט' מעדות כל עדות  
סתכלא לארס הנאה ממנה וכו' ואפי' אמר תבה ותעידני  
ואתן לך כך כן יקבלו עדותך כיון לא יקבלו אסור הלא  
חייב לקיים מ"ע בחנם וכו' וכתבה פ' ה' מעדות ואפי'  
לא רצה להעיד בחנם ועבר על עשה מה יעשה זה ואין

לו עד אחר ולפיכך האם יעלו שכר אין עדותו בטלה אלא  
ביטול מ"ע והיינו שלא כתבה לא כחבור ולא כפירוש  
הנשנה ע"כ ולכסוף כתב כלל דמילתא דיוני או ע"כ  
הניטול שכר עדותו בטלה דמובח שפירגמי ואפי' נטול  
שכר על הדבר בעצמו האם דיון הוא ריבוי בטלין וקורה  
ודן בפני דיון אחר האם ירצה ואפי' עד הוא האם יודע לא'  
עדות אסור לקחת שכר על העדות ואפי' עבר ולקח אין  
עדותו בטלה ואפי' אמר בא' וראה עדות זה כדי שתעיד  
עליו הרשו בידו להיות נמנע או לקחת שכר על הראיה  
לא על הנדת העדות ואפי' את' ל' שהרמב"ם ז"ל אינו  
מחלק בין כ' מיני העדויות וכדכתבנו לעיל מ"מ  
אסור קאמר ולא שתהיה עדותו בטלה והיינו שלא כתבה  
בחיבור בכלל פסולי עדות ע"כ :

ק"ד עדים

עמי הארץ כתבשם הרדב"ז ז"ל האם  
האם עמי הארץ ואינו יודע לא'  
מקרא ולא משנה ולא מצוות ולא דרך ארץ פסולים  
מדבריהם והוי כמקדש בפסולי עדות דרבנן וכל ע"ה  
הרי הוא בחוקת פסול עד שיוחק שהולך בדרכי ישראל  
וב"כ הרמב"ם ז"ל ואפי' ישנם בקלח מלות או נמילות  
חסדים קידושי קידושין גמורים ואפי' אינם ככל א' מאלו  
אין קידושי קידושי תורה ואפי' בא' להוציאה לריבה גט  
ואפי' בא' לכונסה לרין לקדש אותה פעם אחרת בפני  
עדים בשמים ע"כ ועיין הרשב"ם סו' יד וט' ויו"ד  
הגב :

ק"ה עדים

אוי נפסלים כשעשו עבירה ואפי' שיה  
לומר דאוגנן הוי הרדב"ז כת' סימנ'  
תק"ח הגב כתב דכתב הרמב"ם פ"ב מעדות כל הנפסל  
לעבירה וכו' כללו של דבר כל עבירה שהדברים מראים  
לעדים שזה יודע שהוא רשע ועבר בזדון אעפי' שלא  
הקרו בו הרי זה פסול לעדות וכו' ד' אין העדים מכירין  
שזה יודע בעצמו שעובר הזדון והא' העדים שאמר תנא  
היה סמוך וכו' ש' דאיהו נופיה אומר כריא לי שהיה שם  
תנאי וראיה דהרי עדים שאמרו מת' פ' והא' נשא אותה  
וכ' אומרים לא מת אינו באשם תלוי כיון דבדיא לו שמת'  
ע"כ :

ק"ו עדים

שהוכחו בכדיקות ומה הן הכדיקות  
אוי שאמר אינו יודע הרדב"ז כת' סו'  
הקל"ח נשאל כוננת השנת הראב"ד על הרמב"ם מ"מ כ"ב  
מעדות וז"ל הראב"ד סובר כי באיזה כלי הרנו הוי תכלל  
הכדיקות ולא מהחקירות בי אין לנו לא שבע חקירות  
שהזומה תלויה בהם אבל באיזה כלי הרנו לא שייך בה  
הזומה ואפי' הוכחו שהטל העדות כשאר בדיקות ואפי'  
אמר אינו יודע התקיים העדות ושיעור לשון השנתו כך  
היא טעה בזה כי באיזה כלי הרנו הוי מכלל הכדיקות  
וכדיקות האם אמר אינו יודע אין עדותו בטלה ובדיק'  
הוא שהיה יכול להשיגו כפרק ראשון שכתב העידו'  
שהרג את הנפש שאילין אותה כמה הרנו וכן כל כולא  
בזה הרי הוא מכלל החקירות לא דנטר ליה עד שהוציאו  
הדין שהוא האם אמר אינו יודע דאלו בהכחשה לא נפקא  
מגה מידי והרב סובר דאע"ג דאין הזומה תלויה בה  
מ"מ הרי הוא מנוקם המעשה וכו' ז"ל החקירות והדיוט'  
הם הדברים שהם עיקר העדות ובהם יתחייב או יפטר  
והן כוננת המעשה שנעשה וכיון הזמן וכיון המקום  
וכו' וכו' שמתחילתם תלוי בסוגיות הגמ' פ' הוי בודקין  
דאמר ד' חסדה' ה' אומר בסיף הרנו וכו' אין זה נכון  
ופו' ותייך ד' חסדה' בסודר שמנקה בו וכו' הרר מותבונן  
ליה

הגויים והוא פסול מן התורה הילכך אין בעדותו בלתי  
 והעפי' שהקב"ה קבל עדותו אין עושין עפי' אותה עדות  
 שהרי לא ידע שהוא פסול ומחזירין הוראתו בהודאתו  
 ואין כזה לא משום נכחי של ראשון ולא משום דשונייה  
 חתיכה דאיוסורא ועוד שאין האיסור בשעה שנושא את  
 זו האשה אין האיסור אלא בשעה ששותה יין או מנלח  
 ואז כבר יודע פיסולו של עד ואין כאן עדות כלל ע"כ :

**ק"ה ערב**

שינא חייב הגוי בעל חזר ראובן  
 לשמעון ינכה משכירות ביתו של הגוי ויפרע לשמעון  
 ככת ה' לומן פ' ונשבע על זה וכשעה שמעון חשבו  
 עם הגוי נמלא סך גדול וראובן טוען שלא נתחייב על  
 סך גדול כזה לפרוע ככת א' כי סבר דהיה סך מעט ולא  
 כ"כ הרבה כתי' סי' תקס"ג אשיב ז'ל תשובה הדין עם  
 שמעון מכמה טעמי חדא שהרי עיקר הדין תלוי  
 במחלוקת שב"כ הרמב"ם פ"א ממלוה וז'ל מני שלא  
 פירש קצת הדבר שערב כגון שאמר לו כל מה שתתן לי  
 אני ערב וכו' יש מן הגאונים שהורה שנתעבד הערב  
 בכל הפי' שהוא סך גדול וכו'ל שאינו חייב כלום כיון  
 שאינו יודע הדבר ששעבד עצמו וכו' והרמב"ן והרשב"א  
 והראש"ד בדעת הגאונים ראפי' כאלף משתעבד אלא  
 שהראש"ד הטיל פשרה וכתב א' כ' לא כרב ולא כמעט  
 לא כדו שהדעת מנעת לשם שהוא רגיל ואמיר נשתעב'  
 ע"כ וכתב ה' מ' ודברי קלף הגאונים נר' עיקר ועוד  
 כתב פ"א מתכירה אבל לדין המחבר ורבותי אינו יודע  
 ראיה ודעת הרמב"ן והרשב"א כתשובותיהם בדברי  
 הר"ה ע"כ פי' במה שהוא חולק על הרמב"ם ולהתקיים  
 לדעת הגאונים אבל בפשרת הראש"ד אין דעתם כדעתו  
 שהרי ה' מ' נופיה חולק על הפשרה זו וזו רחיה נמורה  
 שאין דינו של הרמב"ם נכון שהרי ה' מ' שרגיל להפך  
 בזכותו לא מצא טעם לדינו וכתב שדין הגאונים עיקר  
 ועוד שכל המפרשים חלוקים עליו ואולי כתר רובא  
 וזו דסוגייה פ' מי שהיה נשוי מוכחא בדעת הגאונים  
 ובמ' שהראש"ד בהשגותיו כיון דאיכא שביע' ומחלוק'  
 פוסקים כיופי' ליה שלא יבנים עצמו כס' שבועה  
 וגדולה מנו אני אומר שאפי' הרב מודה כהא כיון דאיכא  
 שבועה ח' ג' דאמרה אפי' ע"י קנין מ"מ מודה הוא  
 דאי איכא שבועה משתעבד שהרי עיקר טעמו של הרב  
 משום דלא סמכא דעתו והוי בעינן אסמכתא דלא קניא  
 ואלו הן ק"ל דע"י שבועה מתחייב ולא היא אסמכתא  
 ח' ג' דלא קני ע"י קנין וכ"כ בהנה"ח ופסק הר"ם לנדל  
 ושבועה יתקיעת כף מהנו אפי' באסמכתא דאובן ע"י  
 דא' כגון אם יהיה הלהים צמדי אם נתון תתן את העם  
 הזה בידי וכהנה דבות ע"כ אף כב"ד לא סמכא דעתיה  
 משני שאינו יודע אם מעט ואם הרב ומ' הלא משתעב'  
 אפי' ע"י קנין אבל ע"י שבועה משתעבד דכל השכויעות  
 והגדרים כך הם ודברים של טעם הם למנין והכו דלא  
 לוסיק על מחלוקת הגאונים תו איכא טעמיה אחרינא  
 דכיון דראובן דר בכית ויש לו חזקה וישראל אחר לא  
 יכול להוציאו וגם הגוי לא יוכל להוציאו עד שיפרע לו  
 מה שהוציא שמעון על הבית כפי ניומוסיהם ומנכה ל'  
 ככל שנה ושנה סמכא דעתיה ומשתעבד אפי' שיהיה  
 הרבה שהרי אין מפשר לא שפרע ביחד ומנכה מעט  
 מעט ונתר ומשעבד נפשיה משא' כ' כשאר ערב דעלמ'  
 שירא שמא יפסיד הכל ומ' הלא סמכא דעתיה לדעת  
 הר"ם וז'ל וכו' ד' למת הוא דומ' לערב על המשכון משתעב'

ליה ורחיק לתקן ואין לא סמכין אשנוי דחיקי ונקטינן  
 כרייתא כפסע' הראש"ד סבר כיון דהנא דכרייתא השוה  
 הכלי שהרגו בו לבלוי שחורים או לבנים משמע דכלהו  
 צדיקות נינסו וכן נראה ס' רש"י שכתב הרי זה ככונן דלא  
 שייכי בדיוקת להבחיט לא בשופה של עדות ע"כ ומשו'  
 דהוכחו קטני ככרייתא ח'ן זה ככונן אבל אם אמר איני  
 יודע הרי זה ככונן דאלת"ה לישמעי' הא וכו' כ' כשהוכחו  
 והרב סבר כהירוצו דר' חסדא דהיינו כרייתא בסודר  
 שחנקו בו דהיינו סייף וארירין ולפיכך משוה להו אבל  
 כליו שחורים או לבנים לא איירי תנא אלא ר' חסדא  
 ומחלק ביניהם ואע"ג דלא ק"ל בר' חסדא דהא אם  
 הוכחו בכליו ח'ן זה ככונן ור' חסדא אמר הרי זה ככונן  
 לא כריב"ז שהיה עושה בדיוקת כח ידות לענין הכחשה  
 מ' מ' למרנו מדברי ר' חסדא שיס' לוק בין הכלי שהרגו  
 בו שהוא גוף המעשה ובין הכלים שהיה לוכד לענין  
 אם הנוג' אינו יודע לדין דהיה לן דאם הוכחו אפילו  
 כבדיוקת עדותו בטלה ע"כ :

**ק"ז עדים**

שהעדותו ספ' קבל נזירות שמשון ועשה  
 המורה מעשה על פיהם וכו' יודע  
 שהא' הנה היה מפרוטי יונים הרבה כתי' סי' תקנ"ג  
 כתב ז'ל העפי' שעתה אומר שחזר בתשובה ומכר היונים  
 והכלים מ' מ' יודין היה לרוך לקבל עליו שאפי' במדבר  
 לא יעשה וכו' א' ח' תרנה לומר עד שגלה אותו שאין  
 מפרות יונים אפי' במדבר ומ' מ' כ"ל דבקבלה לחוד  
 קני וזה אפי' קבלה לא קבל וא' ת' כיון דפיסולו מדרבנן  
 בעו הכרזה וכיון שלא הכריזו עליו לא נפסל עדותו  
 לא ק' דלא אמרינן הכי אלא בעדות ממנו כדו שלא  
 יפסידו בעליו חובות אבל בעדות של איסור הרי הוא  
 פסול בלא הכרזה וכן נר' מלשון הרמב"ם פ"א מעדות  
 לפיכך כל עדות שהעיד קודם שיכריזו עליו מקבלין  
 אותה כדו שלא לאחד זכות העם שהרי לא ידעו שהוא  
 פסול ואין פיסולו אלא מדבריהם ע"כ הא למדת דאין  
 לרוך הכרזה אלא כדו שלא לאחד זכות העם אבל כנ"ד  
 לרוך הכרזה ואם אהה מקבלו אותה מפיסוד זכותו של זה  
 אם אהה מלקהו אם זהה יין בעדות פסול וא' ת' אכתי  
 אינו נפסל בלא התרחה כי שמה אינו יודע שרבה זה  
 חסיד ונמלא שהוא שוגג ואינו נפסל וז'ל דהניחא למ' ד'  
 דמפרוטי יונים הוי כעין קוביא אי' הקדמך יונק ליוני  
 אבל כנ"ד שהם מפרוטי יונים כדו סיבאלו עמהם יונים  
 אחרים כ' ע' ידעו דהו' גול ואפי' תנוס' מתמורין כזה  
 ואין מקבלין עדות מפרוטי יונים ולפיכך אין אלו  
 לריבין התראה שהרי הוא יודע שלוקח ממנו של אחרים  
 בחנם והשהא נוחא נמי דאע"ג דיש לו אימוניה אחרת  
 בפסל שהרי אין פיסולו משום דאין עוסק ביישובו של  
 עולם אלא משום דחוקתם שאובלין מן הגזל . עוד  
 דקרקתי בעד וראיתי שאינו לא בתקרא ולא בדרך הרץ  
 ושהלתי אותו על העדות ואמר לי דאמר נזיר שמשום  
 כמ"ם כ' אינו יודע כלל כיון שמשון לשמשום והיה לפני  
 א' מן הפכמים ורבה להתיר אפי' לפני דברי העד שהרי  
 לא אמר שמשון אמרתי לו לא יגרע מביכווי וככווי נדרים  
 כנדרים טוב דקרקתי וראיתי כי יפה אמר דלא אמרינן  
 בגווי נדרים כנדרים אלא במקום שנהנו שמשפסדין  
 הלשון ומכנים הדבר כדבר אחר הולכין עם אחר הכינוי  
 אבל במקועות אלו אין קורין לשמשון שמשום הילכך  
 אפי' לפי דעתו ועדותו הפסולה לא הויה כשפתיו  
 שמשון ואין כאן נדר עוד אמרו עליו שהוא יונק ממנו

ק"א עדים

זוממין דבתיב הר"ר אליעזר זוממין  
לא ידעתי מניין שהממון ניהו למי  
שהעידו עליו נאחר שהוא קנס וקטורו כ"ד לכל מי  
שירצו כדקנן בחומש של תרומה וקנן לבעלים  
וחומש לכל מי שירצה וספק בידי עד שורה לי דק  
עב"ד ובגמל הרדכ"ב בתי"ס תר"ל א טעם לומר וכתב  
ז"ל תשוב דבר זה לא רחיקי ולא שמעתי אבל אחר בקשה  
המחיל' מהרב אפר"י לומר דקיל דאע"כ דאין עונשין  
עונש הנוף מדון ק"ו עונשין מננון מדון ק"ו וכתב  
ועצתה לו כהאר זמס לעשות לאחיו חס עד שלא ילא  
הנמון על פיהם משלמי' נה שומו להפסידו כשלא  
ממון על פיהם אינו דין ששלמו וכן היא הסכמת  
הפוסקים אשר חזי סומכים עליהם ומעקה היבא  
שהפסיד הממון ופרע ע"פ עדים זוממין טעמא רבה  
איבא שיחזירו לו התשלומין דמ"ס מנכדכתוב חיים  
כ"י שלם ואמר' למי שנהן הקרן יתן הכפל דהיינו  
לבעלים הכא נמי למי שנהן הקרן יתן תשלומי עדים  
זוממין דזה קנס וזה קנס וזה אינו מפסיד וזה אינו  
מפסיד שהרי לשניהם חוזר הקרן ואיבא למידרש טעמא  
דקראי כיון דנשטער זה אנכדו ממנו ראי' שיזכה בכפל  
הכא נמי שנשטער שפרע מה שלא היה חייב כדון הוא  
שיזכה בכפל של עדים זוממין דחד טעמא ניכחו וכו'  
היכי דהבא מן הדין תשלומין שלו מטעמא דאמרן גס  
הנדון דהיינו דומס ולא עשה תשלומין שלו וטעמא נמי  
איבא שהרי נשטער שהעידו עליו שקד לחייבו ממון ואי  
לא דהוה ממהוה משלם ולכן זכתה לו קורה בתשלום כז'  
דרכיה דרכי נועם והאי טעמא לא שייך בחומש של  
תרומה וק"ל ואלו דמסתפינא לדדוש בכתוב מה  
שלא נמצא ברברי ר"ל הוה דוישנא ליה מדרא יתירא  
דכתוב ועצתה לו כהאר זמס לעשות לאחיו חסו יתירא  
הוא זה ק"ו עשיתם לו כאשר זמס לעשות והאי עשייה  
תהיה לאחיו ויש בתלמוד כיוצא בדרשא זרחפוס טעם  
זה עד שתמצא טוב ממנו ודע דעד זומס אעפ"י שלם  
אי על חייבו לאיין אעפ"י שלקו וכפירו והרי הוא אחיך  
לא הוכשרו בכך לעדות עד שיחזרו חזרה גמורה כל חד  
וחד כדיוקם ע"כ שס :

ק"ב עדות

בכתב כשאלמים העדים לב"ד  
דכתב ב' שמע מר"ה סנהגוס  
עכשיו בשעדים רחוקים מכ"ד זולתי עדותן בכתב  
כיון שמכירין עדותן כהשו' הרדכ"ב בתי"ס תר"ל ג כת'  
ז"ל תשוב אין חסו סומכין על ר"ת בזה חדא שחריש  
חולקים בהדיא וקודעדים החתומים על השטר מן  
התורה פסולים אלא אר"ל בשדים שלא תנעו דלא ואנו  
נקל קולא אחריתי ונאמר דאפי' כהב ידס כעלמ' בעשה  
על פיהם ובי תימא כיון שחס דחוקי' מכ"ד כינר ועשו  
ז"ל דיעשו ב"ד של ג' ויעידו בפניהם ויכלחו קבלת  
העדות לב"ד וכן נוחגים בכל גלילית ישראל וחו דאס  
איחא לדבריו ר"ת אמאי אשטרבינון לטעמא דשלא תנעו  
דלת וכו' תיפוק לי' מפני שהם ראוים להגדה אין הגדה  
מעכבא בהם ותי דבירושלמי משמע בהדיא כדעת  
רש"י רפי' נבי' הא דאמרין מפייהם ולא מפי כתבם ולא  
שילכא כתב ידן לכ"ד דגרסוין שס בשלהו וכמת' על פי  
עדים לא על פי כתבן ולא על פי מהורגמן ולא על  
מפי עד ועכשיו אין משיאין עד מפי עד בהמיה על פי  
כתבן על פי מהורגמן משיאין ע"כ וכו' היכי דערד מפי  
עד לא התירו אלא בעדות אשה מאיס עיניבא ולא  
בעדות

כפי מה שזו המשכון אשר בידי אעפ"י שלא קנס בשעת  
הערכות בכמה ערב שהרי סמכא דעתו להשתעבד  
כפי מה שפוס המשכון שהרי בטוח הוא ובודאי כי בזה  
לא יחולק הרב וכ"ד נמי להא דמיוא ודברים אל טעם הם  
לסמוך עליהם ומינה לא תוון ויתו דשפיר סמכא  
דעתיה להשתעבד כיון שהוא נהנה כמה שהויה שמעון  
ככית דהשתא מתדר ליה שפיר טפי דאנכ הכאתיה גמר  
ומשתעבד אפי' שאין קצוב ונמצא הנאתו כנגד הקדמת  
מעותיו ואינו תפסיד ולפי הוב ההולאה תדככה הנאת  
הפית ולפיכך סמכא דעתו ע"כ שס :

ק"ט ערב

כשנעשה אחר ההולאה כדי שיחזיר  
לו המשכון והחזירו על פיו אי  
משתעבד הרדכ"ב בתי"ס תר"י כתב ז"ל כיון דהוי ערב  
בשעת מתן מעות דהיינו בשעת קורת המשכון פשיטא  
דמשתעבד אפי' בלא קנין ובלא כ"ד כיון שמורה שעל  
פיו החזיר תכוננו לשמעון הוי ערב כשעת מתן מעות  
ואס טוען שלא ילא ערב ואין זה כתיבת ידו התקיים עי'  
מכירים כת"י ואס אין כ"י ונכח מתקום אחר ישבע שלא  
ינא ערב ויפטר ואס טוען כבר פרעתי הערכות בזה  
יש מחלוקת אס נאמן לומר על כ"י פרעתי ואין פסקי'  
בהרמב"ס דנאמן לומר פרעתי אס לא מסר לו כתב  
ידו בעדים אבל אס מסר לו כתב ידו בעדים  
הוי כשטר ואינו נאמן לומר פרעתי ואס  
טוען הלוה פרע ונפטרתי מן הערכות אפי' שיאמר  
הלוה שלא פרע אינו נאמן דילמא עשו קטניא על נכסו  
הערב ונאמן הערב במינו דאי הוה בעי למימר  
פרעתי אינו או אין זה כתב ידו אס אינו יולא מתקום  
אחר נאמן לומר הערב פרע כשפני ונפטרתי מן הערכות  
ואסי הטענות שוות הבה כהריווהו מני למימר ליה  
כתב ידך בידי מאי בעי ואפי"ה לא חיישין להכי כיון  
שאני נאמן בדבורי לומר פרעתי לא חשתי לכתב ידו  
ע"כ ועיין בדיוקם הבאים :

ק"י ערב

שבאו ליד הלוה משכונות המלוה או  
יפרע מן הערב הרדכ"ב שס כתב ז"ל  
אס המשכון שיה ויכול למוכרו ימכור ויטול  
ונעוהו ואפי' מטרחה למה לי ואטרותי כי דינא כדרי  
ואס אינו שיה או שיש בו עיכוב שאין יכול למוכרו הרב  
ברור שאיב הערב לפרוע כמו שהתנה עמו ואס נעשה  
ערב לשיחיו לו משכון הראשון ושוכ באו משכונו אחר'  
ליד המלוה משל ליה אס לא הוה המשכון הראשון או  
השני שיה כנגד מעותי בזה יש תקום שאלה דדילמא  
מני אמר הערב כנגד מה שזו המשכון אינו ערב שלא  
בשעת מתן מעות ופטור אינו דהא הניא הרי שהיה  
חובך את חבירי בשוק ואמר לו הניחה ואני פורע פטור  
שלא על חמונתו הלוהו ומסכרתי לו כיון דהלוה הוה  
נוחדר לפדות המשכון מיה רחובן משמע שאינו רוצה  
למכרו או מפני שהביב עליו או מפני שאינו שלו  
או מפני שום סיבה א"כ הוי באלו שיה כל חובו וכיון  
שא"ל הערב תחזיר לו המשכון ואני פורע החוב הוי  
כנשתעבד כשעת מתן מעות וחייב בכל וכ"ס אס היה  
ערוב במכירת המשכון הראשון (כ"ל ד"ל האחרון)  
דמאי א"ל לא הויתו יתן לו המשכון עד שתן לו מעותי  
והוי כנשתעבד כשעת מתן מעות על הכל ע"כ שס  
אמר הכותב בעיני קשה הדבר מאד אע"ג דאמר אס  
לא יפרע לך החוב אינו אפרע לך רבזה הוא שאלתו :

**קב"ו עבירה** שלח לרבי עבירה הם עשה לשלח יד כפקדון וכו' ואלה כעלון דאין השליח יודע הענין או יש שלוח וחייב או פטור המשלח הר"ב ח"ג סי' לז ובקונטרס הקטן שלי ועיין בהר"ס על רש"י פ' בראשית כענין הנחש דכהכרש"י ז"ל היה לו להשיב וכו' דכהכר הר"ס שייך לרין זה וכפ' האוש מקדש דף מ"ב ע"ב ודף מ"ג באורך חוספות שם ד"ה אמאי מעל ועוד חידוש בדיון שליח לרבר עבירה אי השליח הוחזק לרשע דחייב המשלח דאין לפטור עצמו מטעם דכרי הרכ כיון דידוע דזה רשע ואינו שומע דכרי הרכ כ"ח מ"ס שפ"א משם הרשב"י יע"ש ולרין סג"ר ע"ה הר"ב ח"ג סי' ק"ד וכן משם :

**קב"ה עש"ג** מי שהוא אלם ואינו רוצה לבא לכ"ד נותנין ב"ד דשות להוליכו לעש"ג ואין ב"ד עצמן זריכיין להטפל בדבר ולהעידו ואם באו לכ"ד ולא זייק דינא כיון דהכ"ד יודעי האמת הם יטפלו ויעידו וכיוצא הר"ב ח"ג סימן מ"ח והביא מכנה"ת שער ס"ב והרמב"ם :

**קב"ט עש"ג** כשילכו להעיד על מה שנתחייב ולפי דינם לא וחייבוהו בעדות זה אלא כענין אחר דמותה לשקר ולרמז כענין אחר שם ואין וחייבום שכועה אי יטעו לשקר או יערימו לישבע דחייב לו וביוצא ועיין בסמוך :

**קל"ג עש"ג** מי שנקבע מנוי וכיוצא והוא זוכה בדיוני ישראל או בדיוני גוים ע"ה הגוי מזה הענין ואם יטעון האמת וחייב אי יטעו על שקר שם :

**קל"א עש"ג** אסור לילך אפי' הכהן חכרו וחכלו אלא ילך לב"ד של ישראל ויש לב"ד לענוש שלא מן הדיון לש"ש שם ואין הולכו לעש"ג הוי מוכס :

**קל"ב עדים** כשהם זריכיין לישבע דהוי נוגעי' ולא מהימני אפי' יש להם מיוזר ואין המינו הוא דאי בעי הוי שתיק הר"ב ח"ג סי' ב"ו דף כ"ו ע"ג כגון עדים שליחים וכיוצא דלא אמרינן הן הן עדיו וכו' וכ"ב בקידושין דף מ"ג ר"ן הן הן עדיו הן הן שליחי :

**קל"ג עדים** מי שהכמין ואמר השומעים יהיו עדים והמורס לא היה רואה אותם וכו' אי היה כביית הקברות ואמר עירי ושכני יהיו עדים וזה לא היה רואה אותם הר"ב ח"ג סי' פ"ו :

**קל"ד עדות** כשטר אי מהני ואי יש חילוק בין נעשה מדעת המתחייב או לא ובעדות קדושין מה דינו דיש מחלוקת ואי יש חילוק בין הוי הודית או לא הר"ב ח"ג סי' ק"ב דק"ט בחקירת כ' מאותה תשובה :

**קל"ה עדות** שנתקבל שלא בפני בעל דבר דרבים מהפוסקים ס"ל דאפילו בדועבד לא מהני עכ"ז חזורים ומגידים בפניו ומנהגי ואין לומר דהוי כנוגעים לחזוקי שקרייהו ואי כשבעו בראשונה שם בחקירה ג' זולתם אחר דכתב דנראה מתוך דברי הרמ"ם להפך וכיון שאינו ברור אין לחוש יע"ש :

**קל"ו עדים** הפסולים כהכחזה דאוליין כתר רוב דעות שם משם המרדכי :

בעדות ממין בן עמי' כחכו כמי לא ההירו אלא בעדות אשה לא בעדות ממין וכן נר"ס הסמ"ג סכתב ס' ר"ת וכתב עלה אכל רש"י פי' בני החימצע פ' ב' עדים פרע שלא ישלחו כתב ידם לכ"ד וכן משמע בח"ס פ"כ בד"ה ור' יוחנן אמר העפ"י שהינו זוכרה הילכך אין לנו להוסיף מדין חורה אלה היכא דהוי שטר העשוי כהקנו ע"כ :

**ק"ג עד** שאמר שהונה להסתמר סתם או אם לא ועשה לו פ' דבר זה שיסתמר או שאמר שלא יאמין בה"ה ח"ו אם יתקרט מנדרו או מי שנדר ואמר שלא יהיה יהודי אם ישאל על נדרו אי הוי פקול וכיכד תהיה התשובה שלו הר"ב ח"ג סי' ו' :

**ק"ד עדים** הטכחשים זה את זה בחקירה ערוקן בטלה הפי' בדיוני ממונות דלא בעי דרישה וחקירה הר"ב ח"ג סי' י"ב :

**קט"ו עדים** שא' אמר בפני הלוהו ואחר אמר בפני הורה אי מטטרפין שם סי' ד' :

**קט"ז עד** א' שאמר בפני הורה אי ישבע על פיו ואין אמר בפני ובפני פ' הורה שם ועוד לזה פרטים הר"ב ח"ג סי' ל"ח ופי' כ"ה דף כ"ג ע"ג :

**ק"י עדות** כשקבלו שלא בפני בעל דבר אי חוזרין ומקבלין בפניו ואין חוזרין ומגידין הר"ב ח"ג סי' לפי עדות הראשון ולא זכאי אי מהני שם והר"ב ח"ג כלל כ"ג סי' ח"י :

**קח"י עדים** דאין חוזרין ומגידין כל טעות שהעדים מנויין לטעות כו' נהמנו' הם כעלמס ואין כזה מטום חוזר ומגיד הדיב"ח ל"ח ס"י כ"ג דף כ"ב א"ב שכתב בן הר"ן בשם הר"ה :

**ק"ט עד** דבעינן תחלתו וסופו בכשרות מחמת קורבה הפוסלת אי ה"ס בכשרות של מזוית הר"ב ח"ג סימן כ"ה דף כ"ג ע"ה א"ב משם הר"ה ש' :

**ק"ך עדים** שא' אמר כזה קרוב וירש וא' אמר ששמע מפיו המת שאמר כזה קרובו וירש אי מטטרפין שם סי' דף כ"ה ע"ד :

**קכ"א עדות** שלא בפניו כשהתקבל בדועבד מ"ס דינו מלכד מ"ס לעול הריב"ל ח"ג סי' כ"ה דף כ"ג ואין חוזרין ומגידין יע"ש ועיין בסמוך והר"ב ח"ג א' אחר הכללים ואם נתן עקבלין שלא בפניו יע"ש :

**קכ"ב עדים** דאין מוסימין שלא בפניהם אם סוימו שלא בפניהם אי הויא הכחזה כדועבד שם :

**קכ"ג עדים** המכחישים והם קרובים שם :

**קכ"ד עדים** כ' כתי' עדים א' מכה וזו' מכת זו אי מטטרפין שם :

**קכ"ה עדים** כשהדין מרומה דבעי דרישה וחקירה ולא עשו דרישה וחקירה אי חוזרין ומגידין וכן ככל דבר דבעי דרישה וחקירה יע"ש והר"ב ח"ג א' אחר הכללים דף קמ"ב סע"ב ובתיב דף קל"ח וירש קמ"ג ובתיב דף ק"ס :

**קכ"ו עדים** דפלגינן דבוריה ופ' עש"ש לא חילוקי הר"ן פ"ב דכתובות דף הע"ג ע"כ ועיין עוד פרטים לזה הר"ב ח"ג סי' מ"ה דף קמ"ב ע"ג :

דעת הימ ערך עין קרושים

קל"ז ערים

המכחישים זה את זה כל שאפשר לתרוץ ולכוין העדות תלוינותקל"ז והכי נמי בעד ח' כשיש הקירה בדבריו מתרמינוכל מה דאפשר הר"ב ח' כלל ג' סי' ח' דף כ"ג ע"ב ודף כ"ה ע"ב וכו' :

קל"ח ערב

היבא דאיה נכסין ללוה דאינו יכול לתקובע לערב אי נשא ונתן כיד דיקבע לערב ואי אמר הלוה לפ' ואינו תתקובע והלוה לא דבר עם המלוה כלל דלהרא"ש אין יכול לתקובע ואי הלוה כתב כתב ידו והערב עשה לו שטר דהם לא יפרע הלוה יהיה עליו המלוה דלא הוי כנשא ונתן כיד מהרא"ש ח' ח' א' סי' כ' דף ט"ו ל"ע ד' ועיין כל התשובה ועיין בסמוך ובקבלמה דינו שם הביא מהרמב"ם וה"ה פכ"ו מה' מלוה :

קל"ט ערב

היבא דבא ליפרע מהערב דליריך להביא ראיה דלא נפרע מהלוה ואי המלוה כשטר והשטר בידו והרשב"א נסתפק אפ"ה ואי כתב הערב נאמנות למלוה יעשה ואי היה קבלו נשא ונתן כיד דדינו ליפרע מהערב דגובה ממנו ואי אז בא ליפרע מהלוה יעשה פרטים לזה ועיין בסמוך :

ק"ם ערב

דכתב נאמנות למלוה דו"ל דהיינו לשטר המלוה ולא מדיריה וכן היבא דיש ס' כלשון השטר וכלשון הנאמנות ואי היה לו שטר מחלוה לחוד ומהערב לחוד ואין שטר הלוה כיד המלוה ואי כתוב בשטר הערבות לשון מסופק וכתוב בשטר דלא כטופסי דשטרי דלרכינו סעדיא אז לא אמרינן יד בעל השטר עה"ת מ"מ אפטר דלענין הנאמנות לא אמרינן הכי ולעולם נאמנות חידוש הוא ואולינן בתר המוחזק שם וכ"ש דיש חולקים על רבי סעדיא שם הביא תשו' הר"ב סי' שמו"ה והק"ה וס' כע"ה ורשב"ם פ' חזקת וטור סי' קי"ב והרשב"ץ כפי' הכתובה ורכי' יונה :

קמ"א עדות

מי שחתם בשטר בזמן שלא היה קרוב או נוגע בעדו ושוב נפסק מחמת אחר נאלה דקלת אמרו שאם ראוהו חתום קודם שנפסק דמהני וקלת אמרו אפי' אין עדים והע"פ דחתם בשטר ואם היה בהסכמה מה דינו ואם ה"ת ותיבכתת חתימתו והא' היה כשר ונפסק מה' מאלה דדינו ע"פ הדברים האמורים מהרא"ש ח' ח' א' סי' כ"ה דף מ"ז :

קמ"ב עובר

על החרם דפסול לעדות הרא"ש ח' ח' א' סי' כ"ו בשאלה מבי' העדות סי' ל"ד :

קמ"ג עדות

שלא בפניו דאם בא להפטר דמתקבלין שם מכי' שם סי' י"ח ולהתיר האשה אי דינו הכי שם בשאלה ותשובה :

קמ"ד עדות

שלא בפניו כשנתקבל דלא הוי עדות כלל וחזור ומגיד בפניו מהרא"ש ח' ח' א' סי' כ"ט דף כ"ט ע"ג הביא מנמקי יוסף פ' בתרא דקמ"א ותשו' הרא"ש סוף כלל מ"א ואפי' השביעום בראשונה והביא מכי' ח"מ סי' כ"ח מדבריו ה"ר מנחם הארוך ועיין פ"ש סוף התשובה שנמגס בזה דלמ"ד דבריעב' מהני הוי חוזר ומגיד ומשמע מדבריו דיכול לומר ק"ל אע"ג דבלא ימנע יש כאן עדות דהרי אי יאמר ק"ל כמ"ד דבריעבד מהני ואינו חוזר ומגיד א"כ עדות הראשון מהני ואם יאמר ק"ל במ"ד דלא נהניא ח"כ חוזר ומגיד ורשום אנלי דבכה"ג לא יאמר ק"ל עיין בכה"ג ח"מ ככללי ק"ל תמלאנו תשם הרב

בעל ח"ה ז"ל אם לא דרכיו הרב הם דעדות דהאין אינו מועיל וצריך ישוב להבינו ובעת לא אוכל :

קמ"ה עדות

אנשי העיר והקהל לענין תקנהם והסכמתם נאמנו' אע"ג דנינו עי' :

בדבר אכל לענין הפרשיות כגון אם הוא מפורעי המס או שהקדים בית וכיוצא לעירם או לקהל שלהם לא וולת אם הוא מנהג פשוט וכפסע"א או כ' לא תשיב מנהג מהרא"ש ח' שם הביא תשו' הרא"ש כלל ה' סי' ד' וכו' ח"מ סי' ל"ח וכו' תשו' הרשב"א והרא"ש כלל ו' סי' ה' וסי' ל' ובכלל כ"ט וי"ג והריב"ש יעשה ועיין כל התשובה :

קמ"ו עדים

הנוגעים אי סילוק מהני דהוי מחלוקת והכרעת הרב כי דסילוק מועיל והכרעתו מכרע אכל דריך להיות הסילוק סילוק כדור לאפוקי שאם ההקדש הוא לצורך מקום או לצורך חיוה דבר שא"א לאסתלקוי דלא מהני וכדיוני אי הסול' מועיל הרא"ש ח' שם ועיין כל התשובה ובס"ת דינו יעשה :

קמ"ז ער

כשלא נתקבל דינו כדיון כגון היבא דליריך דרישה וקירה וכיוצא בדברים אחרים דחוזר ומגיד הרא"ש ח' ח' א' סי' כ"ט דף ס' ע"א ועיין בסמוך :

קמ"ח ער

כשעדותו אינו צריך עדות בכ"ד אי הגיד אי אינו חוזר ומגיד או לא מלבד הכתוב כדיון הקודם עיין כי ח"מ סי' כ"ט תוס' וכנסת שם מתשובת הר"ן אות ה' והנהגה הטור אות ג' והר"מ סי' נ"ב ח' א' והרב כי בתשובה סימן ד' מדיני מל"ת ומהרא"ש סי' קי"ט העיניא דף ל"ה ע"ב ותשו' מיימו' דשייכו לט' נשים והר"ב ח' ח' א' סי' ח' ועיין בב"י הלכו' נחלות כמי' שהיה אומר שפ' בני בכור דשיב אינו חוזר ומגיד ועיין תשו' להר"ן סי' ל"ד וסי' מ"ה דנראה דסתין אהרדי ועיין בהרמב"ם והטור ח"מ ה' נחלות כדיון דמכר אם אמר זה בני אוה עבדי דכר' דלא בעי כ"ד ואי אמר זה עבדי אינו חוזר לומר בני :

קמ"ט ער

שחמר שלא היה יודע שום עדות ושוב בא לומר דיועד דלרוב הפוסקי' כהכו דאינו חוזר ומגיד וקנת סוכריס דחוזר ומגיד מ"מ ח"מ היה שם שבועה או חרם על מ"ש שלא יודע לכ"ע אינו חוזר ומגיד ואפי' נתן אמתלא למ"ש אינו יודע לכ"ע לא מהני היבא דהיה שם שבועה ולמ"ד ראפילי כלל שבועה אינו חוזר ומגיד היינו אפי' בנתן אמתלא למ"ש אינו יודע הרא"ש ח' ח' א' סי' ל"ז ועיין לעיל סימן ק"ז :

ק"ן ערב

שכא למלוה כזמנו והתרה בו שיתבע ממנו מהלוה ואי לאו יפטר מהערבו' והמלוה לא דלה' והצריך לו הזמן דכתוב בח"מ סי' ק"ל משם הרמב"ם דאפ"ה הערבות כמקומי עומד היינו לפי שיטתו דהיבא דהיה מצוכו הלוה אין המלוה יכול לתקובע וכוין דיש חולקים על זה ויכול לתקובע והמלוה לא תבע והערב מוחזק הדיון עם המוחז' ואפי' להרמב"ן ז"ל אם היה שם גילוי דעת שהערבות לא היה לא מפני שהערב היה מוחזק ולפי שלא הודיע לערב הלוה שעדיין לא נפרע הלך והבע ועמד הפקדיון נס בזה פטור הערב הרא"ש ח' ח' א' סי' ס' ועיין ע"ל לזה לדיון מכוכו ועיין כדיון שאחר זה :

קנ"א ערב

שכתב הלוה כזמנו שיזיאוני מן הערבות אם הדיון עמו ואם מכוכו כנכסיו שם משם ח"מ סי' הנזכר ועיין כדיון הקודם והביא

והביא מח"מ סי' ע"ב:

**קנ"ב ערב** כשהמלוה מחל ללוה והערכ כפטר  
ג"כ וכן אם שנים לוו ומחל לא' ואם  
סיוג' לווים ומחל לא' דל' דלא כפטר כלם שם תשיבות  
הרא"ש דגר' דהתקן וטרח ביטובם מתשו' הרא"ש כלל  
ע"ג סי' ו' ו' ויב' ואי' אמר לפ' ופ' אי' השאר לא נמחלו  
ואם הזכיר הא' לכד' יעש' :

**קנ"ג ערב** שלא בשעה מתן מעות דלריך קנין  
אם היה כתוב שהיה חייב וספ' היה  
ערב דמשמע דכבר היה חייב קודם ולא היה בשעת  
מתן מעות שם והביא משלהי בתרא' :

**קנ"ד ערב** בעד גוי והלך המלוה ונתפטר עם  
הגוי והיה לוקח מוננו רבי' וסוב'  
מת הגוי וקובע מהערכ דכפטר הערב מכמה טעמי  
וכ"ש אם הערב היה חייב לגוי וזמן הכרעון כותן  
שהיה הגוי חייב לפרוע לזה דהיבא גילוי דעתה דמ"ה  
נעשה ערב וכפטר הערב שם :

**קנ"ה עדות** מפי כהב' למ"ד דלא מהני דהיינו  
דוקא בעדות דאורייתא אבל  
בדרכי כגון קיום שטרות ונט' אפשר דמהני הרא"ש ח'  
ח"א סי' ק"א :

**קנ"ו עדות** כשנתקבל שלא בפני בעל דין ואפי'  
גודה שערות שהועד שלא בפני  
כע"ד חזר ומגיד היינו דוקא כשהבעל דין שלא נמלא'  
שם הינו חפץ בעדות הראשון אבל אם הוא אומר אפי'  
שלא נמלא' שם העדות מקובל עלי' מהני ואפי' דתחלת  
העדות היה לחיוב ועתה נהפך לזכות עכ"ז מהני ולא  
אמרי' בטר' מעיקרה הזליגין הרא"ש ח"א סי' ק"ג סוף  
דף קמ"ט ודף ק"ן :

**קנ"ז ערב** דין ערב אימת הולך אחר הערב  
החלה והינתן לא בעי קנין הרא"ש ח'  
ח"א סי' ק"ו אנב' באורך והימת לריך קנין יעש' :

**קנ"ח עורר** על השדה וכיוצא והוא תקום בעד  
במכירה שמכר שכנגדו לאחר או  
שמכר שדה אחר וכתוב בו מנר' פ' שהוא השדה שעורר  
כו' זה שהוא תקום בעד הרי' הלוי כלל ז' סי' נ"ד דף ק"ט

ועיין כל תקופה הביא מפ' אחרון דתשיבות מהניתיין  
והנמ' ורבי' ונה' ז' וטור ח"מ סי' קמ"ז וכבר רשום  
אלפי' בהשו' שכתתי והבאתי לזה מפ' חוקה הכתום דף  
ל"ה ע"ב נבי' אי' דלי' ליה ופי' רשב"ם עלה ופירו' ר"ח  
והנ"ל שם והרמב"ם סוף ב"ה מטוען וטור ד"ע ומפיה  
על זה והבאתי ל' הטור ופ' ע' כמאן ל' ממ' ש' כשיירי  
כ"כ הנ"ד דף ס"ג ע"ב א"ת ג' ודף ס' ד"ע א' על כ"י סימן  
שנ"ו אות ג' והרש"ד ס"ה סי' קע"ה והמרדכי ס' פ'  
חוקה והסמ"ע ז' מקוננות הנו' וכמה נוהג' לו יע"ש  
וטור ח"מ סי' קמ"ז והב"י יע"ש וסמ"ע וכשם לתלות  
דמה שעה היה לטובה דילמא הלא לא היה רוזה  
לקנותו והוא היה לריך למעות אי' שטעה בלשון הכנת  
השטר דמהני שם עיין כל השו' וחילוק בין חתימתו  
לחתימת עדים אחרים שמעידים על שמו יע"ש סוף  
השו' ובכנסת ח"מ דף ר"ד ע"ב באורך ככל הסעיפים  
שייך לזה על הטור ועוד שם על הרב כ"י ז' :

**קנ"ט ער** ה' המחוייב שבועה היינו כשמעיד על  
פה אבל בכתיב אין עדותו כלום  
ואע"ג דיש חולקים דמ"מ זוקק לשבועה אפילו בכתיב  
יכול לומר ק"ל הרי' הלוי כלל ז' סי' נ"ט והביא מנכ"י סי'

פ"א :

**ק"ם עדים** פסולים או קרובים כשקבל בקנין  
דאינו חוזר ואפי' גוי וה"א אם יש  
מנהג פשוט מהני אפי' בלא קנין וה"ה לדיונים הר"י  
הלוי כלל ע' סי' ע"ה הביא מטור ח"מ סי' ז' או סי' ל"ז  
והרי"ב סי' תע"ח וש"ה והרש"ד ס' סי' ש"ד ות"כ :

**קס"א עדים** כשהורה בפניהם או קנו מידו אי'  
כותבין ואימת לריך המלכה קודם  
נתינה ואי' אמר כהבו הרי' הלוי סי' ק"ח דף ק"ק :

**קס"ב ער**ם חילוק בין דרישה ומקירה לבדיקות  
ואם הוכתשו זה א' זה חילוק בין  
דרישות ומקירות לבדיקות ומה הן חקירות ודרישות ומה  
הן בדיקות לענין קירושי' וכיוצא הרב מהר"קא בתשו'  
סי' כ' דף ג' יע"ש באורך :

**קס"ג עדות** שלא בפני דאין לקבל דהרבה  
מן הפוסקים אומרים דבדיעבד  
הוי עדות ואפי' לאומרים דלא הוי עדות היינו לענין  
שאין דמין על פיו אבל איכס' יכולים להוסיף או לגרוע  
או לשנות וכן אם היו שם קרובי' שבאו בעבורי' מהני  
וכמ"ש הרשב"א בתשובה דאפי' במקום שצריך אפטרון'  
שלו הרי' הוא כמנהו ועיין בסמוך מרנא מהר"קא בתשו'  
סי' כ' דף ד' :

**קס"ד עדות** קטן דכשלא בפניו דמי כהב' הנ"ל  
כשם רבו דכבר ברור שאין בו  
חשש כגון דלוה אבי' הקטן ואמר חנוק' לפ' מקבלין  
עדים שמה כד' וזוקקין לביבא למיחש למידין וכן לכל  
כיוצא בזה שהוא ברור על פי העדים בלא שום פקפוק  
מקבלים עדים שלא בפני' בעל דין שם ועיין בדיון  
הקודם :

**קס"ה עדים** כשנתקרה עדותן דאין יכולין  
להוסיף עוד או לשנות או לגרוע  
ואפי' נתקבל שלא בפניו שם ועיין בסמוך סי' ק"ס :  
**קס"ו עדים** כשכתבו בשטר סתם שפ' נתקדשה  
וכתוב קיום כ"ד לאו כלום הוא לא  
מיבעיא להרשב"א הלא אפי' למרדכי ומהרי"ק כיון  
שנתקיים באין ומרמה שם :

**קס"ז עדים** כשכתבו בשטר סתם דנתקדשה  
דאם הם בפנינו לריכוס דרישה  
ומקירה כמ"ש הרמב"ם ה' עדות ואם נתקרה ולא היה  
מועיל הכל בטל כיון דהם ע"ה ואפי' הו"ת ח' יכולין  
לפרש שהיה כך וכך וכמ"ש הר"ן שם :

**קס"ח עשה** שלא כהוגן אי' בכל מקום אמרונין  
דכן יעשו לו הרא"ש ח"א סימן  
קח' ועיין במהרש"ך ח"ג סי' ה' דף כ' דלא אמרי' הכי  
הלא היבא דאמרי' בנמרא והביא מהר"ב סוף ספרו  
הראשון משם הרשב"א סי' קכ"ה ועיין כל השו' הנו'  
ושרש הדבר מפ' הכותב דא' ל' רב' פפא לרב' חמא וכו'  
יע"ש דף פ"ו ע"א ושפתי כהן ח"מ סי' נ"ט בדיון  
מכריח ומערער :

**קס"ט עדות** מפיהם ולא מפי' כחכם עדות  
כשטר אי' ה"ה הכי ונ"מ דלדרכי  
ממונות למ"ד מהני מפני שלא תבעול דלא יבדיקושי'  
וגיטיין לה ואפי' נתקיימו החתימות או עדות בשטר  
הוי מדאורייתא והקיים הוי מדרבנן ובקידושי' וגיטיין  
יש להחמיר אפי' שאין קיום מלבד הכתוב הללו כמקום  
אחר עיין בשפר' פני' משה ק"א סי' א' באורך הביא  
מהרמב"ם

# דעת ח"מ ערך עי' פ"א קדושים

מהרמב"ם פ"ג ה' עדות והמדרכי' פ' האומר והרש"ח  
סו' א' וכו' והה"מ פ"ג מגירוסין וחילוקי הרב ודין מורה  
בשטר שכתבו אי' לר' לקיימו וחילוקים בהיזה ענין כעני  
קיום יעש ועיין תוס' ריש פ"ק דגיטין ודין קיום השטר  
דקוי מדרבנן אי' היינו מאי דמועיל או מהי דלר' יעש  
ואם העד מכחיש החתימה או לא ואי' אינו כהן אי'  
לאמרינן דהיה מורה ואם הוא דין מרומה יעש ומתה  
כקרא דין מרומה ואם כבר נתקיים דינו יעש אי' הוי  
כדאריותה או לא :

**ק"ע עדות** ממונות דלא כעו' דרישה וחקירה  
אי' ה"ה לענין גיטין וקידושין פני  
משה פ"כ ס"ט ואי' הוא דין מרומה ומתה נקרא מרומה  
יעש ופני משה פ"כ ס"כ :

**קע"א עדים** שאומרים כתב ידו הוא אבל  
אנוסים היינו וכו' פרטיו ס"ט  
כאור' :

**קע"ב עדות** שבשטר שנעשית שלא כרצון  
המתקיים וכן ברשות המקדש  
והמהקדשת ושאין הוכחה מתוכו אי' נעשית בעלמא  
ס"ט ואי' אין כתוב כתובו או חתמו יעש :

**קע"ג עדים** שבשטר דתקמי כו"ב אחד אומר  
חתמתי וה' אומר לא חתמתי ס"ט  
לענין ממונות וקידושין :

**קע"ד עדי** הקיום אם על קיום שבשטר הם  
מעידים או על החתימה ולמאי  
כ"מ וחילוק אם עדי הקיום הם אחרים או הם עלמא  
ס"ט :

**קע"ה עדות** שבשטר שכתוב שהודה פ' שיש  
עליו חוב וכו' ונטל בקנין אי'  
היינו שנטל בקנין עכשיו או שהודה על מה שעבר והין  
לזה דין שטר ס"ט הכי' ת"מ טור ובי' ס"ט ע"ל וכבר  
כתוב אלפי :

**קע"ו עדים** כשיש הכחשה בין מ"ש למה  
שמעידים וכיולא אי' אפשר לתרוני  
יעש :

**קע"ז עדות** בשטר דכתבו דהוי מחלוקת  
לקידושין בשלא נתקיים דיש  
מחמירים ואין לחוש להם מ"מ יהיה סניף לדרכים  
אחרים להחמיר פני משה פ"כ ס"א ואם נתקיים הוי  
עדות לכ"ע ועיין בדין שאחר זה :

**קע"ח עדות** שנעשה שלא מרצון המתחייב ד"א  
דאינו אלא כפנקס בעלמא ס"ט  
מתקופת הרשב"א סו' חלק ר"ט הרב כ"א ה"ה סו' מ"ב  
וה"ה אם כתבו שלא מדעת המתקדשת אין סומכין עד  
שיעידו בפיהם ולא אמרינן חזקה ידעו ולה כתבו עד  
שא"ל וכן ס"ל להרמב"ן והר"ט באי' פ"ק דקידושין  
ואין לחלק בזה דהיינו כשאין מכיר חתימתם אבל מכיר  
חתימתם לא וכמ"ש הרשב"א סו' א' וכו' כ"ז והכי' עוד  
תשובת הרשב"א מבי' ח"מ סו' ט"ל דנר' בותרים והיא  
באלף קל"ט דנראה נעשה דהוי מניהא כמלוה על פה  
ועמד בישיבה והכי' מהר"ב ח"ה סו' ק"ה והרשב"א  
ומהר"ה ש"ס ק"ט ומרש"ח והרב' מוכח דק"ח כ'  
סו' ע"ג כגור קידושין גטה להקל עפי' השו' הרשב"א  
חלק ר"ט והכי' דיש חילוקים וס"ל דאפי' שלא נעשה  
מדע המתחייב דיש לו דין שטר והם רבים הגהת אשירי  
פ' זה כורך ורבינו ירוחם והרבה עוד כמ"ש מהרש"ח

והרשב"א וסבן כלאה דעת הר"ב סומן ק"ג וכפרט  
בקידושין דאין לה הזק בשטר יותר מצ"ע פה ועוד  
אומרים דמתקמי נעשה מדעת המתחייב הטור והר"ה  
סו' ט"ל ח"מ והרמב"ם פ"ג מטוען וראוי להחמיר בענין  
קידושין ולחוש לדעתם ס"ט :

**קע"ט עד** א' בשטר ועד א' בע"פ לקידושין  
וממונות אי' מנא מפיק פ"ט ומחלוק'  
בזה ס"ט ועיין בסמוך :

**ק"ף עד** שחזק כל' דהוי כמי שאינו אע"ג דיש  
אחר ואי' הוי כעד א' ע"פ ועד אחד  
בשטר ד"ל דאפשר כ"כ חתומים להחמיר ס"ט :

**קפ"א עדות** ע"פ כתב אי' היה יכול להגיד  
כפיו אי' מהני כגון שיטנו פה  
וחילוק אם עכשיו כתבו או כבר כתבו ומקרו משעת  
ראייה ס"ט :

**קפ"ב עדות** ככתב בכ' כתבים כל' מהעדים  
ככתב ה' לכדו ס"ט :

**קפ"ג עדים** כשיש הזמה והכחשה ביניהם כתבי  
ותדי הוא דהוי ס' דאירוי' ולחמירא

ו"א דהוי' דרבנן ואם יש דאחר לספקי' יש להקל  
כיון דהוי' מדרבנן ולהרא"ח ר"ג מדרבנן דאפי' למ"ד  
דהוי' מדאורייתא כיון ד"א דהר"ה ר' דאורייתא לחמירא  
הוי' מדרבנן אם יש ס' אחר יש להקל ויש להמנה עליו  
והוא ז' יגע לתרץ דבריו וחילוק חילוקים ס"ט השוכת  
הרא"ח ח"ה סו' ס"ח ומרש"ח פ"ג סו' א' והר"ב סו'  
ר"ט ומהר"ח ש"ס ל"א וכבר כתוב אלפי עוד ע' תדי  
ותדי וע' ס' וע' ס' וע' ס' לדין ס' דאורייתא לחמירא  
אי' הוי' מדאורייתא או מדרבנן ובפרט מתשו' הרית"ט  
ז' ואי' חתמוק איסורא יע"ש והרא"ח ח"ה סו' ס' :

**קפ"ד עדות** קבלת עדות לפסול העדות שלא  
בפניהם אי' נכפלים ס"ט :

**קפ"ה עדים** כשיש הכחשה ואפשר לתלות בטעות  
ס"ט :

**קפ"ו ערב** מי שהיה לישראל בעד גוי ולקח משכון  
הערב מן הגוי וכתנה למלוה זכפטר  
וסיב היה מסרב הגוי לערב שיהיה ערב שנית ושיחזור  
לו המשכון וא"ל הריני כמו שהייתי ויכול לפרש דהיינו  
הריני כמו שהייתי אחר שנפטרת ואלא בקודם כיון  
שהיה שם קרוב פני משה פ"כ סו' ד' תשו' הר"ף מטור  
ח"מ סו' קל"א :

## ערך פ"א

**א פורע** חובי עם ממון חברו דחייב ואפי' היה  
כשקרון אלפי וכו' כ"ח שלו ואנסה ממנו  
כחובי חייב הר"ש קלעי' סו' קט"ו אי' אב"ז זה הכי' ת"מ  
סו' קכ"ח וקט"ו הר"ה ש"ש יעש היטב :

**ב' פסק** יחיד נגד רבים אין לפסוק כמוהו אפי'  
בדבר שהוא משום איסור הר"ש קלעי'  
סו' קכ"ד דקס"ו :

**ג' פשרה** אי' יכולין כ"ד לעשות בנכסי יחמיו  
כשרואין שנמשך להם הזק יחורבא

**ד' פועל** דאינו חייב במלאכה עד הנץ החמה  
תוס' פ"ק דפסחים דף א' ע"ב ד"ה'  
אליעזר כן יעקב :



נכתבו ויצא עליהם ס"ה מן הגדולים ואולי לא חתמום  
ואפי' בתלמוד ירע ככה הרשב"א סי' אלף קס"ו ואלף  
קע"ה :  
**י"ט פלגין** דבורא פרעיו הרשב"א ס"ה אלף  
רס"ו :

**ד' פרעון** שלא בפניו של חייב מלכוד מ"ש בערך  
לזה כתב הרב מהרר"ב ז"ל כתובת יד  
סי' תס"ז על מי שהיה תובע נמנון חברו בטענה דנתחוו'  
לו באחריות על דבר הפקדון שהפקיד אליו ונטלו וקבל  
אחריות כל נזק שיבא לנפקד מחמת הפקדון ויש ביה  
דאיה שהפקיד ובה לנכות שלא בפניו כתב על זה וז"ל  
זהו יודע שאפי' שהם פקדון ח"ן נחגים אותם ליד  
התובע מכח החיוב שיש לו עליהם עד שיבא הנחבע  
ממדינת הים ויעמוד עמו בדין שמה"ש לו עליו טענה  
ואע"ג דרוכ הפוסקים פסקו כר' נחמן דפרעין מן  
האדם שלא בפניו לא קשיא חדא דהכל לא שייך תקנתא  
דרכין כדי שלא יהא כל א' וא' נוטל מעותיו של חברו  
והולך לו ויושב במדינת הים ונמלא נוטל דלת בפני  
לוויין אזה לא נטל ממנו כלום ועדיין לא נתברר חיובו  
ותדאם אפשר לשלוח ולהודיעו מדועיין לו ויהו דלא  
אמרין הכי אלא במלוא כשער אבל לא במלוא ע"פ  
ואפי' בעדים וכ"כ הרמב"ם סו"ה החיוב איננו במלוא  
כשער שעדיין לריק העמדה בדין לברר הפסד ויאמר  
כ"ד חייב אתה ליתן לו ותו דעיקר הדין תלוי במחלוקת  
פוסקים שהיו ר"ס ויחסיפות ואחרים פסקו בדעת היר"ב  
דחין דפרעין מן האדם שלא בפניו שלא כדעת ר"ח וכן  
נהגו ברוב גלילות ישראל והכו דלא לוסף עלה ומ"מ  
אם יטעון סינחיו הנכסים ביד נאמן עד שיבא הנחבע  
כדי שלא יאכלו אותם ולא ימנא נמנה שיבכה הדין עמו  
עכ"ל ס"ה :

**כ"א פשרה** הררכ"ב כתי' סי' תקס"ה כתב ז"ל  
קילן פשרה ביחיד ולריכה קנין  
ולפיכך טענין ליתמי דדילמא לא היה שם קנין ויכולין  
לחזור ומה שטען דתוקה על חבר שלא עשה הפשרה  
אלא כתקנה ח"ן טענתו כלום חדא שהרי כתב בכתבו  
כל הפרטים שעברו לפניו ואם איתא שקנה מהם על  
הפשרה היה מפרש בן בכתבו שהרי יודע הוא שעיקר  
הכל תלוי בקנין ועוד שכיון שהיה קרוב להם היו  
כשמעין לו ווסתך על זה ולא הוסיף לקנות מהם הילכך  
טענין להו דילמא לא היה שם קנין עכ"ל ס"ה :

**כ"ב פקדון** מי שנתן ביד חברו למוכרו וז"ל  
עשה כזה כמו שהעשה כשלק ולא  
מלא למכור והפקודם ביד נאמן ואבד והמפקיד טוען  
לא הרזיתי אלא למכור ולא להפקיד ביד אחרים וכאם  
אמר לו עשה כו' כל מה שתרצה שאפי' תטילו לים לא  
אתבע ממך כלום והפקידו ביד אחר הררכ"ב כתי' סימן  
תקע"ג כתב ז"ל כיון דהתנה עמו שאפי' יטיל הפקדון  
ליים יהיה פטור ח"ן לו עליו כלום דהא קילן נתנה ש"ח  
להיות פטור מפשיעה ולהיות כשול בין התנה המפקיד  
חיה נפקד וחברו שתקובל הפקדון לדעת זה קבלו  
הי"ש פשיעה גדולה מלהטיל לים ואפי' פטור כ"ש  
להפקיד ביד אחרים וכ"ש ביד נאמן דלא מצי למימר  
ח"ן רטוני וכו' שכבר נתרצה בזה שיעשה ואפי' בטענה  
הראשונה נפטר כיון שאמר עשה כו' כשלק כי סתם  
שולח סחורה ע"י חברו למכור במקום אחר לעשות  
במכירתה מה שירצה לו ושלח זה הלשון לטפוי מילתא  
חתי

**ה' פוסק** אע"ג ד"ל דהשיב על דברי השאלה  
ומעשה שהיה כך היה מ"מ מללא  
כתב בקיבור אלא כתב המעשה ממש דאפשר לרקדן  
מדהניח לנו מקום לטענה בדבריו דהכין ס"ל דרוקא  
קאמר כיון שהניח מקום לטענה בדבריו הרשב"ם י"ד  
סימן קפ"א :

**ו' פסקים** רכיני ירוחם ובעל ת"ה כשחולקים  
דרכיני ירוחם עדיף שם :  
**ז' פרייה** וטעינה דשייך בחדם כמו בכמה  
ואי היה בהמת גוי והטעינה של  
ישראל דחייב אם הישראל מתמר הרשב"ה סימן רכ"ב  
וס' רכ"ו ורנ"ז :

**ח' פריקה** וטעינה זקן ואינה לפי כבודו אם  
רולה לעשות לפנים מן השורה  
דראי סם ועיין במלוע"ה פ"ב דף ל' וס"מ סימן רס"ג  
ורע"כ והנהת אשירי דף ח' ע"ג ובדרושים שלי דף  
שע"ה :

**ט' פעל** שח"ל הבעל הבית אחר שהחיל לך  
מעמדיו והלך ושוב חזר בו והין הפועל  
דילה דלא נמחל שעבור זה בדבור לבד וכן הדין במלמד  
ובמלמד יש טעם אחר דלאו כ"כ דאב למחול לחיוב את  
הכן דוכין לקטן ואין חבין לו וכתן במלמד חשוב בדבר  
האבד דלא יכול לחזור בו הרשב"א סי' תקע"ג :

**י' פועל** שחזר בו בעל הבית דנתן לו כפועל  
כטל דהכל כפי האומנות אם הוא לורף  
כפי הרוחה הורף ומיהו אם הוא אדם חזק ומלעער  
כעמדתו כטל נתן לו שכרו משלם זה כשאינו מולא  
להשכיר עלתו במקום אחר אבל אם יכול להשכיר עלתו  
במקום אחר לא דחין לו עליו אלא הרעומת משום שינוי  
דעת הרשב"ה סי' תקפ"ז :

**י"א פקדון** מי ששלח ביד שלא מדעת המפקיד  
ושלח יד בפני עדים עכ"ז אפשר  
דנאמן לומר פרעתי וכן מתשו' הרשב"ה סי' תקק"ז

**י"ב פורע** חובו של חברו דמלי לומר הוה פייסנה  
ליה דהיינו דוקא אם פרע מוכיסו  
אכל אם פרע משל החייב לה הרשב"ה סי' אלף ט"ו :

**י"ג פשרה** לריכה קנין ואפי' נתנו משכונות  
ביד הפטרנים לא מנהי בלתי קנין  
דהוי כהסמכתה הרשב"ה סי' אלף ל'  
הלוה לאתה המלוה דהם היה כתדעת  
ובעלה מניחה לישה וליתן נאמן הלוה  
כשכועה מטעם דכיון דנאמנה לו שפיר דמי ועוד  
דהמפקיד ע"י אשתו וכיון מפקיד הרשב"ה סי' אלף ז"ר :

**ט"ו פקדון** דחין השומר מוסר לשומר אם מסר  
למי שהמפקיד רגיל אללו ומנהימן  
לו ומפקיד בידו פטור שם :

**ט"ז פורע** חובו של חברו מעלמו דפטור הלוה  
היינו אפי' כל חוב דעלמא ודלא  
בר' דהיינו דיקא כמזונות אשתו וה"ה כפידה חברו  
מן הגוים ומן העלילה הרשב"ה סי' אלף כ"ט :

**י"ז פרוזבור** דאינו נכתב לא על קרקע הרשב"ה  
סי' אלף ע"ה ואלף ל"ז ואלף קנ"ג  
אנכ וס"מ סי' ק"ז :

**ח"י פסק** כשנמנע נאם פוסק בלי ראיה ויש  
כיריני להפך דחין לשמוך כל שהין חנו  
ודעים אם הרב עצמו חתום עליו והריכה תשובה

**דעת ח"מ ערך פ"א קדושים**

אחי הולכך דרך הסוחרים שכשחין מולחין למכור מפקידים סחורתם כיד נחמין ויש רהיות לזה לא שאין לך ריש קרעא רווחא בטענה השנייה ודע שאפילו יהיה בלשון ב' משמעות לא מפקידן ממונה מספיקה ואם חזר וטען דבפירוש אמרת לי שאוכל להפקידו כיד אחרים ובהחלה לא פירשתי לפי שהיה בכלל מה שאמר לי שאפי' אטילהו לים אהיה פטור וג' כ' בכלל מה שאמר שאעשה מה שארצה ולא חשתי לפרש ולהאריך בדברים אם הו' חוזר וטוען כלל זה יהיה בידך כל טענה שהיא מפתור לפטור חוזר וטוען. אם לא כהו' עדים להכחיש טענתו הראשונה ואפי' שיצא מכ' ד' וחזר וזהו דעת רוב הפוסקים ולדעת מקלה אם יצא מכ' ד' שוב אינו חוזר וטוען דדילמא טענתא אגמרוה ובכ' ד' הו' מפיטור לפיטור וחוזר וטוען ואפי' לפי דיונים שהיו רוצין לחייבו נמלה טענתו הו' מחייב ואינו חוזר וטוען כיון שאמר לו אם יש לו עוד טענה אחרת ואמר אין לי מ' לפרש דבריו הראשונים וכול' הואיל ולא יצא מכ' ד' לדעת כ"ע והכא פי' הוא שככלל מ"ש שנהן לו רשות לעשות כו' כל מה שירצה ולהפקיד כיד אחרים ג' כ"ע ב' **כ"ג פוסקים** כשמשכימים שנים לזכות או לחובה ואין טעמם שזה דחולקי' בטעם עכ"ל קשיב כה' הר"ב ח"ג סי' ד' וכתוב אלולי במקום אחר ועיין פ' א' דיני ממונות דף ל"ד ע"א והרמב"ם פ' י' מסנהדרין י"ע:

**כ"ד פורע** חוב חכירו או שפרנס אשתו אי שפרה שבו אי יגבה ממנו וכן ש"ח ששכר רועים להגזיל או שהגזיל הוללות להגזיל אבידתו וממונו ופרטים עוד ואם היה החוב כמשכון ואי יש חילוק בין אמר לו להגזיל או לא הר"ב ח"ג סי' י"א וערך הגנה ואין לוותה ממנו שם ודין מכרית ארי שם ואי יש חילוק בין אית ליה פקידא ודאי וקרוב הנזק יעש וברין פורע חוב הר"ב ח"ג סי' מ"ב אגב:

**כ"ה פוסק** שכותב ועוד דל זה מהכא וכו' מ"א ספיקא הו' וכו' זה נר' דלא ברורה ליה הר"ב ח"ג סי' י"ב:

**כ"ו פוסקים** דרכים הוא דאפי' ברורא להו מלקה מחר טעמא אחרתו ס' דבריהם בטעמא אחרתו ס' אי וכול' לומר בדבר שיש ס' כדון ואמרין מ' יומר דמחייבי ליה רכנן ואפי' יש לו מנינו הר"ב ח"ג סי' נ"ו דף כ"ד ע"ג וכל הדף ודף כ"ה ועיין בח"מ ברין לא הן לו או חייב אהת ליתן לו ושייך לזה הרב מהר"ש סי' ז' ה"ה ה"ה סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**כ"ז פרעתי** אי וכול' לומר בדבר שיש ס' כדון ואמרין מ' יומר דמחייבי ליה רכנן ואפי' יש לו מנינו הר"ב ח"ג סי' נ"ו דף כ"ד ע"ג וכל הדף ודף כ"ה ועיין בח"מ ברין לא הן לו או חייב אהת ליתן לו ושייך לזה הרב מהר"ש סי' ז' ה"ה ה"ה סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**כ"ח פרעון** בתוך הזמן או כיומא דמישלים זמנו ואי הוא אחר זמנו ויש לו מנינו הו' מהני הר"ב ח"ג סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**כ"ט פתח** פיק' לאלס כאיזה דברים טענינון משום פתח פיק' וכאיזה לא שם דכ"ה ע"ג ורנ"ו ונ':

**ל' פוסק** יחיד וחולק נגר רבים אין לחוש לו בין באיסור בין בממון ערך עיגונא ונהרד"ך בית כ"ד חדר ב' כתב כן ואפי' יש ראה לדברי היחיד אין לבטל דבריו המרוכס:

**ל"א פוסקים** דרכס לפרש ולקרקק בדבריהם שלה יטעו התלמודים וכן

הרמב"ם ז"ל הר"ב ח"א כלל א' סי' ד' דף ח' ע"ד וע"ג ח"ג סי' ז' כל התשו' ומהרד"ך בית א' סוף חדר יב"ב ש' הטור שם חדר ג' וע"ג חדר י"ו ואין לומר דמשיב לפי דברי השולח ומהרד"ך בית ב' חדר ג' ובית ט' חדר ק' ובתוב' ובית ב' כ' סוף חדר ה' ובית ב' ג':

**ל"ב פוסק** שכתב השוכה להפך אזלין לחומרא דמי יומר שאותה שכתב להקל כהנהגה באחרונה הר"ב ח"א סי' הנו':

**ל"ג פוסק** שכתב דין מחדש שהשאר שכתבו באותו ענין לא כתבוהו דהמחוק יכול לומר מן התנא הם חולקים כיון דלא כתבוהו אע"ג דלענין איסור דאין להקמיר ובמנין שכתבוהו פ' האומר בקידושין דהגם דמנינו תנא הפך האמורא אם יש תנא דאפשר דיסקול פירושו יכול לומר קול כהאין תנא כפי פירושי הגם דסובל פירוש כהנהגה דכא הפך ס' האמורא ולא נאמר בזה אין ספק מנוייה מידו ודאין הר"ב ח"א כלל ב' סי' י"ג סוף דף י"ו ודף י"ז:

**ל"ד פוסק** שכתב על ענין אחר ופוסק אחר כתב אגב ענין אחר כתב בענין ההוה להפך אין לדחות דברי הראשון שעיקר השוכה עלה דההיא מפני מה שכתב זה אגב ענינו ד"ל דזה לרווחא דמלקא כתב כן הר"ב ח"א כלל י"ב סי' ע"ב:

**ל"ה פריעה** חוק זמן דאין אדם פורע פרע לזה הר"ב ח"ג סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**ל"ו פשרה** אי לריכס קנין חילוקים כזה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וקילור' בין תוכע לתכע וקורס הפשרה לאחר הפשרה ואם שתק אחר הפשרה אין שתיקה כהודאה דמי וכן לענין מחילה ואם מחל כפי' אחר הפשרה ואי פרע וכתן אי לכ' ע' לא כעני קנין דעדיף מקנין הר"ב ח"א כלל י"ז סי' ז' דף ק"א ואין חשכון בדף והוא אחר דק"ע ושו' הרין מהטור ח"מ סי' י"ב ולדין מחילה אי בעינא קנין יובן משם ואי אחר טעמיה כדון דסבור היתה דפשרה לא בעינא קנין ומ' ה' נתתי לאו כ' כ' שם סוף התשו' והביא מהרי"קו שו' ב' דיש דברי ר' עובד ויש עובד הר"ב ח"א אחר הכללים מתשו' הרא"ש כלל ע"ב והריקו שו' קפ"ו:

**ל"ז פקדון** מי שהפקיד אלל שנתן שישלחנו לכיתו ושלחו ליד לוי שישלחנו לכיתו של הכותן ולוי עככו כשכיל מה שחייב לו שנתן אם לוי יורע ומורה שהוא של המפקיד הראשון או שיש עדים בדבר לא יכול לעכבו ואם אינו יורע וזכה דחוק' כל מה שיש כידו הוא שלו ואין להשיבו רק שאינו יורע שהוא של הראשון או שטוען לו ודאי אהת יורע הענין וכשיש עדים כיון שהפקיד הראשון דעינו שנתן היה יכול לומר חזרת ומכרת לי כמנינו דהחזרתה הכי נמי יכול לטעון לוי שמה חזרת וקניתו ממנו או אינו זה מ' ח"מ ח"א סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**ל"ח פקדון** כשטוען חזרתה ולקחתי דמהני כמנינו דהחזרתה אי לא אמיר וכן כמנינו דאי אמר אינו זה אם יש בו סימן שכתב עליו

**ל"ט פוסק** יחיד וחולק נגר רבים אין לחוש לו בין באיסור בין בממון ערך עיגונא ונהרד"ך בית כ"ד חדר ב' כתב כן ואפי' יש ראה לדברי היחיד אין לבטל דבריו המרוכס:

**ל"א פוסקים** דרכס לפרש ולקרקק בדבריהם שלה יטעו התלמודים וכן

**ל"ב פוסק** שכתב דין מחדש שהשאר שכתבו באותו ענין לא כתבוהו דהמחוק יכול לומר מן התנא הם חולקים כיון דלא כתבוהו אע"ג דלענין איסור דאין להקמיר ובמנין שכתבוהו פ' האומר בקידושין דהגם דמנינו תנא הפך האמורא אם יש תנא דאפשר דיסקול פירושו יכול לומר קול כהאין תנא כפי פירושי הגם דסובל פירוש כהנהגה דכא הפך ס' האמורא ולא נאמר בזה אין ספק מנוייה מידו ודאין הר"ב ח"א כלל ב' סי' י"ג סוף דף י"ו ודף י"ז:

**ל"ג פוסק** שכתב על ענין אחר ופוסק אחר כתב אגב ענין אחר כתב בענין ההוה להפך אין לדחות דברי הראשון שעיקר השוכה עלה דההיא מפני מה שכתב זה אגב ענינו ד"ל דזה לרווחא דמלקא כתב כן הר"ב ח"א כלל י"ב סי' ע"ב:

**ל"ד פוסק** שכתב דין מחדש שהשאר שכתבו באותו ענין לא כתבוהו דהמחוק יכול לומר מן התנא הם חולקים כיון דלא כתבוהו אע"ג דלענין איסור דאין להקמיר ובמנין שכתבוהו פ' האומר בקידושין דהגם דמנינו תנא הפך האמורא אם יש תנא דאפשר דיסקול פירושו יכול לומר קול כהאין תנא כפי פירושי הגם דסובל פירוש כהנהגה דכא הפך ס' האמורא ולא נאמר בזה אין ספק מנוייה מידו ודאין הר"ב ח"א כלל ב' סי' י"ג סוף דף י"ו ודף י"ז:

**ל"ה פריעה** חוק זמן דאין אדם פורע פרע לזה הר"ב ח"ג סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**ל"ו פשרה** אי לריכס קנין חילוקים כזה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וקילור' בין תוכע לתכע וקורס הפשרה לאחר הפשרה ואם שתק אחר הפשרה אין שתיקה כהודאה דמי וכן לענין מחילה ואם מחל כפי' אחר הפשרה ואי פרע וכתן אי לכ' ע' לא כעני קנין דעדיף מקנין הר"ב ח"א כלל י"ז סי' ז' דף ק"א ואין חשכון בדף והוא אחר דק"ע ושו' הרין מהטור ח"מ סי' י"ב ולדין מחילה אי בעינא קנין יובן משם ואי אחר טעמיה כדון דסבור היתה דפשרה לא בעינא קנין ומ' ה' נתתי לאו כ' כ' שם סוף התשו' והביא מהרי"קו שו' ב' דיש דברי ר' עובד ויש עובד הר"ב ח"א אחר הכללים מתשו' הרא"ש כלל ע"ב והריקו שו' קפ"ו:

**ל"ז פקדון** מי שהפקיד אלל שנתן שישלחנו לכיתו ושלחו ליד לוי שישלחנו לכיתו של הכותן ולוי עככו כשכיל מה שחייב לו שנתן אם לוי יורע ומורה שהוא של המפקיד הראשון או שיש עדים בדבר לא יכול לעכבו ואם אינו יורע וזכה דחוק' כל מה שיש כידו הוא שלו ואין להשיבו רק שאינו יורע שהוא של הראשון או שטוען לו ודאי אהת יורע הענין וכשיש עדים כיון שהפקיד הראשון דעינו שנתן היה יכול לומר חזרת ומכרת לי כמנינו דהחזרתה הכי נמי יכול לטעון לוי שמה חזרת וקניתו ממנו או אינו זה מ' ח"מ ח"א סי' ז' נר' להפך מ"מ ש' ז' והמב"ט ח"ב סי' רפ"ט:

**ל"ח פקדון** כשטוען חזרתה ולקחתי דמהני כמנינו דהחזרתה אי לא אמיר וכן כמנינו דאי אמר אינו זה אם יש בו סימן שכתב עליו

מטעם דכיון דדבריו ש"מ כמסורין דמו כבר זכרתי  
 וכעלה יורש אחיה הרדב"ן כתי' סי' תק"כ כתב וז"ל אין  
 הבעל זוכה במתנה זו כלל חדא דלר"ת והתוס' ורוב  
 המפרשים חז' לאו זוכה דמי ולדבריהם אם רצה לפזור  
 חזור והרי חזור היתומים כיון שמתה אחותם ואפי'  
 להרמב"ם ז"ל דס"ל דבמתנתן זוכה דמי ה"מ בשתמנה  
 ביד אחר ליתנו לבתו וא"ל חז' זה לבתו זכו בו יורשי הבת  
 הא לאו הכי לא זכ"ב הרב פ"ד מזכיה הולך לו בק' זו  
 שנסתלקו עמו להוליכו לשמעון ובקשו ולא מצאו יחזור  
 לראובן מת שמעון בחיי ראובן יחזור לראובן או ליורשיו  
 מת ראובן בחיי שמעון יתן לשמעון או ליורשיו שמתה  
 לקיים דברי המת ואעפ"י שאמר הדברים והוא כריח  
 שהרי המתה בידו של שליח גרמיון ע"כ הרי שתלה לפני  
 שהם בידו של שליח אבל אם עדיין לא הגיע ליד השליח  
 או שהחזיר השליח ליד ראובן או ליורשיו לא זכו יורשיו  
 שמעון וכי תימא דדבריו ש"מ כמסורין דמו ועדיפין  
 שאפי' לא נתן המתה ביד שליח כיון שאמר תנו נותנים  
 אפי' ליורשי שמעון ליהא דאמר' ספ"ק דגטין הולך  
 ק' לפ' והלך ובקשו ולא מצאו הכי חדא יחזור למשלת  
 וכו' וכתב בהלכות הולך ק' לפ' ולא מצאו יחזור למשלת  
 מת משלת או בריח הוא חזינן או מת מקבל בחיי נהפך  
 יחזור ליורשי מני שנסתלקו לו דק' לן מזה לקיים דברי  
 המת ואי ש"מ הוה חזינן אי איתיה למקבל בשעת מתן  
 מעות יחזור ליורשי מני שנסתלקו לו דק' לן דבריו ש"מ  
 כמסורין דמו ואי ליתיה למקבל בשעת מתן מעות  
 יחזור ליורשי משלת דק' לן דאין קנין למת וכן הלכה  
 ע"כ וכו' הרמב"ם פ"מ מזכיה ש"מ שכתן ק' לאחד  
 וא"ל הולך ק' זו לפ' והלך ומצאו שמתה אם קיים הוה  
 כשע' שנתן לו הש"מ ינתנו ליורשי מני שנסתלקו דבריו  
 ש"מ כמסורין דמו ע"כ הרי כי הדבר תלוי בכתובת  
 המעוה לשליש הא לאו הכי לא זכו יורשי מקבל המתנה  
 כלל ואע"פ דיש לפרשה ה"מ כגון דמת מקבל בחיי נותן  
 אבל מת נותן בחיי מקבל זכה להוריש ליורשיו ואפי'  
 באמתיה וכן פ"ה התוס' פשטא דסוגיא ככל גוונא  
 משמע וכבר הארכתי בכתב' אחרת בזה וכו' ומ"מ  
 כד' כ"ע מורו מהנך טעמי דאמר' בשמך תו דלעול'  
 אומדן דעת הנותן ואנן סהדי שאם היה יודע ראובן  
 שתמות בתו בלא זרע לא היה נותן לה מתנה זו שרש  
 איתיה הבעל ועוד אני אומר שאפי' נתן הק' לשליש  
 ואמר זכה בק' זה לבתו לא זכה הבעל דא"ר פפא הלכ'  
 אין הבעל ניטל בראוי כבמחוק ומנה זה ראוי הוא  
 שהרי עדיין לא הגיע לידה ולא עדיף האי ממלוח שיש  
 לה' מ"מ שלה שהלוותה בעודה חתניו שאין הבעל יורש  
 אותה וכו' התוס' והר"ף ור"ח והרשב"א שאין הבעל  
 ניטל במלוח כמו שאין הכבוד ניטל בה פי' שנים והר"ף  
 מייגש כתב שהבעל יורש המלוח והוא ז"ל חש' לדבריו  
 הראשונים ולא עשה מעשה כסברתו וא"ל בשלמא מלוח  
 להולאה ניתנה והוה ראוי אבל זוכה בק' זה פקדון הוה  
 ומחוק הוא שהרי אם נפלה לה יורשה ולא הספיקה  
 לגבותה עד שמתה הבעל יורשה והוה מחוק אעפ"י  
 שעדיין לא הגיע לידה הא לא ק' דיוורש ברעיה דמורישיה  
 הוא ובשעה שמת מורישו נכנס במקומו והוה כאלו  
 הגיעו הנכסים לרשותו ומחוק קרי' ליה אבל באומדן  
 זכה במנה זה לפ' כיון דמכח מתנה זכי בה לא קרינן  
 ליה מחוק עד שיגיע לידו ואין הבעל יורש אותה וכן  
 וס' לדרקת מהרמב"ם פ"א מנחלו וז"ל וס' ביארנו שהוה  
 יורש

שם המפקיד שם :  
**ט"ל פורע** חיובו של חבירו פרטים לזה באורך  
 הר"ב ח"א כלל ח' סי' ק"ד :  
**מ' פרוזבול** בפני הדיוט והר"ב ח"א סוף  
 הספר דף קס"ה וכתב דף קנ"ז  
 י"ע א"ב :  
**מ"א פוסק** כשיש דיוק בתחלת דבריו הפך סוף  
 דבריו יש לילך אחר הדיוק שהוא  
 להחמיר או אחר מקום שפירש הדין בהדיא הרד"ך בית  
 ה' חדר י"ו י"ע :  
**מ"ב פוסק** שמשכח המנהג כך הוא אין בוונתו  
 לומר מטעם המנהג ולא שהדין כך  
 וכ"ש אי אמר עור ודרך קלרה אני כותב לך וכו' הרד"ך  
 בית ה' חדרך י"ב ח"א :  
**מ"ג פוסקים** אין לדרקת ביתר דבריהם רק  
 שהלשון יהיה מכיון הטוב בענין  
 הדין כי דבריהם לא דבריהם ולא דברי אמירא לדרקת  
 כהם כל כך הרד"ך בית ה' חדר כ"ד :  
**מ"ד פוסקים** כשהולקים אין לעשות בקולו  
 דמר ובקולו דמר דאמר בפ"ק דעירובין רהיב  
 דלא סתרי אהרדי עבדינן כתיי חומריי אבל בקולו דמר  
 ובקולו דמר אין לעשות הרד"ך בית ה' חדר כ"ח ועיין  
 פ' אלו טריפות סוף דף מ"ג ומ"ד :  
**מ"ה פוסקים** דרכם להביא ראיה קליטא וגם  
 החזקה הרד"ך בית כ"ב חדר ה'  
 ריש ע"ב כדף של חדר ה' ובדף שלאחריה סוף ע"ב וע"ש  
 סוף חדרו וע"ש בית כ"א חדר ח' :  
**מ"ו פוסק** שכותב נהנו עלמא בפ' אי אורווי  
 מורונו כך ההלכה מהרד"ך סוף  
 בית ה' :  
**מ"ז פוסק** כיון שכהכ פרטי הדין במקום אחר  
 אע"פ דקנר במקום אחר סמך על  
 מ"ש במקום אחר מהרד"ך בית ה' המתחיל למשה ואין  
 חשכון עליו שם חדר ב' :  
**מ"ח פוסק** אע"פ דהוינו מפרש הטוב וכותב  
 סהם מסתמא כותב על מה שהיה  
 יודע לשאלו אי נמי דסברו דמתו שהם היו יודעים  
 הענין כיבר היה כך אנו הרד"ך בית ח' חדר א' ובית כ"א  
 סוף חדר ד' :  
**מ"ט פוסק** לפעמים מביא ראיה דיש לה רחיה  
 מפני שסומך על שאר הראיות  
 הרד"ך בית כ"א חדר ח' :  
**ז' פוסק** שכותב בתירונו אפשר דנר' דמספקא  
 ליש ואינו ברור מהרד"ך בית כ"ג :

ערך צ"י

**א' צוואה** מני מזה שנכסיו והיו במתנה ליורשיו  
 ואחריו לפ' דאע"פ דאמר כלשון  
 מתנה לא דהוי יורשה ואין לאחריו כלים לא יורשי יורשיו  
 זוכים י"ז תלמים וכו' ע"ש לא הזכיר מתנה וירשה  
 אלא אמר אי ימיתו יורשיי אני מניח אחריו נכסיו לפ'  
 לכ"ע לא זכה השני רש"ד ס' י"ד סי' קנ"ט :  
**ב' צוואה** כשזכה ש"מ שנתנו לבתו כך ולא הספיק'  
 לגבות עד שמתה אי בעלה יורש מזה  
 ט"ל 39

דעת ח"מ ערך צר"י קרושים

יורש נכסי אשתו שכלו לרשותה והחזקתו וכו' ומדקאמר  
שכלו לרשותה משמע דבעי' שיהיו כרשותה ומ"מ מורה  
אני שאם עשתה שליח לקבל הק' והגיע ליד שליח ומתה  
זכה בו הבעל דשלומו של אדם כמותו (ועיין חידושים  
לזה בא"ה להרש"ר ס' ריו"ד קפ"ח ע"א ועיין ש"ע  
א"ה ס' נ"ב במתה דהביא מחלוקת היבא דמתה אי  
יכול לגבות י"עס ס' נ"ב מת"ה ס' ש"א והר"קו ס' ו'  
ל"א והגהות מרדכי) וגדולה מזו פסק הר"קו ס' ל"א על  
ראובן שפסק מעות לחצו וזכעט נישואין נתן מקלת  
וכתב עליו ש"ח על השאר כשם שמעין אבי החתן ומת  
החתן ונפלה לפני יבם ולא הספיקה לחלוץ עד שמתה  
ויורשי הבעל הוכעין מה שזכעט כו ראוהו ופסק  
שלא זכה הבעל כיון שלא הגיעו לידו ולא החזק בהם  
והביא תשו' רבי' פרץ על הבעל התובע ירושת אשתו  
מזד נדווייתו ותובע הנכסים שהכניס עם אשתו דפסק  
הוא שאין הבעל יורש את אשתו מן הנדוויית' אם לא  
החזיק בה מעולם ואף כי אמרה חמותו האלמנ' שהיתה  
מוזק' כנדוויית' מכח הבעל אין הבעל יורש את אשתו  
מהנדוויית' כיון שלא החזיק בה הבעל כידו ממש מעולם  
עכ"ל הרי דבעי' שיחזיק כידו ממש וכ"ד העפ"י שאמר  
זכה בק' זו לבתי כיון שלא החזיק הבעל ממש כידו הינו  
יורשה וכ"ש הוא ועוד כיון דאמר ויכתב ככתובתה הוי  
כאלו התנה ע"מ שיכתבו והרי לא נכתב שכבר מתה  
ואין לה כתובה ודמי להא דת"ר פ' נערה כתב לה פירו'  
כסות וכלים שיבאו עמה ומתה לא זכה הבעל בדברים  
הללו וכן פסקו הלכה ופירשוהו רוב המפרשים דמתה  
מן הנישואין ואפי' למפרשים דמן האירוסין הוי כלוגתה  
והיבא דקיימי לוקמהו הילכך לא זכה הבעל במתנה  
זו לא כלה ולא מקלטה ע"כ ועיין בהר"ן פ' נערה  
דף קפ"ה ע"ב :

ג' צוואה

מי שזיה כהויה ש"מ שיתנו לבת בתו  
מנה ללודך נישואיה ומת ראוהו הנותן  
ולא הספיקה לגבות המנה עד שמתה הבת וכתה ואחיה  
ואחותה תובעים המנה הרדכ' כת' ס' תקנ"א כתב  
לזה וזל לכאורה היה נר' לומר שהדין עם אבי הבת  
ויורש מכחה מה שהיה ראוי לבתו מדגרסינן ספ"ק  
דנוטין הולך ק' לפ' והלך ויבשו ולא מלאו תני חדא  
יחזרו למשלה וכו' י"עס והעלו ההוס' מהוך סוגיא זו  
כשס ר"דאע"ג דמת המקבל וחי נותן ולא קני לא אחר  
פניה נותן יורשי מקבל דדברי ש"מ כשמת כמסורין  
למקבל משעת נתינת ש"מ הו' אמירתו ע"כ הרי ב'  
חידושין שאפי' מת נותן וחי מקבל ועוד שמתה אמירתו  
לנתינתו והרא"ש נמשך אחריו הלא שלא הזכיר אמירה  
כלל משמע שהוא מחלק בין נתינה ביד שליח ובין אמר  
תני לפ' דכשהשליח זכה לו מאותה שעה ואפי' מת  
מקבל בחיי נותן וכו' יורשו כשימות נותן למכרע אבל  
באומר תנו מנה לפ' אם מת מקבל וחי נותן לא זכו  
יורשי המקבל אבל אם מת נותן וחי מקבל אפסר דמורה  
לר' שזכו יורשי המקבל העפ"י שלא הגיע לידו דדברי  
ש"מ כמסורין דמו וכן נר' ס' בעל הנהיבות שכתב  
בנהיב כ"ד וזל ויש כוניהם ג' חילוקים ה' היבא שהיה  
בריא ואמר הן מנה לפ' שאני נותן לו ומת מקבל בחיי  
נותן ואח"כ מת נותן ומטעם מנה לקיים לא קנה מקבל  
ואם היה נותן ש"מ כשאמר כך קנה מטעם דברי ש"מ  
כמסורין דמו הניח דלא אמרי' מנה לקיים דברי המת  
אלא ברבר שהשליח ביד שליח מתחלה והטעם ש"מ

קנה אפי' שלא השלים ביד שליח בלל שליח היבא  
דאמר וכו' כך מוכח בנמ' וכ"כ התוס' הרי משמע  
דאפי' מת מקבל בחיי נותן ואפי' לא השלים ביד שליח  
קנו יורשי מקבל וזה משמע כס' התוס' דסיפא ארישא  
קחי והחילוק הב' קחי על ראשון דמת מקבל בחיי נותן  
והנכון אללי דכשימת הרה"ש רבו אמרה דלא קחי ארישא  
אלא חלוק בפני עצמו הוא דמטעם מנה לקיים דברי  
המת לא קנה הלא היבא דהושלשו אבל מטעם דברי  
ש"מ קנה ובגין דמתה נותן ואח"כ מת מקבל דכשע' שמת  
נותן היה מקבל ראוי לזכות ומ"מ יש ללמוד מדבריהם  
לכ"ד אע"ג דלא מטא מתנתה לידו מקבל ולא השלים  
ביד שליח כיון דמת נותן בחיי מקבל זכה במנה' משום  
דדברי ש"מ כמסורין וכו' וזכו יורשו אחריו הלא דק'  
טיבה להאי שיטה דמסקי' כש נוחלין דהין קנין למת  
כלל וביוון שמת מקבל בחיי נותן ומתנת ש"מ לא קנה  
הלא לאחר מיתה ה"כ איך יקנה מקבל בקבר להנחיל  
ליורשו ואפי' השלים ביד שליח מ"מ לא קני אלא מבח  
מיתה נותן וכן ה"ק הר"ן ו' ית' ק' לך אי ככל גוינא קנה  
מקבל ויורשו אפי' באמירה הך כריתתה דקני הולך  
מנה לפ' יחזיר ליורשי מי שנשאלו לו כיון דמוקמינן  
לה בש"מ מהו איריא הולך אפי' באומר תנו מנה לפ'  
משכתה לה וכו' דמטעם זה לא הזכיר הרא"ש אמירתו  
של ש"מ אעפ"י שהוא הולך כשימת ר' דמת' לסוגיין אפי'  
מת מקבל בחיי נותן מ"מ חידוש זה שאמר ר' דמשיה  
אמירתו של ש"מ לנתינתו לא ס' לתו קשיא לך דכולה  
סוגיין משמע דאיידי במת נותן בחיי מקבל דגרסינן  
עלה דמתהלך כזבי דמי וכו' דתניא הולך וכו' ודמי  
תלמודא כדריה דכ"ע לא פליגי והכא כמאי עסקינן  
בש"מ ובפלוגתא וכו' והא היבא דהוה ס' דברייתא  
מתוקמת ע"כ הוי דמת נותן בחיי מקבל ומנה לקיים  
דברי המת הילכך כי דמי תלמודא והכא כמאי עסקינן  
כש"מ דכוותה דחינן דמת נותן בחיי מקבל וכן פירשו  
התוס' בעלמ' י"עס הרי שהולכו לרחוק כדי לקיים  
הפי' שלהם וכן בסיף הסוגיא אמרי' גופא ה"ר  
יוסף הלכה כר"ש הנשיא והא ק"ל דברי ש"מ כמסורין  
דמו ר' יוסף מוקי לה כדריא וכו' היכי דלמסקנא בה'  
יוסף איירי במת נותן ואח"כ מקבל ה"כ כמאי דהוי  
ס' דאיידי בש"מ איירי במת נותן בחיי מקבל הילכך  
משמע דפשט' דסוגיין איירי במת נותן בחיי מקבל  
וה"ת אי בנות נותן כרישא מנינו אפי' ליתיה למקבל  
כשע' מתן מעות קנה מקבל שהרי מת נותן בחיי מקבל  
ובשעה שמת קנה דדברי ש"מ כמסורין דמו ומתוך קו'  
זרחקו התוס' לפרש דמת מקבל בחיי נותן איירי והר"ן  
העלה הדבר כ"ע אבל מ"מ נר' מדברי שהדין המת  
הוא שאין קנין למת ויש להרץ דלא אמרי' דברי ש"מ  
כמסורין דמו לגמרי אלא במה שהוא מנה לתת איתיה  
מיתה אבל במה שהוא מנה לתת בחיים אי איתיה  
כשעת מתן מעות זכה אע"ג דמת אח"כ ואי לישיה  
כשעת מתן מעות אע"ג דמת נותן בחיי מקבל לא קנה  
דהוי זכיה בטעות ולא זכו יורשו בדכתב רש"י אבל  
מנה לתת לאחר מיתה לא קפיד אי איתיה בשעת מתן  
מעות או ליתיה ובמר ומקני לגמרי לאחר מיתה וכן  
הכתי מדרבי רש"י זל והוא זל אחר שכתב פי' התוספ' י'  
כתב וזל ושואל כאמר דאין אנו זריכין לכל זה דהכא  
ה"ק דכ"ע הולך לא כזכי ולא ק' הא כדריא ה"כ בש"מ  
פלומר כי אמרי' הולך לאו כזכי דמי בכריא הכל כש"מ

כיון דרפדיו כמסורין דמי אליה דכוחיה למהו הולך  
 ידויה כזכי ומפרש הסוגיא בדרך זה ובמת נותן בחיי  
 מקבל . עוד נלע"ד לפרש דר' זכור"ס ל' דל' אמרי"ט ש"מ  
 דכרו כמסורין דמו אלא למוי שהמין ומסרן לוריהו  
 מקבל מתנה גופיה וכיון שבה מקבל גופיה לקבל  
 מתנתו אבל היבא דמת' אע"ג דמת' נותן בחייו לא קנה  
 דשמה לא היה דעתו ליתן אלא לזה לא ליורשו וחלוינן  
 בחר אומדן דעתא במתנתה דהא טעמא הוי משום  
 שלא תטרף דעתו עליו ואדרכא אם היו אומרים לו  
 שתמת' בתי קודם שתגיע מתנה זו לידה ויירשנה בעלה  
 דטריף דעתו עליו טפי אם התקיים מתנתו וכו"ג לא  
 אמרינן דכרי ש"מ כמסורין דמו ומ"ה מוקי לה בדאית' <sup>ל</sup>  
 למקבל בשעת מתן מעות ותרתי בעינן שיהיו המעות  
 ביד שליט וסיפא הוא קיים בשעת מתן מעות לשליט  
 ואין לא פסקי' כותיה בכל מאי דסבר ר' זכור"ס אלא  
 נקייטין מילתא מליעתא דאם נתן המתנה ביד שליט  
 ואיתיה באותה שעה אע"ג דמת' מקבל בחייו נותן וכה  
 לדעת התוס' ולדעת הרשב"א דוקא כמה שנותן לאחר  
 מיתה אבל כמה שנותן ש"מ מחיים לא קנה אלא היבא  
 דמת' נותן ואח"כ מקבל וטעמא דמלתא דכיון שנתן  
 ביד שליט והיה קיים באותה שעה גמר להקנותו לגמרו  
 והרשב"א כיון שנותן בפי' לאחר מיתה אבל היבא דאמר  
 חנו מנה לפ' ולא חתנו ביד שליט לדעת התוס' קנה בכל  
 גוינא ילדעת הרא"ש ורבינו ירוחם קנה היבא דמת' נותן  
 ואח"כ מקבל והיינו דאיכא בין טעמא דמנוה לקיים  
 דכרי המת' לטעמא דכרי ש"מ כמסורין וימו ולשיטת  
 הרשב"א לא קנה אח"כ כוה לתת לאחר מיתה וסוגיין לא  
 אוירו כהכי ולפי מה שכתבתי בס' ר' זכור"ס לא קנה  
 אח"כ היה המקבל בחיים בשעה שבה לנכות המתנה  
 אבל אם מת לא קנה וסוגיין דוקא בהולך מנה לפ' דוכה  
 לו ע"י שליט והכי משמע פשטא דסוגיין דבכריא לא  
 קני אלא מפני שהושלש המנה וכן נראה מרכרי רש"י  
 וב"כ התוספות והרא"ש הילכך כי מוקמי' לה בש"מ  
 ככה ג' הוא דדוקא כשהושלש המנה אבל אם לא הושלש  
 לא קני יורשו כיון שהוא לא הניע לידו זכייה ולא הושל'  
 ביד שליט לא זכה אח"כ הניע לידו המתנה וכהכי אתי  
 כולה סוגיין שפיר ובאותו תנו מנה לפ' ולא חתנו ביד  
 שליט ליבא מידו בין בריא לש"מ אלא אם קיים זכה  
 כשניהם ואם מת הוא כשניהם לא זכה והא דלא מוקמי'  
 להאי דלעיל דתנו ק' לפ' יתנו לאחר מיתה ככריא  
 ומתוך קו' זו דחקו לחלק בכריא בעי' שישלש ביד אחר  
 אבל בש"מ לא בעי' שיהיה המנה ביד שליט כבר  
 הרבמה הרשב"א דמת"ה לא מוקמי' כמ"ד מנוה לקיים  
 דכרי המת' משום דלא מיתקמא ליה מתני' כהכי דאם  
 איתא הו"ל למיתני במתני' תנו עטר שחרור זה לעבדו  
 ומת' אין נותנין לאחר מיתה וכו' אלא ש"מ דכילה מתני'  
 כמתן דאיה ליה מנוה לקיים דכרי המת' ואי לאו  
 דמתפינא הו"א דזו היא שיטת הר"ף דתת' הדבר  
 משמע דכולה מילתא הילא בהולך מנה לפ' ואיתיה  
 באותה שעה אבל אי ליתיה באותה שעה לא קנה כלל  
 בין מת מקבל ואח"כ נותן בין מת נותן ואח"כ מקבל  
 וכן אי איתיה באותה שעה אלא שלא נתן המנה ביד  
 שליט לא קנה כלל אח"כ הוא בחיים חיותו דזכה משום  
 דכרי ש"מ כמסורין דמי כללא דמילתא דלא מחלקי'  
 בין איתיה באותה שעה בין ליתיה באותה שעה אלא  
 כפשטא דכרייתא דקתני הילך מנה זה לפ' אבל באומר

תנו לא קנה להודיש ליורשו ואע"ג שכתבתי זה להלכה  
 למעשה לא הייתי סומך על עצמי לעשות מעשה כנגד  
 אבות העולם ואפי' בשב ואל תאמרו ממון מן היתומים  
 כי יודע אני בעלמי שאינו כדאי להכין דבריהם וכ"ש  
 לחלוק אלא למיעוט תועיל סברתי לסניפין בעלמא  
 לכ"ד הילכך אם אמר ראובן שיתנו לבתי מנה מחיים  
 לא קנתה כלל שהרי לא נתן המנה ביד שליט כדו שנא'  
 הולך בש"מ כוכה דמי שהרי לא נתן דבר ואע"ג שר"י  
 והרא"ש חולקים ומשמע בכל גוינא אפי' במנוה לתת  
 מחיים כיון דש"מ הוה אמרי' דכרו כמסורין דמו מ"מ  
 על הרשב"א אני סומך דהוי מילתא מליעתא ותו  
 דמספיקא לא מפקי' ממונא דיתמי וכו"ש קטנים ותו  
 דמנו למימר קים לן כפ' כיון דלאו אחריה דחד מיניתי  
 הוא וכ"ש בהטרף לזה סברתי החלושה דכיון שמתה  
 בתו אינה זוכה במתנה להודיש ליורשיה ולא הארכתי  
 כוה מפני שג' מחוק השאלה שוה שיתנו לאחר מיתה  
 כמנה לפ' לנודך נישואיה וכוה אפי' לדעת כ"ע לא קנה  
 אביה אעפ"י שהו' יורש אותה מכמה טעמים חדא שכבר  
 מתה הבת וכיון שלא זכר לתת המנה ביד שליט לא  
 קנתה הבת לפי דעתו החלושה ותו דאמר' דעת הנותן  
 וכיון שמתה בתו וכת בתו לא היתה כוונתו להסיר מבניו  
 לתת מתנה שיירש אותה בעל בתו וכ"ש שהיו שוגאין זה  
 את זה כי אני חקרתי אונס ותו שכבר פי' כוונת מתנתו  
 לקנות דרוגיהא לבת בתו וכבר מתה ועצם זה הוא  
 לכרו כדו לסמוך עליו כהוראה זו וראיה מהאי עובדא  
 דפ' יום טוב שחל ההוא נכרא דאמר הכו לית' זוזי  
 ולינסיב כרחיה וכו' וכן מעובדא דפ' מי שמת אימיה  
 דר' זוטרא בר טובי כתבתינהו לנכסא וכו' ומתקומות  
 הרבה יש ראיה ידבריש ברורים הם ותו אומדן דעתא  
 דלא יהיב לבת בתו אלא מפני תקנת בתו וכיון שמתה  
 בתו יבית בתי לא זכתה במתנ' כלל ונסתלק האב ממנתה  
 זו ולענין אחותה אין טענתה כלום דלא מפקי' ממונא  
 באומדנה גדולה שבאומדנות כההיא דגמל האוחר בין  
 הגמלים ובמנא גמל הרוב בדרו לא ק' לן כר' אחא דאמר  
 בידוע זה הרגו אלא ברכנן דפליגי עליה ופטור וכן  
 כנ' ד' אע"ג דאומדן דעתא הוא שכמו שנתן לאחותה אם  
 היה יודע שמתה היה מכניס אחותה במתנה ותו דלא  
 הוי אומדנא דמוכח להאי דילמא לזו שמתה היה אוהב  
 יותר ומשום הכי יהיב לה מתנה וכיון שלא זכתה לא  
 תסוב מתנתה באחותה אלא המנה בחזקת יתמי ראובן  
 ולא מפקי' מינייהו אלא כראיה ברורה ולא באומדנא  
 ע"כ ועיין לעיל סי' כ' ועיין בדין הבא אחר זה מיד :  
**ד' צוואה** מי שנה מחמת מיתה שיקח שמעון  
 בן אחיהו בעל בתו מעובדו מנה  
 ועשה אותו אפוטר' על יתומיו ועל נכסיו ומת והגיעו  
 הנכסים ליד שמעון בדין אפטרופוס ועדין לא ירע  
 שראובן זה שיקח הוא מנה לפי שלא ראה הצוואה אלא  
 שמע' מפי אחרים שגעה אותו דודו אפטרופוס ומת  
 שמעון קודם שירע במתנתו ויורשו תוכעים המתנה  
 והאפוטר' טוען כיון שלא ידע במתנ' לא זכה בה אעפ"י  
 שכל הנכסים הגיעו לידו הרדכ' שם כתב לזה וז'  
 ופסקתי שהדין עם יורשי שמעון וזכו במתנה והכו דלא  
 לויסיף עלה כי לדעת התוס' והרא"ש והרשב"א קנה  
 אעפ"י שלא הגיעה המתנה לידו ולא ליד שליט כיון שאיה  
 שיקח מעובדו הוי לאחר מיתה ומת נותן בחיי מקבל  
 ואפי' לפי הס' האחרת כיון שעשא אותו אפוטר' ומסר

דעת ח"מ ערך צד"י קו"ף קרושים

לו הנכסים קנה ללא גרע מנחן המנה כיד שלישי ואעפ"י  
שלא נתכוון לזכות בנכסים מחמת המתנה לא מחמת  
אפוטרור' וק"ל העובד בנכסי הגר וסבור שהן שלו לא  
קנה מ"מ כיון שמקד לו הנכסים דעתו הוא שיזכה  
במתנה מייד ותו דביון דכן אחרתו ובעל כחו הוא יודע  
היה שיתן לו המתנה כמו שנתן לאחרים ונתכוון לזכות  
ואעפ"י שלא ידע כמה היה המתנה זכה וכו' ש סבבר  
כתבתי למעלה שאינו סומך על סברתי לעשות מעשה  
כנגד גאוני עולם אלא לסניפין בעלמא וככ"ד איכא  
כלהו לטיבותא חדא דמתנה לתת לאחר מתנה הוא ותו  
דמתן נותן בחיי מקבל ותו דהגופו הנכסים לידו בתורת  
אפוטרור' לעשות מה שירצה לו וקרוי אדם לזכו לעצמו  
הילכך קנו יורשי שמעון מתנה זו ע"כ ועיין בדיון  
הקודם לזה :

**ה צוואה** מי שטוה בפני עדים קרובים לתת לפ' כד  
כך ושחייב לפ' כך אם היה הממון  
כידם נאמנים כיון דהיו יכולים לתתו וכן אם הם יודעו  
שזה הממון של פ' חייבים לתתו הקרובים או האשה או  
האפוטרור' ואם כבר יצא הממון מידם או נאמני' ואמרו  
מינו למפרע דהוי מחלוקת הרי"ב ח"ג סי' ל"ו דף ל"ד  
ועוד למינו למפרע שם סי' מ' דף כ"ד :

**ו צוואה** כשטוה ח"מ ומיר נתכלכל דעתו או  
נשתתק אי בעי כדיקה ואי סתם חולה  
לדין כדיקה ואי תקיף ליה עלמא טובא ואי הוה נכשה  
הרי"ב שם :

**ז צוואה** כשטוה ח"מ וחלק מנכסיו חלק גדול  
לכניו ואמר להם הלא הנחתי לכם סך  
גדול והשאר אני רוצה לתת מהם מה שירצה והחליל  
לחלק לזרקות פרטיות ומת מייד קודם שיתלק הכל אי  
אמדינו דעתיה דכוונתו היה לחלק הכל לזרקה ואי היה  
לו אשה מעוברת והניח לו חלק קטן אפי' יהיה דין או  
השאר כוונתו להרבות לזה או שיתלקו בשוה שם ואי  
מנכקי' ממונה באומדנא שם :

**ח צוואה** מטוה מחמת מיתה דל"ת ודעמיה לא  
אמרינון מטוה לקיים דברי המת לא  
כשמוציא הדבר ומשלישו ביד שלישי אטור ס' לדאפילו  
באו בידו אחר הצוואה או שהיו בידו מקודם ולא לשם כך  
לא והרשב"א ור"ת סברו דאי הוו מעיקרא ביד אחרים  
אפי' לא הושלשו לכך הוי מטוה לקיי' דברי המת ויא' דלא  
אמרו' מטוה לקיים דברי המת אלא באומר ליורשיו אבל  
באומר לעדים לא ואם אמר נתן לפ' אי הוי כמו קנו  
ואי' נותן מעצמו ואמר הריני נותן דאין מטוה לקיים  
דברי המת ואי אין דברו קיימני' מדר' עצמם או היורשי'  
חייבים לקיים דבריו ואם זה המקבל היה מוחזק במת  
טוה מה דינו הרי"ב ח"ג סי' מ' ג דף מ' ות"א :

**ט צוואה** מי טוה על דבר שאין בו ממש כגון  
דירה ופירות דקל שלא באו לעולם  
אי חייבים ממש מטוה לקיים דברי המת שם ועיין  
בסמוך ואי כתוב הענין ב' פעמים או בכריא וכתוב  
קנין ב' פעמים שם :

**י צוואה** חילוק בין מטוה לקיים דברי המת  
למ"ש דברי ש"מ כמסורין דהו' שם  
למאי ב' ממש הרי"ב שם ועוד ח"מ לקטנים דלאו מעבר  
מטוה כינהו :

**יא צוואה** דבר שאינו מהני בכריא כקנין דלא  
מהני בש"מ שם :

**י"ב צוואה**

כשטוה שידור פ' בפניו שאותו פ'  
דר כה עכשו אי מהני ואי איכא  
קנת תוספת לשון כגון שאמר הכית שהוה דר כה שהוה  
במקום פ' אי הוי כמו בית לדירה שם :

**י"ג צוואה**

כשטוה לעשות קורת רוח לשפתו  
או שיעשו לה שחרור שם :

**י"ד צוואה**

מתנת ש"מ במתנה כלא קנין אי  
מהניא מטעם מטוה לקיים דברי  
המת שם ממש המדרכי :

**ט"ו צוואה**

ש"מ בפני עדים קרובים הב' או  
הא' דלא מהניא ואם היורש התחיל  
לתת מה שנתן נתן ומה שלא נתן לא נתן דומיא דדיין  
שטעה בשיקול הדעת ונתן הנתבע דמה שנתן נתן ומה  
שלא נתן לא נתן ואפי' אם תפס בית או קרקע או שלא  
היה בו היורש אלא זה שנתנה לו מוסיאין ממנה דאין  
תפיסה בקרק' לשיקרא מוחזק דמיד שמת ירשו היורשים  
אחרו ודין זה היינו אפי' בהקדש הרשד"ח ס' מ' סי' רע"ג  
הכית מח"מ סי' כ"ה בדיון דיין שטעה ובכ"ת מ' סי' ר"ן  
וסי' רנ"ג תשו' הרשב"ץ :

**ט"ז צוואה**

ש"מ שלא הוציאה אחר מיתה מיר  
אלא אחר שנים הרבה דיש לחוש

**י"ז צוואה**

לזיוף ולרוך חקירה ודרישה הרשד"ח ס' מ' ריש סי' ש"ד :  
כשטוה או שגראה מדבריו שמתוך  
חליו שכבר עליו ושהיה נחנק הקדי'  
אעפ"י שהיה הולך על רגליו וכתב הרשב"א דינו ככריא

כבר פי' הוא אל הטעם שלא תקנו חז"ל רק לאוכב על  
מטתו ממש חשש טירוף דעת אבל מהלך על רגליו אין  
דבריו קיימים ונעשה דינו כמטוה מחמת מיתה כיון  
שמוכיר מיתה ונראה שטוה משני שהולך למות ואם  
יעמוד חוזר אפי' מן הסתם ככל ש"מ שמוכיר מיתה  
וה"כ ככריא כמ"ש הרמב"ם שהכריא שאמר הריני נותן  
בחיים ובמות מתנתו מתנה מיר דל"ת שר"ל מעתה ועד  
עולם אבל אם מוכיר ענין של מות ואין לפרש באופן זה  
אמדינו דעתיה דממש מיתה נותן ולא מחיים כדיון כל  
האומדנות הראב"ח ח"א סי' ק"ג דף קמ"ט ע"ד ועיין  
עוד שידך לזה הראב"ח ח"א סוף סי' ק"ז דף קנ"ג ע"ד וע"ד  
ואם הקיר נדרו או לא יעשה כבר מסר מה שהקדיש  
ביד אחרים יעש' ולענין כשמת בחיים ובמות הרי' הלוי  
כלל ח' סוף סי' ז' דף ע"ג :

ערך קו"ף

**א' קונה**

דבר מחכירו והענין הוא ברשות המוכר  
ומשאל לו חזרו אי טריך קנין או לא  
ושאלת קרקע בעלמא אי בעיא קטן הרח"ש סימן כ"ב  
והכית מח"מ ס' י' קנה :

**ב' קיום**

החתימות שלא בפניו כ"ד לא הוי בקבלת  
עדות הרח"ש סי' מ' כ"ד דף קע"ח ע"א  
והכית מב"ב סי' ק"ח מהטור והר"ן חייב סי' ק"ב  
וק"ו הרי"ב ח"א ור"ג דבעיקר הדין העלה שמקיימים  
השטר שלא בפניו כ"ד והרש"ק סי' קכ"ד דקס"ח ע"ד  
וסי' קכ"ד דקע"ב ע"ד וקע"ג ע"ג :

**ג' קרובים**

עדות קרובים מקורבת האם אם  
הם פסולים מדרכי או מראורייתא  
וכן כל דבר שהוא מ"ג מדות או מניקורא או מדרשא אי  
הוי מדרכי או מראורייתא הרח"ש סימן מ"ב דף ע"ג  
והרש"ש

והרש"ם סי' כ"ה דר"ב ע"ד ודר"ג וכתוב רי"ף:

**ד' קטן** הכתוב מנדול ויש לו ממון דנפרעין ויש מין הכיפה דאין כנפרעין ממנו ואם כפר אין משביעין אותו הר"ם גאלהנטי ז"ל סי' יד והביא מהטור ח"מ סי' ז' והרמב"ם פ"ט מטוען:

**ה' קטן** שמכר דבשי' שיהיה בקי בעיב משא ומתן דוקא. ואם ליה דיש מחלוקת בזה ואם קנו ממנו להיות ערב דלא משעבד ואם ידוע דהוא לא ליה הלא שאתרים לו והוא נטל קנין ונחייב ג"כ כהורה חייב עבד דלא מהני ואם היתה קטנה נשאה דליתא בעלה לצורך משא ומתן דיש לפוטרה הרמ"ג סי' כ"ב באורך והביא מח"מ סי' רל"ה והרמב"ם ואי מסכרו ליה וכבר בחיזה ענין מנהי' יע"ש ושייך עוד הגב"ש סי' ז' וסי' כ"ט שייך קל"ה ואם היה נערה אי שייך בה דבקיאה כטיב כיון דכל כבודה בת מלך פנימה והיא ז' כמסדפק בזה ואינו העבד מלאהי דהין לחלק בזה ור"ה ונ"מ ש' החוס' בפ' הכותב דף פ"ג ע"א ד"ה תימה וכו' דכתב ייב דקטנה היתה כמנו הפעוטו מתקנה מתנה וכו' והר"ן שם וכן נר' קל"ה דעת הר"ם מפא"ר דהוא סי' כ"ד יע"ש דנראה דהיינו כך:

**ו' קנין** חליפין דלא קני' הלא כשהכר שמקנה הוא דבר בעין ומסויים לאפקו' כשמקנה דבר שאם ימות יהיה לו חלק עם יורשיו דמי' יאמר שיהיה לדין כך הרמ"ג סי' כ"ו והביא ממשנה פ"ק דקידושין כל הנעשה דמים וכו' וכפ' הוהב וכן הנוהג מנהג בעינין שיהיה מסויים עיין כל הקטנה והביא מהרמב"ם פ"ג מזכירה:

**ז' קנין** חליפין במעות דלא קנו ואינן נקנין הלא שהן דמים שאין מקפידין עליהם שם והביא מהרמב"ם פ"ה ממכירה וח"מ סי' ר"ג ואם הם מעות של חוב שהמוכר חייב לקונה מעות ממכר אחר שמכר לו קודם לזה קונה אבל לא במעות של חוב שם מהרמב"ם פ"ה ממכירה ובמקנה פ"מ קונה אפילו המטבע:

**ח' קנה** סתם כל מה שיש בכית הזה דהוי' אסמכתא ואין כאן קנין שם מהרמב"ם פ"ק כ"ה ממכירה וטור ח"מ סי' ר"ט וכתב רל"ג דכל מה שימלא ביד האפוטרופוס שלו יחלוקו דחייב ואין כאן משום דבר שאינו קל"ב ולא שייך בזה אסמכתא הרש"ק סי' ל' דף כ"ו:

**ט' קנסות** מני שהכח את חכירו בזמן הזה והפיל שיטו וכי"ל בזמן הזה מה דינו והם הפס' דאין מו"חין מירו הרמ"ג סי' ק"ח והביא מח"מ סי' ה' והרמב"ם ה' סנהדרין ופ"כ מחובל:

**י' קטנים** דכשלא בפניהם הוי' לקבלת עדות אי יש להם אפוטרופוס או שאין הנכסות בחוקתן ולענין שלא יקבלו עדות על הקטנים הרש"ק סי' קכ"ד נפ' הגזול כהרא' עובדא דר' ירמיה:

**יא' קנסות** כקושי התיירו לדון דיני' קנסיות בזמן הזה הר"ם קלעני סי' כ"ו דף כ"א ע"ב:

**יב' קטנים** דאין לקבל עדות עליהם לענין כהונה והוספת מקבלין הרש"ק סי' ל"א סוף דכ"ז הגב"ש:

**יג' קטנים** דאין לקבל עליהם עדות אם הם באים להביא ויש עדים לכתוב:

מקבלין עליהם כן נר' מנ"מ שם סוף הסו':

**יד קנין** דלא כעיה המחילה א"כ היתה הנחילה ע"כ ש"ס סוף הסו' משם הר"קו סי' י':

**ט"ו קי"ל** דלא אמרי' להוי"א לא להעמיד הר"ם קלעני סי' מ"ט דף ל"ז ע"ד:

**ט"ז קבלת** עדות שלא בפני בעל דין דכשהיא רחוק מודיעים ומקבלין ואי לא חשבי רחוקים לא הרש"ק סי' ס' דף מ"ד ע"ב וע"ס סי' ס"ח דנ"ע כ"הגב"ש:

**י"ז קיום** כ"ד כשערו השטר קרובים לדיונים דיש מחלוקת בכנסת הגדולה ח"מ סי' מ"ו על כ"י אות ב"ה דף ע"ה ע"ב וכשהעדים קרובים לדיונים עוד הרש"ק סי' קכ"ד דקס"ח ע"כ משם הר"ף פ"ז זה כורר והסמ"ג סי' רט"ו:

**חי קי"ד** כפלוגי לפי הפי' שפי' בו פ' ממ"ש הרש"ק סי' ז' נראה לכאורה דאין לאומרו כיון שאינו ברור כ"כ ורשום אללי במקום אחר בזה:

**י"ט קי"ל** אי אמרינן בכל מילי או דוקא בענין נדוניות הרש"ק סי' ל' דף ז"ט ע"ב הביא דברי הר"קו שו"ד דנראה דהיינו דוקא בנדוניות חתנים ושהר"ך חילק בזה בית ג' יע"ש עוד הרש"ק סי' קכ"ו:

**ך קי"ל** דלא יכול לומר המחזיק ולומר קי"ל כפ' להחזיק בעד פ' דהוי' בתופס במקום שחב לאחרים הר"ם קלעני שם:

**כ"א קי"ל** דאינו יכול לומר במה שאחר מחזיק בעדו ובעד שבגדרו הלא א"כ הוא אפוטרופוס שלו הר"ם קלעני שם:

**כ"ב קנסות** כ' קנסות אי קנסין הר"ם קלעני סי' קי"ד דקל"ד ע"כ הגב"ש:

**כ"ג קטן** שקנו ממנו ואם טובעים ממנו או שהוא טובע טור ח"מ סי' ז' ומס' י"א ואילך יע"ש:

**כ"ד קנס** לחטוא אינו מפני כפרת הלא כדי שישתעו אחרים ויוראו הרש"ק סי' ק"ך דף קנ"ה ע"א:

**כ"ה קנס** לעובר ולחטיף ע"ג גוים ולמנו שהוא חלם להפוך עליו הדין מפני שלא עשה כהוגן ולאם הרש"ק סי' ק"ך דקנ"ו ע"ד דוקא? ולמנו שהוא ב"ד קסה:

**כ"ז קי"ל** טענין בעד היתומים ולא מפקין הר"ם קלעני סי' קכ"ד דף ע"ב ע"א:

**כ"ז קי"ל** אי אמרינן דוקא כרש"י ור"ת אבל לא כשאר הפוסקים או אפי' כשאר הפוסקים האחרונים והלכה ככחראי אפי' בפוסקים שם דנראה דאמרי' והלא כהר"קו יע"ש:

**כ"ח קנין** בדברים שנקנין בשטר דשטרות שלנו שהם כראיה דיש מחלוקת הר"ם מפא"ר ור"ה סי' כ"ב דק"ב והביא מח"מ סי' קל"א ור"ת והנה נפ' ח"מ מה' מקנה:

**כ"ט קבלת** עדות שלא בפניו בדברי חידושין וקידושין שכן נמלא בהנה' כהש' הרש"ק סי' י"ד סי' קל"ב בדברי השאלה:

**ל' קים** לי כיחיד נגר רבים דלא מצי למימר ה"ל לא הוי יחיד אפי' הוי רובא לזר ה' יכול לומר

**דעת חי' ערך קו' קרושים**

בהרשב"ח שכתב דאם הקטן חריף ויודע לשמור מטלטלין פטור ויכול למסור לו לכתחלה וכדאמרין בפעוטות כל חד לפוס חורפיה ואם אינו חריף אלא נעשה עליו אשטרופוס אינו רשאי למסור עד שיגדיל או שיגוע לעונת הפעוטות ואם עשה כן הוי פושע ומשלם לרעת רב האי ובענין פשיעת האשטרו' בתשו' הרשב"ח סי' אלף ק"ו אכל לרעת האחרונים פטור דדילמא מימנע אח"כ מיניהו כ"ר אכל אס לא נעשה עליו אשטרופוס אלא שוכה על ידו לכד לא ומסור לכתחלה אכל אס החזיר מתכרה אינו חייב בתשלומין ואפי' לרעת רב האי מאוס דכל שהגיע לידעת צורה וזרקו אגוז ונטלויש לו זכיה דאורייתא ע"כ ע"ש ועיין בהה"מ ס"פ כ"ו ממלוה כדן קטן שליה יע"ש ועיין בהה"מ פ"ב מה' שאלה ופקדון שכ' משם הרשב"ח מ"ח קטן מי שזיכה על ידו לקטן אס היה שם הקטן כשעה סמסר הרי יס פאן הוכחה שלא על דעת שיהא מסור לו קבל לא על דעת זכיה לכד שם הרשב"ח :

**מ"ט קטן** כשפשע האשטרופוס שלו אינו חייב מחלוקת כזה שם ר"ש פוטרים אח"כ הוא שמנוהו כ"ד :

**נ' קטן** כל שהגיע לידעת צרור וזרקו אגוז ונטלו יש לו זכיה דאורייתא שם :

**נ"א קנין** מי שתפס כלי חבירו או סודרו שלא מרעתו ואמר אני נוטל קנין שאהיה חייב לפ' כך דלא מהני כיון דלא הקנהו לו בעל הכלי וכליו של קונה בעי' הרשב"ח סי' אלף י"ט :

**נ"ב קברת** עדות שלא בתנאי בעל דבר דאין מקבלין אס א' הכיה עדי חוקה שלא בפניו של מוכר וטוען דאכד השטר דמקבלין דהא דאין מקבלין שלא בפניו היינו בשבא' להחזיק בקרקע היודע לחברו והיה מערער הכל כשאין מערער בפניו מקבלין ולא מחזיקין ליה כגולן הרשב"ח סי' אלף כ"א :

**נ"ג קנין** דברים או הוי כשאמר בלשון עתיד כגון אעשה אהן ד"א דכל בלשון עתיד הוי קנין דברים ויש חולקים דאין קנין דברים אלא באומר אחליק עמך וכך אינו עושים מעשה דמהני בלשון עתיד ולפי זה מי שקני ממנו שימסור זכיהויו ככ"ד הוי קנין אכל מי שאמר שיעש' מחילה הוא ואשאו הוי קנין דברים וכ"ש לענין אשאו הרשב"ח סי' אלף ל"ג :

**נ"ד קנין** סודר אינו קונה לאחר ומן דשעה שחל הקנין הדר סודרא למריה וי"א שקונה אף לאחר זמן והראשון עיקר דוקא כשפירש שלא יהא קונה מעכשיו אכל מן הסתם כמ"ד מעכשיו הוא הרשב"ח סי' אלף מ"ו ואלף קס"א חגב :

**נ"ה קרקע** דאינו נקנה בשטר לא בכסף ואפי' שיש בשטר קנין ו"א דאינו נקנה אפי' בשטר וקנין אלא בכסף הרשב"ח סי' אלף כ"ד חגב :

**נ"ו קנין** מטלטלין מהני בקנין סודר דהיינו חליפין ולא בעי' חגב קרקע ומטבע ודבר שאינו מסויים לא מהני אלא בחגב הרשב"ח סי' אלף ק"ד :

**נ"ז קנין** דברים דהוי בקונה לחלוק שהחליקה אונידכר שיש לו גוף הרשב"ח סי' אלף קל"ה :

לומר ק"ל ואפי' כיוצא נגר רכוס דנראה דהיינו דוקא היכא שתפס עכשיו אכל לא היה מוחזק מעיקרו אכל היה מוחזק מעיקרו אפי' ס' יחיד לא משקינן מיניה הרשב"ח סי' קס"ו דק"א ע"ג הכיה מהריקו שו"קמ"ט ויש לעמוד על זה מההיא דתפיסה אחר שגילד הספק ועיין בכג"ה רתב"ד דלא ראה כזה :

**ל"א קרקע** כשיש ספק ופלוגתא דרינא העמד קרקע בחוקתו הרשב"ח סי' קס"ו קמ"ה דק"ט ע"כ :

**ל"ב קטן** דאין לו זכיה לא לו ולא לאחרים אכל ע"ג אחר יש לו זכיה וע"ג אפילו בקנין חליפין וקנין חגב לא מהני אח"כ כה דכר לידו או ליד מי שזכהו הר"ן בניטין פ' התקבל דף תקפ"ד כד"ה אמר רבא צרור וכו' :

**ל"ג קייל** דהוי מחמת ספק והמע"ה הגהות מרדכי כתיבות דף תקמ"ח סוף ע"ג דערותו מועיל בגולו מילתא הרשב"ח סי' ר"ד :

**ל"ה קנס** שלא מן הדין כשהשעה צריכה לכך הרשב"ח סי' תקנ"ה :

**ל"ו קרע** כ"ד דבענין שיקרע שתי וערב ה"ה אס נקרע מכל וכל כפ' קרעים ואפי' בחלקים מותאמים הרשב"ח סי' תש"ח חגב :

**ל"ז קרע** כשנקרעה הכתיבה או השטר ואכלו עכברים מהאזותיות אס יכתבו מזמן הראשון או מעכשיו הרשב"ח סי' שם :

**ל"ח קבל** עליו לעד או לדיון לקרוב או פסול או ער א' או לבעל דינו עלמנו דמהני הרשב"ח סי' תשכ"ט :

**ט"ל קנה** חלון זרת מחבירו מן הסתם הוא זרת ארס בינוני הרשב"ח סי' תשל"ה :

**מ' קנין** סתם לכתיבה עומד הרשב"ח סי' תש"ץ :

**מ"א קנין** רחוק כל זמן שעסוקין באהו ענין ד"א דיש חילוק בין ש"מ לכריה ואינו נכון ויש שהרכו להפרין על המדה יותר ואמר שאפילו בשאר הקנינים כין בהקנאה דהנבחה וחזקה ומשיכה אלא שאין הכל מורים כזה וס"ל דבקנין סודר דוקא אמרו וכן דעת הרמב"ן והרמב"ם ז"ל פ' מהל' קנין הרשב"ח סי' התקב"ח והדן הוא ביש בחלין ועוד הרשב"ח סי' אלף ל"ד חגב :

**מ"ב קרקע** אינו נקנה חגב קרקע הרשב"ח סי' תקנ"ד :

**מ"ג קיום** אס עדי הקיום קרובים למלוה או ללוה אי כשרים כיון דאינו לא מדרבנן הרשב"ח סי' תקס"ט נר' דס"ל דכשרים :

**מ"ד קיום** העד הסתם כו דנעשה דיון שם :

**מ"ה קריאה** דאין לזיך לקרות השטר בשעושין הקיום שם :

**מ"ו קריאה** דיקראו העדים השטר קודם החתימה שם :

**מ"ז קטן** שהגיע לעונת הפעוטות אי אשטרו' שלו אהוזוכה בעכורו החזיר לו פטור הרשב"ח סי' אלף תקנ"ז ועיין ע' יתומים באורך לזה ואי יכול לומר האחרת ופי' לכתחלה יכול למסור לו ע"ש



כקנין ושכונה אי חל החיוב או לא כפי ש' הרמב"ם ס' קי"ף  
 ממכירה הרדב"ז כפי קי"ף הקפ"כ כנשאל לזה וחסוב אל דב  
 שהראב"ד והרמב"ן והרשב"א חולקים על הרב ורבותי  
 והה"מ כתב אינו יודע ראיה לדין זה של הרב ורבותיו  
 וכ"כ האחרונים דעי' קנין משתעבד ואין לומר להכח  
 נמי משום דמתקנתו אהדדי גמרי ומשתעבדי בלא קנין  
 דהם הם הדברים הנקנין באמירה דלא אמרינן הכי אלא  
 כפוסק לזון בת אשתו או האב הפוסק ע"י בנו או בתו  
 ודוקא אבות ונישואי קמאי ולא שאר קרובים ואפי' האם  
 הפוסקת ע"י בתה אינה משתעבדת אלא ע"י קנין והאב  
 ג"כ כנישואין שניים אינו משתעבד לא ע"י קנין ובקנין  
 מועיל אפי' שאינו קרוב ואע"ג דאתניה דמר הוא"ל  
 לפסוק כדעת כל האחרונים ותו דכנ"ד יש שכונה  
 ומשתעבד לקיים שכונתו ותו שהרב נמשך אחר רבותיו  
 כזה ורבותיו היו בספרד אבל במנזרים הכל הולך אחר  
 הקנין ואין אחר קנין בלום :

**ס"ג קנין**

ההם הרבנים הנקנין באמירה כשעת  
 תקונה דהיינו דוקא באב וכנישואי  
 קמאי ולא בשאר קרובים וכעל המשתעבד לזון בת  
 אשתו משתעבד דקין הקודם וטור א"ה סי' כ"א :

**ס"ד קנין**

היבא דלא מהני וכשבע ראש הוא דבר  
 פשוט בלא מחלוקת השכונה מקיימת  
 הענין ואי הוא ספק ומחלוקת אין השכונה מקיימת  
 הענין הר"ב ח"ג סי' ב' ח"ד ק"ו ע"כ ועיין כל התשו'  
 והיבא דיש ספק ומחלוקת דקין ונשבע הר"ב ח"ג סי'  
 קיד ורמז שם מח"א שלו דף קמ"ה וקמ"ח והרש"ם  
 ח"מ סי' ה"ג ועיין הרש"ם ח"מ סי' ש"ז ורמזו עוד  
 במקום אחר אללי משם הרשב"א ועב"ז חייב מחמת  
 הערמה ומאי נפקיתא יש ועיין הר"ב סי' ש"ל הוש"א  
 ושם ד' והרש"ם ח"מ סי' ת"ס והביא מב' ח"מ סי' כ"ז  
 ועיין לקמן סי' ס"ח :

**ס"ה קי"ל**

כמועט הר"ב ח"ג סי' ג"ה יע"ש :

**ס"ו קי"ל**

כפי בהך פלוגתא וקי"ל כפי כהיר"ך  
 פלוגתא היכול לומר הר"ב ח"ג סי'  
 ס"ב דס"ג סע"ב :

**ס"ז קנין**

קידר יא' דיינו כשטר ולא קנה עד שיתן  
 דמים ויא' דאלימא אע"ג דלא יהיב  
 דמים וכן יש מחלוקת היבא דקנה בחזקה במקום  
 שבוטבין שטר א"ס נאמר דכשם שאין קנין בדמים עד  
 שיכתבו שטר ה"כ לא קנה בחזקה עד שיכתוב שטר  
 ואפשר דלא פליגי ה"ל בקנין לחוד אי מהני בלא דמים  
 ובחזקה לחוד אי מהני בלא שטר ואפי' בתקום שבוטבין  
 השטר אבל היבא דאיבא דקנין לא פליגי הר"ב ח"ג  
 ססי' ס"ג דס"ד ע"ה ועיין עוד פרטים לזה כהיר"ך  
 הר"ב ח"א סוף כלל י"ג סי' פ"א ואי אמר אי בעינא בכח  
 איקני או בשטר ופרטים עוד יע"ש ושו' הדיופ"ק דקידר  
 ואם היה שכונה בדבר ואי יש קנין ודמי או שטר וכיוצא  
 יע"ש :

**ס"ח קרקע**

של יתומים וכל הרבנים שאמרו  
 שאין האפוטר"ו יכול למכור א"ס  
 הוא כרשות כ"ד דשפיר דמי הר"ב ח"ג סי' ע"ה דף  
 פ"א א"ב :

**ס"ט קנין**

כטעות דלא הוי קנין הר"ב ח"ג סי'  
 ע"ט דף פ"ב ע"כ משמא דנתת  
 דספ"ד דניטין כעובדא דניכתי וכו' :

דמחוק הענין דהוי מילתא אלימא  
 ואפי' בלשון התן הרשב"א סימן ח"לף  
 קמ"ב :

**צ"ט קיום**

שטר שחתימים בו שלשה אין גריד  
 לכתוב כמותה הלתא אלא כחתימתה  
 די א"כ מת"כ מהם דגריד לכתוב וחד ליתיהו או לשון  
 למשתמע דהוי כ"ד של ג' הרשב"א סי' ח"לף קמ"ג ולא  
 חיישינן דילתא הוי כ' והנ' חתם מעלמנו או החתימותו  
 מפני הכבוד יע"ש :

**ס' קרקע**

כשהחליף קרקע שלו בקרקע של חברו  
 כיון שהחזיק הא' בשדה זו קנה השני  
 הרשב"א סי' ח"לף ר"ס :

**ס"א קטטה**

ראובן שהתחיל להתקוטט עם  
 שמעון וחרפו ושמעון חרפו בוית'  
 מהוך הבעם והקטטה וקראו ממזר כהב הרדב"ז ז"ל כת'  
 סי' ה"ף וז"ל דע דלא אמרי' כל המשנה ויבא אחר וסיבה  
 בו פטור אלא גבי בעלי חיים שאין להם דעת אבל גבי  
 הנשים שיש בהם דעת לא אמרי' הכי וכ"כ הרא"ה ש' ש"ס  
 היה יכול להזיל את עלמנו בחבלה מועטת וחבל בו  
 הרבה חייב מדי דהוה איכול להזילו באחד מאיבריו  
 והרבו אבל אם לא היה יכול להזיל עלמנו או ממנו מאה  
 פנדי בפנדה למחוייב כדאמרינן בגמ' הילכך ככ"ד שהם  
 דברי חירופין וגירופין הרי ניזול ועומד הוא ואעפ"י  
 שחרפו ראובן לא היה לו רשות לשמנועון לפגום את ראובן  
 במשפחה ומיהו ממקום אחר יש להקל על שמנועון כי  
 שמתקין לפגום איתו וקודא איתו ממזר שלא מהוך  
 מריבה והוי כער א' המעיד על אחר שעבר עבירה  
 שחייבין מלקיה שהוא לוקה כהיה דטוביה חטא וויגור  
 מנגיד אבל הקורה לחסירו ממזר דרך מריבה הוי קללה  
 בעלמא והין מלקין אותו וטעמא דמתקבד הוא אבל  
 עדין הני מכו' השמוע' עד שאראה אותו והדע שמלקין  
 זה הינו לא קנס חבמני ולא מן התור' ולפיכך יש מקומו'  
 שנהגו לקנסו ממון על זה ויש ניהגים לכרות וזה ויהר  
 טוב משום דחלי' כולי האי ואהי' שפיר אפי' לדע' הנאונ'  
 שאפי' מהוך מריבה לא הו' ל' למחלף כולי האי לפסול  
 את כל זרעו אע"ג דהין מכוין לכך ואע"ג דתנן מכות  
 בב' ובעי' סיהו סמוכין והשחא לית סמיכה מ"מ כיון  
 דעיקר דינא קנסא דרבנן כופת את המ' מלקית דרבנן  
 קאמרי' וא"ת לנהגים לקנסם הלא אין דנין דיני קנסות  
 עכשו' ז' דה"מ כממוג' אבל לעז' נדר ותקנה לעבירה  
 לא דהא רשאין בני העיר להסיע על קינותהוילכך ככ"ד  
 אם יש תקנה לקנסו ממון משערין כושתי' ופגמו של זה  
 ואל זה יגשלים את המתקד ואם המנהג הו' להעמיד  
 אותו דאיבא דתלמודא ב"ל דשמנועון פטור חדה דכיון  
 דהתחיל ראובן לגדפו אין אדם שליט ברוח וקרוב לאנס  
 הוא ותי' כיון דדשו בנו הויה בשאר גירופין ולא ירחקו  
 אותו מהקהל ולא יחוש אדם לפסול את זרעו משום  
 דכרו של זה שיודעים שלא אמרו לא לחרפו וכן במקום  
 שנהגים לגדפו פטור מן הגדו' מהטעמים הנז' הכל  
 דהוי לכניסו בדברים ולגעור בו שלא יקרא עוד סס זה  
 אפי' מהוך קטטה ויפני' יתחיל חגיגו ואם ישוב ככלב  
 שב על קינאו רהוי' לכ"ד לקנסו איתו כפי השעה לגדור  
 ואפי' שלא מן הדיו' ע"כ :

**ס"ב קעבה**

מי שנתחייב לזון אחיו כו"כ שנים  
 כדי שיתקד לאתו אשה ונתחייב



כיון שבשעה ששבע לה היה כידו ואם חייב משום  
 שבעת שאל ואפי' קיימה את"כ או נאמר דיעשה לו  
 מכירה ואפי' שלא תועיל כפי הדין וזה לא ידו שבע'  
 או דכיון דלא מהני הקנין אינו מתקן כלים יעש הראב"ח  
 ח"א סי' ק"ו רקע"ג ע"ד וקע"ד הביא מהרשב"א בתשו'  
 והר"ן בתשו' סי' ל"ח והר"קו סי' כ"ב והרמב"ם פ"ח  
 מה שביעיה :

**ק"ד קרקע** של יהומים דהין האפוטריו יכול  
 למכור הלא להאכלי וברשות כ"ד  
 מוכר אפי' להניח או לפרנסת אחרים והחוק וקנה הלא  
 יהיה תקום שלה נתנו להן דין קרקע ולזה הראב"ח  
 ח"א סי' ק"ח ועיין בסו' הבא אחר זה :

**ק"ה קרקע** חזקה אעפ"י שבעניני החזקה  
 יש מני מטעיל בהם דין מטלטלין  
 ולא דין קרקע לעת בזה"כ כבר עלתה הסכמה להיות  
 להם דין קרקע הראב"ח ח"א סי' ק"ח ובתוס' ק"ד :  
**ק"ו קי"ל** עיין הר"י הלוי ז"ל כלל ג' סי' ט"ו וט"ז  
 ויז"ח" וכן מנאם שו' הדין וכלל ו' סי'  
 כ"ג דק"ב וס' במפתחות הגהה על סי' כ"ג :

**ק"ז קנס** שתי קנסות אי קנסינן ואי נתחייב  
 משום ב' עבירות ואם היו כה"א או זו  
 אחר זו הר"י הלוי ז"ל כלל ד' סי' מ"ח והרב הגדול מהר"ד  
 אשר הכהן ז"ל ס' האר"ך כדף כ"ה והביא מהתוס' פ'  
 האשה שנתארמלה והרמב"ם ופ"ל הרבה וע"ש כלל  
 ה' סי' י' דל"ט ע"ג הביא ממהר"ך בית כ"ד :

**ק"ח קנס** מני שעבר עבירה שחייב כדו' אי  
 מלקוח על מה שקלל חברו והלה רוג'  
 למחול אי מהני ולא מלקינן ס' :

**ק"ט קי"ל** כב' אפי' נגר המרובים דאפ"ש לומר  
 מ"מ הרמב"ם ורבותיו אפשר דכחד  
 חשיבו כן הטור והרב הקדוש מר אבנו הראב"ם ז"ל הר"י  
 הלוי כלל ו' סי' כ"ב דק"ח ע"ה הביא מהר"קא בית"מ  
 סי' ע"ג וכבר כתוב חללי מזה במקום אחר ועיין כל  
 השו' הרב הנו' ע"ד סופה דהביא ע"ד לזה יעש וע"ש  
 סי' כ"ג והביא מהר"י אר"כ סי' ע"ג :

**ק"י קי"ל** פוסק שכותב לשון רבים כגון יש אומרי'  
 או רבותי אומרים הם נוסקתא הוי כ'  
 דהין הכרח לזה שס' מן הקורה ומלשון בני אדם  
 ומפ"ק דסנהדרין יעש :

**ק"יא קי"ל** דכל היבא דיש ס' כממון ז"ל קי"ל  
 מ"מ כה"סורה לאו דינא הכי וס'  
 להחמיר ומ"מ אם יש איסור וממון דאע"ג דס' ממנונא  
 קולא לתובע אם יש איסור וממון כגון רבוי וכו' יש  
 להחמיר ס' הר"י הלוי דק"ח ע"ה וב' דהתש"ן ואם יש  
 חילוק בין איסורא דרבנן לדאורייתא יע"ש דאע"ג דס'  
 דרבנן לקולא מ"מ בתר ממנונא אזלינן ויהיה קולא  
 לתובע והביא מוכ"ח מ"מ ס' ס' ועיין כל התשו' והביא  
 מהרשב"ם י"ד סי' ס"ב וס' והרשב"ך ח"ב סי' ר"ן  
 והר"ק וחיילוק בין אם האיסור כממון עלמנו או מחמת  
 ס' גול יע"ש סי' כ"ג כהור"ך ובסוף הספר במפתחות  
 הספר כהור"ך על סי' הנו' דק"ה :

**ק"יב קי"ל** היבא דיש מחלוקת אי יכול לומר  
 קי"ל ואם היא כזה דכתב הר"י ז"ל  
 דלא יכול לומר קי"ל כיון דמחלוקת הוא כזה כגון  
 ב' איסור דין מנרן ע"ס הלוקח הי מניייהו מיקרי מחלוקת  
 ס' והביא מהר"ב ח"ב סי' מ"ח והר"י הלוי כלל ו' ב'

נתנם כקורה פרעון הלא כקורה ערפון סתם בין עייל  
 וכפיק אזויו בין לא עייל לה קנה הלא כנגד מעותיו  
 והערבון הנהוג עכשיו אינו כקורה תחלת פרעון ואפי'  
 סתמו הוי כמפרס שאינו נותן כקורה תחלת פרעון  
 הראב"ח ח"א סי' ק"י הביא מהגמ"ס פ' האומנין וכן אם  
 נתן מקלה כספ' יעש :

**צ"ג קנין** קרקע דאינו נקנה בכסף אפי' נתן כל  
 הדמים הלא במקום שהין כותבין שטר  
 אבל במקום שכותבין לה קנה עד שיכתוב אם לה שפירש  
 אי בעינא לכסף איקני והו' בעינא כבטורא ואפי'  
 בשטר ראה לה קנה עד שיכתוב ומקומות אלו מקום  
 שכותבין השטר הראב"ח ח"א ס' ומשם הר"ן בקידושין :

**צ"ד קנין** קרקע בשטר ולה נתן דמים דלא קנה  
 הלא כמוכר שדכו מפני רעהה ס'  
 מפ"ק קידושין ובמזמנה מה דינו ובמכר חילוקים ע"ד  
 ע"ש כל התשו' ואם נחל את"כ או קנה יעש כל התשו'  
 אפי' שכתוב בו לשון מכר :

**צ"ה קנין** מני שהמתן ק"ל לפ' והקדש אינו לך  
 דהויא מקודשת ה"ה לענין מכר אם  
 מכר ואמר לקינה תן ק"ל לפ' וזהו זה קנין לך דקנה ס'  
 מפ"ק קידושין וכל הפוסקים ומהו אם אמר השקעבד  
 לפ' בעדי בעד ערכות או כחוב גמור אם מהני וקנה  
 ע"ז זה מדין רבים לזה ס' כהור"ך ואם הערכות לגוי  
 מה דינו יעש ואם יש חילוק בין אם לא נתן עדין לאחר  
 סנה"ן יעש :

**צ"ו קנין** ערב אימתה לדין קנין ואימתה לה ואי  
 אמר א' הריני ערב לך ותהיה ערב לפ'  
 ס' והביא מהרמב"ם וה"ה מה' מלוה יעש :

**צ"ז קנין** מעמד ג' מני שנתן על פי מנה שנתחייב  
 זה להק' לו כך וכך ומפני זה נתן המעות  
 והלה לא היה חייב אלא ששקעבד ועל פיו נתן שס' תשו'  
 הרא"ש כלל ס' ט"ס ס' ה' :

**צ"ח קנין** כשאינו מועיל ונתן משכון אימת  
 המרינו קנין אין כאן משכון אין כאן  
 ס' משם הר"ן והר"ט פ' קידושין יעש כהור"ך :

**צ"ט קנין** היבא דכתב לשון נכורה ומתנה ס'  
 רקע"ג ע"כ כהור"ך דכתיב ההוספות  
 והרמב"ן פ' חזקה וחילוקים ע"ד כזה ס' בתשובה  
 האחרונה דקפ"ג ע"ג ור' ואם ניכר שיש ס' הערמה  
 יעש :

**ק קרקע** דאינו נקנה בשטר מ"מ אם כבר  
 המוכר היה חייב לו דקנה בשטר ס'  
 מהשו' הרשב"א והה"מ פ' ממכירה :

**קא קרקע** היבא דכתיב שטר הסכמת האחרוני'  
 ששטר ראה מיקני ס' :

**קב קנין** קולא שכתוב בשטר שמוכר לפ' וקבל  
 דמני מדין הודאה מהני והין זקיק  
 להשיב אם קנה דהין אי לא קנה ואינו לדין שום שביעה  
 כלל ס' משם הר"ן פ' קידושין וכפ' השולח ואפילו  
 אם יורה הקונה סלה הוה ס' קנין לאו כ"כ לחייב לכא  
 מכתומים חש קניניה יעש מהוסכתא דפ' חזקה  
 הביאה הראב"ם :

**קג בנין** גני שהקנה דכר לשתעון וסוב נשבע  
 לגוי ש' מוכרנו לו דהין ששבעה חלה  
 ואין באו שבעת ביטוי ואם חייב לפיכך לשתעון כדו'  
 שלא יעביר על המעבדי ואם את"כ חזר וקנה אי חייב

דעת הימ ערך קו"ף קדושים

כ"ג דק"כ באורך והכ"ח מהר"ש ח"י ל"ז דל"ז יש לילך  
באר רובא וסייך לזה הר"ל הלוי סי' כ"ו דקצ"ז ע"ד:  
**ק"ג קרקע** כשיש ס' או מחלוקת אי מהני ק"ל  
או מוקמי ליה בחזקת מאריה  
קמח הר"ל הלוי סי' כ"ג כלל'ו דק"כ ע"ב:

**ק"ד קצבה** מהחייב בדבר דהין לו קצבה שס'  
דק"ג ע"כ וכתוב דקט"ו הכ"ח  
מהר"ל הדרכי סי' ע"ג:

**קט"ז ק"ל** היבא דהתמין כ"ד שליט או שניהם  
תפוסים זה הרכה וזה יותר מעט  
אי מהני שס לימר ק"ל הר"ל הלוי סוף הספר דק"א ע"ד  
על סי' כ"ג מת"ה סי' ע"ד:

**קט"ז קונה** ח' ומחלו ח' האשה הכניסה  
לבעלה ומחלתו ואי כתב לה שער'  
גם על הכאיש מכחי ומחלו או שכתב שטר לקונה ואי  
בעינן כתיבה ומסירה בין אשה לבעל ואם הוא חופ'  
ע"פ שהלכותה קודם או אחר שנשאת יע"ש:

**ק"ז קרקע** היבא דיש ס' דהוקמי ליה בחזקת  
מזריה קמח ולא מהני תפיסתו  
של זה דהוי פלוגתא אי היינו דיקא בל"א ולא בל"ו ואל'  
דהיינו כתי פל"ה הר"ל הלוי כלל'ו סי' ס' דקכ"ד ע"ד  
והביא מטור ח"מ סי' ל"ה ובחזקת ח' לאי הוי כקרקע  
לענין הך פלוגתא שס ועיין בסמוך והר"ל הלוי כלל' ח'  
סימן ס"ה:

**ק"ח קרקע** היבא דיש ס' דהוקמי ליה בחזקת  
מאריה קמח חזקת ח"י יש להם  
דין קרקע או לא כהך יולתא דהוי מחלוקת וכיין שכן  
דהוי המחלוקת בזה אי חשיב מוחזק נכסי היבא דקיימי  
ליקום ואי יש רבים המסויינים לראשון אזלינן כהר"ב  
דעות שס הכ"ח מהר"ל ח' כלל'ו י"ג כ' תשו' וי' אחר זו  
ופח"כ סי' מ' ומהר"ך ח' ח' סימן קמ"ח וסימן ע"ז  
והרשד"ס ח' מ' סי' רל"ז וה"ה סי' של"ט והרשד"ס סימן  
רנ"ח וחילוק בין חזקת אלוניקיי לשל תקומת אחרים  
ומהר"ל ח' כ' ועיין במפתחה הרב הנו' בהנה שהכ"ח  
שס על תשו' זו ע"ש דקכ"ע כ' הביא מת"ה סי' ע"ד  
והר"ל סגל סי' קל"ח ודין מנרניה בחזקת שס:

**ק"ט ק"ד** היבא דיש ס' דהוקמי ליה בחזקת  
מאריה קמח חזקת ח"י יש להם  
דין קרקע או לא כהך יולתא דהוי מחלוקת וכיין שכן  
דהוי המחלוקת בזה אי חשיב מוחזק נכסי היבא דקיימי  
ליקום ואי יש רבים המסויינים לראשון אזלינן כהר"ב  
דעות שס הכ"ח מהר"ל ח' כלל'ו י"ג כ' תשו' וי' אחר זו  
ופח"כ סי' מ' ומהר"ך ח' ח' סימן קמ"ח וסימן ע"ז  
והרשד"ס ח' מ' סי' רל"ז וה"ה סי' של"ט והרשד"ס סימן  
רנ"ח וחילוק בין חזקת אלוניקיי לשל תקומת אחרים  
ומהר"ל ח' כ' ועיין במפתחה הרב הנו' בהנה שהכ"ח  
שס על תשו' זו ע"ש דקכ"ע כ' הביא מת"ה סי' ע"ד  
והר"ל סגל סי' קל"ח ודין מנרניה בחזקת שס:

**ק"ד קנין** כשנעשה בין ניהן למקבל וכן במכר  
ומתנה ולא היו שם עדים הנקנה ולא  
בעינן עדים לימר הענין הר"ל הלוי כלל' ח' סי' ס"ה  
הביא מת"ה האומר והרמב"ם פ"ג מה' זכיה:

**קב"א קנין** נעל נדר וכו' קנין הנעילה די"א  
דבעינן דיעשה מעשה מחודש  
בפתח לא כנעילה לכד ואל' דנעילה לכד וי"א דבעינן  
דינעול ויחזור ויפתח ואי נעל להטיל מנוק וכיולא שס  
הכ"ח מרשב"ם פ' חזקה וכו' ח"מ סי' קל"ב והרמב"ם  
וה"ה פ"א ממכירה והר"ן פ' הורק והבסקף משנה:

**קב"ב קצת** מהמפרשים כתבו או פירשו  
כשכתב שום פוסק מסתמא הם  
רבים לענין ק"ל שס ובשכתב יש אומרים דאפשר דהיא  
ס' יחיד שס סי' ס' דקל"ה ע"כ:

**קב"ג קנין** כשלא סיים הכ"ח דיקא דקנה הנדוע  
ויל' דלא קנה כלום ויש חילוקים בין  
מכר למתנה וכו' ח' ח' וכה כפתח שס מהרמב"ם פ"ג

מזכיה ופכ"ח ממכירה ופ' מתלות ולעיל:  
**קב"ד קנין** מי שתקנה לב' יחד דהא ח"י ל'ג  
זכיה ול'ג י' זכיה ח' זכה איתו

שהוא דר זכיה אולא ואל' ח"ה נמי למי זכיה כמת'  
דכריס דבא' ח"ן הזכיות מעיל לא ח' זכיה כשאר ח' ככל'  
ח' ל'א זכה כלל מחלוקת בזה הר"ל הלוי כלל' ח' סי' ס'  
כ' אידך כל התשובה הביא מש' מי שמת סוניה דאף  
וחמיר ומפר' האיש מקדש הריטבא יפסקי הר"ה ש'  
והרשד"ס ח"מ סי' ש"א וס' ופר"ש ח"י ס' ל"ד וי"ט  
ומהר"ך והר"ק וכן כשיש כ' לשניות ח' נפיש וא' טוב'  
יע"ש וכבר כתוב על זה אללי באורך בתשובה ולענין  
ירושא למי שאינו ראוי לירשו והזכיר ג' כ' לשון תקנה  
או לשון מניח יע"ש ועיין כל התשובה חילוקים בזה  
אי יש מחלוקת בהיות דבר אי נקנה דלכ' ע"ל לא הוי כהת'  
וחמיר:

**קב"ה קנין** מטבע ימעות דאינם ברשות  
המקבל דאם הקנה לו קרקע ועל  
נכו מעות רובה וכן אם השכיר לו מקום המעות דקנה  
המעות שס הכ"ח מהרמב"ם פ"ו ממכירה ועור ח"מ  
סי' ר"ג וכן אם הקנה לו הבית וכל אשר בהווי שס:

**קב"ו קנין** שטרות דבעי' כתיבה ומסירה אם  
הקנה הבית וכל נכסיו דהוי כמסירה  
ומיהו לר"ך שיכתוב קנה לך איתו וכל שעבודיך ומהו  
אם המקנה ש"מ אע"ג דהיתא המנהגה בקנין פכריה  
מ' מ' לר"ב זה אמרין דעתיקה דמאוס דהיה טרור בחלו  
לא קיים דכרו וואע"ג דהיבא דאמר שטר פ' יקיה ל'ג'  
אפי' בש"מ בעי' שיאמר קנה לך איתו וכל שעבודיך  
כמו ככריח היבא דכתב כל נכסיו ויש בהם שטרות זכה  
בהם אפי' לא אמר וכל שעבודיך הר"ל הלוי כלל' ח' ס'  
ס' ודקל' ותשו' הר"ה ש' כלל' ע"ה סי' כ' והרשב"א סי'  
תק"ח:

**קב"ז קנין** מי שהקנה כל נכסיו ויש חיוב על  
פה או על גוים או ח"י בכלל שס  
דהוי פלוגתא:

**קב"ח קנין** מי שהקנה דבר לחבירו ויכול נכסיו  
ולא הניח לירשיו אלא דבר ידוע  
ואיתו הקנין שהקנה לחבירו אינינו מעייל דהוי  
נר' לכאורה דהס הפקר ואין הדין בן אלה חזר לו או  
לכאז' כמו וירשיו וכמו שכתב מהנהגה יל' רבה כההמקבל  
דחזור לניהן ח"כ כבר זכה בה ושוכ' אומר דאינו רובה  
כה דאז' הויה הפקר שס הביא תשובה הר"ה ש' הכ"ח  
הטור סוף סי' רמ"ח והרמב"ם פ"ד מזכיות יע"ש דקל'ן  
ע"ג וד':

**קב"ט קנין** דאלב"ל אי הם אחים דבהיה הנא'  
מהחייב הר"ל הלוי סס"י ס"ח  
מהר"ק שו"ק פ"ב:

**ק"ל ק"ל** תשובת הר"ק דע"ה גראה דאינה  
כאמרה אלא כדון דנינויה חאגיש  
ומתחרות נראה דבכל מעלי אמרי חילוקים וקורוים  
לזה הר"ל הלוי כלל' ע"ה סי' ע"ג הביא מהר"ק יו"ט כ'  
ונ"ד וקס"ה והר"ה ש' כ"ד הרגל ולעיל:

**ק"א ק"ד** דיקא במחלוקת פוסקים אר"ב לישני  
ויש מחלוקת הלכה כמי דהוי כמי  
טענה בר"א אכל' לא כס' כע"א דסלקא בהיקו  
דהופס עלמנו כס' דלא פירש הלכה כלל אכל' פאל  
פוסקים מצי אמר ק"ל כיון דיש מי שפסק לטעמייהו  
ועיין



דעת ח"מ ערך ר"י ש"ן קדושים

פרטים לפלגין דיבורא חילוקים בזה הרא"ח ח"א סי' מ"א דף ע"ח ועיין הגהות הש"ר פ"ק דמזיעה דף ק"ל ע"ד הגה שנית הנהחלת מא"ז ומסיימת פר"י מהר"ח ועוד תוס' קידושין דכ"א ע"א לרין אי בעי לומר מויד היתה :

העני יכול ללקק השבועה מעליו ומ"מ משמת: כה"ס על כל מי שחייב לחברו שירה ואם לאו יהא בשמתה ונדד גדול הוא זה שם :

**י"ט רשע** כן לדיק דמותר לקרותו רשע כן רשע הרא"ח ח"א סי' נ' דף פ"א הביא מוסנהרין גבי ארורה האדמה וכו' ועיין בתשובת הרב המכו"ט ח"ג סי' כ' ודף קפ"ט באורך בהיות מין לדיק הוא דש"י ובהיות מין רשע כמה חילוקים בהכר' וע"ש דאם היה אביו ח"א או שכבר מת או שרכו וכו' אם מחזיק ברשעה או שאינו מפורסם או שהיינו דוקא לכ"ד וע"ש והר"י הלוי כלל ה"סי מ"מ דל"ד ע"ג הביא משם מהר"ם סי' רכ"ח דאוסורה איכא להוליא לעז על המתים וע"ש דף הנוכר ע"ד דכתב משם המררכי בהנהות קמא וע"ש ועוד הרא"ח ח"א סי' ק"א דקס"א ע"א וכל התשו' :

דאינו יכול לישבע משלם הרדב"ז סי' ר"כ :

**ו' שביעית** דמשמת השבועה ח"א סי' קס"א :

**ז' שבועת** הסת' כשאינו רוצה לישבע דלא נחזיקו לנכסיו ח"א הפס' הלה מהכ"ח ליה תפיסתיה עד שישבע ואם הנחבע רוצה להשביע לתובע הדון עמו ואם לא ורצה לישבע מתקינן מיניה הרדב"ז סי' ר"ז ואם נחל לו השבועה וחס' כ' הפס' דמתקינן מיניה שם :

**ך' רבים** המתריינים עם יהודי אי הרבים יוצאו תחלה והיו במוחזקים כנסת הגדולה ח"מ סי' ד' על כ"ד דף ט' :

**ח' שומר** שבר דהוי האומן ח"א סי' ככלי שנתנו לו שיראהו לעשו' כמותו וחייב באחריותו וזאת אם כשרהו מיד אמר כבר טירתו בפניו וטוב ואמר הנותן יהיה כידך כדי שלא תטעה הרדב"ז סי' מ"ן רכ"ז :

**כ"א ראוי** לענין גביית כ"ח מן הראוי היכא דיש ללוה כיד אחרים אוקו רהוי לרוב הפוסקי' כ"ח גובה ממנו שיעקרו משועבד לכ"ח נדר' נתן הכל חילוקי הראוי הם בנכסים שנפלו לו לחייב אחר מיתתו מירושה וכזה ח"א ח"א לובנים ללוה ונפל לו ירושה מהאביו וכיוצא בזה לכ"ח ע"ה ח"א ב"ח גובה מהם והוי רהוי נמור ח"א סי' רכ"ח וב"ש לכחובה ואם היו לו בנים דבאים לירש בזה יש מחלוקת ד"ה דכ"ח הג' דבהיב תחת הכותף וכו' הב"ח גובה ויש חולקים אפי' בכה"ג ומסתמא נכסי בחזקה יורשו קיימנו ומיהו אחר התקנה דמטלטלי דיהמנו משתעבדי לכ"ח ה' הגבות מן הראוי שהיה לו לירש בין כתובה בין כ"ח כיון שהחוב כרוך בשטר הרא"ח ח"א סי' ק' דקמ"ז וקמ"ח באורך הביא מופ' יש בכור ומופ' מי שמת גבי נפל הכ"ח וכו' וכן מהיה דהסת' הכותף וכו' והרמב"ם פירוש המשנה פ' יש בכור וכו' גדולים יעש' ואם נפל לכ"ח ירושה אחרי מותו מאמו דאין אחיו יורשין דאין כ"ח גובה הימנו אפי' קודם התקנה יוכן משם ועוד חילוקי' בזה באורך ובזמן הזה דמטלטלין משתעבדי ואם יש חילוק בין ק' לנכ"כ ותוספת על עכשווי וגביה מהשבח וכן למוטותיה והבנות מהראוי הרא"ח ח"א סי' קט"ו באורך בדברי השואל והשוכתו יעש' :

**ט' שותף** שמחל כל חסוב חלקו וחלק חברו דאם היה השותף השני בעיר הכל מחול כיון דשתק ואם לא היה בעיר לא הוי מחילה ואם היה חסוב למחול אינו חייב להסתכן עצמו בעד חלק חברו ולא הוי מניול עצמו בממונו חברו הרדב"ז סי' רכ"א הביא מהרמב"ם פ"ב משותפין :

**י' שלח** שלוח לגבות סובו ויפרע החזי למלוה שלוחו וחסדו יחזור לו והשלוח טען דפרע הכל ושכך נה' לו השלוח נאמן כשבועה במינו הרדב"ז סי' ר"פ :

**יא' שבועה** כשנשבע לפרוע ומותר משכונאו נפטר שם סי' רפ' היכה הר"ח ח"א והרשב"א לא פלוגי דמ"ד דלא מנהני טענו בשאין המלוה מתרצה ומ"ד דמנהני הינו היכא דמתרצה ואפי' התנסה שלא יפטר במשכונאו יעש' והרשב"א סי' תשמ"א :

ערך ש"ן

**י"ב שרא** בפני ב"ח דינכה כשהיה כהן והלך למקום אחר הרדב"ז סי' רפ"ג :

**י"ג שטר** קיום השטר כשאין מי שיכיר החתימתו ח"א ב"א ו' ואמרו שטר זה נכחב ונתת' כזווי של לוח כפנינו ונמסר למלוה העפ"י שלא ראו כשחתמו הוי קיום הר"ח ש"סי ב' דפ"ג ע"א ה"ח והביא מהרמב"ם פ"ו מנה' ערות וטור ח"מ סי' ל"ו ואם ראו כלילה דלא מהני וזאת אם מכירים החתימות כשבועות עיין יעש' היטב :

**א' שנאה** דחסור לשנאת כלב לישראל ואפילו אם חטא לו אל ישהיק הלה ויכיתו פינו לכינו ואם בקש ממנו ומחול לו וזאת אם ראה דבר עבירה בחברו והוכיחו פעמים רבות ולא קבל מותר לשנאתו ואעפ"כ עזוב תעזוב עמו סמ"ג מ"ל ח"א סי' ה' וכסי' כ' תכתב דבמסית אין לעוזרו יס' :

**י"ד שטר** שכתוב בו שנתחייב לו ולכ"א כחו ומחל הוא אין לכ"א כחו כלל הר"ח ע"א סי' כ"ה דקמ"ב ע"א הגב' והביא מ"מ סי' ע"א :

**ב' שטר** דיש בו נחמנות משבועה וחימרה אין מועיל לענין חימרה דנאמנות הרדב"ז סי' ר"א משם הר"טב"א :

**ט"ו ש"מ** דמהני בלא קנין מתנהו היינו במקום דמהני בכריח בקנין שם סיף הפס' משם הר"פ נערה :

**ג' שבועה** כשהדין ראה שהתובע מערים לגלגל שבועה על החכם או על

עד להשקיע דלא ראפי' אחר ל' יום הרח"ש סי' ס' סוף  
ספרו הנב והר"ם גאלאנטי סי' ק"ג :

**י"ז שותפים** כשמת' א' מהם דתפדרה חבילה  
היינו כשכחו לכ"ד ומסרו חלקם  
או כפי נ' הדיוט' אבל כשלא כחו לכ"ד הריוח וההפסד  
לאמלע (אה"כ עיין במדן סי' קע"ו סיט שהביא  
דיון זה בסתם ולא חילק בין מסרו חלקם לכ"ד ללא  
מסרו) גם ליתומי' הר"ם גאלאנטי סי' ה' ואם הם יתומים  
קטנים אי' מהני עדות שאמרו שלעצמם מרויחים יעש  
והביא מהרמב"ם סוף פ"ה משותפין ופ"ז יעש וע"ס סי'  
כ"ד ד"ג באורך :

**ח"י שלחו** רבים מנעות ע"י שליח אלקנות סחורה  
ועבכ המנעות וקנה לא' מהם דהוי  
הריוח לכלם ואם קנה במנעות של א' לכד לכלם הו' לאחד  
הריוח לבעלי המנעות שם מהרמב"ם פ"ז יעש וע"ס סי'  
כ"ד הנב :

**י"ט שליח** דשלחוהו לגבות בעד עיר ה' והתנה  
שהנשארים יהיו בכית האסורים כדי  
להכניע הב"ח שלא יקחו מהם רבית וגם הוא לא יקח  
אלא שליח או רביע כמנהג וילאו ונתפשו ונתנו דשינו  
מהמנהג דיעול כמנהג כיון ששינו או שלא יתבעו ממנו  
לענין הרבית שעשו מחדש הר"ם גאלאנטי סי' ז' יעש :

**ך שטר** זוואה שכתוב בה דבר והעדים מעידים  
דהסופר טעה ולא זוהכך לא כך דלא  
סוי חוזר ומגיד כיון שאין אומרים שטעו הם ותלינן  
כטעות סופר הר"ם גאלאנטי סי' י"ו והביא מהר"ם  
במזל פ"ג ומקומות אחרים :

**כ"א שטר** שכתוב בו נכסיו לבעי והיה לו בן ופת  
או בן הבן דזכה ב"ו דוקא שם :

**כ"ב שטר** דיד בעל השטר על התחובה אם  
כתוב למעלה רבר' ו' ולמטה להסך  
שם :

**כ"ג שלח שליח** שיוציא לו כתבים מהמלך דישבע  
כמה הוציא ויעול וכן הנושא וניתן  
במזון חכרו ישבע כמה הריוח כטעם שמא וכן אכפטר'  
אי' אם שנוא ונותן אי' אשה משום דמורה הקד' וכן  
כששלח לקנות דישבע ככמה קבלו הר"ם גאלאנטי סי'  
כ"ד ד"ג ור"ד :

**כ"ד שטר** פריע דאסור לשאת דהיינו אפילו  
כתב שובר כ"כ רש"י זל כשבת פ'  
המוציא דע"ט ע"ד ר"ה והבא ככוהבין וכו' :

**כ"ה שטר** שיש לראובן ויש בו זכות לשמעון  
והזכע שמעון שיעתיק לו זכותו  
דיש מחלוקת אי' כופין להראות אם כבר הראה לכ"ד  
יעתיק לו וכן אם הוא הודה הר"ם גאלאנטי סי' מ'  
והביא תח"מ סי' ט"ז ועיין שייך לזה לע"ד בח"מ כ"י  
סי' י"ג וסי' ס' תח"ה' וכתור ג"כ הדק היטב :

**כ"ו שינוי** כשכבר ספינה א' והביא לו אחרת  
דהוי שינוי ויחזיר לו שכרו וכן אם  
שכרה ליון זה והביא אחר פרטים לזה הר"ם גאלאנטי  
סס"י מ"ג הביא תח"מ סי' י"א והרמב"ם פ"ז :

**כ"ז שינוי** חייב שנהחייב לשלוח חובו כספינה  
דאשונה והאחריות על התלוה אם לא  
שלח כראשונה אלא כב' וכיוצא כיון ששינה חייב שם :  
**כ"ח שביעית** דנהגת אפי' בזמן הזה כח' י'  
ובמקומות שהחזיקו עולי מצר' :

ועולי ככל וכן בסוריא שהוא כלובש יחיד ומ"מ יכול  
למכרה לבני בשנה השביעית ולחזור ולקנותה אח"כ  
ואם היא תחת ידו ויש אונס מלך המלך לתת לו החלק  
הנהוג מותר הרמ"ג סי' כ"ז והביא מפז דשביעית  
והרמב"ם ופ"ג מהרמב"ם ועיין בתשו' המכ"ט :

**כ"ט שבועה** מני שנשבע ומסר מודעה על  
שבועתו דהוכרח כדי שיערה לו  
דלא מהני לבטל השבועה הרמ"ג סי' ק"ז דל"ח ע"ד  
ואונס הדרכים אי' הויא טענה כיון דיש הולכים ושבים  
ועיין עוד הרמ"ג סי' ע"ג דכתב דאם היה אנוס ונשכ'  
ויטול קודם דמהני כל דחשיב אונס ודא' ש קלעי סימן  
ע"ה באורך :

**ל' שטר** של גוים מי שיש לו שטר על גוי כפי  
ניתוסם בענין הניכר דאין בו זיוף  
וכיוצא דנקנה בכתיבה ומסירה הרמ"ג סי' ט' :

**ל"א שורף** שטרו של חברו דחייב אם הלה מודה  
מה שהיה כתוב ואם יש עדים  
יכתבו אחר ופרטים עוד שם והביא מח' מסימן שפ"ו  
והרמב"ם ה' חובל :

**ל"ב שטר** מי שמכר שטר לראובן והתנה שאם  
לא יבנה מחוייב לתת לו המנעות  
ואמר שהלך ולא רצה לפרוע לו וטוען דהשטר אכר ויש  
לו נזק דפטור ואם היה בענין דיכול לעשות אחר או  
סיקס טופס מהפקיד של החייב שמועיל כמו כתב  
החייב דפטור ופרטים עוד הרמ"ג פ"ג שם :

**ל"ג שותפים** שהא' עשה דבר בלתי ידיעתו  
דההפקד לעצמו זולת אם אח"כ  
הידיע לשותף והסכים הרמ"ג סי' מ"ז והביא מהרמב"ם  
זולת אם התנו מעיקרא דיכול לעשות שלא מודעתו ואם  
יש הכחשה בזה ישבע המזוהר וע"ס סי' ז' ב"ד שם לתלו'  
כל הנזק הנמשך על השינוי רש"י ואם התנה שיוליך  
הסחורה למקום פ' ושינה ונפסדה מחמת כוונת סוחרים  
דאומרים דאם היה מוליכה אז היתה נמכרת ההפסד  
עליו ומיהו אם האחד הולך ומכרם פנהר אינה ראיה  
על הזמן הקודם והביא מהרמב"ם פ"ה משותפין  
והר"קו שו' כ"ו :

**ל"ד שותף** שפסע דחייב ואם שמר מרגליות  
בכספי' בכותל כיון שלא שמר  
בטפח העליון או התחתון אלא באמצע הכותל אע"כ  
דלא בעי' שמירה בקרקע בזמן הזה שם :

**ל"ה שותפים** שאין להם חזקה זה על זה אם  
יש לאחד מתחת ידו ואין עדים  
על זה שמכירים שהוא של שניהם יש להם חזקה הרמ"ג  
סי' ע"ז הביא מהרמב"ם בכמה מקומות בהל' שותפין  
פ"ו ופ"ה :

**ל"ו שבועה** כשנשבע הלוח לפרוע והעני  
דהוי אנוס ופטור וכן אם אסר על  
עצמו כשר עיין הרמ"ג סי' פ"ט וראשם בזכרוננו בהר"י  
מטראני ח"א סי' א' או כ' ומתירין לו כיון שעתכרר  
הדבר :

**ל"ז שבועה** כשנשבע אונס הפסד ממון לא  
חשיב אונס לעבור איסורו שם  
משם הריבש :

**ל"ח שכר** שכיר דאם אין לו אינו עובר אע"כ  
דהיה לו כתף הזמן כל עוד דלא חל  
עליו חייב הפרעון שם :

דעת ח"מ ערך ש"ן קדושים

ט"ל שומר

שנתנו לו והקב וביזא להוליך למקו  
פ ושם אוחו כהן המשא שלו דהוי  
פושע שהדרך לטעלו כידו או בחיקו ואם היה המנהג  
לשומר כהן המשא פטור והוא שלא הניחו כיד אחר  
כיד החמר ואם הניחו הוי פושע וחייב הרמ"ג סימן ק'  
הכח מהרמב"ם פ"ד :

מ' שומר

שקבל עליו שמירה ואינו יודע כמה  
והלה טוען כך וכך היוגזרו חרם על  
המפקיד ויטול שם משם הרמב"ם :

מ"א שכנים

שה"ה דר בכית והא' כעליה  
ונפלה ובנה כעל הבית לעליה  
אינו יכול לכפות לכעל העליה שיפרע לו רק אם נראה  
שהוא רוצה במה שעשה כגון שדר בה או משכירה  
לאחרים וכן מי שהקיף חורבה חברו הרמ"ג סי' ק"א  
ישו' הדיון מפ' הבית והעליה והרמב"ם וכן מי שעשה  
דבר דאינו יכול לכפות לחברו אם עשה דבר שנראה  
שנדרשו חייב ואינו נשבע ויטול אלא יסומו על פי  
בקיאים שם :

מ"ב שלח

לוי למעוץ ויקנה לו סחורה וקנהה  
ושלחה ליד רחובן שיקנה ללוי וכתב  
בכתב ללוי שיטלח לו המעות שלקח בהקפה ויהודה  
בעשה לו ערב וכתב יהודה לרחובן שאל יחן ללוי כיון  
דלוי מסר הסחורה והוכרה חתימתו יתקנו לו ודמי למי  
שטלח כתב ללוה שלו דישלח חובו כיון שהוכרה חתימתו  
נפטור הרמ"ג סי' ק"ט :

מ"ג שלח

החייב חובו ע"י שליח והיתה בשטר  
ופרע ולא לקח השטר אם הזכיר לו  
השטר הוי פושע וחייב ואם לא הזכיר פטור כפ' הכותב  
דפ"ה ע"ה תוס' ד"ה להקוני וכו' :

מ"ד שני

שטרות על דבר א' דבטל שני את הראשון  
היינו בשאין זמון שיהא אכל בשותפים  
שנפל הפרט ביניהם ועשו פטר ומעשה ושוב נפל  
הפרט ועשו בענין אחר לא בטלו מסתמא הענין הראשון  
שכבר עשו המעשה אלא על מה שיבא מהמועשה  
שעשו ואילך הר"ם קלעו סי' מ"ד יובן מהך דבריו  
יעש :

מ"ה שותפים

שקנו המכס ונעשו ערבים זה  
לזה בשטר העש"ג והפסידו  
וטוען הא' שהוא לכדו אינו שותף אלא בעד כל הקהל  
שקנו אלא שהראשם להזותם קונים והכל היה על כל  
הקהל והלה בופר לאו כ"כ כיון דכתב בשטר של גויס  
והוא דבר של מלך ודינא ד' דומיהואם ירצה להשביע  
לקופס ושבע הר"ם קלעו סי' מ"ג ופרטים לענין שטר  
העשוי בעש"ג ואנב פרט שם ענין דינא ד"ד :

מ"ו שטר

ערבות שכתוב בו כל מה שיחוייב פ'  
דיש להסתפק ולומר דלא מהני כיון  
דלא כתב מה שתתן לפ' דלשון יחוייב משמ' מה שיחוייב  
מקנס או ענין אחר ובענין לשון טוב וכרור הר"ם  
קלעו סי' מ"ה אנב ופרטים עוד אם כתוב יחוייב או  
נחוייב ע"ש בדבריו הפוסקים הקדומים עליו :

מ"ז שטר

החייב רבעינן שיהיה לשון טוב ולשון  
המורה בפירוש ענין חיוב ואם  
נכתב בענין אחר לא חשיב שטר אע"ג דיותר הלוה  
והערב שם :

מ"ח שטר

שכתוב בהם בלי שום תנאי והעדים  
מעידים דהיה ע"ת דכאמנים אם

אין כתב ידם יוצא ממקו אחר אם יש עדים אחרים ג"כ  
עמהם כאמנים אע"ג דכתב ידם יוצא ממקום אחר  
הר"ם קלעו סי' מ"ה דף ל"ג ע"ד משם אדם וחוה ככ'  
סי' מ"ו :

מ"ט שטר

שכתוב בו קנין בפירוש וקנינה  
והעדים מעידים שלא קנו דכאמני

אם אין כתב ידם יוצא ממקום אחר ואפי' יוצא אם  
הוא מנהג לכתוב כן אע"ג דאין קנין כאמנים ואם יש  
עדים המסיעין אותם כאמנים מ"מ שם והכחית מק"מ  
סי' ע"א סכ"ה :

ן שטר

ערבות שכתוב בו דפ' נעשה ערב בעד  
פ' לכל מה שילוח לו ו' והלוה פגע א'  
ונפרע ושוכ הלוה לו שנית ע' ערב דכ' ע"ד :

נ"א שריח

ששינה מדעת משלחו ולא קנה ממני  
שזהו הנשלח דהאחריות הוי עליו  
אם נאכדו וביזא כשינוי כל דהו וכן אם קנה כיוקר  
אפי' פחות משפוח הנמק בטל הר"ם קלעו סימן מ"ו  
דל"ה והכחית מפ' אלמנה נזוכת ופ' האיש מקדש וטור  
וח"מ סי' קפ' ב"ה ריקו' שו' כ"ז :

נ"ב שליח

כשטלח שיקנה מאחר ומכר לו נשלו  
דאין כאן מכר וכן לענין קנייה שם  
וכן אלמנה שיש לה רשות למכור אם קנה לעצמה לא  
עשתה כלום שם משם הרמב"ם :

נ"ג שותפים

שנפרדו ועשו שטר מחילה לא'  
ובהו שכל חוב שנהחייב בהיותו  
עם פ' דמחוייבים לפוטרו ובה' אחד והבע מאותו זמן  
דמחוייבים לקלו מעליו אע"ג דאין עדים על החייב  
כיון דהיה מאותו זמן רק אם ירצה יכול להשביעו דלא  
עשו קנינה הר"ם קלעו סי' מ"ז :

נ"ד שותף

כשהיה האב עם הבן ומתו האב  
היה זן אוחו והיה סמוך על שלחנו  
פרטים לזה שם :

נ"ה שליח

שנלוה מהמשל' לתת הסחורה ביד  
רחובן שימכרה וקודם שכתה  
לידו הודע אליו כי נשכר רחובן והתירו לו אחרים עכ"ל  
כתנה לו הוי פושע וחייב הרמ"ג סי' כ"ב :

נ"ו שליח

שפסע דינא הוא דהמשלח לו משתעי  
דינא בהדיה ובעל דינו של משלח  
משתעי דינא כהדי משלח שם :

נ"ז שלח

סחירתו עם שליח ונודע לשליח דהיה  
סבנה בדרך והוליכה דחייב שם :

נ"ח שררה

דיש לה חוקה והבן יורש אם לא  
קלבו זמן אכל כשאר מנוות לא ע'  
מינוי :

נ"ט שותפים

אין הולכין בהם אחר הרוב דלא  
מזנינו בן אלא לענין מקום  
הרמ"ג סי' ס"ו :

ס' ישנים

שלוו מא' דאם אין לה' יגבה מהא' הכל  
לכ"ע ואם יש לו דיש מחלוקת אי יגבה  
הכל מן הא' הרמ"ג סי' ד"ן אנב :

ס"א שותפין

דהוי ש"ס זה לזה דהיינו כששניה'  
מתעסקים הכל כשהא' לבד  
מתעסק לא הוי שותפין אלא עסקא ועל הפלגא הוי  
חייב באחריות לבד ולא על השאר ופטור מן האונסין  
לכ"ע אכל כגניבה ואבדה יש מחלוקת ויכול לומר קיל  
דפטור ג"כ מגניבה ואבדה אם הוא מחזק ולכ"ע אי  
לא



לא היה זכיה ליה סכר יוהר פטור הרש"ק סימן ס"ו  
תשובתו והשובת הדב"ז והביא מהרמב"ם פ"ו מהלכות  
שלושין וזוהפין :

**ס"ב שומר** כיון ששומר כמנהג המקום והסומרי  
פטור שם :

**ס"ג שטירת** כספים בקרקע אם נתן לו רשות  
לילך לעיר אחרת מקהמה לה על  
מנת שימירם בקרקע נהנם שם :

**ס"ד ש"ש** הכרסור שנהניו לו למכור בסך כך  
והיותו יהיה שלו דהוי ש"ש שם  
ממהר"ק :

**ס"ה שומר** שננכח ממנו יקובר הגנב מי  
משמעו דינא עמיה שם הגב :

**ס"ו שומר** דפטור מהונסים מה בקרא חונס  
שם משם הר"קו שו"ק ה' :

**ס"ז שותפים** כשקבעו זמן הם יכולין לחלוק  
בלו דעה חכמים דים מחלוקת

(א) לה"ב לכאורה המנה לי דאי איירי בתוך הזמן כראה  
דלכ"ע אין בו מחלוק דודאי אינו יכול לחלו' שלא מדעת  
חכירו דהא אפי' כפנו ובידועהו יכול לעכב כמו שפ'  
מין בסו' קע"ו ס' ט"ו בלי שום חולק ואי איירי  
כשנשלם הזמן נמי דינא הכי דיכול לחלוק דבר שהינו  
לריד' בומה כמ"ש מרן שם ס"ח ) ואם לא קבעו דיכול  
לחלוק בלי דעתם דברים שאין זריכין שומא ואם כתב  
לשותפים דמקיים והלאה רוצה לחלוק דמ"מ כמסירת  
הקנייות מקודם יש לו זכות כיון שכתב להם דמקיים  
רוצה להפרד וזאת הסחורה הנמלאת במזליותה שכבר  
נכתו קודם היום הנו ופרטום עוד הרש"ק סו' פ"ד :

**ס"ח שטר** מהנה וטויה וכיוצא דלא היה לו  
קול כלל ולא נודע ולה הוסיאו איתו

מיו אחר הפטירה אלא אחר כמה זמן דהויה חוכמה  
דהוי מוויף ואם בעלה השטר היא אשק הנשטר עם  
כניה דים למנולא לה זכות וזאת אסנודע דהרהרו על  
המת שום לזיק שחכים באמור כי אלו בני פלגש וכיוצא  
ובן בענין הלימודות על איומה מהן סומכין ואם חתומי'  
שם והקטן כדאש והגדול ממנו אחריו דהויה אומנול  
הרש"ק סו' ק"ג דק"ג ע"ג והביא מהטור ח"מ סו' ס' א'  
כ"ו באורך והשו' הרה"ש כלל ס' סו' ג' וסימן י"ט  
וע"ש סו' ק"ד דקט"ו ע"כ וע' ג' ומפ' חזקה מעובדא  
דר כנאה דהלכו וקבעו קבר אפיהם ונת פשוט משטר'  
דהויה חתים עלניה רכב ור' אחא והר"קו שו"ק ט' ובתב  
שכרש"ס נטה להקל אף בשטר הזויה הנזכר מטעם  
הלא היה לו קול יע"ש וע"ש דק"ג ע"כ חנכ' וע"ש דקט"ו  
ע"כ סוף הסו' דמפטר תאפי' למ"ה מפקי מניה דוקא  
אם ידועים לטוב והביא מהר"קו שו"ק ד' :

**ס"ט שטר** נאמה דכתוב סתם ולא כתוב בו  
דאמר להם בקטוהו ככר ריש

לפוסלו ואפי' תסם מפקין מוניה גיש חילקים בין  
קרקע למטלטלי י"ש חולקים דהם כתב מעצמו אין לריד'  
לומר כחסות מ"מ גש' לו בדעת אם לא נודע לנו  
הכתבו מעצמו לא ואפי' להרה"ש הם לראין ל' הענין  
דהוי רבילות מ' מה עדים לריד' לכתיב כן הרש"ק סו'  
ק"ג דק"ב באורך והביא מהרמב"ם פ"ד מהלכות זכיה  
והת"מ והרה"ב דוח"מ סו' רמ"כ :

**ע"י שטר** הנעשה כע"ג אפי' כשמשירין בענין  
כל הדינים הקרובים בשטרות שלנו

הרש"ק סו' ק"ג דק"ב ע"ג וע"ש דק"ג סע"א וע"כ  
האריך בזה והעלה דבעי' כל הריד' בשלנו ואע"כ  
דגורת מלך לעשות השטרות שם והביא מהר"ב ש'  
ק"ג והר"מ מפאדוואה סו' מ' ונמו' דל"כ ע"ב כתב כן  
זולת דאם כתבו עדים קרובי' בזה כשר יע"ש ועוד הר"ס  
מפאדוואה סו' ס' דק"ב הביא מוח"מ סו' ח' והרמב"ם  
ה' טוען פ' כ"ז :

**ע"א שטר** הנעשה בע"ג דבענין דוסין  
מוחזקים דלא מקבלי שומד ושיהיו  
במקום השופט ועכ"ל לענין מתנות לא מהני ולפסרה  
ולשטריו זוהרות יע"ש זולת להר"ב ש' אפי' לרודנה אף  
השופט עצמו הינו יודע עכשיו הענין ותמה על הדבר  
לא מהני ושיורה ג"כ דהיה קנין ופרטים עוד שם

והר"קו שו"ק י"ח והביא מוח"מ סו' ס' ח' והרמב"ם פכ"ז  
ממליה ורבי ירוחם נהיב ד"ס ב' והר"ב סו' ר"ג וכו'  
ותכ"ג ואם יש מנהג אי מהני יע"ש דבר דלא מהני והר"ס  
מפאדוואה סו' ס' דבר דכונן הזה לא מהני :

**ע"ב שטר** אין המטלטלין קניין בשטר אלא  
כמשיכה והגבהה הרש"ק סו' ק"ג  
דק"ב ע"כ וג' משם הטור ח"מ סו' רכ"ג כשם הר"ס  
וע"ש סו' ק"ה דק"ו ע"א וכו' :

**ע"ג שבעה** טובי העיר באיזה ענין יכולין  
יכולין לתקן תקנות הרש"ק סו' ק"ה  
ק"ה :

**ע"ד שליח** כשנתן לו סחורה למכור וקנאה  
לעצמו דלא קנה אם המוכר נחרטק  
דמהני ואי נתנו השליח לכ"ח דקנאה והקונה מב"ס  
מהני קנייתו ופרטום עוד הרש"ק סו' קט"ו חנכ' הביא  
מהוס' פ' אלמנה ניוזת והר"ן והנמ"ס הנפקיד  
והרשב"ה ואם נאמן לומר לכך כתובתו וע"מ כך  
לקחתי כיון דלא פירש :

**ע"ה שינוי** כששונה השומר והשליח וכיוצא  
באיוה שינוי חייב באיזה שינוי  
פטור ואם לא זוהי אלא שינה ממנה שדרך העולם  
וכרטום עוד הרש"ק סו' קט"ו חנכ' :

**ע"ו שתיקה** כהודאה אי יש לתלות השתיקה  
כשום דבר דאין לומר שהיקה  
כהודאה הרש"ק סו' ק"ב דק"ט וק"ל וסוף סימן קי"ט  
דקמ"ט ע"ג :

**ע"ז שליח** אי יכול לעשות לטעון עליו ככ"ד  
הרש"ק סו' ק"ב א' סוף דק"ט וק"ס  
הביא מחלוקת ולהלכה ס' לראפי' רוצה הבעל דין  
שכנגדו דאין לעשות זולת אם יש מנהג שנהגו כך והוא  
שנשקעבר באותו מקום שיש בו מנהג יע"ש ועיין ככ"ג  
ח"מ סו' י"א ויכול הקובע לומר שיעשה חזוק המורש'  
שישיב לנולא יחזיר בו יע"ש :

**ע"ח שתיקה** כהודאה דמיא בקלף השמישין  
לענין חזקה ואם ראה אחר  
משתמש בשלנו ואי לריד' טענה עיין בהר"ם מפאדוואה  
סו' מ' דל"א הביא מח"מ סו' קכ"ג קכ"ח קל"ח וכן אם  
חכם או מלמד היה משמש סתם ואוב פסקו עמו להכח  
להת לו כו"כ אי מחל על ימיה שעבר יע"ש :

**ע"ט שבר** למוד ולהויה חכם זולת שבר בטלח  
שם כמה החמיה ואם בא אחר להיות  
בגבולו אין זה מקפח פרכתו ויורד לחייו כיון שכל  
בחסם שם :

**פ' שטר** בעש"ג כמחילה ומתנה מה דינו כתשו  
 הר"ם מפארוואה סו"מ ה' ד"ה ע"כ  
 וסו"מ מ"ז וע"ס ס"מ ד"ה ע"כ בשאלה י"א ע"ס  
 כ"ה דק"ד סע"א וע"כ ושוטר לוואות לכ"ע מהני כיון  
 דאינו אלא לראיה והביא מסו"מ ר"ג ור"ן ועיין כל  
 התשובה ועוד הר"ם מפארוואה סו"מ דק"ב ע"כ  
 דכתב דאין בזה דין מתנת ש"מ וכדאח"כ מש"ג כ"ה  
 בלוואה יעש"ע ש"ס ס"ה דק"ו כתב דלוואת ש"מ  
 שהזכיר מיתה מהני והביא מהטור ח"מ סו"מ ר"ג תשו'  
 הרא"ש :

**פ"א שטר** בעש"ג דבשטר הודאה רוב הפוסקים  
 כתבו דלא מהני דיש חילוק בין כתבו  
 הודאה שחייב לפ' לכתבו הודאה שגפרע דהוי שטר  
 ראיה שם והביא מח"מ סו"מ ח"א וא"ש כתבו בו עדים  
 קרובים יעש"ע :

**פ"ב שטר** שכתב מקלפו לא כתבולו שאר פרטיו  
 הר"ם מפארוואה סו"מ מ"ד בשאלה  
 השניה ד"ג ע"כ ו"ד :

**פ"ג שטר** מתנה לכ"כ בני אדם כאחד והעדים  
 קרובים לא דהשטר פסול גם לרחוק  
 שם משם הרמב"ם פ"ד מה' עדות ומת"ם הטור ח"מ  
 סו"מ ז"א נראה שרב הא"י חולק ומכשיר חלק הרחוק  
 ולהרמב"ם נמיה א"ש כתב בשטר א' נתתי שדה פ' לפ'  
 ושרה פ' לפ' אז כשר לרחוק יעש"ע ועוד שם סו"מ כ"ו דק"ס  
 ע"א וע"כ והביא מהר"ף פ"ק דמכות וא"ש העדות הוא  
 שנתן לפ' כך והשאר לכניו כך והיה קרוב לכניו יעש"ע :  
**פ"ד שותפים** כשום עסק לזמן ועבר הזמן  
 ונתעסקו סתם דמסתמא ע"ד  
 התנאים הראשונים מתעסקו וא"ש היה מתעסק בפלגא  
 מלוה וכו' אי דינה הכי ג"כ הר"ם מפארוואה סו"מ ת"ח  
 דף ל"ו ע"א וב' וסו"מ ת"ט וא"ש יש משכונות מאחרים  
 כדריהם :

**פ"ה שכירות** דר כחזר חברו בכתב שם :

**פ"ו שבח** שהשכחו היורשי' אין כ"ח נוכח מהם  
 מהשבח וכן עישור היכה נוטלת  
 מהשבח הר"ם מפארוואה סו"מ כ"א דק"א והביא מפר'  
 החקבל אמרו יקומים לעצמנו הרווחנו והרמב"ם פכ"א  
 מלוה ומלוה ומדקתן פ' מי שמת האשה שהשכחה וכו' :  
**פ"ז שבח** כשהשכחה האלמנה בנכסים ואמרה  
 דלעצמה הרוויחה דהוי לעצמה וזלת  
 כשהרוויחה על הסתם שם :

**פ"ח שטר** בעש"ג אי הוינו דוקא בשעמד  
 המלך והשופט ולא הסופרי ופרטים  
 עור הר"ם מפארוואה סו"מ כ"ה דק"ד וק"ה :

**פ"ט שטר** לוואת ש"מ שא' מן העדים שייחדו  
 קרוב או פ"ול ושמע עד אחר  
 מנחזן הענין אלא שלא ייחדו דכשר הר"ם מפארווא'  
 סס"י כ"ו מתשובת הרא"ש בטור ח"מ סו"מ כ"א :

**צ' שבועה** כשאינו דונה לישבע שפרעו עד  
 שיזיא הלה השטר וזה טעון שנאכזר  
 דהדין עמו עד שיכעלנו או יחרים עכשו חרם סתם  
 ואח"כ יבקשנו מ"ס י"ע ה"ס ל"ד וא"ש ירצה שיכעל  
 העדים שימלא שם מחו' ל"ג :

**צ"א שבועה** כשהזכיר התובע שלאחר זמן  
 דעתו לתבוע דישבע שבועה

א' דאין חייב לו כלום ויפטר אפי' דאין היבוע לו עכשיו  
 שם כ"י מחו' ט"ל תשו' מיימו' יעש"ע :

**צ"ב שבועה** מהוך שאינו יכול לישב דמשלם  
 ביורשים לא אמרינן כן הר"ם  
 מפארוואה סו"מ ק"ו דק"ו ע"א ובח"מ סו"מ ע"ה סו"מ ט'  
 ועיין שם :

**צ"ג שטר** שכתוב סתם ואומר דע"ת היה ועדו'  
 אחרים נעבדים על זה דנאמנים  
 לבענין השבועה דתרי ותרי כינהו והם העדים עצמם  
 אומרים כן דנאמנים ה"ף שאין כתב ידו יוצא ממקום  
 אחר והביא מכתובות פ' האשה והר"ן ס' :

**צ"ד שומר** שכלו עליו נכסים ולא זעק דהוי  
 פושע א"ש היה מתירא פן יהרגוהו  
 כיני כיני הר"ם מפארוואה דקל"ג וקל"ה דיש חילוף  
 וטענות בדפוס :

**צ"ה שותפים** שנשבעו ק"ה"ס עם אדם א'  
 כפשר וסוף א' לא היה שם או  
 היה שם ולא נשבע דהשאר פטורים ג"כ דהוי כאנוסים  
 דמסתמא היו סיפורים דהיה מתרצה הרשד"ס יורה דעה  
 סו"מ קל"ח :

**צ"ו שותפים** שנשבעו שלא יכנס הא' בעסק  
 פ' בלתי חברווא"ש יכנס יתן חלק  
 לחברו ונכסו והוליו לשניהם ולכל ישראל א"ש שוב הא'  
 יכול לייכנס הרשד"ס ז"ל האריך שלא יכנס מטעם שכתוב  
 בו שלא יוכל לעמוד א' מהם וכו' ופרטים עוד הרשד"ס  
 י"ד סו"מ קמ"ב :

**צ"ז שבועה** כשנשבע עם חברו בשטר לתועלתו  
 וטוען מתלת דנאמן אלא א"כ יש  
 בשטר נאמנות דהוי כאומר הרי אני כשבעתי כל  
 שתאמר שלא מחל וכיוצא הרשד"ס י"ד סו"מ ק"ס וכתוב  
 אלולי מזה כמקום אחר :

**צ"ח ש"מ** שנתן מתנה ואמר כתבו ותנו דלא  
 גמר להקנות אלא בשטר ואין שטר  
 לאחר מיתה וא"ש אמר תנו וכתבו דיש בזה מחלוקת  
 ונכסי בחזקת היורשים וכל זה בלשון זה אבל כש"מ  
 שמדרר ענייניו ויומר לוואתו ומלוה לכוונה דהוי אינו  
 מלוה לכוונה הלא לזכרון בעלמא הרשד"ס י"ד סימן  
 קע"ג דק"ה הביא מטור ח"מ סו"מ ר"ן :

**צ"ט ש"מ** שנה ה"ל הגלו מתנה זו אלא לאחר  
 מיתה דלא הויא מתנה טמירתא כיון  
 שבשעת הקנין הויא גלויה ומלוה מחמת מיתה אינו  
 ז"ל גלו אוקה ואעפ"י שכתובה סתם אין חוששין שמה  
 מסוקרת אבל א"ש למה שתהיה מסוקרת אינה מתנה אפי'  
 במלוה מחמת מיתה הרשד"ס שם הביא מהרמב"ם  
 פ"ט מזכיייה והמ"מ ריש פ"ה מזכיייה :

**ק' שטר** שכתוב בו מודה אני איך נתחייבתי  
 לפ' אינו חייב דמשמע לשעבר עד  
 שיכתוב מודה אני שאני חייב או הרי אני מחייב עצמי  
 ואפי' שיש קנין על זה ז"ל שנתחייב ונטל קנין באוקה  
 זמן העבר הרשד"ס י"ד סוף סו"מ קפ"א והביא מהב"י סו"  
 ט"ל ועיין כהקפ' משנה ריש ה' מכירה ובה"מ על דין  
 כשטר כולד וכו' :

**ק"א שבועה** דנשבעין להרנין ולמוכסין  
 אע"ג דהוא אינו ממון ואין  
 חלוק בין רכ למעט והוא שיחשיב בלבו היום אי שיכעל  
 בלבו וכיוצא וז"ל בשאין אינו הכאות ויסורין אבל כשיש  
 הכאות

הבאות ויסורין אפי' לא חשב שרי והדין הנו' דונו בין בשבועה דלהבא בין בשבועה דלעתיד הרשד"ס י"ד סי' ק"ג דקכ"ח

**ק"ב ש"מ** שנתן כל נכסיו דחזור אי חיישי' שמא היו לו נכסים במדינת הים ואינו חוזר וכן אם הקדים כל נכסיו הרשד"ס י"ד סי' ר"ח ועיין כח"מ סי' רכ"ב עיין בהרשב"ה סי' תרב"ו חנכ:

**ק"ג שטרות** דנובין ככ"ר ח"ע ג' דמילי ניכחו הרשד"ס י"ד סי' ר"ך דף קנ"ב סע"כ משם כ"י ח"מ סי' ק' הממש הרמב"ן:

**ק"ד שלח** יד הנפקד בפקדון שהופקד בידו ובמעוה של הסקירות שנאלחו אליו למוכרם או נגכ דעלו המטבעות או ירדו דיפרע כזעת שאלה כהם יד ומ"מ אם ירצה להקיר מעליו תלויה הנגול שהפקידו מותר ליתן ולנגול לקבלס הרשד"ס י"ד סי' רכ"ב דק"ו והביא מב"י ד"ס י"ק"ס והשו' הר"א שכלל"ד:

**ק"ה שכירות** מי שעכב דמני שכירות חכרו ותיקעו מנה שהיה יכול להרויח במעוה דכתיב בהנהות פ"ח ממלוח שאומר שחייב ליתן לו ואין בו ממש רכיה ואפי' ג' שרבו החולקי עליו היינו מפני שמחייבו דין אבל אם הוא בעלמנו שלא כדרך תביעה היה הולח לפייסו וליתן לו נראה דליכא היסורא ס:

**ק"ו שתה** יין רחל יורה כל אותו היום והיונו דוקא כ"ט דמרבין הרבה ולא בשאר ימים ומ"מ אם כבר נהן דעקי על הפסק להתיר או לאסור שמוקד להורות אפי' מיד שאלו וסתהו שיליו סעורה גדולה כו"ט הרשב"ה סי' רמ"ו יחזיקו מכריקות דאמרו שתה יין אל יורה ומכילם רבב לה' מוקי אמורא וכו' ומריש אלו מגלחין וע"ס:

**ק"ז ש"מ** הנס דדבריו ככתיבין ומסורין דמו מ"מ ח"ע ג' דיש אומדנה אין לנו כח להוסיף או לגרוע על דבריו אלא כפשיטות דבריו דוקא הרשב"ה סי' תש"ד:

**ק"ח ש"מ** שאמר הלא תקילם דמהני ס:

**ק"ט ש"מ** שאמר פירות דקל לפ' דוירת בית דלא מהני כמו בכריח ס:

**ק"י ש"מ** שאמר נכסי לפ' ואח"כ לפ' דאם הראשון יורש דלא מהני דבריו לכלום על השני ואפי' השני הקדש וע"ס:

**ק"יא שובר** דאין שוברין רשות ממשכיר הבתי' כל שלא הביע ומן השכירו הרשב"ה סי' תשנ"ד:

**ק"יב שבועה** כשנשבע שלא יפרע חובו שאין כדבריו כלום הרשב"ה סי' תימן השל"ד:

**ק"יג שבועה** כשנשבע שמעון לפרוע ללוי חובו שהיה לו כשטר ולוי שעבד שטר זה לראובן דאם התנה שיוכל הוא או הכא מבחו להאריך לו ומן אז בין לוי עצמו יכול למחול ולומר הריני כאלו התקבלתי בין ראובן הכא מבחו ואפי' מכרו מכר גמיר והם נשבעו קהם אין א' מהם יכול להאריך הזמן והם מכרו לגמורו יכול למחול דהוי מוכר ש"ח לחכרו וקור ומהלי דהוי מחיל לראוב"ד אפי' בשטר

שעבוד לו ולכאום נכחו אם מכרו מכר גמור אין יכול למחול הרשב"ה סי' תשס"ד:

**ק"יד שטר** אי נקנה בכתיבה ומסירה שטר העשוי בעש"ג אי נקנה סס וע"ס סי' תשס"ט:

**ק"טו שטר** דנקנה בכתיבה ומסירה אי כנוז שייך דין זה סס:

**ק"טז שמיטה** דאינה נוהגת בנוי לא מהם לנח ולא להם ממנו והם מכר תבואה חוב שלו לישראל דינו הכי ג' ח"א"כ וקפו על ישראל הקונה הרשב"ה סי' תשס"ט:

**ק"יז שמיטה** דאינה נוהגת בגולה ופקדון אם וקפן במלוח משמנו ובכתיבה מה דינו סס:

**ק"יח שטר** שהוא קרוע קרע שאינו של כ"ד אין לחוש שמא קרעו כ"ד היה כ"ד וזה נטל סביבותיו עד שטר כקכ"ב שאין נראה בו קרע של כ"ד אין לחוש דאין לחלק בין נקב קטן לנקב גדול הרשב"ה סי' תשע"ו וראיתי הנה מבתיבת יד בסוף התשו' קודם מילת עד שטר דנקיב וזל ועלול את קרועו עד שנראה כנקיב ע"כ ונראה דכ"ל:

**ק"יט שטר** מי שמוכר דל"ל קנה לך איתו וכל שעבודיה דאין לריך לכחוב שטר על זה והר"א ז"ל ור"ד יונה הנריכו שטר ממש הרשב"ה סי' תש"ן:

**ק"ך שטר** משכונה מני שמסר ביד חכרו אפי' שלא הקנהו בכתיבה ומסירה אינו יכול להוליא מתחת ידו הרשב"ה סי' תשל"א:

**קכ"א שטר** שכתוב בו שיגבה אפי' מגלומא דאכתמה אי יגבה ממנו ואין מסדרין לו ואי יש לו א' חשוכה וכן בכתיבה אי כתוב כן הרשב"ה סי' תת"א:

**קכ"ב שבועה** כשנתחייב ואמר לשכנברה השבע ועול וכשבע שוב אינו יכול לחזור בו הרשב"ה סי' תת"ס:

**קכ"ג שותפין** שחייב להם גוי ופרע קאתו והא' מעכבו לעצמו ואומר לו עול אתה חלקך מן הגוי לאו כ"כ וכן אם נטל חלקך ואמר לחכרו פלגא דירך אי מטי לך פסידא אפרע לך כ"כ דל"ל מולא רבי תמי עדיף הרשב"ה סי' תשס"ט:

**קכ"ד שטרות** אי הוי מטלטלי וכו' חזונת מהם עכשו דכותבין מטלטלי אנכ וכו' עיין בהרשב"ה סי' תת"ה דלא קרו להו איכשו מטלטלי ואין נקנין אלא בכתיבה ומסירה ואפי' אמר החובות בפני' דלא קנה והרשב"ה סי' תת"ד חת"ד חת"ב דאנכ קהי כמקום כתיבה ומסירה ועיין בהרשב"ה סי' תת"ה בל התשובה שהפיו בענין זה ולענין אי משתעבדי ע"ע הרשב"ה סי' תת"ס א' ואם הם שטרות של גוים סס והר"ן פ"ב דכתובות דף תע"ד ע"א:

**קכ"ה שטר** שכתוב בו איך פ' נתן או מכר לפ' עליונה שהיא על חזרו מתהימא דארעא עד רוס קייעא וטוען הנותן דטעות הוא כו' לא נתן רק העליה לבר לא כל מה שתתיה דלאו כ"כ אפי' הוא החויק ג' טניס והיה לחתן' ח' אמר החלה חזרה ומכרת מ"מ עכשו הוי כתיבו במקום עדיש ויש לגמנס קמא הסופר קורא לקרקעי העליה שהוס ארע'

מג"ל

מג"ל

מג"ל

מג"ל

מבלה הזכיר החזר בפיו וכל כיוצא בזה לריבין ב"ד לחקיר יפה הרשב"א סי' תק"פ ועיין בח"מ ה' מכירה ובתב עוד שם דאין התזקה מועילה בגד השטר :

**קב"ז שטר** שטוען הנתבע דלהר"מ מושיטנו לו הנוסח לבייזן בראיין נותנין הרשב"א סי' תקפ"ט :

**קב"ז שטר** הטענות אין לכוף לעשות כ' אלא כלם יכתבו בשטר ה' שם :

**קב"ח שטרות** מי שהוליא על ראיין שחייב לו והביא עדים שראו שגנב שטר ה' מאלו מביתו הוחזק שקרן וכלם בטלים והינו גובה כלל הרשב"א סי' תקק"ה :

**קב"ט שטר** מכירה שטוען המערער שנמסר ביד שליח על תנאי וכתנאי יש אסתמכתא והיה אומר שהיה בדין הדין עם בעל השטר כיון דמסרו השליח בידו הו"ל עד ה' המסוייבו ופטור משכועה הרשב"א סי' תקק"ו והרשב"א סי' אלף קס"א דלא תליין דהשליח טעה :

**ק"ל שטר** מכירה שטוען המערער דהיה אסתמכתא והלה כופר והחזיק פטור אפי' מהשכועה דהשטר ראה שם :

**ק"לא שבועה** מי שהחזיק שני חזקה דפטור משכועה שם :

**ק"לב שטר** שנמסר ביד שליח על תנאי שיתנהו לו אם פרע לו לזמן פ' אין כאן אסתמכתא כיון דיש בו קנין ואין כאן עייל ונפיק חזונו שם והרשב"א סי' אלף קס"א :

**ק"לג שטר** שהושלם ביד שליח אחר שנמנרה הקניינה ונתפטר להשלישו ועשו תנאי דיש בו אסתמכתא כמו אם יתן לזמן פ' המעות קנהו לו דאין כאן אסתמכתא דהוי כחוזר ומקנהו לו שם והרשב"א סי' אלף קס"א :

**ק"לד שטר** שכתוב בו מעכשיו למ"ד דמעכשיו מבעל האסתמכתא דהם אמר כשמסרו לשון אסתמכתא אם נמסרו לליקח אין כאן אסתמכתא דמעכשיו שבשטר מבעל האסתמכתא ואם מסרו לשלם לא הרשב"א סי' תקק"ו ודברי הרמב"ן הובאו שם סי' תקק"ו בשאלה וסי' אלף ק"סא :

**ק"לה שטרות** דלריבין ככריה כתיבה ומסירה ושיאמר קנה לך איהו וכל שעבודיה בש"מ כשאמר שטרותי לפ' לבר לא אמריין כמסורין דמו כיון שלא אמר קנה לך איהו וכל שעבודי הרשב"א סי' תקק"ח ואם אמר כל נכסי או כל מה שימנא בכיתי יהיה לפ' קנה גם השטרות שם דשטרות איקרו נכסי ועיין עוד שם סי' תקק"ס א' אנכ לענין ש"מ דלריד לכאורה יישוב עם התשובה ה"ל :

**ק"לו שבועה** דנשבע אח המתעסק בשל אחים וכן האשה הנושא וניתנת כחך הבית מי שלם שליח לקנות לו או למכור אינו נשבע מתעסק והלא כהרמב"ם ז"ל דם"ל דנשבע הרשב"א סי' תקק"ד וסי' תקק"ד ואם שלם שליח שיקנה לו סחורה וקנאה ורובה לגבות מהמשלם ישבע השליח ויעול סי' תקק"ד שם :

**ק"לז שבועה** הנשבעו שלא בטענה או אינו וכולין ליטבע בגוין שהם חשודי שם דהקלהו תקנהו ולא אמרי' מתוך וסי' תקק"ד שם :

**ק"ח שטר** שכתוב בו שנתחייב לפ' ולכל מצדא שטר זה דיתן למוציא אותו עליו שהרי נתחייב לו והוא שכבר היה בעולם כעת השטר אבל אם נולד אח"כ אין אדם מתקנה למי שלא בא לגנוב הרשב"א סי' תקק"ב וסי' תקק"ב ח' וכתב שם דהיה שפא ליד המוציא ומכח המלוה בגוין שמכרנו או נתנו ולק' שחטפו או גזלו ושאר פרטי אותה תשו' עיין לקמן :

**ק"ט שטר** שיש בו נאמנות אפי' קניא עדים שפרעו או שהוליא עליו שוכד הוא נאמן למצא שלא נפרע כיון שהאמונו כב' עדים ואפי' אסתורה בפני ב"ד יש אומרים שנתן ויש חולקים הרשב"א סי' תקק"ב :

**ק"ס שבועה** בעל שהוליא בנאמנות על גבאי אשתו דישבע ויעול הרשב"א סי' תקק"ד אנכ :

**קמ"א שטר** מי שיש על חכרו ממנה שהלוה לו או מסחורה במנה ונתנה למיכה

וטוען שמכרה בחזי מנה או שפרע חזי מנה ואומר שהיבע חן לי עכשיו מנה שהיה מודה ואח"כ לך סיפר ועל השאר אמתין עד שאביא עדים ורצויה ובלה טוען איני פורע כלום עד שתתן בידי השטר או עד שהביא ראיה דהם הוא בענין שהיבע יכול לכתב עכשיו כגון שיש לו עדים בעוד ויכול להביאם הדין עם הנתבע שלא יהא נריד לשמור השוכר מהעכברים ואם אינו כאן ורואים ב"ד שאינו מערים או בענין שהשאר תלו בדין שיש לנשא וליתן בו הרכה כזה הדעת נוטה שיהא לו מה שהוא מודה ויכתוב שוכר זה נר' משקיל הדעת ולא נמנא מקום להסתד עליו כ"ה מן הלדדין על דרך הכירור הרשב"א סי' תקק"ל :

**קמ"ב שכנים** דהיה בנייהם כותל ונה' הוה סומך על הכותל באפי' קורותיו

ותקרה וימנעו ויהשני לא סנך מעולם ונפל הכותל ובלא השני לסמך גם קורותיו והרשב"א מוחה הם הוה כח בטענה דהיא החזיק והלה לא החזיק לזה אפי' דהכותל הוא של שניהם זו אינה ראויה בזה הולך וזה לא הולך ואפי' שטעוין שהלק נתן לו רשות והוא לא נתן אפי' היה בן גס הוא יכול לסמך עכשיו דנתן לו רשות לאותו בותל ובין שנפלת לא ואם טעוין שלא יכבד ויחר מהכובד שהיה הכותל הראשון אם המנהג להכבד בזה אין טענהו טענה ועוד שלא אמרו שקלנו במנהג אלא כשהם זה על זה בית לא ועלייה לאמר דאין לו לבעל העליה אלא שעבוד לבה ולמאי דנשתעבד כשתעבד ולא להוסיף להכני' אבל שכנים שהתקו והאבנים של שניהם כל ה' כונה כמו שירצה ובלבד שלא יכבדו כ"כ שיהקלקל הכנין לפי ראות הכקויאין בכנין ואם טוען שאין לו חלק במקום הכותל והאבנים אין שומעין לו דכיון דהיוק ראויה הוי היוק שהמא דמלתא שניהם בני כותל אח' כ' עשה ה' חזית הראוי לסמך עליו וכמו ששנינו אם דלה כונס לתוך שלו ובוניה ועשה לו חזית מבחוץ וכו' והרשב"א סי' תקק"א :

**קמ"ג שלישי** דנאמן כשהשלישית ואפי' בלא מיגו אם מת ובניו אומרים שנמנא בתיב בפנקס אביהם שהשלישית בה היה על כך וכך והולכין אחר הכתב הוה ואפי' לא הוליא היום בשנינו המזכרת של השלישית נאמן משום מיגו דאין כעני מהדר להאי או להאי הרשב"א סי' תקק"ב :

סקנתה שנבלו להנכסים מנבות חביה אש היה מוחזק  
בכך שיש להג' מ' הדין עמנה ואם אינה מוחזקת אינה  
באמנת ואפי' כשכועה שכל מה שיש לה היא כחוקת  
הכעל הרשב"א סי' תתקנ"ז :

**קנ"ד שבועה**

מי שהיה חייב שכועה וקפץ  
ונשבע דלר' ח' חזקוני ומשביע  
אותו כנקיטת חפץ ע"ד כ"ד ולפי' רש"י ז"ל לא' ואפי'  
לרש"י ז"ל אם גוררו חרם מעיקרא לומר אמת אינו כפטר  
מאכועת הסת' אם נחייב חת' כ' וכן אם נשבע מעיק'  
לומר אמת הרשב"א סי' תתקס"ד :

**קנ"ה שנה**

מעובדת דהוי' לאסור או תיגז  
דוקא באומר שנה ז' אבל בשנה  
סתם או שנה אחת לא' ובמי שגדל דבר משנה חי' חתם  
תעיקור ככלל הרשב"א סי' תתקס"ה :

**קנ"ו שטר**

מחילה כשעשו לאיש א' לפיטרו  
ממס מקרקע שזה ש' וגיטיקה וזה  
ה' דיש ס' אם הכוונה כל שזה ש' דוקא כשעת הקניית  
אף אם יעלה חת' כ' או שיהיה שנה לעולם קד' זה דיו'  
כעל השטר על התחנות וחייב על השטר הרשב"א סי'  
תתקס"ו :

**קנ"ז שטר**

שיש בו תלוין או מחק ולא נקיים  
אין כל השטר נכסל בכך אלא דאין  
דכין כפי התלוין והמחקין אם ועוד הרשב"א סי' אלף  
ל' :

**קנ"ח שבועה**

דאין אדם מודיש שביע' לכניג  
כגון מי שקלה ומת הלוה  
בחייו דהיה לריק לישבע לנבות מהותומים ומת המלוה  
דכניג אינס גיבים ואפי' שכתוב בשטר נאמנה דלא היה  
לריק לישבע כיון דלא כתב נאמנה גם על בני הלוה  
ואפי' דכתוב דהאמנות על כל המזונות איתו אין הכוונ'  
על היורשים או על מי שנתנו לו במתנה ש"מ דאינו  
יורש אלא לאחר מיתה ואפי' אם נתנו בחייו במתנה אם  
מת המלוה עד שלא נשבע כיון שכבר נחייב שכועה  
ואי אפשר לנבות אלא בשבועה אין המזונות יכול לנבו'  
הרשב"א סי' תתקס"ח ועיין לעיל וז"ל דאין הנאמנות  
מועיל אפי' האמינו על בניו יעש ועיין ענה לכל זה  
הרשב"א סי' אלף כ"ג ולענין הנאמנות ליהומנים בחי'  
אלף ק"ס כתב דאפי' למ' שאין נאמנות מועיל לנבו'  
היותומים מודיש הם לנבו' מת ליה בחייו מליה דמועיל  
נאמנות כרו' שלא יאכזר החיוב בשבועה שישבעו שלא  
פקדנו וכו' יעש :

**קנ"ט שטר**

מכירה שכתוב סתם ואינם מעידי'  
שנעשה בתנאי' ואינם מעידי'  
שנעשה ככ' עדים אע"ג דבעלמ' אמרו' אוקי' קהי' לנבו'  
הרי ואוקי' ממנו כחוקת מאריה כיון דלדבריו הכל כדון  
יחד וקרקע בחוקתו כ"ס למ' ד' דהוי' ותמי' סוף ספקא'  
דחידויהא ולא אמרו' אוקי' ממנו א' חזקתיה ונ' מ' למני'  
שתפס אפי' בעדים הרשב"א סי' תתקע"כ ועיין בקהל  
קדושים שלי דנז' ע"א :

**ק"ס שטר**

נוחת ש"מ שנתן לפרטוי' כשכתבו  
כשטר א' ובה א' לומר שיתנו לי שטר'  
כפני עלמנו דאין בזה טעם דבין ויעשו שליחותו' אף  
יכולין לכתוב עוד ויכולין לכתוב אם ירצו העתים אבל  
אם לא רצו הן כופין להו' ואם רצו האביטרויפוס וז"ל  
השטר נוחה ככ' ד' להקפיד וכתבו הרשב"א סי'  
תתקע"ח :

**קמ"ד שיירא** שכאו עליה נכים ואנסי' והגיל  
א' סתם או שאמר לעמני אני  
הגיל דינו הרשב"א סי' תתקל"ח אב משמא דגמרה פ'  
הגזול כתרף ואם הם שותפין או חמרין או איש אחר  
יעש וסוף סי' תתקס"ח :

**קמ"ה שטר**

שכתוב בו שיעשה קרקע אפותיקי  
הגם שכתב עוד שעבוד כיון  
למעלה כיון למטה אינו מתבטל האפותיקי ונ"מ אם  
שטפה נהר וכו' ואם יש מעות ללוה יכול  
לסקלו במעות וכן המלוה יגבה מעות אם ירצה אם יש  
לו' או שחשדו שהכריחם ממוני' יכפיהו שימכור ויבוא  
מעות הרשב"א סי' תתקמ"ב וסי' תתקמ"ג וכן אב  
ושעבוד אינו מתבטל האפותיקי :

**קמ"ו שבועת**

התורה מי שנתחייב ועוד  
נתחייב שבועת הסת' והיה לו  
לישבע ע"י גלגול וקפץ ונשבע אוחה של תורה לכד'  
דעכ' חזר ומגלגל עליו כיון שלא נסתלק ממס ועדיין  
הם שם והכע מקודם ואינו יכול להפרה אבל אם הכע  
אחר שהלך ממס וז' הכיעה ושכועה אחרת היא מדרבנן  
הרשב"א סי' תתקמ"ד :

**קמ"ז שבועה**

שהיא של גלגול נשבע כעין  
של תורה שם :

**קמ"ח שטר**

דכתבין ללוה אעפ"י שאין מליה  
עמו אם המלוה מוחה בידם שלא  
יכתבו והלוה רוצה שיכתבו וסבא פייס למלוה אין  
לכתוב אם מטעם דמתא' אינו רוצה להשביע את עצמו  
וכ"ס אם הוא כמתקום שמתחייבין המלוה להלוות אחר  
דתיבת השטר וגם מטעם דהוי' מיקדם עד שיתרנה  
הרשב"א סי' תתקמ"ה :

**קמ"ט שטר**

כשהיה לישראל על גוי וגם לישראל  
אחר וטען הא' שנאכזר השטר שלו  
ולוה השיבט לכתוב אחר ונכה בו מן הגוי והישראל אחר  
טען שאכזרו ונכה שלא כדון והזיק שעבודו דאש מוטלט'  
גבה מה שגבה נכה אפי' שלא כדון ואי קרקע גובה  
מדון הערכו גובה על פי פנקס הערכו והוי' כלאו ההנה  
שמתמניו כל זמן שלא יבית סוכר או עדים הרשב"א  
סי' תתקמ"ו :

**ק"ן שבועה**

בשנתחייב ע"פ עד א' להפטר  
וקודם שנשבע כא' עד אחר כגודו  
פלטריפין ואפי' עד א' היום ועד אחר למחר וחייב  
לפרוע ואפי' אם כבר נשבע ע"פ העד הראשון עכ"ז  
אם כא' שני סודר ונכה השביע' אינה כהשלומין הרשב"א  
סי' תתקמ"ז :

**קנ"א שעבד**

נגסין ופיהם בית א' מדידתו  
באפותיקי ומכרה לא יבית מיד  
הקונה כל שהניח נכסים אחרים וגיבה מן האחרון אם  
אין נכסים אחרים אלא בתיים ואין דרוע' איוו' הוא בעשה  
אפותיקי גובה מהאחרונה שנמכרה סם סי' תתקמ"ח :  
**קנ"ב שומר** או שאל ופעלים עמו כשאלה או  
שכירות ופצע בה דפטור ה"ס  
אם הכעל פצע כנכסי' האשה בכית' מטעם זה פטור  
דהוי' שאלה כפעלים הרשב"א סי' תתקמ"ב וישבע  
שאינה כהשומר ושאלה שלח יד :

**קנ"ג שטר**

קניית' שנכתב על סם הקונה ואשתו  
ומת יעובדה שהוא לכד' מכתובתה  
אם יהוה שהקנו ממנו עתה אין לה כלים אבל אם טוענ'

דעת ח"מ ערך שי"ן קדושים

**קס"א שטר** זוואה יכולין היתומים לומר פרענו  
שם סי' אלף מ"ד ואלף קכ"ו כ'  
הרדכ' זל ראש כתב לאלמנתו ר' בכחכתה וזאין לה לא  
ק' דנאמנוס לומר פרענו הק' של המתנה וישכעו על  
זה שם תשובה כתובת יר סי' תפ"ב :

**קס"ב שטר** מכר אס רנו העדים וכתבו כמה  
פעמים בלי חרות שם ועינין שם

**קס"ג שטר** סי' אלף ר"א וכ"כ הרדכ' כתובת יר סי' תפ"ב :

לא אמר כתובו שם משלהי גט  
פשוט וע"ש סי' אלף מ"ד אנכ והרדכ' כתובת יר סי'  
תפ"ב כתב משם הרשכ"א דוכתבו העדים אפי' לא אמר  
כתובו משום דאין לו דין שטר כלל והכיתה בלא חילוק :

**קס"ד שטר** שיש בו זמן אין לריק תנאי כפול  
הרשכ"א סי' תתקע"ט וסי' אלף  
סי' ושהר משפטי התנאים וסי' אלף קכ"ה :

**קס"ה שטר** שיש בו מעכשיו אין לריק תנאי  
כפול שם וסי' אלף קמ"ב :

**קס"ו שטר** שיש בו קנין אין לריק תנאי כפול  
שם וסי' אלף קמ"ב :

**קס"ז שטר** שיש בו מעכשיו או זמן או קנין אין  
בו דין אסתמכתא שם וע"ש סי' אלף  
ל' אנכ וסי' אלף ז' אנכ וזמן משם וסי' אלף קמ"ב ועינין

סי' אלף קמ"ט הכיח חילוקים אה"כ התפ"ס יע"ש  
והרשכ"א סי' אלף קס"א יע"ש כאורך לכל זה ואי קנו  
בכ"ד חשוכ יע"ש ועינין הריכל ח"ג סי' כ"ט דף כ"ח

דמעכשיו ובקנין ובכ"ד חשוכ מתקן ואפי' דלא הוה  
בכ"ד חשוכ או כתוב בכ"ד חשוכ מהני ואי כתוב מסודר  
בכל חזוקי סופרי וכו' דלא באסתמכתא הוי מהני יע"ש :

**קס"ח שביעית** דמשמטת אבותיקי משורש  
ודלא כהר"מ זל ומיהו אס  
אינו יכול לסלקו אפי' ווס ה' אינו משמט הרשכ"א סי'  
התקפ"א :

**קס"ט שטר** בכתוב בו שהאמינו עליו בכל  
ענייני השטר שאין הנאמנות לא  
בענין השטר ממש כגון מנה שכתוב כאן אינו אלא  
אמנה וזה אומר נחתיו וכל כיוצא בזה אכל לא לשהא  
לזמן לומר לא פרעתי שאין זה מענייני השטר אה"כ

יכתוב בפירוש או שיכתיב העדים שיאמרו שהאמינו ג"כ  
על הפרעון ויכתבו לו שטר אחר בפירוש ואין בזה  
טעם דכבר עשו שליחותו הרשכ"א סי' תתקל"ה ובסימן

אלף כ' כתב דאס הוה פקדון וכתב דהאמינו בעיקר  
המעשה היינו לענין אמנה וכותא למ"ד דנועיל ואפי'  
למ"ד דאינו מועיל כשטר דלפרעון קאי מ"מ אפי' ה' זל  
דלשפרא דשטרי ככתב :

**ק"ע שטר** מי שמכר שטר וקור ומחלו רהוי  
מחול דהקונה קוור וגובה ממנו  
מכני חרו ולא ממעכדי ואפי' באותן שעבד הח"כ

דהוי כמלוה על פה ואס כתב ללוקח בעת המכירה אס  
אמחול חוב זה הריני מחייב עצמי ונכסי לשלם לך גובה  
מן הלקוחות שקדמו למחילתו שהרי שעבד עצמו  
לאחריות זה כשטר מאותה ענה הרשכ"א סי' תתקל"ב :

**קע"א שטר** שאין כתוב בו כתובה בשוקא וכו'  
אס כתוב בו ילק ויחזיק מעכשיו  
מהני שזה הוי פירקוס הרשכ"א סי' תתקל"ד :

**קע"ב שטר** שכתוב נאמנות קע"ג דהכ"ה  
ליפרע שלא בפניו לריק שבועה  
כיון דכתב נאמנות אין לריק לכ"ע הרשכ"א סימן  
אלף ח' :

**קע"ג שטר** שיש בו נאמנות דהרי"ף כתב דאין  
הנאמנות מועיל אס בא לטרוף  
מהלקוחות וחקרו עליו שם

**קע"ד שטר** מי שטוען עליו שהוא אמנה הוי  
רבית דהוי מחלוקת ואי יש בו  
נאמנות הרשכ"א סי' אלף כ' ואלף קל"ו :

**קע"ה שומר** חנם דמהנה להיות אפי' בשואל  
דוקא בשומר בן בפירוש אכל  
הפקיד אלו וקבל עליו חרות סתם אין משמעותו  
דהוי בשואל באונס אלא יל חרות גבה ואכרה  
הגם דלכאורה היה נר דדוקא חברה מ"מ יל דלשניהם  
נחתיב ולא להונסי' בשואל הרשכ"א סי' אלף ג' :

**קע"ו שובר** קפינה ופרקה בחלי הדין ומוציא  
להשכירה דאין לו אלא חרעומת  
ה"ה בשובר כות שם סי' אלף ד' ונר' דה"ה ככהמה  
ועינין שם סי' אלף כ"ח אנכ וזמן לדין זה דאין יכול  
לומר לו טרח ומלא שוברי אחר וסי' אלף כ"ג ואלף קמ"ה  
אנכ :

**קע"ז שואל** דאינו רשאי להשאל וכן השוכר  
להשכיר דלא אמרי' לא בתטלטלי'  
קטנים אכל כנדולים בספינה וכו' לא אמרו שם ולענין  
כות ע"ש סי' אלף כ"ג ועוד פרטים לזה וחילוקים שם  
אלף קמ"ה :

**קע"ח שותפים** מי שנתן כנר למכרו בקורת  
שחפוק בלי קנין כיון דקבלו  
הוי שותף ופרע חלקו ולא כ"כ לומר מצטה הנותן כך  
הרשכ"א סי' אלף ו' :

**קע"ט שטר** משנתקא דהתנה דנותן לירשות  
למכרו אס לא ופרענו לזמן פ'  
ומתה כידו דכטל שליחותו ואין מתכרו ממכר אלא  
ומכרו בפני כ"ד :

**ק"ף שיעור** פרוטה מנ"ק חזי שעורה ודינה  
של כסף ק"ב פרוטות הרשכ"א  
סי' אלף י"א :

**קפ"א שטר** משכתב דכתוב סתם שלא יהא  
הרשות ביד הלוח לסלקו והעדים  
מעידים דלכך שנים הוי תנאי דנאמנים אפי' כהכ"ד  
יולא ממקום אחר וחזורים וכותבים אחר מנה ואין בזה  
משום דכבר עשו שליחותו הרשכ"א סי' אלף י"ב :

**קפ"ב שטר** דאין למדין משיטה אחרונה דמזוי  
להרחיק החתימה מן השטר ה"ה  
בכתב יד שם סי' אלף י"ג :

**קפ"ג שבר** חכרו לשאה ולהת בתמינו והתנה  
דכל מזיאה וריות שימלא בהם  
שיהא של שבר זה והוי כהן שטרות פרועין מנוס  
ונתפטר עם הנוס דמה שקבל מהם מחמת בעל  
השטרות וכשמו אפשר רהוי כמגביה מזיאה לחכרו  
ועדיף מינה וריות שיהא באותו עסק יהיה שלו הרשכ"א  
סי' אלף י"ד :

**קפ"ד שטרות** פרועין שהיו לישראל מנוס  
שהיה חייב לווכא ישראל ונטלן  
והקוירן לגוי דפטור מדינה דנרמי ומגהמא כחזקין  
דאסיר :

ראסור לכתחלה אפי' הא ליכא סס :

**קפ"ה שבועה** מי שנשבע לפרוע לזמן פ' וכו' הומן ולא פרע ראשון

נפסל דמאז העני והיה אנוס הרשכ"א סי' אלף ז' :

**קפ"ז שמיטה** כשטוען המלוה דתגזי' היה פניו לבין ב"ח שלא ישמענו

בשביעית דמהימן אפי' שלא בשבועה כרעת ר"ת ואם

נתת האחר מחריס סהם על מי שנטול ממנו שלא כדיון

הרשכ"א סי' אלף כ"ז וסי' אלף ע"ה אגב :

**קפ"ז שטר** כשקנו מהלוה ואמר להם כשכחו וחזר בו דלאו כ"כ ובתבין הרשכ"א סי' אלף ל"ד :

**קפ"ח שטר** מתנה כשנתן ואמר שיכהו שטר דחזור בשטר אם קנו ממנו נראה

דאין חזור בשטר סס ואלף ר"א :

**קפ"ט שטר** מי שמוטא שטר על אחרים בין שטרותיו ואינו נודע מה עיכו

והוא מוכח עד שיכא אלוהו ואפי' אם החזירו לבעליו

ללא יגבה בו דלא כהרמב"ן שכתב דיגבה בו ואם מת

זה שהיה כידו אי בניו מחזירין אותו כיון שלא נולד

הספק לשלש ואפי' אם שניהם מודים לה יחזיר דמאז

קנוכיה עושים כוניהם ואפי' ללוה לא וחזיר שמה אה"כ

נתנו למלוה ואם האב מנא שטרות של בניו בין שטרותיו

והוא סמוך על שלחנו דחזירנו לבנו וכן הכן בשל אהם

ובעל בשל אשה ואשה בשל בעלה הרשכ"א סימן אלף

ל"ד :

**ק"ץ שטר** דנפל דאחרע דאם מנא בעל השטר קודם שיבא ליה אחר לה ארע סס

ולענין דנפסל אחרע ע"ש סי' אלף קס"ה אגב :

**קצ"א שטר** שהרחיקו העדים חתימתו ב' שיעין אע"ג דכתוב בו שחזר וקיים פסול

הרשכ"א סי' אלף ל"ו :

**קצ"ב שטר** שהרחיקו הקיום שיטה א' פסול סס :

**קצ"ג שטר** כשים על הפקדון וטוען החזרתו דנהמנמניו דנאכסו הרשכ"א סי' אלף ל"ז ו"ה אגב :

שאיין בו אלא עד א' וא' על פה אי

מאטרפין ואי זוקק לשבועה בעד

א' בשטר אי בעינן שיהיו חתומים ב' הגם דאין עדים

הלק לחוקתנו סל ה' הרשכ"א סי' אלף מ"ה :

**קצ"ה ש"כ** שאמר כתבונתנו לפ' דשמה לא גמר להקנות קלה בשטר ואין שטר

לאחר נותה יכוון להקנותו בשטר ואם לא כתבון אלא

שיכתבו לזכרון דברים בעלמא להיות לראיה במה

שהניח לזה או לזה מהגז' קיימת ואין לראיה כתיבה דין

שטר כלל הרשכ"א סי' אלף מ"ד ואם אמר כתב ליכתי

כח סס סי' אלף קנ"א אגב :

**קצ"ו ש"ב** שאמר תנו ק' לפ' קטן דנאמן הוורש לומר פדעתי וז' אפי' היה קטן המוטל

פעריסה אם יש לי אב או אבטרופוס אי סמוך על אחריו

סס סי' אלף מ"ז :

**קצ"ז ש"ג** שהקדים בכספו ואמר את"כ ק' לפ' כדו דנאמן אי מאוס דאין אדם

עושה קנוכיה על ההקדש אי מאוס דאין אדם חוטא

ולא לו דוקא בהקדש הכל על-הדיע' חייקין שהיטא

דאם אמר מטלטל זה הוא של פ' והיה עלינו חוב וכתוב

אדם אינו נאמן לחוב להם אע"ג דיש לו מנינו דאין בעני

תיה מחזירו דחוקה כל מה שיש לאדם הוא שלו ואין

מועיל לו המנינו לבעל החוקה הרשכ"א סי' אלף נ"ז

ולענין חוטא ולא לו עיניו בהר"ף קידושין פ' האומר דף

קד"ן ע"כ וכגמ' סס ובכתרא פ' גט פשוט דף קע"ד

וערכין דף כ"ג וב"ח"מ סי' ע"ח משם הכי :

**קצ"ח שטר** כשטוען המלוה אמנה הוא א"כ חב לאחרים אינו נאמן אפי' דיש לו

מנינו דאין בעי' מחיל וכיוצא הרשכ"א פ' :

**קצ"ט שואל** חפץ מחבירו והתנה שאם לא יחזירונו- ליום פ' שיהא קטני לב

ויתן סך כך דתוי' אסמכתא ואינו מחוייב ועב"א אם אהא

בעשה ערב בקנין חייב הערב דמ"ז אין כפרעין מן

הערב תולה דמשמע דאינו מנסהבד כדאיכא ליה

היבא דמתחייבין שניהם אבל הכא הוא נכתויב והשאל

לא סס סי' אלף ז' :

**ר' שלישי** שהושלם כידו שטר שקלתי פרוע והחזירו למלוה וחזר וגבה בו כל

החוב והשלים עצמו מורה בכך פטור מדיני אדם שאינו

אלה גרמא כנוקין ואם עדיין לא גבה משמתין ליה

לשלוש עד דמקבל עליו כל אונסא דאחי ליה ללוה

מחמת אותו שטר דכל גרמא כנוקין ומחייבין את הגוף

לסקקה הרשכ"א סי' אלף כ"ב :

**ר"א שייר** הנותן דירה לעצמו יכול להשכירה ולהשאלה לאחר וכן הנותן גופה

מהיום ופירי' לאחר ומן הרשכ"א סי' אלף כ"ג :

**ר"ב שכירות** הלמנה דיש לה דירה מתכאב כ"ד סיניו שטרות הוא כה ולא

שישכירה לאחרים סס :

**ר"ג שותפין** כשנעשו ב' דהוו כשכירים ומחזירין מה שהרווח הרווח לאמנע והם

אמר לעצמו לבד נכתובתי לאו ב"כ עד שיבא דאיק

שחזר בו קודם הרווח וכן מני ששכר שכיר ללקט מליחות

אינו יכול לומר חזרתי ולעצמי נכתובתי עד שיבא

דאיה שחזר בו קודם הגבהה הרשכ"א סי' אלף כ"ז :

**ר"ד שותפין** דהיה להם חוב על גוי אלס ונפרע ה' חלקו ואמר בפני

עדים לעצמי אנו מניול מהפני כדון השירא הרשכ"א סי' אלף ס"ג :

**ר"ה שני** יוסף ו' שנועין הדמים בעייר אחת דיש להם חוב על אחרים דקיל דאין אחר

יוליא שטר עליהם אבל הם מוסיפין על אחרים אם יש

עדי השטר שהומרים אזהרו הלוה שנופה ממנו אם יגבה

בו ממנשעדי כיון דאין הוכחה מתוכו לא עדות בלבד

הרשכ"א סי' אלף ס' דונראה מדבריו שהוא מחלוקת

יע"ש :

**ר"ו שטר** שכתוב בו שהפרעון יהיה לזמנים מחולקים וטען הלוה שכבר פרע

קצת הפרעויות ונשאר ה' לכד ואין נאמנות בשטר

בע"ג אינו נאמן דאיבעי ליה לכתוב אנבו או טובה או

להחליף וכל דלא עבר הכי יהיו אפסוד הנפשות

הרשכ"א סי' אלף ס"ה :

**ר"ז שלוחו** של האם כמותו לכל מילי וכן מי

שנשבע לקיות בעייר פ' כשיחקה

בו המלוה והתרה בו עי' שליח גוי במותו וחייב להיות

דעת ח"מ ערך ש"ן קרושים

שם הרשב"א סי' אלף ס"ז:

ר"ח שלוחו

של חרם אינו כמותו לענין דאם בעליו עמו דאינו משלם שם ועבדו כמותו גם כזה שם:

ר"מ שלוחו

כמותו ה"ה אם מכר לה' חובו או נתנו כמתנה דהו' כמותו שם:

ר"י שעבד

גופו לחובו ונכסיו ואינן לו עבד אין גופו משועבד לימכר כעבד ולהיות קבוש שם סי' אלף ס"ט:

ר"י שלוח

כשעשה לגבות חובו ושם עשה שני דכתמא בטל שליחות הראשון ה"ה לכ' מורשים הנם דכתב זיל ודון וכו' כיון דכתב כל מאי דמתעני לך מדונא עלי הדר הו' בשל' הרשב"א סי' אלף ע"א:

ר"ב שמיטה

מי שטוען בזמן הזה פרוזבול הוה לו והכר דאינו כאמון הרשב"א סי' אלף ע"ה וכסי' אלף ז' כתב דהנין לא טענינן ליה אבל היהו מני' טוען פרוזבול היה לו וכו' ועוד יש סתירה דהם כתב דיכולין לכתוב פרוזבול כל כ"ד סתם הפך ת"ס כסי' אלף ע"ה:

ר"ג שטר

מכרחה דהין דנין כסתם שטרות והין דנין כן אלא בשטרי מתנה ולא בשטרי הלוואה ואפי' בשטר מתנה דוקא שיכתוב כל נכסיו הרשב"א סי' אלף ע"ו:

ר"ד שטר

זכותו על קרקע חברו בשהראה לב' ד' ושתק דיכול הנתבע לומר דיגמור טענתו ויגמר הדין דזילי נכסיו ובכ"ה בוזקין לנתבע תהיה הרשב"א סי' אלף ע"ז:

ר"טו שנים

שהלוו בשטר א' הו' כשותפים דהא' יגכה כל החוב אם ירצה אפי' בלי הרשאה הרשב"א סי' אלף פ"ב וסוף סי' אלף פ"ו וסי' אלף קל"ז:

ר"טז שנים

שלוו מנ' בשטר א' דנשוס דיד בעל השטר על התחובה הו' ערבים זה לזה ולא כקבלנים שם וע"ש סי' אלף קי"ז והרשב"א ס"ח מ"ט סי' ט"ל:

ר"י"ז שנים

שהלוו לא' ונכתב הא' בשם הא' דהותו שנכתב הא' על שמו וכול לתבוע הכל ואחורו שלא נכתב השטר על שמו אינו יכול לתבוע בלוס בלי הרשאה הרשב"א סי' אלף פ"ו ועיין לעיל וכסי' אלף פ"ז בכתב דאם מחל הא' חלקו שיש לו באותו שטר אין מחול לו אלא המחלית שיש לו בו שהרי לא מחל לו כפירוש אלא החלק שיש לו בו ואפי' מחל הכל אין חלק חבירו מחול לתבוע ולדון שויה שליח למחול לא שויה שליח ע"ב ועוד שם סי' אלף קל"ז וקל"ח לכל ה"ל:

ר"י"ח שכנים

בכ' זידי רה"ר וקדם הא' ופתח חלין ברה"ר דזכה ואין חכרו שכתב הכ' שעל הדרך רשאי למונעו מפני שאינו פתוח על רשותו שידרך של מלך הוא ולפיכך אם בא השני לפתוח חלין כנגד אותו חלין אינו רשאי שיכול לומר אל חוקני כהוק דאיהו ואם בא להגביה בותלו יכול להגביה ואפי' שאין ביניהם ד' אמות ומאפיל לו הרשב"א סי' אלף פ"ה ועיין עוד סי' אלף קל"ב:

ר"י"ט שבנים

דא' החזיק בדבר שהיה רשאי מפני למחות בו באעת פתיחת

החלון וכיוצא ולא מיחה והחזיק בכד' שנים ופה מחמת טענה החזיק ולריך הרחקה ד' אמות השני אלא מיחה בשבא לבנות אבל אם לא היה יכול למחות כמו כמותח על דה' ד' אין לו חוקה שם ופי' אלף קל"ב:

ר"ך שטר

שיש בו עדים מרובים אם נהקיימו ב' לכד דיו בזה הרשב"א סימן אלף ז' ואלף קי"ו:

רכ"א שטר

שיש בו כשרים ופסולים אי דנין ע"י הבשרים והוא שיהיו החומים בראשונה או אפי' באחרונה מחלוקת כזה שם ובסי' אלף קי"ו והריד:

רכ"ב שליח

מי שעשה על גוי שהיה חייב לו ואמר לו כשם שתעשה בשלך עשה בשלי והלך ומחל לגוי חייב אם מחל דהא חזן קרע כסותי שכר כדוי חייב היכה דלא אומר ליה ע"ת לפטור כ"ס היכה דהשליטו על החוב לטובהו להגיל מידס ולא למחיל ואינו חייב לפרוע לו כל דמי החוב ממש אלא לפי טובת הגיהה שבו לפי הומידה כמה היה שיה חלקו לימכר כמעט מוכנין ואם אומר שלא מחל ולא פשע בו ישבע על זה וישלו לסייעו לתובעו מן הגוים מפני השכת אברה הרשב"א סי' אלף ז':

רכ"ג שומר

שקבל עליו לשמור אע"ג דה"ל ה"ח כ' הפעל שכר הכר או קרע הככות ע"מ לפטור עכ"ל נ"ד דחייב ובעלמא אם אומר ע"מ לפטור פטור הא' לאו הכי חייב שם:

רכ"ד שלח

וישראל חובו שהיה לו על גוי ע"י ישראל ושכח הגוי אם הוא דבר פשיע ששכח צבה השליח דמשעה שיכה מתחת ידו הסיח דעתו ממנה דאם לא אשכחן הגוי בידאי וכול לומר מי יומר דשכח שנתה היום או למחר ישבע ממני הילכך שורת הדין שיחזור ואם שקח לטוען כך בכתב' הרשב"א סי' אלף ק"א:

רכ"ה שלח

מתנה לחבירו ע"י אחר ואמר המזכיל אי אפשי בה דכל הקודם זכה ולא מני' אומר ע"מ שיקבלנה פ' נקטי ולא לאחרי שם:

רכ"ו שותפים

שיש להם תביעה על א' וטוען דאינו רוצה שיהיו כלם אלא ירשו לא' הדין עמו ואם ירשו יכנס כל א' וא' על חלקו לכד יבן אם הוא טוען דיכנסו איהבו ורענו עמו שיהיו שם מוחזין בידו הרשב"א סי' אלף ק"ז:

רכ"ז שותפים

שהעידו וטענו דבר שהיה חוב לשותפים דכיון דהין נוגעים באמנים אם הם כ' ואם הוא א' מחייב שבועה שם:

רכ"ח שבועה

מי שנשבע לפרוע והלה טוען שנאמר שטרו דלדין דקי' לך כותבין שובר אם נאכד כותבין שובר הא' לאו הכי אינו חייב נחמת השבועה דנמנין אין כאן שבועה אין כאן ואין מחייבין אותו לתק' בכ' ד' הממון הרשב"א סי' אלף קי' בלשון אעשר ובסי' אלף קי"ג כתיב השיב הד' מ' דלמ' ד' כותבין שובר בכותב שובר פניבון הדין שהוא פטור משבועה אם נאכד השטר ע"י נתינת השטר וכל זה להלכה ולא למעשה:

רכ"ט שטר

כשטוען הלוה החזר השטר ואפרע לך דאפשר דטוענין לו שם ועוד שם סי' אלף קי"ג דיכול לעבכ עד שיחזור לו השטר ואפי'



**ראפי' כתב לו שוכר ולמ"ד כותבין שוכר סגי יעש דכתב**  
זוה להלכה ולא למעשה :

**ר"ל שטר** שיש בו שעבוד דאינו נובה ממשעבדו  
כל שיש בני חרי ההקדשים לו דין  
משעבדו ג"כ לזה שם סוף התשו' :

**רל"א שלישי** שהולש בידו השטר ואומר  
שקלקו פדוע דנאמן אע"ג  
דאחזק שטרא ככי דינא דהשליש נאמן הפי' בלא מינו  
הרשב"א סי' אלף ק"א ואלף קמ"ו :

**רל"ב שומא** כשטעו כ"ד בכבסי יתומים דאם  
פחתו שותק בטל אם הגבו לב"ח  
דחייבו דיש מחלוקת בזה דיש אומרים דהוי כדון בכבסי  
יתומים ויש חולקים דאפי' כל שהוא חוזר שם סי' אלף  
קט"ו :

**רל"ג שלוח** דטעה בשומא דחוזר הפי' בכל  
שהוא שם :

**רל"ד שומא** דהדרה לעולם מי שיש עליו  
חוב ולא קבל עליו הדין לשלם  
ואורדו אוקו כשומא אם יהיה לו ממון אכ"כ ורובה  
שיחזיר לו הקרקע מחזירה כל זמן שהיא בידו שם :

**רד"ה שטר** דיש בו נאמנות הגם דלא ישבע  
עכ"ז יכול להחרים על כל מי  
שנוטל ממנו שלא בדין שם סוף התשו' :

**רל"ו שבנים** כשכח הא' לעשות דבר על שכו  
באיוזה דברים וכול למחויבאיוזה  
דברים לא ענין בתשו' הרשב"א סי' אלף קל"ב :

**רד"ז שבנים** שהיה לו לא' זכות על רשות חבירו  
כגון שפיכת צימיו או חלוקה כולא  
ועשה מעשה בניכר שקלקו והפכו לזר אחר מעלמו  
דנמחל שעבודו הכל אם לא עשה מעשה בניכר שמחל  
כגון שגבל מעימו וכוונת אינו מחול ואפי' עמד כך  
סגי חוקה שם סי' אלף קמ"ג :

**רד"ח שומר** שכר שניתן לו דבר לשמור זרור  
וכיוצא בכית כגור ונגנב וטוען  
שהיה בו חפץ פ' וזה אינו יודע אם היה המוד על היתו  
דבר נשבע ונוטל הרשב"א סי' אלף קל"ד :

**רד"ט שמירה** בסכר בשקבל לשמור בית  
חבירו וטוען שנגנב מהיכו  
דאם יש עדים שיכנסו אנשים והוליוו ממש כלים  
טמונים או שופא לו שם גניבה בעיר או שהסוגר מודה  
בכך נשבע ונוטל הא' לאו הכי נשבע השימר שהיו יודע  
וכפטר הגם דנמנא המנעול שבור ואפי' שיש עדים  
שכנסו הנשים שם שלא כל הנכנס נוכח שם באורדוענין  
תשו' זו ברשב"א סי' מ"ח :

**ר"ם שבנים** שהיה ה' שופך מימיו וכיוצא על  
חזר חבירו ועשה שטר לסקלו אחר  
זמן בקנין ומת תוך הזמן לא הוי קנין דברים וחייבים  
כניו לסקלו הרשב"א סי' אלף קל"ה :

**רמ"א שטר** כשכתב שטר על המכר של בית  
וטוען שלא נתן לו הדמים פרטיו  
שם סי' אלף קל"ו :

**רמ"ב שותפים** או אחים דלא חלקו ויש להם  
הביעה על אחר דיכול  
לתבוע הא' הכל בלי שטר הרשאה הרשב"א סימן אלף  
קל"ז :

**רמ"ג שטר** הרשאה או לרי"ף הכעל לתבוע  
ככסי אשתו פרטים לזה שם :

**רמ"ד שותפים** בכית או קרקע דיכול להכניס  
אחר שם ואין להם עליו אלא  
תרעומת ואם נשכיר לאחר להנכות לכ"ח דאפילו  
תרעומת אין להם הרשב"א סי' אלף קמ"ג אגב :

**רמ"ה שותפים** או אחים שיש להם שפחה  
ועבד או בהמה אי יש בה  
גור או איגור או יחלקו לימים ובכבוד ופשוט מה דינו  
שם אגב :

**רמ"ו שבנים** שהא' בא לפתוח חלון על רשות  
חבירו כאופן דאינו מניקו עכשו  
והלה מוחה בידו דלמחר יבנה ויזיקהו דיכול למחות  
ואפי' שיתרצה לעשות לו שטר שיתמנה ואינו כזה משום  
מדה סדום הרשב"א סי' אלף קמ"ז :

**רמ"ז שייר** הנותן דירה לעלמו ולשמטו ולכליו  
הגם דאמר אני משייר לי עכ"ז יכול  
להשכיר או להח אחרים אוקו שור דלי אינו למעט  
ובלבד שלא יוסף על דיוורו וכליו אבל כלים בכלים או  
דיוורים בדיוורים יכול להחליף הרשב"א סי' אלף קמ"ח :

**רמ"ח שואל** פרה לזמן ומת בניו ישתמשו  
ממנה כל ימי השאלה שם אגב :

**רמ"ט שטר** שהולש ביד שליח ומת השליח  
ונמנא כתוב מידו שם"מ כגנמקד  
בידו ונתקיים כתב דרו רעושין כמו שכתב השליח ענין  
בהרשב"א סי' אלף קמ"ז :

**ר"ן שבועה** מי שנשבע שלא נעשה ערב בער  
פ' מעולם ויש עדים ששמעו  
מפיו שנעשה לו ערב בער ווס' א' דאין כאן הכחשה  
דשמה ערב לנפשו או לעשות לו דבר ולא לממון והוא  
נשבע על ממון הרשב"א סי' אלף קמ"ח :

**רנ"א שטר** כשכתבו במקום שלא היה להם  
לכתוב דאין לו דין שטר כלל והיך  
לו קול הרשב"א סי' אלף קמ"ט ואלף ק"א :

**רנ"ב שטר** שכתוב בו בנתיב ג' וכו' קודם פ'  
שיש עליו חוב לפ' ונטל בקנין דיד  
בעל השטר על התחוקה דמשמע דנתחייב כפר ושנטל  
בקנין כפר ולא נתחייב בפניהם ושנטל קנין בפניהם  
ומשמע כמי שנטל קנין בפניהם עכשו ונתחייב בפניהם  
ויד בעל השטר על התחוקה ואין מניאין מידו אלא  
כראיה ברורה הרשב"א סי' אלף קמ"ע וסי' אלף קמ"ח :

**רנ"ג שטר** מהנה שנתנה למנה וכתב דנותנת  
על מנת אם תנשא עד השלוס ד'  
שנה דהוי ספק דלא נהדרר לאיוזה מנין הם מונין אם  
לתשלוס ד' שנה מיום שנתה למנה או ללידתה או למקרה  
שקרה לה או מיום זה ויד בעל השטר עה"ת ושמה  
בשנשאת נשלמו הד' שנה ואינה נאמנת לומר שהוי בתוך  
ד' שנה לבעלה שם ועוד שם סי' אלף קמ"ח :

**רנ"ד שטר** דיש בו הסמכתא ד"ה דאם יש בו  
מעכשו מנטל האם מכתא וע"כ  
כמעכשו דמי יש חלוק דהיינו דוקא באומר ע"מ שתתן  
לי או ע"מ שתתן או שלא תעשה דבר זה או שתעשה כך  
וכך דרונה שיתקיים התנאי ושיתקיים בכך המעשה  
כלומר שיהא גט או קידושין מעכשו ע"מ שיתקיים  
התנאי אבל על מנת הבה על מניעת המעשה כגון מי  
שאמר אתן לך כך ע"מ אם תנשא לא דזה נר דמתחייב  
עלמה

דעת ה"מ ערך שי"ן קרושים

עלמה דרך קנס אם אנשא וכיון שאמרה אם גס  
ע"מ זה אינו באומרה מעכשיו אלא כאלו אמרה תכחי  
זה אם אנשא וכיון שנתחייב בלשון אם ואין כאלו מעכשיו  
אינו קובין סס :

רנ"ה שטר

מנהגה שניתן לו לאחר זמן בהנאה  
מעכשיו ומכר אותו הענין לאחר  
דלדך שומסור השטרות ויכתוב לו קנה לך איהו וכל  
שעבודיה וכל די בגויה הא לאו הכי אינו מכיר ונתן  
ואם הוא חוב לא מהני עד שיעשה מעמד שלשון שס  
וכי' אלף קנ' ואנב :

רנ"ו שטר

אינו נקנה אלא ככתובה ומסירה  
סס סס :

רנ"ז שטר

מי שהיה לו על אחר מחוב או נהנה  
ע"ה וכתב ומכרו ומת הורש שלו  
יכול למחול ג"כ כמוהו סס :

רנ"ח שטר

שכתוב בו ונתננו ביד פ' ולא ניתן לא  
לשלומו או לשלים או אם היה הזוכה  
קטן וניתן ליד האפוטרופוס דכשר דידו היינו דשמו  
ואם לא כתבו אין להקפיד הרשב"א סי' אלף קנ"ד :

רנ"ט שטר

פועל או מלמד לעשות בשלו והראשו  
כשל אחרים הישלים לו משלו הרשב"א  
סי' אלף קנ"ז :

ר"ס שטר

מלמד לשנה ואמר שלא למד הטב  
ורוזה לתזור בו כעענה שהתנה כן  
אוי ישכע וכפטר פרטים לזה סס :

רס"א שטר

שכתוב בו אינו פ' ניתן מעכשיו  
שדה אבי לפ' שעתה היא ביה  
המלך ומכרה לאחר ולא זכה זה השני בטענה שהמלך  
קפסו מוקדו של זה המוכר בדיון דהיה חייב למלך ומה  
שהחזירה לאביו של זה היה כפורה שאלה ור"ה דתנה  
וקפסו כשמת אביו ראינה טענה דהרי הודה הזוכה  
שהיה של אביו הרשב"א סי' אלף קנ"ט :

רס"ב שטר

שכתוב בו אינו פ' ניתן מעכשיו  
השדה שלי שהי' עכשיו ביד המלך  
ושב חזר וכתב וכשיחזירנו לי המלך אתן אותו לפ' דהוא  
לשון עתיד אינו שחוזר בו ממה שכתב בראשונה אלא  
באומרו מעכשיו לכשינתנו לי סס :

רס"ג שטר

שכתוב בו מתנה מעכשיו ולאחר  
מיתה או לאחר זמן דמהני דהוי  
כנופה מהיום ופירו' לאחר זמן שס ואם מברו לאחר  
ביני בני ראינו מכור סס :

רס"ד שטר

שכתוב בו אינו ניתן מעכשיו לפ'  
קרקע שלי שהוא ביד המלך  
פשיחורו לי המלך והחזירו המלך לשר אחר ואיתו השר  
סחזירנו לו דהוי ספק ואם מכר לאחר זכה דאפשר  
יכוננהו דוקא בשחזירנו לו המלך עצמו לא השר וכמו  
שאומרים אותו ארעא אחוקתיה ויד בעל השטר עה"ת  
ה"ה זה הלוקח הבא מכחו ואם עמד ביד הנותן והלוקח  
השני שני חוקה טוענין ללוקח שמה קוד ולקחו ממך  
סס :

רס"ה שבועה

מי שהחזיק על קרקע ג' שנים  
ועוען שכתבה לו וכיוצא או  
לדך שבועה הרשב"א סי' אלף קס"ה הביא דעת  
הנאונים דלא ישכע יעש :

רס"ו שטר

נתן ומתנה מי שמלא אי יחזיר  
סס אלגב :

רס"ז שטר - שעדים חתומים בו ואין כתב ויד  
יולא ממקום אחר יכולין לטעון  
לבעלו לומר לא חתמנו וכיוצא או אנוסים היינו קטנים  
היינו אבל אם כתב וידם יולא ממקום אחר אינו כחמתון  
ואם אומרים כהכריחו הוא זה אבל לא חתמנו מעולם  
ויש דגלים דהיה ערמה לדרך הקידה חכם הרשב"א סי'  
חלף ה' ואלף רנ"ו יוכן משם :

רס"ח שיטה

אחרונה דאין למדון בשטר וכנגד  
משום ששאר שמה הרחיקו אם  
חתמו בשיטה ה' דכחיות כתיבה טוענין השטר או הגט  
וחתמו בחתיה דכשר הרשב"א סי' אלף ר"ך :

רס"ט שותפים

שהיו גוים חכים להם בשטרות  
והשטרות נכתבו על שם שמעון  
לכד ה' מן השותפים ונפרדו וקבל ראיובן כל החובות  
והשטרות ונתחייב לפרוע לשמעון חלקו בשבועה לזמן  
פ' והוכשרו ראיובן דיעשה לו שטר בעש"ג שהחובות ההם  
הם שלו כרי שיוכל לנכות מהגוים ובלאו הכי או אפשר  
לגבית מהם הדין עם ראיובן ופטר משכונתו אם לא  
יעשה כן שמעון דחידעתא דהכי כשבע ואין לדרך לברש  
זה הדרכ' כתיבת יד סי' קכ"ט :

ר"ע שטר

של גוי שחייב לישראל אינו נקנה  
ככתובה ומסירה דאינו מועיל  
כחוקית הגוים אלא כשיכתוב אותם בשמו כדיון הגוים  
סס ושם כתובה כת' סי' תמ"ט כתב ואל אבל בשטר  
העשוי בעש"ג מסתברת לו שחם השטר עשוי ומתקין  
ככל ההנאים שפסקו הפוסקים מני להקטנו במסירה  
וכתיבה אבל אם אינו עשוי בהקנן הרי הוא כחריס  
הנאכר ואינו נקנית במסירה וכתיבה ואע"ג דכשטר  
זה שהינו עשוי כתיקון נוכח בו כדיניהם מ"מ לא תקנו  
מסירה וכתיבה אלא כשטר כשר ועשוי כתיקון ואל תשן  
המשפט ושטר העשוי בעש"ג נקנה ככתובה ומסירה  
וכו' אם עשה כתיקו ע"כ וקט' הרב היינו על זה ששאל  
נגויה שהיה חייב לישראל כשטר העש"ג :

רע"א שודא

דריינו לא מני למיעבד במקום  
שיש גדול ממנו וכ"כ המפרשים  
עלה דההיא דמני שהיה נשוי בעובדה דאמיה דרמי בר  
חמא כחכיניהו וכי' יעש הדרכ' כתיבת יד סי' תנ"ז ועיין  
באלמנה נזונה בהר"ן עלה דהך :

רע"ב שני

שטרות של מכר או מתנה הן שכיורי'  
היולאים כיוס ה' דאם אין ידוע למנו  
במסר ראשון או הוי שודא דריינו ואם הוא של שכירות  
בית הדרכ' לרחוק גיחא ליה להשכיר ונתן ולא לקרובין  
דמבסיף למתבע שכירות מנייחו אבל במתנה הקרוב  
קודם ואם ידוע למנינמסר השטר ראשון ובעשה הקנין  
בראו קודם הראשון זכה שס והביא מההיא דמני שהיה  
נשוי דאמיה דרמי בר חמא וכו' וכתב דמני שלקח  
הכסף בשכירות קנה דשכירות נקנה בכסף יעש :

רע"ג שוה

כסף בכסף כנלוה אם אין לו מעות  
דיחן לו שוה כסף בשוכה פועל יחן  
דוקא מענה וטרח וימכור ויתן לו מעות דאלו היא  
נושא נפשו וכספתו בעבורו ובני בני עד שימכור ומנ'  
ברעב ולא חלקו בין מלאכה למלאכה ובין פועל בעשיה  
לענין וכו' ד"ה שכירות בהמה דכיון דלדך לקנות לה  
מאכל בעוה שולך למכור מה שנותן לו ולקנות לבה מתנה  
איכא לער בעלי חיים וכת' וחתמו על כל מעשיו ויחן  
לחלק בין אם בעל הבקמה עשיר או עני כמו דלא  
חלקו

חלקו כפועל בין עשיר לעני ובשכירות בית וכלי  
 התשכ"ך כתב דיכול ליתן סוה כסף אבל הר"ה חלק  
 עליו ויחמיר דלא אמרינן בשכירות סוה כסף בכסף הלא  
 דמכור ויפרע ודעתו נוטה לדעת התשכ"ך לפי כתב  
 ר"ה דטעמו של פועל משו דליו כושה נפשו והא יתלו  
 סוה כסף ימות ברעב אבל בשכירות ביה או כלי לא שייך  
 האי טעמא כולי האי כיון שיש לו בית להשכיר או כלים  
 להשכיר לא ימות ברעב אינו נושא את נפשו לשכר ביתו  
 כמו לשכר פעולתו והדרכא אימא אם שוכר הבית הוא  
 עני ואם אתה מטריחו למכור ולהביא מעות נמא  
 אתה מקלגלי מפני תקנה בעל הבית ומ"ש הר"ה לא  
 ידעתו מכל דהא נפקא לן מרבתיב כסף ישיב לרכות  
 סוה כסף ככסף והתם בנויקין כתיב ויהי הכתובה אשה  
 מטעמא דלא הויתא כלום אבל מלוא שהויתא מעות  
 אם יש לו כסף יתן לו כסף ואם אין לו נותלו סוה כסף  
 ושכירות בית דמיא ודאי גמי לכתובה אשה שלא הויתא  
 כלום אף משכיר לא הויתא כלום ולא דמי כולי האי  
 למלוא שהויתא מעות ואתה ב"ה לוסיק עליה לדמותה  
 לשועל הילכך ל' הנבין דינו כמלוא ונזקין וכתיבה אשה  
 כל מילי מיטב היא ואפי' שיש לו כסף אם רצה יתן לו  
 סוה כסף ואפי' סובין מלוא ושכירות אם יש לו כסף  
 יתן ואם לא יתן סוה כסף פועל אם אין לו מוכר ונתן לו  
 כסף הרדכ"ז כתיבה יד סי' תק"ח :

**דע"ד שכיר** דנשבע ונוטל דקשה להרמב"ם  
 פ"א משכירות דכתב דשכיר וכל  
 הנשבעים ונוטלין אפי' לא יטעון אלא פדוטה ה' לא  
 יטול הלא בשבועה ובכ"ג מטעונו כתב שזו סברת רבותיו  
 הכל כדחתו היא שרדך שיכסיר הנקבע בכ' מעין דלא  
 כהיישב מ"ש ה"מ לזה הרדכ"ז ז"ל כתי' סי' תפ"ח כתב  
 דכה' שכירות לא נחית הרב לעטין הטענה והכפירה  
 כלל הלא לומר דאפי' שטענתו דבר מוטעל לא יטול בלא  
 שבועה ונ"מ לפשהנהכע אומר כלום עשו תקנה זו  
 שהיה הכפירה ב' כסף אלא לעובתי שאם תהיה פחות  
 לא יהיה נשבע ונוטל טובה זו אינו רוצה בה אלא אפי'  
 תהיה כפירתי פחותה מנ' כסף אני רוצה שיכבע ויטול  
 סד"ה מני אומר ליה תובע לה הקינו רבנן שבועה הלא  
 הוכח דהוי כפירה ב' כסף ולא כפחות ואטול בלא  
 שבועה קמ"ל דלא יטול הלא בשבועה ומני הנקבע  
 לומר או השבע וטול או תלך כפתי נפש אבל אם הנקבע  
 תקע עצמו לדון ואמר איני רוצה אלא כמה שתקנו לי  
 חכמים אם יש כפירת שתי כסף נשבע ונוטל ואם לאו  
 נשבע בעל הבית וחכריו ונפטרו לפי סברת הרב ז"ל  
 כלל דמילתא דקמל'ן דמני נקבע לומר שבועה עלך  
 דמיא או השבע או אין לך כלום ואז אפי' פדוטה לא  
 יטול הויה אלא בשבועה שהרי שבועה להפסיד דעתו  
 של בעל הבית תקנה כתי' בגמ' ע"כ :

**דע"ה שבועה** לקטן דכתב הרמב"ם פ"א  
 משכירות דאם היה השכיר  
 קטן נשבע ונוטל והשינו הראב"ד דהיו מוסרין שבועה  
 לקטן לא ישבע בעל הבית וכן הפסו עליו כל המפרשי'  
 והה"מ רצה לומר דס"ל דכיון דשבועה זו אינה אלא  
 להפסיד דעתו של בעל הבית הקלו ומשביעין אותה כדי  
 לאימו על זה כתב הרדכ"ז כתי' סי' תפ"ט דלא מקווה  
 קא דכתב הה"מ דסוף סוף ביון שאין הקטן יודע עונש  
 השבועה ה"ך מוסרין לו שבועה וכו' דהרמב"ם כירושלמי  
 היה עבר זכ"ה מוסרין שבועה לעבד בתמנה הויה חשוד

וכו' הא הכא שאע"פ ששבועה זו לא נתקנה הלא להפסיד  
 דעתו של בעל הבית חפ"ה אין מוסרין לעבד וכן הדין  
 בקטן שהוא הדין והוא הטעם ומה שאנו כוכר שבועה  
 משובשת היתה להם אבל הנוסחא שיש בספרים שלנו  
 היה השוכר קטן השכיר נשבע ונוטל וקמל'ן דה"ע ג'  
 דבעלמא אין נשבעין על טענת קטן הכא בשכיר  
 נשבעין ונוטלין וטעמא דכיון דבעל הבית טורד היה  
 ראוי לטול בלא שבועה ובדי להפסיד דעתו תקנה והאי  
 טעמא שייך בששוכר קטן ותו דאלת"ה היה הולך  
 השכיר בפתי נפש שהרי אין בעל הבית יכול לישבע  
 שהוא קטן ובלא שבועה לא יכול לטול שהרי זרדך  
 להפסיד דעתו ובכ"ז דל דשבעת הזמרינן נשבעין לפי  
 שעקר השבועה כזה על הספק ובלאו הכי הנירסא  
 שלהם אינה טובה דשכיר שכיר ב' פעמים ל"ל הכי  
 הול"ל היה השכיר קטן נשבע ונוטל אלא ודאי הנוסחא  
 שלנו עיקר ע"כ :

**דע"ו שמה** טענת שמה דאין נשבעין עליה  
 הרב מהרדכ"ז ז"ל כתי' סי' תק"ב  
 כתב על ראובן שקנה משמעון שיעה ע"ש שלישי וטענו  
 אותה מיד בספינה והוליכוה לעיר אחרת ליד פקוד  
 וכשהלך שלחו למוכרה נמא בה זיוף ועירוב אבנים  
 וקמח כתב הרב על זה וז"ל אם שמעון טוען שנתן לו  
 טובה כלי זיוף באמן בשבועתו ואם טוען אני נתתי לך  
 טובה ואין אתה יכול לטעון עלי דודאי נאלת מתחת ידך  
 ושמה הספן או הנפקר החלופה ואפילו  
 שיכבע הספן או הנפקר מהניא להפטר מראובן לא  
 לחייב לשמעון וא"כ אין ראובן יכול לטעון אלא שמה  
 כיון שינאלת מידו ואין נשבעין על טענת שמה אבל  
 מחרים חסד סקס כמ"ש הגאונים זה נר' לכאורה אבל  
 לפי האמת משביעין אותו דכי היכי דהשתפין נשבעין  
 בשמה דמורו התירא הכא כמי מויה התירא שיוכל  
 למוכרה כמות שהיא ורמינן שבועה עליה דלודי ותו  
 דכתב רבינו ברוך בתשובה שכל דבר הראוי להסתפק בו  
 ועבד למיחוי משביעין אותו וראיתו מפ' שבועת  
 הדיינין דאמר רבא ככה בטענת אביו וכו' וא"כ מאי  
 איריא מפני שמיכ אברה ת"ל דאין נשבעין על שמה  
 אלא אותה שמה חכמים אלא נאמר דכל שיש שמה  
 ועבד למיחוי בעין כיהכא דעבד אינוש להסתפק  
 במילי דאביו ובכ"ד נמי כיון דעבד למיחוי לזיוף  
 השעיה או שמעון או מי שמכרה לו משביעין על שמה  
 ותו דהרי כתבו קצת מפרשים שהאומר לחכרו יודע אנו  
 שאהה חייב ליק' ואינו יודע אם פרעת לי והלה אומר  
 בריא לי שפרעתי משביעין אותו והכא נמי בריא  
 שלקחה ממני דמי' שעיה טובה ואינו יודע אם נתת לי  
 טובה משביעין אותו ותו דא"ה נחמן ג' שבועות  
 משביעין אותו וחד מנייהו שמה עיניו נתן בה והקשר  
 ז"ל והא אין נשבעין על אגא וחרטו דשאני התם שכבר  
 בא הפקדון לידו אבל להשביע שמה בא הממון לידך  
 אין לו להשביע ובכ"ד נמי השעיה ביד שמעון היתם  
 וזרדך להשבע אפי' על שמה ותו דאפי' להרמב"ם פ"א  
 מטעונו פתק דמי' שאמר הלוי ותיקו ואינו יודע אם פרעתי  
 דהוי טענת ס' ואין משביעין היינו מוסים דתו ל' לידע  
 אם פרעו אבל אם טען אני יודע שאהה חייב לאכוי ק'  
 ואינו יודע אם פרעת נ"ל דמורה דמשביעין אותו  
 וראיה מרבתיב ח"ל אכא שיש לי חללק ק' וכו' דמשמע  
 מפני שטען ע"פ אחרים אבל אם טוען מפני עצמו  
 דבריא

לכבודו לו החיוב ואינו יודע אם פרע ישכע שכנגדו  
דאלת ה' לישמעני הא דעדיפה וכ"ש בטוען מפי אחרים  
ועוד כעיקר הדין חולק עליו הראש"ד והכו דלא  
ליוסף עלה וכ"כ במדרכי כהדיוא שאם טען אני יודע  
שאתה חייב'ק' ואינו יודע אם פרעת משכיעין אותו  
ע"כ וה"כ אין לנו למדא מחלוקת בין הפוסקים כדבר  
שאינו מפורש וכפ"ד גמ' כיון שטוען כדיוא שאתה חייב  
לו ואינו יודע אם פרעתני ואיחולא הו"ל למידע שהרי  
חשב שהשעוה היתה טובה מורה קרב שנשבע על' דלא  
אמר הרב אלא מפני שחברו אומר אין לך בידי כלום  
כלומר שלא לויתוי מעולם אבל אם הודה שלוח וטען  
פרעתני משכיעין אותו פיון שהודה שכל ממון חברו  
לידו ודמיא לר' כחמ' ומשכיעין אותו שמה ענינו כחן  
בה ומסכת הכי וכיון דאיכא כל הכי טעמי או יעשו  
פסחה או ישכע שחן טובה כלי זיוף ע"כ :

**רע"ז שנים**

לעיל כתב הרדב"ז ז"ל כת' סי' תק"ו  
הכיו' הגדולין בירושלמי פ' שבועת הפקדון בשבועה  
פרט למכחיש כ' השותפין ופרט למכחיש כעדים ה"ר  
יוסי הו"א אמרה כ' שליו מא' אע"ג דלא כחמין אחרין  
זה לזה אחרין זה לזה ולא עבדין כך שנים שהפקדו  
כ' וקאש הא' לטול את שלו אין שומעין לו וכו' ה'  
שהפקיד לכ' כפר בו זה חייב כפר בזה חייב וכו'  
ואע"ג דהאי ירוש' הוי פלוגתא דתנאי דתניא בתוספת'  
דשבועות כ' שליו בשטר ה' כל מי שיש לו קרקע כותב  
דדוכול ומי שאין לו אינו כותב רשב"ג אומר אפי' לא'  
דכו' מ"מ הלכה ככ' יוסי ובהקה הר"ף והרמב"ם והפוס'  
שאנו סומכין עליהם זילת הר' דאפרים שכתב דליתיה  
להאי ירוש' משום דבגמ' דילן לא אשכחן כופר כחמין  
מהשותפין דפטור אלא כגון דאתו תרווייהו ואמרו  
מהריבין יופת ואי איתא להאי דונא דירושלמי אמאי לא  
מיוקי לה ככ' הנ' שא' מהשותפין חובע חלקו זה כופר  
לו ועיין בחידושי הר"ף שבועת כתב דמנהאי לא איריא  
אמ' מ' מדרכי כל הפוסקים למדנו שזה הירוש' הלכה  
הוא זע"ש כהר"ן ותמלא פירוש הירושלמי ולמדנו  
ממנו שכ' שליו בשטר או שלקחו מקח ה' וכן השותפין  
הרי הן ערבאין זה לזה אע"ג שלא כתבו כן בהדיוא ויא'  
דהוי כאלו ליה כל ה' מהם הכל יוא' שבתחייב מדיוערכ  
הילכך אם יש לשניהם נכסים טובה מזה מחלה ומזה  
מחלה ואם אין נכסים לא' טובה תאיתו שיש לו נכסים  
הכל' ודאיתי מחלוקת בכוונת הרמב"ם שהרמב"ן כתב  
כפ' המפקיד ואל' יש לפרש ולומר שכ' שליו מאחר או  
שהפקיד אחר אללם אין ה' תהם חייב לפרוע הכל אלא  
מדיון ערב שאם אין נכסים לשותפו ינכה ממנו אבל אם  
יש לו לא יתכע הערב חחלה ויגבה מכל ה' החלי וכן  
הורי מקצת המורים ודברי הרמב"ם גראין בן עכ"ל  
והכיו' דאיה על זה וזו היא דעת הרשב"א ונ"ל דלמדך  
בן מהרמב"ם מרבתי גבי שנים שליו הרי הם ערבים  
זה לזה וגבי שנים שערכו לא' כתב בשבא המלוה לויפרע  
מן הערב ופרע מאוה מהם שירצה ונ"ל טעמו של  
דבר דכשלמא שנים שליו כל ה' ערב לשכרו אבל גבי כ'  
שערכו לאחד בשלמא הם כל ה' מהם ערב על הכל  
ינחא אבל אם כל ה' ערב לחברו ערב לערב לא עברי  
אונשו וידעתא דחבי לא נקיה וזה טעם נכון לידעיים  
עיין בשו"ק ג' להר"ף ותמלא טעם אחר ושם האריך  
זאלו בק' מ' סי' פ"ה כתב וכתב כעל העיגור דוקא שאינו

מוציא לגבות מן הכ' אבל אם מוציא לגבות משכחם  
גובה מכל ה' חלקו אבל הרמב"ם כתב דפרע ממני  
שירצ' ואם לא יש לא' מהם קדי החיוב חוור והובע מן הכ'  
ע"כ אלמא אעפ"י שכל ה' יש לו כדי החוב וכול' לגבות  
מכל ה' מהם כל החיוב הם ירצה שהרי כתב ויאם לא'  
היה כדי כל החוב לא' מהם חוור וכו' וכן הו"א מסקנת  
ה' ה"א ה"א ע"כ ונמשך אחריו הר"ף והאמת הגמור  
שנוסחא מאכזבת הו"ה לו לטור והטעמו והוא כי נחלק  
להם שנים שליו בשנים שערכו והספר שזדמתן לו הו"ה  
חסר שיעה ה' וזו היא הדין הן ערבאין זה לזה אעפ"י  
שלא פירש שנים שערכו לא' כשיבא המלוה לויפרע מן  
הערב כל זה היה חסר והטעם אותם אבל ס' הרמב"ם  
בדעת העיטור ופוק חזי מאן גברא רבא דקא מסהיר  
עליה ומעתה איתון למפשט מהאי ירוש' אחר שהפקיד  
אלל כ' כפר בו זה וכשכע חייב קרבן שבועה כפר בו זה  
חייב קרבן שבועה שכל ה' חייב על הכל כדאיתא  
בירושלמי פ' שבועת הדיונים וכן הוא פירו' הירושלמי  
להר"ן אלמא משמע דלא מני כל חד מנייהו לתימר  
לא הויתו יודע שאינו חייב על הכל וכי אשכעו אפלגא  
דפרוטה אשכעו ופטור מקרבן שבועה לכ' דמני לא'  
מני למימר כשנשכעתי לא כשכעתי אלא על מחצית  
הממון כיון שחן הדיון כל ה' מהם חייב על הכל ועוד  
שעל דעת חבירו נשכע ודעת חברו שכל אחד מהם  
ותחייב על הכל בשבועה הילכך לפי שיטת האומרים  
שנתחייב על הכל מדיון לזה ראובן זה חייב לפרוע הכל  
ואם לא פרע עבר על שבועתו מיד ולדעת האומרים  
שאין מתחייב מדיון לזה אלא מדיון ערב לא עבר על  
שבועתו עד שלא ימלא לגבות משמעון ויחזור לגובה  
גדראובן מכת ערכותו חייב לשלם החזי האחר כדי  
לקיים שבועתו ואם לא רצה לפרוע הרי הוא עובר על  
השבועה ואת' ל' והלא שבועה כטעות היא דכ"ע לאו  
דינא גמירי אמר לי ה' כ' לא הנחת מקום לשום שבועה  
שכין אדם לחברו שכל שבועה יאמר מוטעה הויתו  
אלא כיון שמשכיעו איתו מסתמא לדעתו משכיעו  
ע"כ :

**רע"ח שררה**

אין עושין על הנכרי לא מדעת  
הנכור ופרנסו הקהל במקום  
נכור קיימי ואין לעשות שלא מדעת הרדב"ז כת' סימן  
קק"ח אגב :

**רע"ט שררה**

אפי' נהני הנכור כחם לפרנסו'  
לא סלקו הכחירה מידם שאם  
גד' להם שאינם הנונים או שממני אחרים בלתי הנונים  
שיוכלו לסלקם שם :

**ר"ף שטר**

דכתוב בסה"ס ויש עדים דהיה ע"פ  
מלכד מ"ש לעיל עיר חצו' הרדב"ז  
כת' סי' קק"ח בתב' כסוף התשובה וז' באוהה הסוכה  
כתב הרשב"א ועוד אני רואה דכיון דלדרכי כלם ליקח  
זה כדיון ירד לפרמו והחזיק בכסף ובשטר וכחוקה אלא  
שלפי דבריו שאם יתן לו מעותו בתוך הזמן שתהבטל  
המכירה ואם לאו המכר קיים משכשו וכיון שהחזיק  
בו כדיון לדבריו כלם אלא שזה טוען שיש לו להסתלק  
מתחת התנאי ומכיו' עדים וזה טוען שאין מכירין  
מתבטל ומכיו' עדים העמד כחם בחזקת ליקח שמתוך  
זכו עכשו וכדיון ואין אומרים ככיונא בזה אוקי ממנה  
בחזקת מאריה קמא כמ"ס שפחה וילרם וכו' וכ"ס  
לר' א' שבתכ דהלבס בת"ר תרי וקרו' ספקא דאורייתא  
ולא

ולא אמרינן אחי מילתא אחזקתיה ויש לו ראיות הרבה על מה שיסמוך ונמ' וכו' הא קמן שלא העמיד הכרס בחזקה מר' ינחק הלא מפני שבדין יורד לכרמו והחזיק בה אבל כב"ד החומרות לא חלו כלל שלדעתו שהיה שם קנאי ולא נתקיים העמד גברה על חזקתו שלא חל עליו שום חומרא כיון שלא נתקיים התנאי ע"כ :

**רפ"א שוכר** בית לזמן ולקח המעות ונתרועעם באופן דאין יכול לדור בה אי כופין למשכיר להקן הרב' כה"ק סי' קר"ל כתב ז"ל תשובה אם שכר לו בית זה אינו חייב לבנותו ולא לתקנו אלא הומר לו אם הרצה לדור בו כמו שהוא מעטב והם לאו תלא ואינו חייב להעמיד לו בית אחרת ומחזור לו מה שנשאר בזמנו השכירות והינו מוכר הן הבית לשכור בית אחרת אעפ"י שנהעבד בית זה לדירתו משום דבית לאו למכור קא"ו והם הומר לו בית שהם ונפל חייב לבנותו או לתקנו לו בית אחר לדור וכן היתא כירושלמי האומר תנו בית חקנות לכני או ביה ארמלות לבתי ונפל הורשים חייבים לבנותו בית זה ונפל אין חייבין לבנותו והכי אמרינן נמי לגבי מידר הנאה מן בית זה אם נפל מיהר ואפי' קור ונכחו במקומו ממש מותר ליכנס בו דבית אחר הוא ופנים חדשות בהו' לכאן ומסתברא לי דה' במשכיר בית זה ונפל יחזר ונכחו נכתבל השכיר' ויכול לטקו דאין זה הבית הראשון אבל אם לא נפל לגמרי לא שנהרועעה כב"ד ותקנו לא נכתבל השכיר' הו' אם סתרו בעל הבית חייב להעמיד לו אחר או ישכיר לו כמותו וכ"כ הרמב"ם פ"ה משכירות וכן יש לרקדק מלשון הגמ' ס"פ השואל הי דאמר ליה בית זה ונפל אודה ליה ומנדקתמר אודה ליה משמע נכתבל השכירות ואפי' הם חזר ונכחו אפי' ה' הלך לו ובית אחר הוא זה דהכי הול"ל אי דאמר ביה זה ונפל אין חייב לבנותו ויש לרקדק אם הומר השוכר אינו חייב משלי והרור בו עד שיושלם זמן שכירותו אם יכול המשכיר לעכב עליו או דמיה להא דאמרינן לגבי מדור האלמנה שנפלה והאמרה אינו חייב משלי אין שומעין לה ומסתברא לי שאין יכול לעכב עליו מלבנותו לדור בו רגבי למנ' לא להשתעב' לה הבית לבדה שם היוורשים דרים עמה אלא שחייבים לתת לה מקום דירה בבית זה אבל נבי שוכר נשתעבד הבית ממש לדירתו קדע ראי לאומסוס טעמה דבית לא קיימא לוכוכי היה מוכר בית לשכור בית אחר לדור כי יוכי דאמרינן גבי השוכר החמור ומהה משמע דאפי' קדקע הבית נשתעבד לדירתו שהרי אם רצה לדור בו כמו שהוא אינו יכול לעכב עליו וה"ה אם רוצה לבנותו אין יכול לעכב עליו ומהלה לו שביחוקו עד הזמן שקבלו עמו ואינו מוכר לו כלום וכופין על מדה כזו כיון שנהעבד קרקע הבית לכל זמן השכירות ע"כ :

**רפ"ב שטרות** שני שטרות על מבר' א' ביום ה' ואין כהכין שם שעות והוברר מני קדם או מהיכו או שהעדים העידו כדהרדב"ז כה"ק סי' הרל"פ :

**רפ"ג ש"דא** שבה עליה לטעום והגיל ה' ה' ה' הגיל לעצמו או להתנע ואו הומר לעצמו אינו חייב בעי' שאמר כן לעדים או די בלבו וישבע בכיון לכך ואי' הם שוחטים מה דינו ופרטים עוד הר"ב ח"ג סי' מ"ב דט"ל ע"ד ד' נו' עינין כח' אג' ק"ק א"ה גדר' וכו' ועינין ההכר' ס' ח' וכו' ע"כ :

**רפ"ד שכנים** בחזקות ונעלו בגוים מקום החזקות וא' טרם ופלוז אי הגיל לו לברו פרעו שם :

**רפ"ה שותפים** שהמובם מחל לא' אי מקל לכלם ואי יש חילוק בין מחל מעצמו למחל עי' קשה שם

**רפ"ו שטר** מי שטוען עליו אמנה או רבית ולא נתקיים השטר אינו נתקיים אלושכב המלוה קודם אוח"כ ואי' הוא כתב ידו או פנקס אי' ישבע ויפטר או ישבע שכנגדו ויטול או יעול בלא שטר ואי' יש שטר שכל מה שורה בכתב ידו יהא חייב לפרוע מיד וכו' ואי' יש לכתב יד זה דין שטר ואי' יש באמנות על כתב יד מה דינו ואי' לרין קנין על כתב יד ואי' טוען על כת' חתמתי להראות חותמי ומלאה זה וכתב בו מה שרצה ואי' יש לנשא נתינה הר"ב ח"ג סי' כ"ה דק"ן וכו' ואי' הוא כתב יד פלי חתימה דינו שם :

**רפ"ז שותפים** דמוציין כתב יד זה על זה כלי חתימה שם :

**רפ"ח שטר** שכתבו בשמורה אי' בעני קיום שם ותוס' ריש פ' ק' דגיטין דק"א ח"ד ה' ואם יש עליו וכו' והר"ב ח"ג סי' ע"ט :

**רפ"ט שטר** דאין בו אחריות אי' הוי טעות סופר בין כמלוה בין כמתקן וממכר הר"ב ח"ג סי' ע"ו :

**ר"ן שטרות** דאין קנין לא בכתובה ומסעיה אי' הויא מלוה על חמשכון קונה כמסירת המשכון אעפ"י שלא מסר לו השטר הר"ב ח"ג סי' ס' הביא מנח"מ סי' ס' :

**רצ"א שבועת** הסת דנתקנה בין לאומר פרעתי ואומר יש לי ביהך כנגדו הרשד"ח מ"מ סי' תנ"כ הביא מתקו"ח מ"מ סי' ע"ה :

**רצ"ב שבועה** בשמורה לדברי ע"א לא שאומר אבל אהה חייב לו ממקום אחר דכתב הרמב"ם דמתקן שאינו יכול לישבע משלם באיזה ענין הוא שם משם ה' מ"פ ד' מנועין :

**רצ"ג שטר** כתב יד או פנקס ואינו כשטר ויכול לומר פרעתי ואם נהנו דיש לו דין שטר דיש לילך אחר מנהג הסוחרים ועכ"ז אם הפנקס או כת' יוצא מיד הנשבע נאמן בין דיברו הוא זולת אם הוא כיד שליט קודם שהולאו וראוהו ככר שם

**רצ"ד שריש** שהושלם השטר בידו דנאמן ולהר"בם פאמן אעפ"י שהלה אומר שלא נעשה שליט אלא בפקדון בא' לידו ולקנ"י היינו אפי' דלית ליה מנוי שם ושרש הדין מפ' זה בירר כההיה אמתא דנפקא וכו' וטור' מ"מ סי' כ"ה :

**רצ"ה שטר** דלשונו נרוע וזמן הדין מהני מחמת המנהג מועיל כיון שנהגו לגבות שם מהר"בם וע"ה הרשד"ם סוף סי' תכ"ג :

**רצ"ו ש"ש** דחייב בגנבה ואברה ופטר מאיגס אם נאנס חמלה בגון כשכה אי' גמלה ואח"כ נגנבה או גאפרה דפטור הרשד"ם ח"ג סימן תכ"ט משם רכ"ו ירוחם כשם הרמב"ן ז"ל תשו' גהר"ח ח' חכ"ו ודברי מהרש"ם ז"ל :

**רצ"ז ש"ש** הוכח רכאנס דפטור אם אינו יכול לישבע שמה נגנבה קודם האגס כנין

כנין

רעת ח"מ ערך שיין קרושים

כגון שפלו מים ושטפו חתנות ולא ידע אם נגנב קודם או בשעת המים כיון שכנגד הגנב גם הוא היה יכול ליכנס וכיון דאינו יכול ליטע משלם שם ועיני לעיל ואין לומר חוקה שכלן היתה ולא נגנבה שם והביאה מת"ה :

**רצ"ח ש"ש** דהוי האומן אם הניח בחנות אם דרכו להניחה שם אדעתא דהכי מפקדי ואפי' נגנבה פטור ואין לאו הוי פשיעה דבשלו רשאי שם :

**רצ"ט שותפים** כפי' ח' לשמור נכסיהם שם וא' בלתי השותף הב' קבל נכסי יהודה והיה למלך הכינה על נכסי יהודה וברוח קרי שכל אשר ימצא בכיתו מנכסי יהודה יהיה הכל למלך והיה היום מנימים הביא שם סרסור והודיע אליו שאלו הנכסים מיהודה והלך הסרסור והלשין אע"ב דההוק מצוי ורגיל לכה ור"בא חייב מ"נ אין להוסיף ממון אע"ב דלר"י והרמב"ם שוים במראה ממון קבחו לבני מ"מ ק' להוסיף ממון כיון דלא בריא הויקא דאפשר שלא יודע הדבר או שלא יגלה הסרסור ועוד דלהרשב"א בעי' שזוק מיר הרש"ס ח"מ סי' ת"ס הביא נח"מ סי' טפ"ו וטפ"ט וה"ה סי' שז ועיני' כסמוך וע' שפרטי דינא דגרמני וגרמא כזוקין :

**ש"ש שם** רע מני שהוסיף על ש"ן והעבירוהו ואע"ב דנודע אח"כ שסקר היה לא רצו לקבלו ופסקו לחיותה עכ"ל פטור המוסיף שם מת"ה סי' שז :

**ש"א שבנים** כחזר מאותפת שכל ח' החזיק לפני בית ובה ה"ה להוסיף גם משובע באופן שנופלי' מי גשמיים לפני ביתו של זה יכול לעכב הרשד"ס ח"מ סי' תס"ב ואע"ב דנהגו לשפוך בתור היינו באומע לא לפני פתחו של זה מהר"ב סי' : **ש"ב שבנים** כשכח להוסיף זיוון ברה"ר וכולין לעכב וכן במבוי מפני שעובדים שם רבים אבל לא בתור דהם מועטים ונזקדים שלא ליכשל שם ועיני' כסמוך ועיני' בה"מ סי' קכ"ג ס"ה ר' ישעיהו הרשד"ס מנגמס בה זשיעור הזיוון לעש ואם החזיק בהם אי מהניזאם בה למחות שם :

**ש"ג שבנים** כשיחזיק דמהניא או יכול לעכב דשכן שם יוכן מעצמו :

**ש"ד שבנים** שהא' בא לקבוע חביות דאין לעכב כיון שהחיות שכעיר הוה מהם ולא דמי לקוער' וב"ה כיון דאינו תדיר שם וכבר כתוב עוד חללי :

**ש"ה שבנים** לענין הזק האיה אי זיווק משאר שכניו ג"כ שם :

**ש"ו שבנים** בתור שהיה להם פהח החזר כבר ראוין ובה ראוין לשנות לעשותה במקום אחר דלאו כ"כ כיון שכבר החזיקו שם ואפי' המקום שנותן הוא יותר טוב לכל ואין בזה משום מרות סודם וכיון דהוי מחלוקת אין לשנות וכן מי שזכו רבים כדרך שלו או מעצמם או במכר ובה לשנות ולהת דרך טוב מזה מה שנתן נתן ושללו לא הניעו הרשד"ס ח"מ סי' תס"ג מפ' המוכר פירות בכרתה וטור ח"מ סי' שמת"ח ושקלא וטריא על זה ועיני' כסמוך וע"ס סי' תס"ד :

**ש"ז שבנים** שנפלה להם בירושא שדה אחי בלתי או שקמו בשותפות והא' רצה חלקו בדרו אפי' שהוא שוה עם החלקים האחרים קמובה מים ויפה כמוהו לאו כ"כ ואין בזה משום מדה קדוש דדוקא במגזן חיוב על הלוקח אבל על המוכר לא דאין כופין לאדם לתת זכותו בע"כ משום מדה קדוש שם מנמ' והרמב"ם פ"ב ומתוס' פ' ביגד הרגל ופ"ק דבהר"א וע"ס סי' תס"ד הביא מהרמ"ם כס"פ ח' מנכסים דר' רחוק וכת' דע"כ לא חזר הרמב"ם אלא בדבר שלא יוכל להחזיק הא' לחו הכי לא :

**ש"ח שבנים** דכופין זה את זה לחיקון דלתים וכן לכל תיקון והיינו דכה שהיא צורך גדול ומנהג המדינה ודבר השכיח אבל אינו מנהג ואינו שכיח אע"ב דפעס ח' עלו מים הרבה או שדפון אין כופין כיון דאינו מנהג ועוד דלא שכיח שם :

**ש"ט שבנים** כשכח לעשות דבר דאינו יכול להחזיק מן הדין כגון סילס קטין דלהרמב"ם אין לעכב עליו ויש חולקים שם סי' תס"ד ועיני' לעיל כי שם נרמז דברי החולקים :

**ש"י שטר** עדים החתומים על השטר דהוי כנחקרה עדותן בכ"ד וכתב הרי"ף לענין קידושין דשוב אינו נהמנין אפי' אין כתב ודן יולא מנתקם אחר לענין קידושין אלא לממון ורבים בחלקי ודחו סברתו ויכולין לומר מכודין היינו בתשרי הרשד"ס ח"ה סי' ח' וב' דבריו ג' הרועים לעש וכבר כתוב חללי ג' כזה מתשו' מהר"ה וענין מפייהם ולא מפיה כתבם בזה לעש ועיני' תוס' פ"ב דכתובות דב"ח ע"ה ד"ה קיום וכו' :

**ש"יא שטר** דלא אחי ע"פ ומרע לשטר אי היינו אחר הקיום דוקא או אפי' קודם הקיום כיון שכבר בא ל' דולב"ע אי קודם טולא השטר בכ"ד אחרו ששקר היה דינו שם :

**ש"יב שטר** דאין נאמנים העדים לומר אנוסים מתחת ממון או אופרים מכודין היינו או מוטעים היינו שם וע"ס סס"י ל"ה ולדין טועים היינו הרשד"ס ח"ה סי' ט"ז :

**ש"יג שטר** כשאין העדים זוכרים העדות בלל או מהני שם ותקירה לתא מהני בקיום ע"י אחרים :

**ש"יד שטר** כשהעדים באים לעקור דבר נמנו או על זה מתמנו ולא ע"י אחר תנאי הוה שם :

**ש"טו שטר** עדים החתומים כשטר אי לריבון דרישה וקירה בשוש חשש הערמה שם :

**ש"טז שטר** אי עדי חתימה או מסירה כרתו לענין ממון או איסור שם :

**ש"יז שטר** דה' מעדי אינו חתום הלל כתוב לזה לחתום דאין באין עדות ודף שטר הרשד"ס ח"ה סי' ח' וב' ועוד סי' פ' ח"ד ח"ה ע"ג :

**ש"יח שטר** עדות על פי כתב דלא מהני משא' מפייהם ולא מפיה כתבם פרטים לזה אימת נהני ואימת לא מהני הרשד"ס ח"ה ח"ג באורך סי' כ"ז ושיש אומרים הדוקא ככשיות ועיני' בכתובות פ"ב דף כ' תוס' ד"ה וד' יוחנן ועיני' כל התשו' ועיני' ח"מ סי' נ"ב רב"ש ע"ה וכו' :

**ש"ט שטר** היבא דלא תיבא ואל כתיב וחתמו  
 שם אבכ וכו' וזהו ל"ל כתיבו יע"ש  
 וע"ש דל"כ ע"כ לזה דהיבא דחין עור עדיפו בכתובה  
 מהנהגה על פה חין ל"ל כתיבו :

**ש"ך שטר** כשנאמר כתוב פ מתאי בעי קיום  
 או לה שם מהר"ן פ"מ שאקו ועור  
 שם דל"כ :

**שכ"א שטר** מי שנחשק שטר חיבו למעמוד  
 עליו עדים ובה לכ"ד ועינין  
 קיומו הרשד"ס ה"ה סי' כז דל"ה ע"ד מפ"נט פשוט  
 והר"ה ש"פ ד' חין כלפול על זה :

**שכ"ב שורף** שטרות של חיביו למעמוד  
 עדים שם :

**שכ"ג שטר** שכתב בלא זוויה דהוי כפנקס  
 בעלמא שם וה"פ פ"ב דכתובות  
 דף ד"ה ור' יוחנן ועיין כל התשובה :

**שכ"ד שטר** כשהעדים אומרים שמועטים  
 היו נאמנים במינו הרשד"ס ס"ה  
 כ"ז :

**שכ"ה שטר** היבא דנאמנים העדים לומר  
 אנוכיס וכיוצא דהוי יש עדים על  
 חתימתו דחין נאמני דלא כפינן להו לקראות חתימתן  
 מכמה טעמי והין להטיל חרס על מי שירע שזו  
 חתימתו ולא יורה ללא יחרימו על כל מי שירע שזו  
 חתימתו מבלי שירע שאירע בעדות זה דבר המבטל  
 אותה מטעמתו מזה דהוי חרס וזאת הרשד"ס ס"ה כ"ז  
 מה"ה ועיין בסמ"ע סי' ס"ט ס"ק ס"ח ועיין פרק ב'  
 דכתובות דכ"ע ה"ה :

**שכ"ו שטר** כשכתב כתב יד לבד בלי חתימה  
 הוי כספור דברים בעלמא לא  
 בעדות הרשד"ס שם :

**שכ"ז שמה** טענת שמה או בריה כטוען על  
 פי עדים הרשד"ס ה"ה סי' כ"ז :

**שכ"ח שליח** שנכר פחות משותף דחזור  
 דרוק ב"ד הוי שליח ב"ד אבל שליח  
 ששינה כל דהוי חוזר שם מהר"ן פ' האיש מקדש ולענין  
 כששינה השליח ככל שהוא עיין עור הרשד"ס סי' ז"ק  
 דף ק"ה ע"ה אב"ב :

**שכ"ט שטר** דיש בו שבועה דנאמן לו' מקלף  
 אבל לענין הממון החיוב עומד  
 אם אינו חייב מן הדין אלא נחמת השבועה אז פטור  
 נמני מן הממון הרשד"ס ה"ה סי' קב"ה :

**ש"ל שותפים** שיש להם חוב ת' ביחד והאחד  
 ריבה לילך ממקומו ולהוליד  
 כשטר כידו דחין שומעין לו' הרשד"ס ה"ה סימנין קב"ג  
 משם המרדכי פ' הבית והעליה :

**שלא שנה** מעוברת חרס העובד אי הוי הך  
 שם השנה לשבירות ונדר ומנקה  
 וכן תקנת החזרה החלי שנהגו האשכנזים שנה דהשנה  
 חוזר הכל וכשינה הולקים והח"כ הכל אליו וכן נמי נמי  
 שנה לו' ח"כ שאינו נכנס לשעורה שנהו אי חרס העובד  
 בכלל עיין בהודק הרשד"ס ה"ה סי' קב"ה הביא מפ'  
 הזוהר מהני' וה"ה מ"פ' משבירות ופי' מנדרים וטור  
 ח"מ סי' ש"ב וכנ"ד פ' קיום הר"ן והר"ה ש' והנהגות  
 מרדכי בקידושין דף הר"ם ד' וסברות רבות ולענין  
 החקקה העלה דהיינו י"ב חדש וע"ש לזה הפרשים

**ש"ב שטר** הנז' ות"ה בכתבים ס' קע"ח :  
 העשו בעש"ג כזמנים אלו חין  
 לסמוך דרובם נעשו קין המקבל  
 שחדה הרשד"ס ה"ה סי' קמ"ד דקל"ע כ"אב :

**ש"ג שומא** כששמו ב"ד ומכרו כאל יקומים  
 או בנבנית הכתובה אימת חוזר  
 ואי טוען דמי וימר דהראשונים טעו והאחרונים לא  
 יהיו טועני דלאו כ"כ הרשד"ס ה"ה סי' קמ"ט מכתבו  
 פ' אלמנה מתני' והרמב"ם פ"ב מוקנין וטורח מ"ס  
 ק"ט :

**ש"ד שנים** שעשו ב' תנאים זה ה' וזה אחר  
 מסתמא בענין שהוא ה' ובזמן  
 וזיום שיחול תנאו של זה יחול של זה הרשד"ס ה"ה סי' ק"ה  
 סי' קנ"ז :

**ש"ה שלישי** דנאמן לומר שהשטר פרוע  
 ובזו"ל ה"ה נפקד וכן אבוערו  
 ואם היה שטר של האפטרופוס אלוה מהם או כתב יד  
 וטען שפרע או לכחלה כתב על שם היתומים שלא  
 להשביע עצמו עשה נאמן הרשד"ס ה"ה סי' ק"ס מהשו'  
 הרש"כ ה' והמרדכי בשם מהר"ם מהמרדכי אלא  
 כשהאפטרופו בשלוה לעצמו בעי שבועה :

**ש"ו שטר** או בת' מי שהלוה וכתיב ע  
 יתום וכיוצא וטוען של אום סיפא  
 עשה דנאמן שם :

**ש"ז שטר** של יתומים שאפטרופו אומר שהוא  
 פרוע דנאמן בדיון הקודם מתשו'  
 הרשד"ס ה"ה ל' :

**ש"ח שטר** כשיולא על מוריש ואחר מהם  
 טוען שהוא פרוע אם ישנו בידו  
 נאמן על כל החין שם הביא מח"מ סי' ק"ח :

**ש"ט שבועה** כשהורשים כתבעין חין  
 לריבין שבועה שלא פקדו  
 אבא אלא חרס סתם אלא כשהובעו' בשטר או לריבין  
 שבועה שם הביא מח"מ סי' ט"ז :

**ש"ס שבועה** אפטרופוס שניינהו ב"ד דנרוך  
 שבועה שם :

**ש"מ"א שבה** כשהשכיר הקרקע ובה כ"ח  
 לגורו ממחמת שעבוד חילוק כ"ה  
 בא מחמת שעבוד לבד לכה מחמת דעשהו לו אפיקוי  
 הרשד"ס ה"ה סי' קס"ט נכ"ק דמזיעה המנובל וכו'  
 ובה כ"ח לטרוף וכו' ודבריו הר"ה ש"ש :

**ש"מ"ב שותפים** שח' מהם בא לכתוב מהאחר  
 דהוי פלוגתא דג"א דיכול  
 לכתוב על הכל ויא' דוקא על חלקו ומ"מ אם זה התובע  
 לא ידע בזה שהיה שותפו יכול לומר לאו בעל דברים  
 דידי ח' זולת בהרשאה ח' אינו בעיר חברו ואפ"ה  
 להרמב"ם ח' חין כופין אותו לידון ח' לא יהנה כמו בשאר  
 הרשאות הרשד"ס ה"ה סי' קע"ד הביא מח"מ סי' קע"ז  
 ואם השטר נכתב על שם הא' ולענין כשאינו רוצה להשיב  
 לשליח הרשד"ס ה"ה סי' קפ"ט :

**ש"מ"ג שותפים** שה' נשתתף עם אחר בלהי  
 ידיעת שותפו כיוד יחלוקו  
 עמו שם :

**ש"מ"ד שטר** טוען על שטר פרוע או שחייב  
 לו ממקום אחר או טענות אחרו'  
 דלא חתי על פה ומרע לאטר וכפסק דין יש מחלוקת  
 הרשד"ס

דעת ח"מ ערך שיין קרושים

**שנ"ז שטר** שכתוב בו וקנינו וכו' דממנה הוכחה יש להוסיף כל מה שיכול לכלול וכן בשכתוב ונאמנות וכו' דיש לכלול לו וליוכשוו הרש"ס א"ה סי' כ"ו :

**שנ"ח שטר** דא' מעדיו קרוב או פסול דהשטר בטל ואינו חייב שכונה עפ"י דא' ומיהו להר"ב א"ס ל' דרווחא שביק יתקיים בכשרים הא א"ס אי אפשר לתלות בזה פסול הרש"ס א"ה סימן ר"ך מהרמב"ם פ"ד מעדות והר"ב סי' קע"ו :

**שנ"ט שמיטה** אי ניהגת בזמנים אלו דהגוי מחלוקת וראוי לומר דאינה ניהגת מזמנה טעמים וכ"ש היב דהמנהג פשוט שאינה ניהגת ואי אינה ניהגת אלא במלוה ולא בהקפת חנות ושכר שכור וכתובה והשבת חנו הפקודה ובמלוה שעשאה כעין פקדון ואי פגמה בתוכה וזקפה במלוה וכן כל אליו ופרטים עוד ואי יש אחריות בשטר אי אינה ניהגת ואי יש שבועה דאינה ניהגת הרש"ס א"ה סי' רכ"ז והביא פ"ב דגיטין והר"ן ס' וריש פ' אעפ"י והר"ק ס' קפ"ב כ"כ :

**ש"ס שכר** מי שגרר על דבר מה כגון שהיה כורח מן הסכנה או להביא לו רפואה והבטע ממנו הרבה דיכול להשטות בו דהוינו דהוי כדבר דמלוה עליו להזילו וכיוצא אכל כדבר אחר לא ומ"מ א"ס בטל הרבה שהיו יוהר מהדניולית המקום להקדו"ה לאו כ"כ והוי מחלוקת ומ"מ לכ"ע א"ס ככר נתן ופ"א להקדו"ה כיון שכבר נתן וזה המקבל ושכר שדכנות ככה ג' דהיי מחלוקת זה הראש"ח ח"א סי' ג' דף ג' ו"ג ורברי מהר"ש יפה עליו וא"ס היה לו מלאכה אחרת ונתבטל הימנה כמה יטול יע"ש הביא מפ' הגזול בתרא דטול דינר והעבירני והשוכר הפועלים ופ' תנות חליצה והמרדכי והרשב"א וכן יבמה שגררה ליבם במקום דמטעין איתו א"ס נתנה כבר וזה כה"ס :

**שס"א שבועה** מי שהטעוהו לעש"ג וזיכה וצריך לכפיר לזכות בדניניהם או יכול לישבע ש"ס הביא השו"ת דא"ס ודבריו הר"ש יפה ש"ס שישארו ואי היא מחלוקת בדניניהם וזיכה משום ק"ל יע"ש ואין מורין פן להדיוטות דלא יסרכו כמ"ש בנמ"פ פ"ד דפסחים גבי כותאי :

**שס"ב שטרות** הובא דהסופרים כותבים שצרי דשטרא ותנאי מפלמש אי יל דמסתמא נלשוו או לא עיין מהראש"ח ח"א סימן כ"א דף מ"א ומ"ב :

**שס"ג שני** יוסף'ן שמעון בעיר א' והאחד מת אביו וכתוב אנו יוסף'ן שמעון נראה דיש לחוש דכן המת הערים וכתב בן זולת א"ס הוא שטר והעדים כתבו יוסף'ן שמעון נר' דקאי למאי דסליק מיניה הראש"ח משם הרשב"א ומהר"ך ככ"ו סי' מ"ט חלק בזה והראש"ח חתמה על זה של הר"ק ז"ל והביא ראיו' מוכיחות דמסתמא קאי לפני ולא לפני פניו יע"ש הראש"ח ח"א סי' כ"ח דג"ע"ג וד' והביא מתוס' פ"ק דיומא גביה דכתוב הוא העיר הגדולה אי קאי ארסן או חנויה ומפ"ק דחגיגה עליה דקרא ויעלו עולות וכו' כענין דרבא וכו' יע"ש ומחלוקת אי מקרא גרש לפניו או לפני פניו עיין פ"ק דק דוסין דף ט"ו ע"ב ועיין הראש"ח ח"א סי' מ' דף ע"א וע"כ מהש"ס ש"ס

הרש"ס א"ה סי' ק"פ הרמב"ם פ"ד ממלוה וטור סימן ס"פ וע"ט ואימת ישלע :

**שס"ה שנים** שהוליו ב' שטרות זה על זה דאמרו א"ס איתא למת אהה פתקת לו באיזה ענין הוא וכע"פ דלא אמרו קב"ש מההיא דלדמון בכתובות :

**שס"ו שבועה** הובא שהמלוה היה לריק שביע' לנכות השטר יורשים גופים לשבועה דלא פקדו ואי יש גאמנה לו יכחי כחו הכלם יגבו בלא שבועה הרש"ס א"ה סי' ק"ן :

**שס"ז שכירות** כשהשכיר בית לזמן ומת השוכר דהבן אינו יכול לומר פוקד אינו דולח וגופה השכירות כי נכסי השוכר כשהעבדו למשכיר הרש"ס א"ה סי' קפ"ד מהשוכר הרשב"א סי' אלף כ"ח יע"ש ועיין לקמן :

**שס"ח שוכר** בית ומת השוכר והאלמנה דולח לעכ"כ המתלטלין של השוכר בעד כהקפתה דהמשכיר קודם בהם דחזרו של ארס קונה לו וכיון שנתעבד לו נ"כ זכה השוכר ש"ס :

**שס"ט שוכר** בית דלפי דין נר' דהין האשה מתחייבת לפרוע שום שכירות ואפי' מת בעלה ש"ס :

**ש"ן שבועה** מי שחייב שבועה ונשבע ככ"ד כל שנשבע בפני כ"ד אע"ג שלא היה שם שגנדרו וכן אלמנה שלא נשבעה לפני השטר' כיון שנשבעה כהקנה בפני כ"ד מהני אפי' לא היה שם אפוטרו' והיתומים וא"ס שלא בפני כ"ד אלא בפני עדים לא הוי כלום הרש"ס א"ה סי' קפ"ה הביא תשובת הרשב"א מכ"א סי' ל"ו ופי"ח מ"מ סי' כ"ז ואי די אפי' לגבות :

**שנ"א שטר** דלא סודס בו מנין המטבע דיר בעל השטר על ההסתנה ויטול הפסות וולת א"ס יש מנהג וכן בהקדמה ומ"מ א"ס תשם מטלטלין אין מוזילין מידו הרש"ס א"ה סימן קפ"ז והביא מח"מ סי' מ"ד :

**שנ"ב שטר** כשנכתבו בו שום חייב ואינו יודעין שנכתב בן מפני שום סיבה דהין לחוש למת שכתוב בו ואינו הולכין אחר האמת הידועה אליו הרש"ס א"ה סי' קפ"ז :

**שנ"ג שטר** הסכמה כשעשו לפטור ראובן בן יעקב וטעו וכתבו ראובן בן יצחק דעל האמת הידועה אליו יש לנו ללכת שם מתשובת הראש"ס כלל'ו סי' ק' ועיין דין הקודם וש"אחר זה :

**שנ"ד שטר** כשיש שהאשה ליהה והבעל עכב והענין ידוע לנו שהיה להפך דיש לדון על מה שידוע לנו ש"ס :

**שנ"ה שליח** מי שעושה דאינו לריק קניו ערני הביא מח"מ סי' קפ"ב הרש"ס א"ה סי' קפ"ט :

**שנ"ו שטרות** העשים כעש"ג ובפרט בכתובות וכיוצא אי לובא הקפדה המלך ואינו בכלל דינא דמלכותא ובסופרים הממונים מהשררה אי לא מהני לכ"ע פרטים לזה הרש"ס א"ה סימן ר' הביא מח"מ סי' ק"ח יע"ש פרטיו דינים אלו :





לזה מלאכה אחרת הפי' השכירו לאותה מלאכה והוא  
שלא תהיה מלאכה קשה הימנה ואפי' בקלה הימנה או  
דכוותה לא אמרן אלא במשכירו למלאכה היום לאותה  
מלאכה אבל בשאינו משכירו לימים לא לאותה מלאכה  
כל שאי אפשר להתקיים באותה מלאכה הינו נוחן לו  
מלאכה אחרת ע"ס :

**שפ"ט שביר** מ' שנתחייב להת' לפ' כדי שיפיים  
לפ' ומת' אותה פ' דהיה לו לפ' ע"ס  
ויבן ממס :

**שי"ן שטר** מכר כשכבר והמוכר טוען שלא  
קבל המעות או מקלתס והלוקח  
טוען שכבר נתן הכל וכשטר כתוב שקבל הכל דהס  
החזיק שני חזקה הדין עם הלוקח ואי לא לא ומ' מ' כיון  
שהמוכר מודה שקנאה בקנין גמור קרקע בחזקה לוקח  
קאי והו' ל' כמלוה עליו ונאמן לומר שכבר פרוע והס  
היה הפרש על גוף הקנין דא' אמר דנתן כל הדמים  
וקנה והלה טוען שלא קנה מפני שלא נתקבל הדמים  
או קרקע בחזקה בעליה עומדת בפעול ונפיק הווי  
דלא קנה אי היינו בעד הכל דוקא אי הפי' על מקלה  
ד'א דבמקלת הפי' לא עייל ונפיק ומ' מ' אס אינו  
מערער על הקנייה אלא על הדמים הלוקח נאמן ואס  
יש עדים סלה נתקבלו כל המעות ואפשר דהיה יכול  
לומר שנתן שלא בפניהם הרא"ח ח"ה סי' ס"ה דנ"ו  
וע"ס לדין הובא דלא נתן אלא קנה דמס באתר דהקנין  
בגמר דדמים אי מקלת הוא בכל הדמים יע"ס ועיין  
בכתובות פ"י דנ"ז ע"ב גבי מקלת כסף וכו' ועיין לעיל  
סי' שט"ט להיבא דנכתב הפך מה שאנו יודעים :

**שי"א שבועה** מ' שנשבע שלא לעורר על  
המכירה וערער הק' שלא  
זכה מן הדין מ' מ' כיון שלשי דעתו היה מקום על  
הערעור אין כאן איסור שבועה ואס ערער על נתנת  
המעות ע"ס :

**שי"ב שליח** שקנה שיה' ר' בק' אי הו' לשניה'  
או לבעל המעות וכן אס הטעה  
או טעה הנוהן ונתן לו יותר פ' הלמנה בכתובות דל' ח'  
ע"כ ותוס' ע"ס ד"ה ה' ר' פפ"ה :

**שי"ג שביר** אי שליח דמנא מנאיה ע"ס בתוס' :

**שי"ד שותפים** דאין לשנות ממנה שהוא  
מנהג להקפיד וכמה קפדי  
וכמה לא קפדי ואי יעשה דבר שהוא נר' בעיניו לתועלת  
השותפות עיין הרא"ח ח"ה סי' ס"ד דק"ה מהרמב"ם  
פ"ד משותפים וב"מ ות"מ סי' קע"ז ואחר פרטיו נרמזו  
במקום אחר ע"ס מש"ס הר"י ופה והגרי הרא"ח ס' :

**שי"ה שותף** שנשתתף לסחורה א' דאינו יכול  
להלכיש בסחורה אחרת ע"ס לפי  
רעתו הן דברי הרמב"ם וסמ"ג יע"ס מה שעמד על  
הרב כ' מוב' :

**שי"ו שותף** מ' שהשיב בחנות דלא יעסק  
באומנות אחרת אס היה אומן  
סכן כתב הרמב"ם פ' ויש לחלק בין אומנות לסחורה  
דבאומנות מתבטל לגמרי משא"כ בסחורה אחרת דאינו  
מתבטל כל כך ע"ס :

**שי"ז שותפים** הובא שה"ה הוסיף בקרן בלתי  
ידיעה חברו דאס הפסיד  
הפסיד לעצמו ואינו יכול להוסיף שלא כראות הוינו

כבא הפסד מחמת אותו הוסיפת שע"ז זה קנה חפץ  
זה גדול הערך אבל אס הוסיף כדי להגיל החפץ של  
שותפות מפני שהיה בניו שיטי לא עס ועיין כל הפסד  
ואס נשתתף עם אחר ושם קרן יע"ס :

**שי"ח שליח** מ' שעשה למוכר ערסך מנה  
ומכר יותר או המכר בטל הפי'

עד שיעור שאמר לו הנמלה עיין פ' הלמנה בכתובות  
דף כ"ח ע"ב כוכל הסוגיא וכן אי מכר בפתח יע"ס :

**שי"ט שותף** שלקח חפץ אס כשקנאה לא  
כתנאה או הפסד שהפסד  
עומן שקנאה כזול הו' לאונע ואס נקנאה ולא הראה  
לחבר שהפסד עליו הרא"ח ח"ה סי' ס"ד דק"ה ע"ב  
דברי רב א' ודברי הרב שעליו :

**ת' שותף** דשינה והודיע הדבר לחברו ושתף  
והלה טוען מה ששתתף אינו מחמת  
מחילה אלא כדי לראות הממון היכן הוא אס שתק בשני  
עדים תו לא נהימין בנינו דלא שתק אי להד' מ' דהו'  
כמינו כמקום עדים והפי' שלא כעדים הו' מינו דהעו'  
ואין אדם מעיז עס וע"ס דברי הרא"ח הדנראה קולק  
אס לא שהיה עס גילוי דעת :

**ת"א שבועה** מינו לאפטריו משבועה דלא  
חמרינן ע"ס :

**ת"ב שותפים** שקלקו השחירות והא' הפסיד  
אס כשחלקו לא היה עס אינאה  
אז מולו נרש ואס ידוע שמתו היה טעות ואינאה חוזר  
עס ואס יש הפרש ישיענו שבועת השותפים או ונלגל  
עליו יע"ס :

**ת"ג שותף** שקנה חפץ וכתנאה וטוען דסמך  
על ראיות פ' שנעשה ג"כ שותף  
במחילה בקי וראיה שכמה סותרים הו' סותרים עליו  
עס הר"י יפה' ל' דאילי עשו קנוניה ופירא"ח ח' חלק עליו  
ואס שתק בשהכירה אינה ראיה דמחל סכר שכבר  
הראה אותה יע"ס :

**ת"ד שותף** דשינה ונשתתף עם אחר בענין דלא  
היה יכול לשנות ונתן ריח לשתפו  
הראשון וקבל דנשתתף בנדרה עס וכן אס עלה הקרן  
מחמת זה עס וכן אס אמר זה כשילך למקום פ' ישתדל  
על זה דהו' כריזו ומחילה ע"ס :

**ת"ה שותף** דשינה ויש אמתלאות דנדרה עס  
כדברי שניס :

**ת"ו שטר** דבעונן דכשהער מעיר שיהא זכור  
מקובו כתוב כתבו מיימו' דשייכו  
לספר משפטים סי' ט"ל דהיינו בעד א' אבל כשהס' ב'  
אפי' אין זכרון כלל השטר קיים וכוה מתיישב הקוף  
עובדא דר' פ' דזייפו סתימתו והוכיח מפני דבר אחר  
ולא מפני שלא היה זכר דאפשר דהיתה עס סתימה  
אחרת :

**ת"ז שטר** אע"ג דאין בו קנין יש לו דין שטר  
ע"ס :

**ת"ח שבועה** או קנין כשקבל וקבל קנס  
דהדבר מנומנס כריזו אס  
בנתינת הקנס בפטר וספרי דוקני בכתבים מלכר שהוא  
עובר שבועה קבל עליו קנס והרא"ח ח' כתב דאינו  
נפטר בנתינת הקנס מ' מאס הקנין היה על הקנס לכד  
וקנס הו' באשתמכתא הרא"ח ח"ה סי' ס"ו דק"ט וק'  
והכיתא תשו' הרא"ח ח' הובאה ככ"ח ח' מ' סי' י"ב :

**ת"ט שטר** שכתוב בו לשון עבר כגון ששכרתי או כתתי פ"ו הוי שנתן עכשיו שם רק"ע ב"ב הביא מדכתי' נתתו כסף המדה והר"ן פ"ה השול' גבי נתתי סדה וכו' דאינו מחמת הודאה הלא מחמת שהיה מקנה עכשיו וע"ש :

**ת"י שטר** לשונות סתומים ונמנממים ופירושים הם חג"ב כל המוכנה :

**ת"א שפ"ח** אינם היב"ח שפ"ח ולא ההנה ואי לא ככ"ח ואי שפ"ח ולא שפ"ח חילוקים בזה ומה הוי שפ"ח או לא שפ"ח או שפ"ח ולא שפ"ח הראש"ח ח"א סי' ק"ו רק"י והביא השו"ה הרשב"א סי' השע"ה :

**ת"ב שבוי** דהמורו דמורידין קרוב לנכסיו היינו כקרקעות ולא במעות ומטעמי' אל ומסרו ביד כ"ד וכן אם נפל לו ורובה תהיה ביד כ"ד ואם קודם לכתו הניח אשטר"י על נכסיו נסתמא היינו על הראשונות לא על הפחות אח"כ וע"מ כיון דהיה הנה מהומן עליו ומינה מופשט ים להפקיד בידו הראש"ח ח"ה סוף סי' ע"א רק"ג :

**ת"ג שומר** שומר לשומר שהיה נאמן למפקיד וכן מדין הראשון ועיין בסמוך :

**ת"ד שליח** מי שעשה על דבר ה' דאינו דוקא על אחרו דבר ואם מסרו בידו נכסיו וכן משם :

**תט"ו שטרות** כשיש ב' לשונות דנרא' דקתרו הם הפשר לקיימן נקיימינן ואי לאו אי לשון ראשון עיקר או לשון אחרון וכפ"מ דיכול לחזור במתנתו אי האחרון עיקר הראש"ח ח"א סי' ע"ג :

**תט"ז שטר** שכתוב בו ששמעון לזה מלוי ממעות ראו"בן כך דלא מלוי לומה שמעון לראובן לאו בעל דברים דידי את ואפי' אינו כתוב כך הלא קת"ס דלוי מלוי והורה לוי שהקוב הוא של ראו"בן דוי"ח הכי ואם ישמעון דפכר פרעו ללוי ישבע לראובן שלא קבל הוא ויגבה ואם ישמעון לא הפרע עד שיבא לוי וישבע לאו ב"ב דאפי' ואמר שפרע לו לא מהני הלא אם יש לו ללוי יפרע ואם לאו יגבה דראובן משמעון ואפי' מחל לוי איך מחולתו מחולת הראש"ח ח"ה סי' כ"ה דקכ"ד מטור ח"מ ותשו' הר"ה ש' ועוד הראש"ח ח"ה סי' ק"ח רק"ג ע"ד הביא נטור ח"מ סי' ק"מ משם בעה"ת ח"ס הרשב"ה :

**ת"ז שטר** חוב מני שמוכר וטוען הלוח שכבר פרעו למוכר ולא יפרע עד שיבא המוכר וישבע דלהרשב"א אין שומעין לו ואפי' אם יבא המוכר ויודה לו אם יש לו יפרע ואם אין לו לאו כ"ב מכה דשטר בידו ולהרפה מן הפוסקים הרמב"ם והטור והר"ה ש' והר"ן מוקיין להביא המוכר ליבעי ואם לא ישבע יפקיד וטעמי' הו' משום דכיון דיכול למחיל נאמן במינו שם ועיין בסמוך ואם אי אפשר להסביו כגון פירזים רמה מוכר ופרע בשכועה דלא פקדני ועיין עוד הראש"ח ח"ה סי' ל"ב דף קל"ז וכתב דל"ב ע"ה הוי למלוי משכונת דהוא לרדף לברך ל"ב ע"ה פ"ד שובה ואם היה כ"ה לנפות מהיוראים טעמי' אפי' טענת שמה לכ"ע יחילוק אחר דאם הקונה חייב ללוה וכה להפטר מזה הוי מהני דים לרדף לכ"ה ולכ"ה וע"ה ויבא דליכ"ה מינו דאי בניי מחיל וע"ה ועיין עוד ש"ע ופסקי בהן

ח"מ ה' שמוטה סוף סי' ס"ז :  
**תה"י שטר** חוב מני שיש לו על לוי ואומר שהיה פרוע במתקום שחב לאחרים דאינו נאמן דיש קלה מהפוסקים דס' ל' דהיינו דוקא כשיש לאמנות הכל אם אין לאמנות נאמן משום דאי כע"ה מחיל וכשיש לאמנות נועם לדבר שם ועיין בכתובות פ"ב גבי האומר חנוכה וכו' דקאמר מאן יע"ה סי' ק"ל :

**ת"ט שטרות** הינכסים מור היקומים ואפטרין אומר שכבר פרועים שכתב הר"ה ש' נאמן אפי' כבר ילאו מתקת יוד דסברה תמורה הוא וכבר זוזו עליה קמאי וטעמי' דהם במחלוקת מש"ה הפוסקים שם ועוד הראש"ח ח"ה סי' ק"ח דקכ"ד והביא השו"ה הר"ה ש' כלל ס"ה ולרדף שליש דאינו נאמן הלא כשלישותו בידו ע"ה הובא מפ' התקבל ואם כשעה שהוליאם אמר דבר דאינו נאמן אף לאחר כך :

**ת"ך שטר** שכתוב פ' שלוה מפ' אשטר"י מפ' שפטר"ו זה יכול להלוה דעין ע"ה שטר זה שם תשובת הר"ה ש' ז' :

**תכ"א שטר** בעש"ג עיין הראש"ח ח"ה ח"ה ח"ה סי' פ"ד דף קכ"ח ע"ב ז' :

**תכ"ב שטר** מי שמוכר ואין כתוב בו שהקפה ע"ה תיקון בכתובה ונוסיה וכו' א"ה רק כותב בפנינו עדים מוכר פ' לפ' שטר פ' דנח"ה דמהני ור"ה ממ"ש הר"ן פ"ק הקידושין דשטר ר"ה דידן מהני מדין שטר קנין וחסיו כשטר קנין וכו' ש"ה פתוב ס"ה ל' קנה לך השטר וכל שעבודו ראש"ה המנהג וכו' הראש"ח ח"ה סי' ל"ב :

**תכ"ג שטר** שכתוב בו נתתי סדה פ' לפ' שם מפ' השולח דמהני כשטר :

**תכ"ד שטרי** ראיות אי הוו כשטרי קנין שם :

**תכ"ה שבועה** כשנשבע שלא למכור דבר משלו לפרוע חובו דיש לתל' פון נשבע קודם החוב לנשבע אחר החוב הראש"ח ח"ה סי' כ"ח מהשבות הראש"ה וכתב דהדברים עתיקין וכו' :

**תכ"ו שותפים** לוי ושמעון ואמר לוי לשמעון אם יתדל' ששתף עמנו לראובן פתנאו כך וכך והטעהו ועשה תנאים אחרים דשמעון כעור כיון שסינה ממ"ש לוי ואם יש הפרש ישבע המנוחק שסינה שכנדרו כהנאים או להפך הראש"ח ח"ה סי' ק"ה :

**תכ"ז שליח** מי שעשה לשכור לו טועל על תנאי כך ואמר לו שלפ' קיה משכירו וסינה כהנאי שם :

**תכ"ח שומר** שומר לשומר דהמפקד הוא רגיל לתת לו כיון דהיה נאמן

הללו דשטר ה"ה לוח שפרע לערב נפטר מהמלוה הראש"ח ח"ה סי' ק"ח משם מהרי"ת נתשו' מיימו' :

**תכ"ט שבועה** כשמת המלוה וזרעו כהני' לגבות וטוען פרעתי דהם אינם יודעים וטוען אישתבע לי דלר"כ שר שלום ודעמי' נשבע ה'הו ונפטר ודחתה סברה זאת הראש"ח ח"ה סי' ק"ט דק"ג ע"ה וק"ח וקניה מהטור וכו' ח"מ ואי לא טען תשתבע לוי :

**ת"ל שבועה** כשמוציאין היתומים על היתומי' או לריכוך שבועה ואינו שבועה פשענין ואם מת לזה בחיי מלוה ושוב מת המלוה דכפר נחייב שבועה שם :

**ת"ל א שבועה** דאין אדם מוריש לבניו מחלוק' כזה וחילוקי דברים ואם פוגם שטרורינו הכי ואם פגמו בנו דאינו בכלל זה ואם הוא להחזיק שם :

**ת"ל ב שבועה** מהך דאינו יכול ליטבע דמשלם או מפסיד כיורשים דלא אחריון הכי שם :

**ת"ל ג שטר** מני טעוען עליו פרוע או מחול או רכית או אמתה פרטים לזה שם

ובאמנה אם לריך שבועה המלוה הראכ"ח ח"ה סי' קי"ו :  
**ת"ל ד שטר** דיש בו נאמנית או מהני ליורשים שם דקנ"ח ע"ג משם בעל המאור והרכי' סי' ק"ק חוקס"ט והר"ן בתשו' סי' ל"ח :

**ת"ל ה שטר** היכא דמספר השנים לא כתב שכ"ד ליזירה דקטר מלת ליזירה

דכשר וה"ה נמי אם לא כתב שנת אלא חשבון השנים לכד בלא מלת שנת הראכ"ח ח"ה ריש סי' קי' דק"ט :

**ת"ל ו שטר** או גט דיש בו חסרון הלפנים או המאמות או העשרות או האחרות או יש להכשירו סברות בזה וכן היכא דיש בהם שום טעות במספר השנים או בימי החדש והשכוע וכן טעויות אחרות אי מוכח מתוכו ע"י סתירה וכוונת סברו' בזה וכו"ד תקיה ההובחה ואם הוא טעויות דעכודי דטעו איכסי בזה או לא שם ואי תלינן שהוא מוקדם או מאוחר שם תשו' מהר"ר איסרלן והר"ם מינין והמהר"רי

דיש מס' ר"ה והר"כ"ב סי' קי"ו ורמ"ד ובי"ח ת"ת סי' ס"ג ומה הוי טעויות דשכים או לא וחילוק בין שטר שהוא לגבוניגא לאינו לגבוניגא שם והר"ה הלוי בלל ח"ה סי' ס"ג תשו' הרשב"א סי' תת"פ :

**ת"ל ז שטר** מסתמ' יש לאפובי בזכות לאוקומי שגבעה בבשרות שם דק"ס ריש ע"ג :

**ת"ל ח שטר** בעל השטר דנאמן כמינו להוציא יובן מת"ש הראכ"ח שם דק"ס ריש ע"כ הכיא מב"ח ח"ה סי' ת"ג מדין שטר שבתוב כ"ח וכתב כ"ז :

**ת"ל ט שטר** מוקדם דינו שם וחילוק בין שטר לשטר עינין כל השטר :

**ת"ס שבועה** מי שיש לו זכות על חברו והלה תובעו לעש"ג וכוונת ואם יודה יתחייב כפי דינאם או יכול ליטבע סתם דאינו חייב לו וכן כשאר פרטים ואם היה בידו פקדון או משכון או דמי לחוב או לא וכן בדיון עושה אדם דין לעלמו הראכ"ח ח"ה סי' קי"ג תשו' הרא"ה ש"פ' השולח לשון הר"ן ופ"ק דמזיעא גבי מלוה יצאה וכו' וכבר כתוב אצלי עור :

**ת"מ"א שבועה** כשנשכ' דאינו חייב אי לריך לכרר כו"ד ואם לא כו"ד שם :

**ת"מ"ב שנים** שיש להם תביעה או חיובה על זה אימתת זה גובה וזה גובה וזה גובה ואימתת כל א' יעמוד בשלו ואי יש לזה עדות וזה זכור' או שאין זמנא שום או שהא' מת'יש יתומים פרטים

לזה הראכ"ח ח"ה סי' קי"ג דקס"ו ע"ב מש' ב' ד' וכו' טורות והפוסקים יעז' ומהה"מ פכ"ד מה' מלוה והכי והר"כ"ב סי' שז' ולדין גזקין לכבסי יתומים וכן מש"ס :

**ת"מ"ג שרחן** ערוך שחבר מרנא ורבנא מוהר"ק ז"ל פפעמים שכותב דרך מפתח וכו' המרובים ויש לסמוך על זה שפסק ככ"י בפי המרובים ולא כת"ש כש"ע מהר"ה הלוי ז"ל כלל ח"ה סי' א' דק"ג וכן גר' נמ"ש בהקדמת הרב בעל מאירת עינים ז"ל הנס' סבהקדמת הרב מהר"ק ז"ל אין נראה הכי ומציד אינו עלי שמים וארץ שהרב הגדול מיהר"ר שמואל גאון ז"ל כתב א"י שקבל מרכותיו שנוהגין כמיהו בכל מה שפסק ואפשר דשאני הכא דאינו כתב ככ"י הפך ועיין עוד הר"ה הלוי כלל ח"ה סי' ס"ו דק"ל ח"ה ע"ג יעז' :

**ת"מ"ד שטר** העומד ליגבות אי כנכ"י דמי או לא הר"ה הלוי ז"ל כלל ג' סי' י"ט דמ"ג ע"ד משמא דגמ"פ' כל הנשבעין והר"ה הלוי כלל ו' סי' כ"א דק"ג סיף ע"א :

**ת"מ"ה שבועה** דאין אדם מוריש שבועה לבניו דהיינו להוציא ולא להחזיק שם :

**ת"מ"ו שותפים** דאין להם חזקה זה על זה כדבר הידוע שהוא של השותפות ואפי' עכר זמן וה"ה בענין כוללות העו"ד והקהל דכשותפים דמי הר"ה הלוי כלל ד' סי' כ"ז הכיא מטור ח"ה סי' קע"ט והר"ף ריש פ"ק דבבבא ויש הכיא מהטור ומהראב"ד דאפשר דאינון זיה כש"כ אלא זה מעט וזה הרבה מ"מ הכל הוי בחזקת שניהם יעז' :

**ת"מ"ז שם** ריע המוציא על חברו אם אינו רולה למחול אין בזה דין נקימה ונטיחה וטעם לרבר דאיכא מאן דשמע שם ריע ולא שמע הפיוס ולא נפיק מדין קשיא הר"ה הלוי כלל ח"ה סי' מ"ח דל"ג ע"ד הכיא תקמ"ג במלות השוכה :

**ת"מ"ח שותפים** דאין להם חזקה זה על זה וכן האחים דלא קפדי אהדדי והכל בחזקת שניהם וכן אם מתו הכל בחזקת יורשי שניהם ואם שחק ולא כתב אי תלינן בטעויות או שהיה רולה להתתין עד שיחלקו ומת' אש"כ אי טענינן ליתמי על השוקף ואי טענינן ליתמי על יתמי להחזיק דוקא ולא להוציא דהוי במחלוקת אי טענינן להוציא מיתמי ליתמי הר"ה הלוי כלל ו' סי' כ"ב דק"ו ע"ג וד' הכיא תשו' הרא"ה כלל פ"ט סי' ד' והטור ובעה"ה שער' ז' והר"ה כלל ע"א סי' ו' וכלל ז"ט סי' א' והר"ב כלל כ"ב סי' ע"ג וטענת ע"מ' אי טענינן או החזיר כמינו דנאנסו שם יע"ש סיף סימן כ"ג וע"ש כסוף הספר במפתחות הנהה על סי' כ"ג הנו' :

**ת"מ"ט שביח** טענת דלא שביח דלא טענינן ליתמי שם משם הרא"ה ש' כלל ז"ט סי' א' :

**ת"ן שולחני** מראה דינר לשולחני ונמצא דע אימתת חייב שם דק"ז פלפול על הנמ' והפוסקים ועל דברי מהר"ך ח"ה סי' ק"ה :

**ת"נ"א שבועה** מנינו לאשטורי משבועה אי אצרי' דהוי פלונתא ויש מי שחמר דס"ה לדין קול' כדמי שבועה כשם מחלוקת והר"ב ומהר"ה הלוי חילקים על מהר"ך ועל הסומך עלש מהר"ה הלוי ז"ל כלל ו' סי' כ"ג דק"א ע' / או כ' הכיא ממהר"ך

מראה דינר לשולחני ונמצא דע אימתת חייב שם דק"ז פלפול על הנמ' והפוסקים ועל דברי מהר"ך ח"ה סי' ק"ה :

**ת"נ"א שבועה** מנינו לאשטורי משבועה אי אצרי' דהוי פלונתא ויש מי שחמר דס"ה לדין קול' כדמי שבועה כשם מחלוקת והר"ב ומהר"ה הלוי חילקים על מהר"ך ועל הסומך עלש מהר"ה הלוי ז"ל כלל ו' סי' כ"ג דק"א ע' / או כ' הכיא ממהר"ך

**ת"נ"ב שנים** שיש להם תביעה או חיובה על זה אימתת זה גובה וזה גובה וזה גובה ואימתת כל א' יעמוד בשלו ואי יש לזה עדות וזה זכור' או שאין זמנא שום או שהא' מת'יש יתומים פרטים

מראה דינר לשולחני ונמצא דע אימתת חייב שם דק"ז פלפול על הנמ' והפוסקים ועל דברי מהר"ך ח"ה סי' ק"ה :

מראה דינר לשולחני ונמצא דע אימתת חייב שם דק"ז פלפול על הנמ' והפוסקים ועל דברי מהר"ך ח"ה סי' ק"ה :

**תהרהש** ד"ח א ומח"ב באחרונות שבסוף הספר והרא"ש  
 כבועות כפ' כל הנשבעין והרזקו בשו"ל ר' ובכתבים  
 למהר"ר איסרלן סי' רמ"ח והרמב"ם פי"ג ממכירת  
 וממהר"ל זל אחר הכותב עיניו בטור וגמ' וכו' חייב  
 שביעה מן התורה דאין להפך ובדרכנו דשייך לזה לתיר  
 ולדרוש אי דמיין לדיניס הללו דלריד יישוב כי כעת אין  
 פנאי להאריך ואפי' לריש מילין :

**תנ"ב שטר** כשיש בו תנאים וטוען הלוה  
 דהסופר מעלמו כתבם לשופרא  
 בלתי ידיעתו דלכעה"ת נאמון אפי' אם כתוב בו וקנינ'  
 כל שלא פורש דגם על זה קנו ואיזה לשון יועיל לבטל  
 טענה זאת וכן העדים הר"י הלוי כלל"ו סי' ב"ה דק"ו  
 הביא תכעה"ת שער כ"ו וע"ש בנידולי תרומה ח"ג  
 מהספר הנו' דק"ט וק"ך והביא מהטור ח"ת סי' ע"ד  
 ושייך עוד לזה הר"י הלוי כלל ח' סי' כ"ז סוף דף קי"ח  
 מתשו' הרשב"א סי' הת"פ ועיניין לקמן סי' תנ"ב :

**תנ"ג שטר** שכתוב בו לשון לשעבר כגון הודה  
 פ' איך חייב לב' דלא מהני אפי'  
 כתוב בו וקנינא דהיינו על דברים בעלמא ולא חל  
 הקנין הר"י הלוי ס' דק"ו הביא מהרשב"א שחובאו רכיו  
 בח"מ סי' ט"ל ולעיל :

**תנ"ד שטר** שכתוב בו מתהומא דארעא וכו'  
 והלה טוען שלא תכר לו אלא  
 העלייה דאפשר לומר שהבוונה קרקע העלייה ולא  
 הס'ר בין שלא הוזכר הר"י הלוי סי' כ"ז משם הרשב"א  
 סי' תת"פ ועיניין לעיל סי' ת"ן :

**תנ"ה שטר** דיש ספק בפירושו אי העדים  
 נאמנים לפרשו אם כתב ידם יולא  
 ממקום אחר הר"י הלוי כלל ז' סי' כ"ז דק"ח תשובת  
 הרשב"א סי' תת"פ ועיניין סי' הקודם :

**תנ"ו שבועת** הסה אי נתקנה אפי' באומר  
 להר"מ אלא דוקא באומר  
 פרעהי דאיכא דררא דממונא פרטיס לזה הר"י הלוי כלל  
 ו' סי' כ"ט דקכ"ב ע"ב מהגמ' והפוסקים :

**תנ"ז שבועה** דאין נשבעין על קרקעות אי  
 מ"מ משביעין הסה הר"י הלוי  
 כלל ז' סי' כ"ט ואינן חילוק בין אי' לח"ל ובחוקות שס'  
 סי' ס' :

**תנ"ח שטר** מי שמלא אימת יחזיר למלוה או  
 ללוה או לא לזה ולא לזה וכן שטר  
 מכר ומקנה הר"י הלוי כלל ח' סי' ס"ג וס' דורש הר"ן  
 פ"ק דמליעא ובאיזה מין שטר הוא ועיניין בדיניס  
 הכאים :

**תנ"ט שטר** מתנה או לוואה שנמלא ברשות  
 הכותן או זבה המתקבל שם ושרש  
 הדין מפ' יש נוחלין והה"מ פ"ט מזכירה ואם כתוב בו  
 וכתבו ונתנו יעש' באורך ואם יש שבועה המתנה  
 קיימת לעולם :

**ת"ס שטר** רכותבין ללוה אעפ"י שאין המלות  
 עתה באיזה ענין הוא שם והביא  
 מהרמב"ם פ"ג ממלוה ושאר פוסקים והרמב"ם פתי'  
 מגולה ופ"ח וט' מזכירה :

**תס"א שטר** כשהיה שם קנין כדן בענין  
 המועיל אין כתיבת השטר מעכב  
 ביון דאינו לקנין רק לראיה שם סי' ס"ג וס' ד באורך  
 ואם היה שם שביעה בכל ענין זכה וחיליקים רביס

והביא ממקומות הרבה ותשו' הרא"ש כלל ס' ח' סי' כ"ח  
 וכלל ס' ו' סי' ג' ומסקיו פ' גט פשוט ובאיזה עניניו  
 בעינין עד דמטוי שטרף לידיה יעש' באורך ומהנו' פ"ק  
 דמליעא ות"ה פ"ח מנחלה ופ"ט מזכירה ופ"ח ומהר"ש  
 חיון סי' ק"י והר"ב סי' ק"ס ואם כתוב בשטר וכתבו  
 ונתנו יעש' ומה"ה פ"ג ממלוה ופ"ח מגולה והר"ב  
 סי' ר"ל ות"מ סי' רמ"ג ומכ"ה ח"מ סי' ט"ל :

**תס"ב שטר** מתנה מי שעשה והחזיר השטר  
 לכותן דהוי פלוגתא דרשב"ב  
 וחכמים דלחכמים חיון המתנה בטלה ולרשב"ג בטלה  
 והלכה כחכמים היינו דוקא בשטר קנייה כגון שדי  
 קניויה לך אבל שטר ראיה לכ"ע המתנה קיימת ותמה  
 על הרא"ש כלל ס' ו' סי' ג' והביא מפסקיו פ' גט פשוט  
 עינין בכ' תשובו' הנו' להרב הנו' באורך ותשו' הרא"ש  
 כלל ס' ח' סי' ד' :

**תס"ג שטר** דלרשב"ג המוכר שטר דנקנה  
 במסירה ולחכמים ככתיבה ומסי'  
 דהיינו דוקא בשטר קנייה שכתב שדי קניויה לך או קנה  
 הלוקח שני אפי' לא נכתב על שמו אבל אם נקנה השדה  
 בשאר קנייניו וכתבו השטר לראיה אפי' כתב לו קני לך  
 וכו' לא קנה השדה ואפי' כתוב בו קנין ואחריות שס'  
 מפסקיו הרא"ש פ' גט פשוט ע"ש בכ' התשו' הנו' וע"ש  
 כלל ח' סי' ס' ודקל' ו תשו' הרא"ש כלל ע"ה סימן כ'  
 יעש' :

**תס"ד שטר** מתנת בריא או ש"מ כשיש בה  
 ספק או מחלוקת דהממונא כתיבת  
 היורשים ויכולין לומר ק"ל שם הביא מהר"ב שס' ק"ס  
 ומהר"ש חיון סי' ח' :

**תס"ה שבועה** כשהקנין אינו מועיל ויש  
 שבועה אימת חייב מחמת  
 השבועה ובניו דפטורים וכן כשיש מחלוקת בדין ויש  
 שבועה אי יכול לומר ק"ל שם דקל' ג' ע"א מחלוקת בין  
 הר"ב להרשד"ם ומהרש"ך ותשו' הר"ב יעש' ובב"ר  
 כתוב אלפי עוד על זה :

**תס"ו שטר** מתנה כשלא זכה בה מעכשיו  
 רק נשבע שלא לבטלה דמסתמא  
 לא בטלה וקיימת אחר מותו שם סי' ס"ג וס"ד :

**תס"ז שטר** דיד בעל השטר על התחונה היינו  
 כשאינו מתקבל לגמרי הא אם  
 מתקבל לא הר"י הלוי כלל ח' סוף סי' ס"ה מתשו' הרא"ש  
 כלל פ"ח סי' י"ד וה"ה פ"ג ממלוה :

**תס"ח שותפים** דאין להם חוקה זה על זה  
 משום דלא קפדי אהרדיו וכן  
 שותפים כחל"מ מ"מ אם עבר זמן רב אית חוקה זולת  
 בדבר דמעיקרא על שניהם היה חייב לבנותו דמסתמא  
 של שניהם הוא תוס' ריש פ"ק דכתרא ד"ה לפיכך דף  
 א' ע"א :

**תס"ט שטר** דיש בו לשון גרוע לגוף הקנייה  
 וכתוב בו וכתבו בכל לשון קל  
 וכות ויפיו כח היותו הסופר בענין הראוי ותלויין  
 הטעיה כסופר ואי תליין דאם זה כתבו הסופר מעלמו  
 ביון דהלה לא טעין הכי הר"י הלוי כלל ח' סי' ס"ו דקל'  
 הביא מהרשד"ם סי' כ"ח ועינין בסמוך :

**ת"ע שטר** שכתוב בו שום חיוזק והבעל דבר  
 או העדים הומרים שלא נכתב ב"י  
 רק הסופר פתנו מעלמו חילוקים ביה שם הביא מבב"ר  
 ח"א



**תפ"ד שומר** כשעשה הנאי להיות פטור מפשיעה דלהרמב"ם והנהגה השירית לא מהני ולהרמב"ן והרשב"א והתוס' ורמ"ב ורבי יואל מהני הר"ן הלוי כלל י' ס' ע"ב דקס"ז ע"א מהר"ב כ"ח דף קכ"א:

**תפ"ה שמירה** כבעלים דפטור השומר אפי' מפשיעה אפי' היה עושה מעצמו להשקות לה מים וכיוצא וכן אם עזר לו לטעון המזון ומיהו כעיני דוח הענין והיה בעת הגעת הפקדון לידו ולא אח"כ לדעת מהר"קא אם הביא מטור זכ"ח מ"ס ר"כ ושם ר"ע"ס ס' ק"כ ח' אי בשאל הבעל לשותף המפקיד ח' ה"ח וי"ח בכ"הג יש חילוק בין פשיעה לגביה יעש דק"ע ח' על הרמב"ם פ"ב משאלה:

**תפ"ו ש"ש** מלוה על המשכון אי הוי כש"ס ופטור מהונסין או חייב מחלוקת בזה אם הביא מרש"פ כל געיה והרשב"ד פ"י משכירות וי"ח דהוי כש"ס ויכול לומר ק"ל אם והביא מטור ח"מ ס' ע"ב וי"ח יש חילוק בין חונס לחונס ואם המלוה היה מביא פקדון של הנפקד והיה מעבכו לפקדון עד יפרע לו דהוי כד"ן מלוה על המשכון וזלת אם לא ביון לעכבו בעד חוכו ובעד מה שהלוה וישכע ויפטור וכן אם המלוה לא היה רוצה משכון והלה קירכ בו ללוקחו והוא טוען שלא ביון לעכבו למשכון דישכע ויפטור אם והביא מהרשב"ד ס' מ"ט:

**תפ"ז שומר** שפסע בפקדון צרור ולא היה יודע מה היה בתוכו אי נשכע הלה ויטול וי"ח דיטול בלא שכועה וי"ח דאפי' כשכועה לא יטול ואם היה יודע שהיה צרור ולא ידע כמה וחילוקים עוד אם כלל י' ס' פ' הביא מטור וב"י ח"מ ס' רכ"ח וס' כ' והר"ף והג"פ הכונס והסמ"ע ולבוש ופלפול בדברי הרמב"ם ס' וכן אם הזיק ולא ידע כמה הזיק אם באי"ך:

**תפ"ח שבועה** דמורה מקל"ת ד"א דהיינו דוקא במורה מעצמו אבל אם מתוך טענותיו מתחייב ולא הודה ממש כמו כי הוא זה לא הוי דחובייהא אם הביא מב"י ח"מ ס' ע"ה וס' פ"א תשו' הרשב"א תוס' פ' שכועת הדיונים גבי חלה אמר רבא:

**תפ"ט שבועה** מתוך דאינו יכול לישבע דמשלם בשומרים מה דינו אם:

**ת"צ שטר** כשהלוה והמלוה תופסים בזה האומר פדעתי וממנו נפל וזה אומר ממנו נפל הר"ן הלוי דקע"ז ס' ז"ב הביא מטור וב"י ס' ה"ה ס"ח ופלפול בדבר:

**תצ"א שבועה** מן שנשבע לעשות דבר או שלא לעשות ועבר על שבועתו אי בקרה חסוד על השבוע' ואי פסול לעדות ואם נשבע על שבער דלכ"ע נפסל לכל פלפול בזה הר"ן הלוי ס' ק"ע על מהרש"ך ח"ג ס' ל"ד פלפול על תשו' הר"ב ס' ש"א ורס"ו ושם ד"ד דבר' סתירה ביניהם יעש דק"פ וקפ"ה וה"ה לחנם יעש ועיין בהשו"ת מן מהר"קא דיני קיושין ס' כ"ד ד"ד דהביא מחלוקת אי נעשה חסוד הלהבה ונפסל לעדות דהוי מחלוקת יעש:

**תצ"ב שטר** המורה בפני ב"ד של ג' אימתה בוקבין שטר חילוק בין הוי ושכין בדין ושלחו אחריו לכין כפשיעתו איהו הכי' הלוי ס' ק"ט

דקפ"ב על הרמב"ם פ"ז מטוען:  
**תצ"ג שבועה** מן שהבעו חבירו ואמר פרעתי או אינו חייב לך כלום ושוב הביא עדי קנין דאינו חסוד כיון שיכול לתקן ולומר מ"ס אינו חייב היינו שפרעתי ולא דמי לאומר להר"מ הר"ן הלוי ס' קכ"ב דקפ"ב על הרמב"ם פ"ב מטוען וטור ח"מ ס' ע"ט והרמב"ם פ"ז מטוען:

**תצ"ד שותפים** אחים כל שלא חלקו דהוי בשותפים כיון שאובלים בשלחן א' וכל מה שמשביחים לאחמ"ע ה"ה אם יש לא' בנים והריוקו והשביחו כיון דקמובין על שלחן א' הכל לאחמ"ע אפי' אוכל זה מחמת היות לו בנים וזאת מזה והשבח של הבנים להם הר"ן הלוי ס' קכ"ד דקפ"ה הביא מהוספתא הביאה הה"מ פ"ה מה' נחלות והרשב"א פ"מ שמת והרמב"ן ועיין בסמוך:

**תצ"ה שותפים** אחים שלא חלקו דהוי בשותפים אם האחד הניח בתוך העסקא בתובת וגדוליית אשהו דיטולה ואין יוכלין לומר בזה בתובה לא ניתנה ליגבות מחיים דאין זה לא לגבי הבעל וכואם לוח מאחרים ה"ה או נפלה לו ירושה וכן אם אשכח מלוה פרטיו אם דקפ"ה הביא מהרמב"ן והרמב"ם פ"ט מנחלות:

**תצ"ו שותפים** אחים דהנשא ונתן ופטרו על שמו וטוען דנפלה לו ירושה או מציאה אשכח אם מהנאקמות הרמוזים בדין הקורם ואימת לרין להביא ראיה יעש:

**תצ"ז שותפים** ואחים שלא חלקו דאין להם חזקה היינו בידוע שאותו דבר הוא ביניהם ושיש עדים וראיה שעדיין הוא בידו הא לא"ה יש להם חזקה כיון דיש מינו הר"ן הלוי סימן קכ"ד הביא מטור ח"מ ס' קע"ט והבי' משם בעל התרומות שער מ"ט וכ"כ הר"מ מטרנאני ח"א קכ"ז רפ"ד דקל"ה:

**תצ"ח שררה** סתי שררות דאין ניתנין לאיש א' תוס' ריש פ"ב דיני דק"ה ע"א ד"ה ק"א:

**תצ"ט שבועה** מן שנשבע נגד עד אחד אי התובע והעד מלטרפים להעיד עליו לפוסלו לשביעה במקום אחר ולו שנשבע על שקר דהוי פלוגתא ומ"מ העד מלטרף עם עד אחד לפוסלו כגון שנשבע נגד העד א' זה העד מלטרף עם עד אחר על דבר אחר לפוסלו אם הביא מהטור ורבי' ירושם וכמה פוסקים ושו' הר"ן פ' זה כורר מעובדה דבר ביתוס:

**ת"ק שבועה** כשנשבע על בפירת מלוה דכתב המרדכי דהיינו בפסל דחיישונן שמה מלוה ישנה יש לו עליו ואינו נפסל חלה כפקדון כל הפוסקים חולקים עליו וסברתו דחוייה אם ועיין פ"ק דמליעף גבי חסוד אמתונא וגבי' ס' מלוה ישנה שייך לזה:

**תק"א שבועה** כשכ' עדים נעבדין על פוסלו לדין שכועה זה מפיסול א' וזה מפיסול ח' דמלטרפין אם ועיין ערך פוסקים:

**תק"ב שבועה** שכתב הר"ש ש בשו' דאינו נפסל וכן העד חלה משעת קעמרה

רעת ח"ט ערך שיין תיו קרושים

לרדק לכופלו הרש"ק סי' ס' דמ"ג ע"ר ואם הגו מוכרין  
בו על השכועה ונשכע ואמר דנשכע אס יהיה כך הו"ל  
כאלו כפל יעש :

**י"ב תנאי** דבעינן כפול דהאומר מעכשיו או  
ע"מ אין לרדק לכפול ולא בעינן כפול  
רק בנטיין וקדושין הכל לא בעלמא והנותן ע"מ להחזיר  
כגון אחרונ אין לרדק לכפול - הו"ב ר' סי' קפ"ח וסי'  
קל"ח אגב לעינין דהוי כמעכשיו ועיין עוד סימן פ"ו  
אגב :

**י"ג תובע** מחברו מנה והלה טוען יש לי בידך  
כנגדן דנאמן כמינו דלהר"מ ואז  
הלוהו בעדים נאמן לומר ג"כ מאוס מינו דהחזרתני  
דכך הוא מינו דהחזרתני כמו מינו דלהר"מ וכ"ש אם  
היה עד ה' ואפי' שהיה בכתב אלא דכ"כ אמרני שטרך  
כירי מאי בעי הרשב"ה סי' תקנ"ט :

**י"ד תנאי** כפול דלא בעינן כממון ובגט הוא  
דהחזירו הרשב"ה סי' הלף ס' ואלף  
קכ"ה ועיין שם כס' הלף קמ"ב :

**ט"ו תפיסה** מחזיקים או לאחר מיתה הר"ב  
ק"ג סי' ל"ו :

**ט"ז תנאי** כפול הוי בעינן גממי כממנות או דיקא  
בגטין וקידושין מנשום חומרא דהוי  
פלונתא ויכול המוחזק לומר ק"ל ואז בעי' אפי' בניטיין

או לא ואי אפי' לר"מ דבעי' תנאי כפול אי היינו דוקא  
כשהתנה דכיון דהתנה ולא כפל יש כממשע דכל ענין  
יהיה המעשה קיים הכל מי שנילה דעתו שלדעת כן  
עושה הרי הוא כאלו התנה וכפל שב"כ הר"ן פ' האומר  
והר"ש ס' כתב דיש דברים דאפי' לא התנה אכן שהדי  
דעתו לכך ואפי' גילוי דעתא לא בעי' ויש מקומות

דבעי' גילוי דעתא כההיא דזכין למוסר לא י' והיבא  
דליבא דאומדנא דמוקדא וגם אין היבא כמעכשיו בעינן  
תנאי כפול ואי אמר ע"מ ד"ה דלא בעינן תנאי כפול  
ויא דעל תנאי הוי כע"מ הר"ב ב"כ סי' ס"ג דס"ד  
באורך ועיין בפ' מי שאתחזו בתוס' ובגמ' ומה שרמזו

שם מקידושין ועיין עוד הר"ב ב"כ סי' ל"ה אגב ועיין  
הרשב"ה ס' ח"מ סי' ע"ה אגב וסי' פ"ח וסי' קט"ו משם  
התוס' פ' הלמנה נזונה והרשב"ה ס' ח"מ סי' קנ"ה וזכין  
משם והרשב"ה ס' ח"מ סי' ק"ל וסי' רל"ט ורמז ועיין  
עוד הרשב"ה ס' ח"מ סי' כ"ח בדכ"ו האל והשו"ת  
הרשב"ה ז"ל והרשב"ה ס' ח"מ סי' רס"ב באורך הביא מח"מ  
סי' כז' יעש וע"ש סי' רס"ט והרשב"ה ס' ח"מ סי' סג'  
ושע"ו ושל"ו ועוד הר"ב ב"כ אחר הכללים דק"ב ע"כ

וכתוב דקמ"ח ואי היה חרס דכ"כ ובהסכמות יעש או  
בעי' תנאי כפול כשיחרס ושכועה ועיין פ' כ קידושין  
תוס' ד"ה דברים שכלכ וכו' דמ"ט ע"ב והר"ן שם דף  
תרמ"ג באורך ומתיר דכ"כ חר"ג ותוספות פ"ק  
דקידושין דף ו' ע"ב ד"ה לא תחזירו והר"ן ד"כ ב"כ  
חר"ה לענין גילוי :

**י"ז תנאי** היה ברבר כשאומרים העדים עלמא  
אי נאמיס ואי יש חילוק בין כתב ידא  
יולא ממקום אחר או לא ואי מהני אפי' כתב ידא יולא  
ממקום אחר ואי עדים אחרים אומרים דהיה על תנאי  
ונתקיים השטר או לא אי מהני עדותא ואי כתוב כשטר  
כלי סיור או כלי שום הנלוו ויור וכתב ידא יולא ממקום  
אחר או לא פרטים באורך לזה שם הכיה מהר"ן פ' האשה  
שנתארמלה ומתמיסרים ובעה"ה ותוס' ועיין עוד  
לענין

העמדה כדיון ולא למפרע דלא ק"לן הכי אלא למפרע  
כפול וכמ"ש הר"ש בפסקיו וכן עיקר כמ"ש העור  
סוף סי' ע"כ ומפ' זה בורר בעוכרא דבר ביתוס :  
**תק"ג שומר** שאמר טול את שלך ולת' רפה  
דאפי' שומר חנם לא הוי תשובת  
מהר"ק סי' ג' דף ק"ע"ד מפ' הזהב :

ערך תיו

**א' תנאי** כשהתנה שאם ימחול דלא תיהוי מחילה  
דאינו תנאי כשמחל אח"כ כדיון אלא אם  
התנה דאם ימחול יחול אח"כ החיוב ואפי' ק' פעמים  
הרשב"ה סי' ד' דקל"ו ע"ה מהשו' הר"ק סי' ד' מחלק  
כתובה יעש וע"ש סי' כ"ה סוף ע"ה נדקמ"ב :

**ב' תנאי** כפול אי בעינן כשאמר מהיום או  
מעכשיו הרשב"ה סי' כ"כ דקל"ח באורך  
אגב ואי ואמר סתם כתנאי כני גר ובני רחובן אי לרדק  
לכפול יעש :

**ג' תופס** לחברו כנוקס שאינו חב דמנהי אי  
היינו דוקא היבא דהית ליה פסידא  
לכ"ה אבל אי לית ליה פסידא כגון דיש ערב דיש  
מחלוקת ונר' דה"ה אי תפס הערב עלמו עיין בהר"ש  
סי' כ"ה דר"ה ע"כ הביא מח"מ סי' ק"ו :

**ד' תנאי** כשהתנה הממלח עם השליח על מכירת  
הסחורה ושינה השליח דהמכר בטל ואם  
אי אפשר לחזור פורע ההפך השליח והוי פושע הר"ש  
גאלאכטי ז"ל סי' י"א והביא מהרמב"ם פ"ה משלוחין  
ולענין הכיטול יש חילוק אם הודיעו למוכר דהיה שליח  
שמעון לקנה סתם :

**ה' תנאי** כשעשה שמעון עם לוי לתועל' רחובן  
שוכ אינו יכול למחול כיון דזיכהו וזכין  
שלא בפניו :

**ו' תנאי** כשהתנה כמכר ע"מ שימכרו לפ'  
ומכר לאחר אם שוכ חור ומכר לזה שם  
מהרמב"ם :

**ז' תובע** מחברו כשטר והתכע טוען דיש לו  
חשבון עמו ושהדרכא הוא חייב לו  
דיוכול לעכב ואין מחייבין אותו עד יעמדו לחשבון  
ולמשפט הר"ש קלעי' ז"ל סי' כ"ב :

**ח' תובע** שטוען דיש לו תביעה על חברו דיוכול  
לעכב מה שבידו וגם מה שביד אחר'  
אע"ג דמחלקו בזה ויש מחלוקת ואע"ג דלא יהיה שם  
אומדנא ושכן פשט המנהג פרטים לזה שם והביא  
מהר"קו סו' ק"ט ותה"ד סי' ט"ה יעש ועד כמה זמן  
יעכב :

**ט' תקנת** הטיק דלא עשו כקונה שטר חוב  
מנשום דלא שכיח ובעל חוב טורף  
ממנו הר"ש קלעי' סי' ל"ה רכ"ו ע"ד משם הר"ש :

**י' תובע** לחברו סך כך והלה אומר איני חייב לך  
אלא כך והאחר טוען תן לי זה ואתן לך  
שוכר על זה והאחר אינו רוצה לשמור שוכרו דיעשו ב"ד  
לפי דעתא שלא יש ערמה ברבר ודחיה הר"ש קלעי' סי'  
ל"ה דכ"ע ע"ד משם הרשב"ה סי' תקל"ל :

**יא' תנאי** כפול דבעינן כשאין הענין מובן אם  
לא מכלל לאו אהה שומע הן אבל אם  
הענין משמע מעלמו וזאת פירוש מכלל לאו וכו' אין



התנאים כתנאי בני גר ובני ראובן מהני כיון שחזק שטר ראיה אע"ג דכתוב בו תנאי הן קודם ללאו והש"ך לא יובן ממ"ש מוהר"ד בית ד' וכתוב ח' בטעיות וכשאו' שטר מקנה נראה דאינו מהני יע"ש :

**כ"ז תפיסה** מחיים דהינה תפיסה אפי' לגבי יתמי קטנים אם זה היה חייב לזה

וזה לזה אי מה שהוא חייב הוי כתפיסה מחיים דנראה דלא הויה תפיסה בה"ג תפיסה ומ"מ אם אמר מחיים שהוא תופס מה שכירו בשביל חוב שחייב לו אפשר דחשיב תפיסה מחיים לא שזרידעדים שאמרו כן מחיים ואם יש הכחשה בחוב הראנ"ח ח"ה סי' ק"ג דף קס"ו באורך תשו' הרי"ב ועוד תשו' הנו' סי' שצ"ז :

**כ"ח תפיסה** אחר שכלד הספק דהוי מחלוקת

אי מהניא ויש לילך אחר סברת הרוב הר"י הלוי כלל ו' סי' נ"ג הביא מהר"ש חיון סי' ל"ז יע"ש דק"ב :

**כ"ט תנאי** כפול ושאר משפטי התנאים דבענין

נמני בממוץ כמו בניטין וקידושין דהוי פלוגתא והדין עם המוחזק הר"י הלוי כלל ו' סי' כ"ט דף קכ"ג הביא מהרמב"ם פ"ו מה' אישות וטור ח"מ סי' ר"ז והרא"ש ריש כלל פ"א :

**ל' תובע** דנוקקין לו תחלה ד' פירושים להרא"ש

בפסקיו בקמח פ' שור שנחט על מימרת ד' נחמן וחד מניייהו דאם הביאו לדין ולא מצא סוכבע רחיה לדבריו ואינו רוצה שיכתבו פיטורין לכתב' שומעין לו ד' יאמר אפשר דיודה לי או נמצא ראיה ואם הנחבע טוען דמחמת זה זיילי ככסי כותבין שיאל פטור הר"י הלוי כלל ד' סי' ק"ב דף ל"ו הביא נ"כ מב"י ח"מ סי' כ"ד :

**ל"א תובע** שאמר שיש לו תביעות הרבה על

הנחבע שלו לא שעכשיו אינו רוצה לתובעם והלה אומר אינו פורע עוד שתכתוב לי פיטורין דזיילי ככסי יודי מחמת זה שומעין לנחבע שם :

**ל"ב תוך** כדי דיבור הוי אחר זמן רב כל שהם

עסוקין באותו ענין ואפי' אם סיים עד א' דבריו ועכשיו מדבר השני אעפ"י שכבר פסק הא' מלדבר הוי תוך כדי דבור וחוזר ומגיד כיון שהשני עדיין מדבר הר"י הלוי כלל ח' סי' ס"ו דקל"ז הביא מתשו' הרי"ב סי' רס"ו :

לענין תנאי הירדברינו ואכוסים היינו וכיוצא וכנעל זה חתמנו ועל זה לא חתמנו וכיוצא הר"ב ח"ה אחר הכללים סוף דקל"ג וכתוב דל"ה ודקל"ד וכתוב דק"ל : **ח"י תנאי** מי שהתנה ואמר ע"מ כך אנו מגרש או מוכר או מקריש ושכ נרש קתם או התנה תנאי אחר אי צריך שניהם או רי בכל ה' מהם ואם אמר לעדים ולא לק' ואם התנה עם קרוביה ולא עמה הר"ב ח"ג סי' כ"ה דף א"ב :

**י"ט תנאי** כשהתנה עם הקרובים של בעל דבר ולה עמו כדין הקודם :

**ך' תנאי** כשהתנה עם העדים ולא עם בעל הדבר כדין הקודם :

**כ"א תנאי** דבענין קודם ללאו אי מה שרואה

שיתקיים היינו הן אע"ג דהוא לאו וכן לענין תנאי קודם למעשה פרטים רבים לזה לענין מגרש כתנאי אם יבא או לא יבא או ימות או לא ימות הר"ב ח"ה על הרמב"ם פ"ט והגמ"פ' האומר והתו' שם הר"ב שם כלל ד' רכ"ח באורך וכתוב דס"ב :

**כ"ב תנאי** אי אמר מעכשיו או ע"מ אי בעי' כל משפטי התנאים שם :

**כ"ג תנאי** לענין הן קודם ללאו וכיוצא דכתב

הרא"ש דאין להקפיד לא בין המגרש למתגרש ולא בין המגרש לשלומו דאין להקל בם זו ודאי להחמיר מספק ואפי' יתקיים התנאי תהיה מגורשת מספק שם :

**כ"ד תנאי** כשאומר קתם דיהיה תנאי כתנאי

בני גר ובני ראובן אם יועיל בלי כפלות התנאי וכיוצא שם :

**כ"ה תביעה** מי שיש לו על חברו ומחזק

בקרקע של הנחבע אע"ג דקרקע בחזקה בעליה עומדת אם הספק אפשר לבררו בעדים וכיוצא לא מפקינן מיניה אפי' לא ליד בעל הקרקע ולא ליד שליט ואפי' זה שהחזק אינו אמיד ויש לחוש שלא ימצא המעורר נמנה לנכות דכיון דיש עדים ואפשר לברר ואולי יהיה הדין עם זה המחזק לטרוחי כי דינא תרי זימני לא מטרחינן ואם הוא בענין דמתו העדים אי מפקינן מיניה הר"ד בית ב' חרד א' ועיין כל התשובה :

**כ"ו תנאי** כפול ושאר התנאים כשאין כתוב

כשטר הראיה אלא שכתוב שהתנו

# ת"ו של בע

נאלם העתקה זה הספר פה העירה תונס יע"א יום שנכפל בו כי טוב י"ו לחדש אדר משנתנו זאת התקם ד' לינייה על ידי העיר אליהו לומברווס ס"ט זכות הרב הקדוש המחבר ז"לה יעמוד לימיני ויקיים כי מקרא שכתוב לא ימושו מפיד ומפני זרע ומפני זרע אמר ה' אכ"ר :

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice.

2. The second part outlines the procedures for handling cash payments and receipts. It states that all cash received should be deposited into the company's bank account immediately.

3. The third part details the process for issuing invoices to customers. It requires that all invoices be clearly dated and include the company's name and contact information.

4. The fourth part addresses the management of inventory. It suggests conducting regular physical counts to ensure that the recorded stock levels match the actual quantities on hand.

5. The fifth part discusses the handling of bad debts. It advises that any accounts receivable that are deemed uncollectible should be written off as a loss.

6. The sixth part covers the process of reconciling the company's books with the bank statements. It notes that this should be done monthly to identify any discrepancies.

7. The seventh part discusses the importance of staying up-to-date with changes in tax laws and regulations.

8. The eighth part provides a summary of the key points discussed in the document.

9. The ninth part concludes with a statement of the author's hope that the information provided will be helpful to the reader.

10. The tenth part is a final note regarding the document's confidentiality.

The document is a comprehensive guide for small business owners. It covers a wide range of financial and operational topics. The author provides clear, step-by-step instructions for each task. The language is simple and easy to understand. The document is well-organized and easy to navigate. It is a valuable resource for anyone who is new to business or looking to improve their financial management skills.

The author has done a great job of explaining complex concepts in a way that is accessible to everyone. The document is a must-read for any small business owner. It provides a solid foundation for understanding the basics of business finance. The author's expertise is evident throughout the document. The information is up-to-date and relevant. The document is a great example of how to write a clear and helpful guide.

The document is a great resource for anyone who is looking to improve their financial management skills. It provides a comprehensive overview of the key areas of business finance. The author's clear and concise writing style makes it easy to read and understand. The document is a valuable addition to any small business owner's library.

The document is a great example of how to write a clear and helpful guide. It provides a comprehensive overview of the key areas of business finance. The author's clear and concise writing style makes it easy to read and understand. The document is a valuable addition to any small business owner's library.

## CONCLUSION

In conclusion, the document provides a comprehensive overview of the key areas of business finance. It covers a wide range of topics, from accounting and bookkeeping to tax management and financial analysis. The author provides clear, step-by-step instructions for each task. The language is simple and easy to understand. The document is well-organized and easy to navigate. It is a valuable resource for anyone who is new to business or looking to improve their financial management skills.



